

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Fra Forfatteren.

AARBOG

FOR

RIGSDAGSSAMLINGEN

1926—27

VED

C. FRIDERICHSEN

CHEF FOR RIGSDAGENS BUREAU

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL — NORDISK FORLAG

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ A.-S.

1927

Pris: 5 Kr. 50 Øre.

AARBOG

FOR

RIGSDAGSSAMLINGEN

1926—27

VED

C. FRIDERICHSEN

CHIEF FOR RIGSDAGENS BUREAU

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL — NORDISK FORLAG

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ A.-S.

1927

Indholdsfortegnelse.

	Side
Mindetaler i Anledning af Rigsdagsmedlemmers Død	V—VIII
Kunstneriske Nyerhvervelser o. l.	IX
Ministeriets Medlemmer	1— 3
Medlemmerne af Rigsdagen	4— 24
Partigruppering	24
Partiernes Bestyrelse	25
Dansk interparlamentarisk Gruppe	26— 27
Tingenes Præsidium og Sekretærer	28— 31
Medlemmerne af de staaende Udvalg	28— 31
Rigsdagens Aabningsmøde	32— 36
Ministerskifte	37— 49
Fortegnelse over de forelagte Lovforslag, Beslutninger m. m.	50— 63
Finanslov	65— 87
Tillægsbevillingslov	88— 91
Øvrige vedtagne Love	92—436
Ikke vedtagne Lovforslag	437—630
Beslutninger	631—653
Valgs Prøvelse	653—657
Valg til Kommissioner og Hverv	657—664
Forespørgsler	665
Andragender	665—666
Tillæg til de politiske Partiers Programmer	667—669
Sagregister	671—681

I Tiden mellem forrige Rigsdagssamlings Slutning den 31. Marts 1926 og denne Rigsdagssamlings Slutning den 16. Juli 1927 er følgende Medlemmer afgaaet ved Døden:

1. Medlem af Folketinget, Gaardejer *A. Stengaard-Kirkegaard* døde den 7. April 1926. I Folketingets Møde den 5. Oktober udtalte Formanden (*H. P. Hansen*): „Da Folketinget for ca. $\frac{1}{2}$ Aar siden sluttede sine Møder, var et af Tingets Medlemmer, Stengaard-Kirkegaard, angrebet af en alvorlig Sygdom, og hans nærmeste Venner frygtede for, at han ikke mere skulde faa Lejlighed til at indfinde sig i denne Sal. Desværre blev denne Frygt til Virkelighed, idet Stengaard-Kirkegaard afgik ved Døden den 7. April. Stengaard-Kirkegaards Navn er kendt af mange, thi allerede fra sin tidligste Ungdom interesserede han sig

stærkt for Politik, og i Aaret 1913 indvalgtes han i Sogneraadet i den Kommune, hvor han hørte hjemme. Skolet gennem flere Aars kommunalt Arbejde indvalgtes han her i Tinget i 1918 og var Medlem, indtil Døden bortrev ham herfra. Her i Tinget gjorde han sig hurtigt gældende. Hans gode Uddannelse og uhyre Flid sikrede ham en fremskudt Plads indenfor Venstrepartiet, som han tilhørte; han indvalgtes i Partiets Bestyrelse, blev Medlem af Finansudvalget og Statens Jordlovsudvalg og deltog i øvrigt i meget Udvalgsarbejde, ligesom han ofte tog Del i Forhandlingerne her i Salen. Kun 50 Aar gammel blev han revet bort fra den offentlige Virksomhed, han i saa mange Aar havde viet sine

VI

bedste Kræfter. Hans Parti vil savne ham i Arbejdet, og Medlemmerne vil dybt beklage, at Døden atter har bortrevet et dygtigt og evnerigt Medlem, som paa mange Omraader havde udrettet et stort Arbejde. Vel kunde han ofte føre en skarp politisk Klinge, men ingen nærede Tvivl om, at hans hele Virken var underbygget af en dyb Overbevisning. Ærlig og redelig i sin Virken, altid kæmpende med blanke Vaaben efterlader Stengaard-Kirkegaard sig et smukt og varigt Minde i den danske Rigsdag, her, hvor hans Vennekreds var at finde i alle Partier.“

2. Medlem af Landstinget, fhv. Kommunalrevisor *Martin Olsen* afgik ved Døden den 28. April 1926. I Landstingets Møde den 5. Oktober udtalte Formanden (*Ole Hansen*):

„Den 28. April døde Tingets 1ste Næstformand, Martin Olsen, i en Alder af 73 Aar.

Som ung Haandværker søgte Martin Olsen yderligere Uddannelse ved et fleraarigt Ophold i Tyskland, Svejts og Italien. Efter sin Hjemkomst kom han hurtigt til at indtage en fremskudt Stilling indenfor den faglige Bevægelse, først som Formand for Bygningssnedkernes Fagforening i København og for Snedkerforbundet i Danmark, senere — fra 1903 til 1909 —

som Formand for de samvirkende Fagforbund; samtidig overtog han Hvervet som Formand for Arbejdernes Fællesorganisation i København.

Med det omfattende Kendskab til faglige Spørgsmaal, som Martin Olsen i Aarenes Løb erhvervede sig, var det naturligt, at han knyttedes til den faste Voldgiftsret, og at han senere fik Sæde i Arbejdsløshedsnævnet.

Af Københavns Borgerrepræsentation var han Medlem i 12 Aar, fra 1897 til 1909.

VII

I Folketinget havde Martin Olsen Sæde i 16 Aar indtil 1918, da han blev Medlem af Landstinget, først som Repræsentant for 1ste Kreds, senere som tingvalgt Medlem.“

3. Medlem af Landstinget, Kommitteret *August Birch* døde den 12. Maj 1926. I Landstingets Møde den 5. Oktober 1926 udtalte Formanden (*Ole Hansen*): „Kort Tid efter Martin Olsens Død mistede Landstinget et andet af sine tingvalgte Medlemmer, fhv. Konsul August Birch.

Birch, der var oplært til Handelen, oprettede allerede i en ung Alder sin egen Forretning i Nyborg. Til denne sin Fødeby følte Birch sig altid stærkt knyttet, og han viede den paa mange Omraader sin Interesse og betydelige Arbejds-kraft. I 1897 blev Birch Vice-konsul for Norge, Sverige og England, og han varetog disse Hverv i en Aarrække, Konsulatsforretningerne for Sverige saaledes indtil 1914, da han blev ansat som Kommitteret ved Fængselsvæsenets Arbejdsdrift.

Birch repræsenterede i Folketinget Nyborg-Kredsen fra 1910 til 1918 og fra April til September 1920. To Aar senere indtraadte han ved P. Bojsens Død her i Tinget, hvor han altsaa har haft Sæde i 4 Aar.“

4. Medlem af Landstinget, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *I. A. Hansen* afgik ved Døden den 8. Juli 1926. I Landstingets Møde den 5. Oktober udtalte Formanden (*Ole Hansen*): „Den 8. Juli døde I. A. Hansen, der efter Martin Olsen havde overtaget det ledigblevne Mandat som tingvalgt Medlem.

Allerede som yngre vandt I. A. Hansen sine Arbejdsfællers Tillid, og han blev hurtig en virksom Deltager i den

VIII

faglige Bevægelse. Kun 28 Aar gammel blev han Formand for Skibssmedenes Fagforening, og faa Aar efter vælges han til Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund,

et Hverv, han varetog til sin Død. I Tidens Løb fik han yderligere en Række af Tillidshverv. Han blev saaledes Formand for de faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse, Dommer i den faste Voldgiftsret og Medlem af Toldraadet. Ogsaa Undervisningspørgsmaal viste han sin Interesse baade viste som Medlem af Skoleraadet for den tekniske Undervisning og som Medlem af Bestyrelsen for Teknologisk Institut.

I. A. Hansen blev Medlem af Københavns Borgerrepræsentation i 1918 og valgte til Formand i 1925.“

Gældende for alle tre forannævnte afdøde Medlemmer af Landstinget udtalte Formanden (*Ole Hansen*): „Fælles for de tre Medlemmer, som vi nu maa savne, var den store Interesse, de nærede for Arbejdet her i Rigsdagen, og Landstinget har lidt et føleligt Tab ved deres Bortgang. Paa deres specielle Omraader besad de megen Indsigt og Erfaring, og den betydelige Arbejdskraft, hvormed de var udrustet, er ofte kommet Arbejdet her i Tinget til gode. Deres Indlæg i Forhandlingerne har Præg af grundig Overvejelse, og dette i Forening med den Maade, hvorpaa de udviklede deres Tanker, samlede gerne Medlemmernes Opmærksomhed. — Ogsaa for megen personlig Elskværdighed og Imødekommenhed vil vi mindes de tre afdøde Medlemmer med Taknemmelighed, og Tinget vil holde deres Minde i Ære.“

KUNSTNERISKE NYERHVERVELSER I RIGSDAGSBYGNINGEN O. L.

1. Portræt-Maleri af afdøde Gehejmekonferensraad, Lensbaron K. T. T. O. Reedtz-Thott (95×75 cm). Kopi, udført af Malerinden Frøken Brita Barnekow, af et af Maleren Knud Larsen malet Billede. Skænket Rigsdagen af Folketingsmand, Kammerherre, Lensbaron O. Reedtz-Thott. Ophængt i det fælles Samtaleværelse paa 1. Sal.
 2. Portræt-Maleri af afdøde fhv. Minister, Folketingsmand Klaus Berntsen (106×84 cm), udført af Maleren N. V. Dorph. Billedet er i sin Tid malet efter Bestilling af Vælgere i Klaus Berntsens Valgkreds som Gave til ham og efter hans Død af hans Arvinger skænket til Rigsdagen. Ophængt i det fælles Samtaleværelse.
 3. Af fhv. Højskoleforstander i Karise K. C. Knudsen er skænket Rigsdagen et Azimut-Kompas i Messingcylinder, hvilende paa en Krans udført af Egetræ, stammende fra Orlogsskibet „Mars“, et af Henrik Gerners Skibe, som Englænderne i 1807 brændte og sænkede paa „Saltholms Flak“, og hvis Rester blev opfisket i 1921. Kompasset er opstillet i „Vandrehallen“ paa 1. Sal foran Kaminen.
-

Den ordentlige Rigsdagssamling 1926—27.

Den ordentlige Samling 1926—27 aabnedes den 5. Oktober 1926. Aabningsakten fandt Sted i Fællessalen (se pag 32). Folketinget opløstes den 1. December 1926; Valg til Folketinget fandt Sted den 2. December 1926. Det nyvalgte Folketing sammenkaldtes til Møde den 17. December 1926 (se pag. 41). Samme Dag genoptog Landstinget sine Møder. Samlingen sluttede den 16. Juli 1927. Der afholdtes 166 Møder i Folketinget og 134 i Landstinget.

I. Ministeriet Stauning.

Udnævnelsesdatum: 23. April 1924.

Statsminister og Minister for Industri, Handel og Søfart*): *Th. Stauning*, f. 73.

Udenrigsminister: *C. P. O. Moltke*, f. 69.

Finansminister: *C. V. Bramsnæs*, f. 79.

Forsvarsminister: *L. Rasmussen*, f. 62.

Justitsminister*): *K. K. Steincke*, f. 80.

Kirkeminister: *N. P. L. Dahl*, f. 69.

Undervisningsminister: Fru *Nina Bang*, f. 66.

Landbrugsminister*): *Kr. M. Bording*, f. 76.

Indenrigsminister: *C. N. Hauge*, f. 70.

Socialminister*): *F. H. J. Borgbjerg*, f. 66.

Minister for offentlige Arbejder: *J. F. N. Friis-Skotte*, f. 74.

*) I Henhold til kgl. Resolution af 24. Juni 1926 er alle Sager vedrørende Landboforholdene paa Færøerne og alle almindelige Fiskerisager fra Færøerne henlagt fra Justitsministeriet til Landbrugsministeriet, alle Sager vedrørende Handels-, Haandværks- og Fabriksnæring samt Beværternæring m. m. paa Færøerne samt Sager vedrørende Vragning af Fisk paa Færøerne henlagt fra Justitsministeriet til Ministeriet for Industri, Handel og Søfart, samt de under Justitsministeriet hørende Sager vedrørende den gældende Lovgivning om Fæstevirksomhed henlagt til Socialministeriet.

II. Ministeriet Madsen-Mygdal.

Udnævnelsesdatum: 14. December 1926.

- Statsminister og Landbrugsminister**): *Th. Madsen-Mygdal*, f. 76.
Udenrigsminister: *L. J. Moltesen*, f. 65.
Finansminister: *N. Neergaard*, f. 54.
Forsvarsminister: *S. Brorsen*, f. 75.
Justitsminister: *Svenning Rytter*, f. 75.
Kirkeminister: *F. C. Bruun-Rasmussen*, f. 70.
Undervisningsminister: *J. Byskov*, f. 67.
Indenrigsminister**): *O. C. Kragh*, f. 70.
Minister for Sundhedsvæsen*): *V. Rubow*, f. 71.
Minister for offentlige Arbejder: *J. P. Stensballe*, f. 74.
Minister for Industri, Handel og Søfart**): *M. N. Slesbager*, f. 74.

*) I Henhold til kgl. Resolution af 14. December 1926 er Socialministeriet nedlagt og Ministeriet for Sundhedsvæsen oprettet, hvorefter der til dette er henlagt alle under det hidtilværende Socialministerium hørende Sager med Undtagelse af Arbejdsforhold, Mægling og Voldgift i Arbejdsstridigheder, Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring, ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse m. v. samt Sager vedrørende Christiansø, hvilke Sager er henlagt til Indenrigsministeriet, endvidere er der til Ministeriet for Sundhedsvæsen henlagt fra Indenrigsministeriet: Sundhedsvæsenet i Almindelighed, herunder Sundhedsstyrelsen, Sundhedsvedtægterne, Epidemilovene, Læge- og Apotekervæsenet, Jordemodervæsenet m. m., og fra Justitsministeriet: Sager vedrørende den internationale Opiumskonvention og Karantænevæsen.

**) I Henhold til kgl. Resolution af 23. April 1927 er Sager vedrørende Lærlingeforhold, Børns og unge Menneskers Arbejde, Tilsyn med udenlandske Arbejderes Anvendelse og internationalt socialpolitisk Samarbejde samt den tidligere tyske Ulykkes- og Invalideforsikring i de sønderjydske Landsdele overført fra Ministeriet for Sundhedsvæsen til Indenrigsministeriet, samt Sager om Butikslukning overført fra Ministeriet for Sundhedsvæsen til Ministeriet for Industri, Handel og Søfart (Handelsministeriet), og Markedssager fra sidstnævnte Ministerium overført til Landbrugsministeriet.

Medlemmerne af Rigsdagen.

Parti- eller Gruppebetegnelser: S. = Socialdemokrat; V. = Venstre; KF. = Det konservative Folkeparti; RV. = Det radikale Venstre; DR. = Danmarks Retsforbund; Sl. = Slesvigske Parti.

A. Folketinget.

Samlingens 1. Afdeling.

Efter Valget til Folketinget den 11. April 1924.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
A. Storkredse i København— Frederiksberg.¹⁾			
I. Søndre Storkreds.			
Mathilde Hauschultz, Overretssagfører, Frue	2/12 85	KF.	22/4 18
Halfdan Hendriksen, Direktør	12/11 81	KF.	11/4 24
Chr. Hansen, Møllermester	10/12 61	S.	25/5 09
F. J. Borgbjerg, Socialminister	10/4 66	S.	28/9 98
Th. Stauning, Statsminister og Minister for Industri, Handel og Søfart	28/10 73	S.	29/5 06
Helga Larsen, Frue	21/4 84	S.	22/4 18
II. Østre Storkreds.			
J. Pitzner, Bagermester	7/6 65	KF.	22/4 18
A. Fraenkel, Dr. phil.	16/9 51	KF.	29/5 06 ²⁾
Elna Munch, Cand. mag., Frue	13/6 71	RV.	22/4 18

¹⁾ Medlemmernes Rækkefølge indenfor hver enkelt Amtskreds (Storkreds) er bestemt efter Partibetegnelsernes alfabetiske Rækkefølge (jfr. Meddelelse fra Indenrigsministeriet af 17. April 1920) og indenfor Partierne efter den Orden, hvori Kandidaterne er erklæret for valgt.

²⁾ Var ikke Medlem 25/5 09—20/5 13.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
E. Wiinblad, fhv. Redaktør	15/5 54	S.	9/4 95
Fr. Andersen, Rådmand	12/10 62	S.	22/4 18
J. Friis-Skotte, Minister for offentlige Arbejder	1/12 74	S.	22/4 18
Vilhelm Rasmussen, Forstander for Statens Lærerhøjskole.....	31/7 69	S.	9/3 15
F. K. Madsen, Journalist	3/4 64	S.	6/7 20
Julius Schrøder, Typograf.....	19/7 79	S.	11/4 24
III. Vestre Storkreds.			
J. Oskar Andersen, Professor ved Uni- versitetet, Dr. theol.	15/5 66	KF.	22/4 18
C. J. F. Sven, Overretssagfører.....	24/1 87	KF.	26/4 20
O. Bouet, Maskinmester	25/3 79	KF.	11/4 24
V. E. Gamborg, Direktør	22/4 65	RV.	22/4 18
J. P. Jønson, Forretningsfører.....	2/6 65	S.	17/12 19
A. C. Meyer, Journalist	11/6 58	S.	9/4 95
Einer Jensen, Hovedkasserer	5/7 89	S.	20/1 24
J. Chr. Jensen, Direktør	30/11 77	S.	11/5 18
Sven Trier, Direktør for Arbejds- og Fabriktilsynet.....	8/6 77	S.	21/9 20
B. Amterne paa Øerne.			
Københavns Amtskreds.			
Povl Drachmann, Redaktør, Cand. polit.	30/6 87	KF.	26/4 20
O. Reedtz-Thott, Kammerherre, Lens- baron.....	29/6 72	KF.	6/7 20
A. Grathwohl, Skoleforstander	9/8 66	KF.	11/4 24
Niels Frederiksen, Gaardejer.....	23/2 74	RV.	20/5 13
J. C. T. Wilmann, Redaktør	7/6 66	S.	3/4 01 ¹⁾
N. P. Nielsen, Sogneraadformand...	7/7 71	S.	11/1 16 ²⁾
G. B. Weygaard, Skatteinspektør	19/2 75	S.	11/4 24

1) Var ikke Medlem 16/6 03—29/5 06, 25/5 09—20/5 10 og 20/5 13
—7/5 15.

2) Var ikke Medlem 22/4 18—6/7 20.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Frederiksborg Amtskreds.			
H. Parkov, Oberst	22/9 57	KF.	29/5 06 ¹⁾
Niels Petersen, Overretssagfører	13/7 58	RV.	20/5 13
J. P. Larsen, Redaktør	19/8 72	S.	26/4 20
Jørgen Jørgensen, Overlærer	23/10 79	S.	21/9 20
J. C. A. Larsen, Smedemester	31/8 63	V.	26/4 20
Holbæk Amtskreds.			
Holger Ibsen, Redaktør	20/3 69	KF.	21/9 20
Ove Rode, fhv. Minister	31/8 67	RV.	25/5 09 ²⁾
Kristjan Pedersen, fhv. Minister, Gaard- ejer	13/10 57	RV.	9/4 95
Fr. Andersen, Borgmester	26/5 77	S.	26/4 20 ³⁾
Søren Svendsen, Husejer	16/11 59	V.	21/1 90 ⁴⁾
Hans Clausager, Landbrugslærer, Gaard- ejer	21/3 74	V.	26/4 20
Sorø Amtskreds.			
Johannes Lou, Læge	29/3 78	KF.	22/4 18
C. Th. Zahle, fhv. Minister	19/1 66	RV.	9/4 95
H. P. Hansen, Borgmester	6/10 72	S.	20/5 13
H. K. Hækkerup, Redaktør	24/12 76	S.	21/9 20
Aksel Jensen, Gaardejer	25/3 83	V.	26/4 20
Martin Hansen, Husmand	28/10 69	V.	20/5 10
Præstø Amtskreds.			
Johs. Ulrich, Forpagter	9/5 69	KF.	22/4 18 ⁵⁾
Mads Larsen, Gaardejer	28/5 62	RV.	3/4 01 ⁶⁾
N. Andreasen, Redaktør	30/11 77	S.	29/5 06
J. P. Jensen, Dyrlæge	23/1 69	S.	6/7 20
Otto Himmelstrup, Sekretær	1/12 83	V.	11/4 24

1) Var ikke Medlem 20/5 13—22/4 18.

2) Var ikke Medlem 20/5 10—7/9 10.

3) Var ikke Medlem 21/9 20—11/4 24.

4) Var ikke Medlem 9/4 95—5/4 98 og 29/5 06—20/5 10.

5) Var ikke Medlem 6/7—21/9 20.

6) Var ikke Medlem 16/6 03—29/5 06, 26/5 09—20/5 10 og 28/4—6/7 20.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Bornholms Amtskreds.			
Hans Rasmussen, Redaktør	23/6 73	S.	29/5 06 ¹⁾
Levy Blang, Sognepræst	30/11 89	V.	26/4 20
Maribo Amtskreds.			
F. W. Larsen-Badse, Gaardejer	24/6 74	KF.	26/4 20
A. M. Hansen, Statsrevisor	23/9 77	RV.	22/4 18 ²⁾
S. Bresemann, Borgmester	14/11 64	S.	20/5 13
Valdemar Olsen, Forretningsfører....	15/5 62	S.	29/5 06 ³⁾
Svenning Rytter, fhv. Minister	19/1 75	V.	26/4 20
Odense Amtskreds.			
Christmas Møller, Cand. jur.	3/4 94	KF.	21/9 20
J. C. A. Carlsen-Skiødt, Handelsgartner	9/3 66	KF.	21/9 20
Oluf Steen, Landmand	16/7 92	RV.	11/4 24
H. Chr. Henningsen, Næstformand for Landsoverskatteraadet	13/1 76	RV.	22/4 18 ⁴⁾
C. N. Hauge, Indenrigsminister	13/9 70	S.	25/5 09 ⁵⁾
L. D. Rasmussen, Typograf	2/7 68	S.	20/5 13
Ehlert Nielsen, Borgmester	4/4 74	S.	10/12 24
Klaus Jacobsen, fhv. Minister	12/6 44	V.	20/5 73 ⁶⁾
Hans Jacob Sørensen, Gaardbestyrer.	31/5 93	V.	6/7 20
Svendborg Amtskreds.			
A. C. D. Petersen, Gaardejer	3/4 80	KF.	11/4 24
P. Munch, fhv. Minister, Dr. phil. ...	25/7 70	RV.	25/5 09
J. J. Bjerring, Trafikassistent	14/11 78	S.	22/4 18
P. Andersen, Redaktør	11/6 70	S.	22/4 18 ⁷⁾
J. Chr. Jensen (Broby), Gaardejer ...	13/2 88	V.	18/2 19
J. Jacobsen, Husmand	13/7 71	V.	22/4 18 ⁸⁾

1) Var ikke Medlem 20/5 13—21/9 20.

2) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

3) Var ikke Medlem 20/5 10—20/5 13.

4) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

5) Var ikke Medlem 20/5 10—20/5 13.

6) Var ikke Medlem 25/6 84—26/10 86.

7) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

8) Var ikke Medlem 6/7—21/9 20.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
C. Amterne i Jylland.			
Hjørring Amtskreds.			
H. F. Ulrichsen, Overretssagfører....	25/1 88	KF.	11/4 24
C. C. Heilesen, Overretssagfører.....	13/6 86	RV.	21/9 20
Chr. Ludvigsen, Fisker	15/1 66	S.	11/4 24
O. Thorhauge, Husmand	21/11 69	V.	22/4 18 ¹⁾
J. S. Vanggaard, Gaardejer	25/12 75	V.	20/5 10
P. P. Pinstrup, Gaardejer.....	14/12 61	V.	16/6 03 ²⁾
Thisted Amtskreds.			
V. Fibiger, Proprietær.....	14/2 86	KF.	26/4 20
N. C. Haurum, Redaktør.....	19/6 77	S.	26/4 20
Kr. Kristensen, Gaardejer.....	6/9 69	V.	26/4 20
S. C. Nørgaard, Lærer	1/7 73	V.	25/5 09 ³⁾
Aalborg Amtskreds.			
H. C. Hansen, Husmand	27/3 80	RV.	22/4 18
N. C. Christensen, Statsrevisor, Redaktør	19/3 60	S.	16/6 03
Gerhard Nielsen, Redaktør.....	1/11 71	S.	22/4 18
Harald Jensen, Sekretær.....	24/8 89	S.	11/4 24
N. Elgaard, Redaktør.....	1/2 79	V.	24/12 22
Lauritz Laursen, Gaardejer	5/6 70	V.	22/4 18
Henrik Jensen, Gaardejer.....	28/12 73	V.	11/4 24
Anders A. Andersen, Førstelærer....	19/2 66	V.	24/3 26

1) Var ikke Medlem 26/4—6/7 20.

2) Var ikke Medlem 25/5 09—20/5 10 og 11/4—1/7 24.

3) Var ikke Medlem 20/5 13—22/4 18.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Viborg Amtskreds.			
Axel Møller, Professor ved Universitetet, Dr. jur.	14/1 73	KF.	22/4 18 ¹⁾
Bertel Dahlgaard, Chef for Københavns statistiske Kontor	7/11 87	RV.	26/4 20
A. C. Mortensen, Redaktør	22/1 70	S.	26/4 20
Laust Nørskov, Gaardejer.....	22/1 83	V.	30/9 14
N. P. Jensen, Amtsforvalter.....	20/1 67	V.	29/5 06 ²⁾
N. Chr. Hedegaard, Gaardejer.....	10/6 80	V.	22/4 18
Randers Amtskreds.			
V. Pürschel, Landsretsdommer.....	28/8 77	KF.	26/4 20
Th. Povlsen, fhv. Minister	22/8 68	RV.	20/5 10
Ole R. Lundberg, Maler	10/1 88	S.	6/7 20
J. P. Olufson, Husejer.....	27/5 75	S.	26/4 20 ³⁾
Gustav Pedersen, Forretningsfører ...	3/4 93	S.	11/4 24
N. Neergaard, fhv. Minister	27/6 54	V.	28/1 87 ⁴⁾
Svend Nielsen, Gaardejer.....	30/8 79	V.	11/4 24
Knud Kristensen, Gaardejer.....	26/10 80	V.	26/4 20
Aarhus Amtskreds.			
Bent Holstein, Hofjægermester, Lensgreve	17/9 81	5)	26/4 20
Axel B. Lange, Købmand.....	28/7 75	KF.	11/4 24 ⁶⁾
P. Kammergaard, Førstelærer	20/4 71	S.	22/4 18
A. Sneum, Kommunelærer	29/7 79	S.	11/4 24
J. P. M. Simonsen, Redaktør.....	8/4 69	S.	22/4 18
J. Kr. Jensen (Lillering), Statshusmand	1/12 87	S.	11/4 24
C. E. Hedelund, Dyr læge	3/7 84	V.	26/3 22

1) Var ikke Medlem 6/7 20—11/4 24.

2) Var ikke Medlem 20/5 13—22/4 18.

3) Landstingsmand 11/5 18—26/4 20.

4) Var ikke Medlem 21/1 90—20/4 92.

5) Udenfor Grupperne i Tilslutning til Det konservative Folkeparti.

6) Landstingsmand 11/5 18—11/4 24.

Folketinget.	Fødsels- (dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Skanderborg Amtskreds.			
P. Korsgaard, Ingeniør	17/7 74	KF.	22/4 18
Rasmus Rasmussen, Gaardejer	25/3 69	RV.	20/5 13 ¹⁾
Hans Nielsen, Redaktør.....	15/4 69	S.	25/5 09
N. P. Fisker, Lærer.....	9/9 86	S.	4/12 24
J. C. C. Kyed, Gaardejer	16/11 78	V.	11/4 24
Svend Sørensen, Redaktør, Cand. polit.	19/10 92	V.	8/4 26
Vejle Amtskreds.			
Chr. Strøm, Sekretær, Cand. jur.	7/12 94	KF.	30/10 24
Jens Holdgaard, Husmand	30/9 74	RV.	11/4 24 ²⁾
L. Rasmussen, Forsvarsminister	22/11 62	S.	29/5 06 ³⁾
Holger Larsen, Redaktør.....	8/1 80	S.	26/4 20
Knud Hansen, Redaktør	8/1 66	S.	21/9 20
N. Johan Laursen, Præst	11/6 55	V.	20/5 10
J. Rahbek, Gaardejer	26/9 86	V.	30/3 22
Johannes Rudfeld, Sekretær i Syge- kasseinspektoratet, Cand. polit.	21/8 84	V.	12/7 21 ⁴⁾
Ringkøbing Amtskreds.			
A. Vesterager, Lærer	12/3 70	KF.	22/4 18
Kristen Bording, Landbrugsminister ..	11/4 76	S.	21/9 20
Jens Clausager, Gaardejer	22/3 66	V.	11/4 24
O. C. Kragh, fhv. Minister, Dr. phil..	23/9 70	V.	11/4 24 ⁵⁾
K. Raunkjær, Redaktør.....	26/8 80	V.	11/4 24
Morten Grønbæk, fhv. Gaardejer	27/2 61	V.	22/4 18
L. Moltesen, Dr. phil.	18/11 65	V.	25/5 09 ⁶⁾

1) Var ikke Medlem 22/4 18—11/4 24. Landstingsmand 10/8—1/10 20.

2) Landstingsmand 11/5 18—10/8 20 og 1/10 20—11/4 24.

3) Var ikke Medlem 20/5 10—20/5 13.

4) Var ikke Medlem 11/4—9/10 24.

5) Landstingsmand 10/7 14—11/4 24.

6) Var ikke Medlem 22/4 18—26/4 20.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Ribe Amtskreds.			
Valdemar Nielsen, Lærer	3/2 71	RV.	22/4 18
J. P. Sundbo, Redaktør	11/6 60	S.	22/4 18
Chr. Søgaard, Førstelærer	19/9 69	V.	22/4 18
A. V. Pinholt, Klitinspektør	23/11 69	V.	22/4 18
M. N. Slesbager, fhv. Minister	13/11 74	V.	25/5 09
S. Brorsen, fhv. Minister	1/7 75	V.	17/9 07
Haderslev-Aabenraa-Sønderborg- Tønder Amtskreds.			
Holger Andersen, Cand. theol.	11/4 90	KF.	21/9 20
Nis Nissen, Gaardejer	8/4 78	RV.	11/4 24
J. P. Nielsen, Bager	23/4 73	S.	21/9 20
P. Mortensen, Maskinarbejder	5/3 86	S.	11/4 24
H.P.Hanssen (Nørremølle), fhv. Minister, Redaktør	21/2 62	V.	11/4 24
C. O. Pedersen, Amtsforvalter	31/1 80	V.	11/4 24
Johs. Carl Schmidt, Præst	9/6 69	Sl.	21/9 20
D. Valgdistrikterne paa Færøerne.			
Færø Amtskreds.			
A. Samuelson, Sysselmand	1/7 73	V.	6/9 13 ¹⁾

1) Var ikke Medlem 7/5 15—22/4 18. Landstingsmand 21/8 17—
22/4 18. Valget paa Færøerne fandt Sted uden Afstemning
9/5 24.

Samlingens 2. Afdeling.

Efter Valget til Folketinget den 2. December 1926.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
A. Storkredse i København— Frederiksberg.¹⁾			
I. Søndre Storkreds.			
Mathilde Hauschultz, Overretssagfører, Frue.....	2/12 85	KF.	22/4 18
Halfdan Hendriksen, Direktør	12/11 81	KF.	11/4 24
Chr. Hansen, Møllermester	10/12 61	S.	25/5 09
Th. Stauning, fhv. Minister.....	26/10 73	S.	29/5 06
F. J. Borgbjerg, fhv. Minister	10/4 66	S.	28/9 98
Helga Larsen, Frue	21/4 84	S.	22/4 18
II. Østre Storkreds.			
A. Fraenkel, Dr. phil.	16/9 51	KF.	23/5 06 ²⁾
J. Pitzner, Bagermester.....	7/6 65	KF.	22/4 18
Alfred Bindslev, Præst	21/6 96	KF.	2/12 26
Elna Munch, Cand. mag., Frue.....	13/6 71	RV.	22/4 18
E. Wiinblad, fhv. Redaktør	15/5 54	S.	9/4 95
Fr. Andersen, Raadmand	12/10 62	S.	22/4 18
J. Friis-Skotte, fhv. Minister	1/12 74	S.	22/4 18
Vilhelm Rasmussen, Forstander for Statens Lærerhøjskole	21/7 69	S.	9/3 15
F. K. Madsen, Journalist	3/4 64	S.	6/7 20
Julius Schrøder, Typograf.....	19/7 79	S.	11/4 24

¹⁾ Medlemmernes Rækkefølge indenfor hver enkelt Amtskreds (Storkreds) er bestemt efter Partibetegnelsernes alfabetiske Rækkefølge (jfr. Meddelelse fra Indenrigsministeriet af 23. November 1926) og indenfor Partierne efter den Orden, hvori Kandidaterne er erklæret for valgt.

²⁾ Var ikke Medlem 25/5 09—20/5 13.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
III. Vestre Storkreds.			
C. J. F. Sven, Overretssagfører.....	24/1 87	KF.	26/4 20
J. Oskar Andersen, Professor ved Uni- versitetet, Dr. theol.....	15/5 66	KF.	22/4 18
O. Bouet, Maskinmester	25/3 79	KF.	11/4 24
Jens Busk, Overbanemester	18/1 77	RV.	2/12 26
J. P. Jønson, Forretningsfører	2/6 65	S.	17/12 19
A. C. Meyer, Journalist	11/6 58	S.	9/4 95
Einer Jensen, Hovedkasserer	5/7 89	S.	20/1 24
J. Chr. Jensen, Direktør	30/11 77	S.	11/5 18
B. Amterne paa Øerne.			
Københavns Amtskreds.			
Povl Drachmann, Redaktør, Cand. polit.	30/6 87	KF.	26/4 20
A. Grathwohl, Skoleforstander	9/8 66	KF.	11/4 24
O. Reedtz-Thott, Kammeherre, Lens- baron	29/6 72	KF.	6/7 20
Niels Frederiksen, Gaardejer.....	23/2 74	RV.	20/5 13
J. C. T. Wilmann, Redaktør.....	7/6 66	S.	3/4 01 ¹⁾
N. P. Nielsen, Sogneraadformand ...	7/1 71	S.	11/1 16 ²⁾
G. B. Weygaard, Skatteinspektør	19/2 75	S.	11/4 24
J. A. Hansen, Redaktør	12/5 78	V.	26/4 20 ³⁾
Frederiksborg Amtskreds.			
H. Parkov, Oberst	22/7 57	KF.	29/5 06 ⁴⁾
Niels Petersen, Overretssagfører	13/7 58	RV.	20/5 13
J. P. Larsen, Redaktør	19/8 72	S.	26/4 20
Jørgen Jørgensen, Overlærer	23/10 79	S.	21/9 20
J. C. A. Larsen, Smedemester.....	31/8 63	V.	26/4 20

1) Var ikke Medlem 16/6 03—29/5 06, 25/5 09—20/5 10 og 20/5 13—7/5 15.

2) Var ikke Medlem 22/4 18—6/7 20.

3) Var ikke Medlem 11/4 24—2/12 26.

4) Var ikke Medlem 20/5 13—22/4 18.

Folketinget.	Fødselsdag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Holbæk Amtskreds.			
Holger Ibsen, Redaktør.....	20/3 69	KF.	21/9 20
Ove Rode, fhv. Minister	21/8 67	RV.	25/5 05 ¹⁾
Fr. Andersen, Borgmester	26/5 77	S.	26/4 20 ²⁾
Hans Clausager, Landbrugslærer, Gaardejer	21/3 74	V.	26/4 20
Christen Christensen, Dommerfuldmægtig, Cand. jur.	13/5 74	V.	2/12 26
Sorø Amtskreds.			
Johannes Lou, Læge	29/3 78	KF.	22/4 18
C. Th. Zahle, fhv. Minister	19/1 66	RV.	9/4 95
H. P. Hansen, Borgmester	6/10 72	S.	20/5 13
H. K. Hækkerup, Redaktør	24/12 76	S.	21/9 20
Aksel Jensen, Gaardejer	25/3 83	V.	26/4 20
Martin Hansen, Husmand	28/10 69	V.	20/5 10 ³⁾
Præstø Amtskreds.			
Johs. Ulrich, Forpagter	9/5 69	KF.	22/4 18 ⁴⁾
Mads Larsen, Gaardejer	28/5 62	RV.	3/4 01 ⁵⁾
N. Andreasen, Redaktør	30/11 77	S.	29/5 06
J. P. Jensen, Dyr læge	21/1 69	S.	6/7 20
Otto Himmelstrup, Sekretær, Cand. polit.	1/12 83	V.	11/4 24
Bornholms Amtskreds.			
Hans Rasmussen, Redaktør	23/6 73	S.	29/5 06 ⁶⁾
Levy Bang, Provst	30/11 89	V.	26/4 20

1) Var ikke Medlem 20/5—7/9 10.

2) Var ikke Medlem 21/9 20—11/4 24.

3) Er afgaaet ved Døden efter Samlingens Slutning (7/8 27). I hans Sted indtraadte Lærer Arnth E. Jensen, Gerlev.

4) Var ikke Medlem 6/7—21/9 20.

5) Var ikke Medlem 16/6 03—29/5 06, 25/5 09—20/5 10 og 26/4—6/7 20.

6) Var ikke Medlem 20/5 13—21/9 20.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Maribo Amtskreds.			
F. W. Larsen-Badse, Gaardejer.....	24/6 74	KF.	26/4 20
A. M. Hansen, Statsrevisor	21/9 77	RV.	22/4 18 ¹⁾
S. Breseman, Borgmester	14/11 64	S.	20/5 13
Valdemar Olsen, Forretningsfører....	16/5 62	S.	29/5 06 ²⁾
Hartvig Frisch, Adjunkt	17/1 93	S.	2/5 26
Svenning Rytter, Justitsminister	19/1 75	V.	26/12 20
Odense Amtskreds.			
Christmas Møller, Cand. jur.....	3/4 94	KF.	21/9 20
J. C. A. Carlsen-Skiødt, Handelsgartner	9/3 66	KF.	21/9 20
Oluf Steen, Landmand	16/7 92	RV.	11/4 24
C. N. Hauge, fhv. Minister	13/9 70	S.	25/5 09 ³⁾
L. D. Rasmussen, Typograf	2/7 68	S.	20/5 13
L. M. Larsen (Bjerre), Gaardejer	22/5 83	S.	2/12 26
Søren Larsen, Lærer	14/7 88	V.	2/12 26
Vagn Bro, Landsretsssekretær.....	17/2 94	V.	26/4 20 ⁴⁾
Svendborg Amtskreds.			
A. C. D. Petersen, Gaardejer.....	3/4 80	KF.	11/4 24
P. Munch, fhv. Minister, Dr. phil....	25/7 70	RV.	25/5 09
J. J. Bjerring, Trafikassistent	14/11 78	S.	22/4 18
P. Andersen, Redaktør	11/6 70	S.	22/4 18 ⁵⁾
J. Jacobsen, Husmand	13/7 71	V.	22/4 18 ⁶⁾
J. Chr. Jensen (Broby), Gaardejer ...	18/2 88	V.	18/2 19

1) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

2) Var ikke Medlem 20/5 10—20/5 13.

3) Var ikke Medlem 20/5 10—20/5 13.

4) Var ikke Medlem 6/7 20—2/12 26.

5) Var ikke Medlem 26/4—21/9 20.

6) Var ikke Medlem 6/7—21/9 20.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
C. Amterne i Jylland.			
Hjørring Amtskreds.			
H. F. Ulrichsen, Overretssagfører	25/1 88	KF.	11/4 24
C. C. Heilesen, Højesteretssagfører	13/6 86	RV.	21/9 20
Chr. Ludvigsen, Fisker	15/1 66	S.	11/4 24
P. P. Pinstrup, Gaardejer	14/12 61	V.	16/6 03 ¹⁾
J. S. Vanggaard, Gaardejer	25/12 75	V.	20/5 10
O. Thorhauge, Husmand	21/11 69	V.	22/4 18 ²⁾
A. Chr. Christensen, Gaardejer	9/3 74	V.	2/12 26
Thisted Amtskreds.			
V. Fibiger, Proprietær	14/2 86	KF.	26/4 20
Marinus Sørensen, Gaardejer	8/2 86	S.	2/12 26
Kr. Fuglsang, Proprietær	29/1 78	V.	2/12 26
Kr. Kristensen, Gaardejer	6/9 69	V.	26/4 20
Aalborg Amtskreds.			
Bjørn Kraft, Redaktør	17/12 93	KF.	2/12 26
H. C. Hansen, Husmand	27/3 80	RV.	22/4 18
N. C. Christensen, Statsrevisor	19/3 60	S.	16/6 03
Gerhard Nielsen, Redaktør	1/11 71	S.	22/4 18
Harald Jensen, Sekretær	24/8 89	S.	11/4 24
N. Elgaard, Redaktør	1/2 79	V.	24/4 22
Lauritz Laursen, Gaardejer	5/6 70	V.	22/4 18
Henrik Jensen, Gaardejer	28/12 73	V.	11/4 24
Viborg Amtskreds.			
Axel Møller, Professor ved Universi- tetet, Dr. jur.	14/1 73	KF.	22/4 18 ³⁾

1) Var ikke Medlem 25/5 09—20/5 10 og 11/4—1/7 24.

2) Var ikke Medlem 26/4—6/7 20.

3) Var ikke Medlem 6/7 20—11/4 24.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Bertel Dahlgaard, Chef for Københavns statistiske Kontor			
	7/11 87	RV.	26/4 20
A. C. Mortensen, Redaktør	22/1 70	S.	26/4 20
Laust Nørskov, Gaardejer	22/1 83	V.	30/9 14
N. P. Jensen, Amtsforvalter	20/1 67	V.	29/5 06 ¹⁾
A. A. Sevelsted, Gaardejer	12/3 86	V.	2/12 26
Randers Amtskreds.			
J. C. S. Willesen, Sognepræst	20/2 93	DR.	2/12 26
V. Pürschel, Landsretsdommer	28/8 77	KF.	26/4 20
Th. Povlsen, fhv. Minister	22/8 68	RV.	20/5 10
Ole R. Lundberg, Maler	10/1 88	S.	6/7 20
J. P. Olufson, Husejer	27/5 75	S.	26/4 20 ²⁾
Svend Nielsen, Gaardejer	30/8 79	V.	11/4 24
N. Neergaard, Finansminister	27/6 54	V.	28/1 87 ³⁾
Knud Kristensen, Gaardejer	26/10 80	V.	26/4 20
Aarhus Amtskreds.			
Axel Dam, Seminarielærer, Dr. phil. . .	4/5 68	DR.	2/12 26
Bent Holstein, Hofjægermester, Lens- greve	17/9 81	4)	26/4 20
S. Orla-Jensen, Professor ved Polytek- nisk Lærestanstalt, Dr. phil.	28/11 70	4)	2/12 26
P. Kammersgaard, Førstelærer	20/4 71	S.	22/4 18
A. Sneum, Kommunelærer	29/7 79	S.	11/4 24
J. P. M. Simonsen, Redaktør	8/4 69	S.	22/4 18
C. E. Hedelund, Dyr læge	3/7 84	V.	26/3 22

1) Var ikke Medlem 20/5 13—22/4 18.

2) Landstingsmand 11/5 18—26/4 20.

3) Var ikke Medlem 21/1 90—20/4 92.

4) Udenfor Grupperne i Tilslutning til Det konservative Folkeparti.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Skanderborg Amtskreds.			
P. Korsgaard, Ingeniør	17/7 74	KF.	22/4 18
Hans Nielsen, Redaktør	15/4 69	S.	25/5 09
N. Fisker, Lærer	9/9 86	S.	4/12 24
J. C. C. Kyed, Gaardejer	18/11 78	V.	11/4 24
Kr. M. Vadgaard, Gaardejer	2/6 86	V.	2/12 26
Vejle Amtskreds.			
Viggo Hansen, Gaardejer	28/8 70	KF.	2/12 26
Jens Holdgaard, Husmand	30/9 74	RV.	11/4 24 ¹⁾
L. Rasmussen, fhv. Minister.....	22/11 62	S.	29/5 06 ²⁾
Holger Larsen, Redaktør	8/1 80	S.	26/4 20
Knud Hansen, Redaktør	8/1 66	S.	21/9 20
M. P. Tange, Gaardejer	6/3 71	V.	20/5 10 ³⁾
Olav Olsen, Gaardejer	18/8 76	V.	2/12 26
J. Rahbek, Gaardejer	28/9 86	V.	30/3 22
Ringkøbing Amtskreds.			
A. Vesterager, Lærer.....	12/3 70	KF.	22/4 18
Kr. M. Bording, fhv. Minister	11/4 76	S.	21/9 20
C. M. Julin, Højskoleforstander.....	24/5 82	V.	2/12 26
O. C. Kragh, Indenrigsminister	23/9 70	V.	11/4 24 ⁴⁾
Hagbart Berg, Postmester	18/10 74	V.	22/4 18 ⁵⁾
K. Raunkjær, Redaktør	26/8 80	V.	11/4 24
Henrik Vejen, Gaardejer.....	28/4 75	V.	2/12 26
Ribe Amtskreds.			
Jens Jensen, Gaardejer	21/9 73	RV.	2/12 26
J. P. Sundbo, Redaktør	11/6 60	S.	22/4 18

1) Landstingsmand 11/5 18—10/8 20 og 1/10 20—10/4 24.

2) Var ikke Medlem 20/5 10—20/5 13.

3) Var ikke Medlem 20/5 13—6/7 20 og 11/4 24—2/12 26.

4) Landstingsmand 10/7 11—11/4 24.

5) Var ikke Medlem 11/4 24—2/12 26.

Folketinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
A. V. Pinholt, Klitinspektør	23/11 69	V.	22/4 18
S. Brorsen, Forsvarsminister	1/7 75	V.	17/9 07
Chr. Søgaaard, Førstelærer	19/9 69	V.	22/4 18
M. N. Slesbager, Minister for Industri, Handel og Søfart	13/11 74	V.	25/5 09
Haderslev=Aabenraa-Sønderborg= Tønder Amtskreds.			
Holger Andersen, Cand. theol.....	11/4 90	KF.	21/9 20
Johs. Carl Schmidt, Præst	9/6 69	Sl.	21/9 20
J. P. Nielsen, Bager	23/4 73	S.	21/9 20
Ludvig Hansen, Redaktør, Borgmester	9/10 73	S.	2/12 26
Th. Madsen-Mygdal, Statsminister og Landbrugsminister	24/12 76	V.	2/12 26 ¹⁾
Chr. Ernst Christensen, Gaardejer ...	25/11 72	V.	21/9 20 ²⁾
C. O. Pedersen, Amtsforvalter.....	31/1 80	V.	11/4 24
D. Valgdistrikterne paa Færøerne.			
Færø Amtskreds.			
A. Samuelson, Syssemand	1/7 73	V.	6/9 13 ³⁾

1) Landstingsmand 10/8 20—28/2 25.

2) Var ikke Medlem 11/4 24—2/12 26.

3) Var ikke Medlem 7/5 15—22/4 18. Landstingsmand 21/8 17—
22/4 18. Valget paa Færøerne fandt Sted 20. December 1926.

B. Landstinget.

Efter Valgene til Landstinget i samtlige Kredse den 1. Oktober 1920 og i 1., 4. og 6. Kreds den 23. September 1924.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
Landstingsvalgte.¹⁾				
1	J. J. A. Nygart, Gaardejer	30/6 67	V.	28/5 04 ²⁾
2	N. R. Sørensen-Egaa, Partikulier ..	4/8 47	V.	21/9 98 ³⁾
3	Ole Hansen, fhv. Minister	17/12 55	V.	10/7 14 ⁴⁾
4	P. K. Ejsing, Gaardejer	7/9 55	V.	19/9 02 ⁵⁾
5	M. C. Jensen, Kutterfører	5/9 71	V.	5/1 22
6	Rasm.Hansen-Stavnsbjerg, Gaardejer	7/5 60	V.	10/12 23 ⁶⁾
7	J. V. Christensen, Redaktør	10/1 76	V.	15/2 24
8	P. L. M. Birke, Generalmajor	7/6 65	V.	22/6 21 ⁷⁾
9	C. C. Andersen, Bageribestyrer....	20/5 49	S. ⁸⁾	30/9 90 ⁹⁾
10	C. F. A. Lewinsky, Fabrikant.....	2/3 58	S.	21/9 06 ¹⁰⁾
11	Carl F. Madsen, Formand for de samvirkende Fagforbund	17/11 62	S.	10/8 20
12	M. C. Lyngsie, Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund	6/7 64	S.	19/10 25 ¹¹⁾

- 1) Valget fandt Sted den 10. September 1920. (Aarvog for overordentlig Rigsdagssamling 1920 pag. 49).
- 2) Folketingsmand ³/₄ 01—¹⁶/₆ 03. Kongevalgt Medl. af Landst. ²⁸/₅ 04, landstingsvalgt siden ¹¹/₅ 18.
- 3) Var ikke Medlem ²¹/₉ 06—⁵/₁₀ 07. Kongevalgt Medl. af Landst. ⁵/₁₀ 07, landstingsvalgt siden ¹¹/₅ 18.
- 4) Folketingsmand ²⁹/₇ 90—²⁵/₅ 09. Var ikke Medlem ¹¹/₅ 18—²³/₉ 18, landstingsvalgt siden ²⁸/₉ 18.
- 5) Landstingsvalgt siden ¹/₁₀ 20.
- 6) Folketingsmand ²⁰/₅ 13—²⁶/₄ 20.
- 7) Indtraadt i Stedet for Kommitteret C. A. Birch, der afgik ved Døden ¹²/₅ 26. — Var ikke Medlem ²³/₉ 24—¹³/₅ 26.
- 8) Den socialdemokratiske Gruppe er i Valgruppe med Det radikale Venstre.
- 9) Landstingsvalgt siden ¹¹/₅ 18.
- 10) Landstingsvalgt siden ¹⁰/₈ 20.
- 11) Folketingsmand ⁵/₄ 98—²⁹/₅ 06.

Medlem.	Landstinget.	Fødselsdag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
13	Albert Jensen, Urmager	19/6 69	S.	11/5 181)
14	C. M. F. Tvede, Direktør	21/2 62	KF.	2/10 082)
15	M. Godskesen, Borgmester, Overretssagfører	7/7 61	KF.	14/3 133)
16	J. C. Døcker, Statsrevisor	11/2 60	KF.	21/9 064)
17	Edvard Brandes, fhv. Minister, Dr.phil.	21/10 47	RV.	21/9 065)
18	Erik Scavenius, fhv. Minister, kgl. Gesandt	13/6 77	RV.	24/5 186)
19	Hans Jepsen Christensen, Gaardejer Under Samlingen (8/1 27) nedlagdes Mandat af: Erik Scavenius, fhv. Minister, kgl. Gesandt	23/2 80	V.	7/10 20
	I hans Sted indtraadte: Johanne Rambusch, Frue	13/6 77	RV.	24/5 18
		25/7 65	RV.	13/1 277)
	1. Kreds.			
1	C. V. Bunch, Grosserer	22/9 53	KF.	10/8 20
2	H. O. G. Ellinger, Professor, Direktør	30/12 57	KF.	7/11 218)
3	J. V. Schovelin, Børskommissær ...	6/1 60	KF.	11/5 189)
4	Henriette Crone, Kontorist, Frøken.	5/2 74	S.	10/8 20
5	Andrea Brochmann, Frue	1/5 68	S.	6/5 26
6	C. F. Sørensen, Cigarhandler	18/2 70	S.	11/5 18
7	C. V. Bramsnæs, fhv. Minister	12/6 79	S.	11/5 18
8	K. K. Steincke, fhv. Minister, Retspræsident	25/8 80	S.	11/5 18
9	Nina Bang, fhv. Minister, Mag.art, Frue	6/10 66	S.	11/5 18
10	Ludvig Christensen, Hovedkasserer	23/7 78	S.	1/5 25

- 1) Landstingsvalgt siden 26/9 26, da han indtraadte som Stedfortræder for Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund J. A. Hansen, der afgik ved Døden 8/7 26.
- 2) Landstingsvalgt siden 11/5 18.
- 3) Landstingsvalgt siden 11/5 18.
- 4) Landstingsvalgt siden 11/5 18.
- 5) Folketingsmand 22/9 80—10/8 94. Var ikke Medlem af Landstinget 10/8—1/10 20, landstingsvalgt siden 1/10 20.
- 6) Var ikke Medlem 1/10 20—2/9 25.
- 7) Se pag. 657.
- 8) Folketingsmand 5/4 98—3/4 01 og 18/6 03—22/4 18.
- 9) Folketingsmand 20/5 10—22/4 18.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
2. Kreds.				
1	A. O. Rasmussen, fhv. Gaardejer ..	29/11 59	V.	11/4 24 ¹⁾
2	P.V. Jeppesen (Drusebjerg), Husmand.	7/3 77	RV.	10/7 14
3	J. K. Knop, Branddirektør	27/11 57	V.	14/1 24 ²⁾
4	Inger Gautier Schmit, Fru	25/10 77	V.	11/5 18
5	H. J. Frandsen, fhv. Gaardejer	17/7 59	V.	31/3 08 ³⁾
6	Marie Hjelder, Fru	20/4 69	RV.	11/5 18
7	E. G. Piper, Proprietær	13/1 56	KF.	23/9 06 ⁴⁾
8	Valdemar Wildner, Malermester ...	1/3 67	KF.	11/4 24
9	N. P. L. Dahl, fhv. Minister, Præst.	1/10 69	S.	11/5 18 ⁵⁾
10	A. P. Hansen, Husmand	6/5 76	S.	11/5 18
11	H. P. Jensen, Borgmester	24/6 64	S.	1/10 20
12	Henrik Nielsen, Tobakshandler	14/8 65	S.	10/8 20 ⁶⁾
3. Kreds.				
	H.V. Maegaard, Statsrevisor, Gaardejer	14/4 68	V.	10/7 14 ⁷⁾
4. Kreds.				
1	J. Veistrup, fhv. Gaardejer	25/9 70	RV.	20/9 10
2	I. A. Hansen, Proprietær	13/5 61	V.	21/5 15 ⁸⁾
3	Johannes Stensballe, Minister for offentlige Arbejder	6/7 74	V.	10/8 20
4	L. M. Laursen, Direktør	1/12 70	KF.	11/5 18
5	P. C. Petersen, Husmand	10/11 78	S.	26/9 26 ⁹⁾
6	H. P. Johansen, Kommunelærer ...	24/3 81	S.	23/9 24 ¹⁰⁾

1) Folketingsmand 20/7 04—20/5 06 og 20/5 10—20/5 13.

2) Folketingsmand 5/4 98—29/5 06 og 25/5 09—20/5 10.

3) Folketingsmand 30/9 97—29/5 06.

4) Folketingsmand 5/4 98—3/4 01 og 16/6 03—29/5 06.

5) Folketingsmand 20/5 13—22/4 18.

6) Folketingsmand 29/5 06—20/5 10 og 20/5 13—6/7 20.

7) Folketingsmand 20/5 10—20/5 13.

8) Var ikke Medlem 23/9 24—1/3 25.

9) Indtraadt som Stedfortræder for Urmager Albert Jensen, da denne blev landstingsvalgt Medlem 20/9 26.

10) Folketingsmand 26/4—21/9 20.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
5. Kreds.				
1	Johannes Pedersen, Repræsentant for Jydsk Husmandskreditforening ...	21/1 56	S.	1/10 21 ¹⁾
2	Mads Jensen (Aale), Statshusmand.	6/6 65	S.	11/5 18
3	J. Chr. Møller, Fabrikant	8/8 58	KF.	11/5 18
4	Carl Jensen, Hattemager.....	21/6 65	S.	25/10 21
5	Jørgen Møller	6/11 77	S.	1/10 20
6	S. Rasmussen, Gaardejer.....	20/10 70	KF.	11/5 18
7	Fr. Aubeck, Redaktør	21/8 64	RV.	11/4 24
8	Johannes Jensen, Redaktør	28/12 64	V.	1/10 20 ²⁾
9	M. Degnbol, Gaardejer	23/12 66	V.	20/9 10
10	G. P. Gregersen, Gaardejer	11/3 59	V.	11/5 18
11	Olga Knudsen, Lærerinde, Frøken.	29/6 65	V.	11/5 18
12	Rasmus Nielsen, Husmand	4/6 72	V.	10/2 20
13	J. P. Bækgaard, Husmand	25/2 78	V.	11/5 18
14	H. D. Kloppenborg - Skrumsager, Gaardejer	2/7 68	V.	1/10 20
15	Holger Fink, Borgmester, Købmand	18/7 79	V.	1/10 26 ³⁾
6. Kreds.				
1	N. G. Frøkjær, Gaardejer	7/2 64	KF.	10/8 20 ⁴⁾
2	Søren Stegger Nielsen, Førstelærer.	20/3 87	V.	23/9 24 ⁵⁾
3	N. K. Kristensen, Gaardejer.....	23/10 61	V.	21/11 13
4	Kr. Johansen, Statshusmand	4/1 78	S.	11/5 18
5	N. Gisselbæk, Gaardejer	7/2 70	V.	11/5 18
6	Thomas Larsen, fhv. Minister	17/2 54	V.	10/8 20 ⁶⁾
7	H. Hauch, Forstander	6/9 76	V.	11/5 18
8	Marie Christensen, fhv. Lærerinde, Frk.	12/12 60	V.	11/5 18
9	Gunnar Fog-Petersen, Gaardejer...	5/1 81	RV.	1/10 20 ⁷⁾

1) Folketingsmand 25/5 09—26/4 20.

2) Folketingsmand 20/5 10—20/5 13.

3) Indtraadt som Stedfortræder for Amtmand A. V. Karberg,
der nedlagde sit Mandat 30/9 26.

4) Folketingsmand 25/5 09—20/5 10 og 22/4 18—26/4 20.

5) Folketingsmand 1/10 22—11/4 24.

6) Folketingsmand 9/4 95—25/5 09 og 20/5 10—6/7 20.

7) Folketingsmand 20/5 13—22/4 18 og 24/7 18—26/4 20.

Medlem.	Landstinget.	Fødsels- dag.	Parti eller Gruppe.	Medlem siden
10	N. P. Josiassen, Redaktør.....	19/1 73	S.	23/9 24
11	Hans Nielsen, Gaardejer.....	10/2 59	R.V.	1/10 20 ¹⁾
12	Laurits Knudsen, Maskinarbejder ..	17/7 69	S.	26/4 20
7. Kreds.				
	Oliver Effersøe, pens. Sysselmand..	20/3 63	V.	10/7 14 ²⁾

1) Folketingsmand 25/5 09—26/4 20.

2) Valget fandt Sted 4. Februar 1921. Var ikke Medlem af Landstinget 16/8 15—1/10 20. Folketingsmand 22/8 06—20/5 13.

Parti-Gruppering.

Ved Folketingets Opløsning den 1. December 1926.

<i>Folketinget.</i>		<i>Landstinget.</i>	
Socialdemokrater	55	Venstre.....	31
Venstre	45	Socialdemokrater	25
Det konservative Folkeparti	27	Det konservative Folkeparti	12
Det radikale Venstre.....	20	Det radikale Venstre.....	8
Slesvigske Parti	1		
Udenfor Grupperne*)	1		
	149		76

Ved Samlingens Slutning.

<i>Folketinget.</i>		<i>Landstinget.</i>	
Socialdemokrater	53	Venstre	31
Venstre	47	Socialdemokrater	25
Det konservative Folkeparti	28	Det konservative Folkeparti	12
Det radikale Venstre	16	Det radikale Venstre	8
Danmarks Retsforbund....	2		
Slesvigske Parti	1		
Udenfor Grupperne*)	2		
	149		76

*) I Tilslutning til Det konservative Folkeparti.

Partiernes Bestyrelse i Samlingen 1926—27.**Samlingens 1. Afdeling.***Socialdemokratiet.*

Folketing: H. P. Hansen (Formand), Fr. Andersen (Kbhvn.) (Næstformand), Andreasen, Gerhard Nielsen, Hans Rasmussen, L. D. Rasmussen, Stauning.

Landsting: C. C. Andersen (Formand), Lewinsky (Næstformand), C. F. Sørensen.

Venstre.

Folketing: N. Neergaard (Formand), Brorsen (Næstformand), Martin Hansen, Hanssen (Nørremølle), J. Jacobsen, Kragh, Pinstrup, Slesbager, Søren Svendsen.

Landsting: Ole Hansen (Formand), Mægaard (Næstformand), Frandsen (Sekretær), J. V. Christensen, I. A. Hansen, Kloppenborg-Skrumsager, N. K. Kristensen, Thomas Larsen, Inger Gautier Schmit.

Det konservative Folkeparti.

Folketing: Pürschel (Formand), Reedtz-Thott (Næstformand), Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Sven.

Landsting: Piper (Formand), Tvede (Næstformand), Døcker, Godskesen, J. Chr. Møller.

Det radikale Venstre.

Folketing: Zahle (Formand), Rode (Næstformand), Niels Frederiksen, Henningsen, Nis Nissen, Povlsen.

Landsting: Veistrup (Formand), Gunnar Fog-Petersen (Næstformand).

Samlingens 2. Afdeling.*Socialdemokratiet.*

Folketing: Stauning (Formand), Fr. Andersen (Kbhvn.) (Næstformand), Andreasen, Børgbjerg, H. P. Hansen, Gerhard Nielsen, L. D. Rasmussen.

Landsting: C. C. Andersen (Formand), Lewinsky (Næstformand), C. F. Sørensen.

Venstre.

- Folketing: Hagbart Berg (Formand), J. A. Hansen (Næstformand), Clausager, Martin Hansen, J. Jacobsen, Aksel Jensen, Knud Kristensen, Nørskov, Pinstrup.
- Landsting: Ole Hansen (Formand), Mægaard (Næstformand), Frandsen (Sekretær), J. V. Christensen, I. A. Hansen, Kloppenborg-Skrumsager, N. K. Kristensen, Thomas Larsen, Inger Gautier Schmit.

Det konservative Folkeparti.

- Folketing: Pürschel (Formand), Reedtz-Thott (Næstformand), Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Sven.
- Landsting: Piper (Formand), Tvede (Næstformand), Døcker, Godskesen, J. C. Møller.

Det radikale Venstre.

- Folketing: Zahle (Formand), Rode (Næstformand), Niels Frederiksen, Holdgaard, Povlsen.
- Landsting: Veistrup (Formand), Gunnar Fog-Petersen (Næstformand).

Dansk interparlamentarisk Gruppe 1926—27.**Bestyrelse.**

Udenrigsminister Moltesen (Formand), fhv. Minister Stau-ning (Næstformand), Folketingsmand Niels Petersen (Sekre-tær), Folketingsmand Holger Andersen, fhv. Minister Borg-bjerg, fhv. Minister Bramsnæs, Folketingets Formand H. P. Hansen, Landstingets Formand Ole Hansen, Indenrigsminister Kragh, Folketingsmand P. Munch, Finansminister N. Neer-gaard, Folketingsmand Vanggaard, Medlemmer af Landstinget Inger Gautier Schmit, Schovelin og C. F. Sørensen.

Gruppens Revisorer: Folketingsmændene N. P. Jensen og L. Rasmussen.

Gruppens permanente Sekretær: Kontorchef i Rigsdagens Bureau A. Lauesgaard.

Delegerede i Nordisk interparlamentarisk Raad.

Medlemmer: Udenrigsminister Moltesen, fhv. Minister Stauning, Landstingsmand Schovelin, Folketingsmand Niels Petersen.

Suppleanter: Forsvarsminister Brorsen, Folketingsmændene H. P. Hansen, Holger Andersen, Rode.

Delegerede i Interparlamentarisk Unions Raad.

Medlemmer: Udenrigsminister Moltesen og fhv. Minister Borgbjerg.

Suppleanter: Folketingsmændene Holger Andersen og P. Munch.

Præsidium og Sekretærer samt staaende Udvalg.

A. Folketinget.

Samlingens 1. Afdeling.

Folketinget sattes den 5. Oktober 1926 ved i Henhold til Forretningsordenens § 2 og 3 at vælge et *Præsidium*, bestaaende af en Formand og tre Næstformænd, samt 4 *Sekretærer*.

Valg af *Præsidiet* foregik ved Forholdstalsvalg i Henhold til Forretningsordenens § 3; der var anmeldt 4 Valggrupper, nemlig: Socialdemokratiet med 55 Medlemmer, Venstre med 44, det konservative Folkeparti med 27 og det radikale Venstre med 20. Til *Formand* valgtes: Borgmester *H. P. Hansen* (S.); til *1. Næstformand*: fhv. Minister *Klaus Berntsen* (V.); til *2. Næstformand*: Oberst *Parkov* (K. F.); til *3. Næstformand*: fhv. Minister *Zahle* (R. V.).

Til *Sekretærer* valgtes: Maler *Lundberg* (S.), Førstelærer *Chr. Søgaard* (V.), Lærer *Valdemar Nielsen* (R. V.) og Lærer *Vesterager* (K. F.).

I Mødet den 6. Oktober nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 7 foreskrevne 6 *staaende Udvalg*, nemlig:

- 1) et *Udvalg for Forretningsordenen*, bestaaende af Tingets Præsidium samt følgende valgte Medlemmer: Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.) (Formand), Lundberg, Gerhard Nielsen (Sekretær), Moltesen, Chr. Søgaard, Vesterager og Heilesen.
- 2) *Et Udvalg for Andragender*: Jørgensen (Sekretær), Hans Rasmussen (Formand), Sneum, Wiinblad, Kyed, Pinholt, Raunkjær, Mathilde Hauschultz og Valdemar Nielsen.

- 3) Et *Udvalg for Prøvelse af Valg*: Holger Larsen (Formand), F. K. Madsen (Sekretær), L. D. Rasmussen, N. P. Nielsen, Kragh, S. C. Nørgaard, Himmelstrup, Christmas Møller og Rode.
- 4) Et *Finansudvalg*: Wilmann (Sekretær), Andreasen (Formand), N. C. Christensen, Olufson, L. D. Rasmussen, Schrøder, N. Neergaard, N. Johan Laursen, Martin Hansen, Pinstrup, Korsgaard, Larsen-Badse, Pitzner, Rode og H. C. Hansen.
- 5) Et *Lønningsudvalg*: Valdemar Olsen (Formand), Bjerling (Sekretær), Einer Jensen, Kammersgaard, A. C. Mortensen, N. P. Nielsen, Søren Svendsen, Slebsager, S. C. Nørgaard, Jensen (Broby), Chr. Søgaard, Parkov, Vesterager, Gamborg og A. M. Hansen.
- 6) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.), N. C. Christensen, Chr. Hansen, H. P. Hansen, L. D. Rasmussen, Simonsen, Moltesen, Nørskov, Pinholt, Rytter, Parkov, Pitzner, Pürschel, Mads Larsen og Niels Petersen.

Samlingens 2. Afdeling.

I Mødet den 17. December valgte Folketinget i Henhold til Forretningsordenens § 1 under Aldersformandens (Fraenkels) Forsæde en midlertidig Formand. Efter Forslag af det socialdemokratiske Parti valgtes Borgmester *H. P. Hansen* som *midlertidig Formand* til at lede Tingets Forhandlinger, indtil Prøvelse af Valgene havde fundet Sted (F. Sp. 1511).

Derefter sattes Folketinget den 18. December i Henhold til Forretningsordenens §§ 2 og 3. Der var anmeldt 4 Valggrupper: Socialdemokratiet med 53 Medlemmer, Venstre med 46, det konservative Folkeparti med 28 og det radikale Venstre med 16. Til *Formand* valgtes: Borgmester *H. P. Hansen* (S.); til *1. Næstformand*: Gaardejer *Pinstrup* (V.); til *2. Næstformand*: Oberst *Parkov* (K. F.); til *3. Næstformand*: fhv. Minister *Zahle* (R. V.).

Til *Sekretærer* valgtes: Maler *Lundberg* (S.), Førstelærer *Chr. Søgaard* (V.), Handelsgartner *Carlsen-Skiødt* (K. F.) og Statsrevisor *A. M. Hansen* (R. V.).

I samme Møde nedsatte Tinget de i Henhold til Forretningsordenens § 7 foreskrevne 6 *staaende Udvalg*, nemlig:

- 1) et *Udvalg for Forretningsordenen*, bestaaende af Tingets Præsidium samt følgende valgte Medlemmer: Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.), (Formand), Lundberg, Gerhard Nielsen (Sekretær), Chr. Søgaard, Vagn Bro, Sven og Heilesen.
- 2) Et *Udvalg for Andragender*: Jørgensen, Hans Rasmussen, Wiinblad, Pinholt (Formand), Raunkjær, Kyed, Mathilde Hauschultz (Sekretær), Holger Andersen og Mads Larsen.
- 3) Et *Udvalg for Prøvelse af Valg*: Holger Larsen, F. K. Madsen, L. D. Rasmussen, Himmelstrup, Vanggaard (Formand), J. Jacobsen, Korsgaard, Christmas Møller (Sekretær) og Rode.
- 4) Et *Finansudvalg*: Stauning, Andreåsen, Friis-Skotte, Olufson, Hauge, L. D. Rasmussen, Martin Hansen (Formand), Pinstrup, Pinholt, J. Jacobsen, C. O. Pedersen, Korsgaard, Larsen-Badse, Pitzner (Sekretær) og Rode. Da L. D. Rasmussen senere ønskede at udtræde af Udvalget, indvalgtes i hans Sted N. C. Christensen (F. Sp. 1952), og da Pinstrup ønskede at udtræde af Udvalget, indvalgtes i hans Sted Aksel Jensen (F. Sp. 3650).
- 5) Et *Lønningsudvalg*: Valdemar Olsen, Friis-Skotte, Kammergaard, A. C. Mortensen, N. P. Nielsen, Bjerring, Chr. Søgaard, Jensen (Broby), Hagbart Berg (Sekretær), Henrik Jensen, Olav Olsen, Johannes Lou, Parkov (Formand), Vesterager og A. M. Hansen.
- 6) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): Stauning, Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.), Chr. Hansen, L. D. Rasmussen, Simonsen, N. C. Christensen, Pinholt, Nørskov, I. A. Hansen, Rahbek, Vejen, Parkov, Pitzner, Pürschel og Niels Petersen.

B. Landstinget.

Landstinget valgte den 5. Oktober uden Afstemning til *Formand*: fhv. Minister *Ole Hansen* (V.), til *1. Næstformand*: Formand for de samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen* (S.) og til *2. Næstformand*: Proprietær *Piper* (K. F.). Til *Sekretærer* valgtes: *Julius Frandsen* (V.), Gaardejer *Frøkjær* (K. F.), Borgmester *H. P. Jensen* (S.) og fhv. Gaardejer *Veistrup* (R. V.).

I Mødet den 6. Oktober nedsatte Tinget de i Forretningsordenens § 9 foreskrevne 5 *staaende Udvalg*, nemlig:

- 1) Et *Udvalg for Forretningsordenen*, bestaaende af Tingets 2 Næstformænd samt følgende valgte Medlemmer: Birke, Godskesen (Formand), H. P. Jensen, Nygart og Veistrup.
- 2) Et *Udvalg for Andragender*: Ejsing, Godskesen, Jensen (Aale), Kloppenborg-Skrumsager, Knop, Olga Knudsen (Formand), Carl F. Madsen, Jørgen Møller og Hans Nielsen. Da Carl F. Madsen senere ønskede at udtræde af Udvalget, indvalgtes i hans Sted Steincke (L. Sp. 454).
- 3) Et *Finansudvalg*: Brandes, Ludvig Christensen, Ejsing (Formand), Frandsen, A. P. Hansen, Hauch, Jepsen Christensen, Jensen (Aale), N. K. Kristensen, Lewinsky, Maegaard, Nygart, Piper (Sekretær), Schovelin og C. F. Sørensen. Da Ludvig Christensen, Lewinsky og C. F. Sørensen senere ønskede at udtræde af Udvalget, indvalgtes i deres Sted Nina Bang, Bramsnæs og Steincke (L. Sp. 454).
- 4) Et *Udvalg til Valgs Prøvelse*: C. C. Andersen, J. V. Christensen, Effersøe (Formand), Gunnar Fog-Petersen, Godskesen, Thomas Larsen og Lewinsky.
- 5) Et *Udvalg i Henhold til Grundlovens § 45* (Fællesudvalget): C. C. Andersen, Bunch, Marie Christensen, Ole Hansen (Formand), Johannes Jensen, Knop, Laurits Knudsen, Lewinsky, Carl F. Madsen, Jørgen Møller, Stegger Nielsen, Piper, A. O. Rasmussen, Sørensen-Egaa og Veistrup (Sekretær).

Til at føre *Tilsyn med Rigsdagens Bogsamling* valgte Folketinget (i Samlingens 1. og 2. Afdeling) *Wiinblad* og Landstinget *J. V. Christensen*.

Rigsdagens Aabningsmøde.

Aabningen af Rigsdagens 79. ordentlige Samling fandt Sted i Henhold til kgl. aabent Brev den 5. Oktober 1926 i Rigsdagens Fællessal og overværedes af Ministeriets Medlemmer, Rigsdagens Medlemmer og herværende Repræsentanter for fremmede Magter.

Aabningsakten foretoges af *Statsministeren (Stauning)*, der fremsatte følgende Udtalelse:

I Overensstemmelse med § 40 i Danmarks Riges Grundlov har Hans Majestæt Kongen ved aabent Brev af 19. f. M. indkaldt til en ordentlig Rigsdagssamling, der i Henhold til Grundlovens Bestemmelser skal aabnes i Dag.

Ved Reskript af 19. f. M. har Hans Majestæt Kongen dernæst overdraget til mig som Statsminister at aabne denne Tirsdag den 5. Oktober sammentrædende Rigsdag og til at foranledige det i saa Henseende videre fornødne.

Dette sker herved. I Kongens Navn erklærer jeg den ordentlige Rigsdagssamling for aabnet.

Forinden jeg anmoder Tingene om at konstituere sig, skal jeg paa Regeringens Vegne fremsætte nogle Udtalelser om det Arbejde, der forestaar.

Regeringen har i den forløbne Tid, siden vi sidst samledes til en Rigsdags Aabning, fortsat Arbejdet paa at befæste og udvikle det gode, venskabelige Forhold til andre Nationer, og særlig kan det fremhæves, at det meget betydningsfulde Samarbejde imellem de nordiske Lande er ført videre, navnlig ved en Række Voldgiftstraktater, der er afsluttet, og hvis Ratifikation snart kan ventes tilendebragt. Med største

Glæde maa det ogsaa fremhæves, at der er afsluttet en Voldgiftstraktat med vort sydlige Naboland, Tyskland, samt med Frankrig og Polen, og at der fremdeles er Villighed i andre Lande til at fortsætte efter samme Linie.

Udviklingen indenfor Folkenes Forbund er ligeledes af en saadan Karakter, at det maa fylde os med gode Forventninger for Fremtiden.

Den tyske Nations Optagelse i det internationale Samarbejde maa opfattes som et betydningsfuldt Skridt frem til Sikring af Fred og Forstaaelse, og den vedtagne Plan om en almindelig Afrustningskonference vil føre de internationale Drøftelser ind paa Opgaver, der er af største Betydning for Nationernes og Menneskehedens Fremtid.

De Forhandlinger, der i de sidste Rigsdagssamlinger har været ført i vor Rigsdag om Ophævelse af Danmarks krigsmæssige Udrustning, vil blive genoptaget paa Grundlag af det Lovforslag, der, vedtaget af Folketinget, har givet Rammen for en fremtidig Ordning af Grænse- og Søbevogtning, saaledes som dette er fornødent efter international Ret.

Det danske Pengevæsen er nu i Hovedsagen bragt i Orden, og dermed er et sikkert Grundlag for det økonomiske Liv generhvervet. Den danske Valuta har genvundet sin gamle Værdi, og tilbage staar nu Genindførelse af Guldindløselighed under saadanne Former, at fuld Sikkerhed bevares. Men den stedfundne Værdiforrykkelse har selvfølgelig forvoldt visse Vanskeligheder, hvorved den internationale Krises Indflydelse i Danmark er blevet forstærket. Med et fast Pengevæsen vil der dog være Udsigt til indenfor en overskuelig Tid at faa genoptaget den Produktion og Omsætning, der er fornøden for Samfundet, men det vil være naturligt, at Borgerne i Fællesskab søger at raade Bod paa de Vanskeligheder, som Krisen har paaført Arbejderne saavel som andre Dele af Befolkningen.

Regeringen har opnaaet at skabe virkelig Balance i Statshusholdningen, den har bestræbt sig for at indskrænke Udgifterne og vil saavel ved Finansloven som ved andre Lovforslag foreslaa betydelige Udgiftsnedsættelser. En Del af disse Beløb opvejes af en større Indtægtsnedgang som Følge af svigtende Indtægter, men der vil dog ved de udarbejdede Forslags Vedtagelse ogsaa være Mulighed for at skaffe Befolk-

ningen en væsentlig Lettelse i Skattebyrden, ligesom Takstnedsættelserne vil blive fortsat.

Portotaksterne er i indeværende Aar nedsat med Beløb svarende til 4 Mill. Kr. aarlig og vil yderligere ved en Formindskelse af Brevportoene blive foreslaaet nedsat med Beløb svarende til 5 Mill. Kr.

Telegramtaksterne er automatisk nedsat, efterhaanden som Kronestigningen er indtraadt, og Statstelefonens Takster er ligeledes nedsat.

Statsbanernes Takster for Godsbefordring er i Løbet af indeværende Aar nedsat under de Former, som er fastsat ved Lov om Statsbanernes Takster af 25. Februar 1925, saaledes at Forsendernes Udgifter anslaaes at være formindsket med $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr. For nylig er Fragten for Kreaturer og Kød til Eksport nedsat, og man har nu en almindelig Nedsættelse af Kreaturfragterne i Indlandet under Forberedelse.

Ved disse betydelige Lettelser af forskellig Art, som enten er gennemført eller nu vil blive foreslaaet gennemført, har Regeringen bidraget til at mildne Krisen. Det er imidlertid nødvendigt, at der træffes yderligere Foranstaltninger, for at Erhvervslivet kan komme igennem den vanskelige Tid, og det er i saa Henseende af største Vigtighed for Samfundet, at man overvinder den omfattende Arbejdsløshed, som er baade økonomisk og moralsk nedbrydende. Støtte til offentlige Arbejders Iværksættelse kan selvfølgelig hjælpe i nogen Grad og vil ogsaa blive foreslaaet, men en Forøgelse af Produktionen saavel i Landbrug og Fiskeri som i Haandværk og Industri vil være nødvendig for at faa alle Hænder beskæftiget, og der vil derfor paa ny blive fremsat Forslag, der sigter efter dette Maal.

Bestræbelserne for at skabe flere selvstændige Hjem paa Landet maa fortsættes, og forskellige Planer med Hensyn til Udvikling af Fiskeriet er under Behandling.

Ved en midlertidig Kriselovgivning vil man dernæst foreslaa, at Hjælpeforanstaltninger kan iværksættes for alle Erhvervsgræne, som ved de ekstraordinære Forhold er kommet i forbigaaende Vanskeligheder, ligesom Planer for et omfattende Grundforbedringsarbejde for Landbruget vil blive fremsat. Ved en mindre Afgift, hovedsagelig hvilende paa de store passive Formuer, der sikredes ved den gennemførte

Valutaordning, vil man søge Midler tilvejebragt, der muliggør, at Arbejdsløsheden afløses af samfundsnyttig Produktion.

Under Bestræbelserne for at bringe Erhvervslivet i Gang ogsaa ved Hjælp til Højnelse og Modernisering af Produktionen vil man ligeledes have Opmærksomheden henvendt paa Færøerne, hvis Befolkning kæmper en haard Kamp under den forhaandenværende økonomiske Krise.

I den for hele Folket saa betydningsfulde Sag: Kvindernes Uddannelse i Husgerning, er væsentlige Fremskridt under Forberedelse. I København er der med Statens Støtte lagt Grund til en stor Skole for unge Kvinder, der søger Uddannelse i Husgerning, og udenfor København er den samme Bevægelse under Udvikling. Gennem Undervisningsministeriet er et Arbejde for Oprettelse af Husgernings-Kursus i By og paa Land allerede i Gang, og paa Finansloven findes Forslag om Støtte til denne Virksomhed. Ad disse Veje vil en landsomfattende Undervisning i Husgerningens Teori og Praksis blive indledet og et væsentligt Bidrag være ydet til Tilvejebringelse af gode Hjem med gode Mødre for den kommende Slægt.

I øvrigt vil den nu aabnede Rigsdagssamling være henvist til fortsat Behandling af en Række fra tidligere Aar kendte Lovforslag: Almindelig borgerlig Straffelov, Ændringer i Retsplejeloven, Love om Banker, Aktieselskaber og Forsikringsvirksomhed, Love om Naturfredning, om forbedret Læreruddannelse, om Skolens Styrelse og Tilsyn, om Tilvejebringelse af Husmandsbrug, om Aldersrente, om Enkers og Enkemænds Børn, om Lærlingeforholdet, om Ratifikation af de internationale Arbejderbeskyttelses-Konventioner m. v.

Men desuden er ogsaa nogle nye Lovforslag vedrørende vigtige Samfundsspørgsmaal under Forberedelse. Her kan saaledes nævnes: Under Socialministeriet: Love om Begravelsesforsikring, om Invaliders Arbejde og om Pladsanvisning for Funktionærer. Under Justitsministeriet: Forslag vedrørende Alimentationslovgivningen. Under Indenrigsministeriet: Love om Valgene til Amtsraadene, om Handelen med Medicin og om Købstadkommunernes Styrelse.

Endelig kan det nævnes, at Regeringen vil søge Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Bygninger for Nationalmuseet løst i denne Rigsdagssamling.

Idet Regeringen fortsat tilstræber en Sikring af god Økonomi i Statshusholdning og Statsvirksomheder, vil man fremdeles beskæftige sig med de Planer for Forenkling og Besparelser, som er Resultatet af Administrations-Kommissionens Overvejelser, ligesom Arbejder paa Tilvejebringelse af en tidssvarende Regnskabs- og Revisionsordning fortsættes.

Ud fra de Synspunkter, der er bestemmende for Ministeriets Bedømmelse af Forholdene, har jeg her nævnt Hovedlinier for den Samfundspolitik, som vi tilraader, og Hovedpunkter af det Arbejdsprogram, som vil blive Rigsdagen forelagt.

Jeg ønsker paa Regeringens Vegne Rigsdagen velkommen til Arbejdet og udtrykker Haabet om, at Hensynet til Land og Folk maa kunne samle Lovgiverne ved et Arbejde, der højner og udvikler. Jeg ønsker, at dette maa være Rigsdagsarbejdets Maal, da det saa ogsaa bliver til Held for vor Land, og jeg foreslaar derfor, at vi indleder vor Gerning med et Leve vort Færeland, Danmark (Medlemmerne besvarede Statsministerens Leve med et trefoldigt Hurra).

I Henhold til den mig givne Bemyndigelse er Rigsdags-samlingen aabnet, og jeg opfordrer Tingene til paa sædvanlig Maade at konstituere sig under Aldersformændenes Ledelse.

Ministerskifte.

Ved kgl. aabent Brev af 6. November 1926 opløstes Folketinget fra den 1. December at regne. Ifølge det aabne Brev skete Opløsningen, fordi det i Folketinget fremsatte Regeringsforslag til Lov om Støtte for dansk Erhvervsliv ikke kunde ventes gennemført i det daværende Folketing i en Form, som vilde kunne godkendes af Regeringen (se herom nærmere Side 497), og fordi en Appel til Vælgerne under de foreliggende Forhold maatte findes ønskelig.

I Henhold til kgl. aabent Brev af samme Dato afholdtes nyt almindeligt Valg til Folketinget den 2. December 1926.

*) Dagen efter Valget overgav Statsminister Stauning Hans Majestæt Kongen Ministeriets Afskedsbegøring, som blev modtaget, hvorefter Stauning paa Regeringens Vegne efter Kongens Anmodning lovede at fungere videre, indtil det nye Ministerium blev dannet.

Tirsdag den 7. December havde Hs. Maj. Kongen Konference med Partiformændene partivis (for Socialdemokratiet: H. P. Hansen og C. C. Andersen, for Venstre: N. Neergaard og Ole Hansen, for Det konservative Folkeparti: Pürschel og Piper, for Det radikale Venstre: Zahle og Veistrup).

Efter disse Konferencer meddeltes officielt:

»Efter at Hs. Maj. Kongen i Løbet af Tirsdag Formiddag havde ført orienterende Forhandlinger angaaende den foreliggende politiske Situation med samtlige Rigsdagspartiernes Førere, tilkaldte Hs. Maj. Kl. 1 Eftermiddag Venstres Partiførere, N. Neergaard og Landstingets Formand Ole Hansen, til fornyet Forhandling. Under denne Forhandling anmodede

*) Efterfølgende Fremstilling er givet paa Grundlag af Dagblads-Referater.

Kongen Venstres Ledelse om at undersøge Muligheden for et Samlingsministerium, eventuelt for et Ministerium af Venstre med Støtte fra anden Side.«

I Løbet af Eftermiddagen den 7. December rettede Venstres Ledelse efter Kongens forannævnte Anmodning Henvendelse til de tre andre Partier om at deltage i Forhandling om et *Samlingsministerium*. En saadan Forhandling paabegyndtes den følgende Dag. Af *Venstre* deltog: Neergaard, Ole Hansen, Brorsen, Kragh, Madsen-Mygdal og Slesbager. Af *Socialdemokratiet*: Stauning, H. P. Hansen og C. C. Andersen. Af *Det konservative Folkeparti*: Piper, Pürschel, Reedtz-Thott, Tvede og Christmas Møller. Af *Det radikale Venstre*: Zahle, Rode, P. Munch, Fog-Petersen og Povlsen.

Først forhandlede Venstre med Partierne enkeltvis, ved hvilken Lejlighed intet Parti udtalte sig imod at deltage i Forsøget paa at danne en Samlingsregering. I en fælles Forhandling senere paa Dagen, der fandt Sted under *Neergaards* Ledelse, forespurgte denne, om man troede, at Partierne kunde enes om at udarbejde et Program for en Samlingsregering, der skulde have til Opgave at gennemføre Parikronen i Statens Husholdning og paa en saadan Maade, at ogsaa Kommunernes Budgetter kunde lettes. Men samtidig præciserede Neergaard, at det var ikke Meningen at foretage en fuldkommen ensartet procentvis Nedsættelse paa Budgetterne, og betonedede endvidere, at skulde det lykkes at udforme et Program for en Samlingsregering, maatte man udskyde alle de Punkter, hvorom der herskede principiel Uenighed.

Paa Forespørgsel til Socialdemokratiet, om det vilde indtræde i en Samlingsregering, der havde en saadan Nedsækering paa Programmet som et betydningsfuldt Led, erklærede Partiets Repræsentanter (af hvilke Stauning var optaget andetsteds), at Partiet vilde give Svar herpaa den næste Dag.

Partiernes Forhandlingsudvalg holdt derefter Møde igen den følgende Dag — den 9. December — om Eftermiddagen, i hvilket Møde *H. P. Hansen* paa Socialdemokratiets Vegne erklærede, at dette ikke kunde deltage i Dannelsen af et Samlingsministerium, idet han udtalte sig i Overens-

stemmelse med en af Partiet udsendt officiel Meddelelse, saalydende:

»Idet Rigsdagsgruppen godkender det af Partiets Repræsentanter under Forhandlingerne om Dannelselse af et Samlingsministerium indtagne Standpunkt, beklager man, at Partiet Venstre, trods Løftet om at søge et saadant Ministerium dannet, har hindret Planens Realisation ved at kræve Samling alene om Venstres Anskuelser.

Venstres Plan om at samle Partierne for at iværksætte en ekstraordinær Nedskæring baade af sociale Ydelser og af Tjenestemændenes Løn kan ikke tiltrædes, og da Venstre ikke har villet medvirke til Planlæggelse af Foranstaltninger, der kan mildne Krisen saavel for Landets som for Byernes Befolkning og altsaa heller ikke til Foranstaltninger sigtende til at formindske Arbejdsløsheden, kan Socialdemokratiet ikke medvirke til Dannelselse af et Ministerium af alle Partier.«

Neergaard tog Afstand fra Udtalelsen i Socialdemokratiets foran gengivne Erklæring om, at det refererede Program for et Samlingsministerium kun var Venstres Program, idet han mindede om, at tre Partier under Valgkampagnen havde udtalt sig for Nedskæring af Udgifterne, og at Venstre udtrykkeligt havde nævnt, at Spørgsmaal, om hvilke der var principiel Uenighed, maatte lægges til Side.

Hverken fra Det konservative Folkeparti eller fra Det radikale Venstre foreligger offentliggjort nogen Erklæring om deres Stilling til et Samlingsministerium. Efter Dagbladenes Referater synes Det konservative Folkeparti ikke at have villet medvirke alene paa det af Venstre skitserede Grundlag, men har ønsket ogsaa andre Foranstaltninger iværksat. Det radikale Venstre synes at have været rede til at yde Støtte til nærmere Undersøgelse af Muligheden for en Samlingsregering paa Grundlag af de under Forhandlingerne fra forskellig Side fremsatte Anskuelser.

Efter Socialdemokratiets ovennævnte Svar opgav Venstres Ledelse at danne Samlingsministerium og gik derefter i Henhold til Kongens subsidiære Anmodning i Gang med at undersøge Muligheden for *et Ministerium af Venstre med Støtte fra anden Side.*

Herom fandt der samme Dag Forhandlinger Sted. Først med Det radikale Venstres Repræsentanter (i Stedet for Fog-Petersen var mødt Niels Frederiksen og Veistrup), der paa mundtlig Forespørgsel fra Venstre afgav følgende Erklæring:

»Det radikale Venstre vil overfor en kommende Venstre-regering stille sig i et sagligt Forhandlingsforhold i Overensstemmelse med Partiets Udtalelser ved Valget og yde et saadant Ministerium fornøden Arbejdsro til Forsøg paa Løsning af Krisetidens store Vanskeligheder.«

Derefter forhandlede Venstres Ledelse med Repræsentanterne for Det konservative Folkeparti og fremsatte overfor dem følgende Forespørgsel:

»Vil Det konservative Folkeparti medvirke til Arbejdsfred for en eventuel Venstreregering under Udarbejdelsen og Fremsættelsen af Lovforslag vedrørende de Udgiftsreduktioner for Stat og Kommuner, som den foreliggende Erhvervstilstand maatte nødvendiggøre, og under disse Forslags saglige Forhandling paa Rigsdagen?«

Den paafølgende Dag, den 10. December, afgav Det konservative Folkeparti følgende Svar:

»I Overensstemmelse med den af Partiets Formand overfor Hs. Maj. Kongen fremsatte Opfattelse af den politiske Situation er Partiet villigt til at medvirke til, at der gives et af Partiet Venstre dannet Ministerium en rimelig Frist til Udarbejdelsen og Behandlingen af de Forslag vedrørende Udgiftsreduktioner for Stat og Kommune, som Regeringen af Hensyn til den foreliggende Erhvervstilstand maatte anse for fornøden.

Da Regeringen agtes dannet alene paa Venstres Ansvar og alene paa Venstres Program, er det imidlertid en Selvfølge, at Det konservative Folkeparti maa forbeholde sig at gøre den efter dets Opfattelse fornødne Indsats for at søge Erhvervskrisen mildnet og Arbejdsløsheden formindsket.«

Efter de fra konservativ og fra radikal Side afgivne Erklæringer meddelte samme Dag Venstres Bestyrelse gennem Neergaard Kongen, at Partiet Venstre var rede til at danne Regering, og at *Madsen-Mygdal* var udpeget til at løse Opgaven. Paa Kongens Anmodning erklærede

Madsen-Mygdal sig villig til at forsøge paa at danne det nye Ministerium. Mandag den 13. December forelagde han Kongen sin Ministerliste, og den 14. December udnævntes *Ministeriet Madsen-Mygdal*. (Om dets Sammensætning se Side 3).

I det nyvalgte Folketings 1. Møde den 17. December 1926 fremsatte *Statsminister Madsen-Mygdal* følgende

Program-Udtalelse.

Det Ministerium, som i Dag for første Gang træder frem for det høje Folketing, anser det som sin Hovedopgave at modvirke den tilstedeværende Erhvervskrise med den dertil knyttede overordentlig store Arbejdsløshed ved at søge tilvejebragt Betingelser for Udviklingen af et sundt og konkurrencedygtigt dansk Erhvervsliv.

Ministeriet erkender, at baade Byens og Landets Erhvervs-virkomheder efter Parikronens Genindførelse arbejder paa et saa højt Niveau for Produktions- og Leveomkostninger, at de mere og mere bliver ude af Stand til at fortsætte den Vekselvirkning med Udlandet, som er en afgørende Betingelse for selve Erhvervslivets Opretholdelse, samtidig med at de høje Produktionsomkostninger indadtil skaber et Prisniveau, som den stærkt svigtende Købeevne hos Landets egen Befolkning ikke kan magte.

I Bestræbelserne for at raade Bod paa det herskende Misforhold mellem Produktionsomkostninger og Afsætningsmuligheder maa Ministeriet for sit Vedkommende betragte det som sin mest nærliggende Forpligtelse at søge Parikronen respekteret i Landets offentlige Husholdning ved Gennemførelse af saadanne Reduktioner ikke blot i Statens, men ogsaa i Kommunernes ved Lov fastsatte Udgifter, at en virkelig betydende Lettelse af de tunge Byrder, der nu gennem Skatter, Afgifter og Takster hviler paa Erhvervslivet, kan opnaas.

Saa vel under Hensyn til Erhvervslivets Tilstand som ogsaa til den Omstændighed, at de Skatteindtægter, som er fornødne til Opretholdelse af de nugældende offentlige Udgiftsbudgetter, i nær Fremtid maa anses for uopnaaelige, vil Ministeriet ufortøvet paabegynde Forarbejderne til denne Opgaves Løsning.

Herunder vil det imidlertid ikke være tilstrækkeligt at henvende Opmærksomheden alene paa de Besparelser, som det maatte vise sig muligt at gennemføre i Administrationen og ved Ændringer til Finansloven, men Opgavens Løsning kræver tillige en nøje Gennemgang af hele den Række af Udgiftslove, som er vedtaget under Krigsaarenes Dyrtid og i Inflationsperioden, med Afpassning med de nu herskende fuldstændigt ændrede økonomiske Forhold for Øje.

En simpel Omregning af disse Loves Udgiftsbeløb i Forhold til det nugældende internationale Prisniveau og Kronens øgede Værdi vil efter Ministeriets Opfattelse medføre et Resultat, der for store Dele af Befolkningen vil virke ubilligt og uretfærdigt, og Ministeriet maa derfor forbeholde sig den fornødne Tid til Overvejelse af saavel Finanslovens som de nævnte Udgiftsloves Revision, forinden Forslag i indeværende Samling kan fremsættes for Rigsdagen.

Erhvervenes egne Bestræbelser for at overvinde Krisetidens Vanskeligheder gennem øget Eksport til Udlandet, Samvirke og Koncentration af Virksomhederne, Forbedring af tekniske Hjælpemidler og andre tjenlige Foranstaltninger vil Ministeriet efter nærmere Forhandling med de paa-gældende Erhverv støtte og fremhjælpe.

Hvor der af særlige Aarsager er opstaaet Vanskeligheder af ekstraordinær Beskaffenhed, og hvor finansielt overkommelige Foranstaltninger kan antages at betyde en effektiv Hjælp uden Skade for Helheden, vil Ministeriet tilstræbe, at saadanne Foranstaltninger gennemføres.

Herunder vil Ministeriet have sin Opmærksomhed henvendt paa de sønderjydske Landsdele og de der herskende overordentlig store økonomiske Vanskeligheder, ligesom ogsaa de foreliggende Erhvervsvilkaar paa Færøerne efter Ministeriets Opfattelse bør gøres til Genstand for en særlig Overvejelse.

Som et Led i Bestræbelserne for at fremhjælpe sunde og naturlige Erhvervsforhold agter Ministeriet at fremsætte Forslag til Lov om Værn for den enkelte Borgers personlige Nærings- og Arbejdsfrihed.

Ministeriet vil bestræbe sig for hurtigst muligt at tilvejebringe en endelig Ordning af Landmandsbankens Forhold. Herunder vil Ministeriet have sin Opmærksomhed henvendt

paa, at der i passende Omfang tilføres Landet Kapital udefra til Afhjælpning af den Kreditnød, der hindrer Initiativ og Foretagsomhed i at udfolde sig og virker hemmende for baade Produktion og Omsætning.

Men i Erkendelse af, at en naturlig og vedvarende Afhjælpning af den tilstedeværende Kapitalmangel kun kan finde Sted ved øget Opsparing indenfor Landets egen Befolkning, agter Ministeriet, saa snart der ved Reduktion af Statens Udgiftsbudgetter er tilvejebragt Mulighed derfor, at foreslaa saadanne Ændringer i den nugældende Skattelovgivning, at Villien til Opsparing i højere Grad, end det nu er Tilfældet, opmuntres og udvikles.

En hurtig Ordning af Nationalmuseets Lokaleforhold anser Ministeriet for en Forpligtelse, og det agter at fremsætte Forslag herom.

Skønt udgaaet af et enkelt Parti agter Ministeriet ikke under de forhaandenværende Forhold at tilstræbe Gennemførelse af dette Partis almindelige Programpunkter. Ministeriet ønsker at koncentrere sine Bestræbelser først og fremmest om saadanne økonomiske Foranstaltninger, som under den tilstedeværende alvorlige og dybtgaaende Erhvervs-krise maa anses for uafviselige.

For Gennemførelsen af saadanne Foranstaltninger indbyder Ministeriet det høje Folketing, alle Partier og hvert enkelt Medlem i Tinget, til Samarbejde.

Som naturligt Supplement til foranstaaende Programudtalelse gengives den Udtalelse, hvormed Statsministeren i Folketinget den 17. Februar 1927 indledede de forskellige Ministres Fremsættelser af »Nedskæringsforslagene«:

Statsministeren (Madsen-Mygdal): De vigtigste af de Forslag til Ændring af bestaaende Udgiftslove, som Regeringen har bebudet, vil i Dag blive forelagt for det høje Folketing. I denne Anledning skal jeg tillade mig at fremsætte nogle faa almindelige Bemærkninger.

Det finansielle Resultat af de Forslag, som Ministeriet agter at fremsætte, kan i dette Øjeblik kun angives med tilnærmelsesvis Nøjagtighed, fordi Ændringsforslagene til

Finansloven, som i Løbet af kort Tid vil blive forelagt Finansudvalget, endnu ikke er fuldt udarbejdet. Jeg tør dog sige, at de Forslag, som i Dag fremsættes, suppleret med de nævnte Ændringsforslag til Finanslov og i Forbindelse med en paatænkt Personalereduktion indenfor Administrationen og Statsvirksomhederne, vil medføre en samlet Besparelse, der for Statens Budget kan anslaaes til mindst 60 Mill. Kr.

For Kommunernes Vedkommende vil de foreslaaede Ændringer til Udgiftslovene sammen med et Forslag, som er under Udarbejdelse, vedrørende Motorkøretøjernes Vederlag for Afbenyttelsen af de kommunale Veje, medføre en samlet Besparelse paa i alt ca. 14 Mill. Kr., samtidig med, at de foreslaaede Ændringer indirekte vil medføre yderligere betydelige Udgiftsreduktioner paa de kommunale Budgetter. Regeringen paatænker endvidere ved Revision af Loven om Omsætningsafgift paa Automobileer at overføre denne Afgift til Indtægt for de kommunale Budgetter.

Endelig vil der med Hensyn til Forsikringsbidrag, der paahviler private Erhvervsvirksomheder, opnaas en Nedsættelse af de lovpligtige Kontingenter paa i alt godt 4 Mill. Kr. eller maaske nærmere op til 5 Mill. Kr.

Med disse Udgiftsreduktioner anser Regeringen langt fra alle Muligheder for Nedsættelse af de offentlige Udgiftsbudgetter for udtømte. Navnlig vil der med Hensyn til en Række offentlige Institutioner, hvis hele Organisation og Virksomhed endnu i alt for høj Grad er præget af Dyrtidens og Inflationsperiodens Økonomi, baade indenfor Statens og Kommunernes Budgetter være Grund til at foretage gennemgribende Ændringer med Udgiftsnedsættelse for Øje. Regeringen har sin Opmærksomhed henvendt herpaa, og den agter, saa snart de herhenhørende Undersøgelser er tilendebragt, at søge gennemført de størst mulige Besparelser ogsaa paa disse Omraader.

Formaalet med de Udgiftsreduktioner, som indeholdes i Regeringens Forslag, er selvsagt at tilvejebringe Mulighed for en Nedsættelse af de offentlige Byrder, som nu hviler alt for tungt paa Erhvervslivet. I saa Henseende er der allerede af Ministeren for offentlige Arbejder fremsat Forslag for Rigsdagens Finansudvalg om Nedsættelse af Statsbanernes Godstakster til et Beløb af ca. 15 Mill. Kr. Men vedrørende

en Nedsættelse af Statsskatterne vil det være fornødent først at søge nærmere Underretning om, i hvor høj Grad den svigtende Skatteevne maa forventes at nedbringe Statens Indtægter i det kommende Finansaar. Som tidligere udtalt er det Regeringens Hensigt, saa snart Muligheden derfor foreligger, at søge gennemført saadanne Ændringer i den bestaaende Skattelovgivning, at Opsparingen fremmes, og at det Kapitalforbrug, som i de senere Aar har fundet Sted her i Landet, og som Statsmagten har sin store Del af Ansvar for, bringes til Ophør.

Danske Erhvervsvirksomheder er for Tiden ude for store økonomiske Vanskeligheder, fordi Produktionsomkostningerne — herunder ogsaa Skatter og Afgifter til det offentlige — stadig holdes oppe paa et Niveau, som ikke er afpasset efter den skete Kronestigning, og som derfor svækker samtlige danske Erhverv i deres Konkurrenceevne overfor Udlandet og vanskeliggør Afsætningen baade hjemme og ude. Under disse Omstændigheder er det maaske kun rimeligt, om det fra Erhvervskredse maatte blive hævdet, at de Udgiftsreduktioner, som her bringes i Forslag, ikke er tilstrækkelige, fordi Nedsættelsen, naar den sættes i Forhold til Statens og Kommunernes samtlige Udgiftsbudgetter, ikke udgør den Procentdel, som Kronestigningen anviser.

Paa mange Omraader tror jeg dog, at man under Hensyn til de Reduktioner, som siden Højkonjunkturens Toppunkt allerede har fundet Sted, ved nærmere Overvejelse vil finde, at det, Regeringen nu bringer i Forslag, i hvert Fald paa det allernærmeste svarer til, hvad der i Øjeblikket med Rimelighed kan kræves. Paa andre Omraader, og det gælder ikke mindst visse sociale Foranstaltninger, skal det indrømmes, at en bogstavelig Gennemførelse af Parikronen ikke er bragt i Forslag. Men heroverfor maa det erindres, at saa længe Erhvervsvirksomhederne ikke har fundet det rette Prisniveau, vil det være vanskeligt for Staten helt og fuldt at afpasse alle Udgifter i Forhold til Kronestigningen.

I denne Forbindelse ønsker jeg at fremhæve, at Regeringen under Udarbejdelse af de Lovforslag, som nu fremsættes, i høj Grad har gjort sig det magtpaaliggende, at Opfyldelsen af de Formaal, de paagældende Lovbestemmelser tager Sigte paa, ikke forringes, og at der tages et rimeligt Hensyn til

de Dele af Befolkningen, som Udgiftsreduktionerne i første Linie rammer. Som Følge heraf har en simpel Omregning af de forskellige Udgiftsposter ikke kunnet bringes i Anvendelse, en Fremgangsmaade, der i øvrigt vilde være saa meget mere urimelig, som de forskellige Udgiftsposter har været Genstand for en højst forskellig Stigning siden Normalaaret 1914. De paagældende Love er af disse Grunde og under Hensyn til den fuldstændig ændrede økonomiske Situation underkastet ret dybtgaaende Ændringer, der tilsigter, at de fornødne Udgiftsreduktioner kan gennemføres paa en forsvarlig Maade.

Om hele den Del af vor Udgiftslovgivning, som nu foreslaas ændret, gælder det, at den ikke har været underkastet nævneværdige Ændringer af økonomisk Art, siden Kronestigningen fandt Sted, og at den derfor i dette Øjeblik er ganske upaavirket af den stærkt forhøjede Kroneværdi. Hvis denne Lovgivning fortsat opretholdes uden Ændringer, betyder det en reel Udgiftsforøgelse af et betydeligt Omfang for Statens og Kommunernes Budgetter og en stærk Forhøjelse af samtlige lovbundne Bevillinger. Skønt de Ændringer, som nu bringes i Forslag, nominelt fremtræder som en Nedsættelse, en Nedsækning af de offentlige Udgifter, saa betyder de i Virkeligheden kun en omtrentlig à jour-Føring af Udgiftsbeløbene i Forhold til den skete Forøgelse af Kronens Værdi.

Det er Regeringens Opfattelse, at de Udgiftsreduktioner, som nu bringes i Forslag, burde have været gennemført paa et tidligere Tidspunkt, nemlig umiddelbart efter den overordentlige hurtige Kronestigning i Sommeren 1925. Meget vilde have set anderledes ud i vort Land, hvis denne i og for sig selvfølgelige Konsekvens af Kronestigningen var blevet respekteret. Men desto vigtigere er det da nu, at Regering og Rigsdag i Fællesskab snarest muligt indordner vort Lands offentlige Udgifter under de for Tiden herskende økonomiske Vilkaar.

Selvfølgelig bør ingen hengive sig til den Vildfarelse, at naar blot de Lovforslag, som i Dag fremsættes for Rigsdagen, bliver vedtaget, saa er alle Vanskeligheder for dansk Erhvervsliv med eet Slag overvundne. Jeg tror ganske vist, at Vedtagelsen af disse Forslag vil betegne et overordentligt betydningsfuldt Skridt fremefter, og at det er Statsmagtens

Pligt at foretage dette Skridt for derigennem at bane Vej for en lykkeligere Udvikling af de økonomiske Tilstande i vort Land. Men det maa samtidig ikke skjules, at der vil være endnu et Stykke Vej at gaa, inden det Maal, som Regeringen af al sin Magt vil medvirke til at naa frem til: Genskabelse af et sundt og konkurrencedygtigt dansk Erhvervsliv, er naaet.

Jeg skal i denne Forbindelse pege paa, hvor ødelæggende for al sund Erhvervsvirksomhed og hemmende for Initiativ og Foretagsomhed den nuværende Mangel paa baade Anlægs- og Driftskapital indenfor næsten alle Erhvervsgrene er. Som udtalt ved Regeringens Tiltræden har Forholdene utvivlsomt udviklet sig saaledes, at Tilførsel af Kapital udefra maa anses for en Nødvendighed. Men saa længe Landets offentlige Udgiftsbudgetter holdes oppe paa de nuværende Højder og paalægger Erhvervslivet Byrder, som dette ikke vedblivende kan bære, kan en saadan Foranstaltning, Tilvejebringelse af Kapital udefra, ved Statens Medvirkning neppe anses for en fuldt forsvarlig Handling.

Endnu vigtigere er det, at Erhvervslivet selv helt og fuldt erkender og tager Konsekvenserne af de ændrede økonomiske Forhold, saaledes at saavel Arbejdsoverenskomster som Prisansættelser bringes i et rimeligere Forhold til Tilstandene i 1914 og i bedre Overensstemmelse med Forholdene i de Lande, der omgiver os. I denne Henseende bør de Faktorer indenfor Erhvervslivet, der har Indflydelsen og træffer Afgørelsen, ogsaa bære Ansvaret. Statsmagten kan og bør ikke vedblivende paatage sig at raade Bod paa Følgerne af, at der øves en kortsynet Modstand mod de Krav, som Tiden stiller til os alle, og ogsaa i denne Henseende vil de Forslag, som nu fremsættes, indeholde Ændringer, som Regeringen maa anse for i høj Grad paakrævet.

Hvor vanskelige de foreliggende Erhvervs vilkaar end er i Øjeblikket, saa bør dog ingen tvivle paa, at vi her i Landet — om vi selv vil det — indenfor en forholdsvis begrænset Tid kan naa frem til sunde og fuldt ud tilfredsstillende Erhvervsforhold. Der er heldigvis ingen Grund til at tro, at vi ikke indenfor alle vort Lands betydende Erhvervsgrene skulde være andre Lande fuldt ud jævnbrydige. Tværtimod er Forholdet snarere det, at vi paa de fleste Omraader har endog

bedre Erhvervsmuligheder, end adskillige andre Lande har det. Det, der har medført en Situation, som med fuld Føje kan betegnes som en Erhvervskrise med Arbejdsløshed og økonomiske Sammenbrud i Følge, er først og fremmest den Omstændighed, at der gennem Kronestigningen er sket en alvorlig Forstyrrelse af den økonomiske Ligevægt mellem Statens Behov og Befolkningens Ydeevne og mellem Erhvervene indbyrdes, og at vi har været for langsomme til at erkende, hvad det er, Tiden kræver af os. Men jeg tror, at denne Erkendelse nu har vokset sig stærk og levende i Befolkningen. Ingen tør nu for Alvor nægte, at det eneste, der kan føre os frem til bedre økonomiske Tilstande, er øget Arbejde, større Foretagsomhed i Forbindelse med Opøvelse i den Kunst at afpasse Udgifterne i Forhold til de Indtægter, som faktisk er opnaaelige.

I en Tid, hvor der i Tusinder af Hjem Landet over kæmpes en bitter og fortvivlet Kamp med Tidens økonomiske Vanskeligheder, tilkommer det os, der som Medlemmer af Regering og Rigsdag har Ansvaret for Statshusholdningen, i Handling at vise vor Erkendelse af, at de Krav, som Tiden stiller til den enkelte Samfundsborger, først og fremmest maa respekteres i Landets offentlige Husholdning.

Regeringen stiller selvsagt ikke disse Forslag som et Ultimatum, men er rede til Forhandling om alle Enkeltheder. Jeg ønsker dog at fremhæve, at Regeringen er af den Opfattelse, at de Udgiftsreduktioner, som her bringes i Forslag, er de mindst mulige, saafremt det, der er Hovedformaalet: Parikronen respekteret i Landets offentlige Husholdning, skal kunne siges blot nogenlunde at være opnaaet.

Regeringen har udarbejdet Forslagene under Hensyn til, hvad der maa anses for at være en bydende Nødvendighed. Jeg tillader mig at henstille, at dette Synspunkt fastholdes under Forslagenes Behandling paa Rigsdagen.

I en for hele Befolkningen alvorlig Situation fremsættes disse Forslag. Det strækker ikke længere til at tale om Spar-sommelighed. Der kræves Handling nu paa alle de Omraader, hvor Handling virkelig betyder noget.

Det gælder her om at varetage en Fællesinteresse, ja, jeg tør sige en Livsinteresse, for hele Landet. I Sammenligning dermed er det af fuldkommen underordnet Betyd-

ning, om det bliver det ene eller det andet Parti, der høster Fordel af det kommende Rigsdagsarbejde. Heller ikke er Tiden inde til Varetagelse af snævre Klasseinteresser. I saa Henseende har vi haft mere end tilstrækkeligt i de senere Aar. Ved indbyrdes Kamp mellem forskellige Klasser og forskellige Erhverv naas intet. Alle Erhverv og alle Dele af Befolkningen er i Virkeligheden saa nøje knyttet sammen, at en Undtagelsesstilling ikke lader sig opretholde fra den Regel, at vi alle kommer til at bøje os for de Vilkaar, som Tiden stiller.

Jeg tror, at et overvejende Flertal i Befolkningen deler denne Anskuelse, og det er mit Haab, at den samme Opfattelse maa præge Rigsdagens saglige Behandling af de Lovforslag, som nu fremæsttes.

Ved 1ste Behandling i Folketinget af Lovforslaget om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring førtes en politisk Debat om Regeringens Nedskæringsforslag, i Tilslutning til foranstaaende Udtalelse. Debatten aabnedes af Stauning, og i den deltog for de forskellige Partier: Pürschel, Rode, Hagbart Berg, Holstein og Statsministeren.

I Samlingens Løb blev der forelagt 185 Lovforslag (140 Regeringsforslag, 45 fremkomne ved privat Initiativ). Af Regeringsforslagene blev 107 forelagt i Folketinget (heraf 38 i 1ste Afdeling og 69 i 2den Afdeling), 33 i Landstinget. Af de ved privat Initiativ fremkomne 45 Forslag forelagdes 41 i Folketinget, heraf 8 i 1ste Afdeling og 33 i 2den Afdeling), 4 i Landstinget. Af de forelagte Lovforslag er 84 endeligt vedtaget [A.]*) 102 blev ikke behandlet til Ende eller bortfaldt [B.]. Desuden forelaa til Afgørelse en Række Beslutninger [C.].

A.

Statsministeren vedrørende:

Side

Statsminister Madsen-Mygdal:

1. Lov om Vederlag og Pension m. v. for Ministre	92

Udenrigsministeren vedrørende:

Udenrigsminister Moltesen:

2. Lov om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 257 af 6. Maj 1921 om Udenrigstjenesten	95
3. Lov om Ændringer i Tjenestemandsløven, for saa vidt angaar Udenrigstjenesten	108

Finansministeren vedrørende:

Finansminister Bramsnæs:

4. Lov om Udstedelse af Skatkammerbeviser	112
5. Lov om Optagelse af et Statslaan i Udlandet	113
6. Lov om Foranstaltninger mod Smugleri m. v.	114

Finansminister Neergaard:

7. Midlertidig Bevillingslov for Finansaaret 1927—28	115
8. Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1927 til 31. Marts 1928	65
9. Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret fra 1. April 1926 til 31. Marts 1927	88
10. Normeringslov for Finansaaret 1927—28	116
11. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af forskellige midlertidige Told- og Afgiftsbestemmelser (Luksustoldlove, Tobak)	120

*) Et Lovforslag deltes under Behandlingen i to Lovforslag.

Side

12. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af samt Ændring i forskellige Told- og Afgiftsbestemmelser m. v. (Luksumtoldlove, Tobak, Vin m. m.)	121
13. Lov om Ændring i Beskatningen af Vin	124
14. Lov om Oprettelse af en Laanekasse i Sønderjylland	127
15. Lov om Statens Tjenestemænd	130
16. Lov om Ændring i Lov Nr. 489 af 12. September 1919 om Statens Tjenestemænd (Grænsegendarmeriet)	147
17. Lov om Afgift af Benzin	150
18. Lov om Ændring i Lov af 20. December 1924 om Omsetningsafgift af Motorkøretøjer	154

Landbrugsministeren vedrørende:

Landbrugsminister Madsen-Mygdal:

19. Lov om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme	164
20. Lov om Bekæmpelse af smitsomme Plantesygdomme og Skadedyr	174
21. Lov om Ændring i og Tillæg til Lov af 14. April 1920 om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene	175
22. Lov om Udførsel af Mælkekonserves m. m.	178
23. Lov om Tillæg til Lov om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentligt Eje af 4. Oktober 1919	180
24. Lov om Forlængelse af Lov om Bekæmpelse af Raager af 1. Maj 1923	181
25. Lov om Grundforbedringslaan	182
26. Lov om Tillæg til Lov for Færøerne om Fiskerilaan af 30. Januar 1923	184
27. Lov om Tillæg til Lov Nr. 74 af 31. Marts 1926 om Fiskerilaan	185
28. Lov om Tillæg til Lov om Oprettelse af Husmandsbrug af 29. Marts 1924	186
29. Lov om Tillæg til Lov Nr. 11 af 21. Januar 1925 om Bekæmpelse af Bipest	190
30. Lov om Tillæg til Lov om Vands Afledning og Afbenyttelse af 28. Maj 1880	191
31. Lov om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne	192
32. Lov om Begunstigelser for Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne	196
33. Lov om Hvalfangst ved Færøerne	199

Indenrigsministeren vedrørende:

Indenrigsminister Hauge:

34. Lov om Ydelse af Brændsel til Aldersrentenydere i Vinteren 1926—27	201
--	-----

Indenrigsminister Kragh:

	Side
35. Lov om Aldersrente.....	203
36. Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.....	217
37. Lov om Ændring i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjelpekasser.....	238
38. Lov om Ændringer i Lov Nr. 526 af 21. December 1921 om Mægling i Arbejdsstridigheder.....	238
39. Lov vedrørende Rentebevillinger.....	241
40. Lov om Oprettelse af Sønderjydske Hypoteklaanefond	243
41. Lov om Ændring i Lov af 21. December 1921 om Mægling i Arbejdsstridigheder.....	246
42. Lov om Ændringer i Lov Nr. 88 af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp.....	247
43. Lov, hvorved et Areal af Hygum Kommune indlemmes i Ribe Amt.....	248
44. Midlertidig Lov om Adgang for danske Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande.....	249
45. Lov om Dækningsafgift til Sogne- og Amtskommuner.	251
46. Lov om Ændring i Lovene for de sønderjydske Landsdele Nr. 314 af 28. Juni 1920 angaaende Forsikring mod Ulykkestilfælde, Nr. 315 af samme Dato om Invalidforsikring m. m. og Nr. 319 af samme Dato om Pensionsforsikring for Privatfunktionærer.....	253
47. Lov om Indfødsrets Meddelelse.....	255

Socialministeren vedrørende:*Socialminister Borghjerg:*

48. Lov om Ændring i Lov af 21. December 1921 om Mægling i Arbejdsstridigheder.....	257
---	-----

Ministeren for Sundhedsvæsen vedrørende:*Minister for Sundhedsvæsen Rubow:*

49. Lov om Invalidforsikring.....	257
50. Lov om Ændring i Lov Nr. 659 af 22. December 1919 om Invalidforsørgelse.....	277
51. Lov om Ændringer i Ulykkesforsikringsloven.....	279
52. Lov om Ændringer i Lov Nr. 346 af 20. Juni 1921 om anerkendte Sygekasser.....	292
53. Lov om Tillæg til Lov om Udøvelse af Tandlægevirk-somhed af 25. Februar 1916.....	307
54. Lov om Ændring i Lov om Statens Tjenestemænd (Direktoratet for Sygekassevæsenet, Invalidforsikrings-raadet).....	308

Ministeren for offentlige Arbejder vedrørende:*Minister for offentlige Arbejder Stensballe:* Side

55. Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v.....	310
56. Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer.....	325
57. Lov om Udvidelse af den i Lov Nr. 75 af 29. Marts 1924 omhandlede dobbeltsporede Jernbanebro over Lillebælt med en Færdselsbro.....	335
58. Lov om Styrelsen af Post- og Telegrafvæsenet.....	344
59. Lov om Ratifikation af en international Overenskomst om Godsbefordring paa Jernbaner samt af en international Overenskomst om Befordring af Personer og Rejsegods paa Jernbaner.....	349
60. Lov om Bemyndigelse for Ministeren for offentlige Arbejder til Foretagelse af visse Ekspropriationer..	351
61. Lov om Ændringer i Lov om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne.....	351
62. Lov om Telefoner paa Færøerne.....	354

Ministeren for Industri, Handel og Søfart vedrørende:*Minister for Industri, Handel og Søfart Slebsager:*

63. Lov om Forberedelse af en Nyordning af »Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank«.....	356
64. Lov om Handelsrejsende for udenlandske Firmaer..	360
65. Lov om Indløseligheden af Nationalbankens Sedler..	365
66. Lov om Ændringer i Lov Nr. 145 af 29. Marts 1920 om Tilsyn med Skibe.....	367
67. Lov om Ændring i Lov Nr. 57 af 1. April 1892 om danske Skibes Registrering m. m.....	372
68. Lov om Ændring i Lov af 13. Marts 1867 angaaende Skibes Maaling.....	377
69. Lov om Tillæg til Lov om Navigationsundervisningen af 28. Februar 1916 med senere Ændringer.....	379

Justitsministeren vedrørende:*Justitsminister Steincke:*

70. Lov om Ændring i Lov af 31. Marts 1926 om Brandpolitiet paa Landet og det nærmest dermed i Forbindelse staaende Bygningsvæsen.....	381
--	-----

Justitsminister Rytter:

71. Lov om Motorkøretøjer.....	382
72. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 263 af 28. Juni 1920 om Oprettelse af et under Chefen for Statspolitiet sorterende Ordenspoliti i de sønderjydske Landsdele.....	396

	Side
73. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 364 af 30. Juni 1919 om Politiets Ordning m. v.	397
74. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 55 af 13. Februar 1922 om de sønderjydske Kommuners Deltagelse i Udgifterne til det under Chefen for Statspolitiet sorterende Ordenspoliti i de sønderjydske Landsdele	398
75. Lov om Ændring i og Tillæg til Lov Nr. 51 af 25. Marts 1872 om Konkurs m. m.	398
76. Lov om Tillæg til og Ændring i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. m.	401
77. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916.	406
78. Lov om Ændringer i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916.	414

Undervisningsministeren vedrørende:

Undervisningsminister Byskov:

79. Lov om Ændring af Lov Nr. 561 af 4. Oktober 1919 om Lønninger m. v. for Folkeskolens Lærere	418
80. Lov om pligtig Aflevering af Tryksager til offentlige Biblioteker	422

Kirkeministeren vedrørende:

Kirkeminister Bruun-Rasmussen:

81. Lov om Ændringer i Lov om Folkekirkens Lønningsvæsen udenfor København og Frederiksberg m. m. af 30. Juni 1922	426
82. Lov om Folkekirkens Lønningsvæsen i København og paa Frederiksberg	428

Forsvarsministeren vedrørende:

Forsvarsminister Brorsen:

83. Lov om Afvigelse fra Bestemmelserne i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923, § 4, angaaende ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger	431
---	-----

Paa privat Initiativ.

Side

84. Lov om Hjælpeforanstaltninger for Sejlskibserhvervet. (Af Hendriksen, Holger Andersen, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Ole Bjørn Kraft, Axel Møller, Christmas Møller, Parkov, A. C. D. Petersen, Pürschel, Reedtz-Thott og Sven)..... 433

B.**Finansministeren vedrørende:***Finansminister Bramsnæs:*

1. F. t. Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1927 til 31. Marts 1928..... 65

Finansminister Neergaard:

2. F. t. Lov om Afgift af Automobilgummiringe m. v... 437
 3. F. t. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 (»teknisk Toldlov«) 439
 4. F. t. Lov om Ændring i Lov af 12. Juni 1922 om Afgift paa Omsætningen i Kafeer, Restaurationer m. m.... 445

Landbrugsministeren vedrørende:*Landbrugsminister Bording:*

5. F. t. Lov om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme..... 448
 6. F. t. Lov om Jagten..... 448
 7. F. t. Skovpolitilov..... 449
 8. F. t. Lov om indenrigs Kødkontrol..... 449
 9. F. t. Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v. 449
 10. F. t. Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje..... 450

Indenrigsministeren vedrørende:*Indenrigsminister Hauge:*

11. F. t. Lov om Ændringer i Lov Nr. 348 af 7. August 1922 om Aldersrente..... 450
 12. F. t. Lov om Kontrol med medicinske Specialiteter og Arkana..... 451

Indenrigsminister Kragh:

13. F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 83 af 1. April 1925 om Boligforholdene..... 454
 14. F. t. Lov om Forandring i Rigsdags-Valgloven..... 457

Socialministeren vedrørende:

	<i>Socialminister Borgbjerg:</i>	Side
15.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention vedrørende Arbejdstiden i industrielle Virksomheder.....	457
16.	F. t. Lov om Arbejdstid for de ved Industri, Haandværk og lignende Virksomhedet beskæftigede Arbejdere....	459.
17.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende en ugentlig Hviledag i industrielle Virksomheder.....	459
18.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention om Forhyring.....	460.
19.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Erstatning for Arbejdsløshed i Tilfælde af Skibsforlis.....	460.
20.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende tvungent Lægetilsyn med Børn og unge Mennesker beskæftigede om Bord paa Skibe.....	461
21.	F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 100 af 29. Marts 1924 om Forsørgelse af militære Invalider og saadannes efterladte i de sønderjydske Landsdele.....	462
22.	F. t. Lov om Krisehjælp til arbejdsløse.....	463
23.	F. t. Lov om en midlertidig Ændring i Lov Nr. 47 af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.....	466
24.	F. t. Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder.....	468.
25.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Sømænds Forhyringskontrakt.	470.
26.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Sømænds Hjemsendelse.....	471
27.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Børns Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde.....	471
28.	F. t. Lov om Lærlingeforholdet.....	471
29.	F. t. Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Landarbejderes Forenings- og Organisationsret.....	472
30.	F. t. Lov om Tillæg til Lov af 30. Juni 1922 om Lukketid for Butikker og Lagre m. v.....	473

Ministeren for offentlige Arbejder vedrørende:

	<i>Minister for offentlige Arbejder Friis-Skotte:</i>	
31.	F. t. Lov om Postsparevirksomhed.....	473.

Ministeren for Industri, Handel og Søfart vedrørende:

	<i>Minister for Industri, Handel og Søfart Stauning:</i>	Side
32.	F. t. Lov om Forhyring og Mønstring af Skibsmandskab	474
33.	F. t. Lov om Aktieselskaber	474
34.	F. t. Lov om Støtte for dansk Erhvervsliv	474
35.	F. t. Lov om Tillæg til Sømandslov af 1. Maj 1923	497
36.	F. t. Lov om Banker	499
	<i>Minister for Industri, Handel og Søfart Slesbager:</i>	
37.	F. t. Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden	500
38.	F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 231 af 28. Juli 1916 om Tilsyn med den tekniske Undervisning for Haandværkere og industridrivende	502
39.	F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 50 af 28. Februar 1916 om Sønæringen m. m.	503

Justitsministeren vedrørende:

	<i>Justitsminister Steincke:</i>	
40.	F. t. Almindelig borgerlig Straffelov	506
41.	F. t. Lov om Arresthuse og Arbejdshuse	506
42.	F. t. Lov om Bemyndigelse for Justitsministeren til at nedlægge 8 Underdommerembeder	506
43.	F. t. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916	507
44.	F. t. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Retsafgifter i Domssager m. m. af 11. April 1916	508
45.	F. t. Lov om Naturfredning	509
46.	F. t. Lov angaaende Fuldmægtige ved Underretterne udenfor København m. m.	509
	<i>Justitsminister Rytter:</i>	
47.	F. t. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Retsafgifter i Domssager m. m. af 11. April 1916	509
48.	F. t. Lov om Forbud mod Handel med visse for Kvinder sundhedsfarlige Genstande	510
49.	F. t. Lov om Politiets Ordning m. v.	512

Undervisningsministeren vedrørende:

	<i>Undervisningsminister Nina Bang:</i>	
50.	F. t. Lov om Afvikling af Statstilskuddet til visse private Underskoler	524
51.	F. t. Lov om Lærerskoler	526
52.	F. t. Lov om Skolevæsenets Styrelse og Tilsyn	526
53.	F. t. Lov om Opførelse af Bygninger for Nationalmuseet	527

Undervisningsminister Byskov:

54. F. t. Lov om Nationalmuseets Bygningsforhold Side 530

Kirkeministeren vedrørende:

Kirkeminister Dahl:

55. F. t. Lov om Nedsættelse af et Udvalg angaaende Forholdet mellem Staten og Folkekirken 533

Kirkeminister Bruun-Rasmussen:

56. F. t. L. Lov om Adgang til Præsteembeder i Folkekirken 534

Forsvarsministeren vedrørende:

Forsvarsminister L. Rasmussen:

57. F. t. Lov om ekstraordinær Nedsættelse af Militæruddgifterne og om Tilskud til Kommunerne 540
58. F. t. Lov om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver . . . 542

Paa privat Initiativ.

59. F. t. Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden (Af Kragh, Knud Kristensen, Pinstrup, Rytter og Slesbager) 543
60. F. t. Lov om Overførelse af Omsætningsafgiften paa Motorkøretøjer til Kommunerne. (Af Brorsen, Martin Hansen, H. P. Hanssen [Nørremølle], J. Jacobsen, Kragh, N. Neergaard, Pinstrup, Slesbager og Søren Svendsen) 543
61. F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 314 af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger. (Af Korsgaard, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Christmas Møller, Parkov, Pürschel, Reedtz-Thott og Sven) 544
62. F. t. midlertidig Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder. (Af Rode, Niels Frederiksen, Henningsen, Nis Nissen, Povlsen og Zahle) 544
63. F. t. Lov om Tvedeling af Statens Jordfond. (Af Holstein) 545
64. F. t. Lov om Statshjælp til Opførelse af smaa Beboelseshuse med Haver (»Haveboliger«). (Af Holstein) 545
65. F. t. Lov om Ændringer i Lov Nr. 342 af 7. August 1922 om Hærens Ordning. (Af Holstein) 545
66. F. t. Lov om Ministerpensioner m. v. (Af Holstein) . 551

Efter Folketingsvalget den 2. December 1926:

67. F. t. Lov om Støtte for dansk Erhvervsliv. (Af Stauning, Fr. Andersen [Holbæk A.], Bording, Borgbjerg, Hauge, Einer Jensen, J. P. Jensen, Lundberg og Hans Nielsen). 553

	Side
68. F. t. Lov om Omlægning af Skat til Kommunerne i Skatteaaret 1927--28. (Af Fisker, Bording, Wilmann, Larsen [Bjerre], Hækkerup, N. P. Nielsen, Hauge og Gerhard Nielsen).....	556
69. F. t. Lov om Skattelempelse for visse Beboelsesejendomme. (Af Hauge, J. Chr. Jensen, Andreasen, Simonson og Einer Jensen).....	558
70. F. t. Lov om delvis Tilbagebetaling af den i Lov Nr. 314 af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger omhandlede Valutaydelse. (Af Korsgaard, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Christmas Møller, Parkov, Pürschel, Reedtz-Thott og Sven).....	560
71. F. t. Lov om Forholdsregler mod Dumping m. v. (Af Pürschel, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Reedtz-Thott og Sven)...	561
72. F. t. Lov om midlertidige Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 angaaende Skotøj og Læder. (Af Pürschel, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Reedtz-Thott og Sven)....	564
73. F. t. Lov om midlertidige Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 angaaende Klædningsstykker. (Af Pürschel, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Reedtz-Thott og Sven).....	576
74. F. t. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 angaaende Frugter og Grønsager m. m. (Af Carlsen-Skiødt, Fibiger, Fraenkel, Grathwohl, Viggo Hansen, Ibsen, Axel Møller, Parkov, A. C. D. Petersen og Pitzner).....	578
75. F. t. Lov om midlertidige Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 angaaende Tekstilarver. (Af Pürschel, Drachmann, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Larsen-Badse, Christmas Møller, Parkov, Reedtz-Thott og C. J. F. Sven).....	580
76. F. t. Lov om Ændringer i Lov Nr. 110 af 18. April 1910 om Indkomstskat til Københavns Kommune. (Af Bouet, Bindslev, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Pürschel, Reedtz-Thott og C. J. F. Sven).....	585
77. F. t. Lov om Tillæg til Frdg. af 5. Marts 1845 om Grundafstaaelser m. v. til Jernbaneanlæg. (Af Piper og Tvede).....	585
78. F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter. (Af Piper).....	587
79. F. t. Lov om Hovedgaardene Faurholm og Trollesminde. (Af Piper).....	589

	Side
80. F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 101 af 29. Marts 1924 om kommunale Valg. (Af Piper)	590
81. F. t. midlertidig Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder. (Af Rode, Niels Frederiksen, Holdgaard, Povlsen og Zahle).....	594
82. F. t. Lov om Hjælp mod den ved Kronestigningen forvoldte økonomiske Krise. (Af Zahle, Niels Frederiksen, Holdgaard, Povlsen og Rode).....	594
83. F. t. Lov om Fremme af Arbejdernes Delagtighed i Ejendomsretten til Aktieselskaber og visse andre Virksomheder. (Af Dahlgaard, Niels Frederiksen, Holdgaard, P. Munch, Povlsen, Rode og Zahle).....	605
84. F. t. Lov om Voldgift i Arbejdsstridigheder, der truer omfattende Samfundsinteresser. (Af Dahlgaard, Niels Frederiksen, Holdgaard, P. Munch, Povlsen, Rode og Zahle).....	609
85. F. t. Lov om Folkeafstemning om »Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver«. (Af P. Munch, Niels Frederiksen, Holdgaard, Niels Petersen, Povlsen, Rode og Zahle)..	612
86. F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 625 af 13. December 1917 om værnepligtiges Anvendelse til civilt Arbejde. (Af Niels Petersen, Niels Frederiksen, Holdgaard, P. Munch, Povlsen, Rode og Zahle).....	613
87. F. t. Lov om Driftslaaneforeninger for Haandværkere. (Af Busk, Niels Frederiksen, Holdgaard, Povlsen, Rode og Zahle).....	614
88. F. t. Lov om Fritagelse af Nybygninger m. m. for Ejendomsskyld til Staten. (Af Niels Frederiksen, Holdgaard, Povlsen, Rode og Zahle).....	616
89. F. t. Lov om Fritagelse af Nybygninger m. m. for kommunal Ejendomsskyld. (Af Niels Frederiksen, Holdgaard, Povlsen, Rode og Zahle).....	617
90. F. t. Lov om Folkeafstemning om visse Lovforslag. (Af P. Munch, Povlsen, Niels Frederiksen, Holdgaard, Rode og Zahle).....	618
91. F. t. Lov om Ministerpensioner m. v. (Af Holstein)..	620
92. F. t. Lov om Tvedeling af Statens Jordfond. (Af Holstein)	620
93. F. t. Lov om Statshjælp til Opførelse af smaa Beboelseshuse med Haver (»Haveboliger«). (Af Holstein)...	621
94. F. t. Lov om Ændringer i Lov Nr. 342 af 7. August 1922 om Hærens Ordning. (Af Holstein).....	621
95. F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten (Af Holstein og Orla-Jensen).....	622

	Side
96. F. t. Lov om Ændringer i Lov Nr. 108 af 29. Marts 1924 om Toldafgifterne m. m. (Af Orla-Jensen og Holstein).....	623
97. F. t. Lov om Afgift af Cikorie og andre Kaffesurrogater eller Kaffetilsætninger. (Af Orla-Jensen og Holstein).	624
98. F. t. Lov om Ændringer i Lov Nr. 46 af 18. Februar 1922 om Tobaksafgifter, jfr. Lov Nr. 150 af 24. April 1923. (Af Orla-Jensen og Holstein).....	624
99. F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 219 af 1. Maj 1923 om Omsætningsafgift af Chokolade- og Sukkervarer m. m. (Af Orla-Jensen og Holstein).....	626
100. F. t. Lov om Ændring i Lov Nr. 137 af 27. Maj 1908 om Afgift af indenlandsk Roesukker og af Raffinering af Sukker. (Af Orla-Jensen og Holstein).....	627
101. F. t. Lov om Folkeafstemning om Ophævelse af den tvungne Værnepligt. (Af Axel Dam og Willesen)....	627
102. F. t. Lov om Ophævelse af det kongelige Teater som Statsinstitution. (Af Axel Dam og Willesen).....	628

C.

I. Beslutninger m. m.:

1. Beslutning af Rigsdagen angaaende den af Statsrevisorerne afgivne Betænkning over Statsregnskabet for Finansaaret 1924—25.....	631
2. Beslutning af Rigsdagen i Henhold til Lov Nr. 112 af 9. Marts 1917 om »Kongeriget Danmarks Hypotekbank« § 13.....	631
3. Beslutning om Godkendelse af Opgørelsen over de Beløb, som Københavns Frihavns-Aktieselskab i Aaret 1926 har anvendt til Anlæg i Frihavnen.....	632
4. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Forligs- og Voldgiftstraktat mellem Danmark og Polen..	632
5. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Voldgiftstraktat mellem Danmark og Frankrig.....	637
6. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en dansk-tysk Voldgifts- og Forligstraktat.....	639
7. Rigsdagsbeslutning angaaende Fornyelse af den dansk-britiske Voldgiftskonvention.....	646
8. Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den internationale Overenskomst angaaende Slaveri	647
9. Rigsdagsbeslutning om Afslutning af en Traktat vedrørende Forligsbehandling, retlig Afgørelse og Voldgift mellem Danmark og Belgien.....	648
10. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Voldgiftstraktat mellem Danmark og Czekoslovakiet.....	649

	Side
11. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Konvention om Oprettelsen af et Forligsnævn mellem Danmark og Estland	651
12. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Forligs- og Voldgiftstraktat mellem Danmark og Litauen	652
13. Beslutning af Landstinget i Henhold til Grundlovens § 56	653
14. Beretning angaaende de paa Folkeforbundets 7. Forsamling i Genève i September 1926 vedtagne Beslutninger og Ønskemaal	653
 II. Valgs Prøvelse:	
A. Folketinget	653
B. Landstinget	655
 III. Valg til Kommissioner og Hverv:	
1. Valg af 16 Medlemmer og Suppleanter for disse til det udenrigspolitiske Nævn	657
2. Valg af 15 Medlemmer og Suppleanter for disse til Rigsdagens Valutaudvalg	658
3. Valg af 1 Medlem af Overbevillingsnævnet for Tiden indtil 31. December 1926	659
4. Valg af 1 Medlem af Jernbaneraadet for Tiden indtil 28. Juli 1930	659
5. Valg af 1 Medlem af Toldraadet for Tiden indtil 31. Marts 1928	659
6. Valg af 1 Medlem af Rigsretten	659
<i>Efter Valget til Folketinget den 2. December 1926:</i>	
7. Valg af 16 Medlemmer og Suppleanter for disse til det udenrigspolitiske Nævn	659
8. Valg af 15 Medlemmer og Suppleanter for disse til Rigsdagens Valutaudvalg	660
9. Valg af 16 Medlemmer af Sygekasseudvalget	661
10. Valg af 2 Medlemmer af Overbevillingsnævnet for Tiden fra 1. Januar 1927 til 31. December 1928	661
11. Valg af 1 Medlem af Tilsynsraadet for Statens Sinds- sygehospitaler for Tiden indtil 31. December 1929	662
12. Valg af 1 Medlem af Rigsretten	662
13. Valg af 8 Medlemmer og 8 Stedfortrædere for samme til Rigsdagsudvalget for grønlandske Anliggender	662
14. Valg af 2 Medlemmer til Arbejdsnævnets Afdeling for ekstraordinær Arbejdsløshed for Tiden indtil 6. Maj 1932	662
15. Valg af 1 Medlem til Arbejdsnævnets Afdeling for Arbejdsløshedsforsikring for Tiden indtil 6. Maj 1932	663
16. Valg af 1 Medlem af Jernbaneraadet for Tiden indtil 28. Juli 1930	663

	Side
17. Valg af 2 Medlemmer af Rigsdagsudvalget angaaende Statens Medvirken til en Reorganisation af Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank.....	663
18. Valg af 8 Medlemmer af Over-Skyldraadet samt 2 Stedfortrædere for samme for Tidsrummet 1. Juli 1927 —30. Juni 1933	664
19. Valg af 4 Medlemmer af det Dansk-Islandske Nævn..	664
20. Valg af et 1 Medlem af Rigsdagsudvalget angaaende Statens Medvirken til en Reorganisation af Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank.....	664
IV. Forespørgsler.....	665
V. Andragender.....	665

Finansloven

for Finansaaret fra 1. April 1927 til 31. Marts 1928.
[A. Sp. 1 og 3113 = C. Sp. 1441, 2167].

Fremlagt af Finansminister *Bramsnæs* i *Folketinget* ^{6/10} (F. Sp. 1). 1. Beh. ^{14/10-11/11} (F. Sp. 164, 652, 1420). Henvist til Finansudvalget (se Side 29).

Lovforslaget fremlagt af Finansminister *Neergaard* paa ny i *Folketinget* ^{20/12} (F. Sp. 1545). 1. Beh. ^{11-12/1} (F. Sp. 1671). Henvist til Finansudvalget (se Side 30). Betænkning (B. Sp. 409, 957) afgiven ^{12/4}. (Ordfører: Angaaende Finansministeriet og Justitsministeriet: *Martin Hansen*. Angaaende Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Indenrigsministeriet og Ministeriet for Sundhedsvæsen: *Pinholt*. Angaaende Landbrugsministeriet, Krigsministeriet og Marineministeriet: *Aksel Jensen*. Angaaende Ministeriet for offentlige Arbejder, Ministeriet for Industri, Handel og Søfart: *C. O. Pedersen*. Angaaende Undervisningsministeriet og Kirkeministeriet: *J. Jacobsen*). 2. Beh. ^{21-26/1} (F. Sp. 4703). Ændringsforslag til 3. Beh. (B. Sp. 2449, 3137). (Ordførere: som ved 2. Beh.). 3. Beh. ^{5-7/7} (F. Sp. 7031, 7088, 7234). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ^{9/7} (L. Sp. 2435). Henvist til Finansudvalget (se Side 31). Betænkning (B. Sp. 3137) afgiven ^{12/7}. (Ordfører: *Maegaard*). 2. Beh. ^{13/7} (L. Sp. 2553). 3. Beh. ^{13/7} (L. Sp. 2556). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 177).

Oversigt over Statens Driftsbudget for Finansaaret 1927—28.

	Efter Lovforslaget.	Efter Finansloven.
	Kr.	Kr.
<i>Løbende Indtægter</i> i Henhold til nedenstaaende Paragraffer:		
Udbytte af Domænerne (§ 1)	÷ 1 407 448	÷ 1 434 636
Udbytte af Statsvirksomhederne (§ 2).....	÷ 14 378 876	÷ 28 976 945
At overføre...	÷ 15 786 324	÷ 30 411 581

	Efter Lovforslaget. Kr.	Efter Finansloven. Kr.
Overført...	÷ 15 786 324	÷ 30 411 581
Rentekonto (§ 3).....	9 348 643	8 141 143
Overskud af Universitetets og Statens højere Almensko- lers Fond, Bispetienderne samt Seminariefonden (§ 4)	638 184	628 305
Skatter og Afgifter (§ 5) ...	341 923 269	348 293 255
Overskuddet af Klasselotte- riet (§ 6).....	2 537 256	2 540 832
Adskillige Indtægter (§ 7) ..	2 919 965	2 926 630
I alt...	341 580 993	332 118 594

	Efter Lovforslaget. Kr.	Efter Finansloven. Kr.
<i>Løbende Udgifter</i> i Henhold til nedenstaaende Para- graffer:		
Statsydelse til Hans Majestæt Kongen (§ 8).....	1 000 000	1 000 000
Det kongelige Hus' Aarpenge (§ 9).....	72 000	72 000
Rigsdagen (§ 10).....	2 280 000	2 186 800
Statsministeriet (§ 11).....	483 773	491 871
Udenrigsministeriet (§ 12) ..	5 425 411	5 168 253
Landbrugsministeriet (§ 13).	12 380 319	11 160 429
Indenrigsministeriet (§ 14)..	77 817 311	75 072 510
Ministeriet for Sundhedsvæsen (§15)	56 566 004	47 499 549
Ministeriet for offentlige Ar- bejder (§ 16)	7 700 701	8 440 346
Ministeriet for Industri, Han- del og Søfart (§ 17)	4 884 035	4 746 199
At overføre...	168 609 554	155 837 957

	Efter Lovforslaget. Kr.	Efter Finansloven. Kr.
Overført...	168 609 554	155 837 957
Justitsministeriet (§ 18)	17 886 367	17 300 111
Kirkeministeriet (§ 19).....	3 743 011	3 441 093
Undervisningsministeriet (§ 20).....	64 728 685	61 365 621
Krigsministeriet (§ 21)	29 599 392	33 338 134
Marineministeriet (§ 22)....	18 810 268	20 900 780
Finansministeriet (§ 23)	23 365 337	22 851 023
Grønland (§ 24), beregnet Ind- tægt henholdsvis 139 769 Kr., 174 409 Kr. og 149 998 Kr. jfr. § 7 g.	»	»
Pensionsvæsenet (§ 25).....	13 483 098	12 304 307
I alt...	340 225 712	327 339 026
Overskud...	1 355 281	4 779 568
	<hr/> 341 580 993	<hr/> 332 118 594

Oversigt over Bevægelserne i Statens Kassebeholdning i Finansaaret 1927—28.

Indtægter.

Efter Lovforslaget.

68

		Bevilling.	I alt.
		Kr.	Kr.
	Kassebeholdning den 1. April 1927, anslaaet.....	18 758 827
§§ 1—7.	Løbende Indtægter.....	341 580 993	
	<i>Formueindtægter.</i>		
§ 26 I. A.	Faste Ejendomme og Anlæg:		
		Kontant. Kr.	Afskrivning. Kr.
	Domænerne.....	112 135
	Statsvirksomhederne.....	1 908 191	12 748 466
	§ 7. Adskillige Indtægter....	23 981
	Statsministeriet.....	3 279
	Udenrigsministeriet.....	31 535
	Landbrugsministeriet.....	171 736
	Indenrigsministeriet.....	1 213 363
	Socialministeriet.....	337 767
	Min. for offentlige Arbejder..	67 992
	Min. f. Industri, Handel og Søfart.....	34 259

Finansloven.

1926/
1927

	Justitsministeriet	246 514	
	Undervisningsministeriet	783 028	
	Krigsministeriet	588 947	
	Marineministeriet	345 230	
	Finansministeriet	195 594	
	Grønland	183 344	
		<u>1 908 191</u>	<u>17 087 170</u>
			18 995 361
—	B. Afdrag paa og Indfrielse af Tilgodehavender	3 900 000	
—	C. Optagne Laan	10 450 000	
—	D. Salg af Værdipapirer	4 666 160	
—	E. Formindskelse af Varebeholdninger og Driftskapitaler	»	
—	F. Formindskelse af Indtægtsrestancer	»	
—	G. Forøgelse af Udgiftsrestancer	»	
—	H. Arveafgift	12 000 000	
—	I. Valutaydelse i Henhold til Lov om Valutaforanstaltninger af 20. December 1924 m. m.	6 500 000	
—	K. Afløsningssummer for Jordebogsafgifter m. m.	726 000	
			<u>398 818 514</u>
			<u>417 577 341</u>

			Bevilling.	I alt.
			Kr.	Kr.
	<i>Kassebeholdning den 1. April 1927, anslaaet.....</i>		18 758 827
§§ 1—7.	<i>Løbende Indtægter.....</i>		332 118 594	
	<i>Formueindtægter.</i>			
§ 26 I. A.	Faste Ejendomme og Anlæg:			
		Kontant. Kr.	Afskrivning. Kr.	
	Domænerne.....	112 135	
	Statsvirksomhederne.....	1 938 791	12 748 466	
	§ 7. Adskillige Indtægter....	23 981	
	Statsministeriet.....	3 279	
	Udenrigsministeriet.....	31 535	
	Landbrugsministeriet.....	171 736	
	Indenrigsministeriet.....	1 194 998	
	Min. for Sundhedsvæsen....	356 132	
	Min. for offentlige Arbejder..	67 992	
	Min. for Industri, Handel og Søfart.....	34 259	

	Justitsministeriet	246 514	
	Undervisningsministeriet	783 028	
	Krigsministeriet	588 947	
	Marineministeriet	345 230	
	Finansministeriet	195 594	
	Grønland	183 344	
		<u>1 938 791</u>	<u>17 087 170</u>
			19 025 961
—	B. Afdrag paa og Indfrielse af Tilgodehavender	3 900 000	
—	C. Optagne Laan	24 700 000	
—	D. Salg af Værdipapirer	4 666 160	
—	E. Formindskelse af Mellemregn. m. Min. og Institutioner	»	
—	F. Formindskelse af Indtægtsrestancer	»	
—	G. Forøgelse af Udgiftsrestancer	»	
—	H. Arveafgift	12 000 000	
—	J. Omsætningsafgift af Motorkøretøjer	6 500 000	
—	K. Afløsningssummer for Jordebogsafgifter m. m.	726 000	
—	L. Valutaydelse i Henh. t. L. af 23. Dec. 1926, Pkt. 4 . .	400 000	
—	M. Indtægt ved Salg af 5 pCt. Statsobligationer, jfr. § 4 i Lov Nr. 101 af 31. Marts 1926, til et Beløb af i alt 4 Mill. Kr. til Kurs 95	3 800 000	
			<u>467 836 715</u>
			<u>426 595 542</u>

Udgifter.
Efter Lovforslaget.

72

		Bevilling.	I alt.
		Kr.	Kr.
§§ 8—25.	<i>Løbende Udgifter</i>	340 225 712	
	<i>Formueudgifter.</i>		
§ 26 II. A.	Afdrag paa Statsgælden	14 605 033	
— B.	Erhvervelse af Aktiver vedrørende faste Ejendomme og Anlæg:		
	Kr.		
	Domænerne	88 154	
	Statsvirksomhederne	28 639 125	
	Landbrugsministeriet	12 100	
	Socialministeriet	5 000	
	Justitsministeriet	438	
	Undervisningsministeriet	44 800	
	Finansministeriet	7 015	
	Grønland	430 000	
	—————	29 226 632	
— C.	Private Jernbaneanlæg	2 735 000	
— D.	Udlaan og Forskud	7 397 833	

Finansloven.

1927/
1927

—	E.	Forøgelse af Varebeholdninger og Driftskapitaler.....	3 075 626	
—	F.	Forøgelse af Indtægtsrestancer.....	»	
—	G.	Formindskelse af Udgiftsrestancer.....	»	
—	H.	Til Indkøb af Værdipapirer.....	»	
—	J.	Forøgelse af Domænefonden	726 000	
				397 991 836
		Kassebeholdning den 31. Marts 1928, anslaaet.....	19 585 505
				417 577 341

Kassebeholdningen den 1. April 1927.....	18 758 827 Kr.
— — 31. Marts 1928.....	19 585 505 —
Forøgelse af Kassebeholdningen i Finansaaret 1927—28.....	<u>826 678 Kr.</u>

		Bevilling.	I alt.
		Kr.	Kr.
§§ 8—25.	Løbende Udgifter	327 339 026	
	<i>Formueudgifter.</i>		
§ 26 II. A.	Afdrag paa Statsgælden	14 605 033	
— B.	Erhvervelse af Aktiver vedrørende faste Ejendomme og Anlæg:		
	Kr.		
	Domænerne	115 834	
	Statsvirksomhederne	28 744 721	
	Landbrugsministeriet	16 100	
	Indenrigsministeriet	247 300	
	Ministeriet for Sundhedsvæsen	237 100	
	Justitsministeriet	438	
	Undervisningsministeriet	162 232	
	Finansministeriet	45 515	
	Grønland	475 000	
	—————	30 044 240	
— C.	Private Jernbaneanlæg	2 635 000	
— D.	Udlaan og Forskud	8 534 500	
— E.	Forøgelse af Mellemsgn. m. Ministerier og Institutioner	2 467 126	

— F.	Forøgelse af Indtægtsrestancer.....	»	
— G.	Formindskelse af Udgiftsrestancer.....	»	
— H.	Til Indkøb af Værdipapirer.....	»	
— J.	Forøgelse af Domænefonden.....	726 000	
— K.	Henlæggelse til Laanekassen for Sønderjylland i Henhold til § 2 i Lov af 2. Marts 1927 om Oprettelse af en Laanekasse i Sønderjylland.....	7 237 350	
— L.	Overførelse til § 5 VI vedrørende Valutaafgift i Henhold til Lov Nr. 314 af 20. December 1924.....	9 102 296	
	Kassebeholdning den 31. Marts 1928, anslaaet.....	402 690 571
			23 904 971
			<u>426 595 542</u>

Kassebeholdningen den 1. April 1927.....	18 758 827 Kr.
— — 31. Marts 1928.....	23 904 971 —
Forøgelse af Kassebeholdningen i Finansaaret 1927—28.....	<u>5 146 144 Kr.</u>

Med Hensyn til den vedtagne Finanslovs *Indtægtsposter* paa Driftsbudgettet bemærkes:

Underskuddet paa Domæneparagraffen er ca. 31 000 Kr. større end paa forrige Finanslov, medens Underskuddet paa Statsvirksomheder, § 2, er steget fra ca. 12 000 000 Kr., som det var i Fjor, til ca. 29 000 000 Kr. Af de enkelte Statsvirksomheder udkræver *Statsbanedriften* et Tilskud fra Statskassen paa 26 240 172 Kr. og paa Anlægsbudgettet af 11 748 600 Kr. Paa dette sidste Budget er til Afskrivning opført 10 023 400 Kr. og som Renter af den i Statsbanerne indestaaende Kapital 20 900 000 Kr. Til Udvidelse af bestaaende Jernbaneanlæg er opført 5 282 000 Kr., til nye Statsbaneanlæg 10 255 000 Kr. og til Forøgelse af Statsbanernes Materiel 4 750 000 Kr. — *Postvæsenet* udkræver et Tilskud til Driften af 555 634 Kr., Afskrivning 385 998 Kr. og Renter 847 080 Kr. — *Telegraf- og Telefonvæsenet* udkræver et Tilskud til Driften af 194 394 Kr., Afskrivning 1 345 156 Kr. og Renter af den indestaaende Kapital 1 520 000 Kr. Paa Anlægsbudgettet opføres som Indtægt Statens Tilskud til Anlægene 729 144 Kr. og under Udgift til nye Anlæg 1 454 300 Kr. — *Statshavnene* kræver et Tilskud af Staten til Driften af 1 800 886 Kr. og paa Anlægsbudgettet af 743 282 Kr. Under Driften er til Afskrivning opført 649 998 Kr. og som Renter 1 909 816 Kr. Til Anlæg af Fiskerihavne m. m. paa Jyllands Vestkyst opføres paa Anlægsbudgettets Udgiftsside 1 040 000 Kr. — Af de øvrige Statsvirksomheder nævnes *Den kongelige Mont*, hvis Drift beregnes at give et Overskud af 210 496 Kr., Renter opføres med 176 642 Kr. og Afskrivning med 22 941 Kr. — *Luftfartshavnen ved Kastrup* opføres med et Driftsunderskud af 145 702 Kr., Renter af den i Havnen indestaaende Kapital opføres med 159 450 Kr., Afskrivning 26 140 Kr.

Paa § 3, *Rentekontoen*, beregnes Renteindtægten til 59 821 830 Kr., Renteudgifter og Omkostninger ved Statsgælden til 51 680 687 Kr., altsaa Overskud 8 141 143 Kr. Blandt Indtægterne er den største, Renter af Statens i faste Ejendomme og Anlæg indestaaende Kapitaler, 54 833 645 Kr. Renterne af den indenlandske Gæld er 29 706 982 Kr., af den udenlandske 21 973 705 Kr. Paa forrige Finanslov var der et Overskud af 5,5 Mill. Kr.

De paa § 5 opførte *Skatter og Afgifter*, tilsammen 348 293 265 Kr. (paa sidste Finanslov 368 731 039 Kr.), fordeler sig saaledes: Skatter paa faste Ejendomme 10 929 000 Kr., hvoraf Ejendomsskyld 4 050 000 Kr., Grundskyld 6 850 000 Kr. og Jernbaneskyld kun 29 000 Kr., Indkomstskat 60 650 000 Kr., Formueskat 34 945 000 Kr. (i Fjor henholdsvis 84½ Mill. og 41,8 Mill.)*), Stempelafgift 20 Mill. Kr. (i Fjor 22 Mill.), Børsskat 650 000 Kr. — Forbrugsafgifter 199 150 000 Kr. (i Fjor 194 250 000 Kr.), hvoraf Toldafgifter 86 350 000 Kr., Spiritusafgift 1 000 000 Kr. og Tillægsafgift paa Spiritus 27 000 000 Kr., Ølskat 27 500 000 Kr., Roesukkerafgift 6 200 000 Kr., Cigar- og Cigaretafgift 20 Mill. Kr., Spillekortstempelafgiften 350 000 Kr., Kaféskatten 15 Mill. Kr., Chokoladeskatten 9½ Mill. Kr. og Forlystelsesskat 4 Mill. Kr. — Gebyrer, Sportler og Kendelser er 12 866 969 Kr. (i Fjor 13 895 039 Kr.), hvoraf den største Post er Retssportler 8 Mill. Kr. Som ny Post paa § 5 nævnes: Overskud til Valutaydelse i Henhold til Lov Nr. 314 af 20/12 1924: 9 102 296 Kr. Om Anvendelsen af dette Beløb se *).

Paa *Udgiftsbudgettet* skal nævnes følgende Tal paa *Indenrigsministeriet*: Hjælpekasseudgifter 750 000 Kr., Enkebørnsloven 1 200 000 Kr., Tilskud til Kommuners Udgifter til Aldersrente 39 880 000 Kr. samt 350 000 Kr. som Tilskud i Henhold til Lovens § 16 og som Brændselshjælp til Aldersrentenyderne ½ Mill. Kr. Endvidere nævnes: Tilskud til Arbejdsløshedskasserne 4½ Mill. Kr. (i Fjor 3,8 Mill. Kr.) og til Arbejdsløhedsfonden 3½ Mill. Kr. (i Fjor 4,6 Mill. Kr.). Disse to sidste Sager er i Henhold til kgl. Resolution af 14/12 1926 henlagt fra Socialministeriet til Indenrigsministeriet. — Paa *Ministeriet for Sundhedsvæsen* nævnes: Tilskud til Sygekasserne 13 402 531 Kr., Statens Andel i Invaliderrenten 5 765 853 Kr.

*) I det samlede Beløb af Indkomstskat og Formueskat er fra-draget 9,4 Mill. Kr., det Beløb, hvormed den paalignede Indkomst- og Formueskat til Staten bliver at nedsætte i Henhold til Tekstanmærkning Nr. 2 til § 5. Om dette Forhold se nærmere Finansminister Neergaards Udtalelser ved Fremsettelsen af Lovforslag om Omsætningsafgift af Motor-køretøjer A. Nr. 18.

Paa § 26, *Formuebevægelser*, er blandt *Indtægter* opført de forskellige Afskrivningsbeløb 17 087 170 Kr., Afdrag paa udestaaende Fordringer 3 900 000 Kr., Indtægt ved Salg af Statsbaneobligationer 20 Mill. Kr. til Kurs 95: 19 000 000 Kr., Salg af Husmandsobligationer 4 666 160 Kr., Arveafgift 12 Mill. Kr., Omsætningsafgift af Motorkøretøjer $6\frac{1}{2}$ Mill. Kr., Valutaydelse i Henhold til Valutaloven af $2\frac{3}{12}$ 1926: 400 000 Kr. Indtægt ved Salg af Statsobligationer 4 Mill. Kr. til Kurs 95: 3 800 000 Kr. (Laan optaget i Anledning af Foranstaltninger til Opretholdelse af Arbejdet i kriseramte Virksomheder). Af *Udgifterne* nævnes: Afdrag paa den indenlandske Gæld 11 310 200 Kr. og paa den udenlandske 2 971 200 Kr. og Overførelse til § 5 VI. vedrørende Valutaafgift i Henhold til Lov Nr. 314 af $2\frac{0}{12}$ 1924: 9 102 296 Kr.

Ved Finanslovforslagets Fremlæggelse ($\frac{6}{10}$ 26) udtalte Finansminister *Bramsnæs*, idet han gjorde Rede for *Statsregnskabet for Finansaaret 1925—26*, at dette var det første Regnskab, der aflagdes efter den nye Form for Finanslovens Opstilling.

Ved denne Form var der gennemført en skarp Sondring mellem Driftsbudgettet og Formuebevægelser og tillige en stærkt forøget Afskrivning, hvis Beløb opføres paa Driftsregnskabet som Udgift, medens det tilsvarende Beløb opføres under Formuebevægelserne som Indtægt. Endvidere var Arveafgiften overført som Indtægt paa Formueregnskabet og Renten af Stats-Laanefonden og forskellige andre Statsfonds overført som Indtægt til Formueregnskabet uden at passere Driftsregnskabet. Derved strammedes Driftsregnskabet til Fordel for Formueregnskabet, saaledes at Spørgsmaalet om Balance paa Driftsregnskabet blev et langt vanskeligere Spørgsmaal end tidligere. Regnskabet for Finansaaret 1925—26 slutter med et Overskud paa noget over 1 Mill. Kr., idet Udgifterne i alt andrager 381,6 Mill. Kr., Indtægterne 382,7 Mill. Kr. I Forhold til den samlede Bevilling paa Finanslov og Tillægsbevillingslov viser Regnskabsresultatet en Forbedring paa i alt ca. 10 Mill. Kr., hvoraf ca. 2 Mill. Kr. falder paa Udgiftssiden og 8 Mill. Kr. paa Indtægtssiden. Forbedringen paa Indtægtssiden skyldes bl. a., at der i Udbytte af Statens Driftsvirksomheder var budgetteret et Underskud paa 29 Mill. Kr., medens det kun udgjorde 25 Mill. Kr. Af de indvundne 4 Mill. Kr. falder ca. 3 Mill. Kr. paa Statsbanerne. Postvæsenet udviser et Overskud paa ca. 240 000 Kr. og Telegrafvæsenet et Overskud paa ca. 247 000 Kr.

§ 3, Rentekontoen, viser et større Underskud end budgetteret, nemlig ca. 2 Mill. Kr., hvilket væsentlig skyldes Kursreguleringer i Aarets Løb paa de Valutabeholdninger, som Staten har ligget inde med. Skatter og Afgifter har givet 2—3 Mill. Kr. mere end budgetteret, hvilket Beløb falder paa de forskellige indirekte Afgifter.

Sammenligner man dette Regnskabsresultat med Regnskabsresultatet fra forrige Aar, det sidste Regnskab, som gennem den vedtagne Finanslov var forberedt af det tidligere Ministerium, vil det vise sig — naar man opstiller Regnskabet for 1924—25 efter de nye Principper —, at der fra det Overskud, som fandtes paa Driftsregnskabet for 1924—25, 14,6 Mill. Kr., maa trækkes følgende Beløb: Større Afskrivninger 9,9 Mill. Kr., Renter af forskellige Fonds 5,3 Mill. Kr., Arveafgiften 13,2 Mill. Kr., Valutaafgift og Omsætningsafgift af Motorkøretøjer 5,7 Mill. Kr., i alt 34,1 Mill. Kr. Derved bliver der et Underskud paa 19,5 Mill. Kr., hvilket maa sammenstilles med det Overskud paa 1 Mill. Kr., som Regnskabet for 1925—26 udviser.

Paa § 26 har Formueindtægterne udgjort 284,8 Mill. Kr. og Formueudgifterne 290,5 Mill. Kr., altsaa en Merudgift paa 5,7 Mill. Kr. De høje Tal fremkommer ved Opførelsen af de Konverteringslaan, som blev optaget i Sommeren 1925, paa saavel Indtægts- som Udgiftskontoen for Formuebevægelsen. — Statens Kassebeholdning er formindsket med 5,7 Mill. Kr. og forøget med 1,1 Mill. Kr., saaledes at den samlede Nedgang i Kassebeholdningen for Aaret 1925—26 bliver 4,6 Mill. Kr. For det forrige Regnskabsaar blev Kassebeholdningen formindsket med 33 Mill. Kr.

Den samlede Statsgæld var pr. 31. Marts 1925 1259,8 Mill. Kr. og pr. 31. Marts 1926 1200,7 Mill. Kr., altsaa en Nedgang paa 59,1 Mill. Kr. I det sidste Beløb var indbefattet det ekstraordinære Afdrag ved Tilbagebetalingen af Gælden til Nationalbanken samt den Kursgevinst, som opnaedes ved Konverteringen af det amerikanske Laan i Sommeren 1925.

Statens Nettoformue er paa Grund af betydelige Afskrivninger paa de Værdier, der tidligere opførtes, formindsket med ca. 100 Mill. Kr.

Om de *finansielle Forhold i 1926—27* bemærkede Ministeren, at Finansaarets Økonomi havde været præget af Følgerne af den Kronestigning, som fandt Sted efter Valutaordningen i Januar 1925, en Stigning, som fortsattes, indtil Kronens Værdi stod tæt ved Paritet. En saadan Forbedring havde ikke kunnet foregaa uden at bringe Erhvervslivet ind i svære Prøvelser og navnlig medførte en overordentlig

stor Arbejdsløshed. Arbejdsløshedstallet var paa daværende Tidspunkt ca. 48 000, og det var Regeringens Hensigt at fremsætte Forslag til Igangsættelse af Arbejde og Lindring af den Byrde, Arbejdsløsheden lagde paa den danske Arbejderbefolkning.

Endvidere udtalte Ministeren:

»Et noget usikkert Punkt i indeværende Aars Økonomi er Statsbanerne, og jeg skal ikke nægte, at jeg har en Frygt for ubehagelige Overraskelser paa dette Punkt. I Finansloven er der regnet med et Underskud i Driften af Statsbanerne paa 12—13 Mill. Kr., men som det aflagte Regnskab for 1925—26 viser, er Underskuddet for dette Aar ca. 29 Mill. Kr., og selv om der kan ventes en Forbedring i indeværende Aar i Sammenligning med foregaaende Aar, frygter jeg dog for, at Underskuddet vil blive større, ja, maaske endog væsentlig større end forudsat paa Finansloven.« ...
»Med denne Reservation vil jeg i øvrigt mene, at Finansloven for indeværende Aar kan holde, og at Resultatet vil blive nogenlunde tilfredsstillende i Overensstemmelse med de Forventninger, der var til Stede, da Finansloven blev vedtaget.«

Ved Udarbejdelsen af *Forslaget til Finanslov for Finansaaret 1927—28* var Bestræbelserne for at reducere Udgifterne fortsat, og Regeringen havde søgt at reducere alle Udgifter efter visse Principper, som man vilde anvende for Nedskæringen. Den sidste Pristalsregulering fra August 1926 var indarbejdet i Forslaget, ikke alene med Hensyn til Lønninger og andre Ydelser, men ogsaa med Hensyn til Bevillinger, hvor der ikke forelaa et egentligt kontraktmæssigt Krav paa Statskassen. Tillige var der taget Hensyn til, at der ønskedes en særlig Nedskæring af de militære Udgifter. — Saaledes som Finanslovsforslaget forelaa udarbejdet, indeholdt det en samlet Udgift paa 340,2 Mill. Kr. og en samlet Indtægt paa 341,6 Mill. Kr., saaledes at Driftsbudgettet viste et Overskud paa ca. 1,4 Mill. Kr.

Som Svar paa en af Landmænd ved et Møde i Odense den 28. Juni 1926 vedtagen Resolution om ekstraordinære *Nedsættelser af Tjenestemændenes Lønninger* udtalte Ministeren, at Regeringen ikke vilde stille et saadant Forslag, ej heller støtte det, hvis det fremkom fra andre Partier paa Rigsdagen, ligesom man heller ikke kunde gaa med til at foretage *lovmæssige Nedskæringer af de sociale Udgifter*.

Angaaende en *Nedsættelse af Skatterne* bemærkede Ministeren:

»Det er ikke muligt for den socialdemokratiske Regering at love større Skattenedsættelser, end Statens Økonomi kan bære. Den socialdemokratiske Regering er en bestemt Mod-

stander af at genindføre den Laanepolitik, som tidligere anvendtes, hvor man laante til at dække Driftsudgifter med; men indenfor den Mulighed, der kan gives, naar Balance paa Driftsregnskabet maa kræves, er der naturligvis ingen, der hellere end den socialdemokratiske Regering kunde ønske at lette den Skattebyrde, som hviler paa Befolkningen.«

De forskellige Partiers Ordførere ved I. Behandling i Folketinget ¹⁴/₁₀—¹¹/₁₁ var: Wilmann for Socialdemokraterne, N. Neergaard for Venstre, Pürschel for Det konservative Folkeparti og Rode for Det radikale Venstre. Forhandlingen var kun for en forholdsvis ringe Del af finansiel Karakter, idet samtlige Ordføreres Udtalelser drejede sig om den ved Kronestigningen indtraadte Erhvervskrise og om Muligheden af at mildne Følgerne deraf. Medens Wilmann udtalte Tilslutning til de af Regeringen stillede Forslag om Støtte til Erhvervene, fremhævede N. Neergaard Betydningen af, at de offentlige Byrder lettedes, bl. a. ved Nedsættelse af Skatter og Takster. Det var ikke Tilskud eller Laan, Importregulering eller Krisetold, der kunde afhjælpe Krisen, men Formindskelse af Produktionsomkostningerne. For at der kunde bringes Balance i Statens Budget, maatte der kræves yderligere Nedsættelse af Udgifterne, navnlig til Tjenestemandslønninger og til sociale Formaal. Mellem de sønderjydske Repræsentanter førtes en Debat om sønderjydske Forhold, bl. a. om Selvstyrebevægelsen.

I. Behandling af Finanslovforslaget førtes ikke til Ende paa Grund af den politiske Situation, som udviklede sig under Behandlingen af Forslag til Lov om Støtte til dansk Erhvervsliv (se Nr. 34), og som endte med Folketingets Opløsning den ¹/₁₂ 26. Efter Folketingsvalget den ²/₁₂ 26 og Folketingets Genindkaldelse den ¹⁷/₁₂ fremlagde Finansminister *Neergaard* Finanslovforslaget i samme Skikkelse, hvori det var fremlagt den ⁶/₁₀, idet der ikke for det nye Ministerium havde været Tid til at gennemarbejde Forslaget og til at blive klar over, hvilke Ændringer man vilde foreslaa deri. Ministeren tilføjede i sin Fremlæggelsestale:

»Kun een Ting kan jeg sige i saa Henseende: at vi ikke vil følge det foregaaende Ministeriums Praksis med Hensyn til at opføre paa Finansloven Bevillinger eller Nedsættelser af Bevillinger, som ikke kan foretages uden Hjemmel i gældende Love. Her vil vi vende tilbage til den tidligere Praksis, at man først opfører vedkommende Bevillinger paa Finansloven, naar Loven derom er vedtaget. Det er dernæst givet, at der af dette Ministerium vil blive fremsat meget indgribende Ændringsforslag til Finansloven. Men

til alt dette har der ikke været Tid, og jeg forelægger altsaa Forslaget her uforandret, rent ekspeditions-mæssigt.«

Partiernes Ordførere ved 1. Behandling, som paabegyndtes den $11\frac{1}{2}$ 27, var: Hagbart Berg for Venstre, Stau-ning for Socialdemokraterne, Pürschel for Det konservative Folkeparti og Rode for Det radikale Venstre.

Da Lovforslaget var det samme, som blev fremlagt den $6\frac{1}{10}$, blev Forhandlingen en politisk Debat og ikke nogen finansiel.

Hagbart Berg udtalte sin Tilslutning til Statsministerens Programtale og erklærede, at Venstres Standpunkt i Erhvervskrisen var, at det ikke nyttede »at gaa til omfattende Statsarbejder eller til en vidtgaaende Understøttelsespolitik«. I den offentlige Økonomi maatte »Parikronen respekteres, Skatterne til Stat og Kommune bringes ned og Taksterne affapses efter Kronens ændrede Værdi«.

De øvrige Ordføreres Udtalelser drejede sig navnlig om Aarsagerne til det nylig stedfundne Valg og om det Spørgsmaal, der havde været fremme, om Dannelsen af en »Kriseregering af alle Partier«. Om Ministeriets parlamentariske Basis udtalte Pürschel: »Vi staar nu for første Gang i dansk parlamentarisk Historie overfor en Regering udgaaet af et Mindretal og uden udtrykkeligt eller stiltiende Tilsagn om almindelig Støtte til sin Politik. Denne Regering har overfor to af Grupperne vist et lige venskabeligt Sindelag og har efter gammel Skik udtalt sin Beredvillighed til Samarbejde med alle Partier. Parlamentarisk er en saadan Regering, som det allerede er sagt, naturligvis svag, men heri behøver ikke at ligge noget om, at den ikke skulde kunne vise sig at være en saglig stærk Regering.«

Til 2. Behandling var stillet i alt 898 Ændringsforslag, alle med Undtagelse af eet stillet af de forskellige Ministre. Af disse Ændringsforslag var 663 tiltraadt af hele Finansudvalget og vedtoges uden Afstemning. 152 var tiltraadt af et Flertal, bestaaende af Venstre, Konservative og Radikale i Udvalget (overfor 35 af disse havde dog Korsgaard taget Forbehold); de vedtoges med de tre nævnte Parti-ers Stemmer. Om de Radikales Stilling i Almindelighed udtalte Rode, at hans Parti havde tiltraadt saadanne Ændringsforslag, som syntes at være Udtryk for »Ønsket om at tilvejebringe en Finanslov, der saa vidt muligt svarer til det nuværende Prisniveau, til Kronens nuværende Værdi og i øvrigt til de Krav om Sparsommelighed, som Tiden unægtelig retter til Rigsdagen«. Vedtaget blev ligeledes 15 af et andet Flertal i Udvalget (Venstre og Konservative) tiltraadte Ændringsforslag og 7 af et tredie Flertal i Udvalget (Socialdemokrater, Venstre og Radikale) tiltraadte.

Om Socialdemokraternes Stilling til Ministeriets Nedskæringsplan udtalte Stauning: »Den Linie, vi følger ved Behandlingen af de Ændringsforslag, her foreligger, er da den, at vi tiltræder saadanne Forslag, for hvis Forsvarlighed Ministeriet maa tage Ansvaret, medens vi paa den anden Side modsætter os saadanne Nedskæringer, som vi mener er uforsvarlige, nemlig saadanne, som angaar Uddannelser, Skolevirksomheder, Fagskoler, Tilvejebringelse af offentlige Arbejder og al den Slags, med Hensyn til hvilket vi ikke mener, man er i Stand til paa forsvarlig Maade at foretage Formindskelser af Bevillingernes Størrelse.« Endvidere havde Finansudvalget ved adskillige Ændringsforslag delt sig i to eller tre Mindretal. Dette gjaldt bl. a. en Del Bevillinger til Rejseunderstøttelser, Tilskud til Foreninger og Tidsskrifter. Resultatet af Afstemningerne over disse Bevillinger blev Vedtagelsen af de Ændringsforslag, der afveg mindst fra selve Lovforslaget.

Under *Landbrugsministeriets* Budget var det navnlig Nedlæggelsen af Statens Forsøgsstationer ved Aarslev, Studsgaard og Hornum, hvorom Forhandlingen drejede sig. Nedlæggelsen blev støttet af et Flertal (Venstre og Konservative), medens Rode havde stillet Forslag om Bevarelsen af Havebrugsstationen ved Hornum. Det af Flertallet tiltraadte Ændringsforslag blev vedtaget med 67 Stemmer mod 44.

Under Behandlingen af Budgettet for *Ministeriet for offentlige Arbejder* berøres bl. a. Spørgsmaalet om Ophævelsen af Tjenestemændenes Forhandlingsret i tekniske Spørgsmaal.

Til de *militære* Budgetter havde Socialdemokraterne stillet to Ændringsforslag om Besparelser paa ca. 6 Mill. Kr. for Krigsministeriets og ca. 2 Mill. Kr. for Marineministeriets Vedkommende ved i en Tekstanmærkning at foreslaa at bemyndige Ministeren til bl. a. at lade uddanne Mandskab i mindre Antal end fastsat i Hærloven af 1922 og ved i Finansaaet 1927—28 at ophøre med Nybygninger af Skibe og Luftfartsmateriel til Flaaden. Begge disse Forslag forkastedes, det første med 73 Stemmer mod 56, det sidste med 74 Stemmer mod 57.

Under *Finansministeriets* Budget omtales bl. a. Ophævelsen af Tjenestemændenes Voldgiftsret, som administrativt var oprettet af den tidligere Regering.

Til 3. Behandling var der stillet 482 Ændringsforslag, hvoraf de fleste var Resultatet af de Besparelser, som efter Vedtagelsen af den ændrede Tjenestemandsløvslov og de ændrede Love om social Forsorg kunde ventes i Finansaaet 1927—28; de øvrige Ændringsforslag gjaldt Besparelser paa de

frie Bevillinger. Om Finansudvalgets Stilling til Ændringsforslagene bemærkes: 439 var tiltraadt af hele Udvalget og vedtoges uden Afstemning. Overfor de øvrige 43 var Partiernes Stilling noget forskellig.

Paa *Statsministeriets* Budget havde de Konservative i Udvalget foreslaaet at nedsætte to Bevillinger til det dansk-islandske Nævn, hvilket forkastedes.

Paa *Landbrugsministeriets* Budget var af et Flertal (Venstre, Konservative og Radikale) i Udvalget tiltraadt et Forslag om at oplægge Havundersøgelsesskibet »Dana« i Esbjerg om Vinteren og i Stedet for anvende en af de i Limfjorden stationerede Redningsdampere til Brug for Fiskerne. Dette Forslag vedtoges med 85 Stemmer mod 51. — Af Socialdemokraterne og de Radikale i Udvalget var der stillet to Ændringsforslag om Bevarelse i fuld Drift i Finansaaret 1927—28 af de ved 2. Behandling drøftede Forsøgsstationer ved Aarslev, Studsgaard og Hornum, hvorefter der skulde indledes Forhandlinger med Landbrugsorganisationerne om eventuel Overtagelse af Stationerne. Disse Forslag forkastedes med 73 Stemmer mod 66. — Ogsaa om Nedsættelse af Bevillingerne til Husmandsrejser og Præmiering af Husmandsbrug var der Uoverensstemmelse, idet Socialdemokraterne ikke kunde stemme for de foreslaaede Nedsættelser. Disse, der var tiltraadt af Venstre og Radikale i Udvalget, vedtoges med 84 Stemmer mod 51.

Under Budgettet for *Ministeriet for offentlige Arbejder* drejede Debatten sig navnlig om 17 af Ministeren stillede og af Venstre i Udvalget tiltraadte Ændringsforslag om Indskrænkning af Personalet ved Statsbanerne, dels af det fast ansatte og dels af det ikke fast ansatte, ved Indførelse af en forlænget Arbejdstid. Socialdemokraterne kunde ikke tiltræde disse Forslag, medens de Konservatives Ordfører, Korsgaard, erklærede, at hans Parti kunde tiltræde Forslagene om Afskedigelse med Hensyn til det ikke fast ansatte Personale. Efter at Ministeren havde udtalt: »Hvad angaar Spørgsmaalet om Reduktion af Personalet efter disse Tjenestetidsregler, er Forholdet dette, at der omtrent findes det dobbelte Antal løst beskæftiget Personale ved Statsbanerne af, hvad der overhovedet kan anses for forsvarligt af Statsbanerne at afskedige, men det siger sig selv, at naar Forholdet ligger saaledes, er der al Mulighed for at gaa frem med den allerstørste Hensynsfuldhed overfor de egentlige Tjenestemænd; det har ogsaa stadig været Hensigten, og det er ogsaa stadig udtalt til Organisationerne«, vedtoges den foreslaaede Indskrænkning med Venstres og Konservatives Stemmer, nemlig 72 mod 52.

Paa *Undervisningsministeriets* Budget vedtoges de af et Flertal (Venstre og Konservative) i Udvalget tiltraadte Ændringsforslag om Nedsættelse af Bevillingerne til Statens Lærerhøjskole, dels til det 1-aarige Kursus, dels til Stipendierne. Ligeledes vedtoges et af et Flertal (Venstre, Konservative og Radikale) i Udvalget tiltraadt Forslag om Tilskud til private Mellem- og Realskoler udenfor København, Frederiksberg og Gentofte, som skulde »fordeles efter hidtil anvendte Principper«.

Paa *Krigsministeriets* Budget var det en Bevilling paa 135 000 Kr. til afsluttende Bygningsarbejder ved det nye Garnissonssygehus paa Nørrefæld, som gav Anledning til Meningsudveksling. En Udtalelse af Forsvarsministeren om, at det vilde være rigtigst at benytte det nye Garnissonssygehus som militært Sygehus for syge saavel fra Hær som Flaade, foranledigede Hauge, Pitzner og Rode til at tage Afstand. Men efter at Pitzner havde udtalt, at der ikke ved Vedtagelsen af dette Ændringsforslag skulde foregribes noget med Hensyn til Hospitalets fremtidige Benyttelse, vedtoges Bevillingen enstemmigt med 135 Stemmer.

Paa *Finansministeriets* Budget foreslog Ministeren paa § 5, som foran berørt, en Nedsættelse af Indkomst- og Formueskatten for Skatteaaret 1927—28 paa 10 pCt. til et Beløb af ca. 9,4 Mill. Kr. Dette Beløb skulde tages af Overskuddet af Valutaskatten, som var »indgaaet med 9 102 296 Kr. udover det Beløb, der var fornødent til at tilbagebetale Statskassens Laan hos Nationalbanken til Overtagelse af Præferenceaktier i Landmandsbanken«. De 9 102 296 Kr. skulde føres som Indtægt paa § 5 og som Udgift paa § 26. Forslaget, der var tiltraadt af Venstre og Konservative i Udvalget, blev vedtaget med 75 Stemmer mod 65. Et Forslag af Rode om, at nævnte Overskud skulde anvendes til Fordeling mellem Kommunerne til Hjælp til disses Udgifter til Aldersrenten, bortfaldt ved denne Vedtagelse.

Ved Afslutningen af Finanslovforslagets Behandling fremkom Venstres Ordfører, Martin Hansen, med en Række finansielle Bemærkninger. Han udtalte bl. a.: »Førend jeg gaar over til at give en finansiell Oversigt over Finanslovforslaget, vil jeg imidlertid gøre et Par Bemærkninger om Finansaaret 1926—27, hvad der ikke blev Lejlighed til under Tillægsbevillingslovens Behandling her i Tinget. Jeg vil da minde om, at da Finanslovforslaget for 1926—27 blev forelagt her i Tinget, viste det med runde Tal en Indtægt af 367,2 Mill. Kr. og en Udgift af 358,5 Mill. Kr. paa Driftsbudgettet, og der skulde saaledes rundt regnet være et Overskud paa Driften af 8,7 Mill. Kr. Efter at Tillægsbevillingsloven var kommet til, blev Indtægten 367,4 Mill. Kr.

og Udgiften 365,2 Mill. Kr., saaledes at Overskuddet blev formindsket fra 8,7 Mill. Kr. til 2,1 Mill. Kr. Den samlede finansielle Balance for Aaret 1926—27 var 466 289 860 Kr., men denne finansielle Balance naar man ved, at man begynder Aaret med en Kassebeholdning paa rundt regnet 25,4 Mill. Kr. og mener at kunne afslutte med en Kassebeholdning paa 20,5 Mill. Kr., saaledes at Kassebeholdningen er formindsket med 4,9 Mill. Kr. Men efter at Tillægsbevillingsloven var kommet til, blev Driftsudgifterne, som sagt, forøget med godt 6,6 Mill. Kr. og Formueudgifterne med godt 16,9 Mill. Kr., saa at den samlede Udgiftsforøgelse var 23,6 Mill. Kr., rundt regnet.

Det vil altsaa sige, at Aaret 1926—27 er endt med et budgetmæssigt Underskud paa godt 3 Mill. Kr.«

— — —
 »Jeg vender mig saa til Finanslovsforslaget, som her er til tredie Behandling. Efter den Opgørelse, der nu foreligger, udviste Finanslovsforslaget ved Fremlæggelsen en Indtægt af 341 580 993 Kr., men det udviser altsaa nu ved tredie Behandling en Indtægt af 332 118 594 Kr. Det vil altsaa sige, at der er en Mindreindtægt af rundt regnet 9 Mill. Kr. Men ærede Medlemmer vil, naar de faar Oversigten, se, at dette ganske særligt ligger i Underskuddet eller Udbyttet, om man vil, af Statsvirksomhederne, idet der var budgetteret et Underskud paa Statsvirksomhederne af rundt regnet 14,4 Mill. Kr., medens det nu er anslaaet til 28,9 Mill. Kr.

Ser man saa paa Udgiftsposterne, var der budgetteret en Udgift af 340 225 712 Kr., medens Udgiften nu er anslaaet til 327 339 026 Kr. Det vil med andre Ord sige, at medens der paa Forslaget, som det var forelagt, var budgetteret et Overskud af Driften paa 1 355 281 Kr., vil der nu blive et Overskud paa 4 779 568 Kr. Formueparagraffen viste, da Lovforslaget blev forelagt, en Indtægt paa 57 237 521 Kr. og en Udgift paa 57 766 124 Kr.; der skulde altsaa der være et Minus paa 528 603 Kr. Men efter at Forslaget nu er fædigbehandlet, bliver Indtægten 75 718 121 Kr. og Udgiften 75 351 545 Kr. Der er altsaa et Overskud paa § 26 af 366 576 Kr.«

Om Resultaterne af de ved »Nedskæringsforslagene« gennemførte Besparelser bemærkede Martin Hansen, at disse paa Statens Budget i et Normalaar vilde udgøre ca. 40 Mill. Kr., Besparelserne paa de frie Bevillinger ca. 6 Mill. Kr. For Kommunerne vilde Besparelserne andrage ca. 8,8 Mill. Kr., og den Lettelse, private vilde faa med Hensyn til de forskellige Bidrag til Ulykkesforsikringsfond, Invalidforsikringsfond og til Arbejdsløshedsfond, vilde beløbe sig til 4,3 Mill. Kr. Endvidere vilde Befolkningen blive

lettet for Byrder gennem Takstnedsættelser, der for Statsbanernes Vedkommende vilde andrage ca. 15 Mill. Kr. og for Postvæsenet ca. 6 Mill. Kr., hvortil kommer Nedsættelsen i Indkomst- og Formueskatten ca. 9,4 Mill. Kr.

Finanslovforslaget vedtoges enstemmigt i *Folketinget* med 102 Stemmer.

I *Landstinget* udtalte Finansminister Neergaard efter at have gennemgaaet Forslaget:

»Et Hovedformaal for Regeringens Finans- og Lovgivningspolitik i indeværende Samling har jo været at lette Erhvervenes Stilling og forøge deres Produktionskraft ved at lette de statslige og kommunale Byrder saavel paa det ene som det andet Omraade.«

»For Finansaaret 1928—29 vil der jo, som jeg allerede har nævnt, fremkomme betydelig større Besparelser som Følge af de vedtagne Besparelser paa Udgiftslovene end i indeværende Finansaar, men til Gengæld vil i dette Finansaar Udbyttet af Formue- og Indkomstskatten synke med, jeg antager 11 Mill. Kr., idet som oftere nævnt Udbyttet i Henhold til de Ligningsresultater, vi har at regne med, kan anslaaes til 94 Mill. Kr. Det bliver altsaa i Forhold til de 105 Mill. Kr., som er opført for i Aar, en Mindreindtægt paa denne Konto af ca. 11 Mill. Kr. ... Det, jeg mener der i første Række bør foretages ... er en Revision af Indkomst- og Formueskatteloven i nedadgaaende Retning, baseret paa de Betragtninger angaaende navnlig den nuværende Formueskats yderst uheldige Virkninger i Krisetider, som jeg nævnte før. Men Rammen, indenfor hvilken dette kan ske, er begrænset, det gælder om at udvide den, og det kan kun ske ved, at man gaar videre i samme Retning, som Regeringen er gaaet i indeværende Samling, nemlig ved at man stadig er betænkt paa at forøge Udgiftsreduktionerne paa forskellige Omraader ... Det afhænger af disse Bestræbelser og af den Støtte, de finder i den høje Rigsdag, hvor langt det vil være Regeringen muligt at komme i det kommende Finansaar 1928—29 med Hensyn til Lettelse af de offentlige Byrder.«

Ordførerne for de forskellige Partier var: Mægaard (Venstre), Bramsnæs (Socialdemokraterne), Piper (Konservative) og Brandes (Radikale).

Landstingets Finansudvalg indstillede i sin Betænkning Lovforslaget uforandret til Vedtagelse, og det vedtoges derefter enstemmigt med 62 Stemmer.

Lov om Tillægsbevilling

for Finansaaret fra 1. April 1926 til 31. Marts 1927.
(Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 5185—C. Sp. 769, 1171].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{1}{4}$ (F. Sp. 4185). 1. Beh. $\frac{6}{4}$ (F. Sp. 4321). Henvist til Finansudvalget (se Side 30). Betænkning (B. Sp. 1437) afgiven $\frac{19}{5}$. (Ordfører: *Pitzner*). 2. Beh. $\frac{25}{5}$ (F. Sp. 5918). 3. Beh. $\frac{31}{5}$ (F. Sp. 5947). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (L. Sp. 1784). 2. Beh. $\frac{3}{6}$ (L. Sp. 1804). 3. Beh. $\frac{3}{6}$ (L. Sp. 1806). *Loven stadfæstet 4. Juni 1927*. (Lov-Tid. Nr. 124).

Tillægsbevillingsloven udviser følgende Tal:

Paa Oversigten over Statens Driftsbudget for Finansaaret 1926—27 er de

<i>Løbende Indtægter.</i>	Kr.
Udbytte af Domænerne (§ 1)..... ÷	473 889
Udbytte af Statsvirksomhederne (§ 2)..... ÷	12 235 366
Rentekonto (§ 3).....	1 224 318
Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolers Fond, Bispetienderne samt Seminariefonden (§ 4)..... ÷	1 556
Skatter og Afgifter (§ 5).....	13 190 590
Overskud af Klasselotteriet (§ 6).....	9 559
Adskillige Indtægter (§ 7)..... ÷	1 557 375
I alt Merindtægt...	156 281

<i>og Løbende Udgifter.</i>	Kr.
Det kongelige Hus s Aarpenge (§ 9)..... ÷	150 000
Statsministeriet (§ 11).....	46 720
Udenrigsministeriet (§ 12)..... ÷	260 335
Landbrugsministeriet (§ 13).....	4 592 141
Indenrigsministeriet (§ 14).....	1 480 334
At overføre...	5 708 860

	Kr.
Overført...	5 708 860
Socialministeriet (Ministeriet for Sundheds- væsen) (§ 15)..... ÷	1 863 512
Ministeriet for offentlige Arbejder (§ 16).....	1 427 693
Ministeriet for Industri, Handel og Søfart (§ 17)	492 621
Justitsministeriet (§ 18).....	161 665
Kirkeministeriet (§ 19)..... ÷	20 582
Undervisningsministeriet (§ 20).....	657 627
Krigsministeriet (§ 21).....	565 935
Marineministeriet (§ 22).....	616 369
Finansministeriet (§ 23).....	463 681
Grønland (§ 24).....	288 035
Pensionsvæsenet (§ 25)..... ÷	702 687
I alt Merudgift...	<u>6 795 705</u>

saa at Merudgiften i det hele er 6 639 424 Kr.

Paa § 26 *Formuebevægelser* er der en Indtægt af 16 431 178 Kr. og en Udgift af 33 407 459 Kr., altsaa en Merudgift af 16 976 281 Kr.

Da Finansloven for 1926—27 viste et Driftsoverskud paa 8 739 000 Kr., bliver det samlede Resultat af Finanslov og Tillægsbevillingslov et Driftsoverskud af ca. 2 100 000 Kr.

Som det fremgaar af Driftsbudgettets ovenanførte Tal, kompenseres den stærke Nedgang paa § 2, Udbytte af Statsvirksomhederne, med en noget større Opgang paa § 5, Skatter og Afgifter. Efter Finansministerens Udtalelse ved 1. Behandling i Landstinget er det paa § 2 særlig Udbyttet af Statsbanerne, som tynger Resultatet ned. Det Underskud, der var opført paa Finansloven, var 12 654 000 Kr., men ved Tillægsbevillingsloven forøges det med 9 295 000 Kr., og det til Trods for, at Dyrtidstillæg og Konjunkturtillæg er gaaet betydeligt ned, ligesom Prisnedgangen har virket paa forskellige andre Poster. Dette ligger i, at Statsbanernes Driftsindtægt var ansat alt for højt, saaledes at den paa Tillægsbevillingsloven har maattet nedsættes med ikke mindre end 15 200 000 Kr. Overskuddet af Postvæsenet er paa Tillægsbevillingsloven formindsket med 1 290 000 Kr. og Overskuddet af Telegrafvæsenet med 1 035 000 Kr. Her maa imidlertid gøres opmærksom paa, at der er indtraadt

store Takstnedsættelser, som væsentlig er Skyld i det forringede Resultat.

Paa Skatteparagraffen, § 5, skyldes det gunstige Resultat særlig, at Toldindtægterne er forøget med ikke mindre end 14 310 000 Kr. og Afgiften af Cigarer og Cigaretter med 3 620 000 Kr., hvortil kommer, at der ogsaa for Sukkerafgiften og for Chokolade- og Sukkervarer har været nogen Opgang. Til Gengæld er Tillægsafgiften paa Spiritus sunket med 2 800 000 Kr., Ølskatten med 1 370 000 Kr., Forlystelsesskatten med 700 000 Kr. og Restaurationskatten med 320 000 Kr. Indkomst- og Formueskatten er, bortset fra Valutaskatten, steget med $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr., og Stempelafgifterne er sunket med 2 200 000 Kr.

Paa § 26, hvor der som nævnt er en Merudgift af 16 976 000 Kr., er det afgørende Beløb den Indtægtsafgang paa $14\frac{1}{4}$ Million, som er en Følge af, at Indtægten ved Salg af Statsbaneobligationer i Henhold til Lov af 20. Marts 1918 er bortfaldet. Naar der ikke er tilvejebragt noget Laanebeløb her i Løbet af Finansaaret 1926—27, ligger det i, at Regeringen har ment og faaet bekræftet ved Konference med Nationalbanken, at det vilde være urigtigt at bebyrde det indenlandske Laanemarked med et nyt Laan. Paa § 26's Indtægts-side er Arveafgiften steget med $2\frac{1}{2}$ Million.

Finansministeren udtalte fremdeles: »Driftsbudgettet viser altsaa, som jeg nævnte før, et Overskud paa 2 116 000 Kr., og da Regnskabet erfaringsmæssigt altid er bedre end Budgettet, kan det jo ventes, at dette Beløb vil fremtræde med et større Tal paa Statsregnskabet. I Fjor forvandlede saaledes et budgetteret Underskud paa 8 938 000 Kr. til et regnskabsmæssigt Overskud paa 1 085 000 Kr., altsaa en Forbedring paa godt 10 Millioner. Saa godt kan det ikke ventes at blive i Aar. I Aar kommer Tillægsbevillingsloven saa meget senere paa Grund af Forhold, der vil være det høje Ting bekendt, og derfor har man med større Nøjagtighed end i tidligere Aar kunnet beregne Udgiften paa den. Men alligevel er det udenfor enhver Tvivl, at Overskuddet vil blive forøget paa Statsregnskabet. Med hvor mange Millioner skal jeg ikke her udtale mig om, men jeg tror at kunne sige med ret megen Sikkerhed, at nogle Millioner bedre vil Regnskabet nok blive.

Til at give nogen almindelig finansiel Oversigt mener jeg ikke Tidspunktet er kommet. Den kan med nogen Nytte først gives, naar vi har de forskellige Love, som øver saa stor Indflydelse paa den finansielle Stilling, vedtaget, og naar vi ser det endelige Resultat, som vil fremkomme ved Finanslovens tredie Behandling.«

Paa det fremlagte Tillægsbevillingslovforslag var paa Driftsbudgettet opført en Mindreindtægt af 1 569 291 Kr. og en Merudgift af 3 093 940 Kr., altsaa i alt et Underskud af 4 663 231 Kr.

Fra de enkelte Ministerier skal foruden de foran angivne Tal nævnes, at paa Arbejdsanvisning og Arbejdsløshed er Udgifterne gaaet ned med 1 781 000 Kr., paa Invalideforsikringen med 1 134 000 Kr. og paa Invalideforsørgelsen med 893 000 Kr.

Blandt Merudgifterne anførte Finansministeren, at den største af dem alle er Merudgiften til Mund- og Klovesygen, som udgør 3 Mill. Kr., og at paa den færøske Klipfisk har Udgiften i indeværende Finansaar været 425 000 Kr. Den ekstraordinære Forstrækning til det kongelige Teater er i Aar ualmindelig stor, nemlig paa 400 000 Kr., medens Bevilgingen var paa 800 000 Kr. Saaledes bliver altsaa denne Post, det ekstraordinære Underskud — der er ogsaa et ordinært Underskud — 1 200 000 Kr. mod paa Statsregnskabet for 1925—26 1 050 000 Kr.

Til 2. Behandling i Folketinget var stillet 257 Ændringsforslag af de paagældende Ministre, tiltraadt af hele Udvalget, og Forhandlingerne drejede sig kun om 4 af de i Udvalget afholdte Samraad, nemlig om Gotha Bankens Forhold, om Politiundersøgelsen angaaende Frølsens Hær, angaaende Provsteretssagen vedrørende Dr. Kure og angaaende rettidig Meddelelse om Indkaldelse til Militærtjeneste.

Til 3. Behandling stilledes af de socialdemokratiske og radikale Medlemmer af Udvalget Ændringsforslag om at yde et ekstraordinært Tilskud til Færøernes Højskole af 2 000 Kr., et Spørgsmaal, som ogsaa var fremme i Fjor, se Aarvog 1925—26, Side 62. Ændringsforslaget vedtoges med 70 Stemmer mod 50.

A.

Vedtagne Love.

1. Lov om Vederlag og Pension m. v. for Ministre. (Statsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 6365—C. Sp. 2171, 2211].

Fremsat i Folketinget $15/7$ (F. Sp. 7568). 1. Beh. $15/7$ (F. Sp. 7657). 2. Beh. $15/7$ (F. Sp. 7658). 3. Beh. $15/7$ (F. Sp. 7659). Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $16/7$ (L. Sp. 2592). 2. Beh. $16/7$ (L. Sp. 2593). 3. Beh. $16/7$ (L. Sp. 2594). *Loven stadfæstet 16. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 198).

Ved Fremsættelsen i Folketinget af Forslaget til nærværende Lov udtalte *Statsministeren* (F. Sp. 7568): »Efter at der ved den nylig gennemførte Lov om Statens Tjenestemænd er foretaget visse Ændringer i Reglerne om Ministrenes Stilling« (se under Nr. 15), »har man indenfor alle Partier her paa Rigsdagen erkendt, dels at disse Ændringer ikke i alle Henseender var tilfredsstillende, dels at det maatte anses for rimeligt, at Bestemmelserne vedrørende Ministrenes Forhold ikke gaves paa Tjenestemandsløven, men paa en særlig Lov. Denne Erkendelse har medført, at der mellem Partierne er ført Forhandlinger om en Ændring af de nugældende Regler, og Resultatet af disse Forhandlinger er blevet nærværende Lovforslag, hvorom der forud er opnaaet Enighed mellem Rigsdagens fire Partier.«

Loven fastsætter følgende:

§ 1. Det Ministre tilkommende *aarlige Vederlag* fastsættes til 18 000 Kr., der udbetales med $1/12$ maanedlig at regne fra den første Dag i den efter Udnævnelsen følgende Maaned.

§ 2. Som *Repræsentationstillæg* ydes der Statsministeren 9 000 Kr. og Udenrigsministeren 18 000 Kr. aarlig. Beløbene udbetales med $1/12$ maanedlig at regne fra den første Dag i den efter Udnævnelsen følgende Maaned. — Repræsentationstillægget medregnes ikke ved Ventepenge- og Pensionsberegning.

§ 3. Ved Afgang fra Ministerstilling har en Minister Ret til *Ventepenge*, lig den højeste Pension for Ministre, i mindst et og højst tre Aar. Tidsrummet fastsættes indenfor de nævnte Grænser af det af Rigsdagen i Henhold til Grundlovens § 45, sidste Stykke, nedsatte staaende Udvalg. Ansættes en afgaaet Minister i Tjenestemandsstilling indenfor det Tidsrum, hvori der udbetales ham Ventepenge, bortfalder disse, hvis den med Tjenestemandsstillingen følgende Lønning overstiger Ventepengene; hvis Lønningen er mindre end Ventepengene, udbetales Forskellen ham som personligt Tillæg i Restperioden.

§ 4. Har en Minister fungeret i mere end 1 Aar, har han efter Udløbet af det Tidsrum, hvori der udbetales ham Ventepenge, Ret til *Pension*.

Denne udgør, hvis han har fungeret som Minister i:

over 1 Aar og indtil 2 Aar . . .	$\frac{1}{10}$	af det aarlige Vederlag			
— 2 — — 4 — . . .	$\frac{2}{10}$	- -	—	—	
— 4 — — 6 — . . .	$\frac{3}{10}$	- -	—	—	
— 6 — - 8 — . . .	$\frac{4}{10}$	- -	—	—	
8 — eller derover		8 000 Kr.			

En Ministers Pensionsalder er hans hele Tjenestetid som Minister, regnet fra den første Udnævnelse.

§ 5. *Er en Tjenestemand overgaaet til Ministerstilling*, har han ved sin Afgang fra denne Ret til den ham ved Afgang fra Tjenestemandsstillingen tilkommende Pension, forøget med den ham ifølge § 4 som Minister tilkommende Pension; det samlede Pensionsbeløb kan dog ikke overstige 8 000 Kr. *Ansættes en pensionsnydende Minister i Tjenestemandsstilling*, hvis Lønning er større end den ham i alt tilføjede Pension, bortfalder denne; er Lønningen mindre end Pensionen, udbetales Forskellen ham som personligt Tillæg. *Ved Afgang fra Tjenestemandsstilling, som en afgaaet Minister beklæder*, har han Ret til den samlede Pension, der som afgaaet Minister tilkom ham, hvis denne er større end den Pension, hvortil Tjenestemandsstillingen berettiger ham, idet det Tidsrum, hvori han har fungeret som Minister og eventuelt i tidligere Tjenestemandsstilling, medregnes i Pensionsalderen. -- Ventepengeperiode medregnes ikke i Pensionsalder.

§ 6. De i Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 om Statens Tjene-

stemænd §§ 64—69 og 75—82 fastsatte Regler for Enke- og Børnepension samt Efterindtægt gælder ogsaa for Ministre, ligesom ogsaa §§ 60, 61 og 62, Litra d.—g., i nævnte Lov har Gyldighed for dem.

§ 7. Besidder en Minister ved sin Tiltræden *Hverv i offentlige eller private Virksomheders, Foretagenders eller Institutioners Tjeneste*, vil disse være at fratræde. Dog kan han undtagelsesvis med foreløbig Billigelse af Statsministeren bevare saadanne Hverv, hvis Varetagelse efter dennes Skøn ikke kan berede Vanskeligheder i Udførelsen af hans Embeds- pligt som Minister eller i hans Forhold til de forskellige Stats- forvaltningsgrene. Statsministeren skal i saa Fald straks skriftlig tilstille det af Rigsdagen i Henhold til Grundlovens § 45, sidste Stykke, nedsatte staaende Udvalg Meddelelse herom. Udvalget kan inden Forløbet af 14 Dage efter Med- delelsens Modtagelse nægte den vedkommende Minister Til- ladelse til at bevare saadanne Hverv. Efter Forløbet af dette Tidsrum meddeler Statsministeren Tingenes Formænd, hvilke Hverv den vedkommende Minister har Tilladelse til at varetage.

Er Rigsdagen ikke inde, naar Statsministerens foreløbige Billigelse indhentes, har denne Gyldighed, indtil Rigsdagens Sammentræden og Valg af det i 1. Stykke nævnte Udvalg har fundet Sted. Sagen vil derefter være at behandle som foran- nævnt.

Ingen Minister maa i sin Ministertid overtage noget nyt Hverv af den i Paragraffens 1. Stykke nævnte Art.

Besidder Statsministeren ved et Ministeriums Tiltræden Hverv af den heromhandlede Art, skal Meddelelse til Udvalget finde Sted derom, hvis han ønsker at bevare noget af disse, hvorefter der forholdes i Overensstemmelse med § 7, 1. Stykke.

Rigsdagsvirksomhed er undtaget fra Bestemmelserne i denne Paragraf.

§ 8. *Udnævnes en Tjenestemand til Minister*, kan den af ham hidtil beklædte Tjenestemandsstilling holdes besat ved *Konstitution* for hans Funktionstid, hvis det skønnes forsvarligt af Hensyn til Stillingens Tarv, og for saa vidt og saa længe Konstitution i Stillingen overhovedet er tilladt. Statsministeren skal herom give Meddelelse til det i § 7 nævnte Rigsdagsudvalg, hvorefter der forholdes i Overensstemmelse med § 7, 1. Stykke.

§ 9. Er en Minister ved tidligere stedfunden Afgang fra Ministerstilling pensioneret i Henhold til Lov Nr. 489 af 12. September 1919 eller tidligere Love, bevarer han ved fremtidig Afgang som Minister Retten til at oppebære den ham tidligere tillagte Pension.

§ 10. Ved Lovens Ikrafttræden ophæves §§ 72, 73, 102, 103 og 104 i Lov Nr. 126 af 27. Juni 1927 om Statens Tjenestemænd.

Lovforslaget vedtoges uden Omtale i begge Ting, i *Folketinget* enstemmigt med 112 Stemmer, i *Landstinget* enstemmigt med 47 Stemmer.

2. Lov om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 257 af 6. Maj 1921 om Udenrigstjenesten. (Udenrigsminister *Moltesen*). [A. Sp. 3787—C. Sp. 1283, 1399].

Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2333). 1. Beh. $16\frac{1}{3}$ (F. Sp. 3434). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Nielsen, Vilhelm Rasmussen [fra $18\frac{1}{3}$: Hans Rasmussen], Sundbo, Hartvig Frisch, Stauning, Vanggaard [Form.], N. P. Jensen, I. A. Hansen, Elgaard, Himmelstrup, Fraenkel, Holger Andersen [Sekr.], Drachmann og Niels Petersen). Betænkning (B. Sp. 2165) afgiven $13\frac{1}{6}$. (Ordfører: Holger Andersen). 2. Beh. $17\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6426). 3. Beh. $21\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6654). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $23\frac{1}{6}$ (L. Sp. 2125). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Birke, Bramsnæs, Bækgaard, Ejsing, A. P. Hansen, Hauch [Form.], Jepsen Christensen, Johannes Jensen, Jensen [Aale], Laurits Knudsen, Lewinsky, Piper, Inger Gautier Schmit, Schovelin og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 2403) afgiven $28\frac{1}{6}$. (Ordfører: Jepsen Christensen). 2. Beh. $30\frac{1}{6}$ (L. Sp. 2290). 3. Beh. $30\frac{1}{6}$ (L. Sp. 2297). *Loven studfæstet 30. Juni 1927*. (Lov-Tid. Nr. 152).

Loven foretager følgende Ændringer i Loven af 1921 om Udenrigstjenesten:

Ved nærværende Lovs § 1 affattes § 2 i Loven af 1921 saaledes:

»Direktøren for Udenrigsministeriet forestaar samtlige Ministeriets Forretninger.

Udenrigsministeriet deles i:

Den økonomisk-politiske Afdeling.

Den politisk-juridiske Afdeling.

Pressebureauet.

Administrationskontoret.

Arkivet.

For at hjælpe Ministeriet som særlig sagkyndig i folkeretlige Spørgsmaal fungerer under Direktøren i Udenrigsministeriet indtil Udgangen af Marts 1929 en Raadgiver i Folkeret.

Pressebureauet, Administrationskontoret og Arkivet sorterer direkte under Direktøren, men staa til Raadighed for Afdelingerne, for saa vidt angaar de disse vedrørende Sager.

I Direktørens Forfald varetages hans Forretninger af Chefen for den økonomisk-politiske Afdeling.«

Ved denne Affattelse opretholdes Ordningen af 1921, for saa vidt som Direktøren forestaar samtlige Ministeriets Forretninger, medens det jo tidligere var delt i to Departementer, men den i 1921 indførte Deling: Den politisk-handels-politiske Afdeling med Pressebureauet, Retsafdelingen, Oplysningsbureauet for Erhvervene, Administrationskontoret og Arkivet, afløses af en Deling af Ministeriet i to Afdelinger: den økonomisk-politiske og den politisk-juridiske. Det nuværende Oplysningsbureau for Erhvervene, der ophæves som selvstændig Institution, vil under Navn af Erhvervs-kontoret glide ind i den økonomisk-politiske Afdeling, ligesom Retsafdelingen ophæves, og de af den hidtil behandlede Sager henføres under den politisk-juridiske Afdeling. Pressebureauet, der efter Ordningen af 1921 var placeret under en enkelt Afdeling, skal fremtidig ligesom Administrationskontoret og Arkivet staa til Raadighed for begge Afdelingerne. Den efter Loven af 1921 permanente Institution, Raadgiver i Folkeret, skal bortfalde ved Udgangen af Marts 1929.

Ved Lovens § 2 bestemmes, at § 3 i Loven af 1921 udgaar, hvilket betyder, at det ved den oprettede Erhvervsraad ophæves, hvilket motiveres ved, at det nu kan undværes og Ministeriets Forbindelse med Erhvervene bedst sikres ved direkte Samarbejde med de bestaaende Organer for disse.

Ved Lovens § 3 affattes § 4 i Loven af 1921 saaledes:

»Der findes Gesandtskaber i følgende Lande: Argentina, Belgien, Brasilien, Det britiske Rige, Bulgarien, Cuba,

Czekoslovakiet, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Japan, Kina, Letland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Nordamerikas Forenede Stater, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Det serbo-kroato-slovenske Kongerige, Siam, De socialistiske Sovjetrepublikkers Union, Spanien, Svejts, Sverige, Tyskland, Tyrkiet, Ungarn, Uruguay, Ægypten og Østrig.

Ledelsen af disse Gesandtskaber varetages af 16 Repræsentationschefer, af hvilke 5 hører til 1. Lønningsklasse, 10 til 2. Lønningsklasse og 1 til 3. Lønningsklasse.

Naar Regeringen finder det paakrævet, kan den tillige akkreditere Repræsentationscheferne i andre end de i nærværende Paragrafs 1. Stykke nævnte Lande.

Naar Repræsentationen i Østrig, Ungarn og Ægypten maatte bortfalde i dens nuværende Form, ordnes den fremtidige Repræsentation i disse Stater ved Lov.«

Saaledes som Paragraffen er formuleret, nævnes i den ikke blot de Lande, i hvilke der findes *faste* Gesandtskaber — d. v. s. saadanne, i hvilke en udsendt Repræsentationschef har sin faste Bopæl —, men alle de Lande, i alt 35, i hvilke Danmark for nærværende er eller ved denne Lov bliver diplomatisk repræsenteret enten gennem en i vedkommende Land boende Missionschef eller gennem Akkrediteringen af en i et andet Land boende Missionschef. Ledelsen af disse Gesandtskaber varetages af 16 Repræsentationschefer. Der nedlægges eller oprettes ikke noget Gesandtskab. Akkrediteringen sker paa følgende Maade:

Gesandten i Argentina akkrediteres tillige i Uruguay, Gesandten i Belgien tillige i Luxembourg, Gesandten i Finland tillige i Estland, Letland og Lithauen, Gesandten i Frankrig tillige i Spanien og Portugal — for saa vidt svarer dette til den nuværende Ordning —, Gesandten i Italien tillige i Rumænien og Gesandten i Kina tillige i Japan og Siam. Det faste Gesandtskab i Siam ophæves og omdannes til et honorært Generalkonsulat. Gesandtskabet i Brasilien ledes fremtidig af en Chargé d'affaires en p. (3. Lønningsklasse), der tillige akkrediteres i Cuba.

De nuværende Repræsentationer i *Czekoslovakiet, Nederlandene, Polen og Svejts*, der ledes af 3 Gesandter i 2. Lønningsklasse og 1 Gesandt i 1. Lønningsklasse, nedlægges som Enkeltposter og omdannes til 2 nye Poster: henholdsvis *Polen-Czekoslovakiet* og *Nederlandene-Svejts*, idet der udnævnes en Gesandt i 2. Lønningsklasse for Polen-Czekoslovakiet med fast Bopæl i Warszawa og ligeledes en Gesandt i 2. Lønnings-

klasse for Nederlandene-Svejts med fast Bopæl i Haag. Til at lede Gesandtskaberne i Prag og Bern udsendes to Legationssekretærer i 3. Lønningsklasse som Chargés d'affaires a. i. Gesandten i Polen-Czekoslovakiet akkrediteres tillige i det serbo-kroato-slovenske Kongerige.

Den nuværende Repræsentation i *Tyrkiet* (Gesandten i Svejts er tillige akkrediteret i Angora, og Gesandtskabet i Konstantinopel ledes af en chargé d'affaires a. i.) skal fremtidig stilles under Ledelse af en Gesandt, der tager Ophold i Angora, saa snart Bolig kan skaffes. Han akkrediteres tillige i Bulgarien og Grækenland.

En Omdannelse af den nuværende Repræsentation i *Spanien* til en Gesandt af 2. Grad, der tillige skulde være akkrediteret i Portugal, drøftedes i Udvalget, men der var ikke fornøden Tilslutning dertil.

I Lovens § 4 foretoges følgende Affattelse af § 5 i Loven af 1921.

»De konsulære Tjenestemænd er enten udsendte af Udenrigsministeriet (udsendte Generalkonsuler, Konsuler og Vicekonsuler) eller udvalgte paa Stedet blandt dertil egnede Personer (Valgkonsuler) paa saadanne Pladser i Udlandet, hvor Regeringen skønner det paakrævet«. Forandringen er kun af redaktionel Karakter.

Ved § 5 affattes § 6 i Loven af 1921 saaledes:

»Der findes konsulære Repræsentationer under Ledelse af udsendte Tjenestemænd i følgende Byer:

Chicago, Flensborg, Hamborg, Kovno, Leningrad, London, Montreal, New York, Riga, San Francisco, Shanghai og Sydney.

Af forannævnte Repræsentationer forestaas 6 af Generalkonsuler, 6 af Konsuler.

Ved indtrædende Tjenstledighed besættes Posterne i Montreal og Sydney med Konsuler af 3. Lønningsklasse, Posten i Kovno med en Vicekonsul af 4. Lønningsklasse. De ovennævnte Tjenestemænds Antal formindskes derved med 2 af 2. Lønningsklasse og forøges med 2 af 3. Lønningsklasse, medens 1 Tjenestemand overgaar fra 3. til 4. Lønningsklasse.«

Ogsaa her nævnes ligesom i § 3 alle de Byer, i hvilke der findes udsendte Repræsentanter. Der skal herefter være udsendte *Generalkonsuler* i Hamborg, London, Montreal, New York, Shanghai og Sydney, udsendte *Konsuler*

i Chicago, Flensborg, Kovno, Leningrad, Riga og San Francisco.

Det nuværende Generalkonsulat i Danzig nedlægges og omdannes til en honorær Repræsentation. Et af Ministeren stillet Forslag om at ophæve Konsulatet i Riga blev ikke tiltraadt. Generalkonsulatet i Leningrad omdannes til et Konsulat.

Efter Lovens § 6 affattes 1. Stykke i § 8 i Loven af 1921 saaledes:

»Til Hjælp for Repræsentationscheferne ved Forretningernes Udførelse kan der ved Gesandtskaberne og de konsulære Repræsentationer ansættes indtil følgende Antal Tjenestemænd: 8 af 3. Lønningsklasse, 19 af 4. Lønningsklasse og 9 af 5. Lønningsklasse.

Naar de Tjenestemænd, der er beordret til at gøre Tjeneste ved Gesandtskaberne i Berlin og Paris, Generalkonsulaterne i London og New York samt Konsulatet i Kovno (jfr. for sidstnævntes Vedkommende § 6, 4. Stykke) som henholdsvis II. Legationssekretærer, Vicekonsul, II. Vicekonsul og Konsul, forflyttes eller afskediges, formindskes Antallet af Tjenestemænd i 4. Lønningsklasse med 4 og forøges med 1, medens Antallet af Tjenestemænd i 5. Lønningsklasse forøges med 3.«

Der overføres herved en Række Tjenestemænd fra en højere Lønningsklasse til en lavere. I Stedet for 15 i 3. Lønningsklasse, som Forholdet er nu, bliver der fremtidig kun 8, dels paa Grund af Ophævelse af Stilling, dels som Følge af Nedsættelse i lavere Klasse.

Ved Lovens § 7 indsættes efter § 8 i Loven af 1921 følgende nye Paragraf:

»Til Raadighed for Udenrigstjenesten stilles endvidere 1 Tjenestemand af 4. og 4 Tjenestemænd af 5. Lønningsklasse, til hvis videre Uddannelse der bevilges et aarligt Beløb, hvis Størrelse fastsættes paa Finansloven. Bestemmelsen i § 137, 1. Stykke, i Lov Nr. 256 af 6. Maj 1921 om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 489 af 12. September 1919 om Statens Tjenestemænd finder ikke Anvendelse paa de i nærværende Paragraf omhandlede Tjenestemænd.«

Tanken med denne Paragraf, som indsættes efter Forslag af Folketingsudvalget, er, at de paagældende 5 Tjenestemænd er *Stipendiater*, som udsendes ikke for at gøre normal Tjeneste ved Gesandtskaber eller Konsulater, men for at

søge videre Uddannelse gennem sproglige, historiske, økonomiske, politiske og lignende Studier, sædvanligvis mindst 1 Aar paa samme Plads.

Ved Lovens § 8 indsættes i Stedet for § 17 i Loven af 1921:

»De Repræsentationer og Tjenestemandstillinger, der for Tiden bestaar i Udlandet i Henhold til Lov Nr. 257 af 6. Maj 1921, men til hvis fortsatte Opretholdelse der ikke findes Hjemmel i nærværende Lov, skal være nedlagt senest den 1. April 1928.«

Den Nyordning af Udenrigsministeriet, der blev vedtaget af Rigsdagen i 1921, er aldrig blevet helt gennemført; man fandt hurtigt, at Rammerne var for store, og ret hurtigt gik man til Nedskæring af Udenrigsministeriets Budget. Dette var, efter at Loven var vedtaget, i 1921—22 omtrent 7,2 Mill. Kr., i 1922—23 var det omtrent 6,8 Millioner, i 1924—25 omtrent 6,9 Millioner, og i 1925—26 var man kommet ned paa omtrent 5,9 Mill. Kr. I 1926—27 var Budgettet paa 5,7 Millioner og paa Finanslovsforslaget for 1927—28 paa 5,4 Mill. Kr. Det af Ministeren forelagte Lovforslag gik videre ad de samme Veje, idet Udenrigsministeriets Budget derefter vilde blive paa omtrent 4,9 Mill. Kr., det vil sige, der vilde blive sparet 820 000 Kr. i Sammenligning med Budgettet for Finansaaret 1926—27. Udenrigsministeriet havde inden Forslagets Forelæggelse forhandlet med Repræsentanter for Landets Hovederhverv, først enkeltvis og dernæst samlet, og de gav deres Tilslutning til Lovforslaget. Der var endvidere forhandlet med vore Legationschefer i Udlandet, og i videst muligt Omfang blev der taget Hensyn til deres Henstillinger. Under Udarbejdelsen af Lovforslaget har Ministerens Hovedsynspunkt været, at Danmarks Anseelse ikke i nogen Maade maa forringes ved det, og i denne Henseende har Erhvervene ogsaa givet deres fulde Tilslutning.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag foreslog i § 1 følgende Deling af Ministeriet, idet det ligesom den vedtagne Lov og Loven af 1921 fastholdt, at Direktøren forestaar samtlige Ministeriets Forretninger: »Den politisk-handelspolitiske Afdeling med Oplysningsbureauet for Erhvervene og Pressebureauet, Retsafdelingen, Administrationskontoret og Arkivet.

Til at hjælpe Ministeriet som særlig sagkyndig i folkeretlige Spørgsmaal er der i Udenrigsministeriet ansat en Raadgiver i Folkeret.

I Direktørens Forfald varetages hans Forretninger af Chefen for den politisk-handelspolitiske Afdeling.«

I Bemærkningerne udtales særlig, at Ministeriet i Overensstemmelse med Repræsentanterne for Landets Hovederhverv mente at burde opretholde Oplysningsbureauet for Erhvervene, dog ikke som en selvstændig Afdeling, men paa samme Maade som Pressebureauet henlagt som et Kontor under den foreslaaede politisk-handelspolitiske Afdeling.

Ministeren foreslog dernæst i § 2 Ophævelse af Erhvervsraadet med den foran gængivne Motivering.

Den af Ministeren ved Lovforslagets § 3 foreslaaede Affattelse af § 4 i Loven af 1921 lød saaledes:

»Der findes faste Gesandtskaber i følgende Lande: Argentina, Belgien, Brasilien, Czekoslovakiet, Finland, Frankrig, Italien, Kina, Nederlandene, Nordamerikas Forenede Stater, Norge, Polen, Rusland, Svejts, Siam, det britiske Rige, Sverige og Tyskland.

Cheferne for disse Gesandtskaber, hvoraf 9 hører til 1. Lønningsklasse, 7 til 2. Lønningsklasse og 2 til 3. Lønningsklasse, kan samtidig akkrediteres i andre end de nævnte Lande.

Gesandtskabet i Brasilien bortfalder senest 3 Aar efter nærværende Lovs Ikrafttræden, medmindre forinden anden Bestemmelse træffes ved Lov. De ovennævnte Tjenestemænds Antal formindskes derved med 1 af 3. Lønningsklasse.«

De Forandringer i den hidtidige Tilstand, der herved foresloges, var Nedlæggelse af Gesandtskaberne i Bangkok, hvor Gesandten agter at søge sin Afsked paa Grund af Svagelighed — der tænkes da ansat en Tjenestemand i 3. Lønningsklasse —, og i Rio de Janeiro. Gesandten paa sidstnævnte Sted agtedes indstillet til Afsked mod Ventepege, og det var da Tanken at ansætte en Valgkonsul, naar en saadan kunde findes, med en udsendt Vicekonsul. Spanien var udeladt i Fortegnelsen over Gesandtskaber, fordi Ministeriet ønskede at forbeholde sig Adgang til at akkreditere Gesandten i Rom tillige i Madrid i Stedet for Gesandten i Paris.

Lovforslagets § 4 (den vedtagne Lovs § 4 indsattes i Folketinget) foreslog med Hensyn til Konsulater:

»Der kan findes indtil 12 konsulære Repræsentationer under Ledelse af udsendte Tjenestemænd, hvoraf indtil 6 kan være Generalkonsuler og indtil 6 Konsuler.«

Som foran nævnt var det Ministerens Tanke at ophæve Generalkonsulatet i Danzig og Konsulatet i Riga, saaledes at de paagældende afskedigedes med Ventepege, og at omdanne Generalkonsulatet i Leningrad til et Konsulat. Den nuværende Generalkonsul i Riga ønskede at imøde-

komme Ministeriets Henstilling og fortsætte foreløbig som honorær Konsul, indtil Ministeriet kan faa den Ordning, som Ministeriet haaber: at de baltiske Stater kan forenes under een Chef.

Lovforslagets § 5 lød paa at affatte § 8, 1. Stykke, i Loven af 1921 saaledes:

»Til Hjælp for Gesandtskabscheferne og Konsulatscheferne ved Forretningernes Udførelse kan der ved Gesandtskaberne og de konsulære Repræsentationer ansættes indtil følgende Antal Tjenestemænd: 12 af 3. Lønningsklasse, 14 af 4. og 7 af 5. Lønningsklasse. Dette Antal kan ved Nedlæggelsen af Gesandtskabet i Brasilien forøges med 1 Tjenestemand af 4. Lønningsklasse.«

Den Forandring, som herved foresloges gennemført, var Nedlæggelse af Handelsattachéposten i Stockholm — hvor der tænkes udnævnt en Valgkonsul til Bistand for Gesandtskabet i kommercielle Sager — samt af Presseattachéposterne i London og Paris, deres Arbejde vil da søges fortsat af det øvrige Personale ved Gesandtskaber. Derimod tænktes Presseattachéen i Berlin bevaret. Disse 3 Tjenestemænd tænktes afskedigede med Ventepenge. Desuden var det Ministerens Tanke at nedlægge Legationssekretærstillingen i Haag — idet Legationssekretæren i Bryssel skal fungere baade i Bryssel og i Haag —, endvidere Legationssekretærposten enten i Prag eller i Warschau og i Rio Janeiro samt 2. Legationssekretærens Stilling i Washington og Stillingerne som Konsulatssekretærer i Sidney og i Kovno.

Endelig var Lovforslagets § 6, om Tidspunktet for Nedlæggelse af de forskellige Stillinger, enslydende med den vedtagne Lovs § 8.

Til det forelagte Lovforslag var dernæst føjet et Bilag, indeholdende Forslag til Udenrigsministeriets Bidrag til Normeringsloven for 1928—29, hvori de paatænkte Indskrænkninger i Ministeriets indre Tjeneste indeholdtes, væsentlig i Overensstemmelse med Forenklingskommissionens Forslag. Efter Ministerens Forslag vilde der komme en Nedgang i Udgifterne til den interne Tjeneste paa omtrent 160 000 Kr. Det foresloges, at Folkeforbundskontoret skulde nedlægges som et selvstændigt Kontor og lægges ind under den politisk-handelspolitiske Afdeling; den nuværende Chef for Folkeforbundskontoret skulde beholde sin Stilling som Udenrigsministeriets Raadgiver i Folkeret. Det foresloges endvidere, at 2. og 3. Kontor i den handelspolitiske Afdeling skulde lægges sammen, saa at en Kontorchefspost nedlagdes. Antallet af Fuldmægtige vilde gaa ned fra 16 til 13, af Sekretærer fra 25 til 21 og af Assistenten fra 14 til 10.

Ministeren nævnte ved Lovforslagets Forelæggelse, at der i Forhold til den gældende Lov efter hans Forslag i alt vilde spares 820 000 Kr., men at den tidligere Regering allerede i det forelagte Finanslovforslag har foreslaaet en Besparelse paa 296 000 Kr. af de 820 000 Kr. Endvidere skal jo en Del af de Embedsmænd, som mister deres Embede, have Ventepenge og Pension.

Det i Folketinget nedsatte Udvalg inddrog ved Behandlingen af det før omtalte Bilag hele den nugældende udenrigsministerielle Lønningslov, der vedtoges samtidig med Loven om Udenrigstjenesten af 6. Maj 1921 — Lov Nr. 256 af 6. Maj 1921 om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 489 af 12. September 1919 om Statens Tjenestemænd (Udenrigstjenesten) —, til hvilken nævnte Bilag foreslog en Række Ændringer, under sine Drøftelser og foreslog herefter, at det fremsatte Lovforslag omformedes til 2 Lovforslag: et Organisationsforslag og et sig dertil sluttende Lønningsforslag. Organisationsforslaget var udarbejdet paa Grundlag af det af Ministeren fremsatte Lovforslag, medens Udenrigsministeriets Bidrag til Normeringsloven for 1928—29, Bilaget til det af Ministeren fremsatte Lovforslag, fremtraadte i Form af et Forslag til Lov om Ændringer i Tjenestemandsloven, se nærmere Sag. A. Nr. 3.

Udvalget (undtagen Niels Petersen) stillede derefter Ændringsforslag om en ny Aflattelse af Organisationsloven, som senere vedtoges, og som Niels Petersen tiltraadte undtagen for de Bestemmelers Vedkommende, hvortil han stillede Underændringsforslag, se nedenfor.

I Betænkningen gives en udførlig Udvikling af Udenrigsministeriets Overgang fra Fortidens Opfattelse af dets Opgave, det diplomatisk-politiske Arbejde, til Nutidens Krav om erhvervs-politisk Arbejde fra dets Side, og Udvalget betoner Nødvendigheden af, at Ministeriet i Fremtiden i fuldeste Omfang tager Hensyn til den nugældende Grundopfattelse af dets Opgaver. Udvalget drøftede Muligheden af at give Erhvervsraadet, som Ministeren foreslog ophævet, en anden, mere begrænset Sammensætning for at gøre det mere effektivt, end det hidtil har vist sig at være, og gøre det til Udtryk for Eksporterhvervsinteresser. Med en enkelt Undtagelse fraraadede Erhvervene imidlertid denne Tankes Gennemførelse, og Udvalget gik saa med til Raadets Ophævelse.

I Betænkningen erindres dernæst om, at Loven af 1921 gik bort fra den gamle, principielle Inddeling i to *Departementer* omfattende henholdsvis politiske Sager i snævrere Forstand og handelspolitiske Sager. I Stedet for deltes Ministeriet i flere, foran nævnte, *Afdelinger*, og ved at skabe

»den politisk-handelspolitiske« Afdeling og stille denne i Spidsen søgte man at understrege den nye Tendens, der tog Sigte paa i Ministeriets Administration at tilvejebringe den Forbindelse mellem Politik og Økonomi, der behersker Nutidens Udvikling. Udvalget var imidlertid af den Opfattelse, at den nuværende Inddeling med den deraf følgende Fordeling af Sagerne paa de forskellige Afdelinger ikke kan siges at være virkelig rationel. Den politisk-handelspolitiske Afdeling omfatter i sin nuværende Skikkelse dels en Mængde uensartede Sager, dels Sager, hvis Ekspedition fra denne Afdeling er egnet til at fremkalde Kompetencekonflikter. Dette i Forbindelse med, at den nuværende Organisation i adskillige Tilfælde giver Anledning til overflødig Arbejde og Omsvøb, var bestemmende for den principielle Ændring, Udvalget — med Undtagelse af Niels Petersen — foreslog i § 1, hvorved Udenrigsministeriet deles i to Afdelinger: den »økonomisk-politiske« og den »politisk-juridiske«. Derved at den økonomisk-politiske Afdeling stilles i Spidsen som første Afdeling og Hovedvægten i Betegnelsen er lagt paa det økonomiske Moment, ønskede Udvalget at fastslaa det Grundsynspunkt, som var fremherskende ved Organisationen i 1908 saavel som i 1921, og som fremtidig bør fastholdes. Det nuværende Oplysningsbureau for Erhvervene vil herefter under Navn af *Erhvervskontoret* glide ind i den økonomisk-politiske Afdeling, hvorved der opnaas en væsentlig Forenkling i Sagerne, og man anbefalede, at dette Kontor aarligt offentliggør en Beretning om sit Arbejde. Ved den her foretagne Sammenlægning bortfalder Stillingen som Chef for Oplysningsbureauet. Det er Forudsætningen, at den nuværende Afdelingschef indtil videre forbliver til Raadighed for Ministeriet som ulønnet Kommitteret i Handelssager.

Under den *politisk-juridiske* Afdeling henføres politiske Sager i snævrere Forstand — saaledes en hel Del af de Sager, der nu sorterer under den politisk-handelspolitiske Afdelings 1. Kontor — samt Sager som de, der behandles af den nuværende Retsafdeling, der ophæves. De Spørgsmaal, der nu sorterer under Folkeforbundskontoret, vil — for saa vidt de er af politisk og folkeretlig Natur (f. Eks. Forligsnævnskonventioner, Voldgiftstraktater, Mindretalsspørgsmaal o. s. v.) — overgaa til den politisk-juridiske Afdeling — for saa vidt de er af økonomisk Natur, til den økonomisk-politiske Afdeling. Det særlige Folkeforbundskontor ophæves, som ogsaa foreslaaet af Ministeren.

Angaaende Udenrigsministeriets *Raadgiver i Folkeret* var der indenfor Udvalget Enighed om, at det ikke kan anses for paakrævet at opretholde denne Post som en nor-

meret Tjenestemandsstilling, hvilket nærmere udvikles i Betænkningen. Udvalget fremhævede i denne Forbindelse Betydningen af, at Tjenesten i Udenrigsministeriet lægges saaledes til Rette, at der paa forskellige Omraader uddannes *Specialister* — ikke blot med Hensyn til Folkeretten, men ogsaa med Hensyn til den almindelige Politik og Økonomi. For imidlertid at give Ministeriet en rimelig Afviklingsfrist stillede Udvalget Forslag om, at den nuværende Raadgiver i Folkeret fungerer indtil Udgangen af Marts 1929.

Hvad *Pressebureauet* vedrører, foreslog Udvalget (for Niels Petersens Vedkommende dog kun i Tilfælde af, at det af ham stillede Underændringsforslag ikke vedtoges), at det — ligesom Administrationskontoret og Arkivet — sorterer direkte under Direktøren, men staar til Raadighed for Afdelingerne, for saa vidt angaar de disse vedrørende Sager.

Angaaende *Arkivet* udtalte Udvalget sin Opfattelse af den mest hensigtsmæssige Maade at ordne dets Arbejde paa. Stillingen som Underarkivar foresloges nedlagt ved Ledighed.

I Betænkningen omtales dernæst Udvalgets Forslag vedrørende Gesandtskaberne og Konsulaterne, der er udførlig omtalt ovenfor. En særlig Omtale gav Udvalget Spørgsmaalet om den konsulære Ordning i Canada og Australien, der jo særlig har Betydning som Indvandringslande, hvorfor det foresloges, at Posterne i Montreal og Sydney ved indtrædende Personskifte besættes med udsendte Konsuler.

Ved Omtalen af Udvalgets Forslag vedrørende § 6, Antallet af Tjenestemænd ved Gesandtskaberne og Konsulaterne, nævnes, at det forudsættes, at Posten som 2. Vicekonsul ved Generalkonsulatet i New York ikke besættes, naar dets nuværende Indehaver afskediges. — Ved Personskifte erstattes endvidere den for Tiden ved Generalkonsulatet i London ansatte Vicekonsul af 4. Lønningsklasse med en Sekretær af 5. Lønningsklasse.

Spørgsmaalet om *II. Legationssekretærene* og *Presseattachéerne* blev indgaaende drøftet i Udvalget. Der findes for nærværende *II. Legationssekretærer* ved Gesandtskaberne i Berlin, London, Paris og Washington. Til de samme Gesandtskaber var oprindeligt knyttet 4 Presseattaché-Poster, af hvilke den ene — i Washington — dog allerede er ophævet. Ministerens Forslag gik ud paa at nedlægge de to Presseattachéstillinger i London og Paris samt *II. Legationssekretærstillingen* i Washington, medens Presseattachéposten i Berlin og de 3 øvrige *II. Legationssekretærposter* bevaredes.

Der var indenfor Udvalget Enighed om, at man ikke kan opretholde baade II. Legationssekretærene og Presseattachéerne. Man havde under Overvejelse at foreslaa alle II. Legationssekretærposterne nedlagt, men derimod opretholde alle 3 Presseattachéer. Heroverfor gjorde Ministeren meget stærke Indvendinger gældende, særlig med Hensyn til II. Legationssekretærstillingen i Paris, da denne var ganske uundværlig som Uddannelsespost. Ligeledes henstillede Ministeren indtrængende at bevare II. Legationssekretærposten uforandret i Berlin, medens han — saafremt Presseattachéstillingen opretholdtes i London — kunde akkviescere ved, at II. Legationssekretærposten ved sidstnævnte Gesandtskab erstattedes med en Attachéstilling i 5. Lønningsklasse.

Udvalget var enigt i at bevare Presseattachéen i Berlin, og efter gennem Ministeriet at have indhentet Udtalelser fra de respektive Gesandter foreslog Udvalget ogsaa at opretholde Presseattachéerne i London og Paris. Udvalget ønskede med Hensyn til Presseattachéerne i Almindelighed at fremhæve, at disse — som Navnet siger — skal varetage Pressetjenesten, og ikke føle sig som diplomatiske Embedsmænd.

Hvad angaar Dubleringen af II. Legationssekretærposterne ved Gesandtskaberne i Berlin, London, Paris og Washington, der først har fundet Sted *efter Verdenkrigens Afslutning*, kunde Udvalget ikke tiltræde den Opfattelse, at denne Dublering bør opretholdes permanent. Et Flertal (Udvalget undtagen Niels Petersen) foreslog, samtidig med Presseattachéernes Bevarelse, at II. Legationssekretærene i Berlin, London og Paris fremtidig erstattes med Tjenestemænd af 5. Lønningsklasse (Attachéer), i Berlin og Paris dog først ved indtrædende Personskifte. For saa vidt Ministeren havde begrundet Opretholdelsen af II. Legationssekretærstillingen i Paris med dens Uundværlighed som Uddannelsespost, henviste Udvalget til Bemærkningerne om § 7, i hvilken der stilles 5 Stipendiater — deraf 1 i 4. Lønningsklasse — til Raadighed for Ministeriet. Derved maa Hensynet til Uddannelsesmomentet anses for at være sket Fyldest. I Tilslutning hertil mente man ogsaa at kunne nedlægge Legationssekretærstillingen i Bruxelles, hvis Betydning som Uddannelsespost ligeledes er stærkt fremhævet af Ministeren.

I Tilslutning til de Tanker, der ligger til Grund for Indføjelsen af den særlige Stipendiatparagraf, fremhævede Udvalget Betydningen af Uddannelsen af *Specialister* paa de forskellige Omraader, et Forhold, der allerede tidligere er berørt. Der bør saaledes bl. a. gives de udenrigsministerielle

Tjenestemænd Lejlighed til i Perioder at specialisere sig i Kendskabet til bestemte Landes udenrigspolitiske og — saa vidt disses Udenrigspolitik bestemmes eller paavirkes heraf — tillige indenrigspolitiske Forhold, eventuelt ved Udsendelse til de paagældende Lande for paa Stedet at sætte sig ind i disses politiske Forhold. En meget væsentlig Opgave bør der desuden i denne Henseende paalægges Pressebureauet, idet dette vil have at holde de paagældende Specialister i Kundskab om, hvad der i den udenlandske Presse og de ledende Tidsskrifter — paa disse maa der lægges megen Vægt — maatte fremkomme af Betydning i udenrigspolitisk Henseende.

Et *Mindretal* (Niels Petersen) udtalte, at han anser det særlig af politisk-parlamentariske Grunde for rigtigst at nedlægge Stillingen som Direktør for Udenrigsministeriet og at vende tilbage til den Tvedeling af Ministeriet i to Departementer, der bestod i Tiden fra 1908 til 1921. I Overensstemmelse hermed stillede Mindretallet Underændringsforslag.

Hvad angaar II. Legationssekretærerne og Presseattacheerne, var Mindretallet enigt med Flertallet i, at alle 3 Presseattachéstillinger opretholdes, men foreslog i Forbindelse hermed Antallet af Tjenestemænd i 4. Lønningsklasse nedsat med 2, i 5. Lønningsklasse nedsat med 1. Mindretallet indstillede, at Stillingerne som II. Legationssekretærer i Berlin og Paris nedlægges indenfor den i nærværende Lov fastsatte Frist (1. April 1928), ikke først ved indtrædende Personskifte, som foreslaaet af Flertallet, samt at der ved Gesandtskabet i London ikke oprettes en Attachéstilling i 5. Lønningsklasse. Mindretallet kunde ikke anse det for paakrævet at have flere Tjenestemænd ved Gesandtskaberne i Berlin, London og Paris end I. Legationssekretærerne og Presseattacheerne. Mindretallet kunde derfor heller ikke tiltræde Flertallets Forslag om at erstatte II. Legationssekretærerne ved de 3 nævnte Gesandtskaber med Sekretærer (Attacheer) af 5. Lønningsklasse, men fastholdt, at Presseattachéstillingernes Bevarelse bør have til Følge, at II. Legationssekretærposterne ophæves uden at erstattes med andre Stillinger, selv om disse normeres i en lavere Lønningsklasse. Mindretallet stillede derfor Underændringsforslag herom.

Ved Afstemningen forkastedes Mindretallets Underændringsforslag med 81—85 Stemmer mod 15, hvorefter Udvalgets Ændringsforslag om en samlet ny Affattelse af Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 102 Stemmer.

I Landstingsudvalgets Betænkning udtaltes, at selv om man ikke fra alle Sider i Udvalget godkendte alle Lovfor-

slagets enkelte Bestemmelser, havde Uoverensstemmelserne dog vist sig ikke at være større end, at *Udvalget* paa Rigsdagssamlingens nuværende Tidspunkt mente det rigtigst at indstille Lovforslaget *uforandret* til *Vedtagelse*.

Der rejstes Betænkeligheder i Udvalget ved at ophæve Embedet som Raadgiver i Folketret med Udgangen af Marts 1929, og der fremsattes Ønske om, at dette Spørgsmaal maa blive taget op til ny Overvejelse af Rigsdagen før Udgangen af Marts 1929. Fra et enkelt Partis Side maatte man dog fraraade, at der fra Udvalgets Side blev givet Udtryk i Betænkningen for et saadant Ønske.

Af Udvalgets Ordfører udtaltes ved 2. Behandling:

»Af Udvalgsordføreren i det andet høje Ting er der paa Folketingsudvalgets Vegne blevet udtalt den Opfattelse, at de Afskedigelser, der i Henhold til Lovforslaget, naar det ophøjes til Lov, vil komme til Udførelse, bør finde Sted indenfor de Lønningsskasser, i hvilke Stillingernes Antal reduceres, for at ikke de Avancementsmuligheder, der findes, skal blive yderligere beskaaret. Denne Opfattelse kan Landstingsudvalget give sin Tilslutning.«

3. Lov om Ændringer i Tjenestemandsløven, for saa vidt angaar Udenrigstjenesten. (Af Udenrigsminister *Moltesen*). [A. Sp. 3795—C. Sp. 1289, 1399].

Fremsat i *Folketinget* som Bilag til Forslag til Lov om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 257 af 6. Maj 1921 om Udenrigstjenesten. Fremkommet ved Vedtagelsen af Ændringsforslaget til Betænkningen over ovennævnte Lovforslag (B. Sp. 2195) afgiven $\frac{13}{6}$. (Ordfører: Holger Andersen). 2. Beh. $\frac{17}{6}$ (F. Sp. 6468). 3. Beh. $\frac{21}{6}$ (F. Sp. 6655). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{23}{6}$ (L. Sp. 2161, jfr. 2125). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Tillæg til og Ændringer i Lov Nr. 257 af 6. Maj 1921 om Udenrigstjenesten. Betænkning (B. Sp. 2403) afgiven $\frac{28}{6}$. (Ordfører: Jepsen Christensen). 2. Beh. $\frac{30}{6}$ (L. Sp. 2291). 3. Beh. $\frac{30}{6}$ (L. Sp. 2306). *Løven stadfæstet 30. Juni 1927* (Lov-Tid. Nr. 153).

Nærværende Lov er fremkommet ved, at det i Folketinget nedsatte Udvalg angaaende det af Udenrigsministeren forelagte Forslag til Lov om Ændringer i Løven af 6. Maj 1921 om Udenrigstjenesten foreslog at fremsætte et til dette

Lovforslag knyttet Bilag, Udenrigsministeriets Bidrag til Normeringsloven for 1928—29 — ændret i Henhold til forskellige Forslag af Udvalget eller dets Flertal —, som selvstændigt Lovforslag, Lønningslovforslag for Udenrigsministeriet, omfattende i Lovens § 1 §§ 125—127, 132, 133, 136 og 139 i Tjenestemandsløven, hvorhos der i Lovens § 2 indeholdes en ny Affattelse af Tjenestemandsløvens § 122 b, og i § 3 bestemmes, at de i Lovens § 1 indeholdte Ændringer træder i Kraft 1. April 1928.

Disse Ændringer er en Følge af de Forandringer i Udenrigsministeriets Organisation og Tjenestemandforhold, som foretages ved den nævnte anden Lov. De gaar ud paa: I Tjenestemandsløvens § 125, 2. Lønningsklasse, ombyttes Benævnelserne for de tidligere Afdelingschefer med de ved den nye Lov indførte, og det markeres, at Raadgiveren i Folkeret kun fungerer indtil Udgangen af Marts 1929. I § 126 udgaar Presseattachéer af 3. Lønningsklasse og opføres i § 127, 4. Lønningsklasse. I § 132 ændres »Kassereren i og Bogholderen« til »Kassereren og Regnskabsføreren«. I § 133 normeres »Antallet af Kontorchefer i Udenrigsministeriet til 6 (tidligere 7), Fuldmægtige til 12 (tidligere 16), Underarkivarer til 1 (tidligere 2), Sekretærer til 18 (tidligere 25), Assistenten til 10 (tidligere 14) og Kontorassistenter til 11 (tidligere 15).«

I Tjenestemandsløvens § 136 affattes 1. Stykke saaledes:

»Direktøren i Udenrigsministeriet og Chefen for Pressebureauet oppebærer som Repræsentationstillæg 4 000 Kr. aarlig, Afdelingscheferne hver 3 000 Kr. aarlig og Chefen for Administrationskontoret 2 000 Kr. aarlig. Nævnte Repræsentationstillægs Størrelse gælder for Finansaarene 1927—28, 1928—29 og 1929—30.«

Og 2. Stykke saaledes:

»De i Udenrigsministeriet tjenstgørende Tjenestemænd, som efter deres Udnævnelse i Medfør af § 132, Stykke 2, er pligtige til at modtage Ansættelse i Udlandet, oppebærer Hjemmetillæg, der i Finansaarene 1927—28, 1928—29 og 1929—30 for Tjenestemændene i 1.—3. Lønningsklasse fastsættes til 4 200 Kr. aarlig og for Tjenestemændene i 4. og 5. Lønningsklasse til 2 500 Kr. aarlig.

Den nuværende Arkivar og den nuværende Under-

arkivar oppebærer, saa længe de er ansat i disse Stillinger, de dem i Henhold til foranstaaende Bestemmelse tillagte Hjemmetillæg. Det samme gælder for den indtil Udgangen af Marts 1929 fungerende Raadgiver i Folketret med Hensyn til det af ham hidtil oppebaarne Repræsentations- og Hjemmetillæg.

Ved fremtidige Ansættelser i 5. Lønningsklasse udbetales Hjemmetillægget med 500 Kr. i det første Aar efter opnaaet fast Ansættelse, med 1 000 Kr. i det andet Aar, med 1 500 Kr. i det tredje Aar, med 2 000 Kr. i det fjerde Aar og først i det femte Aar med det fulde Beløb af 2 500 Kr.«

I Tjenestemandsløvens § 139 indsættes nu i Stedet for Tjenestemandsløvens Udtalelse om, at Ministeren fastsætter Bestemmelser om Orlov, følgende faste Regler herom:

»Tjenestemænd af 1.—4. Lønningsklasse inklusive, ansatte ved Gesandtskaber eller Konsulater, nyder under Orlov deres fulde Embedsindtægter med Undtagelse af den Tid, som de ud over Halvdelen af Orloven — med Fradrag af den til direkte Frem- og Tilbagerejse medgaaede Tid — maatte tilbringe i Udlandet, i hvilken Tid Halvdelen af de dem i Opholdstillæg tillagte Beløb, beregnet pr. Dag, ikke kommer til Udbetaling. Dog skal saadant Fradrag ikke finde Sted, naar Opholdet i Udlandet skyldes Helbredshensyn.

Under Orlov, som tilbringes helt eller delvis i Danmark, er Tjenestemanden pligtig til at stille sig til Raadighed for Udenrigsministeriet efter dettes nærmere Bestemmelse, dog saaledes, at Orloven da forlænges med den Tid, Udenrigsministeriet maatte lægge Beslag paa vedkommende Tjenestemand.

Udenrigsministeriet kan paalægge Tjenestemændene i Udlandet at foretage Tjenesterejser baade til Danmark og andetsteds hen. De hermed forbundne Omkostninger udredes af Ministeriet. Tjenesterejser saavel som Rejser af ikke over een Uges Varighed til Danmark eller indenfor Opholdslandet er uden Indflydelse paa Beregningen af Orlov og Opholdspenge.

I øvrigt gives almindelige Bestemmelser om Orlov, særlig om Længden af saadan for de forskellige Tjenestemandsklasser, af Ministeren.«

Endelig affattes Tjenestemandsløvens § 292 b saaledes:

»I Tilfælde, hvor der tildeles Repræsentationscheferne

i Udlandet monteret Tjenestebolig, vil der ordentligvis ikke kunne ydes disse Bosættelsespenge. Ganske undtagelsesvis skal der dog, naar særlige Omstændigheder maatte tale derfor, kunne tilståas den paagældende Tjenestemand et Tilskud til Bosættelsesomkostningerne, der ikke maa overstige 5 000 Kr.

Hvor monteret Tjenestebolig ikke findes, udbetales der Cheferne for de diplomatiske og konsulære Repræsentationer ved første Udnævnelse som saadanne et Aars Grundløn med Fradrag af, hvad der tidligere maatte være ydet de paagældende i Bosættelsespenge.«

I Udenrigsministerens trykte Bemærkninger til det ovennævnte Bilag til Lovforslaget om Udenrigstjenesten udtaltes, at de deri foreslaaede Indskrænkninger i Ministeriets indre Tjeneste vilde bringe Antallet af dets Tjenestemænd i alt væsentligt i Overensstemmelse med Administrationskommissionens Forslag. Det vilde medføre en Nedgang i Antallet af Tjenestemænd i 2.—5. Lønningsklasse fra 58 til 48, og endvidere vilde Antallet af Assisterter gaa ned fra 14 til 10, Kontorassistenter fra 15 til 12, Kontorister fra 20 til 14 à 15 og Bude fra 8 til 5 à 6.

Den samlede Besparelse ved de foreslaaede Nedskæringer i Forbindelse med andre Besparelsesforanstaltninger i den indre Tjeneste, der agtedes gennemført ad administrativ Vej, kunde paaregnes at ville andrage ca. 160 000 Kr. aarlig i Forhold til Bevillingen for Finansaaret 1926—27, bortset fra eventuelle senere Bespareser paa de i § 136 omhandlede Løntillæg.

Af Folketingsudvalget foresloges, som ovenfor nævnt, forskellige Ændringer i Ministerens Forslag, dels foranledigede af de Ændringer, som foresloges i det andet Lovforslag, dels yderligere Nedsættelse i Tjenestemændenes Antal. Paa den anden Side foreslog Udvalgets Flertal at forhøje Afdelingschefernes Repræsentationstillæg fra 2 000 Kr., som Ministeren havde foreslaaet, til 3 000 Kr., et Forslag, der ikke tiltraadtes af det radikale Mindretal. De nye Regler i § 139 om Orlov, som tidligere stod i Instruksen, optoges i Loven efter Udvalgets Forslag, og ligeledes foreslog dette de nye Regler i § 292 b om Bosættelsespenge, hvorved foretoges en Nedsættelse i Forhold til det gældende. I Forbindelse med dette Spørgsmaal fremhævede Udvalget under et Samraad det ønskelige i, at Ministeriet i stigende Grad stræber efter at indrette monterede Tjenesteboliger til de udsendte Tjenestemænd, først og fremmest i Chefstillingerne, da dette i det lange Løb vil være en ikke ube-

tydelig Besparelse. Udenrigsministeren gav dette sin Tilslutning. Udvalget henstillede til Ministeriet at vise den største Økonomi, særlig ogsaa med Hensyn til Godtgørelse for Tjenesterejser o. lign., for at der paa de heromhandlede Konti kan indvindes de størst mulige Besparelser. De forskellige Ændringer, der foresloges af Udvalget, skønnedes at ville indbringe en Besparelse paa ca. 167 000 Kr. udover Regeringsforslaget. Dertil kommer saa de Besparelser, der vil indvindes ved de ændrede Regler om Bosættelsespenge samt derved, at Opholdspengene i visse Tilfælde ikke kommer til Udbetaling. Udvalget udtalte endvidere, »at Ministeriet bør søge paa Finanslovens Konto § 12 II. D. 1. og 2. — Tjenesteudgifter til Gesandtskaber og Konsulater — der nu tilsammen udgør ca. 990 000 Kr. — hvilket vil sige lige saa meget som hele Udenrigsministeriets samlede Budget ved Verdenskrigens Udbrud — at indvinde yderligere Besparelser.«

Det i Folketinget vedtagne Lovforslag vedtoges uændret i Landstinget.

4. Lov om Udstedelse af Skatkammerbeviser.

(Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 2959—C. Sp. 9, 13].

Fremsat i *Folketinget* ²⁹/₁₀ (F. Sp. 1043). 1. Beh. ³/₁₁ (F. Sp. 1094). Henvist til Finansudvalget (se Side 29). Betænkning (B. Sp. 7) afgiven ⁴/₁₁. (Ordfører: *Andreasen*). 2. Beh. ⁵/₁₁ (F. Sp. 1213). 3. Beh. ⁵/₁₁ (F. Sp. 1216). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ⁶/₁₁ (L. Sp. 367). 2. Beh. ⁶/₁₁ (L. Sp. 376). 3. Beh. ⁶/₁₁ (L. Sp. 376). *Loven stadfæstet 6. November 1926*. (Lov-Tid. Nr. 265).

Ved Loven bemyndiges Finansministeren til, for at tilvejebringe Midler til Afholdelse af løbende Udgifter, hvortil budgetterede Statsindtægter endnu ikke haves rede, at udstede Skatkammerbeviser løbende i indtil 6 Maaneder. Finansministeren bestemmer Skatkammerbevisernes Størrelse og Form saavel som Tidspunktet for deres Udstedelse. Det samlede Paalydende af de til enhver Tid i Omløb værende Skatkammerbeviser maa ikke overstige 50 Mill. Kr. Loven har Gyldighed indtil Udgangen af Aaret 1929.

Den Finansministeren ved Lov af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger givne Bemyndigelse til at udstede Skatkammerbeviser træder ud af Kraft ved Udgangen af December 1926. Det har vist sig, at denne Form for Frem-

skaffelse af midlertidige Beløb til Kassebeholdningen har været særdeles praktisk og har fundet Tilslutning hos Landets Banker og Sparekasser, og Ministeren søgte derfor Bemyndigelsen fornyet, hvilket tiltraadtes, dog saaledes, at der ved Ændringsforslag til 2. Behandling i Folketinget sattes en Tidsgrænse for Lovens Gyldighed, nemlig Udgangen af Aaret 1929, medens Ministeren havde foreslaaet, at Bemyndigelsen skulde være permanent.

5. Lov om Optagelse af et Statslaan i Udlandet. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 3093—C. Sp. 7, 13].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{11}$ (F. Sp. 1176). 1. Beh. $\frac{4}{11}$ (F. Sp. 1179). Henvist til Finansudvalget (se Side 29). Betænkning (B. Sp. 9) afgiven $\frac{4}{11}$. (Ordfører: *Andreasen*). 2. Beh. $\frac{5}{11}$ (F. Sp. 1212). 3. Beh. $\frac{5}{11}$ (F. Sp. 1215). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{11}$ (L. Sp. 348). 2. Beh. $\frac{5}{11}$ (L. Sp. 365). 3. Beh. $\frac{5}{11}$ (L. Sp. 366). *Loven stadfæstet 5. November 1926*. (Lov-Tid. Nr. 263).

Ved Loven bemyndiges Finansministeren til at optage et Statslaan i Udlandet, ved hvilket der kan tilvejebringes Midler til Indfrielse af et Beløb paa 23 Mill. Kr. af de ifølge Lov Nr. 340 af 13. November 1916 udstedte, den 15. November 1926 forfaldende 5 pCt.s Statsgældsbeviser. Laanet optages til en Kurs af 95,625 pCt. og forrentes med $2\frac{1}{2}$ pCt. halvaarligt. Renten forfalder hver 15. Maj og 15. November, første Gang 15. Maj 1927. Laanet amortiseres ved Udtrækning til pari Kurs med $\frac{1}{50}$ halvaarligt hvert Aars 15. Maj og 15. November, første Gang 15. Maj 1932. Det er uopsigeligt fra Laangiverens Side. Fra Laantagerens Side kan Laanet opsiges til 15. Maj 1937 eller til enhver senere Kuponstermin med 3 Maaneders Varsel. — Dets Kapital og Renter udbetales uden Fradrag af Skat eller Stempelafgift til den danske Stat. Obligationerne udstedes til Ihændeleveren. De kan noteres paa Navn eller indskrives i Statsgældskontorets Bøger og kan udstedes lydende saavel paa danske Kroner som paa hollandske Gylden.

Som det fremgaar af Loven, er Statslaanet bestemt til at indfri 23 Mill. Kr. af de i 1916 til et Beløb af 25 Mill. Kr. udstedte 5 pCt. Statsgældsbeviser; Resten af disse 2 Mill. Kr.

indfries af Finansernes egne Midler, idet der paa Finansloven for 1926—27 er regnet med et Beløb af denne Størrelse som ekstraordinært Afdrag paa den indenlandske Gæld.

Under Forhandlingen blev gjort opmærksom paa, at Kurstabet paa Statslaanet vistnok vil bringe Laanebeløbet op paa omtrent 24 Mill. Kr.

6. Lov om Foranstaltninger mod Smugleri m. v. (Finansminister *Bramsnæs*): [A. Sp. 2961—C. Sp. 35, 41].

Fremsat i *Folketinget* ²⁹/₁₀ (F. Sp. 1044). 1. Beh. ¹⁰/₁₁ (F. Sp. 1413). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen, Hans Nielsen [Form.], Sundbo [Sekr.], Chr. Hansen, Trier, J. P. Larsen, N. Neergaard, N. P. Jensen, Chr. Søgaard, Hans Clausager, Rudfeld, Axel Møller, Hendriksen, Dahlgaard og Rode). Betænkning (B. Sp. 137) afgiven ¹⁰/₁₁. (Ordfører: P. Andersen). 2. Beh. ¹¹/₁₁ (F. Sp. 1418). 3. Beh. ¹¹/₁₁ (F. Sp. 1420). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ¹¹/₁₁ (L. Sp. 396). 2. Beh. ¹¹/₁₁ (L. Sp. 398). 3. Beh. ¹¹/₁₁ (L. Sp. 399). *Loven stadfæstet 13. November 1926*. (Lov-Tid. Nr. 275).

Lovens § 1 gaar ud paa at udvide den efter dansk Lovgivning gældende Ret til at forfølge Smuglerfartøjer til Søs til at gælde en Zone paa indtil 12 Sømil fra Kysten, medens det tidligere kun gjaldt for 4 Sømil. Paragraffen lyder saaledes:

I Tilslutning til den i Helsingfors den 19. August 1925 undertegnede Konvention om Bekæmpelse af Smugleri af alkoholholdige Varer kan det ved kgl. Anordning bestemmes, at de i Toldlovgivningen fastsatte Regler vedrørende den søværts Vareførsel m. v. og de i Tilknytning hertil givne Straffebestemmelser, herunder ogsaa Bestemmelsen i Toldloven af 29. Marts 1924 § 48, Stk. 4, skal kunne bringes i Anvendelse saavel overfor danske som overfor fremmede Skibe paa de Omraader og i det Omfang, som nærmere er fastsat ved den paagældende Konvention, i hvilken Betegnelsen 12 Sømil forstaas som 12 Kvartmil.

Handlinger, der krænker den danske Stats offentlige Myndigheder under Udøvelsen af de dem i Henhold til nærværende Paragrafs 1. Stk. paahvilende Hverv, straffes efter Almindelig borgerlig Straffelov.

I § 2 fastsættes, at Bøder og Konfiskationsprovenuer efter Toldlovgivningen tilfalder Statskassen. Af de indgaaede Bøde- og Konfiskationsbeløb kan dog indtil Halvdelen efter Toldbestyrelsens nærmere Bestemmelse anvendes til Udbetaling til Anholdere og Anmeldere i Sager angaaende Overtrædelser af Toldlovgivningen. Alle herimod stridende Bestemmelser ophæves. Denne Paragraf bestemmer ikke noget nyt, men er optaget for at give en almindelig Regel i saa Henseende, idet der nu findes noget forskellige Regler derom i forskellige Love.

Som nævnt i § 1 er Lovforslagets Fremsættelse en Konsekvens af en i Helsingfors mellem Tyskland, de baltiske Stater og de skandinaviske Lande indgaaet Konvention, der er ratificeret af Danmark, Finland, Estland, Letland, Norge og Sverige og ved Lovens Vedtagelse ventedes ratificeret af Tyskland og Danzig. — I Folketinget vedtoges paa Foranledning af Axel Møller et Ændringsforslag til Klargørelse af, at Betegnelsen 12 Sømil skal forstaaes som 12 Kvartmil, nemlig ved Tilføjelse af sidste Sætning i § 1¹.

7. Midlertidig Bevillingslov for Finansaaret 1927—28. (Finansminister N. Neergaard). [A. Sp. 5043—C. Sp. 113, 163].

Fremsat i *Folketinget* $2\frac{2}{3}$ (F. Sp. 3753). 1. Beh. $2\frac{4}{3}$ (F. Sp. 3853). 2. Beh. $2\frac{2}{3}$ (F. Sp. 3924). 3. Beh. $3\frac{0}{3}$ (F. Sp. 3990). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $3\frac{1}{3}$ (L. Sp. 980). 2. Beh. $3\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1001). 3. Beh. $3\frac{1}{3}$ (L. Sp. 1003). *Loven stadfæstet 31. Marts 1927*. (Lov-Tid. Nr. 55).

Loven lyder saaledes:

Indtil Finansloven for Finansaaret 1927—28 er given, bemyndiges Regeringen til at opkræve de lovhjemlede Skatter og Statens øvrige Indtægter og til at afholde de Udgifter, der er fornødne for Statshusholdningens uforstyrrede Førelse, dog at i intet Tilfælde de enkelte ved Finansloven for Finansaaret 1926—27 og den sig dertil sluttende Tillægsbevillingslov hjemlede ordentlige Udgiftsposter overskrides, og at der til Foranstaltninger, der ligger udenfor den regelmæssige Statsforvaltning, kun kan afholdes de Udgifter, som er nødvendige for at holde allerede paabegyndte Arbejder i Gang,

og det hverken udover de til de paagældende overordentlige Foranstaltninger tidligere bevilgede eller udover de til Arbejdernes Fortsættelse i Finansaaret 1927—28 ved Lov fastsatte eller ved tidligere Finans- eller Tillægsbevillingslov bestemt forudsatte Beløb.

Loven afviger paa enkelte Punkter fra den sidste midlertidige Finanslov, nemlig den for Finansaaret 1902—03 udstedte, hvilket skyldes, at de ved Grundloven af 1915 indførte særlige Bestemmelser om saadanne Loves Affattelse ikke paa alle Punkter er helt overensstemmende med Ordlyden af de ældre midlertidige Finanslove. Disse gjaldt bl. a. kun for 2 Maaneder, medens nærværende Lov gælder, til Finansloven er vedtaget. Lovens Tekst stemmer i øvrigt med Grundlovens § 47.

8. Finanslov for 1927—1928 (se pag. 65).

9. Tillægsbevillingslov for 1926—1927 (se pag. 88).

10. Normeringslov for Finansaaret 1927—28.
 (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 4305—C. Sp. 115, 199].
 Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2356). 1. Beh. $\frac{6}{3}$ (F. Sp. 3047). Henvist til Lønningsudvalget (se Side 30). Betænkning (B. Sp. 321) afgiven $30\frac{1}{3}$. (Ordfører: Parkov). 2. Beh. $31\frac{1}{3}$ (F. Sp. 4085). 3. Beh. $31\frac{1}{3}$ (F. Sp. 4126). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{4}$ (L. Sp. 1053). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Nina Bang, Bramsnæs, Dahl, Ejsing [Form.], Frandsen, A. P. Hansen, Hauch, Jepsen Christensen, Jensen [Aale], N. K. Kristensen, Maegaard, J. Chr. Møller, Nygart, Piper og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 407) afgiven $7\frac{1}{4}$. (Ordfører: Ejsing). 2. Beh. $\frac{8}{4}$ (L. Sp. 1066). 3. Beh. $\frac{8}{4}$ (L. Sp. 1069). *Loven stadfæstet 11. April 1927*. (Lov-Tid. Nr. 62).

Ud fra det Synspunkt, at de finansielle Forhold gjorde det nødvendigt, at Statens Lønningsudgifter blev begrænset mest muligt, tilskrev Finansministeriet den 21. Maj 1926 de forskellige Administrationsgrene saaledes:

„Finansministeriet har tidligere saavel ved Indkaldelse af Bidrag til Normeringslovforslaget for Finansaaret 1925—26 som for indeværende Finansaar henstillet, at der under Hensyn til den vanskelige finansielle Situation kun fra de forskellige Styrelser stilledes saadanne Forslag om Oprykninger og Nyoprettelser af Stillinger, som var absolut paa-krævede, og naar Finansministeriet ogsaa for indeværende Aar i ret stort Omfang har tiltraadt Forslag af denne Art, skyldes det bl. a., at den i Tjenestemandslovens § 46, Stykke 3, omhandlede 5-aarige Regulering faldt paa indeværende Aars Normeringslov, og at en Del allerede tidligere i Udsigt stilledes Omnormeringer fra tidligere Aar var udsatte til denne Normeringslov. De finansielle Forhold gør det imidlertid nødvendigt, at man undgaar alle Udgifter, som det paa nogen Maade er muligt at udskyde. Man maa derfor efter Finansministeriets Mening stille alle Spørgsmaal om Oprykninger i Lønningsklasse, Oprettelse af Avancementsstillinger og lignende Forslag, der direkte eller indirekte betyder en Lønforhøjelse, i Bero indtil videre, idet Forholdene med tvungende Nødvendighed kræver en Nedgang i Statens samlede Lønningsudgifter. Man finder derfor Anledning til allerede nu, inden Forberedelserne til Forslag til Normeringslov for Finansaaret 1927—28 endnu paaibegyndes, at fremsætte foranstaaende Udtalelser, idet man under Henvisning til disse beder det indskærpet alle vedkommende Styrelsesgrene, at kun Forslag af besparende Art kan forventes optagne i det kommende Normeringslovforslag for Finansaaret 1927—28, bortset naturligvis fra saadanne Tilfælde, hvor en helt ny Institution er oprettet, eller hvor saa afgørende Forandringer sker i Karakteren og Omfanget af et Embede, at en Forandring i Lønningen maa anses for uomgængelig nødvendig.“

I Overensstemmelse med denne Henstilling blev paa det forelagte Lovforslag kun optaget de Bestemmelser, der enten kunde gennemføres uden Merudgift, eventuelt som besparende, samt de enkelte Forslag, som man af Hensyn til de i fornævnte Skrivelse særlig anførte Grunde ansaa det for nødvendigt at optage, derunder navnlig om Ydelse af Anciennet til Tjenestemænd, som paa Grund af Administrationskommissionens Henstilling om Udsættelse af fast Ansættelse først havde opnaaet saadan efter Afslutningen af Kommissionens Arbejde. Ved Fremsættelsen oplyste Ministeren, at der gennem Lovforslaget opnaaedes en reel Besparelse paa 323 000 Kr.

Folketingsudvalget udtalte i sin Betænkning, at det kunde slutte sig til de i Finansministeriets foran citerede Skrivelse fremsatte Synspunkter, og Udvalget var af den Opfattelse,

at Lovforslaget og de under Udvalgsbehandlingen dertil stillede Ændringsforslag alle faldt indenfor de dér angivne Rammer.

Af de paa den vedtagne Lov optagne Poster skal nævnes:

Da der paa de senere Aars Normeringslove er foretaget saa betydelige Ændringer i det Afsnit af Tjenestemandsløven, der omhandler Ministerierne undtagen Udenrigsministeriet (§§ 106—123), er der for Overskuelighedens Skyld paa nærværende Lov foretaget en samlet Affattelse af nævnte Afsnit. Hvad der navnlig nødvendiggjorde denne Fremgangsmaade, er de store Forandringer i Finansministeriets Centralstyrelse samt den nye Revisionslovs ændrede Placering af Hovedrevisoraterne.

Med Hensyn til *Finansministeriets Centralstyrelse* bemærkes: Saavel Administrationskommissionen som Statsregnskabskommissionen stillede Forslag om, at Finansministeriets 1., 2. og 3. Departement sammendroges til 2 Departementer, at Lønningsraadets kontormæssige Funktioner inddroges under Finansministeriet, at nogle Kontorer (Anvisningskontoret, Kontrabogholderiet og Kuponskontoret i 2. Departement samt Enkeforsørgelseskontoret i 3. Departement) helt nedlagdes, medens andre foresloges ændret, at Statsbogholderiet omdannedes til et Finanshovedbogholderi, og at Finanshovedkassen dels væsentlig indskrænkedes, dels omdannedes fra at være en selvstændig Institution til at indgaa som en Finanshovedbogholderiet (og derigennem 2. Departement) underordnet Afdeling. Naar undtages Forslaget om Nedlæggelsen af Finansministeriets 3. Departement, der, efter hvad der oplystes under Udvalgsbehandlingen, ventes nedlagt senest 1. April 1929, er disse Forslag i alt væsentligt gennemført (eller bliver gennemført ved Udgangen af dette Finansaar).

De af Omorganisationen fulgte Reduktioner i de faste Tjenestemandstillinger Antal har medført Nedlæggelse af i alt 45 Stillinger, nemlig 1 Departementschef, 4 Kontorchefer, 8 Fuldmægtige, 13 Sekretærer, 1 Assistent, 7 Kontorassistenter, 10 Kontorister og 1 Kontorbud.

Med Hensyn til *Hovedrevisoraterne*, der oprettedes ved Lov af 31. Marts 1926, som traadte i Kraft 1. Januar 1927, oplyses, at der er i Overensstemmelse med fornævnte Lov

oprettet 4 Hovedrevisorater i Finansministeriet, medens 1. Revisionsdepartement og Hovedrevisoratet for Statsbanerne og Hovedrevisoratet for Post- og Telegrafvæsenet er nedlagt. Kontorerne i de nævnte Institutioner er overført til de nye Hovedrevisorater. Krigsministeriets 1. og 2. Revisionskontor er derhos sammendraget til eet Kontor, der ligesom Marineministeriets Revisionskontor ligeledes er overført til Hovedrevisoraterne. Endelig er Hovedrevisoratet for Toldvæsenet nedlagt, og Hovedrevisoraterne har overtaget ogsaa disse Funktioner.

Som Følge af foranstaaende Omorganisation er der i Medfør af den i Normeringsloven for 1926—27 § 3, Nr. 265, Finansministeren givne Bemyndigelse foretaget en Fordeling af Personalet fra de fornævnte Institutioner mellem Hovedrevisoraterne, og dette Personale normeres paa nærværende Lov.

I Bemærkningerne til Lovforslaget gøres udførligt Rede for Enkelthederne heri; i alt er de faste Tjenestemandstillinger nedbragt med 8, og senere vil yderligere 2 blive nedlagt.

Med Hensyn til *Lønningsraadet* bemærkes: Ved Lov Nr. 483 af 10. September 1920 normeredes der ved Raadet 3 faste Tjenestemandstillinger (Formanden, en Fuldmægtig og en Kontorassistent). Efter at Formanden er blevet Chef for Finansministeriets 1. Departement, og alle Lønningsager er samlede i et af Kontorerne i dette Departement (Lønningskontoret), er ogsaa Fuldmægtigen og Kontorassistenten overført til ledige Stillinger i Finansministeriet, og alle Raadets Tjenestemandstillinger nedlægges saaledes.

I *Krigsministeriet* — ligesom i Marineministeriet — nedlægges nogle Stillinger som Følge af Omordningen af Revisionen, men desuden nedlægges de to Departementschefsstillinger og erstattes med to Stillinger som Afdelingschefer, hvilket allerede tidligere er sket for Marineministeriets Vedkommende.

I Folketingsudvalgets Betænkning nævnes forskellige Samraad med Ministre om enkelte Spørgsmaal, hvoraf nævnes et Samraad med Ministeren for Sundhedsvæsenet om Embedslægerens Antal, hvilket resulterede i, at Udvalget stillede et Ændringsforslag, som vedtoges, om, at det samlede

Antal af Kredslæger skal efterhaanden nedbringes til 70 i Overensstemmelse med Lov Nr. 313 af 23. December 1925.

I *Landstingsudvalgets* Betænkning udtaltes:

„I Finanslovsforslagene har der for enkelte Sagers Vedkommende tidligere været anført, at de kunde afgøres af Ministeren med Samtykke af Folketingets Finansudvalg. Heroverfor har et Flertal i Landstinget gjort gældende, at Landstingets Finansudvalg ogsaa bør høres, og denne Opfattelse er efterhaanden blevet fulgt i senere Finanslove. I Forslag til Normeringslov for 1927—28 er imidlertid den førstnævnte Fremgangsmaade bragt i Forslag med Hensyn til Spørgsmaal om Atvigelser fra Kontortiden i Ministerierne (Tjenestemandslovens § 114), og herimod er der blevet gjort Indsigelse fra et Flertal i Landstinget, som har ønsket Bestemmelsen forandret til: efter Forhandling med Tingenes Finansudvalg.

Finansministeren har oplyst:

at den nævnte Sætning er taget ordret fra Lov Nr. 302 af 30. Juni 1922 om Tillæg til og Ændring i Lov Nr. 489 af 12. September 1919 om Statens Tjenestemænd § 7,

at denne Lov da ogsaa burde ændres,

at den nævnte Bestemmelse aldrig er blevet brugt, og

at Finansministeren for sit Vedkommende i kommende Tilfælde ogsaa vil forhandle med Landstingets Udvalg.“

I Henhold til foranstaaende, og idet man tog de af Finansministeren i Tinget og Udvalget fremsatte Udtalelser til Efterretning, indstillede *Udvalget* Lovforslaget *uforandret* til *Vedtagelse*.

11. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af forskellige midlertidige Told- og Afgiftsbestemmelser. (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 3115—C. Sp. 49, 55].

Fremsat i *Folketinget* ²⁰/₁₂ (F. Sp. 1545). 1. Beh. ²⁰/₁₂ (F. Sp. 1574). 2. Beh. ²¹/₁₂ (F. Sp. 1605). 3. Beh. ²¹/₁₂ (F. Sp. 1619). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²²/₁₂ (L. Sp. 463). 2. Beh. ²²/₁₂ (L. Sp. 502). 3. Beh. ²²/₁₂ (L. Sp. 503). *Loven stadfæstet 23. December 1926*. (Lov-Tid. Nr. 312).

Ved Loven bestemmes, at efternævnte Lovbestemmelser, hvis Gyldighed ophører med Udgangen af December Maaned 1926, nemlig:

- 1) Lov Nr. 173 af 20. Juni 1924 om midlertidige Ændringer i Toldloven af 29. Marts 1924 m. v., saaledes som denne

- Lov er ændret ved Lov Nr. 289 af 29. November 1924 og Lov Nr. 128 af 18. April 1925 (Luksustolden),
- 2) Lov Nr. 150 af 28. April 1925 om Forlængelse af Gyldigheden af og Nedsættelse af den ved Lov Nr. 108 af 28. Marts 1923 om Kriseværn fastsatte Toldsats for Cigarer og Cigarillos,
 - 3) Lov Nr. 307 af 23. December 1925 om midlertidige Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 (Lettelser for Tekstilindustrien) samt
 - 4) Bestemmelserne i § 5, III og IV, i Lov Nr. 314 af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger (Forhøjelse af Tolden paa Vin, Silke og Pelsværk),
- skal vedblive at have Gyldighed indtil Udgangen af Marts Maaned 1927.

Forslag om Forlængelse af de nævnte Loves Gyldighed fremsattes af Regeringen for at opnaa den fornødne Frist til en samlet Overvejelse af dem. — Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede Lovforslaget af alle Partiers Ordførere undtagen af Retsforbundets Ordfører (Willesen), idet dog Socialdemokraternes Ordfører (Borgbjerg) udtalte sig imod Forlængelse af Gyldigheden af de under 4) nævnte Bestemmelser, som i øvrigt ogsaa de andre Ordførere tog Forbehold overfor samtidig med, at de erkendte Rigtigheden af Forlængelsen til 31. Marts, da alle de midlertidige Toldbestemmelser maa overvejes som en Helhed. Til 2. Behandling stillede Borgbjerg Ændringsforslag om at lade Punkt 4. udgaa, men det forkastedes med 83 Stemmer mod 45, og ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 75 Stemmer mod 2. — Socialdemokraterne afholdt sig fra at stemme, og det samme var Tilfældet i Landstinget.

12. Lov om Forlængelse af Gyldigheden af samt Ændring i forskellige midlertidige Told- og Afgiftsbestemmelser m. v. (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 5045—C. Sp. 157, 189].

Fremsat i *Folketinget* $23/3$ (F. Sp. 3754). 1. Beh. $24/3$ (F. Sp. 3859). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen, Borgbjerg, Chr. Hansen, J. P. Larsen, Hans Nielsen, Sundbo, Himmelstrup [Form.], N. P. Jensen, Clausager [Skr.], J. Jacobsen, Raunkjær, Drachmann, Hendriksen, Larsen-

Badse og Dahlgaard). Betænkning (B. Sp. 313) afgiven $30/3$. (Ordfører: Himmelstrup). 2. Beh. $31/3$ (F. Sp. 4091). 3. Beh. $31/3$ (F. Sp. 4132). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $31/3$ (L. Sp. 1003). 2. Beh. $31/3$ (L. Sp. 1017). 3. Beh. $31/3$ (L. Sp. 1018). *Loven stadfæstet 31. Marts 1927*. (Lov-Tid. Nr. 57).

Ved Loven bestemmes, at følgende midlertidige Told- og Afgiftsbestemmelser, hvis Gyldighed ifølge den senest vedtagne Lov om den i Lov Nr. 312 af 23. December 1926, se foran Nr. 11, vilde udløbe ved Udgangen af Marts Maaned 1927, vedblivende skal have Gyldighed indtil Udgangen af Marts Maaned 1928, dog med nogle Ændringer.

1. Den første Gruppe af Toldbestemmelser er den saakaldte *Luksustoldlov*, Lov Nr. 173 af 20. Juni 1924, omfattende følgende Hovedgrupper af Varer:

Spindestof af Silke og Silkegarn,
 Silkevarer,
 Mønstrede aabne Varer (Blonder etc.),
 Forskellige Varer (Fodtøj, Galanterivarer, Hatte, Klædningsstykker m. v.) i Forbindelse med Silke eller mønstrede aabne Varer m. v.,
 Gulvtæpper af Uld,
 Krudt, Patroner og Fyrværkerigenstande,
 Syltede Frugter og Grønsager,
 Frugtkonserves (med Undtagelse af Tomatmos og Orangeulp i Engros-Pakninger) og finere Grønkonserves samt Raatobak og Tobaksvarer,

dels en Forhøjelse af Afgiften af her i Landet dyrket Tobak. Disse Love forlænges uforandret, med Undtagelse af, at de hidtil gældende midlertidige Lovbestemmelser om Tolden paa Raatobak, Røgtobak og Cigaretter og endvidere den gældende midlertidige Afgiftsbestemmelse for Tobak, der dyrkes her i Landet, fra 1. April 1927 gøres *permanente*. Samtidig bortfalder den resterende Del — 1 Kr. 20 Ø. pr. kg — af det oprindelige Krisetoldtillæg paa 3 Kr. 20 Ø. fra 1. April 1927, og det Beløb paa 4 Kr. pr. kg, hvortil Cigaretolden bragtes op ved Lov af 1. Februar 1924, forhøjes med 50 Ø. pr. kg til 4 Kr. 50 Ø. pr. kg.

2. Den næste Gruppe af Toldbestemmelser er Lov Nr. 307 af 23. December 1925, indeholdende nogle midler-

tidige Toldlettelser for *Tekstilindustrien*, der forlænges 1 Aar, alene med den Ændring, som følger af, at Tillægsafgiften efter Lov af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger bortfalder med Udgangen af indeværende Maaned.

3. Endelig opretholdes den nugældende midlertidige *Tillægsafgift* paa saavel udenlandsk som her i Landet tilvirket *Vin, Cider* og deslige. Det er det eneste Led af »Valutaafgifterne», som opretholdes, idet de øvrige (Silke, Pelsværk og Luksusøl) bortfalder.

Af Finansministeren var Loven om *Kriseværn for Cigarproduktionen* foreslaaet forlænget med den Ændring, at den samlede Toldsats for Cigarer, der nu er 5 Kr. 20 Ø. pr. kg, skulde nedsættes til 4 Kr. 60 Ø. pr. kg, saaledes at Kriseværnet herefter vilde andrage et Mertoldbeløb af 60 Ø. pr. kg, idet den ordinære Toldsats for Cigarer, tillagt et til den midlertidige Forhøjelse af Raastoftolden svarende Beløb, andrager 4 Kr. pr. kg. I den oprindelige Kriseværnslov androg Kriseværnet (Mertolden) 3 Kr. 20 Ø. pr. kg, men blev fra 1. Juli 1925 nedsat til 2 Kr. 20 Ø. pr. kg og fra 1. Januar 1926 til 1 Kr. 20 Ø. pr. kg. Under Hensyn til de foreliggende Forhold, herunder den ret betydelige Arbejdsløshed indenfor den paagældende Industrigren, mente Ministeren ikke at burde lade Kriseværnet helt bortfalde, men ansaa det for rigtigst at fortsætte den Afvikling af Kriseværnet, som blev indledet ved Loven af 28. April 1925.

Flertallet i Folketingsudvalget (hele Udvalget undtagen det radikale Medlem) var imidlertid af den Opfattelse, at det af Hensyn saavel til Statskassens Tarv som ogsaa til Erhvervslivets vil være af Betydning saa hurtigt som muligt at komme bort fra de hyppige Ændringer i Told- og Afgiftsbeskatningen af Tobak og Tobaksvarer, og enedes derfor om at foreslaa den ovenfor gengivne Ordning.

Det radikale Mindretal kunde ikke tiltræde Flertallets Forslag om en permanent Forhøjelse af Cigarindustriens Toldbeskyttelse af 50 Ø. pr. kg, da det altid har været Forudsætningen, at Kriseværnet kun skulde være midlertidigt, og da Mindretallet hævdede, at Tobaksfagets Arbejdsløshed skyldes aftagende Forbrug.

Mindretallet stillede derhos Ændringsforslag om, at de ved Valutaloven af 20. December 1924 gennemførte Forhøjelser af Tolden paa visse Silkevarer opretholdes, og at den ved samme Lov gennemførte Forhøjelse af Tolden paa visse Pelsvarer opretholdes med sit halve Beløb, mod at til Gengæld den i Toldloven fastsatte Told paa Tømmer og Træ bortfalder. Mindretallet mente, at det er Rigsdagens Pligt

ad flere forskellige Veje at muliggøre en Billiggørelse af Byggeriet, og en Beskatning af Byggematerialer maatte Mindretallet under disse Forhold anse for urimelig og fandt, at en Opretholdelse af den foran nævnte udprægede Luksusbeskatning bør foretrækkes, naar derved Skatter kan ned sættes, som hemmer Arbejde og Virksomhed.

Endelig foreslog Mindretallet den ved Loven af 20. December 1924 gennemførte Forhøjelse af Luksusølbeskatningen opretholdt. Denne Forhøjelse har vist sig at medføre en Forskydning af Ølforbruget fra de meget stærke til de svagere Ølsorter, og denne Forskydning ansaa Mindretallet for særdeles heldig. Mindretallets Ændringsforslag forkastedes imidlertid og Flertallets vedtoges, medens selve Lovforslaget ved 3. Behandling vedtoges med 103 Stemmer mod 24. Det radikale Parti afholdt sig fra at stemme. Ogsaa i Landstinget, hvor Loven vedtoges uændret enstemmigt med 50 Stemmer, afholdt de Radikale sig fra at stemme.

13. Lov om Ændring i Beskatningen af Vin. (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 5051—C. Sp. 1433, 1439].

Fremsat i *Folketinget* $23/3$ (F. Sp. 3756). 1. Beh. $1/4$ (F. Sp. 4184). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 (se B. Nr. 3). Betænkning (B. Sp. 3075) afgiven $6/7$. (Ordfører: Himmelstrup). 2. Beh. $7/7$ (F. Sp. 7216). 3. Beh. $7/7$ (F. Sp. 7234). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $7/7$ (L. Sp. 2383). 2. Beh. $7/7$ (L. Sp. 2393). 3. Beh. $7/7$ (L. Sp. 2394). *Loven stadfæstet 7. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 161).

Lovens Formaal er at gennemføre *en mere rationel Ordning* af Beskatningen saavel af *indført Vin* som af *indenlandsk Frugtvin*.

Det *Misforhold*, der hidtil har været, viste sig særlig paa *to Punkter*. For *det første* havde der været en Tilbøjelighed til i stigende Grad at indføre Vine af Hedvinstype, som ved Vandiblanding eller paa anden Maade blev sat ned under Toldgrænsen for Hedvin, saaledes at de kunde indføres under denne 14 pCt. Grænse og beskattes som lette Vine, hvorpaa de, efter at være kommet ind i Landet, fik en saadan Tilsætning af Spiritus, at de atter blev til stærkt alkoholholdige Hedvine. En saadan Fremgangsmaade var skadelig for Statskassen og illoyal Konkurrence overfor den indenlandske Vinfabrikation. For *det andet* har den indenlandske Vinfabrikation i de senere Aar i meget høj

Grad kastet sig over de stærkt alkoholholdige Sorter, helt op til 20 pCt. Grænsen. Der skete herved en overordentlig stor Skattebegunstigelse. For det første er Alkohol til Beskæring af Frugtvin afgiftsfri, og dernæst faldt den nævnte Vin ind under den lave Skatteklasse paa 32 Ø. Meget ofte er det Rabarbersaft og undertiden indførte Vædsker af forskellig Art, som benyttes til Fremstillingen, altsaa ikke Frugtvin. *For det tredje* har man villet imødekomme et Andragende fra Frugtavlereforeninger og Landboforeninger om en lempeligere Beskatning af *Æblecider* med indtil 6 pCt. Alkoholindhold, hvad der vilde gavne den indenlandske Frugtavl, idet der her vilde blive Anvendelse for ikke blot Normalfrugt, men ogsaa Vragfrugt og nedfalden Frugt.

I. *Indenlandsk Frugtvin*. Efter § 3 i Lov Nr. 114 af 1. April 1922 om Tillægsafgift paa Spiritus og om Beskatning af indenlandsk tilvirket Vin, Cider o. desl. var Afgiftssatserne for indenlandsk tilvirket Vin, Cider o. desl. 32 Ø. pr. Liter for »Frugtvin« og 75 Ø. pr. Liter for »Andre Varer« (Cider o. desl.). *Ved nærværende Lov ændres Afgiftssatserne* — med foranstaaende Begrundelse — *saaledes*:

»Afgiftsklasse 1.	Frugtvin (Æblevin o. lign.), ogsaa mousserende, med et Alkoholindhold af ikke over 6 Rumfangsprocent.....	15	Ø.	pr.	Liter.
—	2. Frugtvin med et Alkoholindhold af over 6, men ikke over 14 Rumfangsprocent, dog med Undtagelse af mousserende Vin.....	30	—	-	—
—	3. Anden Frugtvin end foran nævnt, hvis Alkoholindhold ikke overstiger 18 Rumfangsprocent, herunder mousserende Vin.....	45	—	-	—
—	4. Andre Varer.....	75	—	-	—.«

De nævnte Ændringer i Klassificeringen af de afgiftspligtige Varer har *nødvendigjort*, at Bestemmelserne i § 3, Stykke 5, i Lov Nr. 57 af 31. Marts 1927 om midlertidig

Tillægsafgift af indenlandsk tilvirket Vin, Cider o. desl. (se under Nr. 12) ændres saaledes, at *Tillægsafgiften* bortfalder for Varer, der henføres under Afgiftsklasse 1, og at Tillægsafgiften beregnes med 25 Ø. pr. Liter for Varer, der henføres under Afgiftsklasserne 2 og 3, og med 50 Ø. pr. Liter for Varer, der henføres under Afgiftsklasse 4.

I det fremsatte Lovforslag var der foreslaaet 3 *Afgiftsatser*, nemlig 21 Ø. pr. Liter for Æblemost og lignende, hvis Alkoholindhold ikke overstiger 6 Rumfangsprocent, 32 Ø. pr. Liter for anden Frugtvin, hvis Alkoholindhold ikke overstiger 12 Rumfangsprocent, samt 75 Ø. for »Andre Varer«. Dette Forslag ændredes efter Indstilling af *Folketingsudvalgets Flertal* (Venstre, Socialdemokrater og Radikale) som foran nævnt, idet den foreslaaede Forhøjelse navnlig af dansk Frugtvin af Hedvinstypen mentes at være for stor, naar Beskatningen af den udenlandske Druevin bevares uforandret. (Eksempel: den almindeligst producerede danske Frugtvin (indtil 18 pCt.) vil efter Forslaget blive beskattet med 1 Kr. 25 Ø. pr. Liter (75 Ø. + 50 i Valutaafgift), efter denne Lov med 70 Ø. (45 Ø. + 25 Ø. i Valutaafgift). Udenlandsk Druevin beskattes med 165 Ø. pr. Liter (1 Kr. 15 Ø. + 50 Ø. i Valutaafgift). — *De Konservative* kunde ikke deltage i Flertallets Tillid til, at den nye Klassificering af Afgifterne vil betyde en produktionsmæssig Gevinst ved den skete Begunstigelse af visse ganske lette Frugtvinsorter, og udtalte endvidere, at der tilbage bliver en omstændelig Afgiftsberegning, der reelt vil betyde en væsentlig Forøgelse af Skattebyrden paa et dansk Produkt, der erstatter tilsvarende importerede Varer, og som bygger paa Anvendelsen af indenlandsk Frugt. Mindretallet kunde derfor *ikke medvirke* til Lovens Gennemførelse.

II. *Indførte Vine*. Ved nærværende Lov er endvidere foretaget en ændret Formulering af Toldlovens Løbe-Nr. 27, da Teksten til dette Løbe-Nr., som foran omtalt, var affattet saaledes, at Vinimportørerne imod Forudsætningerne har kunnet indføre hede Vine, hvis Alkoholindhold ved Iblanding af Vand eller paa anden Maade var bragt ned under 14 pCt., til den for Bordvine fastsatte lave Toldsats. Ved denne Lovs § 2 ændres derfor Lovteksten saaledes, at den ved dette Løbe-Nr. fastsatte *lavere Afgift* alene kommer til Anvendelse paa *de almindelige Bordvine*.

Endvidere er der for Toldbehandling af *udenlandsk Rosinvin, Frugtvin m. v.* fastsat de samme Regler med Hensyn

til Alkoholindhold og Vægtfylde som for de tilsvarende indenlandske Varer, herunder en ved denne Lov indført Bestemmelse om Vægtfyldegrænsen, hvorved man faar et virkeligt Skel mellem Vine og Likører.

Endelig indeholder denne Lov en Regel, hvorefter det Forbud, der nu bestaar mod at anvende indenlandsk Frugtvin, Cider o. desl. til *Fremstilling af spirituøse Drikkevarer*, saasom Bitter, Likør, Cherry Brandy m. v., udvides til ogsaa at gælde udenlandske Vine.

Lovforslaget vedtoges i *Folketinget* ved 3. Behandling med 103 Stemmer (Socialdemokrater, Venstre og Radikale) mod 22 (Konservative). *Landstinget* vedtog Lovforslaget i Folketingets Affattelse med 38 Stemmer (Venstre, Socialdemokrater og Radikale) mod 7 (Konservative).

14. Lov om Oprettelse af en Laanekasse i Sønderjylland. (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 3691 —C. Sp. 67, 83].

Fremsat i *Folketinget* 28/1 (F. Sp. 2125). 1. Beh. 3/2 (F. Sp. 2206, jfr. 2152). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Oprettelse af Sønderjydske Hypoteklaanefond (se A. Nr. 40). Betænkning (B. Sp. 171) afgiven 22/2. (Ordfører: Chr. Ernst Christensen). 2. Beh. 22/2 (F. Sp. 2456). 3. Beh. 22/2 (F. Sp. 2462). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 24/2 (L. Sp. 662, jfr. 625). 2. Beh. 25/2 (L. Sp. 680). 3. Beh. 25/2 (L. Sp. 689). *Loven stadfæstet 2. Marts 1927*. (Lov-Tid. Nr. 38).

Denne Lov, der er bestemt til at supplere Loven om Oprettelse af Sønderjydske Hypoteklaanefond — som kun kan benyttes af Landbrugere, medens Laanekassen er tilgængelig ogsaa for andre erhvervsdrivende —, foretager i Form af en ny Affattelse af Lov Nr. 296 af 28. Juni 1920 om Oprettelse af en Laanekasse i Sønderjylland med senere Tillæg ifølge Lov Nr. 60 af 18. Marts 1925 en Udvidelse af og Ændring i de Vilkaar, hvorunder Laanekassen hidtil har virket.

Den nye Affattelse af Loven adskiller sig fra de hidtil gældende Regler for Laanekassen ved 1) Bevilling af yderligere 5 Mill. Kr. til Kassen samt Adgang til at supplere dens

Udlaan op forlods til de oprindelige 10 Mill. Kr., 2) heraf at kunne anvende 250 000 Kr. som Laan til Militærinvalider, idet de dertil bevilgede 750 000 Kr. praktisk talt er brugt, 3) at der saavel for almindelige Laan som for Invalidelaan aabnes Adgang til at forlænge den allerede gældende Afbetalingsfrist af indtil 10 Aar til indtil 20 Aar, 4) Oprettelse af en 4. Afdeling, der bl. a. gaar ud paa, at ogsaa Fiskere kan faa Adgang til Laanekassens Midler som andre Erhverv, og at der af Laanekassens Midler under særlige Omstændigheder kan ydes Laan indenfor et Beløb af 1 Mill. Kr. til Igangsættelse af større Arbejder, 5) at Renten for Udlaan i Henhold til Lov Nr. 60 af 18. Marts 1925, 2. Afsnit, §§ 4 og 5, nedsættes fra 6 pCt. til 5 pCt.

De fire Afdelinger, hvori Laanekassens Virksomhed fremtidig falder, opstilles i Lovens § 4 saaledes:

a. Første Afdeling, hvis Udlaansvirksomhed er sluttet, yder Laan til handlende, Haandværkere og andre næringsdrivende samt Landbrugere i de sønderjydske Landsdele, der ikke raader over eller ad anden Vej kan skaffe sig tilstrækkelig Driftskapital til Grundlæggelse eller Opretholdelse af selvstændig økonomisk Virksomhed. Laanesummen kan som Regel ikke overstige et Beløb af 10 000 Kr. Laanene forrentes med 4 pCt. aarlig. — Indenfor et Beløb af 2 Mill. Kr. kan der til Personer, der ikke har eller tidligere har haft Laan i Laanekassen, ydes mindre Laan, der som Regel ikke kan overstige 4 000 Kr. Disse Laan forrentes med 5 pCt. aarlig.

Afdragstiden for Laan i denne Afdeling fastsættes til indtil 10 Aar fra Laanets Stiftelse, men kan efter Laanekassens Skøn forlænges til 20 Aar. Under særlige Omstændigheder kan Laanene ydes rente- og afdragsfrit i højst 3 Aar.

b. Under anden Afdeling kan der indenfor et Beløb af 1 000 000 Kr. ydes Laan til Personer, der oppebærer Invalideforsørgelse i Henhold til § 6 i Lov Nr. 100 af 29. Marts 1924. Laanene skal fortrinsvis ydes til Grundlæggelse af selvstændig Erhvervsvirksomhed eller Erhvervelse af fast Ejendom og maa i Regelen ikke overstige 4 000 Kr. til samme Laantager. Laanene forrentes med 4 pCt. aarlig. Afdragstiden for Laan i denne Afdeling fastsættes til indtil 10 Aar fra Laanets Stiftelse. Dog kan Afdragstiden efter Laanekassens Skøn forlænges til 20 Aar. Til Dækning af Renter

og Afdrag indeholdes i Laantagernes Invalideforsørgelse hver Maaned et Beløb, der sædvanligvis ikke maa overstige 35 pCt. af den Forsørgelse (i Henhold til §§ 6 og 8 i Lov Nr. 100 af 29. Marts 1924), som Laantagerne oppebærer paa det Tidspunkt, da Laanet ydes. Den indeholdte Ydelse dækker først Renten af Laanet, medens Resten er Afdrag.

c. Under tredie Afdeling ydes Laan til Landmænd i Henhold til § 3 i Lov Nr. 86 af 29. Marts 1924 om Foranstaltninger til Fremme af en hensigtsmæssig Jordfordeling mellem Landejendomme i de sønderjydske Landsdele paa de i denne Lov nævnte Betingelser.

d. Under fjerde Afdeling ydes Laan til handlende, Haandværkere og andre næringsdrivende samt Landbrugere og Fiskere i de sønderjydske Landsdele, der ikke raader over eller ad anden Vej kan skaffe sig tilstrækkelig Driftskapital til Grundlæggelse eller Opretholdelse af selvstændig økonomisk Virksomhed, herunder ogsaa Erhvervelse af fast Ejendom. Laanene ydes til alle ovenfor nævnte Erhverv, i særlig Grad til handlende, Haandværkere og Fiskere. Hvor Omstændighederne taler derfor, kan der i særlige Tilfælde ydes Laan til Igangsættelse af større private og offentlige Arbejder indenfor et Beløb af 1 Mill. Kr. Laanene kan som Regel ikke overstige 10 000 Kr., hvorfra dog undtages ovennævnte Laan til Igangsættelse af større Arbejder. De forrentes med 5 pCt. aarlig og afdrages i indtil 20 Aar.

Det af Finansministeren i Folketinget fremsatte Lovforslag fremtraadte som et Tillæg til Loven af 28. Juni 1920 om Oprettelse af Laanekassen og tilsigtede „at stille Midler til Raadighed til Driftslaan og Etableringslaan o. lign. for handlende, Haandværkere, Fiskere og Landbrugere i Sønderjylland, derunder ogsaa til saadanne ikke indfødte Sønderjyder, der agter at bosætte sig og grunde selvstændig Virksomhed i de sønderjydske Landsdele“. — De i Lovforslaget fastsatte Vilkaar for Laanene var de samme, som gik over i den endelige Lov, der fremkom i Folketinget, hvor Udvalget enedes om at foreslaa en saadan Affattelse af Lovforslaget, at dets Bestemmelser forenes med de ældre Bestemmelser om Laanekassen for Sønderjylland med enkelte Ændringer. Finansministeren indvilgede i en saadan Ændring af Lovforslaget og udarbejdede den nye Affattelse, der vedtoges enstemmigt i begge Ting.

15. Lov om Statens Tjenestemænd. (Finansminister *Neergaard*) [A. Sp. 3889—C. Sp. 369, 1395].

Fremsat i *Folketinget* $17/2$ (F. Sp. 2326 og 2339). 1. Beh. $8-9/3$ (F. Sp. 3047, 3102). Henvist til Lønningsudvalget (se Side 30). Betænkning (B. Sp. 1745) afgiven $20/5$. (Ordfører: *Parkov*). 2. Beh. $24-25/5$ (F. Sp. 5801, 5883). 3. Beh. $27/5$ (F. Sp. 5932). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1/6$ (L. Sp. 1773). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Bramsnæs, Bækgaard, Marie Christensen, Dahl, Ejsing [Form.], Ellinger [Sekr.], Hansen-Stavnsbjerg, Jensen [Aale], Kloppenborg-Skrumsager, Carl F. Madsen, Maegaard, Jørgen Møller, Stegger Nielsen, Piper og Veistrup*). Betænkning (B. Sp. 2355) afgiven $21/6$. (Ordfører: *Piper*). 2. Beh. $23/6$ (L. Sp. 2120). 3. Beh. $24/6$ (L. Sp. 2238). *Loven stadfæstet 27. Juni 1927.* (Lov-Tid. Nr. 126).

Ved Forelæggelsen i Landstinget af det Lovforslag, der vedtoges som den her foreliggende Lov, udtalte Finansministeren: »Blandt den Række af Forslag om Ændringer i bestaaende Love, som skulde hidføre væsentlige Besparelser i Statshusholdningen, var Forslag til Lov om Statens Tjenestemænd finansielt langt det vigtigste. Regeringen havde her foreslaaet en Besparelse paa ca. 28 Mill. Kr., dels opnaaet direkte ved Lovens Bestemmelser, dels indirekte ved de Følger, det nødvendigt maatte faa paa andre Omraader. Det var jo et meget stort Beløb, men det stod for Regeringen saaledes, at naar der paa de bestaaende Love skulde gennemføres meget væsentlige Udgiftsnedsættelser, kunde en saa afgørende vigtig Del af Statens Budget som Tjenestemandslønninger og Ydelser til Tjenestemænd ikke undgaa at komme med i Betragtning. Det Lovforslag, som Regeringen fremsatte, gik i øvrigt ud fra det Synspunkt, at da Formaålet var et væsentligt finansielt, skulde der ikke ved denne Lejlighed gøres nogen Ændring i Tjenestemandslovens almindelige Regler om Tjenestemandenes Retsforhold, men i det væsentlige kun tages Sigte paa Bestemmelser af finansiell Betydning, og Regeringen stillede da et Forslag, som gik ud paa at opnaa den nævnte Besparelse.

I Folketinget er Besparelsen reduceret fra ca. 28 Mill. Kr. til et Beløb paa mellem 20 og 21 Mill. Kr. Regeringen kan kun beklage dette, thi derved forsvinder en saa væsentlig Besparelse, at det meget føleligt vil spores i de Forslag, der kan stilles om Nedsættelse af Statens Skatter og Afgifter. Regeringen havde i Erkendelse af, at en Nedsikring af Tjenestemandslønningerne nødvendigt maatte blive byrde-

fuld for dem, den gik ud over, stræbt at gøre denne Byrde saa taalelig som muligt« ... og Ministeren nævnte der efter nogle af de i det oprindelige Lovforslag indeholdte Bestemmelser og refererede Gangen i de om dette førte Forhandlinger, hvorefter han gjorde Rede for det af Folketinget vedtagne Lovforslag, der, som nedenfor vil blive omtalt, vedtoges uforandret i Landstinget.

Den vedtagne Lov medfører en betydelig Simplificering og Sammen dragning af den gældende Statstjenestemandsløvslov; medens denne har 1334 Paragraffer, indeholder nærværende Lov kun 901 Paragraffer. Dette er opnaaet ved, at man i Stedet for de specielle Bestemmelser gældende hver enkelt Tjenestemandsklasse saa vidt muligt har sat generelle Bestemmelser og strøget en Række særlige Bestemmelser i Tjenestemandsløvslovens anden Del. Dernæst adskiller den nye Lov sig fra den gamle ved, at de Ændringer, som følger af Normeringslove og andre Love, der senere er blevet vedtaget, medtages, ligesom paa den anden Side Bestemmelser, der kun havde Betydning i en Overgangsperiode og nu var overflødige, saavel som Bestemmelser, der gennem Praksis var blevet erkendt som fejlagtige eller uhensigtsmæssige, rettes, ligesom Fortolkningsspørgsmaal afgøres, uden at der dog gribes ind paa det principielle Omraade.

Som de væsentligste Afvigelser fra det tidligere skal nævnes:

I § 6 er paa enkelte Undtagelser nær samlet Bestemmelserne om, hvem der er den ansættende Myndighed, medens der i den tidligere Lov fandtes en Række Bestemmelser herom i dens 2. Del. § 6 bestemmer nu:

»Hvor der ikke i nærværende Lovs 2. Del er truffet særlig Bestemmelse, gælder følgende Regler om Tjenestemænds Ansættelse:

Tjenestemænd med Grundløn 4 800 Kr. og derover udnævnes af Kongen; andre Tjenestemænd ansættes af paa-gældende Minister, dog at de Tjenestemænd, hvis Grundløn ikke er over 2100 Kr., og hvis Slutløn ikke er over 2 550 Kr., ansættes af paagældende Styrelses Chef, for Ministeriernes Vedkommende af paagældende Direktør, Departementschef eller Hovedrevisor. Spørgsmaal om Forstaaelse af foranstaaende Bestemmelse afgøres endeligt af Finansministeren.

Den samme, som har Retten til at ansætte i en Tjenestestilling, tager ogsaa Bestemmelse om og iværksætter Afskedigelse fra Stillingen. Dog kan uansøgt Afskedigelse af en pensionsberettiget Tjenestemand kun finde Sted med paa-gældende Ministers Samtykke.

Ansættelse som Sekretær er betinget af, at vedkommende har bestaaet den fuldstændig juridiske, den statsvidenskabelige eller anden afsluttende Embedseksamen fra Universitetet eller Polyteknisk Lærestalt.

Ansættelse som Kontorassistent, Kontorist af 1. Grad eller Telefonist af 1. Grad er betinget af mindst 3 Aars Tjeneste, henholdsvis som Kontorist, Kontorist af 2. Grad eller Telefonist af 2. Grad.

Ansættelse som Kontorist, Kontorist af 2. Grad eller Telefonist af 2. Grad er betinget af en Alder af 20 Aar samt en Prøvetid med fuld Tjeneste i mindst 1 Aar.

Den første Ansættelse i Tjenestemandsstilling eller Genansættelse i saadan efter Afskedigelse er betinget af tilfredsstillende Helbredsattest. Fra denne Bestemmelse kan der i de enkelte Tilfælde, naar særlige Grunde taler derfor, dispenseres af paa-gældende Minister.«

Denne sidste Bestemmelse om Helbredsattester er ny, men Finansministeren udtalte, at Bestemmelsens Betydning ikke er, at en Person skal være ganske normal for at blive ansat i Statens Tjeneste, men kun, at man inden Ansættelsen ved, hvorledes hans Helbredstilstand er. Det er f. Eks. meget tænkeligt, at en vanfør kan blive ansat i en for ham passende Stilling.

I § 7 er indsat, at de af Kongen udnævnte Tjenestemænd afgiver en højtidelig Forsikring om at ville holde Grundloven foruden den Erklæring, som enhver Tjenestemand ved sin første Ansættelse, inden Stillingen overtages, skal underskrive, hvori han paa Ære og Samvittighed lover at opfylde sine Tjenesteplichter med Trofasthed og Nidkærhed.

I § 11 er der givet den Regel, at ved Suspension skal Centralbestyrelsens Afgørelse straks indhentes.

I § 12 er den nugældende Regel om Vederlag for Konstitution til en Ikke-Tjenestemand, Halvdelen af den for Stillingen fastsatte Grundløn, ændret til »efter Styrelsens nærmere Skøn indtil $\frac{9}{10}$ af den for Stillingen fastsatte Grundløn og af Stedstillæg, Dyrtidstillæg og Konjunkturtillæg«.

I § 26 samles de mange i den nuværende Tjenestemandsløvs 2. Del indeholdte specielle Bestemmelser om Beregning af Alderstillæg ved Oprykning eller Nedrykning mellem Stillingerne. Hvor der er Afvigelse fra disse almindelige Regler, er dette fastsat i paagældende Styrelsesgrens særlige Afsnit.

I § 50 forhøjes det Pensionsbidrag, som Tjenestemændene skal yde, fra $2\frac{1}{2}$ til 3 pCt. Til Gengæld opnaar Tjenestemændene den Fordel, at de faar Ret til at faa betalte Pensionsbidrag refunderet ved Afskedigelse uden Pension.

I §§ 72 og 73 er der forskellige nye Regler vedrørende Ministerpension. Det Forhold, der hidtil har bestaaet, nemlig at der kunde opnaas kongelig Resolution for højeste Pension for en Minister uden Hensyn til hans Tjenestetids Længde, forsvinder, og Hovedregelen bliver, at Ministrene pensionsmæssigt skal være stillet ligesom Tjenestemændene og følge de almindelige Regler i saa Henseende. Den Bestemmelse, hvorefter en Pensions højeste Beløb er fastsat til 8 000 Kr., omfatter ogsaa Ministre i Modsætning til tidligere, saaledes at den højeste Pension for en Minister fremtidig ikke som hidtil bliver 9 000, men kun 8 000 Kr. Der er desuden den Bestemmelse, at en Tjenestetid paa under et Aar for en Minister overhovedet ikke giver Pensionsret.

I Forbindelse hermed skal nævnes Reglerne i § 104, 2. og 3. Stykke. Stykke 2 lyder saaledes: »Udnævnes en Tjenestemand til Minister, kan den af ham hidtil beklædte Tjenestemandstilling holdes besat ved Konstitution, saa længe han er Minister, for saa vidt det ikke skønnes uforsvarligt af Hensyn til Stillingens Tarv. Med Hensyn til Dommere har det sit Forblivende ved Bestemmelserne i Retsplejeloven af 11. April 1916 § 44.« Stykke 3 lyder: »Ministre maa ikke udover Rigsdagsvirksomhed have noget lønnet eller tantièmegivende Hverv i offentlige eller private Foretagenders Tjeneste.«*)

I § 86 findes en ny Bestemmelse, som er gunstig for Tjenestemændene, nemlig den, at for Tjenestemænd med Tjenestebolig forhøjes Stedtillæget fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{2}{3}$ af det sædvanlige Beløb.

*) Se med Hensyn til dette Spørgsmaal om Ministrenes Stilling den senere gennemførte Lov herom, Side 92.

De væsentligste Ændringer fandtes i Kapitel 5 og 6 om Dyrtidstillæg og Konjunkturtillæg, der begge nedsættes. *Dyrtidstillæget* reduceres med 3 Portioner, det vil sige med 162 Kr., for gifte. Det er nu 378 Kr. for gifte og bliver fremtidigt 216 Kr. Denne Nedsættelse bevares uforandret, saa længe Dyrtidstillæget til gifte efter de hidtidige Regler skulde være højere end 162 og lavere end 432. Naar Dyrtidstillæget gennem den normale Regulering, som Loven fremdeles opretholder, naar op paa 432 eller derover, formindskes det med 3 Portioner, det vil sige med 162 Kr., og først naar det kommer ned paa eller under 216, formindskes det paa normal Maade. — *Konjunkturtillæget* nedsættes med 10 pCt af, hvad det var den 1. April 1925, og bliver uforandret, saa længe Dyrtidstillæget er det, hvorefter det igen bevæger sig efter Regler, som er analoge med dem, der gælder for Dyrtidstillæget. Tillæget reduceres for ugifte over 35 Aar til Halvdelen og for ugifte under 35 til $\frac{1}{3}$ af, hvad Tillæget er for gifte Tjenestemænd.

I Lovens § 10 findes en Regel, som tilsigter at begrænse Nedgangen for gamle Pensionister og understøttede efter Loven af 1. Maj 1923, idet det bestemmes for dem, at saa længe Dyrtidstillæg og Konjunkturtillæg udbetales efter de nu fastsatte Normer, bliver det samlede Dyrtids- og Konjunkturtillæg ikke mindre end 25 pCt. af det Beløb, hvoraf Tillægene beregnes, saafremt nævnte Beløb er under 1 440 Kr., og det samlede Dyrtids- og Konjunkturtillæg bliver mindst 360 Kr., saafremt nævnte Beløb er 1 440 Kr. og derover.

I Lovens 2. Del, de enkelte Afdelinger, er foretaget en Del Ændringer i den tidligere Lov, særlig nødvendiggjorte af Normeringslovene, andre Love, eller fordi enkelte Stillinger, der nævntes i den tidligere Lov, er inddraget.

I Lovens 3. Del, som omhandler de særlige Ydelser til Tjenestemænd, findes nogle Nedsættelser, dog af mindre Betydning.

I § 869 er Diæter til Medlemmer af Kommissioner, Nævn m. m. nedsat til: for indenbys Medlemmer højst 8 Kr. pr. Dag, for udenbys højst 12 Kr., medens den tidligere Regel lød paa henholdsvis højst 10 Kr. og 15 Kr., men med Nedsættelse, naar Dyrtidstillæget synker.

I § 877 sker der en Nedsættelse af de for Øjeblikket

gældende Satser for Sejlpenge, og disse kan nedsættes eller forhøjes paa Finansloven som Følge af Prisændringer ligesom Time- og Dagpenge, der administrativt nedsættes svarende til de ved Loven indførte Regler for Dyrtidstillæg til gifte Tjenestemænd. — I § 879, 1. Stykke, indføres der en Adgang for Ministeren til at træffe Særaftaler med Tjenestemænd om at overtage fuldstændig Pasning af Ledvogterposter og Jernbaneekspeditionssteder af ringe Omfang mod et Bestillingstillæg, et Skridt i Retning af at aflaste det egentlige Tjenestemandskorps. — Søtillægene under Udkommando med Flaadens Skibe nedsættes ved § 895 med smaa Beløb.

Efter Lovens § 900 skal Finansministeren senest i Rigsdagssamlingen 1929—30 forelægge Forslag til Revision af Loven, der traadte i Kraft 1. Juli 1927.

Ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget udviklede Finansministeren Formaalet med det, i Betragtninger, som svarer til dem, Ministeren fremsatte i Landstinget ved 1. Behandling, og som er gengivet ovenfor, idet dog hans Udtalelser i Folketinget var meget udførligere. Finansministeren udviklede, at naar en »Nedskæring« af det Omfang, som Statsministeren samme Dag i Folketinget havde erklæret for at være nødvendig (se foran Side 43) skulde naas, havde det ikke været muligt at stille sig noget mindre Maal for Nedsættelserne paa Tjenestemandsløven end ca. 28 Mill. Kr. Da Statens Lønnings- og Pensionsudgifter er oppe paa ca. 250 Mill. Kr. aarlig, vil denne Nedskæring, naar der regnes med de Nedsættelser, som rammer de 250 Mill. Kr., andrage knap 10 pCt. for Tjenestemændene. Ministeren accentuerede, at Lovforslaget ikke rørte ved Tjenestemændenes Grundløn og Alderstillæg, deres pensionsretlige Stilling, Placeringen og alle de almindelige Bestemmelser. Lovforslaget indskrænkede sig til at operere med de bevægelige Tillæg, »om hvilke det altid har været Forudsætningen, at de var bevægelige, og at de skulde ændres efter Tidsforholdene og eventuelt bortfalde, naar Tidsforholdene tillod det«. Desuden foresloges kun visse andre Bestemmelser af særlig finansiel Betydning, medens selve Tjenestemandsløven foresloges revideret om 3 Aar.

Om de bevægelige Tillæg udtalte Ministeren, at de har i og for sig mange Mangler, og efter at Prisniveauet nu er kommet i et forholdsvis fast Løje, behøves disse Tillæg efter Regeringens Mening ikke mere. For nu paa Tillægene at at opnaa den tilstrækkelige Besparelse i Forbindelse med en rimelig Regulering foresloges Dyrtidstillæg og Kon-

junkturtillæg, som tilsammen nu udgør ca. 48 Mill. Kr., fjernet, medens til Gengæld Stedtillæget bibeholdtes i omreguleret Skikkelse og forøgedes med ca. 1 200 000 Kr. Der foresloges saa indført et nyt Tillæg, Forsørgertillæget, som, naar Folkekirkens og Folkeskolens Tjenestemænd medregnes, vilde andrage ca. 24½ Mill. Kr. »Forsørgertillæget tilsigter indenfor visse Grænser at hidføre en Udjævning af Livsvilkaarene mellem dem, der er uden Forsørgerpligter, og dem, der har saadanne, og i grove Træk er det ogsaa afpasset efter disse Forsørgerpligters Størrelse.« Ministeren udtalte fremdeles: »Det er netop i Forholdet mellem Forsørger og Ikke-Forsørger, at Lønningsloven af 1919 har en af sine væsentligste Fejl. Den gennemførte jo en meget stor Lønstigning, navnlig for de lavere Tjenestemandsklasser — det laa i hele Tidens Tone og Aand den Gang, at det skulde være saaledes —, hvorimod der ikke blev taget tilsvarende Hensyn til de højere Lønklasser, og idet der kun i ganske forsvindende Grad blev taget Forsørgerhensyn, nemlig ved den lille Graduering af Dyrtdstillæget, som allerede fandtes i Loven af 1919. Senere hen er man jo kommet ind paa at tage dette Hensyn ogsaa for Konjunkturtillægets Vedkommende, men alligevel er det et alt for ringe Hensyn, der tages til Forsørgerbyrden. Efter den store Lønstigning, der fandt Sted i 1919, vilde det sige, at de unge og de ældre uden Forsørgerpligter fik en i Forhold til Tjenestemandsstanden som Helhed urimelig gunstig Stilling.« ... »Det er denne Ulighed, som dette Forslag tilstræber i nogen Grad at rette, og det har jeg anset for saa meget mere nødvendigt, som der jo her skal finde en meget betydelig Reduktion Sted, og denne Reduktion bør derfor væsentligt og overvejende falde paa dem, der bedst har Evne til at bære den, nemlig dem, der ingen Forsørgerpligter har, hvorimod de, der sidder med Forsørgerpligterne, bør lettes for denne Byrde, saa meget som det paa nogen Maade er muligt.« Ministeren omtalte, at der havde fundet Forhandling Sted med Tjenestemændene, men med negativt Resultat, idet de ikke mente at kunne forhandle paa det her givne Grundlag og heller ikke antydede noget som helst i Retning af væsentlige Besparelser paa Lønningskontoen. Ministeren nævnte derhos, »at Tjenestemændene mente at staa paa et Retsstandpunkt, at der var truffet en Aftale, indgaaet en Overenskomst, den Gang den sidste Ændring af Konjunkturtillæget fandt Sted i 1925, og at denne Overenskomst var bindende. Det holdt de sig til. Nu er hertil for det første at bemærke en Ting, som i Grunden er afgørende, der behøves ikke noget mere. Der staar ikke i Loven: Denne Lov gælder indtil 1. April 1928. Men der staar: Denne Lov skal fore-

lægges til Revision *senest* den 1. April 1928; altsaa det er udtrykkelig forbeholdt, at den kan forelægges til Revision før.« »Det er i hvert Fald saaledes, at en Revisionsbestemmelse om, at en Lov skal forelægges til Revision *senest* inden 1. April 1928, ikke kan binde Rigsdagen indtil denne Dato; det er ganske klart.« Ministeren fremhævede tillige, at Lovgivningsmagten ikke ved nogen Aftale med udenforstaaende kan bindes til ikke at ændre en Lov. »Det er i og for sig ganske urimeligt, og — jeg gentager det — saadanne Aftaler eksisterer ikke og *kan* ikke eksistere.« ... »Tjenestemændenes Forhandlingsret er hjemlet i vor Tjenestemandslovgivning, og jeg ønsker ikke paa nogen Maade at røre ved denne Forhandlingsret, men det er dog rigtigt at gøre sig klart, hvad det er, denne Forhandlingsret omfatter, hvad det er, den betyder. Den betyder, at Tjenestemændene overfor enhver Ændring i Lovgivningen og overfor enhver Ændring i de administrative Regulativer, der falder ind under Bestemmelserne om Forhandlingsretten, skal *hores*, men den betyder heller ikke mere. Med udtrykkelig Bestemthed fastslaar Tjenestemandsloven -- og det var Forudsætningen for alle Partier —, at de lovlige Myndigheder, Administrationen, hvor det drejer sig om administrative Bestemmelser, Lovgivningsmagten, hvor det drejer sig om Lovgivningsbestemmelser, staar fuldstændig frit.« — Det forelagte Lovforslag gik saaledes som udviklet af Ministeren væsentlig ud paa følgende Ændringer, af hvilke flere er refereret ovenfor som optagne i Loven.

I § 6 foresloges den Ændring, som optoges i Loven, se ovenfor, idet dog Ministerens Forslag undergik nogen Forandring i Folketinget.

I § 10 gaves nye Regler om Tjenestemænd, der staar udenfor Nummer, fordi de nugældende har givet Anledning til Tvivl.

I Pensionsreglerne foresloges en Række Ændringer af Betydning: Først, at Ansættelse, eventuelt Genansættelse i Tjenestemandstillinger efter det fyldte 40. Aar ikke giver Ret til Pension, medmindre særlig Bestemmelse træffes. Regelen skulde dog ikke gælde for Dommere, Politimestre, Kredslæger og Professorer. — Dernæst foresloges den Ændring, som i det væsentlige gik over i Loven, om Forhøjelse af Pensionsbidraget fra $2\frac{1}{2}$ til 3 pCt., og endelig den Regel, at Pensionsretten først indtræder efter 5 Aars fast Ansættelse efter det fyldte 30. Aar, medens den efter den gældende Lov erhverves ved det fyldte 30. Aar. Forslaget motiveredes i Bemærkningerne ved Ønskerne dels »om gennem en passende Karenstid at kunne foretage en mere effektiv Udvælgelse af de til Ansættelse i pensionsgivende Statsstilling

virkelig egnede Personer«, dels om at nedbringe Statens fremtidige Pensionsudgifter.

Lovens § 58, som omhandler Reglerne om en kvindelig Tjenestemands Egenpension i Forbindelse med Pension for hende som Enke efter en Tjenestemand, foresloges omredigeret saaledes: »Egenpension og Enkepension kan ikke samtidig oppebæres af samme Person, medmindre begge Pensioner er tilstaaet efter de før 1. Oktober 1919 gældende Regler.«

Lovens § 61, der omhandler Afskedigelse uden Pension, men med Bestemmelse herom paa Finanslov eller Tillægsbevillingslov, foresloges omredigeret som gældende Tilfælde af Afskedigelse »paa Grund af Misligheder, der uden at medføre Tab af Pensionsretten i Henhold til § 60 svækker den for Stillingen nødvendige Agtelse og Tillid (jfr. ogsaa § 3, Stk. 1), eller paa Grund af grov eller uanset Advarsel oftere gentagen ikke ubetydelig Tjenesteforseelse.«

Som Overgangsbestemmelse for Pensionsreglerne foresloges en saalydende § 70: »For Tjenestemænd, der var fast ansatte og havde fyldt deres 30. Aar inden 1. April 1927, vedbliver Bestemmelserne i § 55, Stk. 2, i Lov Nr. 489 af 12. September 1919 at være gældende, ligesom saadanne Tjenestemænds Enker behandles efter Reglerne i samme Lovs § 64, Stk. 2. Personer, der inden 1. April 1927 har faaet deres Pensionsforhold ordnet i Overensstemmelse med § 58 i Lov Nr. 489 af 12. September 1919, behandles vedblivende efter denne Bestemmelse«, hvorved de nuværende Tjenestemænd vilde bevare saavel deres Pensionsret som deres Pensionsalder.

I Pensionsbestemmelser for Ministre foresloges bl. a. den Ændring i de almindelige Pensionsbestemmelser, som ellers skulde komme til Anvendelse paa dem, at de faar Ret til Pension efter 1 Aars Funktion som Minister, men at der altsaa ogsaa udkræves 1 Aars Tjeneste. Maksimum for Ministre vilde ogsaa efter Lovforslaget være 8 000 Kr., og Muligheden for højere Pension ved kgl. Resolution bortfaldt.

I Forbindelse hermed nævnes, at det i § 94 var foreslaaet: »Udnævnes en Tjenestemand til Minister, kan den af ham hidtil beklædte Tjenestemandstilling holdes besat ved Konstitution, saa længe han er Minister, for saa vidt det ikke skønnes uforsvarligt af Hensyn til Stillingens Tarv.«

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtaltes i Forbindelse med Omtalen af Ændringerne til Pensionsafsnittet, »at det maa være et Hovedpunkt i Bestræbelserne for at nedbringe Statens Lønningsudgifter, at Antallet af Tjenestemænd reduceres. Dette sker dels — og fortrinsvis — ved en økonomisk Personaleadministration, hvilket er et i Forhold til

Lønningssystemet og de almindelige Tjenestemandsløvsbestemmelser irrelevant Spørgsmaal, dels ved i højere Grad end hidtil at gaa over til Anvendelse af honorar- og konjunkturlønnet Personale til Arbejde, som hidtil fortrinsvis eller udelukkende er udført af Tjenestemænd. Forskellige Sparekommissioner, særlig Sparekommissionen af 2. Oktober 1922, har stærkt understreget Betydningen af en saadan Foranstaltning. Regeringen kan principielt ganske slutte sig til dette Synspunkt, og man foreslaar derfor dels indført et Afsnit i Tjenestemandsløven, indeholdende nogle almindelige Regler for honorarlønnede (jfr. Bemærkningerne til den nye 4. Del), dels har man helt ladet udgaa af Tjenestemandsløven saadanne Grupper af Tjenestemænd, hvis Arbejde synes fortrinsvis egnet til Udførelse af honorarlønnede eller kontraktantagne Medhjælpere. Dette gælder navnlig Kontoristernes Lønningsklasse (i Told- og Trafik-etaterne benævnt Kontorister af 2. Grad).«

I Reglerne om de forskellige Tillæg foresloges som ovenfor omtalt væsentlige Forandringer. Bestemmelserne om *Dyrtids- og Konjunkturtillæg* var *udeladt*, medens der som Erstatning herfor var foreslaaet *Forsørgertillæg* efter følgende Regler: Der ydes Statens Tjenestemænd et ikke pensionsgivende Forsørgertillæg efter nedennævnte Sæts i følgende Tilfælde:

360 Kr. aarlig (Sats a) tilkommer:

- 1) Gifte Mænd og dermed ligestillede (Enkemænd, Enker, fraskilte og fraseparerede Mænd og Kvinder), som har egen Husstand, men ikke Forsørgerpligt overfor Børn under 18 Aar.
- 2) Gifte Mænd og dermed ligestillede (jfr. foran), som ikke har egen Husstand, men Forsørgerpligt overfor Børn under 18 Aar.
- 3) Ugifte Tjenestemænd, der har egen Husstand og Forsørgerpligt overfor Børn under 18 Aar.
- 4) Ugifte Tjenestemænd, som er over 45 Aar og har egen Husstand.

510 Kr. aarlig (Stats b) tilkommer:

Giftede Mænd og dermed ligestillede (jfr. foran), som har egen Husstand og Forsørgerpligt overfor 1, 2 eller 3 Børn under 18 Aar.

630 Kr. aarlig (Sats c) tilkommer:

Giftede Mænd og dermed ligestillede (jfr. foran), som har egen Husstand og Forsørgerpligt overfor mindst 4 Børn under 18 Aar.

Forsørgertillæget kan dog ikke overstige: for Sats a: 25

pCt., for Sats b: 30 pCt. og for Sats c: 35 pCt. af den paa-gældende Tjenestemand's Grundløn og Alderstillæg uilsammen.

Personer, der oppebærer Pension eller Ventepenge efter nærværende Lov eller efter Lov Nr. 489 af 12. September 1919, ydes der Forsørgertillæg efter foranstaaende Regler, saaledes at Pensionens Størrelse træder i Stedet for Grundløn og Alderstillæg ved Beregningen. Desuden fandtes nogle supplerende Bestemmelser.

*Stedstillæg*et bevarede, men saaledes, at det ud fra lignende Synspunkter, som havde været bestemmende for Udarbejdelsen af Forslaget angaaende Forsørgertillægget, foresloges gradueret saaledes, at de Tjenestemænd, der ikke har Ret til at opnaa Forsørgertillægget, kun opnaar $\frac{2}{3}$ af de foreslaaede Stedstillægsbeløb. Disse foresloges til Gengæld noget forhøjet, saaledes at Statens samlede Udgift til Sted-tillæg blev forhøjet med ca. 1 100 000 Kr.

I Lovens 2. Del, de enkelte Styrelsesgrene, foresloges en Del Ændringer, som allerede er omtalt ovenfor ved Gen-givelsen af Loven. De var af formel Natur uden reel Betyd-ning, navnlig var der intetsteds foreslaaet Ændring i Grund-løn eller Alderstillæg.

Derimod var Forslagene til Lovens 3. Del, Særlige Ydel-ser, af noget mere omfattende Karakter.

Med Hensyn til Time- og Dagpenge foresloges, at de første 3 Timer af en Rejse ikke skulde medtages ved Beregningen, ud fra den Betragtning, at ganske korte Rejser ikke med-fører Udgift for Tjenestemanden.

For udstationeret Personale foresloges at vende tilbage til den i 1914 gældende Regel, at fulde Dagpenge kun oppe-bæres i 14 Dage, hvorefter Dagpengene nedsættes til Halv-delen.

Ydelsen af Natpenge foresloges begrænset til Tiden 11 Aften til 5 Morgen, saaledes som det var Tilfældet i 1914, medens der efter den gældende Lov regnes med Tiden fra Kl. 10 Aften til Kl. 6 Morgen.

Kørepengene foresloges begrænset til Halvdelen af Time- og Dagpenge, hvorhos ogsaa her de første 3 Timer af en Tur ikke skulde medtages.

Sejlpengene foresloges nedsat i Forhold til de oprindelige Beløb med ca. 25 pCt., for de korte Ruter dog noget mere under Hensyn til, at Regelen om Fradrag af de 3 første Timer af en Tur ikke gælder for Sejlpengene.

Rangergodtgørelsen, der har udgjort Halvdelen af Køre-pengene, foresloges ophævet i Konsekvens af, at Kørepenge fremtidig bliver betinget af over 3 Timers Fravær fra Hjemstedet, og i Konsekvens af, at der alene skal gives Dækning for Merudgifter ved Fraværelsen.

De nuværende Regler om *Honorarer*, der findes i Tjenestemandslovens §§ 41—42, og som alene angaar Honorarer til Tjenestemænd, foresloges, da Honorarbejdet altid har omfattet ogsaa visse Ydelser til Ikke-Tjenestemænd, erstattet med et nyt Afsnit i Loven, 4. Del, der omfattede Honorarer i Almindelighed.

Bestemmende herfor var navnlig det i de foran gengivne indledende Bemærkninger udtalte Ønske om i videre Grad end hidtil at anvende Antagelse paa Honorar i Stedet for Ansættelse af Tjenestemænd i visse Stillinger, i hvilket Tilfælde det vil være ønskeligt at bringe en Del af Tjenestemandreglerne til Anvendelse paa de paagældende, saaledes at man positivt fastlaar disses Rettigheder og Pligter. Ved en saadan Foranstaltning vil dels Statens Pensionsbyrde i det lange Løb formindskes ikke ubetydeligt, dels vil Ordningen blive mere bevægelig.

De foreslaaede Regler lød saaledes:

Ved Honorar forstaaes:

1. Et fast aarligt Vederlag til en Tjenestemand for en Virksomhed i Statens Tjeneste udenfor hans egentlige Tjenestegerning.

2. Et fast aarligt Vederlag til en Ikke-Tjenestemand for en Virksomhed i Statens Tjeneste, der ikke betaales med Konjunkturløn.

Ikke-Tjenestemænd under Krigs- og Marineministeriet med Pensionsret i Henhold til Lov af 19. April 1907 omfattes ikke af disse Bestemmelser.

Honorarer kan ikke tilstaaes uden Bevilling paa hvert Aars Finanslov. Saadan Bevilling kan gives summarisk for et vist Antal Honorarer af ens Størrelse, eventuelt for Ikke-Tjenestemænd med Stigning efter Tjenestealder, eller personlig bestemt. I sidste Tilfælde bortfalder Beløbet i Mangel af ny Bevilling ved Overgang til anden Stilling.

Antagelse af Ikke-Tjenestemænd til honorarlønnet Virksomhed foretages eller approberes af paagældende Styrelse.

Antagelsen sker med 3 Maaneders Opsigelse fra begge Sider. Afskedigelse begrundet i Tjenesteforseelelse eller i en i den offentlige Mening vanærende Handling kan dog ske med kortere Varsel eller uden Varsel.

En Række af nærmere angivne Regler i nærværende Lov skulde finde tilsvarende Anvendelse paa honorarlønnede Ikke-Tjenestemænd.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede Venstres Ordfører, Hagbart Berg, Lovforslaget til en velvillig Behandling, idet han udtalte, at hans Parti ansaa det for nødvendigt

at naa til den Besparelse, der her var Tale om, medens det i øvrigt var villigt til at forhandle om alle Enkeltheder. — Socialdemokraternes Ordfører, Valdemar Olsen, erklærede derimod, at hans Parti vilde »modarbejde Lovforslagets Ophøjelse til Lov paa alle dets Stadier«. De Konservatives Ordfører, Parkov, sluttede sine almindelige Bemærkninger med at udtale »Haabet om, at der gennem Forhandling mellem Regeringen og Rigsdagens Partier og mellem disse og Tjenestemændenes Organisationer skal kunne naas et Resultat, der kan være tjenligt for Staten og ikke for byrdefuldt for Tjenestemændene. Vi er fra konservativ Side rede til at yde vor Medvirken hertil. Vi har altid en Menneskealder og længere Tid igennem, og senest i 1925, stillet os velvilligt overfor Tjenestemændene, men vi har tillige taget Hensyn til Samfundet som Helhed, og det vil ogsaa være vort Formaal nu og i Fremtiden.« Med Hensyn til Enkelthederne udtalte han, at Partiet ønskede at staa frit, idet han dog allerede kritiserede flere af disse. — De Radikales Ordfører, A. M. Hansen, udtalte, at Partiets Standpunkt er det, »at en Lønrevision ikke bør finde Sted allerede i indeværende Aar, men bør udskydes til April 1928. Ikke at vi dermed vil gøre gældende, at Tjenestemændene har en juridisk Ret til at kræve denne Termin overholdt, men dels fordi vi erkender, at Tjenestemændene maatte have berettiget Forventning om, at denne Termin vilde blive overholdt, dels ogsaa fordi denne Forventning understreges sagligt af de foreliggende Forhold.« Endelig udtalte Axel Dam, men kun paa egne Vegne, sig imod Lovforslaget.

I Betænkningen fra Folketingsudvalget tiltraadte hele Udvalget de i Lovforslaget indeholdte Bestemmelser af formel Natur, hvorimod der ikke indenfor Udvalget var Enighed om de Bestemmelser, der tog Sigte paa en Lønreduktion. Om disse fandt der efter Lovforslagets Fremsættelse nye Forhandlinger Sted mellem Regeringen og nogle af Tjenestemandorganisationerne med det Resultat, at der tilvejebragtes Overensstemmelse om et samlet Forslag, der af Finansministeren stilledes som Ændringsforslag til Lovforslaget, fra andre af Tjenestemandorganisationerne blev det derimod ikke tiltraadt. Om dette Forslag, der gik over i Loven, hvorfor der henvises til foranstaaende, udtalte i Betænkningen et *Flertal*, bestaaende af Venstres og de Konservatives Udvalgsmedlemmer, at de kunde tiltræde det. »For Medlemmerne af Partiet Venstre har det navnlig været afgørende, at der mellem Regeringen og en Del af Tjenestemændenes Organisationer er opnaaet en Forstaaelse om Reduktionerne, hvilket ganske vist medfører, at den indvundne Besparelse bliver mindre, end man oprindeligt har

anset for paakrævet. I Betragtning af den Fordel, det imidlertid indeholder, at Reduktionerne kan ske i Forstaaelse med i hvert Fald et Flertal af Tjenestemændene, har man dog ment at kunne strække sig saa vidt, som sket er. For Medlemmerne af det konservative Folkeparti har det i første Række været den for Tiden herskende vanskelige finansielle Situation, der har været afgørende for Partiets Stilling. Denne Situation har medført, at en Besparelse paa Lønningsbudgettet maatte anses for en Nødvendighed, og efter at der mellem Regeringen og Tjenestemandorganisationer er tilvejebragt Enighed om en Reduktion af Lønningerne, der ligger indenfor Grænserne af, hvad det konservative Folkeparti under de foreliggende Forhold kunde tiltræde, har Partiet, om end med Betænkelighed, ment at kunne slutte sig til Regeringens Forslag med de nu foreslaaede Reduktionsbestemmelser.« Det samme Flertal forøget med de Radikales Repræsentant tiltraadte et af Undervisningsministeren stillet Forslag om en Omordning af Forholdene ved Statens Gymnastikinstitut, gaaende ud paa, at Forstander Knudsen gaar af som Forstander og fremtidig kun bliver Gymnastikinspektør. Forstanderstillingen bliver fremtidig honorarlønnet. Omordningen vil ikke medføre forøget Bekostning.

Det *socialdemokratiske Mindretal*, som erklærede ikke at kunne tiltræde de Bestemmelser, der tilsigter en Nedsættelse i Tjenestemændenes Lønninger, hævdede, »at Lovgivningsmagten bør respektere det Tilsagn, der i 1925 er givet Tjenestemandorganisationerne om, at der ikke vilde finde nogen Ændring Sted i Bestemmelserne om Konjunkturtillæg inden den 1. April 1928, og at kun en Aftale, der var truffet med samtlige Organisationer, kunde fritage Lovgivningsmagten for at respektere dette Hensyn. Man mener dernæst, at da Konjunkturtillæget nu automatisk følger Pristallet, og en Nedgang i Lønningerne derfor, efterhaanden som Pristallet falder, af sig selv vil indtræde og adskillige Gange siden 1925 har fundet Sted til en samlet Besparelse for Staten paa ca. 30 Mill. Kr., er der ikke noget Grundlag for den ekstraordinære Nedsættelse, som Forslaget tilsigter.« Mindretallet stillede derfor Forslag om at føre Bestemmelserne om Dyrtdis- og Konjunkturtillæg tilbage til den nugældende Affattelse, herunder Revisionsbestemmelsen: 1. Marts 1928, og ligeledes Bestemmelsen om en Forhøjelse af Pensionsbidraget. — Forslaget vedrørende Statens Gymnastikinstitut ønskede Mindretallet »bl. a. under Hensyn til de Forhold, der har ligget til Grund for Ministerens Forslag, ikke at tage Medansvaret for.«

Med Hensyn til det af Regeringen stillede Forslag om Ændringer i Pensionsreglerne for Ministre udtalte Mindre-

tallet, at det var dets Opfattelse, »at jo mindre Adgang der findes til i hvert Fald midlertidigt at holde en Minister økonomisk skadesløs ved sin Afgang som Minister, jo mindre vil det være muligt at hindre denne i at bibeholde, eventuelt overtage andre lønnede Hverv under sin Funktion som Minister, en Udvikling, som allerede synes indledet af den nuværende Regering, og som — videreført — vil kunne virke i høj Grad skadelig for den offentlige Moral, som hidtil støttet paa de hidtidige særdeles gunstige Pensionsbestemmelser for Ministre, har krævet, at en Minister ikke maa indehave Hverv, som kan influere paa hans eller Regeringens Stilling, eller hvorved han bliver økonomisk afhængig af Trodiemand. Dette Krav vil selvsagt ikke kunne ventes respekteret, naar en Minister i det første Aar overhovedet ikke har Adgang til Pension, og naar der ikke — i hvert Fald midlertidigt — haves Adgang til ved en Ministers Afgang at holde ham økonomisk skadesløs, indtil han atter kan genoprette sin private Økonomi.« Mindretallet fandt det rigtigt ved Ændringsforslag »at præcisere denne hidtil uskrevne Lovs Krav til en Minister om bortset fra Rigsdagsvirksomhed ikke at have andet lønnet eller tantiemegivende Hverv i offentlige eller private Foretagenders Tjeneste«, hvorfor det i Forening med det radikale Mindretal stillede et Ændringsforslag om en ny saalydende Bestemmelse: »Ministre maa ikke udover Rigsdagsvirksomhed have noget lønnet eller tantiemegivende Hverv i offentlige eller private Foretagenders Tjeneste.« Samtidig stillede Mindretallet Ændringsforslag om at nedsætte den nugældende Tjenestemandsløvs Bestemmelser om Ministerpensioner, dog saaledes, at der kun var Adgang til ved kgl. Resolution midlertidigt højst for 2 Aar ad Gangen at sikre en Minister en højere Pension end den ham lovmæssigt tilkommende.

Mindretallet kunde heller ikke tiltræde Regeringsforslagets nye Bestemmelse i § 94, Stykke 2, hvorefter en Tjenestemand, der udnævnes til Minister, kan lade det af ham hidtil beklædte Embede henstaa ved Konstitution. Mindretallet fandt det »ikke forsvarligt overfor saadanne Embeder, og der vil jo som Regel kun være Tale om store og betydningsfulde Embeder, at disse i længere Tid, muligvis i flere Aar, beklædes ved tilfældig, maaske endog skiftende Konstitution«. Mindretallet, ligelædes i Forening med det radikale Mindretal, stillede derfor Ændringsforslag om, at denne Bestemmelse udgaar.

Det radikale Mindretal udtalte, at det »erkender, at de almindelige økonomiske Forhold begrunder Ændringer i den bestaaende Ordning med Hensyn til Tjenestemandslønninger. Mindretallet mener, at en saadan kunde have været gennem-

ført paa tilfredsstillende Maade i Foraaret 1928 efter foregaaende rolig Forhandling med de forskellige Tjenestemandsgeselskaber. Man vilde til den Tid have langt større Klarhed over Statens finansielle Stilling og den herskende Krisens Forløb, end det nu er Tilfældet. Man vilde have undgaaet at skuffe Forventningen om, at Ordningen af 1925 skulde blive staaende til 1928. En meget betydelig Nedgang i Tjenestemandslønningerne var allerede sket, efterhaanden som Prisfaldet indtraadte. En yderligere Nedgang kunde ventes at finde Sted i Dyrtidstillæg og Konjunkturtillæg, naar de følgende Pristal kom til at foreligge i August og Februar. Og man maatte regne med, at Tjenestemændene i mange Kommuner i Aaret 1927—28 vilde komme til at bære en forøget Døl af den kommunale Skat.

Ministeriet har imidlertid ikke taget Hensyn til disse Forhold. Gennem en Særforhandling med visse Tjenestemandsgeselskaber, og uden at efterkomme disses Opfordring til at inddrage alle Tjenestemandsgeselskaber i Forhandlingen, har det lagt Forholdene saaledes til Rette, at man kunde vente, at resultatbringende Forhandling med samtlige Tjenestemandsgeselskaber derved udelukkedes. De foreliggende Ændringsforslag er Resultatet af denne Særforhandling. Mindretallet kan ikke finde disse Forslag tilfredsstillende. Gennemføres den planlagte Ordning, vil den ekstraordinære Indtægtsnedgang forholdsvis ramme de lavt lønnede Tjenestemandsgeselskaber langt stærkere end de højt lønnede, dels som Følge af, at det særlig er Dyrtidstillæget, kun i mindre Grad Konjunkturtillæget, der nedsættes, dels fordi der foregaar en meget stor Nedsættelse af de særlige Ydelser, der aldeles overvejende har Betydning for de lavt lønnede. Desuden vil de ugifte Tjenestemænd, ogsaa de ældre ugifte, blive ramt meget haardt. Mindretallet har anset det for rigtigt at gøre et Forsøg paa at opnaa nogen Forbedring af Forslagene ved at stille Ændringsforslag, hvis Vedtagelse vilde fjerne de værste Ubilligheder.»

Mindretallet stillede saaledes Underændringsforslag til Finansministerens Ændringsforslag, gaaende ud paa

1) at ugifte Tjenestemænd over 35 Aar i Stedet for som af Regeringen foreslaaet at faa Halvdelen af det almindelige Dyrtidstillæg skal have $\frac{2}{3}$ og ugifte Tjenestemænd under 35 Aar i Stedet for $\frac{1}{3}$ Halvdelen af Dyrtidstillæget. Tilsvarende foresloges, at de to Grupper af ugifte Tjenestemænd skal have henholdsvis $\frac{2}{3}$ og $\frac{1}{2}$ af Konjunkturtillæget, ikke som foreslaaet $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{3}$;

2) at den forlods Nedsættelse af de særlige Ydelser bortfalder, saaledes at der i disse kun finder den normale Nedgang Sted i Henhold til Pristallet;

3) at Nedsættelsen af Dyrtidstillæg og Konjunkturtillæg først træder i Kraft efterhaanden, saaledes at den gennemføres for Tjenestemænd, der har over 6 500 Kr. i Grundløn og Alderstillæg, fra 1. Juli d. A., for Grupperne mellem 4 000 og 6 500 Kr. fra 1. Oktober, mellem 2 850 og 4 000 Kr. fra 1. Januar 1928 og for Tjenestemænd med 2 850 Kr. og derunder først fra 1. April 1928.

Udenfor Betænkningen stillede der af 3 Konservative (Korsgaard, Axel Møller og H. F. Ulrichsen) Ændringsforslag om at føje til den af Regeringen foreslaaede Regel i § 94 om, at en Ministers tidligere Embede kan besættes ved Konstitution, følgende Bestemmelse: »Med Hensyn til Dommere har det sit Forblivende ved Bestemmelserne i Retsplejeloven af 11. April 1916 § 44«, hvorefter et Højesteretsdommerembede ikke kan besættes ved Konstitution og andre Dommerembeder højst i 1 Aar. Ved 2. Behandling vedtoges dette Ændringsforslag med 79 Stemmer mod 65.

Socialdemokraternes Ændringsforslag om Pensionsreglerne forkastedes med 91 Stemmer mod 50 og ligeledes deres Ændringsforslag vedrørende Ministres Pensionering med 76 Stemmer mod 50. Deres Ændringsforslag vedrørende Dyrtidstillægget forkastedes med 75 Stemmer mod 51, ligesom de Radikales Ændringsforslag herom forkastedes med 73 Stemmer mod 67.

Socialdemokraternes Ændringsforslag om at stryge den af Regeringen foreslaaede Regel om Adgang til at besætte en Ministers tidligere Embede ved Konstitution forkastedes med 74 Stemmer mod 70, hvorimod deres Ændringsforslag om Forbud mod Ministres Bierhverv, efter at der ved almindelig Afstemning var afgivet 72 Stemmer for det og 70 imod det, ved Navneopraab vedtoges med 72 Stemmer mod 69. For det stemte Socialdemokrater, Radikale, Retsforbundets 2 Medlemmer og af de Konservative Ole Bjørn Kraft, Sven og Bindlev. Imod det stemte Venstre og de øvrige Konservative. 3 (Grathwohl, Orla-Jensen og H. F. Ulrichsen) undlod at stemme, og 5 var fraværende.

Socialdemokraternes Ændringsforslag vedrørende Sejlpenge forkastedes med 75 Stemmer mod 67, og endelig forkastedes de Radikales Ændringsforslag vedrørende Dyrtids- og Konjunkturtillæggets senere Ikrafttræden med samme Stemmetal.

Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 75 Stemmer mod 68 (Socialdemokrater og Radikale).

I *Landstingsudvalget* indstillede *Flerktallet*, Venstre og Konservative, det i Folketinget vedtagne Lovforslag uforandret til Vedtagelse, med nogle Bemærkninger, hvoraf nævnes, at »det har en ikke ringe finansiell Betydning baade

for Staten og de mange Kommuner, hvis Lønssystem følger Statens, at Besparselsen ikke udskydes til den 1. Oktober. Man frafalder derfor for Øjeblikket at gøre Forsøg paa at opnaa de Ændringer, man fra flere Sider kunde have ønsket i forskellige af Tjenestemandslovens Bestemmelser, blandt hvilke man her blot skal nævne Urimeligheden i, at Ministrene i 1919 blev inddraget under Loven.« — Socialdemokraterne og de Radikale fremsatte Betragtninger svarende til dem fra deres Side i Folketinget fremsatte og frafaldt at stille Ændringsforslag som haabløst, men erklærede at ville stemme imod Lovforslaget. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 34 Stemmer mod 22.

16. Lov om Ændring i Lov Nr. 489 af 12. September 1919 om Statens Tjenestemænd. (Grænsegendarmeriet). (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 4827 — C. Sp. 361, 1397].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 2792). 1. Beh. $\frac{29}{3}$ (F. Sp. 3924). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Friis-Skotte, J. P. Nielsen [fra $\frac{20}{4}$: Stauning], Ludvig Hansen, Valdemar Olsen, A. C. Mortensen, N. P. Nielsen, Nørskov [Form.], Chr. Ernst Christensen, I. A. Hansen, Olav Olsen, A. Chr. Christensen, Viggo Hansen, Holger Andersen [Sekr.], Parkov, og A. M. Hansen). Betænkning (B. Sp. 1741) afgiven $\frac{20}{5}$. (Ordfører: Nørskov). 2. Beh. $\frac{25}{5}$ (F. Sp. 5912). 3. Beh. $\frac{27}{5}$ (F. Sp. 5936). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (L. Sp. 1788). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Statens Tjenestemænd (se A. Nr. 15). Betænkning (B. Sp. 2401) afgiven $\frac{28}{6}$. (Ordfører: Hansen-Stavnsbjerg). 2. Beh. $\frac{29}{6}$ (L. Sp. 2284). 3. Beh. $\frac{30}{6}$ (L. Sp. 2289). *Loven stadfæstet 30. Juni 1927*. (Lov-Tid. Nr. 174).

Ved Loven foretages en Reduktion af Grænsegendarmeriets Styrke for derved at nedbringe Udgifterne dertil. Ved det overordnede Personale sker der kun en enkelt Nedsættelse, at Distriktsofficerernes Antal indskrænkes fra 3 til 2, idet Distrikternes Antal forandres fra 4 til 3, hvoraf Næstkommanderende forestaar det ene. Derimod nedsættes Gendarmernes Antal ret betydeligt, nemlig fra 345 Mand til 245. Reduktionen foretages saaledes, at Antallet af Distrikts-officerer nedbringes pr. 31. August 1927 til det i Henhold

til nærværende Lov normerede Antal, medens Antallet af Grænseovergendarmer og Grænsegendarmer nedbringes saaledes, at 35 af de paagældende Tjenestemænd afskediges pr. 31. August 1927, og Antallet i øvrigt nedbringes til det normerede Antal ved en gradvis Reduktion i Løbet af 4 Aar fra 1. April 1927 at regne.

Finansministeren oplyste, at Besparelsen ved Reduktionen vil, naar den er helt gennemført, være 400 000—500 000 Kr. aarlig.

I Betænkningen fra Folketingsudvalget udtaltes, at det i Henhold til Udtalelser, der fremkom ved 1. Behandling, havde drøftet Spørgsmaalet om en fortsat Sammenlægning af Grænsegendarmeriets og Statspolitiets Forretninger. Herom udtaltes: »Udvalget tiltræder de Synspunkter, der har fundet Udtryk i den af Administrationskommissionen af 30. Juni 1923 afgivne 2. Betænkning (jfr. Side 114—115 og Side 117), og maa i Overensstemmelse hermed henstille, at den allerede paabegyndte Forenkling af Grænsebevogtningstjenesten fortsættes. Finansministeren har overfor Udvalget udtalt, at Grænsegendarmeriet kunde overtage flere Forretninger, og at der fra Finansministeriets Side intet var til Hinder herfor. Justitsministeren har meddelt, at han allerede havde taget Spørgsmaalet op til Overvejelse, men at der var forskellige Vanskeligheder at overvinde i Betragtning af Grænsegendarmeriets og Statspolitiets forskellige Uddannelse og Funktionsmaade. Han haabede dog, at disse Vanskeligheder kunde overvindes. Udvalget har heroverfor udtalt, at det anser en fortsat Simplificering for paakrævet, og at eventuelle Meningsforskelligheder mellem de to Ministerier ikke bør stille sig hindrende i Vejen herfor.«

Udvalget modtog en Deputation fra Grænsegendarmeriforeningen, der fremsatte Ønske om en lempeligere Fremgangsmaade ved Reduktionen end den i Lovforslaget paatænkte. Dette Ønske blev i væsentlig Grad imødekommet ved de af et *Flerital* (hele Udvalget undtagen Socialdemokraterne) stillede og af Finansministeren tiltraadte Ændringsforslag, hvorefter der i Stedet for 50 Mand, som Finansministeren havde foreslaaet, kun afskediges 35 Mand pr. 31. August, og den øvrige Reduktion kommer til at strække sig over 4 Aar i Stedet for som foreslaaet af Ministeren over 2 Aar.

Fra flere Sider blev der under Udvalgets Forhandlinger henstillet til Finansministeren om muligt at ansætte de Gendarmer, der maatte blive afskediget efter Lovens Vedtagelse, i anden Statstjeneste. Ministeren kunde i Betragtning af de almindelige Reduktioner indenfor hele Stats-

tjenesten ikke give noget Tilsagn herom, men Udvalget henstillede dog, at der ved Besættelse af ledige Stillinger af lignende Art i Administrationen tages saa meget Hensyn til Gendarmerne som muligt.

For at høde paa de Vanskeligheder, der opstaar for de saaledes afskedigede Gendarmere, som ikke straks opnaar anden Beskæftigelse, gav Finansministeren Tilsagn om, at der i Lighed med, hvad der i 1922—23 skete for de afskedigede Posttjenestemænds Vedkommende (ved en Anmærkning paa Finansloven), tillægges de paagældende en tilsvarende midlertidig Understøttelse for et Tidsrum af 100 Dage efter Afskedigelsen.

Med Hensyn til det som Endemaal for Reduktionen foreslaaede Tal — 245 Grænseovergendarmer og Grænsegendarmere — fastholdt Finansministeren i Udvalget dette som fuldt ud tilstrækkeligt til at sikre en forsvarlig Grænsebevogtning.

Mindretallet (Socialdemokraterne) erkendte, at der ved Udvalgets Arbejde var sket en Lempelse i den oprindeligt foreslaaede Fremgangsmaade overfor de Gendarmere, der ved Lovforslagets Gennemførelse bliver overtallige. Mindretallet var imidlertid af den Opfattelse, at man overhovedet bør undgaa at afskedige fast ansat Personale, men bør nedbringe Personalets Antal efterhaanden ved Tjenesteledighed, og stillede Ændringsforslag derom. Dette forkastedes imidlertid, og som Følge heraf stemte Socialdemokraterne ved 3. Behandling imod Lovforslaget.

Paa samme Maade stillede Partierne sig i Landstinget. Det af dette nedsatte Udvalg udtalte i Betænkningen, at det »slutter sig til og ønsker at understrege Folketingsudvalgets Udtalelser om, at det anser en fortsat Forenkling ved en stærkere Sammen dragning af Grænsegendarmeriets og Statspolitiets Forretninger for meget paakrævet.«

Flertallet (Udvalget undtagen Socialdemokraterne) indstillede Lovforslaget uforandret til Vedtagelse.

Socialdemokraterne stillede samme Ændringsforslag, som var stillet i Folketinget, og stemte, da det forkastedes, imod Lovforslaget.

De konservative Medlemmer af Udvalget udtalte i Betænkningen, at de var noget betænkelige ved Størrelsen af den foreslaaede Reduktion, idet de formente, at den Besparelse af Personel, der kan finde Sted ved Grænsen, i større Grad bør ske i Statspolitiet, hvis Opgaver da for den væsentligste Del kan overgaa til Gendarmerikorpset. Man henviste i saa Henseende til den Ordning, der bestod ved den gamle Grænse. De undlod dog at stille Ændringsforslag, idet Reduktionens Omfang i Løbet af de 4 Aar, i hvilke den skal foregaa, om fornødent kan begrænses ved Normeringsloven.

17. Lov om Afgift af Benzin. (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 4637—C. Sp. 1065, 1397].

Fremsat i *Folketinget* $25/2$ (F. Sp. 2588). 1. Beh. $11/3$ (F. Sp. 3361, jfr. 3281). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. (se A. Nr. 55). Betænkning (B. Sp. 1957) afgiven $27/5$. (Ordfører: Hede-*lund*). 2. Beh. $1/6$ (F. Sp. 6043). 3. Beh. $2/6$ (F. Sp. 6057). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $9/6$ (L. Sp. 1876). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer (se A. Nr. 56). Betænkning (B. Sp. 2389) afgiven $23/6$. (Ordfører: *Maegaard*). 2. Beh. $27/6$ (L. Sp. 2246). 3. Beh. $28/6$ (L. Sp. 2256). *Loven stadfæstet 29. Juni 1927.* (Lov-Tid. Nr. 132).

Denne Lov er et Supplement til Loven om Afgift af Motorkøretøjer, se Side 310, idet det i den bestemmes at tilvejebringe en Del af Afgiften gennem en særlig Afgift af Benzinforsbruget med 7 Ø. pr. Liter, og saaledes at de nærmere Regler for Beskatningens Gennemførelse skal fastsættes ved særlig Lov.

Lovens væsentligste Indhold er:

Af Benzin, der indføres her til Landet, svares der overensstemmende med § 8 i Lov om Afgift af Motorkøretøjer en Afgift af 7 Ø. pr. Liter. Ved Benzin forstås i denne Lov Petroleumsbenzin (herunder samtlige Fraktioner af raa Petroleumsbenzin) samt Blandinger af Petroleumsbenzin og tilsvarende Tjæredestillater. Der kan ved Anmærkning paa Finansloven, første Gang paa Finansloven for Finansaaret 1928—29, fastsættes ændrede Bestemmelser om, hvilke Arter af Mineralolieprodukter og Destillater af Tjæreprodukter og lignende der skal betragtes som afgiftspligtig Benzin.

Fremstilling her i Landet af Benzin maa kun finde Sted efter forud indhentet Tilladelse fra Finansministeren og mod Betaling af samme Afgift som fastsat for her til Landet indført Benzin. De nærmere Regler for Opkrævningen af Afgiften og de nødvendige Kontrolbestemmelser fastsættes af Finansministeren.

Oppebørselen af Afgiften og den dermed forbundne Kontrol varetages af Toldvæsenet. De oppebaarne Afgifter

— med Fradrag af $1\frac{1}{2}$ pCt. til Statskassen som Bidrag til Dækning af de med Opkrævningen forbundne Udgifter — udgør en Del af Afgiften af Motorkøretøjer og fordeles overensstemmende med § 9 i Loven om Afgift af Motorkøretøjer.

Afgiften af Varer, der fra Udlandet indføres til Toldomraadet, skal berigtiges ved Varernes Toldklarering. For Varer, der fra Udlandet indføres til Frihavnen, skal Afgiften erlægges, naar Varerne udleveres til Fraførsel fra eller til Brug i Frihavnen.

Toldbestyrelsen bemyndiges til at tilstaa handlende en til Kreditoplaget paa fremmede toldbare Varer svarende Kreditordning med Hensyn til Afgiften af til Toldomraadet indførte Varer.

Skyldig Afgift kan inddrives ved Udpantning. For Afgiften haves samme Fortrinsret som fastsat i Toldforordningens § 75, Nr. 1 og 2, for skyldig Kreditoplagstold.

Fritaget for Afgiften er:

- a) Benzin, der fra Kreditlagre eller af ikke-afgiftsberigtigede Beholdninger i Fremstillingsvirksomheder eller i Frihavnen under Toldvæsenets Kontrol udføres til Udlandet, Færøerne eller Grønland, for saa vidt Varerne udføres i uforandret Stand, og Udførselen sker i Partier paa mindst 500 Liter.
- b) Benzin, som af danske eller fremmede Skibe medbringes fra Udlandet til Brug om Bord, samt Benzin, der medbringes af danske eller udenlandske Motorkøretøjer til Brug som Motorbrændsel, alt for saa vidt den medførte Mængde ikke overstiger et efter Toldvæsenets Skøn passende Kvantum.

Der kan endvidere indrømmes Afgiftsfritagelse eller Tilbagebetaling af erlagt Afgift for Benzin, som benyttes til Jernbanemotorkørsel, til Motorer i Flyvemaskiner og i Staten tilhørende Fartøjer eller til anden teknisk Brug end Motordrift.

Til Tilbagebetaling af Afgiften af Benzin, som benyttes til Motorer i Fiskerfartøjer, stilles der af de oppebaarne Afgifter aarligt de fornødne Beløb til Raadighed for Landbrugsministeren. Endvidere kan der indrømmes Sammenslutninger af Ejere eller Brugere af Fartøjer Tilbagebetaling af erlagt

Afgift af den Benzin, som anvendes til Motordrift i de under Sammenslutningen hørende Fartøjer under disses Benyttelse i erhvervsmæssigt Øjemed.

Indførsel eller Forsøg paa Indførsel af afgiftspligtige Varer uden Erlæggelse af Afgift — herunder Udlevering af Varer i Frihavnen uden forudgaaende Anmeldelse for Toldvæsenet — medfører for saavel Hovedmænd som Medhjælpere Straf efter Toldlovens § 48 som for forsøgt eller fuldbyrdet Indsmugling af særlig højt beskattede Varer. Samme Straffebestemmelse kommer til Anvendelse overfor den, der i svigagtig Hensigt afgiver urigtig Angivelse eller urigtig Erklæring med Hensyn til ind- og udførte Varer eller med Hensyn til Varer, for hvilke der kræves Afgiftsfritagelse eller Tilbagebetaling af erlagt Afgift.

Den, som uden Finansministerens Tilladelse fremstiller Benzin her i Landet eller ved urigtig Bogføring eller paa anden Maade gør Forsøg paa at unddrage den for de fremstillede Varer pligtige Afgift, straffes med Bøde indtil 20 000 Kr. eller Fængsel, jfr. almindelig borgerlig Straffelovs § 25, hvorhos han er pligtig at betale den Afgift, som maatte være unddraget. Kan Størrelsen af denne Afgift ikke udfindes, erlægges foruden Bøden et med denne lige stort Beløb eller — hvis den paagældende anses med Fængselsstraf — et ved Rettens Skøn fastsat Beløb som Vederlag for Afgiften. Samme Straf og Erstatningspligt ifalder den, som i Strid med afgivne Erklæringer anvender afgiftspligtige Varer, for hvilke der er krævet Afgiftsfritagelse eller Tilbagebetaling af erlagt Afgift, til andet Formaal end angivet i Erklæringerne. Foranstaaende Straffebestemmelser finder Anvendelse saavel overfor den, der leder den paagældende Virksomhed, være sig som Ejer, Forpagter eller Bestyrer, som ovenfor de ved den paagældende Virksomhed ansatte, der har deltaget i den ulovlige Handling. Virksomhedens Ejer eller Ejere hæfter tillige for de Forpagteren, Bestyreren, Fuldmægtigene eller det øvrige Personale paalagte Bøder. For alle ikke med særlig Straf belagte Overtrædelser af Forskrifterne i nærværende Lov eller af de Kontrollforskrifter, som yderligere maatte blive givet for at sikre mod Besvigelse, bødes indtil 1 000 Kr.

Sager angaaende Overtrædelse af nærværende Lov

behandles efter de for Overtrædelser af Toldlovgivningen fastsatte Regler, medmindre Toldbestyrelsen ønsker den paa-gældende Sag afgjort ved Domstolene. Toldbestyrelsen kan, naar Omstændighederne taler derfor, nedsætte eller eftergive de af Toldvæsenet paalagte Bøder. Bøderne kan inddrives ved Udpantning eller eventuelt gøres til Genstand for Afsoning efter Lovgivningens almindelige Regler. Med Bøder og Konfiskationsprovenuier efter nærværende Lov forholdes der paa samme Maade som fastsat i § 2 i Lov Nr. 275 af 13. November 1926.

Af Beholdninger af Benzin, som den 1. Juli 1927 ved Døgnets Begyndelse findes her i Landet, svares Afgift, dog saaledes, at indtil 400 Liter af den samlede Beholdning er fritaget for Beskatning. For Varer, der beror i Frihavnen, svares Afgift ved Udleveringen. For Varer, som er oplagt under Toldvæsenets Værge, eller som er under Forsendelse her i Landet som Toldgods, svares Afgift ved Indklareringen.

Afgiften af Beholdningerne skal indbetales inden 1 Maaned efter Lovens Ikrafttræden. Finansministeren er dog bemyndiget til at tilstaa Henstand med Betaling af Afgiften.

Afgiftspligten paahviler den, der paa Lovens Ikrafttrædelsesdag er i Besiddelse af Varerne. Er Varerne under Transport eller Forsendelse her i Landet, svares Afgiften af den, til hvem de er bestemt. Dog er Ejeren i alle Tilfælde, for saa vidt han er bosat her i Landet, ogsaa ansvarlig for Betalingen af Afgiften.

Enhver, der den 1. Juli 1927 ved Døgnets Begyndelse for egen eller for andres, indenlandskes eller udenlandskes, Regning er i Besiddelse af Benzin, hvorefter der skal svares Afgift efter foranstaaende Bestemmelser, saavel som enhver her i Landet bosat Ejer af saadanne Beholdninger er pligtig til inden 3 Dage efter Lovens Ikrafttræden at afgive Anmeldelse til Toldvæsenet om Størrelsen af den Benzinbeholdning, som paa det nævnte Tidspunkt maatte være i hans Besiddelse eller i hans Eje.

Den, som undlader at afgive den foreskrevne Beholdningsangivelse, eller som afgiver mangelfulde eller urigtige Oplysninger om Beholdningens Størrelse og om andre Forhold, som kan have Indflydelse paa Afgiftens Beregning, straffes efter de foran anførte Bestemmelser.

Loven traadte i Kraft fra og med den 1. Juli 1927.

Efter Bemærkningerne til Lovforslaget, om hvilket i øvrigt henvises til Lovforslaget om Afgift af Motorkøretøjer, bygger det principielt paa det i Sverige anvendte Beskatningsgrundlag, idet man med Hensyn til den væsentligste Bestemmelse i Forslaget, nemlig Angivelsen af, hvilke Brændolier der skal falde ind under Beskatningen, i Hovedsagen har fulgt den i den svenske Beskatningslov derom indeholdte Bestemmelse. Det af Ministeren forelagte Lovforslag undergik ved dets Behandling i Tingene kun uvæsentlige Forandringer, bortset fra, at Afgiften som Følge af Vedtagelsen ved Loven om Motorafgiften forhøjedes fra 6 Ø. til 7 Ø. pr. l. Efter Folketingsudvalgets Forslag indsattes i det Bestemmelsen om Fritagelse for Afgift af Benzin til Brug i Fartøjer, der bruges i erhvervsmæssigt Øjemed, ligesom Størrelsen af den Benzinbeholdning, som enhver ved Lovens Ikrafttræden skattefrit kan have, efter Udvalgets Forslag blev nedsat fra 1 000 Liter til 400 Liter. Derhos nedsattes Statskassens Andel i Afgiften til Administration af den fra 2 pCt., som var foreslaaet, til 1½ pCt., og af Ordføreren udtaltes, at man havde ønsket at nedsætte den til 1 pCt.

Lovforslaget, der ingen Forandring undergik i Landstinget, vedtoges enstemmigt af begge Ting.

I Landstinget henstillede Ordføreren til Finansministeren, at de Undtagelsesbestemmelser, som er gjort for Jernbanemotorkørsel og forskellig anden Motordrift: Motordrift af Fiskerfartøjer, Motordrift af Sejlskibe o. s. v., fra Finansministeriets Side maa blive fortolket og praktiseret paa saa human en Maade, som det er Ministeriet muligt i Henhold til de vedtagne Regler, da Hensigten med Afgiften paa Benzin er kun at bidrage til at dække Vejsliddet, og at andre Virksomheder bør derfor slippe fri i saa stor Udstrækning, som det i det hele taget er Administrationen muligt, men paa den anden Side bør man ogsaa optræde saa kraftigt og skarpt som muligt overfor dem, der bruger Benzin til Motorkøretøjer, for at faa Afgiften ind i fuldt Omfang. Denne Betragtning tiltraadte Finansministeren.

18. Lov om Ændring i Lov af 20. December 1924 om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer. (Finansminister *Neerthgaard*). [A. Sp. 6159—C. Sp. 1421, 2167].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁶/₆ (F. Sp. 6342). 1. Beh. ¹⁸/₆ (F. Sp. 6470). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Knud

Hansen, F. K. Madsen, J. P. Jensen, N. P. Nielsen, Sundbo, Wilmann, Hedelund [Form.]. Vanggaard, Aksel Jensen, J. C. A. Larsen, Kyed, [Skr.] Korsgaard, C. J. F. Sven, Ulrich og Holdgaard). Betænkning (B. Sp. 2417) afgiven $2^{9/6}$. (Ordfører: Hedelund). 2. Beh. $1^{1/7}$ (F. Sp. 6979). 3. Beh. $2^{7/7}$. (F. Sp. 7023). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $6^{7/7}$ (L. Sp. 2349). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bramsnæs, Bunch, Frandsen, A. P. Hansen, I. A. Hansen, H. P. Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], Kloppenborg-Skrumsager, N. K. Kristensen, Laursen, Maegaard [Form.], A. O. Rasmussen, C. F. Sørensen og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 3133) afgiven $9^{7/7}$. (Ordfører: Maegaard). 2. Beh. $12^{7/7}$ (L. Sp. 2519). 3. Beh. $13^{7/7}$ (L. Sp. 2553). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 176).

Ved Loven, til hvilken Forslag fremsattes, fordi der i Lov af 20. December 1924 bestemmes, at den skal forelægges til Revision i indeværende Rigsdagssamling, og som efter sit Indhold skal forelægges til Revision inden Udgangen af 1930, foretages følgende Ændringer i den nævnte Lov:

Ved § 1 bestemmes, at der for et Motorkøretøj, der en Gang har været indregistreret, ved ny Indregistrering i andet Navn skal erlægges 10 pCt. af Omsætningsafgiften efter Lovens § 1, 1. Stykke, naar Motorkøretøjet har gennemgaaet saadanne Reparationer eller Omdannelser, at det har faaet Karakter af at være et nyt Køretøj, medens der tidligere var foreskrevet »en Trediedel«. Af Ministeren var foreslaaet »en Femtedel«, men det ændredes i Folketinget efter Forslag af Udvalget.

Efter § 2 udgaar i § 4 i Loven af 1924 de to sidste Stykker og erstattes af følgende:

»Ved Vurderingen fastsættes Køretøjets almindelige Værdi ved Salg til Bruger her i Landet i ikke afgiftsberigtiget Stand. De i Henhold til Loven af 20. December 1924 om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer nedsatte Vurderingsnævn, der hvert bestaar af en Formand og to Medlemmer, foretager de foreskrevne Vurderingsforretninger, dog saaledes, at Betalingen for Vurderingen, der fastsættes efter Toldbestyrelsens nærmere Bestemmelse og fordeles ligeligt mellem vedkommende Nævns Formand og Medlemmer, udredes af Statskassen.

Nærer Toldvæsenet Tvivl om Rigtigheden af den i en fremlagt Kontrakt eller paa anden Maade for et Motorkøretøj angivne Pris, kan det forlange den afgiftspligtige Værdi fastsat ved Vurdering paa den forannævnte Maade.«

Bestemmelsen indsattes efter Forslag af Folketingsudvalget, fordi den tidligere fastsatte Betaling for Vurderingen har været alt for stor.

Ved § 3 foretages i § 8 i Loven af 1924 følgende Ændringer:

I Paragraffens 3. Stykke, næstsidste Linie, indføjes efter »ydes«: »til de Køretøjer, hvis Antal er fastsat i en af den paagældende Kommunalbestyrelse godkendt Droskeordning, eller«.

Som nyt 4. Stykke indføjes: »Toldbestyrelsen bemyndiges endelig til efter nærmere fastsatte Regler at meddele Fritagelse for Afgift af Motorkøretøjer, der foruden at anvendes til Befordring af Handelsrejsende er indrettede saaledes til Befordring af disses Vareprøver, at Motorkøretøjet i det væsentlige har Karakter af at være bestemt til Varebefordring.«

Ved den første Ændring opnaas, at den Lempelse, der ved den gældende Lov var givet for Droskekøretøjer efter det Antal Drosker, der var ved Lovens Ikrafttræden, fremtidig skal gælde alle Køretøjer, hvis Antal er fastsat i en godkendt Droskeordning.

Den i 2. Stykke indførte Fritagelse for Afgift savnedes der tidligere Hjemmel til at give, den er ønsket fra interesserede Erhvervsorganisationer.

I Henhold til Lovens § 4 udgaar § 23 i Loven af 1924 og erstattes af følgende:

»De i Henhold til nærværende Lov indkommende Afgifter fordeles ved Finansministerens Foranstaltning paa følgende Maade:

Der stilles forlods et Beløb af $1\frac{1}{2}$ pCt. af den samlede Afgift til Raadighed for Finansministeren som Bidrag til Dækning af de med Opkrævningen af Afgiften forbundne Udgifter.

Resten af Afgiften fordeles saaledes:

Til Københavns Kommune.....	5 pCt.
- Frederiksberg —	1,5 —
- Købstæderne.....	8 —
- samtlige Sognekommuner.....	42,5 —
- samtlige Amtskommuner.....	43 —

Med Hensyn til Fordelingen af Beløbene til de enkelte Købstad-, Amts- og Sognekommuner samt Anvendelsen af den disse tilfaldende Del af Afgiften følges tilsvarende Regler som fastsat i § 9, Stykke 3—6, i Lov om Afgift af Motor-køretøjer m. v., ligesom Bestemmelserne i sidstnævnte Lovs § 10 finder tilsvarende Anvendelse ogsaa for de i Henhold til nærværende Lov opkrævede Afgifter.«

I § 23 i Loven af 1924 bestemmes, at Udbyttet af Afgiften skal anvendes efter Finansministerens Skøn til ekstraordinær Afbetaling paa Statsgælden. Den forandrede Anvendelse, der nu efter nærværende Lov skal gøres af Afgiften, motiveres ved, at Afgifterne ifølge Loven om Afgift af Motorkøretøjer m. v. ikke vil give Kommunerne fuld Dækning for de i den omhandlede Vejudgifter, hvorfor det foreslaas, at ogsaa Omsætningsafgiften, med Fradrag af 1½ pCt., der anvendes som Bidrag til Dækning af de med Optrækningen forbundne Udgifter, tillægges Kommunerne. Afgiftens Udbytte er paa Finanslovforslaget for Finansaaret 1927—28 anslaaet til 6 500 000 Kr., hvilket Beløb, i Forbindelse med det, der vil indvindes efter Loven om Afgift af Motorkøretøjer, tilnærmelsesvis vil kunne dække de Udgifter, der paaføres Kommunerne ved det ved Automobilkørselen foranledigede Vejslid.

Det forelagte Lovforslags Fordeling af Afgiften afveg fra den, der vedtoges, derved, at der var tillagt Sognekommunerne 25,5 pCt. og Amtskommunerne 60 pCt. Det ændredes i Folketinget efter Forslag af et Mindretal af Udvalget (Venstre, Radikale og af de Konservative Ulrich), tiltraadt af Finansministeren, medens de to andre konservative Medlemmer af Udvalget (Korsgaard og Sven) foreslog følgende Skala: 6½ pCt., 1¾ pCt., 10 pCt., 41¾ pCt. og 40 pCt. — Endelig foreslog Socialdemokraterne, at Afgiften efter Fradrag af de 1½ pCt. skulde »fordeles overensstemmende med Lov Nr. 85 af 15. Maj 1903, §§ 32 og 33, om kommunal Beskatning og Statstilskud til Kommunerne, »: fordeles til Kommunerne i Forhold til disses Udgifter til Skolevæsen, Aldersrente, Fattigvæsen og Hjelpekasser. Dette Ændringsforslag forkastedes med 85 Stemmer mod 46; de to konservative Medlemmers Forslag forkastedes

ved Navneopraab med 65 Stemmer mod 66 (2 svarede Stemmer ikke, og 14 var fraværende), hvorefter Mindretallets af Finansministeren tiltraadte Forslag vedtoges enstemmigt med 125 Stemmer.

De to fornævnte konservative Medlemmer stillede til § 1 Forslag om at sætte Afgiften til 25 pCt. af Motorkøretøjets afgiftspligtige Værdi med Fradrag af 1 000 Kr., men det forkastedes med 104 Stemmer mod 24.

I Landstinget foreslog Venstre, Konservative og Radikale at vedtage Lovforslaget i Folketingets Affattelse, medens Socialdemokraterne, efter at have opgivet at genoptage deres Meningsfællers i Folketinget fremsatte Ændringsforslag om Fordelingen af Afgiften, foreslog Fordelingsskalaen i § 4 ændret saaledes, at den gav Hovedstadens Kommuner og Landets Købstæder en noget større Del af Afgiftsbeløbet end foreslaet i Lovforslaget; Skalaen foresloges saalydende: $6\frac{1}{2}$ pCt., $1\frac{3}{4}$ pCt., 10 pCt., $41\frac{3}{4}$ pCt. og 40 pCt. Det forkastedes med 39 Stemmer mod 20.

Ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget fremsatte Finansministeren følgende almindelige finansielle Udtalelser:

»Jeg finder det rigtigt i Forbindelse med Omtalen af denne Bestemmelse, som er af mere almindelig finansiell Karakter, at fremkomme med nogle Udtalelser om, hvorledes det forholder sig med den Ramme, indenfor hvilken finansielle Dispositioner med Hensyn til indeværende Finansaar kan træffes, og hvilke Dispositioner det er Regeringens Agt at træffe for dette Finansaar. Efter de Ændringer, som de saakaldte Nedskæringslovforslag er blevet undergivet i Folketinget, og idet der helt bortses fra Loven om Invaliditetsrente, paa hvilken der jo efter den Skikkelse, Lovforslaget fik ved anden Behandling her i Folketinget, ikke kan paaregnes nogen Besparelse, kan Besparelsen ved Nedskæringslovforslagene nu kun beregnes til ca. 21 Mill. Kr. for indeværende Finansaar. Forholdet er dette, at efter Forslagene, som de oprindeligt er fremsat, vilde der i et Normalaar opnaas en Besparelse af 50,8 Mill. Kr.; men efter de Beskæringer, Forslagene har modtaget, og eftersom der foreløbig ikke kan regnes med Besparelse paa Invalidereenten, vil i et Normalaar Besparelsen kun kunne regnes til 40,3 Mill. Kr., det vil sige ca. 10,5 Mill. Kr. mindre. Derimod maa der jo for Finansaaret 1927—28 regnes med andre og væsentlig lavere Tal, dels fordi Lovene først træder i Kraft et Stykke ind i Finansaaret, og dels fordi de gældende Refusionsbestemmelser for flere af Lovene medfører, at Besparelserne enten slet ikke eller kun delvis fremkommer i indeværende Finansaar. Af Besparelserne med Hensyn til Aldersrenteforslaget fremkommer der jo overhovedet ingen

i indeværende Finansaar. Som Følge deraf kan Besparelserne i indeværende Finansaar ikke anslaaes højere end til 21 Mill. Kr. imod de oprindelig anslaaede 29,1 Mill. Kr. — her var jo Invaliderrenten med —, det vil altsaa sige ca. 8,1 Millioner lavere.

Med Hensyn til Finansloven vil Forholdet, saa vidt det nu kan overses, blive det, at der, bortset fra Virkningerne af de Love, jeg omtalte for et Øjeblik siden, bliver et Minus i Forhold til det oprindelig fremlagte Finanslovsforslag paa ca. 13,5 Mill. Kr. Det maa nemlig erindres, at der overfor de ved anden Behandling gennemførte Nedskæringer af de frie Bevillinger og Stigningen i den oprindelig anslaaede Skatteindtægt paa ca. 7,3 Mill. Kr. staar visse nødvendige Merudgifter, f. Eks. Renteudgiften til det hollandske Laan, og navnlig meget betydelige Mindreindtægter, for hvilke der paa Driftsbudgettet skal skaffes Dækning. Hvad disse Mindreindtægter angaar, sigter jeg navnlig til de ca. 9 Mill. Kr., hvormed Indtægterne af Statsbanerne paa Finanslovsforslaget, bortset fra den senere gennemførte Nedsættelse af Godstaksterne, var beregnet for lavt, og endvidere til Mindreindtægten ved den af den tidligere Regering fastlagte, men for øvrigt af alle Partier godkendte Nedsættelse af Posttaksterne med ca. 6 Mill. Kr. Endvidere regner jeg til disse Mindreindtægter den af den nuværende Regering gennemførte Nedsættelse af Statsbanernes Godstakster. Denne Takstnedsættelse udgør i alt ca. 15 Mill. Kr.; men Statsbanerne regner med, at der af dette Beløb kan indvindes 3,7 Mill. Kr. ved den af Takstnedsættelserne skabte Trafikforøgelse og 2,3 Mill. Kr. ved de strengere Tjenestetidsregler, som er under Gennemførelse. Herved reduceres Mindreindtægten som Følge af Takstnedsættelsen til 9,3 Mill. Kr., naturligvis bortset fra Statsbanernes Andel i den Besparelse paa Lønninger og særlige Ydelser til Tjenestemænd, som der er regnet med i de 21 Mill. Kr., jeg for et Øjeblik siden nævnte. Denne Statsbanernes Andel i Besparelserne paa Tjenestemandsløven vil for Finansaaret 1927—28 udgøre ca. 3³/₄ Mill. Kr.

Dette vil altsaa sige, at ved de paa Driftsbudgettet indvundne Besparelser kan det Underskud paa 9 plus 6 Mill. Kr. — det er 15 Mill. Kr. — minus det anslaaede Overskud paa Driftsbudgettet paa 1,3 Mill. Kr., altsaa i alt 13,7 Mill. Kr., som uafhængigt af denne Regerings Forslag og Foranstaltninger vilde være fremkommet paa Budgettet, dækkes. En ikke ringe Del af Besparelserne gaar altsaa til at dække det Underskud, som var der, inden Besparelsesforslagene fremkom, og det vil alene af denne Kendsgerning være klart, hvor nødvendige disse Nedskæringsforslag har været, ikke

alene for i nogen Grad at kunne lette de offentlige Byrder, men ogsaa for at kunne holde Balancen paa Finansloven. Men foruden denne Dækning paa 13,7 Mill. Kr. dækkes endvidere de 11,3 Mill. Kr. — 15 ÷ de ved Trafikforøgelse indvundne 3,7 —, som den af denne Regering gennemførte Nedsættelse af Godstaksterne vil koste, foruden de nødvendige Nybevillinger, om hvilke der er stillet Forslag paa Finansloven. Tilbage bliver der i Henhold til det, jeg har nævnt, 21 Mill. Kr. minus 13,5 Mill. Kr., det vil sige ca. 7,5 Mill. Kr. plus Overskuddet fra det oprindelige Finanslovsforslag, 1,3 Mill. Kr., det vil sige, at der bliver ca. 8,8 Mill. Kr. tilbage. Dette Beløb udgør omtrent den Sikkerhedsmargen, som jeg maa anse for nødvendig til Dækning af Tillægsbevillingslovens Merudgifter, særlig under Hensyn til, at Besparselsen ved Nedskæringsforslagene efter deres Natur ikke lader sig beregne med fuld Nøjagtighed, og ogsaa under Hensyn til den hele Usikkerhed ved den økonomiske Situation, der kan gøre uforudsete Udgifter nødvendige, og som kan formindske de beregnede Indtægter af de indirekte Afgifter. Under Hensyn til disse Forhold mener jeg ikke at turde anslaa Sikkerhedsmargenen, det vil altsaa sige Overskuddet, mindre end omtrent det Beløb, jeg her har nævnt.

Regeringen ønsker dog ikke at blive staaende herved. Den anser det for i høj Grad paakrævet, at der foruden Takstnedsættelserne og de Lettelser i Kommunernes Byrder, som dels Nedskæringsforslagene og dels de to Lovforslag om Automobilafgift vil medføre, finder en Nedsættelse Sted af Indkomst- og Formueskatten allerede for indeværende Finansaar. Regeringen ønsker for at muliggøre denne Lettelse, foruden at skaffe Dækning for Takstnedsættelserne og sikre Balancen paa Finansloven, at skaffe sig fornøden Hjemmel til at anvende det Beløb paa ca. 9,1 Mill. Kr., hvormed Udbyttet af Valutaskatten i Henhold til Loven af December 1924 overskrider det Beløb, der er medgaaet til Tilbagebetaling af Laanet hos Nationalbanken paa 40 Mill. Kr., til en ekstraordinær Skatnedsættelse. At dette Overskud bør anvendes paa denne Maade, er jo ikke noget nyt for dette høje Ting. Det er jo tidligere blevet hævdet fra forskellige Sider: af det konservative Folkeparti, af mig som Ordfører for Venstre i Foraaret og ogsaa af den tidligere radikale Finansminister, Dr. Edvard Brandes, i Lands-tinget.

Det er saaledes min Hensigt i Henhold til § 53 i Indkomstskatteloven at foreslaa den Indkomst- og Formueskat til Staten, der paalignes for Skatteaaret 1927—28, nedsat med 10 pCt., saaledes at for Københavns Vedkommende hele Oktoberraten af Statsskatten i Aar skal bortfalde, og saa-

ledes at der for det øvrige Lands Vedkommende ydes et Fradrag paa 20 pCt. af den Halvaarsrate, som forfalder i Oktober d. A. Indkomst- og Formueskatten for Skatteaaret 1927—28 kan jo efter de Oplysninger og Beregninger, der er fremskaffet i Finansministeriet, neppe anslaaes højere end til ca. 94 Mill. Kr., og 10 pCt. af dette Beløb bliver altsaa 9,4 Mill. Kr., saaledes at der bliver en Overskudsmargen paa Driftsbudgettet af ca. 8½ Mill. Kr., efter at de 9,1 Mill. Kr. fra Valutaskatten er overført.

De Skatte-, Takst- og Afgiftslettelser, hvormed der i indeværende Finansaar under Forudsætning af de forskellige Nedskæringsforslags Vedtagelse i den Skikkelse, hvori de var forelagt, eller i den Skikkelse, hvori de er vedtaget her i Folketinget, kan regnes, vil udgøre følgende Beløb — jeg anser det for rigtigt at nævne i Sammenhæng, hvad der dette Aar kan ydes af Lettelser paa den Maade, jeg her har antydnet. Takstnedsættelserne vil udgøre et Beløb paa 21 Mill. Kr., den ekstraordinære Nedsættelse af Indkomst- og Formueskatten til Staten vil udgøre 9,4 Mill. Kr. Der er endvidere det Beløb, der vil blive til Raadighed til Dækning af Kommunernes Vejudgifter som Følge af Automobilsliddet udover det af den tidligere Lovgivning følgende. Den tidligere Automobilafgiftslov regnes for Finansaaret 1926—27, skønt det endnu ikke er fuldstændig opgjort, at ville indbringe ca. 17 Mill. Kr., og det Automobilafgiftslovsforslag, som nu er ført over til Landstinget, regnes at ville indbringe ca. 22 Mill. Kr. Det vil altsaa sige, at der fremkommer en Merydelse paa 5 Mill. Kr. til Kommunerne til Dækning af deres Vejudgifter. Og endvidere vil det Lovforslag om Omsætningsafgift af Automobiler, som jeg for et Øjeblik siden har fremsat, give et Beløb paa 6½ Mill. Kr. til Fordeling efter lignende Regler som Automobilafgifterne til Kommunernes Vejudgifter. Jeg skal tilføje, at for at skaffe fuld Dækning — jeg tror for øvrigt, jeg nævnte det før, men jeg skal gentage det —, for at skaffe fuld Dækning for det af Automobilerne forårsagede Slid paa de kommunale Veje vilde der kræves udover de 5 Mill. Kr. endnu 7½ Mill. Kr. Her ydes altsaa kun 6½ Mill. Kr.; men det vil dog ses, at Automobilvejsliddet paa det allernærmeste erstattes. Hertil kommer saa den Andel, som falder paa Finansaaret 1927—28, af de 8,8 Mill. Kr., hvortil Udgiftslettelserne for Kommunerne efter de Ændringer, Folketinget har foretaget i Nedskæringslovsforslagene, og stadig idet der ikke regnes med Invalidelovforslaget, kan anslaaes for et Normalaar. Det er jo ikke saa lidt mindre end det, der efter Regeringens oprindelige Lovforslag var anslaaet, idet herefter Kommunernes Lettelser som Følge af disse Love

var anslaaet til ca. 11½ Mill. Kr. i et Normalaar. Hvor meget af denne anslaaede Lettelse for Normalaaret der kan falde paa Finansaaret 1927—28, er det umuligt med Sikkerhed at beregne, men største Delen deraf falder jo nok paa dette Finansaar. Endvidere er der ogsaa indtraadt en væsentlig ringere Lettelse for forretningsdrivende med Hensyn til de Kontingenter, de svarer efter de sociale Love, ved de Ændringer, der er vedtaget her i Folketinget, og ved at Invaliderentelovforslaget foreløbig er sat ud af Spillet. Disse Lettelser kan nu nemlig ikke anslaaes til mere end 4,3 Mill. Kr., medens det tidligere var ikke mindre end 7½ Mill. Kr. Det er særlig Invaliderentelovens 3 Mill. Kr., som her tæller.

De Beløb, jeg her har nævnt for Nedsættelse af Indkomst- og Formueskatten, Takstnedsættelserne, Aflastningen af de kommunale Byrder og Nedsættelse af de erhvervsdrivendes Ydelser i Henhold til den sociale Lovgivning, udgør tilsammen for et Normalaar ca. 55 Mill. Kr., og de vil alle blive fortløbende med Undtagelse af den ekstraordinære Nedsættelse af Formue- og Indkomstskatten paa 9,4 Mill. Kr., der kun gælder for 1927—28. Men selvfølgelig bør vi ogsaa for de kommende Aar tilstræbe en Nedsættelse af Indkomst- og Formueskatten, og en Nedsættelse, der ikke har den summariske Karakter, som den faar ved Benyttelsen af § 53 i Formue- og Indkomstskatteloven, men som i nogen Grad omformer de Regler, hvorefter Skatten paa-lignes.

Indkomst- og Formueskatten er nemlig ved Siden af de kommunale Ejendomsskatter den mest trykkende Skattebyrde her i Landet. Efter at paa Finanstoldens Omraade saa godt som alt, hvad der kan regnes for Livsfornødenheder, er blevet fritaget for Skat, og kun ganske enkelte store almindelige Konsumartikler bærer en moderat Skat, medens i øvrigt den indirekte Beskatning er lagt i stigende Grad paa Luksusvarer, kan man ikke sige, at de indirekte Skatter, set i Forhold til Krisesituationen, spiller en særlig uheldig Rolle. Derimod er de kommunale Ejendomsskatter og ligeledes Statsformueskatten blevet en overordentlig trykkende Byrde paa hele den besiddende Del af Befolkningen og Erhvervslivet i dets Helhed. Den nugældende Statsformueskats Regler for Progressionen i Skatten virker langt skarpere end Progressionen for Indkomstskattens Vedkommende, og idet Formueskattens Satser intet som helst Hensyn tager til Formuens Afkastning, bliver de for lavt forrentende eller slet ikke forrentende Formuer — og under de nuværende Forhold er der overordentlig mange saadanne, man behøver blot at gennemgaa det landøkonomiske Bureaus sidste

Opgørelser af Driftsregnskaberne for Landejendomme af forskellig Størrelse, og man vil se, at der af Formuer, der er anbragt i Landejendomme, i ganske overordentlig mange Tilfælde slet ikke haves nogen Forrentning eller kun en yderst ringe, og noget lignende gælder en ikke ringe Del af de Kapitaler, der er anbragt i det almindelige Erhvervsliv under Kriseforhold som disse — en Byrde af ganske overordentlig trykkende Art, en Skattebyrde, der virker delvis og i ikke ringe Grad som en Formuekonfiskation. At en Beskatning af denne Art hemmer Kapitalopsparingen, som er den nødvendigste Betingelse for hele vor økonomiske Fremtid, i en meget væsentlig Grad, kan der ingen Tvivl være om. Opgaven maa derfor være at bringe Formueskatten til at staa i et rimeligt Forhold til Formuens Afkastning. Saaledes var det ogsaa oprindelig Tanken, da vi fik Formuebeskatningen gennemført. Det var ogsaa Tanken ved Vedtagelsen af Formueskatten i Loven af 1912, og jeg kan tilføje, ogsaa da man under det radikale Ministerium vedtog Ændringen i 1915. Oprindelig var Tanken med Formueskatten den, at man vilde beskatte Formueindtægten højere end Indtægten af personligt Arbejde, og Normen var omtrent, at Formueindtægten skulde betale det dobbelte af, hvad Indtægten af personligt Arbejde beskattedes med. Jeg kan i denne Sammenhæng ikke gaa i Enkeltheder, men hvis ærede Medlemmer vil gennemregne forskellige Eksempler paa, hvorledes den nuværende Formueskat virker, og dér regne med en Normalrente — jeg vil slet ikke tale om ikke-forrentende Formuer eller Formuer med abnormt lav Rente —, vil de se, at saa snart man kommer op paa Formuer af nogenlunde Størrelse, fremkommer der et ganske overordentlig stort Misforhold, og selv normale Indtægter af Formuebesiddelser er ofte beskattet flere Gange saa højt som en almindelig Indtægt af personligt Arbejde. Der maa her skabes en bedre Overensstemmelse med, hvad der var den oprindelige Hensigt med Formueskatteloven.

Men ogsaa Indkomstskatten for Personer og Selskaber bør ændres i nedadgaaende Retning. Det bør navnlig overvejes, hvorvidt der kan findes praktiske Former for Lettelser med Hensyn til den Del af Indkomsten, der opsøres. Det er et Problem, som man under den almindelige Kapitalnød Verden over i de senere Aar har syslet med i mange Lande. Der er efter mit Skøn endnu ikke fundet nogen praktisk Løsning paa dette Punkt, men man arbejder med det overalt, og vi vil ogsaa søge i Ministeriet, om det dog ikke var muligt at finde i alt Fald en Tilnærmelse til en praktisk Løsning af dette Spørgsmaal herhjemme.«

19. Lov om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 3771—C. Sp. 1155, 1341, 1417].

Fremsat i *Folketinget* $17/2$ (F. Sp. 2331). 1. Beh. $17/3$ (F. Sp. 3520). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bording, Hækkerup, J. P. Jensen, Larsen (Bjerre), A. C. Mortensen, Weygaard, Clausager [Form.], Nørskov, Jensen (Broby), Raunkjær [Sokr.], Svend Nielsen, A. C. D. Petersen, Viggo Hansen, Ulrich og H. C. Hansen). Betænkning (B. Sp. 1879) afgiven $25/5$. (Ordfører: Clausager). 2. Beh. $31/5-1/6$ (F. Sp. 5969, 5993). 3. Beh. $3/6$ (F. Sp. 6237). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $9/6$ (L. Sp. 1885). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Frandsen, Frøkjær [Sokr.], Gregersen, A. P. Hansen, I. A. Hansen, Hansen-Stavnsbjerg, Hauch [Form.], Jensen (Aale), Kr. Johansen, Kloppenborg-Skrumsager, Hans Nielsen, Rasmus Nielsen, Johannes Pedersen, P. C. Petersen og S. Rasmussen). Betænkning (B. Sp. 2381) afgiven $21/6$. (Ordfører: Hauch). 2. Beh. $24/6$ (L. Sp. 2211). 3. Beh. $24/6$ (L. Sp. 2241). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2415) afgiven $29/6$. Eneste Beh. $1/7$ (F. Sp. 6974). *Loven stadfæstet 10. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 185).

Nærværende Lov er et Led i Rækken af de Besparelsesforslag, Regeringen har fremsat. Loven er udarbejdet paa Grundlag af Loven af 8. Juni 1912 om Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme og de ved senere Love fastsatte Ændringer i denne Lov.

Nedenfor fremsættes en skematisk *Oversigt over Tilskuddenes Fordeling og Størrelse* før og nu:

Tilskudsberettigede Foranstaltninger:	Statens Tilskud:			
	i Finansaaret 1926—27:		Efter Lovforslaget som fremsat	Efter nærværende Lov
	efter gældende Husdyrlov	efter foreløbigt Regnskab		
	Kr.	ca. Kr.	Kr.	Kr.
Landboforenings-Dyrskuer	130 000	112 000	60 000	90 000
Fællesskuer	60 000	60 000	60 000	50 000
Statsskuer for Hingste	30 000	28 000		
— - Tyre	30 000	30 000		
Bedømmelse af Afkom efter Hingste og Tyre				20 000
Hesteavlforeninger	80 000	43 300	50 000	40 000
Kvægavlforeninger	90 000	85 400	90 000	90 000
Kontrolforeninger	120 000	119 600	120 000	120 000
Svineavlscentre	20 000	20 000	20 000	20 000
Stambøger	20 000	20 000	20 000	20 000
Husdyrbrugskonsulenter (anslaet)	215 000	185 100	130 000	(Beløbet overføres til Finansloven).
Afkomsundersøgelser	10 000	10 000	10 000	15 000
Andre Formaal	40 000	26 700	30 000	35 000
Statsskuekommissionen eller Tilsynskommissionen (anslaet)	46 440	42 100	10 000	10 000
I alt	891 440	782 200	600 000	510 000 *)

*) Til dette Beløb maa ved Sammenligning med Lovforslaget lægges 130 000 Kr. (Tilskuddet til Konsulent-Lønninger m. m.), der overføres til Finansloven.

Loven fastsætter følgende:

A. *Tilskud til Præmiering ved Skuer.*

a. *Præmiering af Dyr* efter denne Lov kan kun finde Sted, naar Dyret er forsynet med paalidelige Oplysninger om Afstamning og Fødselstid og skønnes at have virkelig Avlsværdi. Det bliver derhos at paase, at Dyr, der har været præmierede paa et Skue, ikke samme Aar tilkendes Pengepræmier paa et andet Dyrskue — Fællesskuer samt Dyrskuer ved Landmandsforsamlinger undtagne. Forinden Skuets Afholdelse skal der af vedkommende Forening eller Sammenslutning af Foreninger udarbejdes et Katalog, indeholdende Regler for Bedømmelsen af de udstillede Dyr samt Navnene paa de Personer, der foretager Bedømmelsen.

b. Statstilskuddet (indtil 90 000 Kr.) til *lokale Dyrskuer* (indtil $\frac{4}{10}$ af det Beløb, som Foreningen anvender til Præmiering af Avlsdyr) fordeles af Landbrugsministeren mellem Landboforeninger og Husmandsforeninger eller Sammenslutninger af saadanne, der virker til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme, dog saaledes:

at ingen Forening, der ikke har bestaaet *et Aar* og ikke tæller mindst 150 bidragydende Medlemmer med et samlet aarligt Bidrag af mindst 300 Kr., kan faa Tilskud, dog at Landbrugsministeren, hvor særlige geografiske Forhold gør det ønskeligt, kan fravige denne Bestemmelse, at Tilskuddet i Kroner ikke maa overstige det 4-dobbelte af Tallet af Foreningens bidragydende Medlemmer, *samt* at Ansøgningen om Tilskud indsendes gennem de samvirkende Landboforeninger eller de samvirkende Husmandsforeninger i den paagældende Landsdel.

Reglerne for Præmieuddelingen bestemmes i øvrigt af Foreningerne selv. Ved enhver Præmieuddeling skal der fores en Protokol, hvori alle Dyr, der præmiebelønnes, indtegnes med en kort Redegørelse for deres Afstamning og Egenskaber. Gennem de samvirkende Landboforeninger eller de samvirkende Husmandsforeninger i vedkommende Landsdel indsendes hvert Aar inden den 1. Oktober til Landbrugsministeriet en Præmiefortegnelse og 3 Eksemplarer af Kataloget fra Dyrskuet samt Regnskab over det anvendte Præmiebeløb.

c. Statstilskuddet (indtil 50 000 Kr.) til *Fællesskuer* ydes med indtil $\frac{4}{10}$ af det Beløb, som vedkommende Fællesforening eller Fjerkræ- eller Biavlerforening anvender til Præmiering ved disse Skuer, og fordeles af Landbrugsministeren:

1) til Præmier ved de af Fællesforeningerne (de samvirkende Landboforeninger eller de samvirkende Husmandsforeninger i vedkommende Landsdel) afholdte Skuer,

2) til Præmier for Avlsdyr af Høns, Kalkuner, Gæs og Ænder ved Skuer, som afholdes af Foreninger, der omfatter hele Landet eller større Dele af samme, og som tæller mindst 1 000 bidragydende Medlemmer, samt

3) til Præmier ved Biavlsskuer, der afholdes af Biavlerforeninger, der omfatter hele Landet eller større Dele af samme, og som tæller mindst 600 bidragydende Medlemmer.

For de ovennævnte Skuer indsendes hvert Aar inden den 1. Oktober til Landbrugsministeriet en Præmiefortegnelse og 3 Eksemplarer af Kataloget fra Dyrskuet samt Regnskabet over det anvendte Præmiebeløb.

d. Tre af Landbrugsministeren udnævnte Mænd, af hvilke den ene udnævnes til Formand, danner en *Kommission*, der efter Landbrugsministerens nærmere Bestemmelse fører *Tilsyn med de ved denne Lov gennemførte Foranstaltninger*. Udnævnelsen gælder for 3 Aar. Kommissionen udgiver en aarlig Beretning om de nævnte Foranstaltninger og fungerer tillige som raadgivende Organ for Landbrugsministeriet i Spørgsmaal vedrørende Husdyravl og Husdyrbrug.

B. Tilskud til Avlsforeninger.

a. Statstilskuddene til *Avlsforeninger* fordeles af Landbrugsministeren og kan kun gives til Foreninger, som er indordnet under og anbefalet af en Fællesledelse, der omfatter mindst 10 eller, hvis Antallet er mindre, alle i Landsdelen værende Foreninger, samt anbefales af de samvirkende Landboforeninger eller de samvirkende Husmandsforeninger i vedkommende Landsdel. Ansøgninger om Tilskud indgives gennem Fællesledelsen og disse Foreninger. — Avlsforeningerne er med Hensyn til Anvendelsen af Statstilskuddet undergivet Landbrugsministerens Tilsyn. Standser

en Forening sin Virksomhed i Løbet af det Finansaar, for hvilket Statstilskuddet er modtaget, er Landbrugsministeren berettiget til at forlange Tilbagebetaling af Statstilskuddet eller en forholdsmæssig Del af samme; for Tilbagebetalingen hæfter Bestyrelsens Medlemmer en for alle og alle for en.

b. Tilskuddet (indtil 40 000 Kr.) til *Hesteavlforeninger* ydes med indtil 200 Kr. for hver Foreningerne tilhørende Hingst. Hesteavlforeninger skal for at opnaa Adgang til Tilskud have deres Vedtægter godkendt af Landbrugsministeren og skal bestaa af mindst 15 Medlemmer og mindst hvert 3die Aar lade afholde Hoppekaaring. — Statstilskuddet ydes Foreningerne til et bestemt Avlsdyr, der for det paa-gældende Aar, hvor Statstilskuddet søges, skal være kaaret ved en af de samvirkende Hesteavlforeninger for den paa-gældende Avlsretning indenfor vedkommende Landsdel foranstaltet Hingstekaaring eller være præmieret med 3die eller højere Pengepræmie ved et med Tilskud afholdt Skue eller mindst 4de Præmie ved et Fællesskue, i Alderen 4 til 6 Aar være fremstillet een Gang og have opnaaet mindst 4de Præmie ved et Skue, ved hvilket Bedømmelsen ledes af de provinsielle Fællesforeninger, og, for saa vidt ikke særlige Forhold umuliggør det, inden det fyldte 7de Aar være tilkendt mindst 3die Afkomspræmie ved en Bedømmelse, ledet af de samvirkende Landboforeninger i vedkommende Landsdel. — Hvis Hingsten afhændes, beholdes Statstilskuddet dog uden Afkortning, saafremt Foreningen inden 2 Maaneder efter Afhændelsen anskaffer en anden Hingst, der opfylder Betingelserne for Tildeling af Statstilskud. Hvis Hingsten dør i det paagældende Finansaar, beholder Foreningen ligeledes Statstilskuddet uden Afkortning.

Hesteavlforeningerne er pligtige til paa Forlangende at lade de Hingste, til hvilke de har modtaget Statstilskud, aarlig i 4 Aar bedække hver indtil 8 af vedkommende Statskonsulent anviste Hopper mod herfor i Bedækningspenge at faa det dobbelte af det for Foreningens egne Medlemmer fastsatte Beløb. Den heromhandlede Forpligtelse omfatter samtlige de en Hesteavlforening i øvrigt tilhørende Hingste paa 4 Aar og derover, naar de er anerkendt paa et Fællesskue, uanset at der ikke er tildelt Foreningerne Statstilskud for disse Hingste. Foreningerne kan kun frigøre sig for

denne Forpligtelse ved at tilbagebetale samtlige Foreningen i alt tildelte Statstilskud.

c. Tilskuddet (indtil 90 000 Kr.) til *Kvægavlsforeninger* ydes med indtil 100 Kr. for hver Foreningerne tilhørende Tyr. Kvægavlsforeninger skal for at opnaa Adgang til Tilskud bestaa af mindst 10 Medlemmer, hvorhos mindst Halvdelen af de samtlige Medlemmer tilhørende Køer skal være underkastet fyldestgørende Kontrol med Hensyn til Mælkeydelse (Mængde og Fedtindhold) samt Oplysninger om Forbrug af Foder; herfra kan Landbrugsministeren i et Tidsrum af 5 Aar fra denne Lovs Ikrafttræden undtage Kvægavlsforeninger for Køer af Korthornsracen og endvidere andre Kvægavlsforeninger, naar det efter Indstilling af den paagældende Fællesledelse anbefales af de samvirkende Landboforeninger eller de samvirkende Husmandsforeninger i vedkommende Landsdel. — Statstilskuddet ydes Foreningerne for et bestemt Avlsdyr, som i det Finansaar, for hvilket Statstilskud søges, indtil det fyldte 3die Aar skal være kaaret ved en af en Fællesledelse foranstaltet Tyrekaaring eller præmieret med 3die eller en højere Pengepræmie ved et med Tilskud afholdt Skue eller med mindst 4de Præmie ved et Fællesskue og i Alderen 3 til 5 Aar være fremstillet een Gang og have opnaaet mindst 4de Præmie ved et Skue, ved hvilket Bedømmelsen er ledet af de provinsielle Fællesforeninger, og, for saa vidt ikke særlige Forhold umuliggør det, inden det fyldte 6te Aar have opnaaet mindst 3die Afkomspræmie ved en Bedømmelse, ledet af de samvirkende Landboforeninger i vedkommende Landsdel, medmindre særlige Forhold umuliggør dette. Statstilskud ydes kun for Tyre over 1½ Aar. — Til Tyre, der er anskaffet efter Finansaarets Begyndelse, men inden den 1. Oktober, ydes kun halvt Tilskud; til Tyre, der anskaffes efter 1. Oktober, ydes intet Tilskud i det paagældende Finansaar. Hvis Tyren sælges, beholdes Statstilskuddet uden Afkortning, saafremt Foreningen inden 2 Maaneder efter Afhændelsen anskaffer en anden Tyr, der opfylder ovenstaaende Betingelser.

C. *Tilskud til andre Foranstaltninger vedrørende Husdyravl og Husdyrbrug.*

a. Tilskuddet (indtil 120 000 Kr.) til *Kontrollforeninger* ydes med indtil 100 Kr. til hver Assistent, Foreningen har i Virksomhed, og fordeles af Landbrugsministeren til Foreninger, der har til Formaal paa Grundlag af Undersøgelser af Fodringen samt af Mælkemængden og Fedtindholdet i Mælken for hver enkelt Ko at give Oplysninger til Brug ved Valg af Avlsdyr og ved Beregninger af Malkekvægets Foder i Forhold til Ydelsen. Foreningerne skal bestaa af mindst 10 Medlemmer og omfatte et Kreaturantal af mindst 200 Køer; dog kan Landbrugsministeren frafalde Fordringen om det nævnte Medlems- og Kreaturantal enten af Hensyn til Egnens spredte Befolkning og særlige lokale Forhold, eller fordi den paagældende Forening tillige under sit Arbejde optager Kontrolering af andre Grene af Bedriften, der ligger Hovedformaalet nær. — Statstilskuddet betinges af, at Foreningen er indordnet under og anbefales af en Fællesledelse, der omfatter mindst 10 Foreninger, samt anbefales af de samvirkende Landboforeninger eller de samvirkende Husmandsforeninger i vedkommende Landsdel. — Kontrollforeninger, der modtager Statstilskud, skal mindst hvert 3die Aar aabne for Tilgang af nye Medlemmer, saafremt det efter vedkommende Fællesledelses Skøn ikke gaar ud over Kontrolarbejdets forsvarlige Udførelse.

En Kontrollforening, der modtager Statstilskud, skal aarlig til de samvirkende Landboforeninger i vedkommende Landsdel afgive en Beretning, der skal indeholde en nøjagtig Fortegnelse over hver enkelt af de under Kontrol værende Køers Navn eller Nummer, Fødselsdag, Fader og Moder samt Angivelse af de enkelte Køers Mælkeydelse (Mængde og Fedtindhold) og det dertil forbrugte Foder samt Kalvens Fader, Fødselsdag, Mærkning og Anvendelse. Det paahviler de samvirkende Landboforeninger og Husmandsforeninger i vedkommende Landsdel i størst muligt Omfang at bearbejde de saaledes tilvejebragte statistiske Oplysninger og heraf offentliggøre, hvad der skønnes at have særlig Interesse for Malkekvægavlens Fremme. Hvert Aar inden 1. Oktober indsendes til Landbrugsministeriet en Beretning om de foretagne Afkomsundersøgelser samt Regnskab over Udgifterne ved Arbejdets Udførelse.

b. Tilskuddet (indtil 20 000 Kr.) til Oprettelse af *Svineavlscentre* samt Kontrol- og Forsøgsstationer ydes paa Betingelse af, at et tilsvarende Beløb ydes fra anden Side. Ved Avlscentre for Svin forstaas Besætninger eller Samlinger af Avlsdyr af anerkendt Race og god Type, med hvilke der drives rationel og vellykket Renavl i den Hensigt at sprede Avlsdyr til Benyttelse i den almindelige Svineavl. — Svineavlscentrene er undergivet Bedømmelse og Tilsyn, der bestemmes af Landbrugsministeren efter Forhandling med de Organisationer, som yder det tilsvarende Tilskud.

c. Et Tilskud af 20 000 Kr. kan anvendes til Hjælp til Dækning af Udgifterne ved de af de samvirkende danske Landboforeninger udgivne *Elite-Stambøger* for Hingste, Hopper, Tyre, Køer, Svin og Faar.

d. Et Tilskud af indtil 20 000 Kr. kan anvendes til Dækning af Udgifterne ved de af de samvirkende Landboforeninger i de enkelte Landsdele ledede *Bedømmelser af Afkom* efter ældre Hingste og Tyre. — Det paahviler de paagældende Landboforeninger heraf at offentliggøre, hvad der skønnes at have Betydning for Avlens Fremme i Almindelighed. Hvert Aar inden 1. Oktober indsendes til Landbrugsministeriet en Beretning om de foretagne Afkomsbedømmelser, Reglerne for disse, Fortegnelse over Dommerne samt Regnskab over Udgifterne ved Arbejdets Udførelse.

e. Et Tilskud af indtil 15 000 Kr. til *Afkomsundersøgelser og Bearbejdelse af Kontrolforeningernes Indberetninger*.

f. Et Tilskud af indtil 35 000 Kr. til *Fremme af andre Formaal* vedrørende Husdyravl og Husdyrbrug, herunder fortrinsvis *Staldbedømmelse og Fjerkræavl*, som efter Landbrugsministerens Skøn fortjener Støtte af Statskassen, saafremt der fra anden Side ydes et tilsvarende Beløb hertil. Hvert Aar inden den 1. Oktober indsendes til Landbrugsministeriet en Beretning og Regnskab over det anvendte Beløb.

g. Med Landbrugsministerens Tilladelse og paa de af Ministeren stillede Vilkaar samt paa Anbefaling af de samvirkende Landboforeninger eller de samvirkende Husmandsforeninger i vedkommende Landsdel kan Foreninger, der

virker til Avlens Fremme, afholde *frivillig offentlig Auktion over Avlsdyr* uden Auktionsrettens Mellemløst og uden at betale Retsafgift.

D. Overgangsbestemmelse.

Til Hingste, der har modtaget Tilskud i Henhold til Lov om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme af 8. Juni 1912 med senere Tillægslove, kan der ikke ydes et større Statstilskud end 2 000 Kr. i alt.

I de Tilfælde, hvor Købesummen for et Handyr ifølge vedkommende Købekontrakt er gjort *afhængig af, at Dyret opnaar Individ- eller Afkomspræmie ved et Statsskue* i Henhold til Lov af 8. Juni 1912 om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme, skal Kontraktens Bestemmelser anses for opfyldte ved en tilsvarende Præmiering paa et Skue, ved hvilket Bedømmelsen ledes af de provinssielle Fællesforeninger, eller ved Tilkendelse af en tilsvarende Afkomspræmie ved en Bedømmelse, ledet af de samvirkende Landboforeninger i vedkommende Landsdel.

Ved nærværende Lovs Ikrafttræden afskaffes den hidtil eksisterende *Statsdyrskuekommission* og de dermed følgende Statstyreskuer og Statshingsteskuer.

Ved Lovforslagets 2. Behandling henholdsvis i *Folketinget* og *Landstinget* indførtes efter Forslag af *Udvalget eller dets Flertal*, tiltraadt af *Landbrugsministeren*, en Del Ændringer, af hvilke flere, stillede af Folketings-Flertallet, gik ud paa yderligere at nedsætte nogle af Ministeren i Lovforslaget allerede nedsatte Tilskudsbeløb, som det vil fremgaa af foranstaaende skematisk Oversigt.

Et *Mindretal* (Konservative) af Folketingsudvalget mente, at man, naar Statsskuerne bortfaldt og en Del af disses Opgaver paatvang sig *Fællesskuerne*, ikke kunde beskære Tilskuddet til disse, men fandt, at det af Ministeren foreslaaede Beløb maatte være Minimum. Ligeledes fandt *Mindretallet* Flertallets yderligere Nedskæring af Tilskuddet til *Hesteavlforeningerne* for alt for vidtgaende, idet *Mindretallet* ikke saa rettere end, at de Tilskud, der ydes til Hesteavlens Fremme, har en meget betydelig nationaløkonomisk Værdi, saa længe vi her i Landet skal bruge 500 000 à 600 000 Heste for at kunne drive den danske Jord. Heller ikke

Tilskuddet til *Kvægavlsforeningerne* fandt Mindretallet det forsvarligt at nedsætte udover det af Ministeren foreslaaede Beløb.

Da Mindretallet imidlertid ikke ønskede at gaa udover det Beløb, som saavel Ministeren som hele Udvalget samlede sig om, maatte det søge Nedsættelserne paa andre Foranstaltninger og foreslog derfor en Nedsættelse af Tilskuddet til *Kontrolforeningerne* fra 120 000 Kr. til 100 000 Kr., idet det var Mindretallets Overbevisning, at Kontrolforeningsarbejdet er af saa anerkendt Værdi for hele Kvægbrugsarbejdet, at ingen vil gaa bort fra dette, selv om Tilskuddet beskæres noget. Men idet Mindretallet erkendte, at Bestræbelserne for Husdyrbrugets Fremme i høj Grad maa gaa ud paa at faa flere ind i Kontrolforeningsarbejdet, foresloges det, at der ved Uddeling af Tilskuddene anvendes et Præmieringsystem, som letter Oprettelsen af nye Foreninger og letter Adgangen for nye Medlemmer til de allerede bestaaende. Endvidere foreslog Mindretallet Tilskuddene til Afkomsundersøgelse, der i Forslaget var opført med 10 000 Kr., men ved Ændringsforslag af Udvalget og Ministeren forhøjedes til 20 000 Kr., fastsat til 15 000 Kr., og Tilskuddet til »Andre Formaal« nedsat fra 30 000 Kr. til 25 000 Kr. — De forannævnte Ændringsforslag af Udvalgets konservative Mindretal forkastedes.

Et Medlem (Ulrich) af det konservative Mindretal udtalte sin Beklagelse af, at Flertallet fulgte Ministerens Forslag angaaende Afskaffelse af *Statshingste- og Statstyreskuekommissionerne*, da disse Kommissioner havde haft en afgørende gavnlig Betydning for vor Husdyravl, derigennem at det havde været muligt ved ensartede Afkomsbedømmelser at udpege de bedste Individuer og de bedste Stammer indenfor Avlen, ligesom hele Afkomsbedømmelsen havde været centraliseret og Statens Stempel sat paa denne, hvilket ikke mindst udadtil havde haft stor Betydning. Ulrich havde sammen med de to andre Medlemmer af det konservative Mindretal (Viggo Hansen og A. C. D. Petersen), for i nogen Grad at raade Bod paa den Skade, Flertallets Stilling vil bevirke paa dette Omraade, stillet et Ændringsforslag om at lade De samvirkende Landboforeninger i vedkommende Landsdel hver nedsætte et Bedømmelsesudvalg paa 5 Medlemmer, hvis Formænd skulde danne en Statsdyrskuekommission. Ændringsforslaget blev ikke vedtaget.

I *Folketinget* vedtoges Lovforslaget med 119 Stemmer mod 3, i *Landstinget* enstemmigt med 60 Stemmer.

20. Lov om Bekæmpelse af smitsomme Plantesygdomme og Skadedyr. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 3411—C. Sp. 205, 1147].

Fremsat i *Folketinget* ¹¹/₁. (F. Sp. 1668). 1. Beh. ¹³/₁ (F. Sp. 1791). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Larsen [Bjerre], Bording, J. P. Jensen, Marinus Sørensen, A. C. Mortensen, Vilhelm Rasmussen, Nørskov [Form.], Pinholt, Tange, Thorhauge, Vejen, Carlsen-Skiødt [Sokr.], Fibiger, A. C. D. Petersen og H. C. Hansen). Betænkning (B. Sp. 397) afgiven ⁷/₄. (Ordfører: Nørskov). 2. Beh. ²⁶/₄ (F. Sp. 4949). 3. Beh. ²⁷/₄ (F. Sp. 5116). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ²⁹/₄ (L. Sp. 1117). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Nina Bang, Bækgaard, Degnbol, Frøkjær, A. P. Hansen, Hauch, Jepsen Christensen, Jensen [Aale], Kr. Johansen, Josiassen, Kloppenborg-Skrumsager, Thomas Larsen, Hans Nielsen, Rasmus Nielsen [Form.], og S. Rasmussen [Sokr.]). Betænkning (B. Sp. 1993) afgiven ³⁰/₅. (Ordfører: Rasmus Nielsen). 2. Beh. ²/₆ (L. Sp. 1783). 3. Beh. ³/₆ (L. Sp. 1805). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 140).

Loven gaar ud paa en Fornyelse af Lov Nr. 488 af 21. December 1923, (se Aarvog 1923—24, Side 113), hvis Gyldighed ifølge dens § 7 udløber med Aaret 1927. Den nye Lov er enslydende med den tidligere, bortset fra, at der er i § 1 indsat en Bestemmelse om, at Landbrugsministeren, foruden som hidtil at være bemyndiget til at træffe Foranstaltninger, hvorved søges hindret, at bl. a. Skadedyr *indslæbes* her til Landet, ogsaa erholder Hjemmel til at forbyde, at de *indføres*. — Endvidere er der i § 4 indsat en Bestemmelse om Anmeldelsespligt i det Tilfælde, at Sygdom forekommer af den i Loven omhandlede Karakter. Endelig afviger Loven fra Loven af 1923 derved, at den ikke er tidsbegrænset, men permanent.

Den Sygdom, det hidtil navnlig har været Hensigten at værgе sig mod, er Kartoffelbrok, og i Bemærkningerne til Lovforslaget gives udførlige Oplysninger om dennes, ikke hyppige, Forekomst her i Landet og om, hvad der i Henhold til udstedte Bekendtgørelser af 31. Marts 1924 og senere foretages imod den.

Lovforslaget blev velvillig modtaget fra alle Sider, og der stillede ikke Ændringsforslag til det, som det var forelagt. I Folketingsudvalgets Betænkning udtaltes, at Land-

brugsministeren i et Samraad gav Tilsagn om, at Udgifterne til de Foranstaltninger, som paabydes foretaget til Bekæmpelse af Plantesygdomme og Skadedyr, som Regel vil blive godtgjort af det offentlige. Endvidere fik Udvalget gennem Landbrugsministeriet tilstillet Oplysninger om Fremgangsmaaden ved Bekæmpelse af Plantesygdomme og Skadedyr i andre Lande. Det fremgaar af disse Oplysninger, at man i alle Kulturlande søger ved Lovbestemmelser at værne Plantekulturen mod nye og farlige Angreb af Plantesygdomme og Skadedyr.

I Landstingsudvalgets Betænkning udtaltes, at Udvalget har ført en indgaaende Forhandling om den i Lovforslaget nævnte Anmeldelsespligt overfor Plantesygdomme, som endnu ikke er kendte her i Landet, men som kan befrygtes indslæbt hertil fra andre Lande. Udvalget erkendte, at en Lovgivning af denne Art har den største Betydning for vor Samhandel med de Lande, hvor en lignende Lovgivning er gennemført.

21. Lov om Ændring i og Tillæg til Lov af 14. April 1920 om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene. (Landbrugsminister *Madsen Mygdal*). [A. Sp. 3403 —C. Sp. 251, 1149, 1213].

Fremsat i *Folketinget* $11\frac{1}{1}$ (F. Sp. 1665). 1. Beh. $13\frac{1}{1}$ (F. Sp. 1760). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Jensen, Bording, Larsen [Bjerre], Marinus Sørensen, A. C. Mortensen, Vilhelm Rasmussen, Jensen [Broby] [Skr.], Hedelund [Form.], Svend Nielsen, Vadgaard, A. Chr. Christensen, A. C. D. Petersen, Viggo Hansen, Ulrich og Mads Larsen). Betænkning (B. Sp. 1271) afgiven $4\frac{5}{5}$. (Ordfører: Hedelund). 2. Beh. $10\frac{5}{5}$ (F. Sp. 5412). 3. Beh. $12\frac{5}{5}$ (F. Sp. 5514). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $18\frac{5}{5}$ (L. Sp. 1381). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Degnbol, Frøkjær, Gisselbæk [Form.], Gregersen, A. P. Hansen, Hauch, Jepsen Christensen, Jensen [Aale], Kr. Johansen, Josiassen, Maegaard, Hans Nielsen, Johannes Pedersen og S. Rasmussen). Betænkning (B. Sp. 1895) afgiven $25\frac{5}{5}$. (Ordfører: Gisselbæk). 2. Beh. $2\frac{6}{6}$ (L. Sp. 1778). 3. Beh. $3\frac{6}{6}$ (L. Sp. 1805). *Tilbage-sendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2201) afgiven $16\frac{6}{6}$. Eneste Beh. $18\frac{6}{6}$ (F. Sp. 6469). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 139).

Loven ændrer paa et Par Punkter den gældende Lov om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, først dennes § 12, der handler om Kastning hos Kvæg. Hovedændringen her er den, at man gaar bort fra den nugældende Bestemmelse om, at Ejeren, naar der i en Kvægbesætning opstaar Kastning, der maa formodes at være smitsom Kastning, da skal anmeldte dette for en Dyrlæge, hvilket medfører ret store Bekostninger. Denne Anmeldelsespligt stryges nu, hvilket anslaaes at ville medføre en Besparelse for Statskassen af ca. 200 000 Kr.; og samtidig ændres de øvrige Bestemmelser i § 12 paa enkelte Punkter, hvoraf skal nævnes, at det nugældende Forbud imod at føre Dyr fra den kastningssmittede Besætning til Dyrskuer ophæves, hvilket ligeledes gælder den nugældende Bestemmelse om, at det er tilladt at fremstille Tyre, Køer eller Kvier fra en smittet Besætning til Auktion under Forudsætning af, at Sælgeren meddeler Køberen, at Dyrene kommer fra en smittet Besætning; den har ikke virket heldigt, idet Sælgeren kun yderst sjældent gør dette. Lovens § 12 affattes ved den foreliggende Lovs § 1 saaledes:

»Naar der i en Kvægbesætning opstaar Kastningstilfælde, der maa formodes at være af smitsom Art, er det Ejeren eller den, der paa hans Vegne fører Tilsyn med Dyrene, i et af Landbrugsministeren nærmere fastsat Tidsrum forbudt

- at* indsætte paa fælles Græsgange Tyre, drægtige Køer eller Kvier samt Køer eller Kvier, der lider af Børflod,
- at* sælge Tyre, Køer eller Kvier til Levebrug uden samtidig at meddele Køberen, at nævnte Sygdom findes i Besætningen, eller at fremstille disse Dyr til Salg ved Auktion over sammenbragte Dyr,
- at* lade Tyre bedække Køer eller Kvier fra sunde Besætninger uden samtidig at meddele dissers Ejere, at smitsom Kastning findes i Besætningen,
- at* føre Køer eller Kvier til Bedækning ved fremmede Tyre, ogsaa Foreningstyre, uden samtidig at meddele dissers Ejere, at Dyrene stammer fra en smittet Besætning.«

Lovens § 2 indeholder en ny Affattelse af § 20 i Loven af 1920, jfr. Lov Nr. 326 af 23. December 1925, se Aarvog 1925—26 Side 210, hvilke Bestemmelser nu affattes saaledes:

»Landbrugsministeren bemyndiges til at fastsætte den Dyrlæggen tilkommende Betaling for de i det offentlige Tjeneste udførte Forretninger. Betalingen skal fastsættes pr. Forretning.

Landbrugsministeren bemyndiges til at bestemme, i hvilken Udstrækning det i Lovens § 14 omhandlede Dyrlæggetilsyn paa Heste- og Kvægmarkeder og Dyrskuer skal finde Sted, samt til for bemeldte Tilsyn at fastsætte et Vederlag til Dyrlæggen.

For de i Anledning af offentlige Forretninger udstedte Attester og Indberetninger tilkommer der ikke Dyrlæggen nogen særlig Betaling.«

Endelig indeholder Loven en ny Paragraf, § 3, der klargør et Forhold i den gældende Lov, om hvilket der ganske vist har været benyttet en mangeaarig Praksis, men om hvilken der alligevel har hersket nogen Tvivl. Ved Forslagets Vedtagelse knæsætter man den fulgte Praksis og bortfjerner Tvivlen. Den nye Paragraf lyder saaledes:

»Naar en Kreaturejer i Anledning af Mistanke om ondartet smitsom Sygdom i sin Besætning eller om Yvertuberkulose hos en Ko tilkalder Dyr læge i Henhold til henholdsvis § 3 og § 11 i Lov Nr. 156 af 14. April 1920, paahviler det Kreaturejeren selv at afholde de med Dyr lægeundersøgelsen forbundne Udgifter, i førstnævnte Fald dog kun, saafremt Dyr lægens Undersøgelse ikke bekræfter Mistanken.

Dog afholder det offentlige Udgifterne til Dyr lægeundersøgelsen, saafremt Politimesteren efter Dyr lægens Indstilling dekretterer offentligt Tilsyn med Besætningen i Anledning af vedvarende Mistanke om ondartet smitsom Sygdom, saavel som de med en Obduktion til Sygdommens Konstatering forbundne Udgifter, selv om Obduktionen ikke bekræfter Mistanken om den smitsomme Sygdoms Tilstedeværelse.

Landbrugsministeren bemyndiges til ved en begyndende Mund- og Klovesygeepizooti at lade Udgifterne til Dyr lægeundersøgelse betale af det offentlige, selv om Mistanken om Sygdommens Tilstedeværelse ikke bekræftes ved Undersøgelsen.«

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag gik kun ud paa, nærmest af Besparelshensyn, at ændre § 12 i Loven af 1920, saaledes som foran angivet. Heri var Folketingsud-

valget ganske enigt, idet det kun efter dets Forslag indsattes i Paragraffens Slutning, at det dør fastsatte Forbud mod at føre Køer til fremmede Tyre ogsaa gælder Foreningstyre. I Udvalgets Betænkning udtaltes: »Forhandlingerne har i dette Udvalg i Lighed med Forhandlingerne i tidligere Udvalg vedrørende samme Emne i særlig Grad drejet sig om de ikke faa betydelige Spørgsmaal, der kan rejses om denne Sygdoms Forhold, og da særlig om Spørgsmaalet vedrørende Erstatningspligt ved Smitteoverføring, uden at man dog har kunnet finde nogen Form, hvorved man kunde begrænse Erstatningspligten. Fra flere Sider indenfor Udvalget har der været en ikke ringe Stemning for at ændre Lovforslaget derhen at lade § 12 i Lov Nr. 156 af 14. April 1920 helt udgaa og saaledes slet ikke have nogen Lovbestemmelser om den smitsomme Kastning. Man har dog ikke ønsket at gaa til dette rationelle Skridt uden at høre Husmands- og Landbrugsorganisationernes Mening herom og har anmodet Ministeren om at rette Forespørgsel i saa Henseende. Da det har vist sig at tage nogen Tid at faa et samlet Svar og Udvalget er enigt i, at den stipulerede Besparelse skal indføres paa Finansloven, har man bestemt sig til ikke at afvente Svarene og derfor tiltræde Lovforslagets § 1 med en enkelt Ændring« (se foran).

Af Udvalget stillede dernæst Forslag om de to nye Paragraffer, der ovenfor er gengivet, dog at § 2, om Dyrlægernes Vederlag, havde et andet Indhold, idet der fastsattes bestemte Beløb for de enkelte Forretninger ligesom for Obduktioner (ikke som nu for anvendt Tid), dog med Bemyndigelse for Landbrugsministeren til, naar dertil maatte være Anledning, at ændre de heromhandlede Takster. Dette ændredes imidlertid i Landstinget efter Forslag af dettes Udvalg, der fandt det mest praktisk, at de faste Takster udgaar af Lovforslaget, hvilket tiltraadtes af Ministeren. Den væsentligste Grund hertil angaves at være, at Betalingen bør være Genstand for Ændringer i Tilfælde, hvor store Epidemier giver Anledning til betydelige Udgifter for Staten, og man finder, at dette lettest kan ske, naar Taksterne ikke er lovbestemte. Denne Ændring tiltraadtes derefter af Folketinget.

22. Lov om Udførsel af Mælkekonserves m. m. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 3407—C. Sp. 111, 189].

Fremsat i *Folketinget* ^{11/1} (F. Sp. 1668). 1. Beh. ^{19/1} (F. Sp. 1898). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Larsen

[Bjerre], Bording, J. P. Jensen, A. C. Mortensen, Vilhelm Rasmussen, Marinus Sørensen, Kyed [Form.], Laursen, Thorhauge [Sekr.], Tange, Henrik Jensen, Viggo Hansen, Fibiger, Orla-Jensen og Mads Larsen). Betænkning (B. Sp. 285) afgiven $\frac{22}{3}$. (Ordfører: Kyed). 2. Beh. $\frac{24}{3}$ (F. Sp. 3852). 3. Beh. $\frac{29}{3}$ (F. Sp. 3923). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{6}{4}$ (L. Sp. 1061). 2. Beh. $\frac{8}{4}$ (L. Sp. 1067). 3. Beh. $\frac{8}{4}$ (L. Sp. 1069). *Loven stadfæstet 4. Maj 1927*. (Lov-Tid. Nr. 93).

Loven, der afløser Lov Nr. 489 af 21. December 1923 om Udførsel af Tørmælk m. m., hvis Gyldighed udløber 1. April 1927, bemyndiger Landbrugsministeren til at træffe nærmere Bestemmelser om de Regler, der vil være at iagttage ved Udførsel her fra Landet af Tørmælk, Mælkepulver, kondenseret, steriliseret eller paa anden Maade behandlet Mælk eller Fløde og til efter Indstilling af De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation at fastsætte Bestemmelser for Tilvirkning, Indførsel, Fordeling og Udførsel af samt Handel med tørmælkslignende Fabrikater af hvilken som helst Art, samt til at forbyde saadan Tilvirkning og Indførsel, saafremt det skønnes, at den er i Strid med Mejeri-brugets Interesser.

De i §§ 4 og 5 i Lov Nr. 109 af 10. April 1926 om Tillæg til Lov af 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter m. m. indeholdte Bestemmelser bringes til Anvendelse paa Overtrædelser af de i Henhold til denne Lov fastsatte Bestemmelser. Overtrædelserne straffes, for saa vidt der ikke herved efter den øvrige Lovgivning er forskyldt større Straf, med Bøder fra 20 Kr. til 2 000 Kr. Bøderne tilfalder Statskassen.

I Henhold til Loven af 1923 har Landbrugsministeriet udstedt en Bekendtgørelse af 12. April 1924 om Udførsel af behandlet Mælk eller Fløde. Hovedpunkterne i Bekendtgørelsen er, at Mælk eller Fløde, der har været underkastet nærmere angiven Behandling, kun maa udføres her fra Landet, naar Varen er blevet tilvirket i en dertil af Ministeren autoriseret Fabrik, samt at Varen skal være forsynet med Etikette, der angiver Fabrikens Autorisationsnummer, Varens Totalindhold af Mælketørstof med særskilt Angivelse af Indhold af Fedt, og for saa vidt angaar Varer, der har været underkastet Inddampning, tillige Inddampningsgraden.

Endvidere er der fastsat et Renlighedsregulativ for Fabrikkerne.

Ved Bekendtgørelsens Ikrafttræden var autoriseret i alt 23 Fabrikker eller praktisk taget alle de Fabrikker, hvis Varer paa det paagældende Tidspunkt var Genstand for Udførsel. Senere er der udstedt 11 Autorisationer, men samtidig er 12 blevet tilbagekaldt, saaledes at der ved Lovforslagets Forelæggelse fandtes 22 autoriserede Fabrikker, der dog ikke alle var i Drift.

Udførselen af Tørmælk, til hvilken der knyttedes store Forventninger, har ikke svaret til disse og er efterhaanden gaaet tilbage, saa at den nu er meget ringe, i 1925 kun ca. 18 000 kg. Derimod er Udførselen af steriliseret eller kondenseret Mælk eller Fløde efterhaanden steget til ca. 30 Mill. kg til en Værdi af ca. 10 Mill. Kr.

Ved 1. Behandling i Folketinget blev der fra en enkelt Side, Orla-Jensen, fremsat stærke Indsigelser imod Lovforslaget og navnlig imod den Bekendtgørelse, som var udstedt i Henhold til den tidligere Lov. I Udvalgets Betænkning udtales, at Udvalget har haft et Samraad med Landbrugsministeren, hvori Ministeren gav Tilsagn om saa vidt muligt at optage i Bekendtgørelsen, der vil blive udstedt, naar Loven er vedtaget, de Ændringer, der fra et af Udvalgets Medlemmer (Orla-Jensen) ønskedes optaget i selve Loven, hvilke Ændringer var optaget i Betænkningen. Endvidere vilde Ministeren snarest optage en Forhandling med De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation vedrørende Bestemmelser angaaende „Fodermælksfabrikater“.

Derefter var der i Udvalget Enighed om at indstille Lovforslaget til Vedtagelse, blot med Ændring af Titelen, der ligesom den tidligere Lov brugte Benævnelsen „Tørmælk“.

23. Lov om Tillæg til Lov om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentligt Eje af 4. Oktober 1919. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 3665—C. Sp. 97, 161].

Fremsat i *Folketinget* 19/1 (F. Sp. 1896). 1. Beh. 28/1 (F. Sp. 2128). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Marinus Sørensen, Bording, Olufson, Hækkerup, J. P. Jensen, A. C. Mortensen, Thorhauge [Form.], Nørskov, Laursen, Chr. Ernst Christensen, Rahbek [Skr.], Ulrich, Fibiger, Reedtz-Thott og Holdgaard). Betænkning (B. Sp. 279) afgiven 8/3. (Ordfører: Thorhauge). 2. Beh. 10/3 (F. Sp. 3180). 3. Beh. 16/3

(F. Sp. 3417). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{23}{3}$ (L. Sp. 882). 2. Beh. $\frac{29}{3}$ (L. Sp. 920). 3. Beh. $\frac{31}{3}$ (L. Sp. 969). *Loven stadfæstet 2. April 1927*. (Lov-Tid. Nr. 59).

Loven gaar ud paa, at Landbrugsministeren kan meddele Ejeren af et efter Bestemmelserne i Lov Nr. 537 af 4. Oktober 1919 eller Lov Nr. 557 af s. D. oprettet Husmandsbrug Tilladelse til at pantsætte eller paa anden Maade behæfte Ejendommen, naar Laan optages til saadanne Formaal, som Landbrugsministeren skønner at være af absolut Værdi for Brugets hele Rentabilitet.

Under Hensyn til den Fordel, det er for Husmandsbrug at faa foretaget Grundforbedringsarbejder, har Landbrugsministeriet i de forløbne Aar anset sig beføjet til at fortolke det i § 10 i Loven af 4. Oktober 1919 om Vilkaar for Salg af Jord i offentligt Eje fastsatte Forbud mod Pantsætning indskrænkende, saa at det ikke kommer til Anvendelse, naar Ejendommen pantsættes for Laan til saadanne Grundforbedringsarbejder. Da flere Retsskrivere imidlertid ikke har villet erkende Rigtigheden af den af Landbrugsministeriet hævdede Fortolkning af den ommeldte Lovbestemmelse, ansaa Ministeriet det nødvendigt at erhverve udtrykkelig Lovhjemmel for Adgang til Pantsætning i de nævnte Tilfælde og foreslog derfor, at Landbrugsministeren kan meddele Tilladelse til Pantsætning for Grundforbedringslaan. Dette blev efter Forslag af Folketingets Udvalg udvidet til i det hele at gælde Laan „til saadanne Formaal, som Landbrugsministeren skønner at være af absolut Værdi for Brugets hele Rentabilitet.“

Man drøftede i Udvalget Betimeligheden af at indføre en Bestemmelse om Stempelfrihed for Transporter, Entreprisekontrakter eller accepterede Tilbudslister vedrørende Byggearbejder paa Parceller, der sælges i Medfør af § 1 i Jordloven af 4. Oktober 1919. Udvalget stillede ikke Ændringsforslag herom, men henstillede til Overvejelse, at Loven om Stempelafgift af 1. April 1922 ændres saaledes, at Kontrakter og lignende, der kun angaar mindre Beløb, fritages for Stempelafgift.

24. Lov om Forlængelse af Lov om Bekæmpelse af Raager af 1. Maj 1923. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 3667—C. Sp. 1187, 1249].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{19}{1}$ (F. Sp. 1896). 1. Beh. $\frac{28}{1}$ (F. Sp. 2132). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hække-

rup, Andreasen, Bording, J. P. Jensen, Olufson, Larsen [Bjerre], Svend Nielsen [Form.], Laursen [Skr.], Chr. Ernst Christensen, Rahbek, Himmelstrup, Fibiger, Viggo Hansen A. C. D. Petersen og Jens Jensen). Betænkning (B. Sp. 2105) afgiven $\frac{1}{6}$ (Ordfører: Svend Nielsen). 2. Beh. $\frac{8}{6}$ (F. Sp. 6255). 3. Beh. $\frac{9}{6}$ (F. Sp. 6282). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{16}{6}$ (L. Sp. 1923). 2. Beh. $\frac{18}{6}$ (L. Sp. 1970). 3. Beh. $\frac{21}{6}$ (L. Sp. 1989). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 155)

Ved Loven bestemmes, at Loven af 1. Maj 1923 om Bekæmpelse af Raager, der efter sit Indhold udløber 1. Juli 1927, vedbliver at gælde indtil 1. Juli 1928.

Af Ministeren var foreslaaet, at Loven skulde vedblive at gælde uden nogen Tidsbegrænsning, da det maå anses for hensigtsmæssigt, at Loven vedbliver at gælde uforandret. Det i Folketinget nedsatte Udvalg fik fra Landbrugsministeriet tilsendt det af De samvirkende danske Landboforeninger indsamlede Materiale angaaende Skade paa Afgrøder foraarsaget af Raager, hvoraf fremgaar, at Raagerne i nogle Egne gør overordentlig stor Skade paa Markens Afgrøder. Herom foreligger særlig Oplysninger fra Randers Amt. Paa Grundlag heraf forespurgte Udvalget Ministeren, om han kunde være villig til at fremme et Lovforslag udarbejdet efter nærmere i Betænkningen angivne Principper og Bestemmelser, hvortil Ministeren erklærede sig villig. Ministeren ønskede imidlertid, før Lovforslaget kommer til Behandling i Rigsdagen, at indhente Erklæring derom saavel fra De samvirkende danske Landboforeninger som fra De samvirkende danske Husmandsforeninger, og da dette neppe vil kunne fremmes saa hurtigt, at et Lovforslag derom kan gennemføres i indeværende Rigsdagssamling, henstillede Ministeriet til Udvalget at gaa med til at forlænge den nugældende Lovs Gyldighed med et Aar. Landbrugsministeriet er da villigt til ved næste Rigsdagssamlings Begyndelse at forelægge et Lovforslag. Denne Henstilling efterkom Udvalget ved at stille Ændringsforslag i Overensstemmelse dermed.

25. Lov om Grundforbedringslaan. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 5093—C. Sp. 217, 311]. Fremsat i *Folketinget* $\frac{24}{3}$ (F. Sp. 3838). 1. Beh. $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 4192). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bor-

ding, Hækkerup, J. P. Jensen, Marinus Sørensen, Olufson, Hans Rasmussen, Thorhauge [Form.], Nørskov [Sokr.], Samuelson, Rahbek, Chr. Ernst Christensen, Fibiger, Viggo Hansen, A. C. D. Petersen og Jens Jensen). Betænkning (B. Sp. 1235) afgiven $2\frac{3}{4}$. (Ordfører: Thorhauge). 2. Beh. $2\frac{3}{4}$ (F. Sp. 5159). 3. Beh. $2\frac{9}{4}$ (F. Sp. 5226). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1\frac{0}{5}$ (L. Sp. 1307). 2. Beh. $1\frac{7}{5}$ (L. Sp. 1365). 3. Beh. $1\frac{8}{5}$ (L. Sp. 1380). *Loven stadfæstet 30. Maj 1927*. (Lov-Tid. 119).

Loven gaar ligesom tidligere lignende Love, senest Lov Nr. 73 af 31. Marts 1926, Aarbog 1925—26, Side 216, ud paa at bemyndige Landbrugsministeriet til for Finansaaret 1927—28 at anvende 500 000 Kr. til Udlaan til Grundforbedring af Ager og Eng, efter samme Regler som efter Loven af 1926. Der er i nærværende Lov tilføjet som en ny Bestemmelse, i Overensstemmelse med en Henvendelse fra Færøernes Lagting, at af den til Raadighed stillede Sum vil et Beløb af 10 000 Kr. være at forbeholde til Udlaan til Grundforbedring og Opdyrkning af Udmark samt til Grundforbedring af Indmark paa Færøerne. Ved Grundforbedring forstaaes paa Færøerne Afvanding, Overrisling, Planering og Stensprængning og ved Opdyrkning Kultivering af ikke tidligere dyrket Jord. Færø Amt meddeler paa Lagtingets Vegne Samtykke til Kommunegarantien. Renter og Afdrag indbetales til Færøernes Jordebogskasse.

I Bemærkningerne oplyses det, at i Henhold til de tidligere Love er der for Finansaarene 1921—22 og 1922—23 i alt givet Tilsagn om Grundforbedringslaan til et Beløb af ca. 500 000 Kr., for Finansaaret 1923—24 til et Beløb af ca. 202 000 Kr., for Finansaaret 1925—26 til et Beløb af ca. 600 000 Kr., for Finansaaret 1926—27 til et Beløb af ca. 500 000 Kr., og at der stadig til Ministeriet indkommer Andragender om Laan.

I Betænkningen fra Folketingets Udvalg udtaltes: »Ved Lovforslagets 1. Behandling og i Udvalget har der fra visse Sider været krævet en Forhøjelse af det foreslaaede Beløb, men da Landbrugsministeren i sine Udtalelser ved 1. Behandling har udtalt derom: »naar Rigsdagen kommer ind igen (til Oktober), vil man da formodentlig have bedre Grundlag for en Bedømmelse af, hvorvidt det skulde være paakrævet at forhøje Beløbet«, stilles der fra Udvalgets Side ikke For-

slag om Forhøjelse.« Udvalgets *Flertal*, Venstre og de Konservervative, indstillede derefter Lovforslaget uforandret til Vedtagelse. Et *Mindretal*, bestaaende af Socialdemokraterne og de Radikale, udtalte i Betænkningen, at det »nærer den Opfattelse, at det i den nuværende Situation vil være af ikke ringe Betydning, om Grundforbedringsarbejdet kan fremmes af Hensyn til Igangsættelse af produktivt Arbejde.« For at animere hertil stillede Mindretallet Ændringsforslag om, at der af de Laan, som i Henhold til Lovforslaget kan ydes til enkelte Landboere, gives et direkte Tilskud paa $\frac{1}{5}$ af Laanets Størrelse, som ikke skal tilbagebetales. Da der derhos efter Mindretallets Mening kan være en Fare for, at Kommunerne, som efter Lovforslaget skal garantere for Halvdelen af eventuelle Tab ved disse Udlaan, af Hensyn til den nuværende økonomiske Situation kan fristes til at udelukke de økonomisk vanskeligst stillede Landboere fra disse Laan, stillede Mindretallet Ændringsforslag om, at Kommunernes Garanti nedsættes fra Halvdelen til Fjerdedelen. Begge Ændringsforslag forkastedes ved Navneopraab med 68 Stemmer mod 63 (65). Lovforslaget selv vedtoges ved 3. Behandling enstemmigt i begge Ting. Under Forhandlingen i Landstinget oplystes det, at man fra Færøernes Side havde ønsket et Beløb af 35 000 Kr., medens der ifølge Lovforslaget kun skal ydes 10 000 Kr., hvilket skyldes, at der i Landbrugsministeriet er sket en Fejltagelse, idet man ved Lovforslagets Udarbejdelse benyttede det oprindelig trykte Udkast, der blev forelagt for Lagtinget, og hvori de 10 000 Kr. var opført. Af Effersøe udtaltes det imidlertid, at det maa forventes, at 10 000 Kr. vil være tilstrækkeligt i indeværende Aar.

26. Lov om Tillæg til Lov for Færøerne om Fiskerilaan af 30. Januar 1923. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 5089—C. Sp. 195, 221].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{24}{3}$ (F. Sp. 3838). 1. Beh. $\frac{6}{4}$ (F. Sp. 4351). 2. Beh. $\frac{9}{4}$ (F. Sp. 4522). 3. Beh. $\frac{12}{4}$ (F. Sp. 4635). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{22}{4}$ (L. Sp. 1097). 2. Beh. $\frac{27}{4}$ (L. Sp. 1106). 3. Beh. $\frac{29}{4}$ (L. Sp. 1108). *Loven stadfæstet 4. Maj 1927.* (Lov-Tid. Nr. 94).

Loven gaar ligesom tidligere Love om samme Emne, senest Lov Nr. 42 af 9. Marts 1926, se Aarbog 1925—26, Side 190, ud paa at bemyndige Regeringen til i Finansaaret 1927—28 at anvende indtil 150 000 Kr. af Stats-Laanefondens

Midler til Udlaan til Fiskere, bosatte paa Færøerne, paa samme Betingelser som fastsat i Lov for Færøerne om Fiskerilaan af 30. Januar 1923, dog saaledes, at Laanene forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a., og at den Justitsministeren tillagte Bemyndigelse overføres til Landbrugsministeren. Regeringen bemyndiges endvidere til i Finansaaret 1927—28 at udlaane de i tidligere Finansaar i samme Øjemed til Raadighed stillede, men ikke anvendte Midler, der efter Bemærkningerne til Lovforslaget den 1. Marts 1927 udgjorde 246 900 Kr. I Loven er derhos i Aar tilføjet, at Laan kan, hvis det efter Landbrugsministerens Skøn af Hensyn til Udviklingen af Fiskerierhvervet er ønskeligt, ydes til Personer, der ikke er Fiskere, men i øvrigt opfylder de i Loven fastsatte Betingelser, eller til Fiskeriselskaber, der er hjemmehørende paa Færøerne.

27. Lov om Tillæg til Lov Nr. 74 af 31. Marts 1926 om Fiskerilaan. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 5087—C. Sp. 767, 1189].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{24}{3}$ (F. Sp. 3837). 1. Beh. $\frac{6}{4}$ (F. Sp. 4322). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvigsen, P. Andersen, Marinus Sørensen, J. P. Larsen, N. P. Nielsen, Sundbo, Vanggaard [Form.], Thorhauge, Kr. Kristensen, Samuelsen [Skr.], Svend Nielsen, Fibiger, Fraenkel, Hendriksen og Niels Petersen). Betænkning (B. Sp. 1875) afgiven $\frac{24}{5}$. (Ordfører: Vanggaard). 2. Beh. $\frac{27}{5}$ (F. Sp. 5937). 3. Beh. $\frac{31}{3}$ (F. Sp. 5946). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{3}{6}$ (L. Sp. 1807). 2. Beh. $\frac{8}{6}$ (L. Sp. 1838). 3. Beh. $\frac{10}{6}$ (L. Sp. 1911). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 156).

Loven gaar ud paa at bemyndige Regeringen til af Stats-Laanefondens Midler udover de i Lov Nr. 74 af 31. Marts 1926 om Fiskerilaan til Raadighed stillede Beløb (550 000 Kr., hvoraf 300 000 Kr. til direkte Udlaan) at anvende til direkte Udlaan til Fiskere til Anskaffelse af større Fiskerifartøjer et Beløb af indtil 500 000 Kr. paa samme Betingelser som fastsat i Loven.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at dette skyldes et Andragende fra Dansk Fiskeriforening, og at Kra-

vet om Laan til Anskaffelse af Fiskerfartøjer har i de senere Aar været stigende og har ikke kunnet imødekommes med de til Raadighed værende Midler. I Finansaaret 1925—26 indkom 60 Andragender om Laan, hvoraf bevilgedes 25 Laan til et samlet Beløb af 286 300 Kr., og i Finansaaret 1926—27 indtil Midten af Marts Maaned er indkommet 64 Andragender om Laan, hvoraf er bevilget 34 Laan til et samlet Beløb af 299 500 Kr. Det er Hensigten, at det ved Loven bevilgede Beløb fortrinsvis skulde anvendes til Udlaan til Anskaffelse af større Fiskerfartøjer, egnede til Fiskeri i fjernere liggende aabne Farvande, og ved Laanenes Tildeling til kvalificerede Ansøgere er det Hensigten, at Andragender, der tager Sigte paa Bygning af Fartøjer m. v. her i Landet, fortrinsvis vil blive taget i Betragtning.

I Folketingsudvalgets Betænkning — ved hvilken hele Udvalget indstillede det af Ministeren forelagte Lovforslag uforandret til Vedtagelse — udtaltes, at Udvalget har navnlig drøftet det Spørgsmaal, der var Hovedaarsagen til dets Nedsættelse: hvad der forstaas ved »større søgaaende Fartøjer«, og har i den Anledning rettet en Forespørgsel til Landbrugsministeriet. I Ministeriets Svar, der var trykt som Bilag, fremhæves, at det vil være rimeligt, at Beløbet »fortrinsvis finder Anvendelse til Laan til Anskaffelse af Fiskerfartøjer i ethvert Tilfælde af Størrelse ca. 30 Tons brutto og derover«. En Del af Udvalgets Medlemmer var af den Anskuelse, at ovennævnte Tonnage som Minimumsgrænse var sat for lavt. I et Samraad udtalte Landbrugsministeren imidlertid — i Overensstemmelse med Bemærkningerne til Lovforslaget, hvori staar, at Midlerne er »til Udlaan til Fiskere til Anskaffelse af større Fiskerfartøjer, der er egnede til Fiskeri i Farvandene omkring Færøerne, ved Island og eventuelt Grønland« —, at mellem flere Ansøgninger bør større Fartøjer foretrækkes. Udvalget opfattede endvidere Landbrugsministerens Udtalelser under Samraadet saaledes, at Lovforslaget ingen Forbindelse har med de store Planer om Havfiskeriselskaber, der har været fremme i Offentligheden, og altsaa heller intet indeholder om den Støtte, Ministeriet kan tænke sig at yde til saadanne Planer.

28. Lov om Tillæg til Lov om Oprettelse af Husmandsbrug af 29. Marts 1924. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 5965—C. Sp. 1181, 1215].

Fremسات i *Folketinget* $\frac{4}{5}$ (F. Sp. 5277). 1. Beh. $\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5345). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Olufson,

Bording, Marinus Sørensen, J. P. Jensen, Hækkerup, A. C. Mortensen, Thorhauge [Form.], Laursen, Rahbek, Chr. Ernst Christensen, Kyed [Sekr.], Ulrich, Fibiger, Reedtz-Thott og Niels Frederiksen). Betænkning (B. Sp. 2111) afgiven $\frac{2}{6}$. (Ordfører: Thorhauge). 2. Beh. $\frac{8}{6}$ (F. Sp. 6253). 3. Beh. $\frac{9}{6}$ (F. Sp. 6282). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{16}{6}$ (L. Sp. 1925). 2. Beh. $\frac{18}{6}$ (L. Sp. 1970). 3. Beh. $\frac{21}{6}$ (L. Sp. 1990). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. 149).

I § 28 i Loven om Oprettelse af Husmandsbrug af 29. Marts 1924 er det foreskrevet, at Loven skal underkastes Revision i Rigsdagssamlingen 1926—27. Til Fyldestgørelse af denne Bestemmelse blev Lovforslaget fremsat. Da Regeringen imidlertid ikke ansaa det for paakrævet, at der foretoges større Ændringer i Loven, foreslog den denne opretholdt indtil videre med nogle Ændringer og den paabudte Revision udskudt til Rigsdagssamlingen 1929—30. Loven gaar da ud paa følgende:

I § 1 bestemmes, at Revisionen af Loven udsættes til Rigsdagssamlingen 1929—30.

I § 2, der fastsætter de Laanebeløb, som kan anvendes til Oprettelse af Husmandsbrug, foretages en væsentlig Nedsættelse paa Grund af det ved Parikronens Gennemførelse indtraadte eller forventede Prisfald. Det bestemmes, at til Udlaan til Oprettelsen af *nye Husmandsbrug* i Henhold til Loven af 29. Marts 1924 og til Supplering af smaa Ejendomme, jfr. nærværende Lovs § 4, kan der i hvert af Finansaarene 1928—29, 1929—30 og 1930—31 anvendes et Beløb af indtil 8 000 000 Kr. (for indeværende Aar er Beløbet 10 750 000 Kr.). Til *Tillægslaan* i Henhold til Loven af 29. Marts 1924 § 13 kan der i hvert af Finansaarene 1928—29, 1929—30 og 1930—31 anvendes et Beløb af indtil 600 000 Kr. (for indeværende Aar er det 1 250 000 Kr.), og til Laan til Erhvervelsen af *Lejehuse* som Husmandsbrug i Henhold til Loven af 29. Marts 1924 § 12 kan der i hvert af Finansaarene 1928—29, 1929—30 og 1930—31 anvendes et Beløb af indtil 400 000 Kr. (i indeværende Aar er det 500 000 Kr.). Det samlede Beløb bliver saaledes 9 Mill. Kr. imod $12\frac{1}{2}$ Mill. Kr. tidligere.

I Lovens § 3 forhøjes *Minimumsstørrelsen* for de nye Husmandsbrug i de heromhandlede Finansaar fra 2 til 3 ha middelgod Jord.

Der er dernæst i Loven indsat to nye Paragraffer; § 4 er saalydende:

En Ansøger, der opfylder de i §§ 2 og 3 i Lov af 29. Marts 1924 opstillede Betingelser, og som er Ejer af en Ejendom, hvis Grundværdi ikke overstiger 3 000 Kr., kan, naar han paa Vilkaar, som godkendes af Statens Jordlovsudvalg og Amtskommissionen, erhverver en til *Ejendommens Supplering* passende Jordlod, faa Statslaan i Henhold til nærværende Lov dels til Jordloddens Erhvervelse, dels til den ved Ejendommens Forøgelse nødvendiggjorte Udvidelse af Bygningerne. Jordkøbslaanet maa ikke overstige Købesummen for Jorden, og Byggelaanet maa ikke overstige 5 000 Kr. Laanene skal sikres ved oprykkende Panteret i den samlede Ejendom næst efter de denne allerede paaahvilende Pantehæftelser, hvilke sidstnævnte Hæftelser dog ikke maa overstige den for den oprindelige Ejendom ansatte Ejendomsskyldværdi. Laanene forrentes og afdrages efter de i § 10 i Lov af 29. Marts 1924 fastsatte Regler. Disse Bestemmelser træder i Stedet for de i Lov af 29. Marts 1924 anførte Bestemmelser om Oprettelse af Husmandsbrug med Statslaan ved Supplering af jordløse Huse eller af bestaaende mindre Landbrug.

§ 5 er saalydende:

Til Oprettelse af nye Husmandsbrug kan ydes Laan af Statskassen dels til Indkøbet af Jorden, dels til Opførelsen af Bygninger. Jordkøbslaanet maa ikke overstige Købesummen for Jorden og maa i det højeste udgøre et Beløb af 7 500 Kr. Som Byggelaan kan ydes et Beløb, svarende til Omkostningerne ved Bygningernes Opførelse, dog ikke udover et Maksimumsbeløb, der for hvert af de Finansaar, for hvilke nærværende Lov er gældende, fastsættes saa vidt muligt inden 1. December Aaret forud af Landbrugsministeren efter Samraad med Rigsdagens Finansudvalg.

Bestemmelsen i Lov af 29. Marts 1924 § 7, 1. Stykke, sidste Punktum, om Fastsættelse af et Maksimumsbeløb for den samlede Pris, som Ejendommen vil komme til at staa Andrageren i (Ejendommens Laaneværdi overfor Statskassen), bortfalder herefter.

Lovens § 6 giver en Laantager Ret til i de nævnte Finansaar foreløbig at indrette mindre Bygninger end forudsat ved Fastsættelse af det i Loven af 29. Marts 1924 § 7 omhandlede

Maksimumsbeløb for Omkostningerne ved Opførelsen af Bygninger, idet dette kan tillades efter Indstilling af Husmandsbrugskommissionen. Af det Laantageren tilkommende Byggelaan skal der i saa Fald *tilbageholdes* et forholdsmæssigt Beløb, der forbeholdes til senere Udbetaling, naar Byggeplanen er endeligt gennemført.

Efter § 7 paahviler det Amtskommissionsformændene at foranledige Panteobligationer for Statslaanet behørigt underskrevet og tinglyst.

Ved § 8 ophæves de i Loven af 29. Marts 1924 § 1 fastsatte Bestemmelser om den Husmandsbrugskommissionens Medlemmer tilkommende Befordringsgodtgørelse fra den 1. Juli 1927 at regne, og i Stedet for fastsættes følgende Regler for Befordringsgodtgørelse: Kommissionens Medlemmer har Krav paa at faa Udgifter til Befordring refunderet. Jernbane eller Ruteautomobil skal saa vidt muligt benyttes, og der godtgøres da 3. Klasses Jernbanetakst eller Ruteautomobiltakst. Naar Befordring med andet Automobil eller Hestekøretøj foretages i Fællesskab, hvilket under den samlede Kommissions Forretninger saa vidt muligt skal ske, godtgøres Befordring efter Vognmandstakst. I øvrigt ansættes Godtgørelsen pr. løbende Kilometer til 25 Ø. Herved ventes opnaaet en ikke ubetydelig Besparelse.

I § 9 foretages den Ændring i Loven af 29. Marts 1924 § 9, at der kan som Forskud, inden Bygningerne er opført, udbetales $\frac{9}{10}$ »af Jordkøbslaanet« i Stedet for $\frac{9}{10}$ af »Købessummen for Jorden«.

Endelig bestemmer § 10, at i Loven af 29. Marts 1924 affattes § 10, 2. Stykke, Punkt 2, saaledes:

»2) Af den Del af Laanet, der er ydet til Opførelse af Bygninger, forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. aarlig et Beløb af 8 000 Kr., saafremt Byggelaanet har udgjort det for Laan til Opførelse af Bygninger paa nye Husmandsbrug fastsatte Maksimumsbeløb, i andre Tilfælde et i Forhold til det lavere Byggelaan nedsat Beløb.«

Nogle af de ved Loven indførte nye Bestemmelser var foreslaaet i det af Ministeren fremsatte Lovforslag, andre indsattes efter Forslag af Folketingsudvalget i Henhold til Udtalelser ved Lovforslagets 1. Behandling, begrundet i praktiske Forhold, der er fremkommet ved Arbejdet med Loven om Oprettelse af Husmandsbrug af 29. Marts 1924.

I Udvalgets Betænkning udtaltes: »Under Udvalgets Behandling af Lovforslaget blev der fra flere Sider fremført Betæneligheder ved den stærke Nedsættelse af Bevillingen paa ca. 3 Mill. Kr. aarlig, men hele Udvalget er enedes om at henstille til Landbrugsministeren, at der stilles 3 Mill. Kr. af Jordfondens Midler til Raadighed til Opkøb af Jord til Udstykning efter Bestemmelserne i Lov Nr. 557 af 4. Oktober 1919 om Bort salg af Jorder i offentligt Eje.« Landbrugsministeren udtalte ved 2. Behandling, at det var hans Hensigt at søge Finansudvalgets Samtykke til, at et saadant Beløb stilles til Raadighed i det omhandlede Øjemed. — Fremdeles siges i Betænkningen: »Udvalget er enigt om det ønskelige i, at der i ganske enkelte Tilfælde, særlig overfor Parcelkøb fra større Udstykninger, af Administrationen gives Jordlaan saaledes, at der tilbageholdes et Beløb til Gennemførelse af en paa Parcellen stærkt tiltrængt Grundforbedring.«

Socialdemokratiets Udvalgsmedlemmer udtalte i Betænkningen, at de »kunde have ønsket, at Grundværdien i den nye § 4, der indsattes ved Ændringsforslag, var blevet ansat til 4 000 Kr. i Stedet for som foreslaaet 3 000 Kr., og at Maksimumsgrænsen for Laanet til Jord og Bygninger var blevet fastsat i Loven, men for at opnaa Enighed frafaldt man disse Krav«. — Endelig siges i Betænkningen: »Naar Udvalget foreslaar, at Statslaanet ikke maa rykke længere tilbage end efter Ejendomsskyldværdien af den Ejendom, hvortil Jordkøbet sker, er det ud fra den Opfattelse, at vedkommende Ansøger bør være kvalificeret i Henhold til §§ 2 og 3 i Lov af 29. Marts 1924, og hvis den paa den oprindelige Ejendom værende Gæld overstiger Ejendomsskyldværdien, kan Gælden delvis rykkes tilbage efter Statslaanet.«

Loven vedtoges *enstemmigt* i begge Ting.

29. Lov om Tillæg til Lov Nr. 11 af 21. Januar 1925 om Bekæmpelse af Bipest. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 5999—C. Sp. 265, 367].

FremSAT i *Landstinget* $\frac{4}{5}$ (L. Sp. 1126). 1. Beh. $\frac{10}{5}$ (L. Sp. 1299). 2. Beh. $\frac{12}{5}$ (L. Sp. 1335). 3. Beh. $\frac{17}{5}$ (L. Sp. 1364). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{20}{5}$ (F. Sp. 5792). 2. Beh. $\frac{24}{5}$ (F. Sp. 5800). 3. Beh. $\frac{27}{5}$ (F. Sp. 5931). *Loven stadfæstet 30. Maj 1927.* (Lov-Tid. Nr. 118).

Ved Loven bemyndiges Landbrugsministeren til at udstede Forbud mod Indførsel her til Landet af levende

Bier og af Vokstavlebygning, naar saadant Forbud efter hans Skøn er ønskeligt for at hindre Indslæbning af smitsomme Sygdomme hos Bierne her i Landet.

I den gældende Lov af 1925 er der givet Landbrugsministeren Bemyndigelse til at udstede Forbud mod Indførsel af levende Bier og Vokstavlebygning fra Lande, hvor smitsomme Bisygdomme forefindes. Det har imidlertid vist sig meget vanskeligt med Sikkerhed at konstatere, i hvilke Lande de paagældende Sygdomme forefindes, og ved Benyttelsen af den Bemyndigelse, Loven giver Landbrugsministeren, er der opstaaet den Vanskelighed, at de Lande, som bliver udsat for Forbud mod Indførsel, føler sig brøstholdne over at blive behandlet anderledes end Lande, overfor hvilke et saadant Forbud ikke er udstedt. Af Hensyn hertil gives der Landbrugsministeren en Bemyndigelse af mere generel Art.

30. Lov om Tillæg til Lov om Vands Afledning og Afbenyttelse af 28. Maj 1880. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 6001—C. Sp. 1153, 1215].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{4}{5}$ (L. Sp. 1127). 1. Beh. $\frac{10}{5}$ (L. Sp. 1299). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Degnbol, Ejsing, Gregersen [Form.], A. P. Hansen, Johannes Jensen, Jensen [Aale], Kr. Johansen, Kloppenborg-Skrumsager, Johannes Pedersen, P. C. Petersen, Piper [Sokr.], A. O. Rasmussen, S. Rasmussen og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 1995) afgiven $\frac{30}{5}$. (Ordfører: Gregersen). 2. Beh. $\frac{2}{6}$ (L. Sp. 1783). 3. Beh. $\frac{3}{6}$ (L. Sp. 1805). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{6}$ (F. Sp. 6283). 2. Beh. $\frac{16}{6}$ (F. Sp. 6352). 3. Beh. $\frac{18}{6}$ (F. Sp. 6470). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. 150).

Loven bestemmer, at for de Pengebidrag, der paahviler Vandløbsinteressenter i Henhold til Bestemmelserne i §§ 24, 29, 33, 39 og 48 i Lov om Vands Afledning og Afbenyttelse af 28. Maj 1880, og som efter de nævnte Lovbestemmelser kan inddrives ved Udpantning, haves samme Fortrinsret i vedkommende Ejendom, som tilkommer de paa faste Ejendomme hvilende kommunale Skatter.

I de nævnte Paragraffer i Loven af 28. Maj 1880 er det foreskrevet, at Pengebidrag til et offentligt Vandløbs Regu-

lering og Vedligeholdelse m. v. i Mangel af godvillig Betaling kan inddrives ved Udpantning. Det har altid været fast antaget i Praksis, at der for disse Bidrag havde Fortrinsret i vedkommende Ejendom ligesom for kommunale Skatter, skønt en udtrykkelig Bestemmelse herom mangler i Mod-sætning til andre Bestemmelser i Vandløbslovgivningen, hvor en saadan Fortrinsret udtrykkelig indrømmes. Det samme gælder ogsaa de i § 48 i Lov om Vands Afledning og Afbenyttelse af 28. Maj 1880 omhandlede Udgifter, der paa-hviler Vandløbsinteressenter som Følge af en af Synsmændene afsagt Kendelse eller et for Synsmændene indgaaet Forlig angaaende et privat Vandløb.

Denne Uklarhed i Vandløbslovgivningen, hvor Fortrinsretten i nogle Tilfælde har udtrykkelig Hjemmel i Loven og i andre Tilfælde ikke, er ikke blevet fjernet og er i det hele taget opstaaet som Følge af denne Lovgivnings successive Tilblivelse; men da nu Lov om Tinglysning af 31. Marts 1926 § 4 har foreskrevet, at Anlægsbidrag, bl. a. til Afledning af Vand, der ved offentlig Foranstaltning er paalagt en Ejendom, skal tinglyses for at kunne gælde overfor en godtroende Erhverver af Ejendommen, *medmindre* der i Lovgivningen er hjemlet Kommunen Fortrinsret for Bidraget som for Skatter, er det anset nødvendigt at fjerne denne nævnte Uklarhed.

I Betænkningen fra Landstingsudvalget nævnes i Overensstemmelse med Udtalelser, der ved 1. Behandling i Landstinget fremsattes af Jensen (Aale), at der fra flere Sider er rejst det Spørgsmaal, om der ikke burde paalægges Ejere af faste Ejendomme ved Salg at gøre Køberen bekendt med de Bidrag, som der er paalagt Ejendommen til Anlæg og Vedligeholdelse af Vandløb, Vands Afledning, Veje, Kloakker og deslige, da de ikke fremgaar af Pantebogen. Udvalget havde Samraad med Landbrugsministeren og Justitsministeren om ovennævnte Spørgsmaal. Ved dette Samraad gav Justitsministeren Tilsagn om at undersøge Nødvendigheden af Ændringer i Lov om Køb af 6. April 1906 under Hensyn til de ved Lovforslaget opstaaede Forhold, og Udvalget indstillede derefter Lovforslaget til Vedtagelse.

31. Lov om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 5969—C. Sp. 2085, 2157].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{5}$ (F. Sp. 5280). 1. Beh. $\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5378). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Olufson,

Larsen (Bjerre), Ludvigsen, Hans Nielsen, Bording, J. P. Jensen, Samuelsen [Form.], Chr. Ernst Christensen, Raunkjær [Sekr.], Henrik Jensen, Fuglsang, Hendriksen, Ulrich, Vesterager og Zahle). Betænkning (B. Sp. 3069) afgiven $\frac{2}{7}$. (Ordfører: Samuelsen). 2. Beh. $\frac{5}{7}$ (F. Sp. 7030). 3. Beh. $\frac{7}{7}$ (F. Sp. 7332). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{9}{7}$ (L. Sp. 2426). 2. Beh. $\frac{12}{7}$ (L. Sp. 2514). 3. Beh. $\frac{13}{7}$ (L. Sp. 2552). *Loven stadfæstet 15. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 194).

Der er en Lov for Færøerne af 13. April 1894, hvorefter der er etableret adskillige Hundreder af Husmandsbrug. Naar man ikke desto mindre nu har ønsket ved Siden af denne Lov, Trøloven af 1894, at faa en Lovgivning, der nogenlunde svarer til den, man har hernede, er det, fordi man ønsker at faa Adgang til Laan, som Husmændene hernede har det. Efter Loven af 1894 har man nemlig ikke Adgang til Laan fra Statskassen, men maa nøjes med de private Laan, man kan skaffe sig.

Endvidere er Befolkningstallet paa Færøerne stigende, og Anlægget af nye Veje i Forbindelse med de Udstykningsbestræbelser, der foregaar, har gjort det ønskeligt, at der oprettes nye mindre Jordbrug i Lighed med dem, man i Henhold til bestaaende Love om Udstykning og Oprettelse af Husmandsbrug har her i Landet. Lagtinget har i sidste Sommersamling behandlet et saadant Lovforslag, og det er det af Lagtinget udarbejdede Forslag, der i alt væsentligt ligger til Grund for nærværende Lov.

Loven er bygget over Lov Nr. 81 af 29. Marts 1924 om Oprettelse af Husmandsbrug med de Ændringer, der er begrundede i de særlige færøske Forhold; og kun disse Ændringer omtales her.

Antallet af Medlemmer i Kommissionen, der skal medvirke ved Tilvejebringelsen af og føre Tilsyn med de i Loven omhandlede Jordlodder, er ligesom i Loven af 29. Marts 1924 sat til 3. Af Hensyn til de særlige færøske Forhold anses det for rettest, at Amtmanden bliver Formand for Kommissionen, og at Landbrugskonsulenten ligesom Amtmanden knyttes til Kommissionen som fast Medlem. Det tredje Medlem vælges af Lagtinget for et Tidsrum af 6 Aar. Da det er Tanken, at der skal aabnes Adgang for Personer, som om Sommeren driver Fiskeri, til i den øvrige Del af Aaret at skaffe sig Beskæftigelse med Opdyrkning af Jord, vil den Omstændighed, at de har modtaget direkte Fiskeri-

laan, ikke, som efter Loven af 29. Marts 1924, udelukke dem fra at kunne faa Laan til Oprettelse af mindre Jordbrug. Ej heller er Adgangen til at komme i Besiddelse af Jord betinget af, at den paagældende har ernæret sig ved Landarbejde mindst 4 Aar efter sit 17. Aar. Betingelserne for at kunne komme i Betragtning ved Tildeling af Laan er i øvrigt tilsvarende de i Loven af 29. Marts 1924 fastsatte.

De Jordlodder, der erhverves i det heromhandlede Øjemed, maa ikke uden Landbrugsministerens Samtykke være mindre end, at hver enkelt af dem i forsvarlig opdyrket Stand kan afgive Aarskofoder til 1 Ko, og de maa ikke, medmindre særlige Omstændigheder taler derfor, være større end, at de i forsvarlig opdyrket Stand kan afgive Aarskofoder til 2 Køer.

Afgørelsen af, hvem der kan faa Laan, er henlagt til Kommissionen.

Laanets Størrelse sættes til 50 pCt. af Ejendommens Laaneværdi, dog saaledes, at Landbrugsministeren, hvis det af Hensyn til Lovens Anvendelse efter sit Formaal maa anses for paakrævet, skal være bemyndiget til at tillade Ydelse af Laan paa indtil 75 pCt. af Laaneværdien.

Ifølge § 13 i Loven af 29. Marts 1924 kan der ydes *Tillægslaan* til Erhvervelse af Jord, til Opdyrkning og Grundforbedring og til Udvidelse af Stald og Ladebygning. Paa Færøerne vil der for de i Henhold til denne Lov oprettede mindre Jordbrug i de første Aar kun være Trang til Ydelse af Laan i Anledning af Opdyrkning og Grundforbedring, og det bestemmes derfor, at Tillægslaan kun skal kunne ydes til dette Formaal. Tillægslaanenes Størrelse foreslaas ligesom efter Loven af 29. Marts 1924 fastsat til $\frac{9}{10}$ af det Beløb, hvormed Laaneværdien er forøget. Det forudsættes, at Landbrugsministeren kan fastsætte et passende Minimum for Størrelsen af Tillægslaan.

Til de i foranstaaende to Stykker omhandlede Laan kan der i hvert af Finansaarene 1927—28, 1928—29 og 1929—30 udredes et Beløb af 85 000 Kr. Laanene udredes af Stats-Laanefonden.

De i Loven af 29. Marts 1924 givne Regler om testamentariske Dispositioner er udeladt i Lovforslaget, da der i den for Færøerne gældende Lovgivning ikke findes Regler

om Testationsret af lignende Indhold som de i Frd. af 13. Maj 1769 givne.

Denne Lov underkastes *Revision* i Lagtingssamlingen 1929 og i Rigsdagssamlingen 1929—30; fører Revisionen ikke enten til en Forlængelse af Loven eller til en ny Lov, bortfalder Bestemmelser, som svarer til Loven af 29. Marts 1924.

I *Folketinget* gik Lovforslaget i Udvalg, hvis Flertal (*Venstre* og *Konservative*) indstillede det uforandret til Vedtagelse. *De konservative* tiltraadte Lovforslaget ud fra den Betragtning, at naar Lagtinget har ment, at Loven vil kunne faa gavnlig Betydning for Færingerne, vil de ikke modsætte sig, at Lovens Virkninger bliver prøvet deroppe.

Udvalgets Mindretal (*Socialdemokrater* og *Radikale*) havde til Lovforslaget udarbejdet en Række Ændringsforslag, der dog ikke førtes frem til Afstemning i Tinget, og som gik ud paa at bringe Lovforslaget i Overensstemmelse med den gældende Lovgivning i det øvrige Land, bl. a. ved at overlade Jorden til Brugerne mod en vis aarlig Afgift, dog saaledes, at den første Besidder ikke skulde svare nogen Afgift, for saa vidt det var hidtil udyrket Jord, han havde overtaget.

Mindretallet mener dog, at den største Hindring for, at Loven kan faa nogen virkelig Betydning enten som Supplement til Fiskeriet eller andre Erhverv eller som en Begyndelse til, at der oparbejdes selvstændige Husmandsbrug paa Færøerne og ved Bestemmelsen i § 3 i Trøloven (Lov Nr. 56 af 13. April 1894), der forbeholder Vintergræsningsretten for de tidligere Besiddere.

For at faa det bedst mulige Resultat havde Mindretallet ønsket at udsætte Gennemførelsen af Lovforslaget til næste Rigsdagssamling, for at et Udvalg fra Rigsdagen i Sommer ved Besøg paa Øerne gennem Selvsyn kunde sætte sig ind i Forholdene og ved Forhandling med Medlemmer af Lagtinget drøfte de forskellige Spørgsmaal, som Lovforslaget rejser. Flertallet har imidlertid modsat sig dette og ønsket, at Lovforslaget gennemføres i denne Rigsdagssamling.

Lovforslaget vedtoges i *Folketinget* enstemmigt med 55 Stemmer, idet 44 Medlemmer (*Socialdemokrater* og *Radikale*) tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod. *Lands-tinget* vedtog Lovforslaget i Folketingets Affattelse uden Udvalgsbehandling enstemmigt med 42 Stemmer (*Socialdemokraterne* undlod at stemme).

32. Lov om Begunstigelser for Driftslaane-foreninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 5985—C. Sp. 1385, 1439].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{5}$ (F. Sp. 5281). 1. Beh. $\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5399). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne. Betænkning (B. Sp. 2385) afgiven $\frac{22}{6}$. (Ordfører: Samuelson). 2. Beh. $\frac{24}{6}$ (F. Sp. 6767). 3. Beh. $\frac{28}{6}$ (F. Sp. 6776). *Over-sendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{30}{6}$ (L. Sp. 2292). 2. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 2311). 3. Beh. $\frac{7}{7}$ (L. Sp. 2363). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927*. (Lov-Tid. 192).

Nærværende Lov *slutter sig nøje til* den for det øvrige Land gældende Lov Nr. 62 af 18. Marts 1925 om Begunstigelser for Driftslaane-foreninger for mindre Jordbrugere og er givet *ud fra de samme Hensyn* som for Loven af 1925: at hjælpe mindre Jordbrugere og navnlig Begyndere til Anskaffelse af Besætning og Redskaber uden at skulle stifte tyngende Gæld til høje Renter.

Loven, der er i Overensstemmelse med Lagtingets Indstilling, bemyndiger *Finansministeren* til af Stats-Laanefondens Midler i hvert af Finansaarene 1927—28, 1928—29 og 1929—30 at anvende *indtil 10 000 Kr.* til Udlaan til Driftslaane-foreninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne. Laan kan kun ydes til Driftslaane-foreninger, hvis Vedtægter stadfæstes af Landbrugsministeren.

Landbrugsministeren kan meddele *Stadfæstelse paa Vedtægter* for Driftslaane-foreninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne, naar Vedtægterne indeholder følgende Bestemmelser:

- a. Foreningens Formaal skal udelukkende være at yde Foreningens Medlemmer Laan til Indkøb af Heste, Kvæg, Faar, Svin og Geder samt af Arbejdsvogne og Landbrugsredskaber. Laanene skal kunne ydes til Medlemmerne enkeltvis eller til flere Medlemmer i Forening.
- b. Ved Optagelse som Medlem af Foreningen skal ethvert Medlem tegne en Garanti for Foreningens Forpligtelser paa mindst 25 Kr. og ikke over 500 Kr.

- c. Udlaan maa kun ske til Medlemmer, der er Trobesiddere eller er Ejere eller Brugere af anden Jord, der anvendes til Landbrug, og hvis Værdi ifølge den i Henhold til Lov angaaende en ny Skyldsætning af Jorderne paa Færøerne af 29. Marts 1867 foretagne Taksation ikke overstiger 12 000 Kr. For saa vidt vedkommende Ejers eller Brugers Jord ikke maatte være takseret, foretages Taksation paa den i § 6 i Lov for Færøerne af 20. April 1926 om Udskiftning foreskrevne Maade.
- Til et Medlem maa ikke udlaanes et større Beløb end 1 000 Kr. Laanet skal tilbagebetales i Løbet af 3 Aar. I øvrigt fastsætter Bestyrelsen Størrelsen af Laanene samt Vilkaarene for disse og for deres Tilbagebetaling.
- d. For saa vidt der som Følge af Udlaan til Medlemmerne ved et Regnskabsaars Slutning fremkommer Underskud, der ikke kan dækkes af Reservefonden, bæres Halvdelen af det Underskud, der hidrører fra Tab paa Udlaan til Medlemmer, af Stats-Laanefonden eller Statskassen og udbetales kontant til Foreningen eller afskrives paa Gælden til Stats-Laanefonden efter Finansministerens nærmere Bestemmelse. I øvrigt fordeles og indkræves Underskuddet hos Medlemmerne efter nærmere i Vedtægterne fastsatte Regler.
- e. Foreningens Tilgodehavende hos Medlemmerne kan inddrives ved Udpantning.
- f. Ingen Forandring maa foretages i Foreningens Vedtægter uden Landbrugsministerens Samtykke.
- g. Foreningen skal hvert Aar til Landbrugsministeren indsende Beretning om Foreningens Virksomhed og er pligtig at meddele Landbrugsministeren alle Oplysninger, som han maatte forlange angaaende Foreningens Virksomhed og Forhold, samt underkaste sig Ministerens Tilsyn med, at Foreningen ledes i Overensstemmelse med denne Lov og Foreningens Vedtægter.
- h. Saaftremt Foreningen ved Opløsningen maatte være i Gæld til Stats-Laanefonden, udkræves Finansministerens Godkendelse af den vedtagne Beslutning om Foreningens Opløsning.

Laanet til en Forening *maa ikke overstige 80 pCt.* af den tegnede Garantikapital. Laanene, hvis Størrelse i øvrigt fastsættes af Landbrugsministeren, forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. aarlig, er afdragsfri i et Aar og afdrages derefter med $\frac{1}{10}$ aarlig. — For Laanenes Tilbagebetaling samt Betaling af Renter hæfter overfor Stats-Laanefonden Foreningens Medlemmer hver for sig kun med et Beløb, svarende til den af Medlemmet tegnede Garantikapital, jfr. § 2, Litra b. Beløbene kan inddrives ved Udpantning.

Landbrugsministeren kan efter Forhandling med Finansministeren *standse en Forenings Virksomhed*, naar Renter og Afdrag til Stats-Laanefonden ikke betales i rette Tid, eller naar Foreningen efter hans Skøn ikke længere opfylder denne Lovs Betingelser, ikke styres paa vedtægtsmæssig Maade, eller Misligheder i Styrelsen finder Sted. Finansministeren træffer da Bestemmelse om Afviklingen af Foreningens Forpligtelser, og den beholdne Formue anvendes efter Landbrugsministerens Bestemmelse til Fremme af det mindre Landbrug.

Gældsfor skrivninger for Laan, ydede i Henhold til denne Lov, kan tinglyses uden Gebyr.

Denne Lov underkastes Revision i Lagtingsamlingen 1929 og Rigsdagssamlingen 1929—30.

Fra *socialdemokratisk og radikal* Side var der i Folketinget stillet Ændringsforslag om, at Staten skulde bære Halvparten af fremkomne Underskud ude i Foreningerne, uden at disses Reservefond først skal medgaa til Dækning af dette; endvidere om at forhøje Laanebeløbet fra 80 pCt. af den tegnede Garantikapital til det fulde Beløb, hvilke Ændringer Mindretallet efter Erfaringerne om Laaneforeningernes Virksomhed i det øvrige Land anbefalede.

De to nævnte Ændringsforslag forkastedes med *Venstres og Konservatives* Stemmer ud fra den Betragtning, at Lovforslaget nøje slutter sig til den for det øvrige Kongerige gældende Lov, at det enstemmigt er vedtaget af Færøernes Lagting, og at man, saafremt der ved Revisionen af sidstnævnte Lov maatte blive gennemført Forbedringer, med største Lethed vil kunne indføre disse i Loven for Færøerne.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt, i Folketinget med 118 Stemmer og i Landstinget med 53 Stemmer.

33. Lov om Hvalfangst ved Færøerne. (Landbrugsminister *Madsen-Mygdal*). [A. Sp. 5991—C. Sp. 1251, 1431].
Fremsat i *Folketinget* $4\frac{4}{5}$ (F. Sp. 5282). 1. Beh. $6\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5403). Henvist til Udvalget ang. F. t. Lov om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne (se A. Nr. 31). Betænkning (B. Sp. 2163) afgiven $10\frac{10}{6}$. (Ordfører: Samuelsen). 2. Beh. $17\frac{17}{6}$ (F. Sp. 6425). 3. Beh. $21\frac{21}{6}$ (F. Sp. 6548.)
Oversendt til Landstinget. 1. Beh. $28\frac{28}{6}$ (L. Sp. 2250). 2. Beh. $30\frac{30}{6}$ (L. Sp. 2291). 3. Beh. $5\frac{5}{7}$ (L. Sp. 2310). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 193).

For Befolkningen paa Færøerne er det af største Betydning, at Befolkningen har Adgang til at skaffe sig Hvalkød til en billig og rimelig Pris. Ved hensigtsmæssige Lovbestemmelser har man derfor allerede fra ældre Tid søgt at hindre Rovdrift ved at begrænse Adgangen til at drive Hvalfangst med Færøerne som Basis. Endvidere har man ved Lov saa vidt muligt søgt at sikre, at Kødet af de Hvaler, der fanges ved og indbringes til Færøerne, fortrinsvis kommer Beboerne til gode, naar det er egnet til Menneskeføde, og at det ikke, naar Beboerne har Brug for det, udføres eller anvendes i industrielt Øjemed, f. Eks. til Fremstilling af Gødning. De herom hidtil gældende Lovbestemmelser findes i Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Havfangst ved Færøerne med Ændringer i Lov Nr. 279 af 6. December 1912 og Lov Nr. 42 af 25. Februar 1916, som nu ophæves.

Nærværende Lov er, naar bortses fra enkelte redaktionelle Ændringer, overensstemmende med et af Lagtinget vedtaget Forslag, og Bestemmelserne er *for største Delen enslydende med de tilsvarende Bestemmelser i Loven af 2. Maj 1902*, saaledes som denne er ændret ved Lovene af 6. December 1912 og af 25. Februar 1916. Med Hensyn til *de enkelte Bestemmelser i Loven, der afviger* fra Bestemmelserne i Loven af 2. Maj 1902, bemærkes følgende:

1. *De i Henhold til Loven af 2. Maj 1902 lovlig bestaaende Virksomheder* vil kunne fortsætte Driften i samme Omfang som hidtil, men for at modvirke Rovdrift bestemmes det, at det ikke i al Almindelighed skal være tilladt at udvide Driften eller at oprette nye Virksomheder. Dog kan der, hvor Forholdene maatte gøre det ønskeligt, af Landbrugsministeriet efter forud indhentet Erklæring fra Lagtinget gives Tilladelse til Oprettelse af nye eller Udvidelse af ældre Virksomheder.

2. De i Loven af 2. Maj 1902 omhandlede Oplysninger om, at *de foreskrevne Betingelser for Udøvelsen af Virksomheden* er til Stede, skal fremtidig afgives skriftlig paa Tro og Love til Politimesteren, ligesom der hvert Aar inden 1. Maj yderligere skal forevises Politimesteren en Fortegnelse over Aktionærerne i de enkelte Selskaber.

3. *Afgiften af hver indbragt Hval* af mindst 11,3 Meters Længde foreslaas forhøjet, jfr. Loven af 25. Februar 1916, fra 300 Kr. til 600 Kr. og Maksimumsafgiften for Dele af saadanne Hvaler ligeledes forhøjet fra 300 Kr. til 600 Kr., dog saaledes, at Afgiften af Lagtinget ligesom efter Loven af 25. Februar 1916 kan nedsættes til 50 Kr. for de Stationers Vedkommende, som er villige til at afslutte Overenskomst med Lagtinget om Levering af Hvalkød til Befolkningen paa Vilkaar, der af Lagtinget skønnes tilfredsstillende.

Efter Loven af 25. Februar 1916 tilkommer der dem, der opkræver Afgiften, et Opkrævningsgebyr paa 4 pCt. Denne Bestemmelse ophæves, saaledes at der ikke skal betales Gebyr for Opkrævningen.

4. Det fastsættes, for at sikre Befolkningens Forsyning med Hvalkød, at *Udførsel* af Storhvalkød kun skal være tilladt, naar Amtets Tilladelse dertil erhverves.

5. *Bødestrafen* for Overtrædelse af Lovens Bestemmelser er fordoblet, og Straffen for Overtrædelse af Paa budet under Punkt 4 er fastsat til Bøder fra 50 Kr. til 5 000 Kr. Afgift, som søges unddraget det offentlige, skal erlægges med et tredobbelt Beløb. Overtrædelse af det i § 4 omhandlede Reglement vedrørende offentlig Orden og Renlighed ved Hvalfangst og ved Tilvirkning af Udbyttet straffes med Bøder indtil 1 000 Kr. Efter Loven af 2. Maj 1902 var Maksimumsbøden for denne Forseelse fastsat til 400 Kr. —

Nærværende Lov gør i ingen Henseender nogen Indskrænkning i de Rettigheder, som ifølge Dansk-Islandsk Forbundslov Nr. 619 af 30. November 1918 er indrømmet islandske Statsborgere, eller i de Rettigheder, som ved Traktater maatte være givet andre.

Loven træder i Kraft 1. Januar 1928.

I Folketinget henvistes Lovforslaget paa Forslag af *Hendriksen* (K. F.) til et Udvalg, der indstillede det til Vedtagelse med den Ændring, at Ikrafttrædelsesdatoen sættes

til 1. Januar 1928 i Stedet for 1. Juli 1927, for ikke at faa indført nye Regler midt i Fangstsæsonen.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i *Folketinget* med 111 Stemmer. *Landstinget* vedtog det i Folketingets Affattelse og uden Udvalg enstemmigt med 48 Stemmer.

34. Lov om Ydelse af Brændsel til Aldersrentenydere i Vinteren 1926—27. (Indenrigsminister *Hauge*). [A. Sp. 2673—C. Sp. 3, 39, 41].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 44). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (F. Sp. 92). 2. Beh. $\frac{15}{10}$ (F. Sp. 207). 3. Beh. $\frac{19}{10}$ (F. Sp. 323). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{22}{10}$ (L. Sp. 201). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 348 af 7. August 1922 om Aldersrente (se B. Nr. 11). Betænkning (B. Sp. 147) afgiven $\frac{11}{11}$. (Ordfører: J. Chr. Møller). 2. Beh. $\frac{12}{11}$ (L. Sp. 401). 3. Beh. $\frac{12}{11}$ (L. Sp. 415). *Tilbagesendt til Folketinget*. Eneste Beh. $\frac{12}{11}$ (F. Sp. 1468). *Loven stadfæstet 13. November 1926.* (Lov-Tid. Nr. 274).

Loven bemyndiger for Tiden 1. Oktober 1926—1. April 1927 Kommunalbestyrelserne til uden Samtykke af højere Myndighed at yde Personer, saa længe disse i Henhold til Lov Nr. 348 af 7. August 1922 modtager Aldersrente i vedkommende Kommune udenfor kommunale Alderdomshjem, og som Kommunalbestyrelsen anser for trængende dertil, Brændsel efter Regler, der svarer til de tidligere, senest ved Lov af 6. November 1925 fastsatte, dog at Værdien af det Kvantum Brændsel, der kan ydes, maa ikke overstige 20 Kr. for samlevende Ægtefæller, der begge er berettigede til Aldersrente, og 20 Kr. for enlige Personer.

Det af Indenrigsministeren i Folketinget fremsatte Lovforslag var enslydende med den foran nævnte Lov af 6. November 1925 og vedtoges uforandret i Folketinget, dog kun med 75 Stemmer mod 45, idet Venstre og det konservative Folkepartis Ordførere udtalte sig imod det. — I Landstingsudvalget stillede Socialdemokraternes, det konservative Folkepartis og det radikale Venstres Medlemmer Ændringsforslag om at ændre Maksimumsværdien af Brændselskvantumet fra 30 Kr. til 20 Kr. De konservative Medlemmer, der omtaltes som dem, der i Udvalget havde stillet Forslaget, udtalte i Betænkningen, at de har saavel i forrige som i indeværende Rigsdagssamling stillet sig paa det Standpunkt,

at bortset fra, at man maatte undersøge Mulighederne for efterhaanden at faa Aldersrenteloven kombineret med en Forsikringsordning, maatte man allerede nu skride til en Ændring af Aldersrentelovens Satser, da disse paa flere Punkter er utilfredsstillende, idet man under alle Forhandlingerne har krævet, at en Ændring i Aldersrenteloven ikke maatte bringe forøget Udgift, men Besparelse. De fra Ministeriet modtagne Beregninger viser imidlertid, at dette Krav ikke kan opfyldes ved det foreliggende Forslag, der var fremsat paa Basis af de i Fjor opgivne Tal. Da det paa Grund af Folketingets Opløsning vil være umuligt at føre Sagen til Ende før Valget, maa Udvalget genoptage sit Arbejde efter dette for at finde den tilsigtede Løsning.

Under disse Forhold kunde Mindretallet, da Brændselspriserne er i stadig Stigning, og da de foretagne Beregninger viser, at Rentenyderne i Aar sammenlignet med i Fjor vil faa en mindre Varemængde for Pengene, gaa med til at yde en mindre Brændselshjælp for indeværende Vinter.

De socialdemokratiske Medlemmer af Udvalget, der udtalte en Beklagelse af, at de Forhandlinger om en Ændring i hele Aldersrenteloven, der i sig skulde indeholde en fast aarlig Brændselsydelse, som der indenfor Udvalget fra første Begyndelse syntes at være et Flertal for, er bristet, motiverede deres Tilslutning til Ændringsforslaget med, at der ikke vilde kunne opnaas Flertal for det af Folketinget vedtagne Lovforslag. — Venstres Udvalgsmedlemmer udtalte i Betænkningen, at de »kan under Hensyn til de stadig stigende Brændselspriser og under Hensyn til de modtagne Beregninger gaa med til, at der gives Kommunerne Frihed til at yde den foreslaaede Brændselshjælp til de Aldersrentenydere, som er daarligst stillede, og saaledes at Udgiften dertil ydes af Kommunens egen Kasse uden Refusion.« De stillede derfor Ændringsforslag om at fastsætte, at Hjælpen kun skulde kunne ydes til dem, hvis Indtægt ikke overstiger det i Aldersrentelovens § 6, 1. Stk., omhandlede fradragsfrie Beløb, samt om at stryge Refusionsbestemmelserne. Med Hensyn til dette sidste udtalte et Medlem af Mindretallet, Olga Knudsen, at hun maa ellers i Almindelighed holde paa mellemkommunal Refusion; men med Hensyn til det foreliggende Lovforslag, som nærmest maa betragtes som Hjælpkassehjælp, hvor en saadan Refusion ikke findes, kunde Mindretallet gaa med til Ændringsforslaget. Venstres Ændringsforslag forkastedes med 39 Stemmer mod 23, hvorefter Flertallets Forslag vedtoges enstemmigt med 38 Stemmer, idet 23 Medlemmer afholdt sig fra at stemme. — Ved eneste Behandling i Folketinget vedtoges det saaledes ændrede Lovforslag enstemmigt med 77 Stemmer.

35. Lov om Aldersrente. (Indenrigsminister *Kragh*).
[A. Sp. 4397—C. Sp. 267, 1297, 1401].

Fremsat i *Folketinget* $17/2$ (F. Sp. 2357). 1. Beh. $26/2$ og $1/3$ (F. Sp. 2675, 2721). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Holger Larsen, Bresemann, Einer Jensen, Helga Larsen, Hauge, Simonsen, Martin Hansen [Form.], Laursen, Kr. Kristensen, Rahbek, Vadgaard, Vesterager [Sokr.], Parkov, Ulrich og Holdgaard). Betænkning (B. Sp. 1295) afgiven $6/5$. (Ordfører: Martin Hansen). 2. Beh. $11-12/5$ (F. Sp. 5448, 5525). 3. Beh. $17/5$ (F. Sp. 5566). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $20/5$ (L. Sp. 1427). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 348. af 7. August 1922 om Aldersrente (se Side 2399). Betænkning (B. Sp. 2217) afgiven $16/6$. (Ordfører: Bækgaard). 2. Beh. $21/6$ (L. Sp. 1992). 3. Beh. $24/6$ (L. Sp. 2187). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2399) afgiven $28/6$. Eneste Beh. $30/6$ (F. Sp. 6882). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 134).

Denne Lov, til hvilken Forslag fremsattes som et Led i Regeringens Bestræbelser for at nedsætte Statens Udgifter, indfører foruden de hertil sigtende Ændringer i Aldersrentesatserne ogsaa nogle andre Forandringer af Bestemmelserne i den gældende Lov af 1922, for at afhjælpe nogle af de Mangler, som denne har vist sig at lide af. Loven, der ophæver den tidligere Lov, adskiller sig væsentlig paa følgende Punkter fra denne:

§§ 1—4, der indeholder de almindelige Regler, stemmer med de tidligere gældende. Der er dog til § 2 føjet en Slutningsbestemmelse — indsat af Flertallet i Landstingsudvalget — gaaende ud paa, at dersom en Person ved Handlinger af den i Paragraffen nævnte Art (Forringelse af sin økonomiske Stilling til Fordel for Børn eller andre) skaffer for sig opfyldt Betingelserne for Opnaaelse af Aldersrente eller for at faa en større Aldersrente, end han (hun) ellers vilde have haft Ret til, kan der dog, naar Ansøgning om Aldersrente indgives, hvis Omstændighederne taler derfor, ydes den paagældende den Aldersrente, som han (hun) vilde have kunnet opnaa, hvis han (hun) ikke havde forringet sine Kaar paa nævnte Maade.

Lovens § 5, hvori Aldersrente-Satserne findes, bevarer Systemet med de i Loven fastsatte faste Takster, uforandret

for Familieforsørgere, men for enligt stillede forhøjet til ca. $\frac{2}{3}$ af det for Familieforsørgere bestemte mod tidligere kun Halvdelen. Paragraffen, der desuden indeholder en Ændring i de for Landkommuner med bymæssig Bebyggelse gældende Regler, har følgende Indhold:

Aldersrenten udredes med et fast aarligt Beløb, jfr. dog Bestemmelserne i § 7, saaledes:

	I København, paa Frederiksberg og i Gentofte Kommuner	I Købstæderne og Marstal	I Flækkerne og Landkommunerne
Til Ægtepar, hvoraf begge er fyldt 65 Aar.....	Aarlig Kr. 1 008	Aarlig Kr. 804	Aarlig Kr. 600
Beløbene forhøjes ved Op- sættelse med Begærings Ind- givelse til den ældste Ægte- fælles fyldte			
66de Aar til.....	1 104	882	660
67de — -	1 200	960	720
68de — og derefter	1 296	1 038	780
Til enlige Mænd samt Ægte- par, hvoraf kun Manden er fyldt 65 Aar.....	678	540	402
Forhøjes, jfr. ovenfor, ved Opsættelse til det fyldte			
66de Aar til.....	744	594	444
67de — -	810	648	486
68de — og derefter	876	702	528
Til enlige Kvinder samt Ægte- par, hvoraf kun Hustruen er fyldt 65 Aar.....	642	510	378
Forhøjes, jfr. ovenfor, ved Opsættelse til det fyldte			
66de Aar til.....	708	564	420
67de — -	774	618	462
68de — og derefter	840	672	504

I Landkommuner med en bymæssig Bebyggelse, i hvilken der ved sidste almindelige Folketælling var mindst 2 000 Indbyggere, er Kommunalbestyrelsen berettiget til at fastsætte, at Aldersrenten til Aldersrentenydere, der har Bopæl i den bymæssigt bebyggede Del af Kommunen, skal udbetales efter de foranstaaende i Købstæderne og Marstal gældende Takster og efter de i § 7 for Købstæder, der ved sidste almindelige Folketælling havde under 10 000 Indbyggere, fastsatte Regler; Kommunalbestyrelsens Beslutning herom kan med Indenrigsministerens Samtykke udvides til at gælde samtlige Aldersrentenydere i den paagældende Kommune. Med Samtykke af Indenrigsministeren og vedkommende Amdsraad kan Kommunalbestyrelsen dog bestemme, at de for de Købstæder, der ved sidste almindelige Folketælling havde over 10 000 Indbyggere, i § 7 fastsatte Regler skal komme til Anvendelse i den bymæssigt bebyggede Del af den paagældende Kommune.

Ved den yngste Ægtefælles Opnaaelse af 65 Aars Alderen drager Kommunalbestyrelsen Omsorg for, at den Ægteparret tilkommende Aldersrente fastsættes efter de for Ægtepar, hvor begge er fyldt 65 Aar, gældende Regler.

Afgaar en Rentenyder, der er gift, ved Døden, fastsættes den efterlevendes faste aarlige Rente efter den Alder, den ældste af Ægtefællerne havde, da de begyndte at oppebære Aldersrente, for saa vidt den paagældende ved den anden Ægtefælles Død i øvrigt opfylder Betingelserne for at nyde Aldersrente.

Tilsvarende Regel gælder, naar Ægteskabet opløses ved Skilsmisse, eller et Ægtepar opnaar Separation, eller dets Samliv er ophævet, uden at der foreligger nogen Sandsynlighed for, at det indenfor en overskuelig Fremtid paa ny vil blive genoptaget. Hvorvidt Samlivet paa den anførte Maade er ophævet, afgøres af den kommunale Myn- dighed i vedkommende Ægtefælles Opholdskommune.

Lovens § 6, der for at imødekomme de fremsatte Ønsker om større Bevægelsesfrihed for Kommunerne giver disse Ret til at tilstaa visse Ydelser, bestemmer:

Udover den i Henhold til § 5, jfr. § 7, fastsatte Rente kan Kommunalbestyrelserne i København, paa Frederiksberg, i Gentofte Kommune, i Købstæderne og Marstal i

Sygdomstilfælde tilstaa Hospitalsbehandling, Medicin, Bandager, kunstige Lemmer o. lign. Ydelser. Endvidere kan de nævnte Kommunalbestyrelser efter Andragende fra en Aldersrentenyder, naar det godtgøres, at vedkommende paa Grund af Sygdom, der nødvendiggør Hjælp af anden Art end den i forrige Punktum omhandlede, Alderdomssvækkelse, store Forsørgerpligter eller af anden Aarsag er i Trang, tilstaa et personligt Tillæg, der fastsættes for højst 1 Aar ad Gangen.

En Kommunes aarlige Udgifter til personlige Tillæg i Henhold til nærværende Paragrafs 1ste Stykke, 2det Punktum, maa ikke overstige $\frac{1}{20}$ af det Beløb, der i Henhold til nærværende Lovs § 5, jfr. § 7, er ydet i Aldersrente til samtlige Aldersrentenydere udenfor Alderdomshjem i vedkommende Kommune i det foregaaende Regnskabsaar; ved Beregningen af dette Maksimumsbeløb bortses fra Refusion fra Staten og fra Refusion til og fra andre Kommuner.

Udover den i Henhold til § 5, jfr. § 7, fastsatte Rente kan Kommunalbestyrelserne i Flækkerne og Landkommunerne efter Andragende fra en Aldersrentenyder, naar det godtgøres, at vedkommende paa Grund af Sygdom, Alderdomssvækkelse, store Forsørgerpligter eller af anden Aarsag er i Trang, tilstaa et personligt Tillæg, der fastsættes for højst 1 Aar ad Gangen.

En Kommunes aarlige Udgifter i Henhold til nærværende Paragrafs 3die Stykke maa ikke overstige $\frac{1}{8}$ af det Beløb, der i Henhold til nærværende Lovs § 5, jfr. § 7, er ydet i Aldersrente til samtlige Aldersrentenydere udenfor Alderdomshjem i vedkommende Kommune i det foregaaende Regnskabsaar; ved Beregningen af dette Maksimumsbeløb bortses fra Refusion fra Staten og fra Refusion til og fra andre Kommuner.

For saa vidt Kommunalbestyrelsen i en Landkommune med en bymæssig Bebyggelse, i hvilken der ved sidste almindelige Folketælling var mindst 2 000 Indbyggere, har vedtaget, at Aldersrenten skal udbetales efter de for Købstæderne og Marstal gældende Takster til de Aldersrentenydere, der har Bopæl i den bymæssigt bebyggede Del af Kommunen, finder Bestemmelserne i nærværende Paragrafs 1ste og 2det Stykke ligeledes Anvendelse paa Aldersrente-

nyderne i den bymæssigt bebyggede Del af Kommunen, saaledes at Maksimumsbeløbene i Henhold til nærværende Paragrafs 2det og 4de Stykke beregnes paa Grundlag af de henholdsvis i og udenfor den bymæssigt bebyggede Del af Kommunen udbetalte Beløb til Aldersrente.

Er en Aldersrentenyder indenfor et Tidsrum af 1 Aar, før vedkommende har indgivet Begæring om Aldersrente, ophørt eller ophører han (hun) at være Medlem af en stats- anerkendt Sygekasse, uden at Kassens Hjælp er opbrugt, kan Hjælp i Sygdomstilfælde i Henhold til denne Paragraf dog kun ydes i det Omfang, i hvilket den paagældende Sygekasse ifølge sin Vedtægt ikke havde kunnet yde den.

I § 7 foretages en Skærpelse af de tidligere gældende Fradragsregler for Indkomst og Formue, for at indskrænke Kredsen af Aldersrentenydere. Paragraffen, der desuden ændrer det for Aldersrentenydere i Alderdomshjem gældende, lyder saaledes:

Retten til at oppebære Aldersrente med dennes fulde Beløb efter § 5 er betinget af, at vedkommendes aarlige Indtægt, beregnet efter de i 3die Stykke nævnte Regler, ikke repræsenterer en Værdi, der 1) for København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner samt de Købstæder, der ved sidste almindelige Folketælling havde over 10 000 Indbyggere, 2) for de øvrige Købstæder og Marstal, 3) for Flækkerne og Landkommunerne overstiger: for Ægtepar henholdsvis 200 Kr., 150 Kr. og 100 Kr., for enlige Personer og Ægtepar, hvoraf kun den ene er fyldt 65 Aar, overalt 100 Kr.

Saafernt Indtægten overstiger det i denne Paragrafs 1ste Stykke omhandlede fradragsfrie Beløb, bliver 50 pCt. af de nærmest efter det fradragsfrie Beløb følgende 200 Kr. at fradrage i Aldersrenten; af de næste 300 Kr. fradrages 75 pCt., medens yderligere Indtægtsbeløb fradrages fuldt ud. Bliver Aldersrenten herved mindre end $\frac{1}{12}$ af den faste aarlige Rente, bortfalder den.

Som aarlig Indtægt, der kommer i Betragtning ved Fastsettelsen af den en Person tilkommende Aldersrente, medregnes enhver Indtægt, som den paagældende har oppebaaret i det nærmest foregaaende Kalenderaar, hvad enten Indtægten hidrører fra personligt Arbejde, vedvarende privat

eller offentlig Understøttelse (Aldersrente undtaget), Pension eller Besiddelse af Formue eller Ejendom. For saa vidt den paagældende ejer fast Ejendom eller anden Formue, lægges der til hans (hendes) aarlige Indtægt 4 pCt. af den samlede Formues Beløb; oppebærer den paagældende Pension fra Staten eller fra en Kommune i Henhold til en af Indenrigsministeriet godkendt Pensionsvedtægt, og overstiger Pensionen det fradragsfrie Beløb, bliver i Aldersrenten, saaledes som denne er beregnet, i Overensstemmelse med foranstaaende Regler, yderligere at fradrage 15 pCt. af det nærmest efter det fradragsfrie Beløb følgende Pensionsbeløb af 200 Kr. og 25 pCt. af det derefter følgende Pensionsbeløb af 400 Kr.

Dersom kun den ene af to samlevende Ægtefæller er berettiget til at oppebære Aldersrente, skal kun Halvdelen af Ægtefællernes samlede Indkomst komme i Betragtning ved Fradrag i Aldersrenten i Henhold til nærværende Paragraf, ligesom det i 3die Stykke, 2det Punktum, omhandlede særlige Tillæg til den virkelige Indtægt af 4 pCt. af Formuen kun skal beregnes af Halvdelen af Ægtefællernes samlede Formue, dog saaledes, at der ikke kan tilstaas et saadant Ægtepar større Aldersrente i Henhold til § 5, jfr. § 7, end den, det vilde have kunnet oppebære, dersom begge Ægtefæller havde været berettiget dertil. Det Indtægtsbeløb, som i Henhold til nærværende Paragraf skal lægges til Grund ved Beregningen af Aldersrentens Størrelse, afrundes til Delelighed med 10 Kr., saaledes at et Beløb paa 5 Kr. og opefter forhøjes til 10 Kr., medens Beløb under 5 Kr. fradrages.

Aldersrentenydere, der er optaget i et kommunalt Alderdomshjem, jfr. § 13, er pligtige til til Opholdskommunens Kasse at indbetale den Del af deres aarlige Indtægt, der ligger over et Beløb af 1) i Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner 120 Kr., 2) i Købstæderne og Marstal samt i Landkommuner med en bymæssig Bebyggelse, i hvilken der ved sidste almindelige Folketælling var mindst 2 000 Indbyggere, 90 Kr., 3) i andre Landkommuner og Flækkerne 60 Kr. Disse Beløb gælder for enlige Personer; for samlevende Ægtefolk forhøjes Beløbene med 50 pCt., saaledes at disse bliver henholdsvis 180 Kr., 135 Kr. og 90

Kr. De indbetalte Beløb fradrages, forinden Refusion fra Statskassen og Forsørgelseskommunen beregnes, i den Udgift, som Opholdskommunen i Medfør af § 13, 2det Stykke, er berettiget til at faa refunderet.

Lovens §§ 8—16 er stemmende med §§ 7—15 i den tidligere Lov, idet der blot til § 16 er føjet en Bestemmelse om, at for Regnskabsaaret 1927—28 aflægges særskilt Regnskab for Kommunernes Udgifter i Henhold til Lov Nr. 348 af 7. August 1922 om Aldersrente og for Udgifter i Henhold til nærværende Lov.

I Lovens § 17, Refusionen fra Statskassen til Kommunerne, der uforandret er syv Tolvtedele, bestemmes nu, at der efter nærmere fastsatte Regler kan ydes Forskud paa Refusionen. Statskassens Bidrag til vanskeligt stillede Kommuners Udgifter til Aldersrente, som ikke refunderes, nedsættes fra 1 Mill. Kr. til 350 000 Kr. aarligt for Finansaarene 1927—28 og 1928—29.

Lovens § 18 er enslydende med den gældende Lovs § 17, og de sidste Paragraffer indeholder Bestemmelser om Ophævelse af den tidligere Lov, Lovens eventuelle Udvidelse til Færøerne, Lovens Ikrafttræden 1. Oktober 1927 og Overgangsbestemmelser.

Ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget udtalte Indenrigsministeren, at den Udgift, som den gældende Aldersrentelov foranlediger, er saa betydelig og overstiger Udgiften efter den ældre Alderdomsforsørgelseslov saa meget, at en Reduktion af den er nødvendig, naar en Besparelse paa Statens og Kommunernes Budgetter skal tilvejebringes. Ministeren oplyste, at Udgiften for Stat og Kommuner i 1923—24 var 69,8 Mill. Kr. + 2,2 Mill. Kr. til Brændselshjælp, i 1924—25 i alt 74,3 Mill. Kr., for 1925—26 paaregnes en Udgift af ca. 71 Mill. Kr. og i 1926—27, hvor Dyrtidstillæget og Forskelstillæget gaar ned med i alt ca. 4,5 Mill. Kr., kan regnes med en Udgift paa 66½ Mill. Kr., fordelt med 38,8 Mill. Kr. til Staten og 27,7 Mill. Kr. til Kommunerne. Det Lovforslag, som Ministeren fremsatte, foreslog nu ikke en saa stor Nedgang, som vilde svare til Pristallets Nedgang og Kronværdiens Stigning, men indskrænkede sig til at foreslaa en Udgiftsnedgang med ca. 10 Mill. Kr., til 56 Mill. Kr., hvoraf 33 Mill. Kr. falder paa Staten og 23 Mill. Kr. paa Kommunerne; altsaa, anvendt paa 1926—27, for Staten en Besparelse af ca. 6 Mill. Kr. og for Kommunerne af ca. 4,7 Mill. Kr. Desuden tilsigtede Lovforslaget at imødekomme den Kritik, som fra

forskellige Sider var fremsat, dels over, at den gældende Lov forfordelte enligtstillede i Sammenligning med Ægtepar, at den medtog Personer med forholdsvis for stor aarlig Indkomst eller Formue, og at den udelukkede Kommunerne fra enhver Bevægelsesfrihed i Tilfælde, hvor en Aldersrentenyder burde have en særlig Hjælp.

Det forelagte Lovforslag søgte at afhjælpe den første Klage, Forfordelingen af de enligtstillede sammenlignet med Ægtepar, ved at ændre Forholdstallet mellem Ægtepar og enligtstillede Mænd og enligtstillede Kvinder med Hensyn til Ydelsen, et Forholdstal, som nu er 20 : 11 : 10, saaledes at det fremtidig vil være 20 : 14½ : 13. Det vil sige, at man øgede Hjælpen forholdsvis til enligtstillede Mænd med 16½ pCt. og til enligtstillede Kvinder med ca. 15 pCt. sammenlignet med de forholdsvis Understøttelser, som udbetales i Henhold til den gældende Lov.

Hvad angaar det andet Klagepunkt, at Aldersrente- loven medtager for vid en Kreds, navnlig for mange Formue- besiddere, søgte man i Forslaget at raade Bod derpaa ad to Veje. Det fradragsfrie Beløb er nu fastsat paa den Maade, at det er Halvdelen af det samlede Aldersrentebeløb uden Fradrag plus 100 Kr. Denne Beregningsmaade for det fradragsfrie Beløb fastholdtes, men medens der nu for Indkomster, der ligger over det fradragsfrie Beløb, fradrages 50 pCt. for de første 300 Kr. og derefter 75 pCt. for de næste 600 Kr., hvorefter Indtægt derudover fradrages helt, saa foresloges det, at Tallene 300 og 600 ændres til 200 og 400, saaledes at de første 200 Kr. over det fradragsfrie Beløb indvirker med et Fradrag af 50 pCt. og de næste 400 Kr. med 75 pCt., medens Resten fradrages helt, og da selve det fradragsfrie Beløb væsentligt skulde nedsættes ved, at de Rentesatser, paa Grundlag af hvilke det beregnes, skulde gaa ned til henholdsvis tre Femtedele af de nuværende Satser for Ægtepar og fire Femtedele af de nuværende Satser for enligt stillede, saa vilde der med den foreslaaede Fradragsregel foregaa en ikke ubetydelig Indskrænkning i Kredsen af Personer, som faar Adgang til at nyde Aldersrente. Som Eksempel nævnte Ministeren, at medens den gældende Lov for et Ægtepar i Hovedstaden, som begge er fyldt 65 Aar, tillader dem at faa den minimale Aldersrente med en Indtægt af 1 820 Kr. eller med en Formue af 22 750 Kr., vilde Indtægtsgrænsen efter Forslaget gaa ned til 1 142 Kr. og Formuegrænsen til 14 275 Kr. En enlig Mand i Landdistrikterne har nu Adgang til Minimumsaldersrente med en Aarsindkomst af 760 Kr. eller en Formue af 9 500 Kr.; disse Tal vilde efter Forslaget gaa ned henholdsvis til 632 og 7 900 Kr. Foruden den herved bevirkede Nedgang i den

samlede Udgift til Aldersrenten foresloges en betydelig Nedsættelse af Lovens faste Takster, for Ægtepars Vedkommende til ca. $\frac{3}{5}$, for enlige Personer til ca. $\frac{4}{5}$ af de nugældende Satser.

For at imødekomme Kravet fra Kommunerne om Adgang til en vis Bevægelsesfrihed med Hensyn til Tildeling af Aldersrente foresloges det, at Aldersrenteydelsen fremtidig skulde deles i to Dele, en Statsydelse, til hvilken Staten alene skulde bære Udgiften uden nogen kommunal Deltagelse deri, og en kommunal Ydelse med almindelig mellemkommunal Refusion, saaledes at Opholdskommunen skulde bære den ene Fjerdedel, Forsørgelseskommunen de tre Fjerdedele. Denne Statsydelses faste Takster vilde andrage, som allerede nævnt, for Ægtepar paa de forskellige Stadier tre Fæmte dele af de nugældende Takster, for enligt stillede fire Femte dele af disse Takster, men saaledes at Forholdet mellem Ydelsernes Størrelse i Hovedstaden, i Købstæderne og paa Landet, der nu er som 10 : 8 : 6, fremtidig bevaredes, og ligesom hidtil skulde der gives til Statsydelsen et 10 pCts Tillæg for hvert Aars Opsættelse fra 65 til 68 Aars Alderen med at gøre Aldersrentebetalingen effektiv. Denne Statsydelse vilde bevæge sig mellem følgende Grænser: For Ægtepar i Hovedstaden mellem 594 og 774 Kr., i Købstæderne mellem 480 og 624 Kr. og i Flækkerne og Landkommunerne mellem 366 og 474 Kr., for enlige Mænd samt Ægtepar, hvoraf kun Manden er fyldt 65 Aar, i Hovedstaden mellem 426 og 552 Kr., i Købstæderne mellem 348 og 456 Kr. og i Landkommunerne mellem 270 og 360 Kr. og for enligt stillede Kvinder i Hovedstaden mellem 384 og 492 Kr., i Købstæderne mellem 312 og 402 Kr. og paa Landet mellem 240 og 312 Kr.

Men hertil kom saa en kommunal Ydelse, hvortil Kommunen vilde faa Bevillingsretten, og med hvilken der ikke var forbundet nogen Statsrefusion, men derimod en mellemkommunal Refusion, saaledes at Opholdskommunen skulde bære en Fjerdedel og Forsørgelseskommunen tre Fjerdedele. Denne kommunale Ydelse skulde falde i to Dele, idet Kommunen kunde bevilge for alle Aldersrentenydere i denne et procentvis lige stort Tillæg for et Aar ad Gangen, og som ikke maatte overstige en Trediedel af Statsydelsen, og dernæst et personligt Tillæg, som kunde gives efter Andragende for højst et Aar ad Gangen, og som fortrinsvis skulde gives under Hensyn til Sygdom, som kræver særlig Pleje, særlig Hospitalsbehandling eller særlig Hjælp i Hjemmet, men hvortil dog kun skulde kræves, at det godtgøres, at vedkommende er virkelig trængende dertil; dette personlige Tillæg maatte ordentligvis ogsaa kun ydes med en Trediedel

af Statsydelsens Beløb, dog at man kunde give mere, hvis ganske særlige Forhold nødvendiggør det. Kommunens aarlige Udgifter til fast Tillæg og til personligt Tillæg maatte ikke overstige tre Fjerdedele af Statsydelsen til samtlige Aldersrentenydere i Kommunen udenfor Alderdomshjem i det foregaaende Regnskabsaar.

Med Hensyn til Nedsættelse, til 350 000 Kr., af det Beløb, som er bestemt til at hjælpe vanskeligt stillede Kommuner, se Lovens § 17, var Lovforslaget overensstemmende med det, der vedtoges.

Med Hensyn til Adgang til Optagelse i Alderdomshjem og Reglerne for Ydelse af Betaling for Ophold i disse Hjem for saadanne Aldersrentenydere, der paa Grund af Indtægt eller Formue ikke har Adgang til den fulde Aldersrente, var Bestemmelserne ifølge Lovforslaget de samme som efter den gældende Lov, men hvad Statens Refusion angaar, var der, da Statens Ydelse skulde være fast, uden at Kommunerne kom til at bære nogen Del deraf, fastsat bestemte Refusionsbeløb fra Statens Side til Dækning af Udgifterne ved Driften af Alderdomshjemmene. Man havde foretaget en Undersøgelse i de forskellige Amter for indeværende Finansaar, 1926—27, og paa Grundlag af de approberede Refusionstakster opstillede følgende Skala: I København skulde Staten betale pr. Dag pr. Beboer af Alderdomshjem 1 Kr. 80 Ø., i Købstæderne 1 Kr. 50 Ø. og i Landkommunerne 1 Kr. 20 Ø., hvilket vilde foranledige en Statsudgift til dette Formaal paa ca. 3 Mill. Kr. aarlig, medens den kommunale Udgift vilde blive ca. 4 Mill. Kr. aarlig, hvorved Fordelingsforholdet mellem Stat og Kommune, hvad denne Sag angaar, vilde blive i det væsentlige uændret. Men Kommunens 4 Mill. Kr. var Genstand for almindelig kommunal Refusion, saaledes at Opholdskommunen skulde bære den ene Million Kroner og Forsørgelseskommunen de 3 Mill. Kr.

I øvrigt var Vilkaarene for Adgangen til at komme ind under Aldersrenten, den administrative Ordning, Regnskabsvæsenets Ordning i det væsentlige foreslaet uforandret udover de Ændringer, som var naturlige og nødvendige Konsekvenser af, at visse Udgifter nu helt skulde bæres af Staten og andre helt af Kommunerne.

Ved Fremsættelsen omtalte Indenrigsministeren Spørgsmaalet om Indførelse af en Folkeforsikring til delvis Erstatning for Aldersrenten. Dette havde Regeringens Interesse, men den havde ment det nødvendigt nu at indskrænke sig til at foreslaa de foreliggende Ændringer i den bestaaende Lov, hvorved i øvrigt vilde skabes øget Mulighed for at indføje Folkeforsikringsprincippet i Aldersrentesystemet.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefaledes Lovforslaget

af Venstres Ordfører, Martin Hansen, der dog udtalte, at han personlig var en afgjort Tilhænger af de faste Takster, medens Socialdemokraternes Ordfører, Holger Larsen, udtalte sig meget stærkt imod det. De Konservatives Ordfører, Vesterager, nævnte, at hans Parti ikke kunde gaa med til den foreslaaede Forandring fra faste Takster til det frie Skøn, og at det ogsaa ønskede andre Bestemmelser i Forslaget ændret. Han forbeholdt sit Partis Frihed overfor dets Enkeltheder, men det var villigt til at gaa til Forhandling om Gennemførelse af Besparelser paa dette Omraade. De Radikales Ordfører, Holdgaard, udtalte sig om trent i samme Retning.

I den af Folketingsudvalget afgivne Betænkning mindes om, at der ved Lovforslagets første Behandling fra Venstre og det konservative Folkeparti blev udtalt Sympati for at bevare de faste Takster, saaledes at baade Statens og Kommunernes Andel var fast, men dog — udover de faste Takster — med nogen Bevægelsesfrihed for Kommunerne; endvidere blev det under Forhandlingerne udtalt, at man var villig til at medvirke til, at den af Regeringen ønskede Besparelse i Udgifterne til Aldersrente opnaaedes, men dog saaledes, at Renten forhøjedes for de enligt stillede, der har en ringe eller ingen Indtægt. For at imødekomme disse Udtalelser stillede Indenrigsministeren en Række Ændringsforslag, som tiltraadtes af de to nævnte Partier og for nogles Vedkommende tillige af det radikale Venstre.

Det *socialdemokratiske Mindretal* udtalte i Betænkningen, at det »kan ikke erkende, at de aldersrentenydende har saadane Kaar under den nuværende Aldersrentelov, at det er forsvarligt at foretage en Nedsikring af deres Aldersrente, saa meget mindre, som samtlige Partiers Repræsentanter i Landstingets Udvalg angaaende en Forbedring af Aldersrenten saa sent som i 1926 var enige om en betydelig Forbedring. For den Gang at opnaa Overenskomst havde Socialdemokraterne maattet slaa meget af paa deres principielle Ændringer denne Sag vedrørende. Mindretallet maa ubetinget fastholde, at vel tiltrænges en Omlægning af Rentesatserne, men at disses Størrelse ligesom andre Ydelser efter Loven bør opretholdes og i visse Tilfælde udvides.

Mindretallet har ikke ubetinget modsat sig ændrede Fradragsbestemmelser og har ved tidligere Behandlinger af Loven højet sig for Kravet fra Venstre om, at Forbedringer skulde holdes indenfor den nuværende økonomiske Ramme. Nu at ville foretage Indskrænkninger uden samtidig at forhøje de daarligst stilledes Understøttelser finder Mindretallet urimeligt. Det maa i denne Forbindelse erindres, at den nuværende Lov indeholder Bestemmelser om Dyrtids-

tillæg, omfattende alle Rentenydere, og om Forskelshjælp, omfattende mellem $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{3}$ af disse. Den første Hjælp er gledet betydeligt ned med Prisfaldet, og af Forskelshjælpen har de gamle maattet aflevere næsten det hele for endelig 1. April næste Aar helt at blive den berøvet. De gamle har saaledes efter Mindretallets Formening fuldt ud ydet deres Bidrag til den forandrede Kroneværdi.

Mindretallet kan derfor ikke tiltræde den af Flertallet foreslaaede Nedskæring, men stiller Forslag om en anden Affattelse af Loven. Denne Aftattelse er enslydende med det Forslag, som samtlige Partiers Repræsentanter i Fjor i Landstingsudvalget enedes om. Kun paa et enkelt Punkt, med Hensyn til Refusion fra Staten til Kommunerne, er der, efter Ønske fra Købstadforeningen, medtaget en Bestemmelse om, at Refusionen foregaar ved kvartaarlige Udbetalinger.«

Dette Forslag foreslog højere Takster end de nuværende, bevarede Sygehjælpen, Dyrtidshjælpen, Brændselshjælpen og Forskelshjælpen. Efter Udtalelse af Ordføreren for Mindretallet vilde Forslagets Gennemførelse medføre, at Aldersrenten fremtidig vilde koste det samme som for Tiden, 66 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Det radikale Mindretal udtalte i Betænkningen, at det »har under Lovforslagets Behandling underkastet Spørgsmaalet om, hvorvidt det vil være muligt uden at skade Lovens Hovedformaal at opnaa de fra Regeringens Side tilsigtede Besparelser, en meget nøje Prøvelse, men Mindretallet maa bestemt fraraade at gaa saa vidt i Besparelser som af Regeringen foreslaaet. Som det fremgaar af de fra Mindretallets Side stillede Ændringsforslag, kan dette gaa med til Besparelser paa forskellige indenfor denne Lovgivning gældende Omraader, i første Række gennem Indsnævring af Aldersrentenydernes Kreds ved en Skærpelse af Indkomst- og Formuegrænserne.

Efter de af Mindretallet paa dette Punkt stillede Ændringsforslag vil Adgangen til at faa Aldersrente bortfalde ved følgende Indkomst- og Formuegrænser:

	Hovedstaden	Provinsbyerne	Landkommunerne
Indkomstgrænse for:			
Ægtepar	1 335 Kr.	1 131 Kr.	922 Kr.
Enlige Mænd	922 —	795 —	695 —
— Kvinder	889 —	768 —	658 —
Formuegrænse for:			
Ægtepar	16 688 Kr.	14 138 Kr.	11 525 Kr.
Enlige Mænd	11 525 —	9 938 —	8 688 —
— Kvinder	11 113 —	9 600 —	8 225 —

Mindretallet kan dog ikke se Spørgsmaalet fra et ensidigt Besparelsessynspunkt. Jævnside med Bestræbelserne for at opnaa rimelige Besparelser har Mindretallet derfor ganske særlig haft til Formaal at opnaa Forbedringer af de ubemidlede Rentenyderes Kaar for saavel Ægtepar som enligt stillede.

Under Hensyn til de af Mindretallet hævdede Hovedsynspunkter maa dette anse et ensartet Dyrtidstillæg for alle Aldersrentenydere, uanset disses økonomiske Forhold, som mindre formaalstjenligt, og det foreslaas derfor at bemyndige Kommunalbestyrelserne til at tilstaa et personligt Tillæg, hvor det under særlige Forhold maa anses for nødvendigt. Til dette Formaal kan Kommunalbestyrelserne anvende indtil 15 pCt. af det Beløb, der i det foregaaende Aar er udbetalt til Aldersrentenydere i Kommunen, hvorved gives den Bevægelsesfrihed, som den nuværende Lov savner. I samme Retning virker det af Mindretallet stillede Ændringsforslag med Hensyn til Ydelse af Brændselshjælp (Ændringsforslag Nr. 6, der gav Kommunerne Ret til at tilstaa Brændselshjælp indtil 30 Kr.).

»Mindretallet maa i Overensstemmelse med de fra de kommunale Myndigheders Side indvundne Erfaringer formene, at en Ændring af Taksterne angaaende de aldersrenteberettigede, der opsætter Nydelsen af deres Ret til en senere Alder, er begrundet, og foreslaar derfor en Udligning, hvorved et mere rimeligt Forhold mellem disse og de øvrige Aldersrentenydere fremkommer.

Hvis Lovforslaget ændres som af Mindretallet foreslaaet, betyder det en samlet aarlig Udgift, beregnet til 61 Mill. Kr., altsaa en Besparelse paa 5½ Mill. Kr., der i Henhold til de foreslaaede Refusionsbestemmelser kommer Kommunerne til gode, hvilket maa anses for ønskeligt under Hensyn til disses overordentlig vanskelige økonomiske Forhold.«

Indholdet af de af Mindretallet stillede Ændringsforslag fremgaar delvis af de foran gængivne Bemærkninger. Et deri berørt Ændringsforslag gik ud paa, at Statskassen skulde refundere Kommunerne syv Ellevtedele af deres Udgifter til Aldersrente, desuden stillede Mindretallet to Ændringsforslag til »Overgangsbestemmelserne«.

Af de af Indenrigsministeren stillede Ændringsforslag tiltraadte det radikale Mindretal som nævnt flere, der dog var uden væsentlig reel Betydning.

De af Ministeren stillede Ændringsforslag, som tiltraadtes af Venstre og Konservative, ændrede navnlig Lovforslagets §§ 5 (Taksterne), 6 (Sygehjælp og personlige Tillæg o. lign), 7 (Fradragsreglerne) og 17 (Refusionsbestemmelserne), alle

saaledes, som disse Bestemmelser foran er gengivet som optagne i Loven.

Ved 2. Behandling opgjorde Ordføreren det finansielle Resultat af disse Ændringer saaledes, at medens efter Opførelsen for 1926—27 Statens Udgifter til Aldersrente vil være 38,8 Mill. Kr. og Kommunernes 27,7 Mill. Kr., vil Statens Udgifter herefter blive $33\frac{1}{4}$ Mill. Kr., Kommunernes $23\frac{3}{4}$ Mill. Kr., i alt 57 Mill. Kr., altsaa en Besparelse af $9\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Socialdemokraternes Forslag om en helt ny Affattelse af Lovforslaget forkastedes med 74 Stemmer mod 50. Det radikale Mindretals særlige Ændringsforslag forkastedes med 73 Stemmer mod 67, eller med omtrent samme Stemmetal — to af dem dog med 73 Stemmer mod 17 —, medens Ministerens af Venstre og Konservative tiltraadte Forslag vedtoges med 73 Stemmer mod 66, enkelte dog enstemmigt, og Bestemmelserne i § 7 om Fradragsreglerne vedtoges med 73 Stemmer, medens 67 afholdt sig fra at stemme.

Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 71 Stemmer mod 64 (Socialdemokrater og Radikale erklærede at ville stemme imod).

I Landstinget anbefalede Lovforslaget af Venstres og de Konservatives Ordførere (henholdsvis Bækgaard og J. Chr. Møller), som dog antydede Ønskeligheden af enkelte Ændringer. Socialdemokraternes Ordfører, Carl Jensen, udtalte sig mod Lovforslaget, og de Radikales Ordfører, Jepsen-Drusebjerg, udtalte, at det maatte ændres betydeligt, hvis hans Parti skulde stemme for det.

I Landstingsudvalget indstillede *Flertallet*, Venstre og Konservative, det af Folketinget vedtagne Lovforslag til Vedtagelse med nogle Ændringer, væsentlig af tydeliggørende Karakter, idet kun enkelte var af reel Betydning. Det *socialdemokratiske* og det *radikale Mindretal* opstillede de af deres Meningsfæller i Folketinget stillede Forslag, men ved 2. Behandling tog de Radikale deres Forslag tilbage og erklærede, at de agtede at undlade at deltage i Afstemningen om det socialdemokratiske Forslag. Dette forkastedes med 63 Stemmer mod 18, og efter at det første af Flertallets Ændringsforslag var vedtaget enstemmigt med 42 Stemmer, vedtoges de øvrige uden Afstemning. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 39 Stemmer mod 25.

I Folketingsudvalget indstillede Flertallet, Venstre og Konservative, det af Landstinget vedtagne Lovforslag uforandret til Vedtagelse, medens de to andre Partier foreslog at forkaste det. Flertallets Indstilling vedtoges med 73 Stemmer mod 66.

36. Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 4433—C. Sp. 321, 1317].

Fremsat i *Folketinget* $17/2$ (F. Sp. 2365). 1. Beh. $22-25/2$ (F. Sp. 2397, 2466, 2534 og 2610). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Nielsen, Fr. Andersen [Holbæk A.], Jønson, Einer Jensen, Lundberg, Schröder, Knud Kristensen [Form.], Vanggaard, J. C. A. Larsen, Olav Olsen, Søren Larsen [Sokr.], Sven, Christmas Møller, Reedtz-Thott og Dahlgaard). Betænkning (B. Sp. 1397) afgiven $18/5$. (Ordfører: Knud Kristensen). 2. Beh. $19/5$ (F. Sp. 5666). 3. Beh. $25/5$ (F. Sp. 5887). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $30-31/5$ (L. Sp. 1615, 1661). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Ludvig Christensen, Marie Christensen, Henriette Crone, Gunnar Fog-Petersen, Gregersen, Hansen-Stavnsbjerg, Hauch [Form.], Laurits Knudsen, Thomas Larsen, Laursen, Lyngsie, Carl F. Madsen, Rasmus Nielsen og Tvede [Sokr.]). Betænkning (B. Sp. 2239) afgiven $17/6$. (Ordfører: Hauch). 2. Beh. $22/6$ (L. Sp. 2066). 3. Beh. $24/6$ (L. Sp. 2188). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 151).

Efter Indenrigsministerens indledende Udtalelse ved 1. Behandling i Landstinget af Forslaget til den her foreliggende Lov er Formaalet med den dels at naa til Besparelser paa Statens og de kommunale Budgetter ogsaa paa dette sociale Omraade, dels at gennemføre Forsikringsprincippet som det absolut bærende Grundlag i Arbejdsløshedslovgivningen. Hovedændringen, som her gennemføres, er den, at ingen Understøttelse fremtidig skal udbetales, hvortil den arbejdsløse ikke har en forsikringsmæssigt erhvervet Ret.

Loven adskiller sig væsentlig paa følgende Punkter fra den gældende Lov af 4. Marts 1924.

Ligesom den tidligere Lov falder Loven i 4 Afsnit: I. Arbejdsanvisning, II. Anerkendte Arbejdsløshedskasser, III. Arbejdsløshedsfonden og IV. Tilsynet med Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen.

I 1. Afsnit, *Arbejdsanvisning*, indføres en meget betydelig Reduktion af Arbejdsanvisningskontorerne Antal, hidtil 81 Kontorer. Reduktionen anslaaes til at medføre en Nødgang i de hidtidige Udgifter til disse Kontorer ca. 550 000 Kr.

aarlig til ca. 300 000 Kr. aarlig. Af Besparelsen skulde 160 000 Kr. falde paa Kommunerne, 80 000 Kr. paa Staten.

Lovens Bestemmelser om Kontorerne gaar ud paa:

I § 1 bestemmes: Der oprettes i *hvert af Landets Amter* i den Købstad, som Indenrigsministeren angiver, et offentligt Arbejdsanvisningskontor, hvis Omraade er Amtsrads kredsen (Amtsrads kredsene) og de i Forbindelse dermed staaende Købstæder; for de fire sønderjydske Amters samlede Omraade oprettes der dog kun eet Kontor, beliggende i Haderslev Købstad. *Endvidere* oprettes et *saadant Kontor i København*, omfattende Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Derudover kan der af Indenrigsministeren efter Andragende fra vedkommende Kommunalbestyrelse meddeles offentlig Anerkendelse til kommunale Arbejdsanvisningskontorer i Købstæder med over 10 000 Indbyggere eller til saadanne Kontorer, hvor Anvisningernes gennemsnitlige Tal i de sidste 3 Regnskabsaar har været mindst 1 000, eller hvor Antallet af Anvisninger af personligt tilmeldte har været mindst 500. Endvidere kan Indenrigsministeren, saafremt Kommunalbestyrelsen andrager derom, meddele offentlig Anerkendelse — dog uden Ret til Statstilskud — til saadanne Kontorer, som enten ved Lovens Ikrafttræden var anerkendt i Henhold til den hidtil gældende Lovgivning, eller som er blevet anerkendt i Henhold til Bestemmelsen i nærværende Stykkes 1. Punktum, men ikke længere fyldestgør de der nævnte Betingelser for at bevare Anerkendelsen. I det Omfang, hvori de i nærværende Stykke omhandlede Kontorer anerkendes, begrænses Omraadet for det i vedkommende Amt (Amter) i Henhold til Stykke 1 oprettede Arbejdsanvisningskontor efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse.

De offentlige Arbejdsanvisningskontorers Opgave er væsentlig som tidligere: paa den i denne Lov og i Kontorets Reglement nærmere angivne Maade at foretage vederlagsfri Anvisning af Arbejde af enhver Art, at udøve Kontrol vedrørende Arbejdsledighed efter de i denne Lov givne Bestemmelser og at yde Statsinstitutioner Bistand ved Indsamlingen af Statistik vedrørende Arbejdsforhold samt i øvrigt at udføre de Hverv, som Lovgivningen maatte paalægge dem. Det er saa tilføjet, at endvidere er et Kontor

pligtigt paa den af Indenrigsministeren angivne Maade at afgive Indberetning til Direktøren for Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen om de indenfor Kontorets Omraade erklærede kollektive Arbejdsstridigheder. Kontorerne er pligtige at samarbejde indbyrdes efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse.

I § 2, som handler om Kontorernes Ledelse, opretholdes den hidtidige Ordning, med en lokalt valgt Bestyrelse, men dennes Medlemsantal nedsættes fra 6 Medlemmer foruden Formanden til 2 foruden Formanden. Paragraffens 1. Stykke bestemmer, at et anerkendt Arbejdsanvisningskontor udenfor København skal ledes af en Bestyrelse, der bestaar af en Formand og 2 Medlemmer, hvoraf den ene skal være Arbejdsgiver og den anden Arbejder. Bestyrelsen samt en Suppleant for hver af de nævnte 2 Medlemmer vælges af det kommunale Raad i den Kommune, hvori Kontoret er beliggende. — Kontoret i København ledes af en Bestyrelse, bestaaende af en Formand og 6 Medlemmer, hvoraf 3 skal være Arbejdsgivere og 3 Arbejdere. De 2 Arbejdsgivere og 2 Arbejdere vælges af Københavns Borgerrepræsentation, medens Frederiksberg Kommunalbestyrelse vælger 1 Arbejdsgiver og 1 Arbejder; Formanden vælges af Borgerrepræsentationen efter Forhandling med Frederiksberg Kommunalbestyrelse. Forholdstalsvalg skal bringes til Anvendelse, naar det kræves af noget Medlem af det kommunale Raad. De følgende Regler om Valget af Formanden og Medlemmerne, Raadenes Funktionstid, det øvrige Personale ved Kontoret og Reglerne for dets Virksomhed stemmer med de hidtil gældende. Angaaende Udgifterne til Kontorerne fastsættes, at Udgifterne ved et Amts-Arbejdsanvisningskontors Oprettelse og Drift afholdes forskudsvis af den Købstad, i hvilken Kontoret er beliggende. Vedkommende Købstad afholder endelig en Trediedel af de paagældende Udgifter, medens en Trediedel af Udgifterne efter Regnskabsaarets Udløb fordeles — i Forhold til Folketallet ved den senest afholdte almindelige Folketælling — imellem vedkommende Amtsraadskreds og de i Amtsraadskredsen beliggende Købstæder; paa Bornholm afholdes den paagældende Trediedel af den for Købstæder og Landdistrikter fælles Repartitionsfond. Kommuner, for hvilke der er anerkendt et Anvisningskontor i Henhold til § 1,

Stykke 2, deltager ikke i og medregnes ikke ved Fordelingen af Udgifterne vedrørende Amts-Arbejdsanvisningskontorerne. Udgifterne ved Oprettelsen og Driften af Anvisningskontoret i København afholdes forskudsvis af Københavns Kommune og fordeles efter Regnskabsaarets Udløb paa Københavns og Frederiksberg Kommuner efter Folketallet ved den senest afholdte almindelige Folketælling.

Staten yder som Tilskud til Udgifterne ved et i Henhold til § 1, Stykke 1, eller Stykke 2, 1. Punktum, oprettet Arbejdsanvisningskontors Oprettelse og Drift en Trediedel af Kontorets aarlige Udgifter, hvilket Tilskud beregnes og udbetales efter Regnskabsaarets Udløb paa Grundlag af et Regnskab, der aflægges af Kontorets Bestyrelse efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse. Statstilskuddet til et i Henhold til § 1, Stykke 2, 1. Punktum, oprettet Arbejdsanvisningskontor bortfalder, naar Kontoret ikke længere opfylder de i nævnte Punktum opstillede Betingelser for dets Anerkendelse.

I Lovens § 3 indeholdes i 1. Stykke de i den gældende Lovs § 6 indeholdte Bestemmelser om, hvad der skal foretages ved Anvisning af Arbejde fra Kontoret. — Bestemmelserne i 3. Stykke om Rejsehjælp til Personer, hvem Arbejde anvises udenfor deres Hjemsted, stemmer med den tidligere Lovs § 4.

Lovens § 4 giver de samme Regler om Samvirken mellem Arbejdsanvisningskontorerne og Arbejdsløshedskasserne som dem, der findes i den gældende Lovs § 5. Der er tilføjet følgende nye Stykke: »Saafremt en anerkendt Arbejdsløshedskasse udviser Forsømmelighed med Hensyn til at tilstille Arbejdsanvisningskontoret de foran foreskrevne Til- og Afmeldninger af arbejdsledige, skal Indenrigsministeren være berettiget til paa Grundlag af Indstilling fra Direktøren at nedsætte Kassens Statstilskud for det paagældende Regnskabsaar og til i Gentagelsestilfælde eller under særlig skærpende Omstændigheder at lade Tilskuddet bortfalde.«

Endelig stemmer ogsaa de i Lovens § 5 indeholdte Regler om et Arbejdsanvisningskontors Virksomhed, naar der varsles Strejke eller Lockout, med de i den gældende Lovs § 7 indeholdte.

I Afsnit II., *Anerkendte Arbejdsløshedskasser*, findes en Række Ændringer i det hidtil gældende.

I § 6, der svarer til den gældende Lovs § 9, er tilføjet en Bestemmelse om, at hvor ganske særlige Omstændigheder taler derfor, kan Indenrigsministeren efter Indstilling af Direktøren bestemme, at andre Erhvervsomraader end de i Paragraffen nævnte (Handel, Industri o. s. v.) vil være at anse for Fag i nærværende Paragrafs Forstand, og at Lønarbejdere, der tilhører forskellige Fag, har Ret til at slutte sig sammen i en Landskasse, der ligestilles med Arbejdsløshedskasserne. Ved den sidste Tilføjelse aabnes der, efter hvad der blev udtalt under Forhandlingen, Mulighed for »Kristeligt dansk Fællesforbund« til at faa en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse.

Lovens § 7, om Anerkendelsen, svarer til den gældende Lovs § 10, væsentlig uforandret.

§ 8 svarer til den gældende § 11, kun noget omredigeret. Ogsaa § 9 om, hvem der kan optages i en Arbejdsløshedskasse, er enslydende med § 12 i den gældende Lov.

Lovens § 10, der afløser den tidligere § 13, har en ny Regel om, at Bestyrelsen for en Kasse skal være pligtig (tidligere berettiget) til at udelukke saadanne Personer fra Medlemsret i Kassen, som af de forud nævnte Grunde ikke kan optages i den, dog at faglige Uoverensstemmelser ikke kan begrunde Nægtelse af Optagelse i eller Udelukkelse af Kassen. I Stykke 2 er tilføjet, at Optagelse kan ikke nægtes Personer, som godtgør umiddelbart efter Optagelsen at kunne faa Beskæftigelse af passende Varighed indenfor vedkommende Fag. Ny er en Bestemmelse om, at Afgørelser af Kassens Bestyrelse kan indankes for Direktøren (tidligere Arbejdsnævnet) med Appelret til Arbejdsnævnet og derefter til Ministeren.

Lovens § 11 stemmer med den gældende § 14, kun med en enkelt Ændring uden større Betydning.

§ 12, Reglerne om Medlemsbidraget, svarer til den gældende § 15 med følgende Tilføjelse: »Saafremt Direktøren skønner, at det af Kassen opkrævede Bidrag ikke er tilstrækkeligt til at fyldestgøre de fornævnte Fordringer, kan han efter Forhandling med Kassens Ledelse paalægge denne at tilvejebringe den fornødne Merindtægt enten ved Forhøjelse af det ordinære Medlemsbidrag eller (og) ved Paaligning af Ekstrabidrag.

Den af Direktøren i saa Henseende truffne Afgørelse kan indenfor en Tidsfrist af 8 Dage indankes for Arbejdsnævnet med Appel til Indenrigsministeren, hvis Afgørelse er endelig.»

Lovens § 13 indeholder Reglerne om Statstilskuddet til Arbejdsløsheds-kasserne, der findes i den gældende Lovs § 16. Her indføres den Ændring, at medens *Statstilskuddet* hidtil er ydet med 35 pCt. af de samlede Medlemsbidrag, der aarlig er indbetalt af hver Kasses ubemidlede nydende Medlemmer, skal det fremtidig for den enkelte Kasses Vedkommende beregnes procentvis i Forhold til de samlede Medlemsbidrag, der er indbetalt af dens nydende Medlemmer i det foregaaende Finansaar. *Tilskudsprocentens Størrelse fastsættes i Henhold til den gennemsnitlige Aarsfortjeneste i Faget* — for stedlige Kasser i Omraadet — i det foregaaende Finansaar i Overensstemmelse med følgende Skala:

Gennemsnitlig Aarsfortjeneste for Fagets (Omraadets) Arbejdere:	Statstilskud i Forhold til Medlemsbidraget:
indtil 1 500 Kr.	40 pCt.
1 500 — til 2 000 Kr.	35 —
2 000 — - 2 500 —	30 —
2 500 — - 3 000 —	25 —
3 000 — - 3 500 —	20 —
3 500 — - 4 000 —	15 —
over 4 000 —	10 —

Beregningen af den gennemsnitlige Aarsfortjeneste i Faget (Omraadet) vil af Direktøren være at foretage i Henhold til Det statistiske Departements Meddelelser om Lønforhold og til den af Direktoratet udarbejdede Statistik vedrørende Arbejdsløsheden i Faget i det foregaaende Finansaar.

Den tidligere Regel om, at et nydende Medlems Opholds- eller Forsørgelseskommune er berettiget til i visse Tilfælde uden Samtykke af højere Myndighed at yde et Tilskud til Bestridelsen af hans Medlemsbidrag for det løbende Regnskabsaar, er uforandret.

Ogsaa for *Kommunetilskuddet* anvendes den for Statstilskuddets Beregning indførte Regel, idet det bestemmes: Det paahviler Kommunerne for hvert Regnskabsaar at yde de anerkendte Arbejdsløsheds-kasser et Tilskud, der beregnes procentvis af det samlede Midlemsbidrag for de nydende

Medlemmer, der havde Ophold i Kommunen den sidst foregaaende 31. Marts. Tilskudsprocentens Størrelse fastsættes i Overensstemmelse med følgende Skala:

Gennemsnitlig Aarsfortjeneste for Fagets (Omraadets) Arbejdere:	Kommunetilskud i Forhold til Medlemsbidraget:
indtil 2 000 Kr.	30 pCt.
2 000 — - 2 500 Kr.	25 —
2 500 — - 3 000 —	20 —
3 000 — - 3 500 —	15 —
3 500 — - 4 000 —	10 —
over 4 000 —	5 —

En Kommune er berettiget til at gøre sin Udbetaling af Tilskud afhængig af, at den paagældende Kasse tilstiller den en Fortegnelse over sine den nævnte Dato i Kommunen værende Medlemmer.

De af Direktøren i Henhold til denne Paragraf truffne Afgørelser kan indenfor et Tidsrum af 14 Dage af paagældende Arbejdsløshedskasse eller Kommune indbringes for Indenrigsministeren, hvis Afgørelse er endelig.

§ 14, der handler om, hvilke Oplysninger Kasserne skal indsende for at faa Tilskud, er som den gældende Lovs § 17, kun at der er tilføjet en Bestemmelse, hvorefter der kan kræves yderligere Oplysninger fra Kasserne til Brug ved Tilskuddenes Beregning, samt en Bestemmelse om, at Indsigelser fra Kommunerne vedrørende deres Tilskud maa fremsættes inden en Frist af 3 Maaneder.

I § 15, der svarer til den gældende Lovs § 18, Omfanget og Arten af den af Kasserne ydede Understøttelse, er udeladt Bestemmelsen om, at Hjælpen kan ydes som Huslejhjælp. Maksimum for den daglige Understøttelse til Ikke-Familieforsørgere er nedsat fra 3 Kr. 50 Ø. til 3 Kr. pr. Dag. Endvidere er tilføjet en Bestemmelse om, at Ministeren efter Forhandling med Nævnet kan nedsætte Maksimumsbeløbene paa Grundlag af Lønstatistikken.

I Stykke 7 er fastsat, at Kassen skal nægte Understøttelse, naar Medlemmet har haft Arbejde i 4 Dage eller mere i en Uge.

Lovens § 16 er væsentlig stemmende med den nugældende § 19.

I Lovens § 17 (tidligere § 20), der bestemmer, i hvilke Tilfælde en Kasse ikke maa yde Understøttelse, er den tidligere Regel om, at der ikke maa ydes Understøttelse under Strejke eller Lockout til Personer, der omfattes af samme, suppleret med følgende Bestemmelse: »som Følge heraf maa Understøttelse ikke ydes under en indenfor vedkommende Kasses faglige Omraade iværksat Strejke eller Lockout, før det af Direktøren er afgjort, i hvilket Omfang den foreliggende Arbejdsstrid er af Betydning for Beskæftigelsesmulighederne indenfor Faget. De nærmere Regler for Genaabningen af Kassen eller en eller flere af dennes Afdelinger fastsættes for 3 Aar ad Gangen af Indenrigsministeren efter Forhandling med Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg. Saa længe Konflikten varer, maa der ikke ydes Understøttelse til Arbejdere, som tilhører de i Konflikten deltagende Fag, og som sidst har været beskæftiget ved mere end midlertidigt Arbejde i en af de konfliktberørte Virksomheder, eller til de Arbejdere indenfor en saadan konfliktberørt Virksomhed, hvis Arbejdsløshed er direkte affødt af Konflikten«.

Til den tidligere Regel om, at der ikke maa ydes Understøttelse til Medlemmer, der oppebærer Fattigunderstøttelse med Fattighjælps Virkning, er føjet »eller som i de sidste 3 Maaneder gentagne Gange har oppebaaret saadan Fattigunderstøttelse, jfr. i øvrigt Stykke 4«.

Der er indsat to nye Bestemmelser om, at der ikke kan ydes Understøttelse til Aldersrentenydere (hvor ganske særlige Omstændigheder taler derfor, kan der dog med Direktørens Samtykke gøres Undtagelse herfra) eller til Invalidere rentenydere.

Regelen om, at der ikke maa ydes Understøttelse til Medlemmer, der uden fyldestgørende Grund vægrer sig ved at overtage et af Kassens Bestyrelse, et offentligt Arbejdsanvisningskontor eller Kommunalbestyrelsen anvist passende Arbejde, er suppleret med følgende Bestemmelser, der omformer det tidligere Stykke 2.

Det skal ikke kunne anses for fyldestgørende Grund til at vægre sig ved at overtage et anvist Arbejde, at Lønnen for Arbejdet er lavere end den, som den paagældende har haft, naar Lønnen dog ikke er under den Timeløn, der i Henhold til Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere

er fastsat for tilsvarende Arbejde, eller under, hvad der i den paagældende Virksomhed eller Egn sædvanlig ydes for tilsvarende Arbejde. Et Medlems Vægning ved at overtage et Arbejde paa de i Overensstemmelse med foranstaaende tilbudte Vilkaar medfører Understøttelsens Bortfald straks, jfr. dog nedenstaaende Stykke 5.

Der er indsat et nyt saalydende Stykke:

»Har et Medlem undladt at betale et ham ifølge Øvrighedsresolution paahvilende Underholdsbidrag til indenfor eller udenfor Ægteskab fødte Børn, og har Kommunen betalt dette, uden at Refusion eller Eftergivelse har fundet Sted, er Kassen, saafremt Medlemmets Opholds- eller Forsørgelseskommune begærer det, kun berettiget til at udbetale ham to Trediedele af den for ham gældende vedtægtsmæssige Understøttelse, medens Resten efter nærmere derom af Indenrigsministeren fastsatte Regler vil være at udbetale til Kommunen til Fyldestgørelse af dennes Krav.«

§ 18 er væsentlig stemmende med den tidligere § 21, men efter § 18 er indsat følgende nye § 19:

En anerkendt Arbejdsløshedskasse er berettiget til at oprette en *Krisefond*, der ikke maa anvendes til Dækning af Kassens ordinære Understøttelse, men af hvis Midler der under ekstraordinær stor Arbejdsløshed indenfor Kassens Omraade kan udredes Understøttelser udover det i Vedtægten fastsatte Dagetal.

Der skal for Krisefonden oprettes en særlig Vedtægt, der skal godkendes af Direktøren.

Medlemsbidraget til Krisefonden, der skal ansættes særskilt i Vedtægten, maa ikke andrage mindre end 20 pCt. af det ordinære Medlemsbidrag til Arbejdsløshedskassen. — Hvis Bestyrelsen skønner, at Krisefonden har naaet en saadan Størrelse, at den er tilstrækkelig til Løsning af Fondens Op-gave, kan Bestyrelsen med Direktørens Billigelse bestemme, at der indtil videre ikke skal svares Medlemsbidrag til Fonden. Direktørens Afgørelse kan indankes for Arbejdsnævnet med Appel til Indenrigsministeren. Ved Bortfald af Medlemsbidraget ophører de nedenfor i Stykke 8 og 9 omhandlede Tilskud fra det offentlige og Arbejdsløshedsfonden.

Krisefondens Midler skal holdes adskilt fra Kassens øvrige Midler og anbringes efter nærmere af Indenrigsmini-

steren fastsatte Regler, hvis Overholdelse skal paases af Direktøren.

Krisefonden træder i Virksomhed efter Beslutning af Arbejdsløshedskassens Bestyrelse, dog at Vilkaaret er, at Ledigheden indenfor Kassen i de nærmest foregaaende to Maaneder har oversteget Kassens gennemsnitlige Ledighedsprocent i de tilsvarende Maaneder i de sidste 10 Aar — med Udskydelse af de to højeste Procenter — med 70 pCt., hvis den gennemsnitlige Ledighedsprocent er 10 eller derunder. Er den gennemsnitlige Ledighedsprocent højere, nedsættes nævnte 70 pCt. med 3 for hvert Point, den gennemsnitlige Ledighedsprocent ligger over 10, dog at Tillægsprocenten ikke kan nedsættes under 40. Den af Kassen foretagne Opgørelse i Henhold til foranstaaende skal i Forvejen være godkendt af Direktøren.

Krisefonden ophører med sin Virksomhed, naar Betingelserne efter Stykke 5 ikke længere er til Stede.

Krisefondens Understøttelse ydes efter samme Regler som Kassens ordinære Understøttelse, men den daglige Understøttelse kan ikke overstige to Trediedele af den for vedkommende Medlem gældende ordinære Understøttelse, og Understøttelsen kan indenfor 12 paa hinanden følgende Maaneder ikke ydes i mere end 70 Dage.

Der ydes af Statskassen og af Kommunerne Tilskud til Arbejdsløshedskassernes Krisefonds i Overensstemmelse med de i § 13 fastsatte Regler for Statskassens og Kommunernes ordinære Tilskud til Arbejdsløshedskasserne.

Endvidere ydes der af Arbejdsløshedsfonden et aarligt Tilskud til en Arbejdsløshedskasses Krisefond. Dette Tilskud kan ikke overstige 25 pCt. af det af Kassens Medlemmer i det foregaaende Regnskabsaar indbetalte Bidrag til Krisefonden og er i øvrigt undergivet de i § 29 indeholdte Bestemmelser.

Lovens §§ 20—25 er som den gældende Lovs §§ 22—27.

Med Hensyn til Besparelsen ved Nedsættelsen af Tilskuddene oplyses det i Bemærkningerne, at der mindst kan paaregnes en Besparelse af ca. 962 000 Kr. for Staten og lige saa meget for Kommunerne.

Afsnit III. havde tidligere til Overskrift *Ekstraordinær Arbejdsløshed*, nu derimod *Arbejdsløshedsfonden*, hvilket stammer fra, at den ved Lovene af 22. December 1921 og 4. Marts 1924 indførte *ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse bortfaldet*, ligesom *Statens Tilskud* til Arbejdsløshedsfonden ophører, og *Arbejdsgivernes Bidrag* til Fonden *nedsættes* fra 5 Kr. til 3 Kr. aarlig pr. ulykkesforsikret Helaarsarbejder, hvilket ansloges til at medføre en Besparelse af ca 1 300 000 Kr.. Om Arbejdsløshedsfonden indeholder Loven nu følgende Regler.

§ 26. Den i Henhold til tidligere Lov oprettede Arbejdsløshedsfonds Midler anvendes dels til at yde statsanerkendte Arbejdsløshedskassers Krisefonds et aarligt Tilskud, dels til Tilskud til Nødhjælpsarbejder og Kursus for arbejdsløse og dels til under ekstraordinær stor Arbejdsløshed i et Fag at yde vedkommende statsanerkendte Arbejdsløshedskasser Laan til Bestridelse af Kassens vedtægtsmæssige Forpligtelser, og endelig ydes der af Fonden Tilskud til Krisefonds, der oprettes af Arbejdsløshedskasser, som ikke har Statsanerkendelse, men som efter Indenrigsministerens Skøn yder deres Medlemmer en til de anerkendte Arbejdsløshedskassers Ydelser svarende Understøttelse, og som forpligter sig til at virke i Overensstemmelse med de i § 19 fastsatte Regler.

Efter § 27 tilvejebringes Arbejdsløshedsfondens Midler ved Bidrag fra samtlige efter Ulykkesforsikringslovgivningen forsikringspligtige Arbejdsgivere indenfor de i § 6, Stykke 1 og Stykke 2, nævnte Faggrupper og Erhvervsomraader. For saa vidt der indenfor de i § 6, Stykke 1, nævnte Faggrupper er Fag, for hvilke der ikke bestaar nogen anerkendt Arbejdsløshedskasse, kan Indenrigsministeren efter Indstilling fra Arbejdsløshedsfondens Bestyrelse bestemme, at det paagældende Fags Arbejdsgivere skal være fritaget for at yde Bidrag til Fonden.

De herefter bidragspligtige Arbejdsgiveres Bidrag fastsættes som nævnt til 3 Kr. aarlig pr. forsikret Helaarsarbejder, for ved Kontrakt ansatte Lærlinge i de 2 første Aar af Læretiden og for Land- og Skovbrugsarbejdere ligesom tidligere dog kun 2 Kr. aarlig.

Bestemmelserne om, for hvem der ikke ydes Bidrag, stemmer væsentlig med de tidligere, dog at der er tilføjet som 6.: Personer, som beskæftiges paa Skibe, der benyttes til Fiskefangst, og som til Vederlag for deres Arbejde lønnes med Procenter eller Andel i Fangsten (Part).

I Stykke 3 bestemmes: »Saafremt Fondens Midler maatte stige til et Beløb af over 12 Mill. Kr.« (hvilket efter Ministeriets Oplysning overfor Folketingsudvalget vil vare ca. 3 Aar), »bortfalder Arbejdsgivernes Bidrag med Udgangen af det Regnskabsaar, i hvilket Fondens Størrelse har naaet det nævnte Beløb. Ved Opgørelse af Fondens Beholdning i Henhold til nærværende Bestemmelse vil Fondens udestaaende Fordringer være at ansætte til deres Værdi i Handel og Vandel, for noterede Værdipapirers Vedkommende til deres sidst noterede Kursværdi, jfr. § 32, Stykke 3.«

Reglerne i § 28 om Fondens Bestyrelse svarer til den nu-gældende § 30, bortset fra, at den ikke som tidligere bestyres af Arbejdsnævnet, men af en Bestyrelse, der bestaar af Direktøren som Formand, to Arbejdsgivere, valgte af Indenrigsministeren efter Indstilling af »Dansk Arbejdsgiverforening«, og en Repræsentant for Arbejdsløshedskasserne, valgt af de under § 34, Stykke 3, Punkt b., nævnte Tillidsmænd af deres Midte. Direktøren er Fondens Forretningsfører.

I § 29 indeholdes de nærmere Bestemmelser om Ydelsen af et aarligt Tilskud fra Arbejdsløshedsfonden til de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Herom fastsættes:

Det samlede aarlige Tilskud fra Arbejdsløshedsfonden til Arbejdsløshedskassers Krisefonds kan ikke overstige fire Femtedele af Fondens Renteindtægt i det Regnskabsaar, for hvilket Tilskuddet skal ydes.

Beløbet fordeles paa følgende Maade:

- a. Indtil 10 pCt. anvendes som Tilskud til de i § 26 omhandlede Arbejdsløshedskasser, som ikke har Statsanerkendelse, saaledes at de enkelte Kassers Tilskud fastsættes til 40 pCt. af det af disse Kassers Medlemmer i det foregaaende Regnskabsaar indbetalte Bidrag til Krisefonden. Saafremt de nævnte 10 pCt. ikke muliggør en Udbetaling af 40 pCt. af Medlemsbidraget, foretages en forholdsmaessig Nedsættelse.

- b. Resten fordeles mellem de anerkendte Arbejdsløshedskassers Krisefonds i Forhold til de til disse Fonds indbetalte Medlemsbidrag.

§ 30, om Nødhjælpsarbejder, svarer til den nugældende § 32, men afviger navnlig fra denne derved, at de tidligere Amsudvalg vedrørende disse Arbejder bortfalder; og Afgørelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt et Arbejde kan anerkendes som Nødhjælpsarbejde, træffes af Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg, der ligeledes skal godkende Arbejdsvilkaarene for saadanne Arbejder.

I Stykke 5 bestemmes, at ved hver Løudbetaling (tidligere kun, naar Arbejdet udførtes paa fuld Arbejdstid) tilbageholder Arbejdsgiveren 15 pCt. af den forfaldne Løn, hvilket Beløb derefter straks tilstilles Arbejdsløshedsfonden.

Med Hensyn til Arbejdsløshedsfondens Bidrag paa dette Omraade bestemmes nu i Stykke 7: Til Nedsættelse af Udgifterne til Arbejdsløshed ved de i Henhold til Bestemmelserne i denne Paragraf godkendte Nødhjælpsarbejder ydes af Arbejdsløshedsfonden et Tilskud, der enten fastsættes til et bestemt Beløb pr. Arbejdsdag for hver beskæftiget Arbejder eller til et for det paagældende Nødhjælpsarbejde samlet Beløb. Indenrigsministeren fastsætter efter Indstilling fra Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg nærmere Regler for Beregningen af dette Tilskud, der i intet Tilfælde kan udgøre mere end 20 pCt. af den virkelig udbetalte Arbejdsløshed eller 2 Kr. (tidligere 3 Kr.) pr. Arbejdsdag pr. beskæftiget Arbejder. De nævnte Regler vil være at fastsætte under Hensyn til Opretholdelse af Fonden med Løsning af dennes øvrige Opgaver for Øje.

I § 32 indeholdes Regler om Arbejdsløshedsfondens Laanevirksomhed, idet det bestemmes: For saa vidt Arbejdsløshedsfondens Status tillader det, kan der af Fonden, naar Omstændighederne taler derfor, i Tider, hvor der indenfor et Fag hersker ekstraordinær stor Arbejdsløshed, af Indenrigsministeren efter Indstilling af Fondens Bestyrelse ydes vedkommende Arbejdsløshedskasse Laan til Bestridelse af Kassens vedtægtsmæssige Forpligtelser.

Laanene kan kun ydes til saadanne Kasser, der har

opbrugt eller i den nærmeste Fremtid vilde opbruge deres Reservefond, og som efter Direktørens Skøn ikke er i Stand til gennem Forhøjelse af det ordinære Medlemsbidrag eller (og) ved Paaligning af Ekstrabidrag at tilvejebringe de Midler, der er fornødne til Fyldestgørelse af Kassens vedtægtsmæssige Forpligtelser.

Rente- og Afdragsvilkaar ved Ydelse af Laan fra Fonden vil stedse være at fastsætte med rimelig Hensyntagen til Opretholdelse af Fondens fremtidige Ydeevne og Likviditet og saaledes, at det som Regel vil være forsvarligt ved Opgørelse af Fondens Størrelse at optage Skylden til dens Paalydende. For Laanene vil ordentligvis være at kræve den eller de vedkommende faglige Organisationers Kaution.

De for Laanene udfærdigede Dokumenter er stempelfri.

Besparelsen ved Ophævelsen af den ekstraordinære Understøttelse lader sig ikke beregne, men ansloges til ca. 3,3 Mill. Kr. for Kommunerne og ca. 2,2 Mill. Kr. for Staten foruden 1 200 000 Kr. ved Bortfald af Statens faste Tilskud til Arbejdsløshedsfonden.

Afsnit IV., *Tilsynet med Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen*, er væsentlig uforandret som tidligere, idet dog den tidligere tredie Afdeling af Arbejdsnævnet for Spørgsmaal vedrørende ekstraordinær Arbejdsløshed er bortfaldet.

Med Hensyn til Lovens Ikrafttræden bestemmes, at den træder i Kraft den 1. Oktober 1927, dog at Bestemmelserne i § 12 har Gyldighed fra 1. Juli 1927. Stats- og Kommunitilskuddet til de anerkendte Arbejdsløsheds-kasser vil for hele Regnskabsaaet fra 1. April 1927 til 31. Marts 1928 være at beregne efter de i nærværende Lovs § 13 indeholdte Regler.

Regeringen bemyndiges til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft paa Færøerne.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag var paa en Række Punkter forskelligt fra den vedtagne Lov, som det vil fremgaa af det nedenstaaende:

De samlede Besparelser ved det forelagte Lovforslag er i et Bilag til dette opgjort saaledes:

	Besparelse for	
	Stat:	Kommuner:
	Kr.	Kr.
I. Ved Omordningen af Arbejdsanvisningen antages der at fremkomme en Besparelse af . . . ca.	80 000	160 000
II. Ved Nedsættelsen og Omreguleringen af Statens og Kommunernes Tilskud til Arbejdsløshedskasserne vilde der for Finansaaret 1926—27 være fremkommet en Besparelse af . . . -	962 000	962 000
III. Ved Bortfald af det i Forhold til Kassernes Medlemsbidrag beregnede Statstilskud til Arbejdsløshedsfonden bespares . . . -	1 200 000	
IV. Ved Bortfald af den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse vil <i>paa Grundlag af Arbejdsløshedens nuværende Omfang</i> bespares -	2 200 000	3 400 000
I alt . . .	ca. 4 442 000	4 522 000

For *Arbejdsgiverne* vil der ved Nedsættelsen af Arbejdsgiverbidraget til Arbejdsløshedsfonden fra 5 Kr. til 3 Kr. aarlig og ved Fritagelse af Fag, indenfor hvilke ingen anerkendt Arbejdsløshedskasse virker, bespares ca. 1,3 Mill. Kr. pr. Aar.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede Lovforslaget af Venstres Ordfører, Knud Kristensen, hvorefter der af Stauning indlededes en politisk Debat om Regeringens Nedskæringslovforslag som Helhed, i hvilken Debat deltog Pürschel for de Konservative, Rode for de Radikale og Hagbart Berg for Venstre, Holstein samt Statsministeren. Efter at denne Forhandling var afsluttet, talte J. P. Nielsen som Socialdemokraternes Ordfører angaaende Lovforslaget, som hans Parti bestemt modsatte sig. De Konservatives Ordfører, Sven, tiltraadte Hovedtanken i Lovforslaget, men ønskede Ændringer paa enkelte Punkter. De Radikales Ordfører, Dahlgaard, billigede enkelte af de foreslaaede Ændringer, men var i det store og hele utilfreds med Lovforslaget.

I det af Folketinget nedsatte Udvalg opnaaedes Enighed om den Ordning af Arbejdsanvisningskontorerne, som gik over i den foran gengivne, vedtagne Lov, og som fremgik af forskellige Ændringer, stillede af Indenrigsministeren med Udvalgets Tilslutning. Ændringerne gik væsentlig ud paa at indsætte Bestemmelserne, hvorefter der kan aabnes

Kontor i Købstæder m. v., medens Ministeren kun havde foreslaaet Amtskontorerne og det københavnske Kontor. Ogsaa Bestyrelsen af Kontorerne ændredes, idet Ministeren havde foreslaaet hvert ledet af en af Ministeren ansat Kontorbestyrer. Ogsaa Fordelingen af Udgifterne til Kontorerne ændredes.

Med Hensyn til den øvrige Del af Lovforslaget udtalte *Flertallet* (Venstre og Konservative) sig »enigt i den Opfattelse, som ligger til Grund for Lovforslaget, at det baade af Hensyn til den offentlige Økonomi og til Erhvervslivets vanskelige Forhold er nødvendigt, at Udgifterne i Anledning af Arbejdsløshed begrænses, og at vor Lovgivning paa dette Omraade i højere Grad end hidtil bygges op paa Forsikringsgrundlaget.«

Der var indenfor *Flertallet* forskellige Meninger om Lovforslagets enkelte Bestemmelser, efter Forhandling med Indenrigsministeren enedes man om en Del af Ministeren og *Flertallet* stillede Ændringsforslag, af hvilke nogle enkelte tiltraadtes af det radikale *Mindretal*.

De af Ministeren stillede, af *Flertallet* tiltraadte, Ændringsforslag angik væsentligt de enkelte Arbejders Ret til at blive optaget i en Arbejdsløhedskasse, Kommunernes Tilskud, hvor Skalaen for dette ændredes, Reglerne om Udbetaling af Understøttelse under Konflikt, Følgerne af arbejdsløse Arbejders Vægning ved at overtage et anvist Arbejde, Oprettelse af de i Lovens § 19 omtalte Krisefonds, hvorom intet fandtes i det forelagte Lovforslag, Bestemmelsen om, at Arbejdsgivernes Bidrag til Arbejdsløhedsfonden bortfalder, naar den har naaet et Beløb af 12 Mill. Kr., idet der i det forelagte Lovforslag var foreslaaet 15 Mill. Kr. som Grænsebeløb, og Tilskuddet fra Arbejdsløhedsfonden til Kommuner, der iværksætter Nødhjælpsarbejder, idet Ministeren havde foreslaaet det hidtidige Maksimumsbeløb for dette nedsat fra 3 Kr. til 2 Kr. 50 Ø., medens det nu sattes til 2 Kr. pr. Arbejdsdag. Af *Flertallet* med Tiltrædelse af Ministeren stilledes Ændringsforslag om i Lovens § 30 at indsætte Bestemmelsen om, at Arbejdsgiveren ved hver Lønudbetaling for et Nødhjælpsarbejde skal tilbageholde 15 pCt. til Arbejdsløhedsfonden.

Vedrørende Arbejdsløhedsfondens Tilskud til Kassernes Krisefonds, Lovens § 29, foresloges af Indenrigsministeren med Tilslutning af Venstre, at Tilskuddet ikke kunde overstige fire Femtedele af Fondens Renteindtægt i det Regnskabsaar, for hvilket Tilskuddet skal ydes. Beløbet fordeles imellem vedkommende Arbejdsløhedskassers Krisefonds i Forhold til de til disse Fonds indbetalte Medlemsbidrag. — Af det konservative *Mindretal* foresloges

principalt hertil at føje et Stykke 3: »Til ikke anerkendte Arbejdsløshedskasser, Forsikringskasser o. lign., der har forsikret Personer mod Arbejdsløshed, kan der af det aarlige Beløb, der i Henhold til denne Paragrafs Stykke 1 udbetales af Arbejdsløshedsfonden — efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse —, til samme Formaal udbetales en forholdsmæssig Andel«, men Mindretallet, der subsidiært tiltraadte Ministerens Forslag, tog inden Afstemningen sit Forslag tilbage. Det samme gjaldt et af det radikale Mindretal stillet Forslag om et saalydende 3. Stykke: »De i § 25 omhandlede Tilskud til Arbejdsløshedskasser, som ikke har Statsanerkendelse, fastsættes til at udgøre 50 pCt. af det af disse Kasses Medlemmer i det foregaaende Regnskabsaar indbetalte Bidrag til Krisefonden«. Ministerens Forslag vedtoges derefter ved 2. Behandling, men til 3. Behandling stillede af de Konservative og det radikale Mindretal Ændringsforslag om den Affattelse af Lovens § 29, som ovenfor er gengivet, og dette Forslag vedtoges enstemmigt med 95 Stemmer, idet Venstre, efter Ministerens Stilling dertil, afholdt sig fra at stemme.

Det *socialdemokratiske Mindretal* udtalte, at det ikke kunde tiltræde Forslaget vedrørende Arbejdsløshedsforsikringen, »da Forslagets Gennemførelse vil betyde en uforståelig Foringelse af Arbejdsløshedskassernes Tilskud og en utilbørlig Ophævelse af den ekstraordinære Understøttelse. — Mindretallet kan ikke anerkende, at de foreslaede Nedsættelser er paakrævede eller berettigede, men maa paa det stærkeste fordømme baade, at Loven af 4. Marts 1924 søges ændret, og at Ændringerne ene tilsigter at forringe den gældende Lov, idet Mindretallet erindrer om, at det ved ovennævnte Lovs Vedtagelse fra alle Partiers Side var en Forudsætning, at der herefter skulde være Ro om Arbejdsløshedsforsikringen. Kun ud fra denne Forudsætning gav Socialdemokratiet sin Tilslutning til Reduktion af Stats- og Kommunitilskud, der nu kun udgør 65 pCt. mod 100 pCt. i 1907 og 83 pCt. i 1914 i Forhold til det indbetalte Kontingent. Foruden de nævnte Nedsættelser af Tilskud fra Stat og Kommune indeholder Lovforslaget saa væsentlige Foringelser af den bestaaende Lov, at Mindretallet deri kan se et Forsøg paa fra Flertallets Side at skabe de flest mulige Vanskeligheder og de størst mulige Indskrænkninger for Arbejdsløshedskassernes fremtidige Virksomhed.«

Mindretallet udtalte sig derefter særlig imod enkelte af Lovforslagets Bestemmelser: de, hvorved der gives Adgang for Lønarbejdere af *forskellige* Fag til at slutte sig sammen i en Landskasse, Reglerne om Understøttelse til Arbejdere under en indenfor vedkommende Kasses faglige Omraade

iværksat Strejke eller Lockout, Ophævelse af den bestaaende ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse, Nedsættelse af Arbejdsgivernes Bidrag og Bestemmelserne om, at Kasserne kan oprette Krisefond, der »sikkert ingen Betydning vil faa, fordi Medlemmerne ikke vil kunne paatage sig de forhøjede Kontingentydelser«.

Angaaende de af Flertallet stillede Ændringsforslag udtalte Mindretallet, at de »betyder mindre Tilskud fra Stat og Kommune, Fritagelse for Arbejdsgiverne for at yde Bidrag til Fonden, og Lovforslaget kan derfor kun have til Opgave at ødelægge den Arbejdsløshedslovgivning, der nu gennem 20 Aar har været et betydningsfuldt Led i den sociale Lovgivning. Formaalet hermed kan kun være dette at benytte Arbejdsløsheden og den dermed følgende Nød til at trykke Arbejdernes Kaar«. — Mindretallet sluttede sin Udtalelse saaledes: »Mindretallet har i Udvalget stillet Forslag om at føre Lovforslaget tilbage til Lovens nuværende Skikkelse, men efter den fuldkommen afvisende Holdning, som Flertallet under Forhandlingerne har indtaget overfor enhver Indsigelse mod Lovforslagets Indhold, har Mindretallet trukket sine foreløbigt stillede Ændringsforslag tilbage og maa derefter fralægge sig ethvert Ansvar for den Stilling, Arbejdsløshedskasserne og disses Medlemmer vil komme i efter Lovforslagets Vedtagelse.«

Det radikale Mindretal udtalte i Betænkningen, at det »har vedrørende Lovforslagets Afsnit om Arbejdsløshedsforsikringen kunnet tiltræde det foreslaaede Princip, at det offentliges Tilskud til Forsikringen fastsættes procentvis højest for de lavest lønnede Fag, men Mindretallet kan ikke billige Forslagets stærke Reduktion af de gældende Tilskud. Da Arbejdsløshedsforsikringen oprettedes i 1907, fordeltes Udgifterne med 50 pCt. paa Arbejderne og 50 pCt. paa Stat og Kommune tilsammen. Efterhaanden er gennem den senere Lovgivning Arbejdernes Andel vokset til 61 pCt. og det offentliges samlede Andel sunket til 39 pCt., og Mindretallet frygter, at en meget stærk yderligere Formindskelse af det offentliges forholdsmæssige Bidrag til Forsikringen vil undergrave den hidtidige Ordning, som Mindretallet mener har været et stort socialt og økonomisk Gode for Landet, ogsaa derved, at Arbejdernes Opfyldelse af de Betingelser, Staten stiller for Ydelsen af det offentliges Tilskud, har givet et væsentligt Bidrag til Opretholdelsen af ordnede Arbejdsforhold«. Mindretallet stillede derfor Forslag om en Ændring af den foreslaaede Skala, saaledes at Forholdet mellem Arbejdernes og det offentliges samlede Bidrag ikke yderligere forrykkes, hvilket Forslag imidlertid forkastedes med 75 Stemmer mod 66.

Mindretallet stillede derhos Ændringsforslag om en anden Definition af Ordet »Arbejdsløshedskasser«, hvorved Begrebet formentlig klarere afgrænsedes, og ligeledes angaaende Indenrigsministerens Bemyndigelse med Hensyn til Nægtelse af at give Arbejdsløshedskasser Anerkendelse, som foresloges afgrænset paa samme Maade som i den nugældende Lov. Disse Ændringsforslag forkastedes med henholdsvis 72 Stemmer mod 15 og 73 mod 15.

Lovforslagets 3. og 4. Afsnit angaaende Arbejdsløshedsfonden samt Tilsynet med Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen erklærede Mindretallet ikke at kunne tiltræde, idet det ønskede »Grundlinierne i den nuværende Ordning opretholdt, hvorefter der opspares Midler i en Fond til Imødegaaelse af Arbejdsløsheden i Krisetider«. Mindretallet stillede Forslag om en ny Affattelse af 3. og 4. Afsnit, der efter Mindretallets Udtalelse i Betænkningen gik ud paa Opretholdelse af det i 1921 indførte System vedrørende ekstraordinær Arbejdsløshed, men dog paa nogle Hovedpunkter med Fravigelse af den gældende Ordning's Bestemmelser. Saaledes foresloges det, at Fondens Midler fremtidig alene tilvejebringes gennem Bidrag fra Arbejdsgiverne, medens Statens Bidrag bortfalder. Mindretallet foreslog endvidere, at Kommunernes Andel af Udgifterne til den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse nedsættes fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{4}$. Ved disse Ændringer vilde der spares ca. 4 Mill. Kr. aarlig for det offentlige.

Ogsaa med Hensyn til Maaden, hvorpaa Arbejdsgivernes Bidrag udredes, foreslog Mindretallet en Ændring i de gældende Regler. »Det er almindelig erkendt, at de økonomiske Kriser i stort Omfang har deres Aarsager i Stordriftens Organisationsformer, der medfører, at Industrien under opadgaaende Konjunkturer trækker Arbejdskraft til sig for senere i nedadgaaende Tider at skyde en Del af denne Arbejdskraft fra sig igen som overflødig. Mindretallet maa derfor hævde, at Bidrag fra Arbejdsgiverne til Imødegaaelse af den ekstraordinære Arbejdsløshed fortrinsvis bør paa hvile den store Bedrift. Man foreslaar derfor, at der overhovedet kun skal betales Bidrag for det Antal Arbejdere, en Arbejdsgiver har udover 3. Til Opnaaelse af samme samlede Beløb fra Arbejdsgiverne maa Bidraget pr. Arbejder herefter forhøjes fra 5 til 8 Kr. Resultatet af denne Ændring vilde blive, at mindre Bedrifter med ikke over 3 Arbejdere helt fritages for Bidragspligt, og at Bedrifter med fra 4 til 8 Arbejdere vilde faa nogen Nedsættelse af deres nuværende Ydelser.«

Endelig foreslog Mindretallet, at Personer, der har forsikret sig mod Arbejdsløshed i Kasser, som ikke modtager

offentligt Tilskud, skal have tilsvarende Adgang til ekstraordinær Understøttelse af Fonden som Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser. Subsidiært stillede Mindretallet, men tog det som foran nævnt tilbage, Underændringsforslag til Flertallets Forslag om Oprettelsen af Krisekasser.

Mindretallet udtalte dernæst, at det ønsker i øvrigt stærkt at understrege, at Afskaffelsen af den nuværende Ordning med Hensyn til Arbejdsløshedsfondens Hjælp under ekstraordinær Arbejdsløshed og Forsøget paa at erstatte den med den af Flertallet foreslaaede Adgang til Oprettelsen af Krisekasser efter Mindretallets Opfattelse vil vise sig overordentlig uheldig under de nuværende Forhold. Det maa anses for højst usandsynligt, at Krisekasser af den foreslaaede Art vil faa nogen afgørende Betydning overfor den kommende Vinters Arbejdsløshed, og overfor en ekstraordinær Arbejdsløshed af nogenlunde betydeligt Omfang vil Bortfaldet af Arbejdsløshedsfondens Støtte da medføre overordentlig forøgede Byrder for Kommunerne, som under disse Forhold vil være henvist til alene at skulle imødegaa den Nød, der opstaar, naar den forsikringsmæssige Arbejdsløshedshjælp er opbrugt, medmindre Begivenhederne igen ligesom forud for Arbejdsløshedsfondens Oprettelse tvinger Lovgivningsmagten til at gennemføre midlertidige Understøttelsesforanstaltninger.

Angaaende Iværksættelsen af Nødhjælpsarbejder foreslog Mindretallet, at Anerkendelsen af Nødhjælpsarbejde fremtidig i Stedet for af Amdsudvalg skal gives af Arbejdsnævnets Afdeling for ekstraordinær Arbejdsløshed, og at dette Nævn med Indenrigsministerens Billigelse skal kunne bestemme, at Fondens Tilskud til et Nødhjælpsarbejde ydes som et samlet Beløb, og at den Institution, der iværksætter Arbejdet, da selv kan træffe de Bestemmelser med Hensyn til Arbejdets Tilrettelægning samt Arbejdsvilkaarene, som den maa finde mest hensigtsmæssigt.

Under dette Afsnit foreslog Mindretallet endelig at ophæve den nugældende Bestemmelse om, at de i København og paa Frederiksberg indgaaede Lærekontrakter skal paa- tegnes i Arbejdsdirektoratet.

Mindretallets Ændringsforslag angaaende Afsnit 3 og 4 forkastedes med 75 Stemmer mod 66, og Flertallets eller Ministerens Forslag vedtoges med noget vekslende Stemmetal.

Til 3. Behandling stillede foruden det tidligere omtalte Ændringsforslag om Støtte fra Arbejdsløshedsfonden til Krisefonds, oprettede af ikke anerkendte Arbejdsløshedskasser (»Funktionærkasser«), nogle redaktionelle Ændringsforslag. Socialdemokraternes og de Radikales Ordfører anbefalede at stemme imod Lovforslaget ved den endelige

Afstemning, og af det konservative Parti erklærede Axel Møller at ville afholde sig fra at stemme, hvad han motiverede nærmere. Lovforslaget vedtoges med 73 Stemmer mod 67.

Ved 1. Behandling i Landstinget anbefalede Lovforslaget af Venstres og de Konservatives Ordførere, henholdsvis Hauch og Tvede, medent Socialdemokraternes Ordfører, Ludvig Christensen, udtalte sig stærkt imod det. De Radikales Ordfører, Gunnar Fog-Petersen, sluttede sin Udtalelse med, at han ikke kunde tilsige Regeringen Støtte til Lovforslagets Gennemførelse paa det foreliggende Grundlag, men vel til en Forhandling om dets Ændring paa en Række af ham angivne Punkter.

I Landstingsudvalgets Betænkning udtaltes: »Udvalget har holdt en Række Møder og haft Samraad med Indenrigsministeren. Man har i disse Møder drøftet Muligheden for at stille Ændringsforslag, hvorved der kunde opnaas Enighed om Lovforslaget. Forhandlingerne har resulteret i, at Enighed ikke har kunnet opnaas.«

Flertallet (Venstre og Konservative) indstillede Lovforslaget *uforandret* til *Vedtagelse*.

Det *socialdemokratiske Mindretal* erklærede, at det »kan tiltræde Lovforslagets Afsnit vedrørende Arbejdsanvisningen, men kan ikke tiltræde hele det øvrige Forslag, da Gennemførelsen af dette vil betyde en væsentlig Nedsættelse af det offentliges Tilskud til Arbejdsløhedskasserne, en uforsvarlig Ophævelse af den ekstraordinære Understøttelse paa et Tidspunkt, hvor der efter al Sandsynlighed endnu vil være ca. 60 000 arbejdsløse, og endelig Indførelsen af en Række nye Bestemmelser, der under Lønkonflikter vil komme til at virke til Fordel for den ene af de stridende Parter, nemlig Arbejdsgiverne.

Naar Mindretallet ikke har stillet Ændringsforslag, skyldes det, at det af Forhandlingerne i Udvalget er fremgaaet, at det ikke var muligt at opnaa Enighed om eller Flertal for en Lov, der alene holdt sig indenfor Rammerne i det af Indenrigsministeren i Folketinget den 17. Februar d. A. forelagte Forslag, og at der i øvrigt ikke var Mulighed for at skabe saadanne Betingelser for en ny Lov, at Mindretallet kunde ønske at tage Medansvar for Gennemførelsen. Mindretallet agter at stemme imod Lovforslaget i den foreliggende Skikkelse«.

Det *radikale Mindretal* forbeholdt sig i Salen at begrunde sin Stilling til Lovforslaget, dets Ordfører erklærede under Forhandlingen ved 2. Behandling, som væsentlig drejede sig om Udvalgsforhandlingerne, at han ikke kunde stemme for Lovforslaget. Dette vedtoges ved 3. Behandling med 39 Stemmer mod 27.

37. Lov om Ændring i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 om Hjælpekasser. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 4507—C. Sp. 105, 163].

Fremsat i *Folketinget* $1^{8}/_{2}$ (F. Sp. 2394). 1. Beh. $1^{0}/_{3}$ (F. Sp. 3191). 2. Beh. $1^{6}/_{3}$ (F. Sp. 3426). 3. Beh. $2^{2}/_{3}$ (F. Sp. 3652). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2^{4}/_{3}$ (L. Sp. 911). 2. Beh. $2^{9}/_{3}$ (L. Sp. 921). 3. Beh. $3^{1}/_{3}$ (L. Sp. 969). *Loven stadfæstet 2. April 1927.* (Lov-Tid. Nr. 60).

Loven gaar ligesom tidligere lignende Love, se senest Lov Nr. 87 af 31. Marts 1926, Aarvog 1925—26, Pag. 127, ud paa at forhøje det i § 13 i Lov Nr. 101 af 29. April 1913 fastsatte Beløb af 250 000 Kr., som aarlig stilles til Raadighed af Statskassen som Bidrag til Kommunernes Tilskud til Hjælpekasserne, for Finansaaret 1927—28 til 750 000 Kr., hvilket Beløb bliver at fordele i Overensstemmelse med de i ovennævnte Lovbestemmelse fastsatte Regler.

Til 2. Behandling i Folketinget stilledes af Socialdemokraterne (Hækkerup) Ændringsforslag om at forhøje Beløbet til 1 500 000 Kr., hvilket anbefalede fra radikal Side (Mads Larsen), men det forkastedes med 72 Stemmer mod 62, og Lovforslaget vedtoges ved 3. Behandling enstemmigt, hvilket ligeledes var Tilfældet i Landstinget.

38. Lov om Ændringer i Lov Nr. 526 af 21. December 1921 om Mægling i Arbejdsstridigheder. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 3389—C. Sp. 79, 85].

Fremsat i *Folketinget* $1^{11}/_{1}$ (F. Sp. 1660). 1. Beh. $1^{4-15}/_{1}$ (F. Sp. 1798). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Lundberg, Borgbjerg, J. P. Nielsen, Einer Jensen, Jønson, Harald Jensen, J. Jacobsen [Form.], Knud Kristensen, I. A. Hansen, Raunkjær, Vagn Bro [Sekt.], Bouet, Drachmann, Ole Bjørn Kraft og P. Munch). Betænkning (B. Sp. 167) afgiven $2^{2}/_{2}$. (Ordfører: J. Jacobsen). 2. Beh. $2^{3}/_{2}$ (F. Sp. 2519). 3. Beh. $2^{4}/_{2}$ (F. Sp. 2523). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $2^{5}/_{2}$ (L. Sp. 663). 2. Beh. $2^{5}/_{2}$ (L. Sp. 689). 3. Beh. $2^{5}/_{2}$ (L. Sp. 690). *Loven stadfæstet 28. Februar 1927.* (Lov-Tid. Nr. 34).

De Ændringer i Forligsmandsloven, som medføres af Loven, falder delvis sammen med, hvad der var foreslaaet

i det i Samlingens 1. Afdeling forelagte Forligsmandslovsforslag, se Side 468. De gaar ud paa følgende:

I Forligsmandslovens § 1 indsættes den i det fornævnte Lovforslag indeholdte Bestemmelse om en Stedfortræder.

Til § 3 i Loven føjes et nyt saalydende Stykke:

»Naar Forligsmanden har besluttet at mægle eller mægler til Hindring af en truende Arbejdsstandsning, kan han paa hvilket som helst Tidspunkt før eller under Forhandlingerne som Betingelse for Mæglingen stille Krav til Parterne om, at Arbejdsstandsningen ikke iværksættes, forinden Forhandlingerne af Forligsmanden er erklæret for afsluttede. Kravet kan dog højst omfatte et Tidsrum af en Uge og kan under samme Arbejdsstrid kun stilles een Gang.«

I § 4 indsættes de i det foran nævnte tidligere Lovforslag indeholdte Bestemmelser om Forligsmandens Ret til at tilbagevise en Sag til ny Forhandling mellem Parterne og ligeledes hans Myndighed til efter Samraad med Parterne at bestemme Fristen for Afgivelse af Svar paa Mæglingssvaret.

Det af Indenrigsminister Kragh forelagte Lovforslag gik ud paa en ny Affattelse af hele den gældende Forligsmandslov, med samme Titel som denne. Det indeholdt Forslag til en hel Del flere Ændringer i Loven end dem, der til Slut vedtoges, og da Indenrigsministeren holdt paa, at en ny Lov kun burde vedtages med Tilslutning fra alle Partier, og en saadan ikke under Udvalgsarbejdet kunde opnaas, endte Udvalget med at gøre Indstilling om de foran gengivne enkelte Ændringer, om hvilke alle var enige. Af Ministeren udtaltes ved 2. Behandling, at han ikke ansaa den saaledes gennemførte Lov for tilfredsstillende, og han tilføjede: „Jeg haaber, at man ved en kommende Revision skal naa til en Forbedring af Loven og Mæglingsinstitutionen, og ved ikke at foreslaa en Revisionsbestemmelse indsat er der netop tilsigtet at give fri Bane for Lovforslagets Genoptagelse til fornyet Overvejelse i den høje Rigsdag paa det Tidspunkt, som Regeringen — denne eller en kommende — maatte anse for gunstigt, for egnet til, at et godt Resultat kan opnaas.“

De Ændringer i den gældende Lov, som foresloges af Ministeren udover dem, der vedtoges af Tinget, var væsentlig følgende:

I § 2, som foreskriver, at Forligsmændene bør holde sig underrettede om Arbejdsforholdenes og da særlig Lønforholdenes almindelige Stilling til enhver Tid, foresloges tilføjet: „ogsaa saa vidt muligt indenfor fremmede Erhvervsomraader, hvor det konkurrencemæssigt eller i anden Hen-

sende er af Interesse“. — § 4, 1. Stykke, som nu angiver Formaålet for Forligsmandens Virksomhed som det at søge at bringe Forhandlingen til en fredelig Afslutning, foresloges omredigeret i Retning af, at Forligsmanden ogsaa skal tage Hensyn til, hvad der vil være en rimelig og retfærdig Ordning.

Dernæst foresloges indsat to nye Paragraffer, §§ 5 og 6, om det i Kommissionen omstridte Spørgsmaal om den Stilling, som de Repræsentanter, der paa Parternes Vegne møder for Forligsinstitutionen, skal have med Hensyn til deres Myndighed til at antage eller forkaste et stillet Mæglingforslag. Indenfor Kommissionen var der Flertal, som gav Udtryk for Utilfredshed med den nugældende Ordning og ønskede Bortfald af den Afgørelsesform, som nu er til Stede ved Urafstemninger ude omkring i Organisationerne, og et Flertal paa nogle og tyve Medlemmer samlede sig om Kravet om Mandat for de Repræsentanter, ved hvilke Organisationerne lader sig repræsentere, men gav ganske vist dette Udtryk paa forskellig Maade, saaledes at dette Krav i Kommissionsbetænkningen fremtræder som stillet af en Række Mindretal. Den foreslaaede § 5 lyder saaledes:

„Enhver af Parterne er pligtig til at forsyne de Repræsentanter, der giver Møde for Forligsinstitutionen, med Mandat — der ikke paa Forhaand maa være begrænset — til med bindende Virkning for Organisationen at vedtage eller forkaste et eventuelt fremsat Mæglingforslag. Forkastes et saadant af den ene Part, er Forligsmanden eller den anden Part, saafremt denne har vedtaget Forslaget, berettiget til at kræve det forelagt til Afgørelse for en af vedkommende Organisation udpeget kompetent Forsamling, som skal være anmeldt for Forligsmanden ved Mæglingens Paabegyndelse, og som ikke maa tælle mere end 50 Medlemmer“. Angaaende Mæglingforslagets videre Behandling foresloges saa i § 6:

„Mæglingforslaget maa kun forelægges den i foregaaende Paragraf omhandlede kompetente Forsamling i Forligsmandens Affattelse. Afstemningen foregaaer skriftligt, og kun rene Ja- eller Nej-Stemmer maa afgives. Forligsmanden fastsætter efter Samraad med Parterne den fornødne Frist for Afstemningens Foretagelse, og dennes Resultat skal uopholdelig meddeles ham skriftlig med Oplysning om Fordelingen af de afgivne Stemmer. De Repræsentanter for vedkommende Part, der under Forhandlingerne hos Forligsmanden var forsynet med Mandat i Overensstemmelse med § 5, skal drage Omsorg for, at alle Medlemmer af den kompetente Forsamling inden Afstemningen faar Adgang til at gøre sig bekendt med Mæglingforslaget i dets Helhed. Mæglingforslaget maa ikke fremkomme for Offentligheden før efter Afstemningen.“

Den sidste Ændring angik ogsaa et Spørgsmaal, som indenfor Kommissionen havde givet Anledning til meget omfattende og indgaaende Diskussioner, Spørgsmaalet om Parternes Oplysningspligt overfor Forligsmanden. De herom i den gældende Lovs § 6 indeholdte Bestemmelser foresloges af Ministeren i Lovforslagets § 8 affattet saaledes:

„Forligsmanden kan til Orientering med Hensyn til Rimeligheden af og Begrundelsen for Parternes Standpunkter kræve sig alle Oplysninger, som skønnes tjenlige hertil, forelagt saavel af Arbejdsgiver- som af Arbejderorganisationer. Skønner Forligsmanden, at de afgivne Oplysninger er usikre eller utilstrækkelige for Formaålet, er han berettiget til at begære Vidneforklaring optaget ved „Den faste Voldgiftsret“. Forligsmanden har under disse Vidneafhøringer for Voldgiftsretten Ret til at være til Stede og kan her begære saadanne yderligere Spørgsmaal stillet til Vidnerne, som disses Udsagn maatte give Anledning til. Fremgaar det af det tilvejebragte Oplysningsmateriale efter Forligsmandens nøje Prøvelse af dette, at en af Parternes eller begges Standpunkter ligger udenfor Rimelighed, er Forligsmanden berettiget til at indstille Mæglingen og offentliggøre Grunden hertil. De fornødne Oplysninger skal indhentes saaledes, at der ikke herved tilføjes Erhverv eller Virksomheder Skade i deres Konkurrenceforhold. Oplysningerne maa af Forligsmanden kun forelægges den modstaaende Part i det Omfang, som Hensynet til Mæglingens Fremme gør strengt nødvendigt, og denne Parts Repræsentanter er undergivet absolut Tavshedspligt med Hensyn til saadanne Oplysninger.“

Ved 1. Behandling anbefaledes det foreslagte Lovforslag af Venstres Ordfører J. Jacobsen, medens Socialdemokraternes Ordfører, Lundberg, udtalte sig imod de foreslaaede nye §§ 5, 6 og 8. De Konservatives Ordfører Bouet var navnlig imod den i § 8 foreslaaede Oplysningspligt, som derimod tiltraadtes af de Radikales Ordfører P. Munch. Denne sidste udtalte sig imod §§ 5 og 6 og omtalte i forbindelse hermed det af de radikale Medlemmer i Kommissionen fremsatte Forslag om Indførelse af tvungen Voldgift. Ordføreren for Retsforbundet Axel Dams gik ogsaa imod Bestemmelserne i §§ 5 og 6.

39. Lov vedrørende Rentebevillinger. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 3401—C. Sp. 1425, 2123].

Fremsat i *Folketinget* $11\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1660). 1. Beh. $20\frac{1}{2}$ (F. Sp. 1917). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. Chr. Jensen, Hans Nielsen, Bording, Fisker, Gerhard Nielsen, Fr. Andersen (Kh.-Frb. o. Stkr.), Aksel Jensen [Form.],

Hagbart Berg, Elgaard [Skr.], Rahbek, Julin, Sven, Axel Møller A. C. D. Petersen og Zahle). Betænkning (B. Sp. 2405) afgiven $\frac{29}{6}$. (Ordfører: Aksel Jensen). 2. Beh. $\frac{1}{7}$ (F. Sp. 6975). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (F. Sp. 7023). *Oversendt til Lands-tinget*. 1. Beh. $\frac{6}{7}$ (L. Sp. 2358). 2. Beh. $\frac{8}{7}$ (L. Sp. 2395). 3. Beh. $\frac{9}{7}$ (L. Sp. 2418). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927* (Lov-Tid Nr. 173).

Loven er saalydende:

Bestemmelsen i Lov af 6. April 1855 § 2, jfr. Lov Nr. 52 af 27. Marts 1912, hvorefter der ikke kan gives Bevilling til at svare højere Rente end 6 pCt. p. a. af Laan mod Sikkerhed i fast Ejendom, kan fraviges ved Dispensation meddelt af Indenrigsministeren, saaledes at Dispensationen gives for Laanets Løbetid. — Denne Lov træder i Kraft den 1. Oktober 1927, og dens Gyldighed udløber med Udgangen af Aaret 1928.

Ved § 45 i Lov Nr. 150 af 1. April 1921 vedrørende Boligforholdene blev der for Tiden indtil den 1. April 1922, ved senere Lov forlænget indtil 1. Oktober 1927, givet Indenrigsministeren Bemyndigelse til uanset Bestemmelserne i Lov af 6. April 1855 § 2, jfr. Lov Nr. 52 af 27. Marts 1912 (der kun vedrører Bevillinger indtil 6 pCt.) at meddele Bevillinger til at svare højere Rente end 6 pCt. p. a. af Laan mod Sikkerhed i fast Ejendom. Ved nærværende Lov er den paagældende Bestemmelse *udtaget af Boligloven* og gennem særlig Lov *givet Gyldighed indtil 1. Januar 1929*.

I det af Ministeren fremsatte Lovforslag var det foreslaaet som fast Retsregel, at der af Laan mod Sikkerhed i fast Ejendom kunde svares en aarlig Rente af indtil 6 pCt., uden at særlig Bevilling dertil var nødvendig; og endvidere, at der uden særlig Bevilling kunde svares en højere aarlig Rente end 6 pCt. af Pantebreve, der af Debitor til enhver Tid kan opsiges med i det højeste et halvt Aars Varsel til en halvvaarlig Termin, samt endelig, at der i de Tilfælde, hvor et i fast Ejendom sikret Laan ikke af Debitor kan opsiges som foran nævnt, og Laanet skal forrentes med en højere aarlig Rente af 6 pCt., af Indenrigsministeriet i særlige Tilfælde kunde meddeles Bevilling til at svare saadan højere Rente. — Dette Lovforslag ændredes efter Indstilling af Folketingsudvalget, der ikke kunde opnaa Enighed om det, til den Skikkelse, Loven nu har faaet, idet den vedtoges i *Folketinget* enstemmigt med 88 Stemmer og i *Landstinget*, uden Udvalg, enstemmigt med 54 Stemmer.

40. Lov om Oprettelse af Sønderjydsk Hypoteklaanefond. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp 3683—C. Sp. 71, 83].

Fremsat i *Folketinget* $28\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2118). 1. Beh. $2\frac{3}{2}$ (F. Sp. 2152). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Ludvig Hansen, J. P. Nielsen, Gerhard Nielsen, Bording, Fisker, Hauge, Chr. Ernst Christensen [Form.], Vanggaard, Aksel Jensen, Elgaard, Kyed [Sekr.], Holger Andersen, Viggo Hansen, H. F. Ulrichsen og Niels Frederiksen). Betænkning (B. Sp. 177) afgiven $22\frac{1}{2}$. (Ordfører: Chr. Ernst Christensen) 2. Beh. $22\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2452). 3. Beh. $22\text{--}23\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2457 og 2463). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $24\frac{1}{2}$ (L. Sp. 625). 2. Beh. $25\frac{1}{2}$ (L. Sp. 680). 3. Beh. $25\frac{1}{2}$ (L. Sp. 689). *Loven stadfæstet 28. Februar 1927.* (Lov-Tid. Nr. 33).

Ved Lovens § 1 bemyndiges Indenrigsministeren til at stadfæste Statutter for en midlertidig sønderjydsk Fond, der kaldes »Sønderjydsk Hypoteklaanefond«, og som har Hjemsted i Haderslev.

Efter § 2 kan Fonden kun yde Laan i Landejendomme i de sønderjydske Landsdele mod solidarisk Ansvar for Laantagerne og mod sekundær Panteret fortrinsvis næstefter Laan af Kreditforeninger eller offentlige Midler, herunder Laan af Sparekasser, Stiftelser, Legater, Forsikringselskaber og lignende Institutioner; dens Udlaansvirksomhed ophører med Udgangen af Maj Maaned 1930, hvorefter den træder i Likvidation.

De af Fonden ydede Laan kan efter § 3 ikke overstige 25 pCt. af normalt Kreditforeningslaan i vedkommende Ejendom og i Forbindelse med det foranstaaende Laan som 1. Prioritet ingen Sinde udgøre mere end i alt 75 pCt. af Ejendommens Værdi med Besætning og Inventar.

Laan af Fonden kan ikke gives til Indfrielse af de i Henhold til den sønderjydske Realkreditkommissions Indstilling gennem de sønderjydske Sparekasser ydede Laan mod Sikkerhed i 2. Prioritet eller til Indfrielse af andre faste Laan mod saadan Sikkerhed. Hvor Forholdene ganske undtagelsesvis maatte tale derfor, vil dog saadanne Laan kunne gives med Indenrigsministerens Samtykke.

§ 4 bestemmer, at Fonden kan anvende indtil 20 Mill. Kr.

til Udlaan, hvilket Beløb af den optages som Parilaan i Kongeriget Danmarks Hypotekbank mod en aarlig Rente ydelse af $5\frac{1}{2}$ pCt. Fonden optager derhos sammesteds et Laan, der svarer til 10 pCt. af Fondens Udlaan, og dette Beløb henlægges i Stats- og Kreditforeningsobligationer som en særlig Risikoudligningsfond, om hvis Anvendelse nærmere Regler gives.

Til Laantagerne udbetales Laanet efter § 5 kontant til Parikurs imod en aarlig Rente af $5\frac{1}{2}$ pCt.

Til Dannelse af en Reservefond og til Administrationsudgifter fradrages ved Udbetalingen af Laanet $2\frac{1}{2}$ pCt. af Laanets Hovedstol, hvorhos der halvaarligt sammen med Renter og Afdrag erlægges det fornødne Bidrag til Administrationsudgifter og til Reservefonden, mindst $\frac{1}{10}$ pCt. halvaarligt af Laanets oprindelige Beløb. Saafremt Reservefonden maatte gaa ned under $1\frac{1}{2}$ pCt. af det Beløb, som Hypoteklaanefonden skylder Kongeriget Danmarks Hypotekbank, er Medlemmerne (Laantagerne) pligtige at yde saadanne overordentlige Bidrag til Reservefonden, at denne mindst udgør $1\frac{1}{2}$ pCt. af bemeldte Beløb.

Laanene afdrages af Laantagerne i Løbet af 30 Aar gennem halvaarlige Bidrag. Første Afdrag erlægges Juni Termin 1930.

Naar en til Hypoteklaanefonden pantsat Ejendom overgaar til ny Ejer, er Laanet fra Fonden forfaldet til Betaling. Dog kan Bestyrelsen, naar den finder det forsvarligt, lade den nye Ejer indtræde i den forrige Ejers Forhold til Fonden.

§ 6 bestemmer, at Staten overtager Garanti for Renter og Afdrag paa de af Sønderjydske Hypoteklaanefond i Henhold til § 4 optagne Laan fra Hypotekbanken.

§ 7 giver Stempel- og Gebyrfrihed for Dokumenter, som udstedes angaaende Laanene, og §§ 8 og 9 giver Regler om Bestyrelsen, der i Udlaanstiden bestaar af en administrerende Direktør som Formand og 4 Medlemmer. Bestyrelsens Medlemmer udnævnes af Indenrigsministeren, der efter Udlaansperiodens Udløb træffer Bestemmelse om, hvorledes Bestyrelsesforholdene derefter vil være at ordne.

Kontrolkomiteen bestaar af 15 Medlemmer, hvoraf

Indenrigsministeren straks udnævner 5, medens de øvrige 10 Medlemmer vælges af Laanefondens Medlemmer (Laantagerne). Kontrollkomiteen deciderer det af Bestyrelsen aflagte Regnskab og meddeler Bestyrelsen Kvittering for samme eller indstiller til Ansvar for Indenrigsministeren, ligesom den har Ret og Pligt til overfor denne at paaanke ethvert Forhold, som den skønner statutstridigt eller i anden Henseende uforsvarligt.

Efter § 10 stadfæstes Statutterne for Laanefonden af Indenrigsministeren.

Fondens Revisorer er en af Kontrollkomiteen valgt statsautoriseret Revisor og en af Indenrigsministeren udnævnt Revisor.

Paa Generalforsamlingen har efter § 11 ethvert Medlem (Laantager) Stemmeret, der udøves efter nærmere i Statutterne fastsatte Regler. Bestyrelsen fremlægger paa den aarlige Generalforsamling den Kontrollkomiteen meddelte Aarsberetning samt Regnskabet. Derefter foretages de af Direktionen fremsatte Forhandlingsgenstande samt Valg af Medlemmer til Kontrollkomiteen.

Efter § 12 skal Fondens Aarsregnskab offentliggøres og tilsendes Rigsdagen.

Lovforslaget fremsattes for at søge at afhjælpe de vanskelige Realkreditforhold, som er fremkaldt i Sønderjylland af forskellige Aarsager, der er omhandlet i Realkreditkommissionens Betænkning. Et meget stort Tal af sønderjydske Landbrugere har nu en stor løs Gæld efter deres Prioritetsgæld, mange foruden 1. Prioritet Banklaan til høj Rente og Veksellaan. I nogen Grad er der bødet herpaa ved, at Staten stillede 9 Mill. Kr. til Raadighed for de sønderjydske Sparekasser til Udlaan i 2. Prioritet mod Kaution, men det har ikke været tilstrækkeligt til at afhjælpe den økonomiske Krise, som særlig foreligger i de sønderjydske Landsdele. Fra forskellige Sider i disse fremsattes overfor Regeringen Planer for og Andragender om Bistand fra Staten, og da Ministeriet fandt det paatrængende nødvendigt at yde saadan Bistand, udarbejdedes Lovforslaget, der i det væsentlige tiltraadtes af begge Ting. I Folketingets Udvalgs Betænkning, om hvilken der var Enighed fra alle Sider, udtaltes bl. a. at der maa „vises den størst mulige Forsigtighed fra Administrationens Side ved Tildeling af Laanene, saaledes at disse ydes efter en Vurdering af Ejendommens virkelige Laaneverdi“, samt at Udvalget „tillægger det den største Betyd-

ning, at Ledelsen af Fonden lægges i Hænderne paa Folk, udelukkende udpegede under Hensyn til deres Indsigt i de Forhold, som Lovforslaget angaar, og med Tilslidessættelse af alle andre Hensyn. Udvalget ønsker Administrationen indskrænket det mest mulige af Hensyn til Forvaltningens Billiggørelse.“ — Af Indenrigsministeren stilledes med Udvalgets Tilslutning en Del Ændringsforslag, dels af formel Karakter, dels reelle Ændringer uden principiel Betydning.

Det Laan, som Hypotekbanken optager for atter at overlade det til Sønderjydske Hypoteklaanefond, stilles til Raadighed af danske Livsforsikringsselskaber; det fordeles med 6 Mill. Kr. paa Forsikringsselskabet „Hafnia“ og med 4 Millioner paa det med dette Selskab samvirkende „Dansk Folkeforsikringsselskab“, „Statsanstalten for Livsforsikring“ tegner 6 Mill. Kr., Forsikringsselskabet „Danmark“ 2 Millioner, „Nordisk Livsforsikring“ 1½ Million og „Det gensidige Livsforsikringsselskab Tryg“ 1 Million.

41. Lov om Ændring i Lov af 21. December 1921 om Mægling i Arbejdsstridigheder. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 3727—C. Sp. 61, 63].

Fremsat i *Folketinget* $29/1$ (F. Sp. 2141). 1. Beh. $29/1$ (F. Sp. 2143). 2. Beh. $29/1$ (F. Sp. 2145). 3. Beh. $29/1$ (F. Sp. 2151). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $25/2$ (L. Sp. 663). 2. Beh. $25/2$ (L. Sp. 689). 3. Beh. $25/2$ (L. Sp. 690). *Loven stadfæstet 31. Januar 1927*. (Lov-Tid. Nr. 11).

Ved Loven forlænges Gyldigheden af Lov af 21. December 1921, »Forligsmandsloven« — som i Henhold til Lov af 17. November 1926, se Side 257, udløber med Udgangen af Januar 1927 — til 1. Marts 1927.

Lovforslagets Forelæggelse var foranlediget ved, at det maa antages, at det i Folketinget forelagte Forslag til Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder, der var tænkt at skulle afløse den nugældende Lov, ikke vil kunne naa at blive færdigbehandlet af Rigsdagen inden Udgangen af Januar Maaned 1927. Fra konservativ Side stilledes til 2. Behandling af Lovforslaget Ændringsforslag om at udstrække den gældende Lovs Gyldighed til 1. Januar 1928, men det forkastedes med 95 Stemmer mod 17.

42. Lov om Ændringer i Lov Nr. 88 af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 3767—C. Sp. 191, 223].

Fremsat i *Landstinget* $1\frac{1}{2}$ (L. Sp. 594). 1. Beh. $2\frac{3}{2}$ (L. Sp. 615). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Andrea Brochmann, A. P. Hansen, I. A. Hansen, M. C. Jensen, Kr. Johansen, Josiassen, Kloppenborg-Skrumsager, Knop, Olga Knudsen, Thomas Larsen, Rasmus Nielsen [Form.], P. C. Petersen, Piper, Johanne Rambusch og S. Rasmussen). Betænkning (B. Sp. 395) afgiven $\frac{1}{4}$. (Ordfører: Rasmus Nielsen). 2. Beh. $\frac{6}{4}$ (L. Sp. 1051). 3. Beh. $\frac{8}{4}$ (L. Sp. 1068). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $2\frac{0}{4}$ (F. Sp. 4695). 2. Beh. $2\frac{7}{4}$ (F. Sp. 5117). 3. Beh. $\frac{3}{5}$ (F. Sp. 5228). *Loven stadfæstet 30. Maj 1927*. (Lov-Tid. Nr. 114).

Lovens Formaal er at bringe Spørgsmaalet om Betaalingen for Befordring af Læger, der skal ske for kommunal Regning, ind under ensartede og ordnede Forhold, hvilket ikke er Tilfældet nu. Det sker ved, at Uoverensstemmelse om »Spørgsmaal vedrørende Befordring af Læger i de Tilfælde, i hvilke det ifølge Lovgivningen paaheviler Kommunerne at sørge for saadan Befordring«, herefter ligesom andre Uoverensstemmelser mellem Læger og Kommuner angaaende Ordningen af den kommunale Lægehjælp kan indbringes til Bilæggelse eller Afgørelse for det i Loven om kommunal Lægehjælp omhandlede Raad. I Anledning heraf bestemmes ved Loven, at Raadet, der bestaar af 6 Medlemmer, for Sager angaaende Lægebefordring tiltrædes af yderligere to Medlemmer, nemlig en Læge med Landsygekassepraksis valgt af Den almindelige danske Lægeforening samt et Medlem valgt af De samvirkende Sygekasse-Centralforeninger. Derhos indsættes i Loven af 1914 en ny Paragraf, gaaende ud paa, at hvis Parterne eller en af disse ikke mener at kunne indgaa paa den af Raadet foreslaaede Ordning, fastsætter Indenrigsministeren efter Indstilling fra Raadet, paa hvilken Maade Kommunen vil have at opfylde den samme efter Lovgivningen paahevilende Pligt til at yde Befordring.

Lovforslaget er udarbejdet af den angaaende Pligt-kørsler og andet kommunalt Pligtarbejde i sin Tid nedsatte Kommission, der oplyste, at de Lægekørsler, som det paa-

hvilke Kommunerne i Henhold til Fattigloven, Aldersrente-loven, Sygekasseloven m. m. at sørge for, nu i Hovedsagen er afløst, saaledes at Kommunerne ikke mere benytter sig af den Adgang, Lovgivningen giver til at udskrive disse Kørsler hos de kørepligtige Beboere i Kommunen, men tilvejebringer den fornødne Befordring for Kommunekassens Regning, idet Kommunen enten lejer Befordring eller yder Lægen Godtgørelse for Befordring i eget Køretøj. Ifølge de i Betænkningen paa Grundlag af Indberetninger fra Kommunerne meddelte Oplysninger stillede Forholdet sig i 1922—23 saaledes, at af 251 280 Lægekørsler udførtes kun 1 748 eller ca. $\frac{2}{3}$ pCt. som udskrevne Pligtkørsler, medens Resten udførtes for Kommunekassernes Regning for en samlet Betaling af 1 568 232 Kr. Heraf vedrørte langt den overvejende Del, nemlig 1 360 468 Kr., Kørsler i Henhold til Sygekasselovens § 15.

43. Lov, hvorved et Areal af Hygum Kommune indlemmes i Ribe Amt. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 5181—C. Sp. 201, 223].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{1}{4}$ (L. Sp. 1019). 1. Beh. $\frac{8}{4}$ (L. Sp. 1068). 2. Beh. $\frac{20}{4}$ (L. Sp. 1081). 3. Beh. $\frac{22}{4}$ (L. Sp. 1097). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{4}{5}$ (F. Sp. 5286). 2. Beh. $\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5332). 3. Beh. $\frac{10}{5}$ (F. Sp. 5411). *Loven stadfæstet 30. Maj 1927.* (Lov-Tid. Nr. 115).

Ved nærværende Lov indlemmes den Nord for Hjortvad Aa beliggende Del af den tidligere Hjortvad Kommune i Hygum Sognekommune under Haderslev Amt fra 1. April 1928 at regne saavel i verdslig som i kirkelig Henseende i Kalvslund Sognekommune og Sogn under Ribe Amt. Samtidig ophæves den i det nævnte Distrikt gældende særlige sønderjydske Lovgivning, saaledes at den i det øvrige Kongerige gældende Ret faar Gyldighed i Distriktet fra Indlemmelsen at regne. Dog skal Sager vedrørende den hidtidige tyske Socialforsikring behandles som hidtil af Ulykkesforsikringsudvalget i Haderslev, ligesom den for Tiden i Landsdelene gældende særlige sønderjydske Lovgivning vedrørende Udstyknings-, Grundbogs- og Matrikulsvæsen bevarer sin Gyldighed i Distriktet indtil videre. — Indenrigsministeren bemyndiges til at træffe de nærmere til Gennemførelsen af den i denne Lov omhandlede Indlemmelse fornødne Foranstaltninger.

Ved Indlemmelsen henlægges Byerne Ravning, Bavnegaard og Hjortvad med tilhørende Jorder fra Hygum Sognekommune til Kalvslund Sognekommune, hvortil de inden Afstaaelsen i 1864 hørte. Den foretages i Henhold til et af Befolkningen indgivet og af Haderslev og Ribe Amtsraad tiltraadt Andragende. Distriktet, hvis Størrelse er opgjort til 904 ha med en samlet Ejendomsskyldværdi af 593 400 Kr., har et Indbyggerantal af ca. 200.

Lovforslaget vedtoges enstemmig af begge Ting.

44. Midlertidig Lov om Adgang for danske Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 5961—C. Sp. 235, 285].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{4}{5}$ (F. Sp. 5283). 1. Beh. $\frac{5}{5}$ (F. Sp. 5300). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Kammersgaard, Hauge, Hans Nielsen, Olufson, Sundbo, Vilhelm Rasmussen, Samuelsen [Form.], Vanggaard, Chr. Søgaard [Sekr.], Raunkjær, Olav Olsen, Hendriksen, Axel Møller, Pürschel og Povlsen). Betænkning (B. Sp. 1337) afgiven $\frac{7}{5}$. (Ordfører: Samuelsen). 2. Beh. $\frac{10}{5}$ (F. Sp. 5425). 3. Beh. $\frac{11}{5}$ (F. Sp. 5444). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{12}{5}$ (L. Sp. 1336). 2. Beh. $\frac{17}{5}$ (L. Sp. 1367). 3. Beh. $\frac{18}{5}$ (L. Sp. 1380). *Loven stadfæstet 30. Maj 1927*. (Lov-Tid. Nr. 113).

Lovens Fremkomst skyldes de særlige Erhvervsforhold paa Færøerne og de store Vanskeligheder, som færøske Erhverv i de senere Aar har mødt, og som har gjort det i høj Grad ønskeligt, at færøske Fiskerskibe, som fisker paa Bakkerne i Davis Strædet ud for Grønlands Kyst, faar Adgang til at udvide dette Fiskeri til det grønlandske Søterritorium.

Ved Loven udvides den Indenrigsministeren i § 2 i Lov Nr. 86 af 1. April 1925 givne Bemyndigelse til at indrømme særlig Tilladelse til Fangst, Fiskeri og Jagt i grønlandske Farvande, der ellers er forbeholdt Grønlændere og de i Grønland bosatte Danske — for Tiden fra 1. Juni 1927 til 15. Oktober 1927 til at omfatte Tilladelse for danske Fiskerskibe til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande udenfor den Linie, der forbinder de yderste Øer, Holme, Skær og Rev (jfr. ovennævnte Lovs § 1 Stk. 2) paa Strækningen ud for Haabets Ø mod Nord og Ravns Storø mod Syd efter herom

for hvert enkelt Tilfælde indgivet Andragende og paa nærmere af Ministeren fastsatte Vilkaar.

I Bemærkningerne til Lovforslaget og under Forhandlingerne fremhævedes det, at Loven kun maa betragtes som et Forsøg, og at det ikke er uden Betænkelse — overfor Grønlanderne —, at dette Forsøg gøres. Det er kun muligt under Henvisning til, at Spørgsmaalet i Sommeren 1925 har været Genstand for Behandling i de grønlandske Landsraad. Om en endelig Ordning vil kunne tilvejebringes, som fremtidig opretholder denne eller en lignende Ordning, vil blandt andet afhænge af de Erfaringer, som ventelig vil indvindes i Sommer, og Lovforslag til en eventuel endelig Ordning vil (jfr. § 16 i Lov af 18. April 1925 om Grønlands Styrelse), forinden Forelæggelse for Rigsdagen finder Sted, blive forelagt Landsraadene til Erklæring.

Med Hensyn til de Vilkaar, der er tænkt fastsat for Meddelelse af Tilladelsen, vil Ministeriet efter Bemærkningerne til Lovforslaget anvende tilsvarende Bestemmelser, som i Fjor og i Aar har været og er gældende for Tilladelsen til at besejle Havnen paa Ravns Storø. Særligt vil man paase, at de Fartøjer, som eventuelt skal drive Fiskeri ved Grønland paa Grundlag af de her omhandlede Tilladelser, ejes af danske eller med dem ligestillede Statsborgere (Islandinge), og at det Fiskeri, de udøver, udelukkende drives for dansk eller islandsk Regning. I øvrigt forbeholder Ministeriet sig her et vist Skøn, særligt med Hensyn til Bedømmelsen af, hvorvidt Erhvervsforholdene paa Andragerens Hjemsted er af en saadan Natur, at Tilladelsen er af væsentlig Betydning for hans økonomiske Eksistens, samt hvorvidt Fiskeriet i det givne Tilfælde maa antages at kunne være af skadelig Betydning for det grønlandske Fiskeri. Tilladelse gives kun til Fiskeri med Haandsnøre og Liner, men derimod ikke til Trawlfiskeri.

I det af Folketinget nedsatte Udvalg indstillede et Flertal (Udvalget undtagen Pürschel) Lovforslaget uforandret til Vedtagelse.

Det *socialdemokratiske Mindretal* tiltraadte Lovforslaget, idet det henviste til følgende Udtalelse, som den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe havde fremsat som Svar paa den Henvendelse, Indenrigsministeren rettede til Partierne gennem »Grønlandsudvalget«, angaaende Adgangen til at fiske ved Grønlands Kyster: »Endskønt en indgaaende Undersøgelse ikke med den levnede Frist er mulig, vil Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe ikke modsætte sig den foreslaaede Ordning, der byder en betydningsfuld Indrømmelse overfor de færøske Fiskeres Onsker. Det er imidlertid en Selvfølge,

at Ordningen og den fornødne Kontrol under de foreliggende Forhold maa etableres alene paa Ministerens Ansvar.«

Pürschel udtalte under Henviſning til ſin ved Lovforſlagets første Behandling givne Begrundelse, at han ikke kunde anbefale Lovforſlagets Gennemførelſe. Begrundelsen var dels den, at han ansaa det for tvivlsomt, om Lovens Gennemførelſe vil hjælpe Færingerne, dels om dette ikke hellere bør ske paa anden Maade, dels navnlig fordi han frygtede, at Færøernes Fiskeri vil virke generende og skadelig for Grønlandenderne. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforſlaget enstemmigt med 125 Stemmer. Ogsaa i Landſtinget vedtoges det enstemmigt.

45. Lov om Dækningsafgift til Sogne- og Amtskommuner. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 6141—C. Sp. 1405, 2123].

Fremsat i *Folketinget* $3\frac{1}{5}$ (F. Sp. 5939). 1. Beh. $\frac{8}{6}$ (F. Sp. 6257). Henviſt til Udvalg paa 15 Medlemmer (Wilmann, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Bresemann, Hækerup, J. Chr. Jensen, Olufson, Pinholt [Form.], Martin Hansen, Thorhauge, Kr. Kristensen, Aksel Jensen, Fibiger [Skr.], Grathwohl, Ulrich og Jens Jensen). Betænkning (B. Sp. 2391) afgiven $\frac{24}{6}$. (Ordfører: Pinholt). 2. Beh. $2\frac{9}{6}$ (F. Sp. 6851). 3. Beh. $\frac{1}{7}$ (F. Sp. 6975). *Oversendt til Landſtinget*. 1. Beh. $\frac{5}{7}$ (L. Sp. 2341). 2. Beh. $\frac{7}{7}$ (L. Sp. 2371). 3. Beh. $\frac{9}{7}$ (L. Sp. 2418). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 172).

I Henhold til Lov Nr. 352 af 7. August 1922 om Skat til Staten af faste Ejendomme og Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om Skat til Kommuner af fast Ejendom er de Ejendomme, der tjener almindelige Stats- og kommunale Formaal, fritagne for Ejendoms-Beskatning baade til Stat og Kommune.

For Københavns Kommunes og Købstadkommunernes Vedkommende er der imidlertid ved sidstnævnte Lovs § 23 aabnet Adgang til i de af Indenrigsministeriet stadfæstede Vedtægter for Opkrævning af kommunal Ejendomsskat i de nævnte Kommuner at fastsætte Regler, hvorefter der af de offentlige Ejendomme, der er fritaget for kommunal Grundskyld og Ejendomsskyld, skal svares en Dækningsafgift som Bidrag til Kommunens Udgifter til Gaders og Vejes Vedligeholdelse, Renholdelse, Belysning m. m.

Da den ved Loven hjemlede Fritagelse for kommunal Ejendomsskat af kommunale Ejendomme har vist sig at være af økonomisk Betydning for Kommunerne — særlig Kommuner i Hovedstadens eller Købstæders Nærhed —, har Ministeriet ment, at der bør tilvejebringes Hjemmel for, at der ydes Dækningsafgift ogsaa til Sogne- og Amtskommuner, og fremsat et Lovforslag herom, der *vedtoges uændret* af begge Rigsdangens Ting.

Loven har følgende Ordlyd:

§ 1. Overensstemmende med de i Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter — jfr. Lovens § 23 — givne Regler om Dækningsafgift af offentlige Ejendomme til Købstadkommuner vil der være at svare Dækningsafgift til Sogne- og Amtskommuner af de paa Landet beliggende offentlige Ejendomme, der i Henhold til nævnte Lov er fritaget for kommunale Ejendomsskatter. Dækningsafgiftens Størrelse fastsættes af Indenrigsministeren efter Forslag af vedkommende Sogneraad og Amtsråd og under Hensyn tagen til den paagældende Kommunes Udgifter til Vejenes Vedligeholdelse, Renholdelse, Belysning m. v.

§ 2. Denne Lov træder i Kraft fra 1. April 1927 at regne.

I *Folketinget* var Lovforslaget i *Udvalg*, der indstillede det uforandret til Vedtagelse. *Flertallet* (Venstre, Konservative og Radikale) udtalte i Betænkningen, at det »maa anse det for afgjort paakrævet, at der ogsaa ydes Sogne- og Amtskommunerne Dækningsafgifter for de Statsejendomme eller Ejendomme tilhørende andre Kommuner, som er beliggende indenfor deres Omraade, og at Dækningsafgiften fastsættes som i Lovforslaget foreslaaet og under Hensyn til, hvad Kommunerne hidtil har oppebaaret i Ejendomsskat af de paagældende Ejendomme«. *Mindretallet* (Socialdemokraterne) bemærkede, under Hensyn til disse Flertallets Udtalelser, at Dækningsafgiften i København, Købstæderne og Landkommunerne maa fastsættes paa Grundlag af den paagældende Kommunes aarlige Gennemsnitsudgifter til Gaders og Vejes Vedligeholdelse, Renholdelse, Belysning m. m., dog at denne paa dette Grundlag fastsatte Dækningsafgift ikke bliver mindre end de hidtil paa de paagældende Ejendomme paalignede kommunale Skatter og Afgifter.

Lovforslaget vedtoges i *Folketinget* enstemmigt med 138 Stemmer, i *Landstinget* enstemmigt med 51 Stemmer.

46. Lov om Ændring i Lovene for de sønderjydske Landsdele Nr. 314 af 28. Juni 1920 angaaende Forsikring mod Ulykkestilfælde, Nr. 315 af samme Dato om Invalideforsikring m. m. og Nr. 319 af samme Dato om Pensionsforsikring for Privatfunktionærer. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 6147—C. Sp. 1427, 2157].

Fremsat i *Folketinget* $31\frac{1}{5}$ (F. Sp. 5941). 1. Beh. $\frac{8}{6}$ (F. Sp. 6262). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Nielsen, Ludvig Hansen, L. D. Rasmussen, Borgbjerg, Weygaard, Lundberg, Chr. Ernst Christensen [Form.], Henrik Jensen, Svend Nielsen, Fuglsang, Søren Larsen [Sekr.], Holger Andersen, Fibiger, Korsgaard og Mads Larsen). Betænkning (B. Sp. 2433) afgiven $\frac{30}{6}$. (Ordfører: Chr. Ernst Christensen). 2. Beh. $\frac{2}{7}$ (F. Sp. 7025). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (F. Sp. 7029). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{7}{7}$ (L. Sp. 2372). 2. Beh. $\frac{8}{7}$ (L. Sp. 2396). 3. Beh. $\frac{9}{7}$ (L. Sp. 2419). *Loven stadfæstet 11. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 171).

Nærværende Lov opfylder 3 Formaal: 1) en Forenkling af Administrationen af Loven om Ulykkesforsikring og om Invalideforsikring i de sønderjydske Landsdele, 2) en Lempelse for de sønderjydske erhvervsdrivende med Hensyn til deres Bidrag under Afviklingen af den tyske Sociallovgivning og 3) Fremme af de sønderjydske Landsdeles Ligestilling med det øvrige Land.

Loven bestemmer:

Fra 1. Juli 1927 *ophæves* de til Administrationen af Lovene for de sønderjydske Landsdele af 28. Juni 1920 Nr. 314 angaaende Forsikring mod Ulykkestilfælde og Nr. 315 om Invalideforsikring m. m. nedsatte *Udvalg* (paa 8 Medlemmer) for hvert Amt i de sønderjydske Landsdele. Den disse Udvalg tilkommende Myndighed overgaar indtil videre til *et Udvalg*, der har Sæde i Haderslev, og som bestaar af Amtmanden som Formand og 8 andre Medlemmer, som vælges af de 4 Amsraad og de 4 Byraad i de sønderjydske Landsdele efter nærmere af Indenrigsministeren givne Regler. Af de nævnte 8 Medlemmer skal Halvdelen være Arbejdsgivere og Halvdelen Arbejdere.

Endvidere *ophæves* det Lovene om Ulykkesforsikring og Invalideforsikring vedrørende *Ligningsudvalg*. Dets Virk-

somhed henlægges til Arbejderforsikrings-Raadets sønderjydske Afdeling, hvis Afgørelse i disse Sager kan indankes for Indenrigsministeren.

Af Statskassen afholdes Halvdelen af *de ved Loven angaaende Forsikring mod Ulykkestilfælde foranledigede Udgifter*, dog saaledes, at Statskassen fra 1. April 1927 i de Aar, der er tilbage indtil Ligningens Ophør i 1930, alene bærer alle Udgifter til de løbende Renter og til Helbredelsesmidler, medens Arbejdsgiverne skal tilvejebringe en Reservefond, der skal være af en saadan Størrelse, at den fra det Tidspunkt, da Ligningen paa Arbejdsgiverne ophører, dækker Halvdelen af de erstatningsberettigedes Krav i Henhold til Loven.

Endvidere ordnes Fordelingen af det Beløb, der i Anledning af *Privatfunktionærernes Pensionsforsikring* i Henhold til den tyske Forsikringsordning er indbetalt af Tyskland til Danmark paa Grundlag af Artikel 302 i Versailles-Traktaten, idet Loven fastsætter, at det fra Tyskland modtagne Beløb efter Forhandling med de Personer, for hvilke Tilbagebetaling er sket (ca. 800 Privatfunktionærer), enten kan anvendes til Indbetaling i det Forsikringsinstitut, hos hvilket de maatte have forsikret sig privat, eller tilbagebetales til de paagældende Personer. Indenrigsministeren fastsætter Størrelsen af det Beløb, der i Overensstemmelse med foranstaaende vil kunne anvendes til Fordel for hver enkelt.

Endelig bemyndiges Ministeren til efter Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg at fastsætte de nærmere Regler for den videre Afvikling af de i nævnte Love Nr. 314 og 315 af 28. Juni 1920 samt i denne Lov omhandlede Forhold.

Angaaende *Lovens finansielle Side* udtalte Indenrigsministeren i Landstinget (Sp. 2375), at »ved den foreslaede Simplifikation af Administrationen tør man paaregne en Besparelse for Arbejdsgivere og Stat paa — jeg tror, jeg i hvert Tilfælde med Sikkerhed tør sige et halvt Hundrede Tusind Kroner, fordelt med en Trediedel paa Arbejdsgiverne og 2 Trediedele paa Staten. Udgifterne ved Statens Overtagelse af de nu løbende Renter vil aarlig som Maksimum være 95 000 Kr., men dalende gennem de 3 Aar, efter som nu Rentenyderne dør eller paa anden Maade bliver sat ud af Stand til at modtage denne Rentenydelse, og den Mer-

udgift, som Ordningen vil foranledige, kommer altsaa til som Maksimum at beløbe sig til 40 000 Kr. aarlig i de 3 Aar, der er tilbage til 1930.«

Et *Mindretal af Folketingsudvalget* (Fuglsang, Henrik Jensen og Svend Nielsen) kunde ikke gaa med til den paa Foranledning af Udvalgets *Flertal* indsatte Bestemmelse vedrørende Fordelingen mellem Stat og Arbejdsgiver af Udgifterne ved Ulykkesforsikringen, da den forøger Statens Udgifter paa dette Omraade i Forhold til Ministerens oprindelige Forslag, hvorefter Statskassen kun skulde afholde Halvdelen af de paagældende Udgifter.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt i *Folketinget* med 87 Stemmer og i *Landstinget* uden Udvalg enstemmigt med 54 Stemmer.

47. Lov om Indfødsrets Meddelelse. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 3145—C. Sp. 1073, 1213].

Fremsat i *Landstinget* $11\frac{1}{1}$ (L. Sp. 508). 1. Beh. $14\frac{1}{1}$ (L. Sp. 523). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Bunch, Bækgaard, Marie Christensen, Døcker, Gregersen, Jepsen Christensen, Albert Jensen, Carl Jensen, Kloppenborg-Skrumsager, Lewinsky, Maegaard [Form.], Jørgen Møller, C. F. Sørensen og Sørensen-Egaa). Betænkning (B. Sp. 1967) afgiven $28\frac{5}{5}$ (Ordfører: Maegaard). 2. Beh. $31\frac{1}{5}$ (L. Sp. 1659) 3. Beh. $2\frac{1}{6}$ (L. Sp. 1778). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $8\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6256). 2. Beh. $10\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6289). 3. Beh. $16\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6351). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 148).

Paa Loven findes i Aar 856 Personer imod 961 i Fjor, saaledes at den i de seneste Aar stedfindende Nedgang i Antallet er fortsat i Aar. Paa det af Ministeren forelagte Lovforslag fandtes 814 Personer, men i Landstinget stilledes af Ministeren Forslag om at optage 43 og af Udvalget om at optage 3, medens paa den anden Side Ministeren foreslog at lade 4 udgaa, der enten var døde eller udvandrede. — Der er en betydelig Stigning paa Loven for Polakkernes Vedkommende, idet der i Aar optages 70 saadanne, medens der i Fjor kun var 14. Denne betydelige Forøgelse hænger sammen med, at Ministeriet som Følge af en i Polen vedtagen Lov paa ny er gaaet over til at optage militærpligtige polske Statsborgere paa Betingelse af, at de inden et Aar efter

Lovens Ikrafttræden godtgør at være løst af deres polske Statsborgerforhold, medens man i Fjor efter Forhandling med Udenrigsministeriet optog Polakker uden den nævnte Betingelse, men til Gengæld forinden Optagelsen paa Lovforslaget krævede, at der forelaa Samtykke til Naturalisationen fra de paagældende polske Myndigheder, se Aarvog for 1925—26, Side 148.

I Landstingsudvalgets Betænkning indeholdes som sædvanlig forskellige Oplysninger om Ansøgenes personlige Forhold og deres Gruppering efter Alder, Opholdssted, Livsstilling, samt om, hvor mange (44) der har faaet Fattighjælp og desuagtet er medtaget. Udvalget har kunnet tiltræde, at Afvigelser fra de almindelige Regler har fundet Sted. Derimod har Udvalget næret megen Betænknelighed ved nu at optage en Ansøger, for hvem Københavns Kommune i Tidsrummet 1908—18 har udredet Alimentationshjælp til et samlet Beløb af 4 365 Kr. Da Indenrigsministeren imidlertid i et Samraad har erklæret, at han deler Udvalgets Syn paa denne Sag, saa at man kan gaa ud fra, at der i Fremtiden ikke vil blive gjort lignende Undtagelser ved Indfødsretsforslagets Udarbejdelse, har Udvalget i dette enkelte Tilfælde ment at kunne undlade at give sin Opfattelse Udtryk gennem et Ændringsforslag.

Indenrigsministeriet har tilstillet Udvalget en Fortegnelse over Straffe, der er overgaaet enkelte af Ansøgerne, i alt 5, samt over Forseelsernes Art og de Tidspunkter, da de har fundet Sted. Det fremgaar heraf, at Straffen i de 3 Tilfælde ikke overstiger Bøde, og at den begaaede Forbrydelse, hvor Straffen har været større, ligger langt tilbage i Tiden. Udvalget har derfor kunnet give sin Tilslutning til, at de paagældende er opført paa Lovforslaget.

Ligeledes har Udvalget kunnet slutte sig til Ministeriets Afgørelse i en Række Tilfælde, hvor vedkommende ikke har kunnet opnaa Kommunalbestyrelsens anbefaling.

I en Fortegnelse over Afslag paa Andragender om Optagelse paa det foreliggende Lovforslag har Ministeriet givet Udvalget nærmere Oplysning om Aarsagerne til de givne Afslag. I 55 af samtlige 136 Tilfælde er Grunden: for kortvarigt Ophold i Danmark, i 35 Tilfælde skyldes Afslaget Fattighjælp, i 33 Andragerens Vandel, i 4 Bopæl i Udlandet, medens andre Grunde har været bestemmende i de øvrige 9 Tilfælde. Antallet af Afslag i de forskellige Grupper er omtrent som i Fjor, naar undtages Hovedgruppen: for kortvarigt Ophold, hvor Tallet er gaaet ned under Halvdelen: fra 120 til 55.

48. Lov om Ændring i Lov af 21. December 1921 om Mægling i Arbejdsstridigheder. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 3111—C. Sp. 29, 37].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{9}{11}$ (F. Sp. 1382). 1. Beh. $\frac{9}{11}$ (F. Sp. 1410). 2. Beh. $\frac{10}{11}$ (F. Sp. 1412). 3. Beh. $\frac{10}{11}$ (F. Sp. 1416). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{11}{11}$ (L. Sp. 394). 2. Beh. $\frac{11}{11}$ (L. Sp. 397). 3. Beh. $\frac{11}{11}$ (L. Sp. 399). *Loven stadfæstet 17. November 1926.* (Lov-Tid. Nr. 276).

Ved Loven forlænges Gyldigheden af den saakaldte »Forligsmandslov« til 1. Februar 1927.

Gyldigheden af den nævnte Lov blev ved Lov af 31. Marts 1926 (se Aarvog 1925—26 Side 279) forlænget til Udgangen af November Maaned 1926, og der blev i indeværende Rigsdagssamling af Socialministeren forelagt et Lovforslag om Revision af Loven, hvilket imidlertid ikke kunde ventes færdigbehandlet inden 1. December 1926.

49. Lov om Invalideforsikring. Minister for Sundhedsvæsen *Rubow*). [A. Sp. 3801—C. Sp. 1257, 2097, 2129, 2155, 2177].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{17}{2}$ (F. Sp. 2380). 1. Beh. $\frac{2}{3}$ (F. Sp. 2795). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Borgbjerg*, *Helga Larsen*, *Gerhard Nielsen*, *Weygaard*, *Jørgensen*, *Wilmann*, *Kr. Kristensen* [Form.], *Chr. Søgaard*, *Thorhauge*, *Tange* [Skr.], *Sevelsted*, *Johannes Lou*, *Carlsen-Skiødt*, *Sven* og *P. Munch*). Betænkning (B. Sp. 2001) afgiven $\frac{1}{6}$. (Ordfører: *Kr. Kristensen*). 2. Beh. $\frac{3}{6}$ (F. Sp. 6135). 3. Beh. $\frac{21}{6}$ (F. Sp. 6549). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{23}{6}$ (L. Sp. 2162). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Ludvig Christensen*, *Henriette Crone*, *Ejsing* [fra $\frac{6}{7}$: *Bækgaard* i Stedet for] [Form.], *A. P. Hansen*, *I. A. Hansen*, *Jefsen Christensen*, *Olga Knudsen*, *Thomas Larsen*, *Lewinsky*, *J. Chr. Møller*, *Rasmus Nielsen* [fra $\frac{6}{7}$: Form.], *P. C. Petersen*, *Piper*, *Inger Gautier Schmit* og *Veistrup*). Betænkning (B. Sp. 3081) afgiven $\frac{6}{7}$. (Ordfører: *Rasmus Nielsen*). 2. Beh. $\frac{8}{7}$ (L. Sp. 2396). 3. Beh. $\frac{9}{7}$ (L. Sp. 2419). *Tilbage-sendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 3129) afgiven $\frac{9}{7}$. Eneste Beh. $\frac{12}{7}$ (F. Sp. 7347). *Tilbagesendt til Landstinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 3235) afgiven

¹²/₇. Eneste Beh. ¹²/₇ (L. Sp. 2531). Henvist til Fællesudvalg paa 30 Medlemmer. (I Folketinget: Borgbjerg, Helga Larsen, Gerhard Nielsen, Weygaard, Jørgensen, Wilmann, Kr. Kristensen [Form.], Chr. Søgaard, Thorhauge, Tange, Sevelsted, Johannes Lou, Carlsen-Skiødt, Sven og P. Munch). I Landstinget: Bækgaard, Ludvig Christensen, Henriette Crone, Ejsing, A. P. Hansen, I. A. Hansen, Jepsen Christensen, Olga Knudsen, Thomas Larsen, Lewinsky, J. Chr. Møller, Rasmus Nielsen, P. C. Petersen, Piper [Sokr.] og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 3339) afgiven ¹³/₇. (Ordfører i Folketinget: Kr. Kristensen, Ordfører i Landstinget: Piper). Eneste Beh. ¹³/₇ (F. Sp. 7611, L. Sp. 2581). *Loven stadfæstet 16. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 197).

Loven er et Led i Ministeriets Bestræbelse for at bringe Statens Udgifter ned, idet Ministeriet var af den Opfattelse, at det ogsaa vilde være nødvendigt at begrænse Statens Andel i Udgifterne til Invalidforsikringen.

I Henhold til Bestemmelsen i § 5 i Lov af 6. Maj 1921 om Invalidforsikring tilvejebringes de til Invalidforsikringen fornødne Midler ved en aarlig Præmie fra de forsikrede samt fra de efter Ulykkesforsikringsloven forsikringspligtige Arbejdsgivere for de hos dem beskæftigede Helaarsarbejdere, medens Resten betales med Halvdelen af Staten og med Halvdelen af Kommunerne, hvorhos Staten afholder de til Lovens Administration fornødne Beløb.

Statens Udgift har i de siden Lovens Ikrafttræden forløbne Aar udgjort følgende Beløb:

Finansaar:	Andel i Renten: Administration:	
	Kr.	Kr.
1921—22		172 420
1922—23	41 280	485 150
1923—24	171 570	705 470
1924—25	1 999 760	822 130
1925—26	4 698 550	848 480
For 1926—27 er bevilget . . .	4 700 000	788 450
— 1927—28 er søgt bev. . .	5 000 000	770 100

I de 3 første Kvartaler af Finansaaret 1926—27 er til Administration medgaaet ca. 678 000 Kr., og de samlede Udgifter hertil regnes at komme op paa 900 000 Kr.

For Finansaaret 1927—28 er Forholdet det, at Præmierne fra de forsikrede, 5 Kr. 40 Ø. pr. forsikret, anslaaes til 6,8 Mill. Kr., Præmierne fra Arbejdsgiverne, ligeledes 5 Kr. 40 Ø. pr. Helaarsarbejder, til 4,3 Mill. Kr., medens Tilskuddet

fra Staten anslaaes til 5 Mill. Kr. og fra Kommunerne ligeledes til 5 Mill. Kr., i alt et Beløb paa ca. 21,1 Mill. Kr.

Besparelserne fremkommer dels ved en Simplificering af Administrationen, dels ved en Nedsættelse af Invalidenteren.

Den nu vedtagne Lov, i hvilken er indarbejdet de ved Lov Nr. 93 af 29. Marts 1924 vedtagne Ændringer i den oprindelige Lov af 6. Maj 1921 samt Forenklingsskommis-si-
onens Forslag om Ophævelse af Invalidefondens Direktion og Forretningernes Henlæggelse under Sygekassedirektoratet, adskiller sig væsentligt paa følgende Punkter fra det tidligere gældende.

I § 1 indføres en ny Ordning med Hensyn til Optagelse i Invalideforsikringen. Det bestemmes først, at Personer, der optages i Sygekassen *uden Vedtegning* om Tilstedeværelse af en hyppigt tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom eller Legemssvaghed, indtræder samtidig med Optagelsen uden Ansøgning i Invalideforsikringen.

For de Personers Vedkommende, der optages i Sygekassen *med Vedtegning* om Tilstedeværelse af en hyppigt tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom, Legemssvaghed eller Aandssvaghed, indgives Ansøgning til Direktøren for Sygekassevæsenet gennem Sygekassens Bestyrelse, medens Ansøgning tidligere skulde indgives til Sygekassens Bestyrelse, hvilket har vist sig at medføre forskellige Vanskeligheder. Ansøgningen skal være ledsaget af en af vedkommende Sygekasselæge afgiven Erklæring angaaende Ansøgerens Helbreds-tilstand og Erhvervsevne samt af Erklæringer fra vedkom-mende Kommunalbestyrelse — i København Magistraten — og Sygekassens Bestyrelse angaaende den paagældendes Erhvervsevne og Berettigelse til Optagelse i Invalideforsik-
ringen; disse Erklæringer afgives efter dertil af Ministeren for Sundhedsvæsen godkendte Formularer. Hvis derefter Direktøren skønner, at Ansøgerens Erhvervsevne er eller indenfor en nærmere Fremtid maa antages at ville blive saaledes forringet, at han maa anses for ude af Stand til at paatage sig lønnet Arbejde af Betydning for andre eller til ved selvstændig Erhvervsvirksomhed at bidrage ikke uvæsent-
ligt til sit Underhold, kan han ikke invalideforsikres. I modsat Fald er den paagældende, hvis han optages i Sygekassen, samtidig berettiget og forpligtet til at være invalideforsikret.

Bevilges Andragendet ikke, rejses Spørgsmaalet om Optagelse i Invalidforsikringen paa ny, naar Vedtegningen om Tilstedeværelsen af en hyppigt tilbagevendende eller uhelbredelig Sygdom eller Legemssvaghed maatte blive ophævet, eller naar det paagældende Sygekassemedlems Erhvervsevne — uanset at han stadig lider af en Sygdom af fornævnte Art — nu maa anses for at ligge over den angivne Grænse. Saafernt den paagældende nu optages i Invalidforsikringen, er han, uanset sin Alder ved Optagelsen, kun pligtig til at betale den Invalidpræmie, som han af Hensyn til sin daværende Alder vilde have været forpligtet til at betale, hvis han var blevet optaget efter den første Ansøgning. — Det fastslaas udtrykkelig i Loven, at for aandsvages Vedkommende kan Optagelse i Invalidforsikringen kun ske paa det Vilkaar, at de ikke kan faa Invalidrente paa Grund af Aandssvaghed.

I § 2 optoges en Bestemmelse, hvorved en invalideforsikret Person, der i Arbejdsanliggender midlertidig forlader Sygekassens Omraade, kan opretholde Invalidforsikringen under en saadan Fraværelse, idet hans Medlemsret i Sygekassen er hvilende under denne.

I § 3 er indsat en ny Bestemmelse om, at Forsikringen omfatter ikke Invaliditet, som i overvejende Grad skyldes længere Tids Misbrug af Alkohol eller narkotiske Midler.

§ 4 indfører nye Regler om Invalidrenten. Medens den hidtil har udgjort 800 Kr. aarlig, skal Ydelserne fra 1. Oktober 1927 at regne være: en Invalidrente paa 800 Kr. aarlig ved svære Former af Invaliditet og 540 Kr. aarlig i andre Tilfælde samt Helbredelsesforanstaltninger m. v. under visse Forhold, dog at de Invalidere, hvem Rente er tilkendt før 1. Oktober 1927, og som ikke erkendes at lide af svær Form for Invaliditet, oppebærer:

Indtil 31. Marts 1928	800	Kr. aarlig,
fra 1. April 1928 til 30. September 1928 .	735	— —
fra 1. Oktober 1928 til 31. Marts 1929 ..	670	— —
fra 1. April 1929 til 30. September 1929 .	605	— —
efter 30. September 1929	540	— —

alt for saa vidt deres Erhvervsevne fremdeles er nedsat under den i § 3 nævnte Grænse.

Som svære Former af Invaliditet regnes Invaliditet, der medfører en Tilstand af Hjælpeløshed, som nødvendiggør, at Invaliden stadig maa have Bistand af andre, saaledes ved fuldstændig Blindhed.

Den omtalte Rente ydelse paa 540 Kr. samt Udgifterne ved denne Rentes Graduering indtil 30. September 1929 og Udgifterne til Helbredelsesforanstaltninger m. v. udredes efter de i nærværende Lov indeholdte Regler af Invalideforsikringsfondens Midler paa Grundlag af den af Invalideforsikringsraadet truffne Afgørelse og efter Foranstaltning af Direktøren for Sygekassevæsenet. Afgørelsen af, om en af Raadet som Invalid anerkendt Person skal have den højere Rente, som gælder, hvor der foreligger svær Form for Invaliditet, sker efter Ansøgning til Kommunalbestyrelsen efter Reglerne i § 14, næstsidste og sidste Stykke. Af Ydelsen til Invalider med svære Former for Invaliditet udreder Opholdskommunen 260 Kr. aarlig.

For Opholdskommunens Udgifter til nævnte Tillæg, der ikke har Fattighjælps Virkninger, ydes lovmæssig mellemkommunal Refusion efter Fattiglovens almindelige Regler. — Saa længe en Invalid er rentenyder oppebærer det omhandlede Tillæg, betragtes hans Erhvervelse af Forsørgelsesret ved Ophold som hvilende. Hvis den paagældende er en gift Kvinde, er det samme Tilfældet, for saa vidt angaar hendes Ægtefælles Erhvervelse af Forsørgelsesret.

I sidste Stykke af § 4 er foretaget den Ændring, at ingen kan oppebære Invalidrente, medmindre han umiddelbart forinden har været Sygekassemedlem i mindst to Aar, medens der tidligere kun udkrævedes eet Aar.

§ 5 indfører ændrede Regler for Præmien fra de forsikrede. Medens denne hidtil har været 5 Kr. 40 Ø. for Personer, der indtraadte inden det fyldte 25. Aar, 7 Kr. 80 Ø. indtil det fyldte 33 Aar, 10 Kr. 20 Ø. inden det 40. Aar og derefter en af Invalideforsikringsfondens Direktion fastsat Præmie, gives nu følgende Regler:

Invalidepremien for ubemidlede, nydende Sygekassemedlemmer i Alderen mellem 18 Aar og 62 Aar, jfr. § 1, 1. Stykke, fastsættes saaledes:

Personer, der er indtraadt i Forsikringen den	
1. Oktober 1921	4 Kr. 44 Ø.
Ved senere Indtræden i Forsikringen betaler	
Personer, der indtræder inden det fyldte	
25. Aar	4 — 44 —
Personer, der indtræder efter det fyldte 25. Aar,	
men inden det fyldte 33. Aar	5 — 16 —
Personer, der indtræder efter det fyldte 33. Aar,	
men inden det fyldte 40. Aar	6 — 84 —
Personer, der indtræder efter det fyldte 40. Aar, betaler en	
af Direktøren for Sygekassevæsenet fastsat Præmie, der	
beregnes paa et af Ministeren for Sundhedsvæsen godkendt	
Grundlag.	

Der er indføjet et nyt saalydende Stykke:

»For saa vidt der anerkendes en Sygekasse for et Omraade, hvor der ikke den 1. Oktober 1921 bestod nogen anerkendt Sygekasse, kan Ministeren for Sundhedsvæsen efter Indstilling af Direktøren for Sygekassevæsenet bestemme, at samtlige Personer, der ved Sygekassens Anerkendelse indtræder i Invalideforsikringen, betaler laveste Præmie uden Hensyn til Alder paa Indtrædelsestidspunktet.«

De efter Ulykkesforsikringslovgivningen forsikringspligtige Arbejdsgiveres Bidrag fastsættes til 4 Kr. 50 Ø. for hver hos dem beskæftiget Helaarsarbejder, tidligere 5 Kr. 40 Ø.

Statens Tilskud, som tidligere var Halvdelen af det derefter fornødne Tilskud, er herefter 3 Femtedele og de forsikredes Opholdskommuners Tilskud to Femtedele, medens Kommunernes Tilskud tidligere ligeledes var Halvdelen.

I § 6, der opretholder den hidtidige Regel om, at Arbejdsgivernes Bidrag opkræves af Forsikringsselskabet sammen med Ulykkesforsikringspræmierne, bestemmes nu, at for Personer, som beskæftiges paa Skibe, der benyttes til Fiskefangst, og som Vederlag lønnes med Procenter eller Andel i Fangsten (Part), opkræves ikke Bidrag. Ej heller opkræves Bidrag for fremmede Statsborgere om Bord i danske Skibe, der er fast stationeret i udenlandsk Havn eller til Stadighed gaar i Fart mellem udenlandske Havne, og som ikke indenfor vedkommende Forsikringsaar har anløbet dansk Havn i andet Øjemed end for Reparation eller lignende.

I Tilfælde af Arbejdsgiverens Konkurs ligestilles For-

dringen paa de forfaldne Bidrag med de i Konkursloven af 25. Marts 1872 § 33 Nr. 2 omhandlede Fordringer.

Ved § 7 henlægges Bestyrelsen af Invalideforsikringsfonden til Direktøren for Sygekassevæsenet, der herfor oppebærer et Honorar.

Formanden for Forsikringsraadet eller en anden i Livsforsikringsteknik kyndig Tjenestemand kan af Ministeren for Sundhedsvæsen tilforordnes Direktøren, for saa vidt angaar de ham ved nærværende Lov underlagte Sager.

Efter § 8 udreder Statskassen Udgifterne ved den til Direktøren for Sygekassevæsenet henlagte Administration i Medfør af nærværende Lov.

Ministeren for Sundhedsvæsen fastsætter de fornødne Regler for Anbringelsen af Invalideforsikringsfondens Midler samt for Reservefonden.

Lovens § 12 giver Reglerne om *Invalideforsikringsraadet*, som den hidtidige Invalideforsikringsret fremtidig i Henhold til den i indeværende Samling vedtagne Lov om Ændring i Tjenestemandsløven, se A. Nr. 54, benævnes. Reglerne stemmer i det væsentlige med de tidligere, men der er tilføjet en Bestemmelse om, at de af Raadet truffne Afgørelser er endelige.

I § 13 nævnes nu blandt de Oplysninger, som Raadet kan forlange at gøre sig bekendt med, ogsaa Hospitalsjournaler og hvad dertil hører eller Afskrifter af samme.

En ny Bestemmelse gaar ud paa, at til delvis Dækning af Raadets Udgifter ved Sagernes Oplysning i lægelig Henseende skal der ved Anvisning af Invalidere, af Direktøren for Sygekassevæsenet tilbageholdes et af Ministeren for Sundhedsvæsen efter Indstilling fra Invalideforsikringsraadet fastsat Beløb, dog ikke udover 30 Kr., der indbetales til Raadet.

Forinden Afgørelse om Forsikrings Tilkendelse træffes, skal Raadet indhente en Udtalelse over Sagen fra Kommunalbestyrelsen i vedkommendes Opholdskommune.

I § 14 bestemmes nu, at det paahviler den, der fremsender en Begæring om Invalidere, samtidig med Begæringens Indgivelse at fremskaffe en Lægeerklæring, der affattes og indsendes efter Ministeren for Sundhedsvæsenens nærmere Bestemmelse. (Det er Tanken, at den skal indsendes udenom Ansøgeren). Erklæringen betales af den paagældende selv, medens den tidligere betales af Invalidefonden.

Det bestemmes, at Begæring om det i § 4, 3. Stykke, nævnte Tillæg paa 260 Kr. indgives til Opholdskommunens Kommunalbestyrelse (i København Magistraten), der er berettiget til — efter nærmere Regler, der fastsættes af Ministeren for Sundhedsvæsen efter Indstilling fra Invalidforsikringsraadet — til Brug ved Afgørelsen fra Raadet at erholde Oplysning om, hvad der under Rentesagens Behandling er fremkommet til Bedømmelse af Invaliditeten; afgiver dette ikke fornødent Grundlag for Afgørelsen af, om der paa det Tidspunkt, hvor Tillæg begæres, foreligger svær Form for Invaliditet af den i § 4, 2. Stykke, anførte Beskaffenhed, maa ny Lægeerklæring, der betales af den paagældende selv, og i øvrigt fornødne Oplysninger forelægges Kommunalbestyrelsen.

Besværinger over de af Kommunalbestyrelsen truffne Afgørelser kan ikke indbringes for Domstolene, men kan af den paagældende Rentenyder saavel som af dennes Forsørgelseskommune indankes for Amtmanden i den Overøvrigheds-kreds, hvortil Opholdskommunen hører; for saa vidt Besværingen ikke tages til Følge, er Amtmandens Afgørelse endelig, men kan i andet Fald indankes for Ministeren for Sundhedsvæsen. Besværinger over de af Københavns Magistrat truffne Afgørelser kan indankes for Ministeren for Sundhedsvæsen.

I § 17, der giver Reglerne om Invalididentens Udbetaling — ligesom tidligere maanedvis forud —, er indføjet en Bestemmelse om, at Direktøren for Sygekassevæsenet kan efter Forhandling med Invalidforsikringsraadet i ganske særlige Tilfælde bestemme, at der af fremtidig Rente forskudsvis udbetales en Rentenyder indtil 2 Aars Rente paa een Gang, saafremt der herved foreligger Mulighed for en Forbedring af den paagældendes Erhvervsforhold, der skønnes at kunne faa invalidemæssig Betydning. Forskuddet afdrages efter Direktørens nærmere Bestemmelse.

Det i § 4, 3. Stykke, nævnte Tillæg udbetales ved Kommunalbestyrelsens Foranstaltning gennem vedkommende Sygekasse sammen med Renten.

I § 18, der omhandler Kontrollen med, om Rentenyderen stadig maa anses for at være Invalid i Lovens Forstand — hvilken Kontrol nu er henlagt fra Invalidforsikringsfonden til Invalidforsikringsraadet — findes flere nye Bestemmelser:

Kommunalbestyrelserne er pligtige til efter nærmere af Ministeren for Sundhedsvæsen fastsatte Regler mindst en Gang hvert 5. Aar — første Gang inden den 1. Januar 1928 — til Invalideforsikringsraadet at indgive Beretning om samtlige Rentenyderes Forhold med Angivelse af, hvorvidt vedkommendes Berettigelse til at oppebære Invaliderende anses for tvivlsom.

Saafernt Raadet skønner, at en Rentenyders Erhvervs-evne ikke længere er nedsat til en Trediedel eller derunder, afsiger det Kendelse herom samt om, fra hvilket Tidspunkt Udbetaling af Invaliderenten skal standses. Samtidig bortfalder eventuelt Tillæg i Henhold til § 4, 3. Stykke. Saadant Tillæg skal Kommunalbestyrelsen i øvrigt inddrage, naar Forudsætningerne for dets Ydelse ikke længere er til Stede.

Raadet er bemyndiget til at udsende een eller flere sagkyndige til at udøve Kontrol paa Stedet med Hensyn til Rentenydernes Erhvervs-evne eller indkalde Rentenydere til Kontrol. Raadets Udgifter ved Kontrol udredes af Fondens Midler.

Hvis en Person mod bedre Vidende uberettiget har oppebaaret Invaliderende, vil Beløbet være at tilbagebetale efter Bestemmelse af Invalideforsikringsraadet og Direktøren for Sygekassevæsenet hver for sit Omraade efter nærværende Lov. Samtidig med Bestemmelsen henledes om fornødent Anklagemyndighedens Opmærksomhed paa Strafansvaret efter Lovgivningens almindelige Regler.

Reglerne i § 20 om Helbredelsesforanstaltninger lyder nu saaledes:

Saafernt Invalideforsikringsraadet skønner, at en truende Invaliditet kan afværges, eller at en indtraadt Invaliditet kan nedsættes under den i § 3 nævnte Grænse, er den paagældende forsikrede (eller Rentenyder) pligtig til efter Forlangende af Raadet at underkaste sig den i den omhandlede Henseende fornødne Oplæring eller Kur og Pleje, herunder Modtagelse af og Opøvelse i Brugen af Bandager, kunstige Lemmer, Brilller, Sygevoгне og andre Hjælpemidler; dog skal vedkommende ikke være pligtig at underkaste sig nogen Operation, der kan medføre Fare for hans Liv eller Førlighed.

Raadet er berettiget til at forlange, at den paagældende lader sig indlægge paa Sygehus eller Kuranstalt, medmindre

den paagældende som gift, som Indehaver af egen Husstand eller som Medlem af sin Families Husstand skønnes at kunne skaffe sig den fornødne Kur og Pleje i Hjemmet.

Saafermt Oplæring ikke skønnes at kunne finde Sted under saadanne Forhold, at den paagældende kan bo i Hjemmet, er Raadet berettiget til at forlange, at vedkommende skal tage Ophold udenfor Hjemmet, saa længe Oplæringen varer. Ministeren for Sundhedsvæsen bemyndiges til efter Forhandling med Invalidforsikringsraadet at virke for at skaffe Arbejde til de forsikrede i saadanne Stillinger i Statens og Kommunernes Tjeneste eller indenfor det private Erhvervs- liv, som de paagældende skønnes egnede til at udfylde.

Efter § 21 skal ogsaa Udgifterne til Oplæring forskudsvis betales af Sygekassen efter samme Regler som Udgifter til Kur og Pleje.

§ 24 bestemmer, at i Tilfælde, der ikke falder ind under Bestemmelserne i § 20, kan der efter Invalidforsikringsraadets Bestemmelse ydes Rentenydere Hjælp af Invalidforsikringsfondens Midler til Sygebehandling, Oplæring samt til Anskaffelse og Vedligeholdelse af Bandager, kunstige Lemmer, Brillor og andre Hjælpemidler, herunder ogsaa Sygevogne o. lign., samt til Arbejdsmaskiner o. lign. til forsikrede og Rentenydere.

Ministeren for Sundhedsvæsen bestemmer Størrelsen af det samlede Beløb, som efter nærværende Paragraf kan komme til Udbetaling af Fondens Midler i Løbet af et Aar samt de nærmere Regler for Beløbenes Ydelse.

Loven træder i Kraft 1. Oktober 1927. Samtidig ophæves Loven af 6. Maj 1921 om Invalidforsikring samt Loven af 29. Marts 1924 om Ændringer i og Tillæg til nævnte Lov.

For saa vidt Personer mod at erlægge den i Invalidforsikringsloven af 6. Maj 1921 § 5, 3. Stykke, nævnte særlige Invalidpræmie har været forsikrede i Henhold til Invalidforsikringslovens § 2 og før denne Lovs Ikrafttræden har faaet tillagt Invalidrente, beregnes Renten fremdeles efter Reglerne i Loven af 1921 indtil deres fyldte 62 Aar.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag afveg paa forskellige Punkter fra den senere vedtagne Lov; først og fremmest for saa vidt angaar Invalidrentens Størrelse. Som paa andre af Regeringens Nedsikringsforslag fra nuværende Rigsdags-

samling var det Ministeriets Tanke ogsaa her at gennemføre Parikronen. Det udtaltes i Bemærkningerne til Lovforslaget, at paa Tidspunktet for Lovens Vedtagelse, Maj 1921, var den danske Krones Værdi 67,2 Ø. og Rentens Omregning, set i Forhold til den nuværende Parikrone, bringer Renten ned til 537 Kr. 60 Ø. Ministeren foreslog derfor Renten fastsat til 540 Kr., men samtidig foresloges, at der gaves Kommunerne Ret til under særlige Forhold at hjælpe vanskeligt stillede Rentenydere med følgende Beløb:

til Rentenydere i København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner ..	indtil 180 Kr. aarlig,			
til Rentenydere i Købstæderne, Marstal og Landkommuner med en bymæssig Bebyggelse, i hvilken der ved sidste almindelige Folketælling var mindst 2 000 Indbyggere.....	—	140	—	—
til Rentenydere i Landdistrikterne ..	—	100	—	—

For de hertil medgaaede Udgifter, der ikke har Fattighjælps Virkninger, ydes der lovmæssig mellemkommunal Refusion efter Fattiglovens almindelige Regler.

Det udtaltes om dette Forslag i Bemærkningerne, at den foreslaaede Nedsættelse af Renten vil ikke gribe ind i den Del af Renten, der vil kunne anses som en forsikringsmæssig Ydelse svarende til de forsikredes Præmie, idet denne Del af Renten kun udgør ca. $\frac{1}{3}$. En Nedsættelse af Præmierne for de forsikrede vil derfor i og for sig ikke være en Konsekvens af Rentens Nedsættelse som foreslaaet, men under Hensyn til de økonomiske Forhold, har man dog ogsaa foreslaaet, at den aarlige Præmie fra de forsikrede og Arbejdsgiverne omregnes paa samme Maade som Renten.

Skulde Præmien nedsættes i nøjagtigt samme Forhold som Renten, vilde Præmien for begge Parter blive 3 Kr. 65 Ø., men af praktiske Hensyn foreslog man dog Præmien for de forsikrede ansat til 3 Kr. 72 Ø. og for Arbejdsgiverne til 3 Kr. 90 Ø.

Den samlede Besparelse ved ovennævnte Omregning af Renten og Præmien vilde blive for Staten ca. 1,8 Mill. Kr., for Kommunerne samme Beløb (hvori dog fragaar de Tillæg, Kommunerne yder efter Skøn), medens det samlede Præmiebeløb fra de forsikrede og Arbejdsgiverne vilde gaa ned med henholdsvis 2,1 og 1,1 Mill. Kr., i alt en samlet Besparelse paa 6,8 Mill. Kr.

Dernæst foreslog Ministeren i Overensstemmelse med Administrationskommissionen som foran nævnt Invalideforsikringsfonden ophævet, og de Opgaver, der hidtil har været henlagt til denne Institution, fremtidig fordelt mellem

Invalideforsikringsretten og Sygekasseinspektøren (fremtidig Sygekassedirektøren), saaledes at Foretagelsen af Helbredelsesforanstaltninger samt Kontrollen af Rentenyderes fortsatte Berettigelse til at oppebære Invalidere under Hensyn til Helbredstilstanden og Erhvervsevnen henlægges til Invalideforsikringsretten, Direktionens øvrige Beføjelser, herunder Kontrollen med, at de forsikrede opfylder Lovens Betingelser for at være invalideforsikrede, samt Administrationen af Invalideforsikringsfondens økonomiske Mellemværende med de forsikrede, Rentenyderne, Sygekasserne, Forsikringsselskaberne, Kommunerne og Staten, til Sygekasseinspektøren. — For yderligere at forenkle Administrationen foreslog Ministeren en Indskrænkning af Invalideforsikringsrettens (-raadets) Medlemsantal, idet det foresloges, at den kun skulde bestaa af Præsidenten og 3 Medlemmer, nemlig 1 Læge, 1 Repræsentant for Sygekassemedlemmerne — medens der efter den gældende Lov er 2 af hver af disse Kategorier — samt 1 Arbejdsgiverrepræsentant. Ved disse Ændringer i Administrationen paaregnedes en Besparelse paa ca. 50 000 Kr. aarlig; ved en paatænkt administrativt gennemført Nedsættelse af Udgifterne til Lægeundersøgelse af de forsikrede formentes at kunne indvindes en Besparelse paa ca. 60 000 Kr. Endvidere paaregnedes en Besparelse paa ca. 160 000 Kr. ved Forslaget om, at de Personer, som der tilkendes Invalidere, helt eller delvis skal bære de med Renteansøgningernes Behandling forbundne Udgifter til Lægehonorarer m. v., og endelig, at der ved den foreslaede ændrede Affattelse af § 14, 1. Stykke, sidste Pkt., hvorefter den med Begæringen om Invalidere følgende Lægeerklæring altid skal betales af den forsikrede selv, vil kunne bespares ca. 40 000 Kr. for Staten.

I alt skulde der saaledes, hvis Forslaget ophøjedes til Lov, kunne opnaas en Besparelse for Staten paa ca. 2,1 Mill. Kr. Hertil kommer den Besparelse, der vil blive en Følge af en skærpet Kontrol med Invalidere rentenyderne.

Endelig var i Udkastet medtaget ganske enkelte Forslag om yderligere Ændringer, Bestemmelser, som Invalideforsikringsretten og Invalideforsikringsfonden ved Lovens Gennemførelse i Praksis særlig har følt Savnet af og derfor havde anset det for ønskeligt at faa gennemført.

I sin Forelæggelsestale strejffede Ministeren det Spørgsmaal, som senere gav Anledning til megen Forhandling, idet Ministeren udtalte: »Fra en enkelt Side er der yderligere anført at . . . Renten overhovedet ikke kunde nedsættes for de nuværende Rentenydere eller for dem, der havde betalt Præmie til denne Rente. Denne Indvending skal jeg ikke komme nærmere ind paa, da jeg anser den for ganske urimelig.

Loven hedder ganske vist: Lov om Invalideforsikring, men de, der vil gennemlæse og sætte sig ind i denne Lov, vil hurtigt blive klar over, at den kun for en Trediedels Vedkommende er en Forsikringslov, medens den for de to Trediedeles Vedkommende er en Forsørgelseslov.«

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefaledes Lovforslaget af Venstres Ordfører, Kr. Kristensen, medens Socialdemokraternes Ordfører, Borgbjerg, udtalte sig skarpt imod det. De Konservatives Ordfører, Johannes Lou, tiltraadte Principperne i Lovforslaget, men udtalte tillige, at der maatte skaffes en fuldstændig Sikkerhed for det juridiske Grundlag for Loven. De Radikales Ordfører, P. Munch, sluttede sit Foredrag saaledes: »Jeg for min Del haaber, at vi ikke skal komme til at gennemføre Lovforslaget, saaledes som det er fremsat, men at det kan blive Udgangspunktet for en rolig og saglig Behandling, der kan fjerne en Del af den Kritik, der bestaar overfor det nugældende System.« Endelig udtalte Axel Møller sig om den juridiske Berettigelse af Lovforslaget og sagde bl. a.: »Naturligvis kan Loven forandres for Fremtiden, men efter min Mening ikke med tilbagevirkende Kraft til Skade for de Invalidere, som ved Loven af 1921 har faaet statsgaranteret Ret til 800 Kr. aarlig indtil det fyldte 62. Aar. Paa dette Punkt svæver Lovforslagets juridiske Grundlag i Virkeligheden fuldkommen i Luften.« Angaaende dette Punkt indhentede det i Folketinget nedsatte Udvalg udførlige skriftlige Udtalelser fra Justitsministeriet og fra Professor Knud Berlin, hvilke Udtalelser, der medfulgte Betænkningen som Bilag begge gik ud paa, at en Nedsættelse er juridisk forsvarlig.

Om Lovforslaget som Helhed delte Udvalget sig i et Flertal og to Mindretal.

Flertallet, Venstre og Konservative, tiltraadte Lovforslagets Formaal: at gennemføre Beparelser paa Invalideforsikringens Omraade, dels ved en Nedsættelse af Invalidere, dels ved gennem en Skærpelse af Kontrolbestemmelserne i størst mulig Grad at hindre Misbrug af Loven.

Af Ministeren var stillet en Række Ændringsforslag, som for de flestes Vedkommende var tiltraadt af Flertallet, og som for største Delen var Udtryk for de Bestræbelser, der havde været udfoldet i Udvalget for at skabe det bedst mulige Grundlag for Bedømmelsen af Ansøgenes Invaliditetsgrad. Et af disse Forslag gik ud paa, at der ved Bedømmelse af en Ansøgers Arbejdsevnes Nedsættelse skal sammenlignes med Arbejdsfortjenesten for sunde Personer i *tilsvarende Aldersklasse*.

Et særligt Forslag sigtede til at tage Hensyn til de vanskelige Forhold, de, der lider af svære Former af Invaliditet,

er stedt i, hvorfor man ønskede at yde dem en noget større Rente end den, der var Mulighed for efter Lovforslaget. Det foresloges derfor at give en Invalidereente paa 800 Kr. ved svære Former af Invaliditet og 540 Kr. aarlig i andre Tilfælde. »Svære Tilfælde« defineredes paa samme Maade, som ovenfor er gengivet i Lovens § 4. — Under Hensyn til, at Vedtagelsen af dette Ændringsforslag vilde betyde en ikke uvæsentlig Merudgift til Invalidereente, stillede Ministeren med Tilslutning af Venstre-Mindretallet Forslag om at forhøje de i Lovforslaget foreslaaede Præmier: 3 Kr. 72 Ø. for de forsikrede til 4 Kr. 44 Ø. og 3 Kr. 90 Ø. for Arbejdsgiveren til 4 Kr. 50 Ø. — Ligeledes stillede Ministeren med Tilslutning af samme Mindretal, »efter indtrængende Henstilling af Invalideforsikringsretten, der mener, at den i Lovforslaget foreslaaede Indskrænkning af Rettens Medlemstal vil være i høj Grad uheldig«, Forslag om at gaa bort fra denne Indskrænkning.

Det *socialdemokratiske Mindretal* udtalte, at det maatte bestemt modsætte sig, at Invalidereenten nedsættes for dem, der nyder Rente i Henhold til den gældende Lovs Forsikringsbestemmelser, saavel som for dem, der for Tiden er forsikrede, og som derfor har en berettiget Forventning om denne Rente i dens hidtidige Størrelse. Men heller ikke for fremtidige Rentenydere kan Mindretallet gaa med til en Nedskæring og henviser i saa Henseende til den af Folketingets Udvalg den 1. Marts 1921 afgivne enstemmige Betænkning, hvori det hedder: »Selv med et Prisniveau omtrent som i 1914 vilde en Invalidereente af 800 Kr. ikke efter Udvalgets Mening kunne betegnes som urimelig høj.«

Mindretallet billigede den Ændring i Administrationen, der var foreslaaet af Ministeren i Henhold til Administrationskommissionens Indstilling, samt tiltraadte desuden et enkelt Ændringsforslag. »Men om en Indskrænkning af Lovforslaget hertil eller til andre Revisionsbestemmelser af ikke-principiel Art har Udvalgets Flertal ikke villet forhandle. Nærværende Mindretal erkender, at Invalidereenteloven af 1921 trænger til Revision, men denne bør ikke forringe Invalidernes Kaar og bør ske i organisk Sammenhæng med hele den sociale Lovgivning, særlig Aldersrenteloven. I saa Henseende henvises til det Kommissorium, hvorved Socialministeren i det forrige Ministerium nedsatte Socialkommissionen efter enstemmig Henstilling fra Administrationskommissionen.

Mindretallet anbefalede ud fra denne sin principielle Opfattelse at stemme imod Lovforslaget.

Det *konservative Mindretal* fandt »efter en nøje Prøvelse af alle i Betragtning kommende Momenter, at de i Lovforslaget foreslaaede Ændringer i Invalideforsikringsloven ogsaa ud

fra et formelt juridisk Synspunkt er berettigede. Denne Mindretallets Anskuelse er blevet bestyrket ved de fra forskellige juridiske Autoriteter fremkomne utvetydige Udtalelser.

Mindretallet skal i øvrigt ikke ved denne Lejlighed komme ind paa de i modsat Retning fremsatte Betæneligheder, men kun fremhæve, at efter Mindretallets Formening har Hensigten med den nugældende Lov ikke været at skabe en almindelig Forsikringskontrakt mellem Staten og de af Loven omfattede Personer. Formaålet har været at yde en Hjælp til Selvhjælp, og denne Linie er fastholdt og udbygget i de af Mindretallet stillede eller tiltraadte Ændringsforslag.»

Hvad angaar Realiteterne i Lovforslaget, fastholdt Mindretallet, at den nugældende Rente af 800 Kr. ikke burde nedsættes for saadanne Personer, der lider af Invaliditet i svære Former, se det ovenfor omtalte Ændringsforslag.

Da en saadan Ordning vil nødvendigøre et større Udgiftsbeløb end det i Lovforslaget forudsatte, stillede Mindretallet Ændringsforslag om at forhøje samtlige Invalidepræmier. »Paa den anden Side«, udtalte Mindretallet, »erkendes det paa Grundlag af Aarsagerne til de nuværende Rentenyderes Invaliditet, at denne i saare ringe Grad skyldes Erhvervs sygdom, saaledes at man ikke kan paalægge Arbejdsgiverne Særbidrag til denne Samfundssags Løsning«, hvorfra Mindretallet stillede Ændringsforslagene om at udstemme Bestemmelserne vedrørende Arbejdsgiverne.

Det radikale Mindretal udtalte i Betænkningen, at det »erkender, at der ved Anvendelsen af Invalideforsikringsløven har vist sig en Række Misforhold, der i stort Omfang har fremkaldt Kritik. Men disse Misforhold afbødes efter Mindretallets Mening ikke ved det af Regeringen fremsatte Lovforslag med dets ensartede Nedsættelse af de Beløb der ydes de forsikrede Invalidere. Det radikale Venstre har i sin Tid hævdet, at en Ordning i Lighed med Aldersrenten paa dette Omraade vilde være at foretrække for en Forsikringsordning. En saadan gennemførtes imidlertid paa det daværende Ministeriums Forslag i 1921, og derved er rejst Spørgsmaalet om Lovligheden af at foretage en Nedsættelse af Renten for dem, der allerede nyder Rente i Henhold til Lovens Forsikringsbestemmelser. Mindretallet skal herom henvise til sine Udtalelser ved første Behandling, hvorefter man ikke kan finde det berettiget at forandre Rentebeløbet for de nuværende Rentenydere.

Med Hensyn til Fremtiden er det Mindretallets Opfattelse, at der bør foregaa en gennemgribende Revision af Loven, egnet til at afhjælpe de Misforhold, der nu fremkalder Kritikken. Mindretallet har derfor i Udvalget og under Samraad med Ministeren angivet de Synspunkter, som man mener burde danne Grundlaget for en saadan Revision.»

Disse Synspunkter angaves dernæst i Hovedtrækkene. Men da hverken Ministeriet eller Udvalgets Flertal havde været villige til at inkludere sig paa en Forhandling om en saadan gennemgribende Revision af Loven, som Mindretallet maatte anse for fornøden, havde Mindretallet fremført den Tanke, »at man i Stedet for en Revision kunde gaa til en Afvikling af Loven, saaledes at Forsikringssystemet bortfaldt, og man gik over til en Ordning i Lighed med Aldersrenten, saaledes som i sin Tid foreslaaet under Ministeriet Zahle. Renten maatte da bevares for de nuværende Rentenydere, og de, der har betalt Forsikringspræmie, maatte have Frihed til at afgøre, om de vilde fortsætte med Forsikringen eller gaa ind under Reglerne for Aldersrenteforsørgelse. . . . Ogsaa en Forhandling om en saadan Afvikling er imidlertid afvist.«

Mindretallet kunde tiltræde enkelte af Lovforslagets Bestemmelser og af de dertil af Ministeren og Flertallet stillede Ændringsforslag, men derimod ikke Ændringsforslagene om Rentesatserne eller Præmierne. Mindretallet kritiserede derhos i Betænkningen den opstillede Beregning om de Besparelser, der ventes, og mente, at der ved de Forslag, som Mindretallet selv opstillede, vilde kunne opnaas en Besparelse i Invalidfondens Udgifter paa op imod 2 Mill. Kr. aarlig, og at Statens og Kommunernes Tilskud vilde kunne nedsættes med 1—2 Mill. Kr. for hver. Mindretallet stillede da en Række Ændringsforslag, som var Udtryk for, at det ønskede at foretage Ændringer af gennemgribende Natur i den nuværende Ordning for at fjerne Misforholdene og bringe Nedgang i Udgifterne. Forslagene gik bl. a. ud paa, at der regelmæssigt bør foregaa en Gennemgang af Invalidere-nydernes Forhold, men at derimod de Invalider, hvem Rente er tilkendt før 1. Juli 1927, har, saa længe deres Erhvervs-evne er nedsat under den i § 3 nævnte Grænse, Ret til at oppebære den dem tilkendte Rente. Afgørelsen af, hvem der skal have Invalidrente, foresloges henlagt til Aftensnævnet. Et andet Forslag gik ud paa, at der ved Rentens Størrelse skulde tages Forsørgerhensyn, og endelig skal nævnes, at der aabnedes Adgang for Sygekassemedlemmerne til at vælge mellem en højere Præmie og dermed følgende højere Rente eller lavere Præmie og lavere Rente.

Udenfor Betænkningen var til 2. Behandling af Axel Møller, Fraenkel, Grathwohl, Mathilde Hauschultz og H. F. Ulrichsen stillet Ændringsforslag om at affatte 1. Stykke i § 4 saaledes:

»Ydelserne efter denne Lov bestaar i en Invalidrente samt under visse Forhold Helbredelsesforanstaltninger m. v. De Invalider, hvem Rente er tilkendt før 1. Juli 1927

har, saa længe deres Erhvervsevne er nedsat under den i § 3 nævnte Grænse, Ret til at oppebære den dem tilkendte Rente.

Efter det fyldte 62. Aar bestemmes Rentens Størrelse efter denne Lovs almindelige Regler, samt at affatte en Bestemmelse i § 33 saaledes:

»For Personer, der maatte faa tillagt Invaliderende i Household til en før denne Lovs Ikrafttræden indgivet Begæring, beregnes Renten efter de hidtil gældende Regler indtil deres fyldte 62. Aar.«

Ved Afstemningen vedtoges 1. og 2. Stykke af de 5 Forslagsstilleres Ændringsforslag til § 4 — hvilke to Stykker faldt sammen med et af det radikale Mindretal stillet Ændringsforslag — med 75 Stemmer mod 70, medens 3. Stykke af det nævnte Ændringsforslag forkastedes med 85 Stemmer mod 57, og ligeledes forkastedes de 5 Ændringsforslagsstilleres Forslag til § 33 med 87 Stemmer mod 58.

Ministerens og Flertallets Forslag til § 4 om Invaliderentens Størrelse ansaas som forkastet efter Vedtagelsen af det ovennævnte Forslag.

Det radikale Mindretals øvrige Ændringsforslag forkastedes alle, gennemgaaende med 75 Stemmer mod 16, et Par dog med ringere Stemmeafskel, 75 Stemmer mod 71 og 76 Stemmer mod 69.

Det konservative Mindretals Forslag forkastedes med 116 Stemmer mod 27, og endelig vedtoges Ministerens af Flertallet tiltraadte Ændringsforslag — se dog ovenfor om et, der bortfaldt — med noget vekslende Stemmetal.

Da det ved 2. Behandling vedtagne Lovforslag som Følge af Vedtagelsen af det ovenfor omtalte Ændringsforslag til § 4 ikke indeholdt nogen Bestemmelse om Invaliderentens Størrelse, stilledes der til 3. Behandling af det konservative Mindretal i Udvalget Ændringsforslag om at tilføje i § 4, at Invaliderenten skal være paa 540 Kr. aarlig, men Forslagsstillernes Ordfører tilføjede, at det var hans Haab, at det ved 2. Behandling af Ministeren og Flertallet stillede Forslag, som ikke kom til Afstemning, om en Rente paa 800 Kr. til Invalider med svære Skader, under Lovforslagets videre Gang maatte blive indsat.

Af det radikale Mindretal i Udvalget var ligeledes til 3. Behandling stillet Ændringsforslag angaaende flere af de Punkter, som dets Forslag til 2. Behandling drejede sig om.

De Radikales første Ændringsforslag om i § 3 at stryge Ordene »i tilsvarende Aldersklasse« forkastedes ved Navneopraab med 72 Stemmer (Venstre og Konservative undtagen Axel Møller) mod 70 (Socialdemokrater, Radikale og Holstein), medens 3 (Axel Møller, Orla-Jensen og Axel Dam) ikke stemte, 4 var fraværende. De øvrige radikale Forslag for-

kastedes med 73 Stemmer mod 16, medens de konservative vedtoges med 73 Stemmer mod 69 (53).

Derefter sattes Lovforslaget i den saaledes foreliggende Skikkelse til Forhandling, og under denne stillede *Staaning* følgende *Paastand paa Overgang til Dagsordenen*: »Idet Folketinget maa ønske, at Vælgerne faar Lejlighed til at udtale sig om de foreslaaede Forringelser af de sociale Love og opfordrer Regeringen til at foranledige den endelige Afgørelse af disse udsat og Valg til Folketinget afholdt, gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen.«

Ved Forhandlingen herom udtalte Statsministeren: »Naar det som Begrundelse for den Paastand paa Overgang til Dagsordenen, som nu foreligger til Behandling, af Forslagsstilleren blev fremhævet, at Vælgerne ved Valget den 2. December ikke vidste, hvad det var, de stemte om, idet de ikke kendte de Lovforslag, som Rigsdagen nu er i Færd med at fuldbyrde Behandlingen af, maa jeg der overfor hævde, at Vælgerne ved Valget den 2. December meget vel vidste, hvad det var, Valget drejede sig om. . . . Ingen Vælger var i Tvivl om, hvad han svarede ja eller nej til. Det Svar, Vælgerne gav, var da ogsaa tydeligt og klart, og den nuværende Regering ser det som sin Hovedopgave at sørge for, at Vælgernes Tilkendegivelse ved Valget den 2. December bliver respekteret. De Forslag, Regeringen har forelagt, er udarbejdet under dette Hensyn, og det er nu og har i nogen Tid været Rigsdagens Opgave at tage Stilling til disse Forslag.

Jeg tror at turde sige, at et stort Flertal i Befolkningen ønsker, at Rigsdagen nu bringer sit Arbejde med disse Forslag til Ende. Jeg tror at turde sige, at det er det, Befolkningen venter sig. Valg kan der vel komme, men det, som Øjeblikket kræver nu, er, at det Arbejde, begge Rigsdagens Ting staar i, føres til Ende.

Af disse Grunde skal jeg paa Regeringens Vegne erklære, at jeg ikke kan modtage den stillede Paastand paa Overgang til Dagsordenen.«

Efter at Ordførerne for de 3 andre Partier havde fraraadet Dagsordenen, fik Forhandlingen en særlig Karakter ved, at den kom til at dreje sig om, hvorvidt Statsministeren under de Forhandlinger, som gik forud for Ministeriets Dannelse i Dec. 1926, overfor det radikale Parti havde givet Tilsagn om, at Ministeriet ikke vilde gennemføre Toldforanstaltninger, hvilket Statsministeren benægtede, idet han henholdt sig til sin Programtale. Dagsordenen forkastedes med 90 Stemmer mod 53, hvorefter Lovforslaget vedtoges med 73 Stemmer mod 67.

Ved 1. Behandling i Landstinget anbefalede Lovforslaget

af Venstres og de Konservatives Ordførere, henholdsvis Ejsing og Piper, dog med Ønske om Ændringer, medens Socialdemokraternes Ordfører, A. P. Hansen, erklærede sig imod det og de Radikales Ordfører, Veistrup, vel tilsagde sit Partis Medvirkning til Lovforslagets Behandling for at faa Manglerne ved den gældende Lov afhjulpet, men han maatte kræve gennemgribende Ændringer af Lovforslaget.

Landstingsudvalgets *Flertal* (Venstre og Konservative) stillede følgende Ændringsforslag med Hensyn til Invalidere-rens Størrelse.

»Ydelserne efter denne Lov bestaar fra 1. Oktober 1927 at regne i en Invalidere-rente paa 800 Kr. aarlig ved svære Former af Invaliditet og 540 Kr. aarlig i andre Tilfælde samt Helbredsforanstaltninger m. v. under visse Forhold.

Som svære Former af Invaliditet regnes Invaliditet, der medfører en Tilstand af Hjælpeløshed, som nødvendiggør, at Invaliden stadig maa have Bistand af andre, saaledes ved fuldstændig Blindhed.

Disse Ydelser udredes efter de i nærværende Lov indeholdte Regler af Invalideforsikringsfondens Midler paa Grundlag af de af Invalideforsikringsraadet truffne Afgørelser efter Foranstaltning af Direktøren for Sygekassevæsenet, dog vil Afgørelsen af, om en af Raadet som Invalid anerkendt Person skal have den højere Rente, som gælder, hvor der foreligger svær Form for Invaliditet, ske efter Ansøgning til Kommunalbestyrelsen efter Reglerne i § 14, næstsidste og sidste Stykke. Af Ydelsen til Invalidere med svære Former for Invaliditet udreder Opholdskommunen 260 Kr. aarlig.

For Opholdskommunens Udgifter til nævnte Tillæg, der ikke har Fattighjælps Virkninger, ydes lovmæssig mellemkommunal Refusion efter Fattiglovens almindelige Regler. — Saa længe en Invalidere-rentenyder oppebærer det omhandlede Tillæg, betragtes hans Erhvervelse af Forsørgelsesret ved Ophold som hvilende. Hvis den paagældende er en gift Kvinde, er det samme Tilfældet, for saa vidt angaar hendes Ægtefælles Erhvervelse af Forsørgelsesret.»

Der var ved Ændringsforslag til § 14 givet nærmere Regler om Fremgangsmaaden med Hensyn til Tilkendelse af dette Tillæg. — Et andet Forslag gik ud paa at indsætte, at Kommunalbestyrelserne hvert 5. Aar — første Gang inden 1. Januar 1928 — skal indgive Beretning til Invalideforsikringsraadet om samtlige Rentenyderes Forhold.

Det *socialdemokratiske Mindretal* accepterede et af Flertallets og et af det radikales Mindretals Ændringsforslag, men fraraadede de andre og indstillede Lovforslaget til Forkastelse.

Det *radikale Mindretal* opstillede en Række Ændrings-

forslag, der faldt sammen med de fleste af de Forslag, som det radikale Mindretal i Folketinget havde stillet dels til 2. dels til 3. Behandling, men Ordføreren erklærede, at dersom det første Ændringsforslag, som tillige var stillet af Socialdemokraterne, forkastedes, tog han de øvrige tilbage, og det nævnte Forslag forkastedes med 32 Stemmer mod 23. Med samme Stemmetail vedtoges Flertallets Ændringsforslag. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 31 Stemmer mod 14, idet de Radikale afholdt sig fra at stemme.

Til eneste Behandling i Folketinget indstillede et *Flertal*, Venstre og Konservative, det af Landstinget vedtagne Forslag til Vedtagelse uforandret. *Socialdemokraterne* stillede Forslag om at føje til § 4 i Landstingets Afattelse: »dog at de Invalider, hvem Rente er tilkendt før 1. Oktober 1927, saa længe deres Erhvervsevne er nedsat under den i § 3 nævnte Grænse, har Ret til at oppebære den dem tilkendte Rente,« men i øvrigt erklærede Mindretallet at ville stemme imod Lovforslaget.

Det radikale *Mindretal* stillede de samme Ændringsforslag, som var fremme ved den tidligere Behandling, men de forkastedes, medens Socialdemokraternes ovennævnte Ændringsforslag vedtoges med 75 Stemmer mod 70 og det saaledes ændrede Lovforslag med 75 Stemmer mod 69.

Landstingsudvalgets *Flertal* foreslog at føre Lovforslaget tilbage til den Skikkelse, hvori det vedtoges ved 3. Behandling i Landstinget, medens Mindretallet (*Socialdemokraterne* og *Radikale*) indstillede Folketingets Afattelse til Vedtagelse. Efter at Flertallets Forslag var vedtaget, foreslog Ordføreren Lovforslaget henvist til Fællesudvalg.

Fællesudvalgets Flertal (Venstre og Konservative) stillede Forslag om den Afattelse af § 4 — det eneste Punkt, hvor der var Uoverensstemmelse —, som foran er gengivet i den vedtagne Lov. Det nye, som indførtes, var den gradvise Nedgang i Renten, som vil finde Sted for Invalider, hvem Rente er tilkendt før 1. Oktober 1927, idet begge Ting gik med til, at de beholder den nuværende Rente til 31. Marts 1928. Fællesudvalgets *Mindretal* (*Socialdemokrater* og *Radikale*) fastholdt derimod Folketingets Afattelse fra eneste Behandling.

I Landstinget vedtoges Flertallets Indstilling med 34 Stemmer mod 25, efter at Mindretallets var forkastet med samme Stemmetail, og med samme Tal vedtoges Lovforslaget.

Under Forhandlingen i Folketinget stillede *Holstein* følgende *Paastand paa Overgang til den næste Sag paa Dagsordenen*:

»Idet Folketinget opfordrer Regeringen til efter forudgaaende Forhandling med Socialkommissionen i næste Rigs-

dagssamling at fremsætte Forslag til en almindelig Revision af Invalideforsikringsloven, gaar Tinget over til Dagsordenen, der ved Navneopraab forkastedes med 73 Stemmer mod 72. Ja stemte foruden Forslagsstilleren Socialdemokrater, Radikale, af de Konservative Axel Møller og Fraenkel og Retsforbundets 2 Medlemmer, medens Orla-Jensen ikke stemte og 2 var fraværende. Derefter vedtoges Fællesudvalgets Flertals Indstilling med 74 Stemmer mod 73. Ja stemte: Venstre, Konservative, med Undtagelse af Axel Møller og Fraenkel, samt Orla-Jensen, medens Socialdemokrater, Radikale, af de Konservative Fraenkel og Axel Møller, Retsforbundets 2 Medlemmer samt Holstein stemte Nej, 2 var fraværende. Selve Lovforslaget vedtoges ligeledes med 74 Stemmer mod 73.

50. Lov om Ændringer i Lov Nr. 659 af 22. December 1919 om Invalideforsørgelse. (Af Minister for Sundhedsvæsen *Rubow*). [A. Sp. 3885—C. Sp. 1173, 1317].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2389). 1. Beh. $\frac{4}{3}$ (F. Sp. 3029). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Borgbjerg, Helga Larsen, Gerhard Nielsen, Weygaard, Jørgensen, Wilmann, Rahbek [Form.], Laursen, Blang, Raunkjær, Vejen [Sokr.], Johannes Lou, Carlsen-Skiødt, Sven og P. Munch [fra $1\frac{1}{3}$: Povlsen]). Betænkning (B. Sp. 2117) afgiven $\frac{3}{6}$. (Ordfører: Rahbek). 2. Beh. $\frac{8}{6}$ (F. Sp. 6242). 3. Beh. $\frac{9}{6}$ (F. Sp. 6280). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $1\frac{1}{6}$ (L. Sp. 1949). 2. Beh. $2\frac{1}{6}$ (L. Sp. 1992) 3. Beh. $2\frac{4}{6}$ (L. Sp. 2189). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927.* (Lov-Tid. 142).

Ved Loven nedsættes de i Lov Nr. 659 af 22. December 1919 om Invalideforsørgelse (militære Invalidere) §§ 7, 1. Stykke, 15, 16, 17 og 21 nævnte Beløb med en Fjerdedel. Nedsættelsen gælder ikke Personer, der i Henhold til nævnte Lovs § 5 har erholdt tillagt en vedvarende Understøttelse, og træder, for saa vidt angaar Personer, der har faaet tillagt Understøttelse for et Aar ad Gangen, i Kraft for hver enkelt af disse ved den første Fornyelse af de paagældendes Forsørgelse, der finder Sted efter denne Lovs Ikrafttræden. Loven træder i Kraft den 1. Juli 1927.

Loven er et Led i Bestræbelserne for at bringe Statens Udgifter i Overensstemmelse med det nuværende Prisniveau, altsaa et Led i Regeringens Nedskæringslove. Det udtaltes i

Bemærkningerne til Lovforslaget, at ved Loven af 1919 blev der indført en meget væsentlig Forøgelse af de i Loven omhandlede Forsørgelser. Det tilsigtedes derved ikke alene at tillægge de paagældende Invalider og deres Enker og Børn en i Forhold til Prisstigningen forøget Forsørgelse, men tillige derudover at indføre væsentlige Forbedringer af deres Kaar. Naar Spørgsmaalet nu bliver om Nedsættelse af Ydelserne efter Loven, vil det derfor ikke være rigtigt at føre disse tilbage til den Størrelse, de havde før Loven af 1919. Hvis man derimod nedsætter Ydelserne med samme Procent som den, hvormed Prisniveauet nu ligger under Prisniveauet ved Lovens Ikrafttræden, vil man faa en rimelig Nedsættelse samtidig med, at man bevarer de Forbedringer, som man tilsigtede ved Loven af 1919. Da Pristallet nu ligger ca. 25 pCt. under Pristallet ved Lovens Ikrafttræden i Januar 1920, foresloges det at nedsætte Ydelserne efter Loven med en Fjerdedel, dog saaledes at Invaliderne fra Krigene 1848—50 og 1864 undtages fra Nedsættelsen — denne sidste Bestemmelse fandtes i det fremsatte Lovforslag. Statens Udgifter til Forsørgelser i Henhold til Loven udgør ca. 1 500 000 Kr. aarlig. Nedsættelsen vil derfor, naar den er fuldt gennemført, betyde en Besparelse paa ca. 375 000 Kr. aarlig. — For de *lobende* Forsørgelsers Vedkommende siges det i Bemærkningerne, at det vil være rimeligt og mest hensigtsmæssigt at lade Nedsættelsen indtræde, efterhaanden som Spørgsmaalet om Forsørgelsernes Fornyelse kommer til at foreligge for Ministeriet. I de Tilfælde (ca. Halvdelen), hvor Forsørgelsen er tilstaaet kun for et Aar, vil Nedsættelsen kunne foretages i Løbet af det første Aar efter Lovens Ikrafttræden. For de vedvarende Forsørgelsers Vedkommende vil Ministeriet i Løbet af den nærmeste Tid efter Lovens Ikrafttræden foretage en Revision af de paagældende Sager.

Sluttelig bemærkes, at Ministeriet i Henhold til den af Administrationskommissionen derom fremsatte Henstilling agter senere at fremkomme med Forslag om en Revision af Loven, hvorved denne bringes mere i Overensstemmelse med Principperne i Lovgivningen om den lovpligtige Ulykkesforsikring, og hvorved Sagernes Behandling henlægges til Arbejderforsikrings-Raadet.

Ved 1. Behandling udtalte de forskellige Partiordførere sig i Overensstemmelse med det Standpunkt, som indtoges i Udvalget om Lovforslaget. Et Flertal, bestaaende af Venstre og de Konservative, tiltraadte Lovforslaget, men stillede Ændringsforslag for at tydeliggøre, at Hensigten med Lovforslaget ikke har været at hidføre Nedsættelse af Satserne for de Forsørgelser, som tilkommer Militærinvalidler,

der har faaet tilkendt varig Understøttelse, men kun saadanne, som tilkendes efter denne Lovs Ikrafttræden — herunder de 1-aarige Understøttelser ved eventuel Fornylse af disse, hvilket ogsaa fremgik af en Skrivelse fra Ministeren til Udvalget.

Socialdemokraterne udtalte, at de »anser ikke den Invalideforsørgelse, der i Henhold til Loven af 22. December 1919 tildeles Personer, som af Staten er tvunget til militær Tjeneste, for at være for høj.« Under Henvisning til deres Ordførers Udtalelser ved 1. Behandling fastholdt Mindretallet den nuværende Lovs uforandrede Bevarelse.

Det radikale Mindretal tiltraadte Flertallets Ændringsforslag, men udtalte, at det »mener dog, at en Nedsættelse med en Fjerdedel ved Fornylse af løbende 1-aarige Forsørgelser og ved Tilkendelse af nye Invalideforsørgelser er for stor og aldeles ikke kan begrundes ved Forskellen mellem Prisforholdene, da Loven om Invalideforsørgelse af 22. December 1919 vedtoges, og Prisforholdene nu. Ved en Nedsættelse med en Sjettedel vilde de fremtidige Invalidder derimod blive stillet i alt væsentligt under samme økonomiske Kaar, som blev givet ved Loven af 22. December 1919.« Mindretallet stillede derfor Underændringsforslag herom. Dette forkastedes imidlertid med 70 Stemmer mod 56, hvorefter Flertallets Ændringsforslag vedtoges, idet 70 stemte for, ingen imod, og 57 afholdt sig fra at stemme. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 67 Stemmer mod 46, de Radikale afholdt sig fra at stemme. Paa tilsvarende Maade stillede Partierne sig i Landstinget, der vedtog Lovforslaget i Folketingets Affattelse, med 39 Stemmer mod 26.

51. Lov om Ændringer i Ulykkesforsikringsloven. (Minister for Sundhedsvæsen *Rubow*). [A. Sp. 3867 — C. Sp. 255, 1319, 1407, 1431].

Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2388). 1. Beh. $\frac{4}{3}$ (F. Sp. 2990). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (L. D. Rasmussen, Jønson, Ludvigsen, Lundberg, Marinus Sørensen, Schrøder, Jensen [Broby] [Form.], N. P. Jensen, Nørskov, Svend Nielsen, Fuglsang [Sekr.], Fibiger, Grathwohl, A. C. D. Petersen og Mads Larsen). Betænkning (B. Sp. 1283) afgiven $\frac{6}{5}$. (Ordfører: Jensen [Broby]). 2. Beh. $10\frac{1}{5}$ (F. Sp. 5426). 3. Beh. $12\frac{1}{5}$ (F. Sp. 5514). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $19\frac{1}{5}$ (L. Sp. 1396). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Birke [Form.], Ludvig Christensen,

Gregersen, Hansen-Stavnsbjerg, M. C. Jensen, Jeppesen [Drusebjerg], H. P. Johansen, Olga Knudsen, Laursen [Sekr.], Lewinsky, Lyngsie, Jørgen Møller, Stegger Nielsen, Sørensen-Egaa og Tvede). Betænkning (B. Sp. 2343) afgiven $1\frac{8}{6}$. (Ordfører: Tvede). 2. Beh. $2\frac{2}{6}$ (L. Sp. 2052). 3. Beh. $2\frac{4}{6}$ (L. Sp. 2189). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2413) afgiven $2\frac{9}{6}$. Eneste Beh. $1\frac{1}{7}$ (F. Sp. 7007). *Tilbagesendt til Landstinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 3073) afgiven $5\frac{1}{7}$. Eneste Beh. $5\frac{1}{7}$ (L. Sp. 2311). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 186).

Loven er et Led i Regeringens Sparebestræbelser og tilsigter at bringe de i 1920 fastsatte Maksimalsatser ned i Overensstemmelse med det nuværende Prisniveau af Hensyn til den forøgede Kroneværdi og af Hensyn til, at man i Betragtning af hele den økonomiske Situation mener det nødvendigt at lette Erhvervenes Byrder.

Der foretages derfor ved Loven en Reduktion af Satserne og Erstatningsydelseerne samt foreskrives en deraf følgende Præmienedsættelse, og desuden findes der i Loven en Del andre Ændringer i den gældende Ulykkesforsikringslov, dels foreslaaede af Ministeren i det af ham forelagte Lovforslag, dels indkomne under Lovforslagets Behandling.

Loven foretager følgende Ændringer i Loven af 6. Juli 1916, saaledes som den er ændret ved Lov af 28. Juni 1920.

Til § 22 i nævnte Lov føjes ved nærværende Lovs § 1 et nyt Stykke. I dette bestemmes først, at de i Loven omhandlede Ydelser, beregnede i Overensstemmelse med de i nærværende Lov givne Bestemmelser, nedsættes med 15 pCt., Dagpenge dog ikke under 1 Kr. daglig. Det nugældende Maksimalbeløb for Dagpenge, 6 Kr., nedsættes $12\frac{1}{2}$ pCt. til 5 Kr. 25 Ø., dog at Raadet, hvor Forholdene taler derfor, kan nedsætte Dagpengene med en Fjerdedel, naar der er forløbet 6 Maaneder fra Ulykkestilfældet. Endelig foretages en Ændring af den nugældende Bestemmelse i § 33 om, at den en tilskadekommen tilkommende Invaliditetserstatning ikke maa overskride det Beløb, for hvilket der kan købes en Livrente, der svarer til den Procentdel af Aarslønnen, som Invaliditetsprocenten angiver. Denne Ændring gaar ud paa, at Erstatningen for en tilskadekommen, der er fyldt 60 Aar, ikke maa overstige det Beløb, for hvilket der kan købes en Livrente, der svarer til $\frac{2}{3}$ af den Procentdel af Aarslønnen, som Invaliditetsprocenten angiver.

Disse Ændringer var foreslaaet af Ministeren i det forelagte Lovforslag og vedtoges med en af Flertallet (hele Udvalget undtagen Socialdemokraterne) foreslaaet mindre betydende Ændring med 74 Stemmer mod 47, idet Socialdemokraterne i Betænkningen anbefalede at udstemme Paragraffen.

§ 2 giver en ny Affattelse af den tidligere Lovs § 9, 1ste og 2det Stykke, tilsigtende en Forenkling af Arbejderforsikrings-Raadet, der ogsaa medfører en mindre Besparelse for Statskassen, anslaaet til ca. 14 000 Kr., hvortil kommer 70 000 Kr. ved Nedsættelse af Statens Erstatninger til tilskadekomne Tjenestemænd m. v., idet Statens Erstatninger hertil vil blive nedsat i samme Forhold som de andre Erstatninger. Hertil kommer endvidere en Nedgang paa ca. 40 000 Kr. af Statens Tilskud til mindre bemidlede (overvejende Husmænd og Fiskere). Statens samlede Besparelse bliver altsaa ca. 124 000 Kr.

Forenklingen sker ved at slaa de to i den nugældende Lov etablerede Afdelinger for henholdsvis Søfart og Fiskeri sammen til een og Besparelsen ved, at Diæter og Honorarer til Raadets Medlemmer, efter Raadets Forslag, halveres. Den nye Affattelse lyder saaledes:

»Indenfor Raadet oprettes en Afdeling til Behandling af Sager vedrørende Industri, Haandværk, Handel, privat Tjenesteforhold m. v. (Kap. 6), en Afdeling for Søfart, Fiskeri og mindre Skibsfart (Kap. 7 og 8) samt en Landbrugsafdeling (Kap. 9). Hver Afdeling behandler de under de vedføjede Kapitler hørende Sager.

Hver Afdeling bestaar af Raadets Formand samt af to Medlemmer, der kan have Sæde i flere Afdelinger. Disse tre Medlemmer udnævnes af Kongen; et af dem skal være Læge, og et skal enten opfylde Betingelserne for at kunne beskikkes til Dommer eller for at kunne være Sagfører, eller vedkommende maa have bestaaet en statsvidenskabelig eller nationaløkonomisk Eksamen og derefter haft mindst 3 Aars praktisk forsikringsteknisk og embedsmæssig Virksomhed. Endvidere bestaar hver Afdeling af Repræsentanter for de forsikringspligtige og de forsikrede, valgte af Ministeren for Sundhedsvæsen efter følgende Regler:« (væsentlig stemmende med de nugældende).

Ved Lovens § 3 indsættes i den gældende Lovs § 18 som nye Stykker efter 5te Stykke følgende:

»Ethvert til Forsikringstegning efter nærværende Lov anerkendt Forsikringsselskab er forpligtet til at fastsætte sine Præmier saaledes, at en nærmere fastsat Andel af den oppebaarne Præmie for Forsikring efter nærværende Lov medgaar til Udbetaling af Ydelser efter Loven; de nærmere Regler for denne Beregning fastsættes af Ministeren for Sundhedsvæsen efter Forslag af Arbejderforsikrings-Raadet.

Disse Regler vil være at fastsætte saaledes, at der ikke udover Ydelserne efter Loven maa opkræves mere, end hvad der er nødvendigt til Dækning af Omkostningerne ved en forsvarlig Administration m. v.; der vil herved være at tage Hensyn til de med de forskellige Arter af Forsikringer forbundne Omkostningers Højde.

Saafermt Forskellen mellem Præmier og Ydelser i et Selskab maatte være større end tilladt ifølge foranstaaende, vil Selskabet være pligtigt at tilbagebetale Forskellen til Forsikringstagerne som Bonus, der kan fradrages i Betalingen for det følgende Aars Præmier.

Opfylder Selskabet ikke sine Betingelser ifølge foranstaaende, bortfalder Anerkendelsen.«

Disse Bestemmelser sigter til at medføre en Nedsættelse af Præmierne. Om disse udtales i Bemærkningerne til Lovforslaget:

»Den anførte Nedsættelse af Udgifterne til Erstatninger maa selvsagt medføre en Nedsættelse af Præmierne. Angaaende dette vil Ministeriet forlange en Præmienedsættelse paa mindst 15 pCt. Man kan imidlertid ved Gennemgang af Statistikken for de lovpligtige Ulykkesforsikringer ikke undgaa at blive opmærksom paa, at der er et Misforhold mellem Skadebeløbene og Præmiebeløbene.« Det siges dernæst, at egentlig Statistik angaaende dette kan først have efter nogle Aars Forløb, naar samtlige Sager er afsluttede, men der anføres Eksempler fra forskellige Perioder, hvoraf fremgaar den store Forskel mellem Præmier og Skader, og det tilføjes saa: »Hvad enten dette nu skyldes, at Selskaberne arbejder med for store Omkostninger, eller andre Grunde, har man i Betragtning af, at det drejer sig om en pligtig og lovordnet Ydelse fra Arbejdsgiverne, ment det rigtigt at optage en Bestemmelse i Forslaget om, at Præmierne nedsættes saaledes, at disse ikke overstiger Ydelserne efter Loven med mere end et vist Beløb, der fastsættes af Ministeren under Hensyn til Omkostningernes forskellige Størrelse ved forskellige Arter af Forsikringer. Er der opkrævet

for meget som Præmie, kan dette forlanges udlignet ved Udbetaling af en Bonus. En Gennemførelse heraf er beregnet til at kunne give en Besparelse paa 1 à 1½ Mill. Kr. Lægges hertil Besparelsen ved Nedsættelsen af Erstatningerne, vil den samlede Besparelse for samtlige *Arbejdsgivere* blive 2½ à 3 Mill. Kr. eller 25—30 pCt. a

I Lovens § 4, der giver en ny Affattelse af den gældende Lovs §§ 35, 36 og 38, foretages en Ændring i Reglerne om Dødsrerstatninger, hvorved disse bliver fordelt under Hensyn til de efterladte Børns Antal og Enkens Alder. Dette vil efter en af Arbejderforsikrings-Raadet, der har udarbejdet Bestemmelserne, foretagen Beregning ikke medføre nogen Forandring i den samlede Udgift, men vil medføre en Fordeling af denne i højere Grad i Forhold til Trangen i det enkelte Tilfælde. Medens Loven af 1916 og ligeledes den ændrede Lov af 1920 intet Hensyn tog til, om en efterladt Enke havde Børn eller ikke, skal dette nu tages i Betragtning, hvilket medfører, at der, skønt Loven i øvrigt gaar ud paa at nedsætte Erstatningerne, til en Enke med 2—3 eller flere Børn fremtidig vil blive udbetalt højere Erstatning end efter Loven af 1920. Dødsrerstatningen til en saadan Enke bliver, naar Lønnen var over 2 400 Kr., nu 12 495 Kr., medens den efter Loven af 1920 var 12 000 Kr. og efter Loven af 1916 6 000 Kr.

Ved samme Paragraf foretages en ny Affattelse af den gældende Lovs § 40, 1ste Stykke, 1ste og 2det Pkt., der handler om Tjenestemænd, der pensioneres paa Grund af Ulykkestilfælde. De har efter den gældende Lov kun Ret til som Ulykkeserstatning at faa udbetalt det Beløb, hvorved Erstatningen overstiger Værdien af den dem af Staten tillagte Pension; efter at Tjenestemandsløven har indført delvis Selvpensionering, er denne Bestemmelse i Praksis forstaaet saaledes, at der kun fradrages det Beløb, som svarer til den Del af Pensionen, som er tilvejebragt ved offentlige Midler. Denne Praksis lovfæstes nu, men saaledes, at der aabnes Adgang for Raadet til, naar Omstændighederne taler derfor, at bestemme, at der ved Beregningen af Erstatningen skal finde et mindre Fradrag Sted. For Personer, der ifølge Tjenestetidens Længde vilde kunne faa fuld Pension, sker der intet Fradrag i Erstatningen.

Ved Lovens § 5 nedsættes igennem en ny Affattelse af den gældende Lovs § 41, 5te Stykke, det nugældende Maksimalbeløb for den Aarsløn, som kan lægges til Grund ved Beregning af Invaliditets- og Dødsrerstatning, med $12\frac{1}{2}$ pCt. fra 2 400 Kr. til 2 100 Kr. Derhos tilføjes et nyt Stykke til § 41, hvorefter ved Beregning af Invaliditets- og Dødsrerstatning for forsikrede, der er Medlemmer af Arbejdsgiverens Familie og af den Grund arbejder for et Vederlag, der er væsentlig mindre end sædvanlig, eller staar i Lærlingeforhold til Arbejdsgiveren, Aarslønnen ansættes af Raadet efter Skøn for at forhindre, at hjemmeværende Børn og Lærlinge faar mere i Dagpenge, end de faktisk fortjener.

I § 6 foretages en Forandring i den gældende Lovs § 49 i Reglerne om Medhjælp i Husholdningen af ganske forbigaaende Art. Om denne fastsættes, at der er ikke Forsikringspligt, medmindre denne Beskæftigelse strækker sig ud over et Tidsrum af 30 Arbejdsdage (240 Arbejdstimer) i et Kalenderaar. Erstatninger for Ulykkestilfælde, overgaaet saadan Medhjælp, som saaledes er undtaget fra Forsikringspligt, udredes forskudsvis af Arbejderforsikrings-Raadet og lignedes for hvert Kalenderaar paa samtlige anerkendte Forsikringsselskaber og de for Risikoafgivelse fritagne Arbejdsgivere i Overensstemmelse med Reglerne i § 21, 2det Stykke.

I §§ 7 og 8 indsættes nogle nye Bestemmelser i den gældende Lovs §§ 54 og 66 B., gaaende ud paa, at Personer, hvis Hovedindtægt skyldes Fiskeri, og som ikke oppebærer nogen fast Løn for deres Arbejde om Bord i Fiskerfartøjet, men kun Andel eller Procenter af Fangstudbyttet, skal betragtes som selvstændige erhvervsdrivende og ikke som Lønarbejdere i Lovens Forstand, hvorfor de er undtagne fra Redernes eller Arbejdsgivernes Forsikringspligt.

I § 9 indeholdes Reglerne om den Nedsættelse af Forsikringspræmierne, som skulde opnaas ved Loven. Paragraffen fastsætter som en ny Affattelse af Lovens § 79, at de anerkendte Forsikringsselskaber er forpligtede til, uanset de i Henhold til tidligere Ulykkesforsikringslove trufne Forsikringsaftaler, at nedsætte de for pligtig Forsikring fastsatte Præmier og Bidrag med mindst 15 pCt., jfr. § 22, 2det Stykke, og Nedsættelsen skal, efter at de nærmere

Regler, som Ministeren fastsætter i Henhold til § 18, er offentliggjort og traadt i Kraft, være saa stor, at Præmier og Bidrag bringes i Overensstemmelse med disse Regler. Finder der ikke en saadan Nedsættelse Sted af en Forsikringstagers Præmie eller Bidrag, og findes der ikke i Forsikringsaftalen Hjemmel til en Fastsættelse af Præmien til et højere Beløb end svarende til en saadan Nedsættelse, er Forsikringstageren, for saa vidt han ikke maatte ønske at opretholde Forsikringen paa de af Selskabet fastsatte Vilkaar, berettiget til — dog kun indtil en Maaned efter Modtagelsen af Meddelelsen om Præmiens Fastsættelse — at opsigte Forsikringen med 8 Ugers Varsel uanset Tidspunktet for Forsikringstidens Udløb.

Loven træder i Kraft den 1. Januar 1928 og kommer til Anvendelse paa Ulykkestilfælde indtrufne nævnte Dato eller senere.

I Bemærkningerne til det fremsatte Lovforslag redegøres først kortelig for de nugældende Bestemmelser og nævnes, at Ministeriet har ment det nødvendigt at underkaste Udgifterne til den lovpligtige Ulykkesforsikring en Revision. Det udtales derefter:

»Pristallet var ved 1916-Lovens Vedtagelse 124. I 1920, da de nugældende Satser blev fastsat, var Pristallet 262. Da Pristallet i Juli 1926 var 184, og da Lønniveauet er faldet ca. 30 pCt. siden 1920, finder man det naturligt at revidere denne Lovgivnings Satser, saaledes at disse og Præmierne saa vidt muligt kommer i Overensstemmelse med det nuværende Prisniveau. Ved en saadan Revision maa man tage i Betragtning, at Forhøjelsen af Satserne i 1920 ikke skete fuldt ud i Forhold til Prisstigningen, og Ministeriet vil derfor anse det for rigtigt at benytte Prisniveauet i 1916 som Udgangspunkt for Nedsættelsen.

Det nuværende Prisniveau ligger ca. 50 pCt. over Niveauet i 1916, og man kunde derfor tænke sig at fastsætte Maksimallønnen til 1 800 Kr., nemlig 1916-Lovens Tal + 50 pCt. Dette vilde svare til en Nedsættelse af de nuværende Maksimalbeløb med 25 pCt. En ligefrem Gennemførelse heraf vilde imidlertid ikke være ganske rigtig, idet en saadan Nedsættelse alene vilde berøre de bedst lønnede Arbejdere, som ifølge Loven ikke faar Erstatning i Forhold til deres virkelige Løn, da denne ligger over Maksimumssatsen, medens Arbejdere, hvis Aarslønninger nu ligger mellem 1 800 Kr. og 1 200 Kr., herunder de unge Arbejdere og Lærlinge,

vilde blive ganske uberørte af Nedsættelsen, idet de faar og stadig vilde faa fuld Dækning efter Loven.

En mere ligelig Fordeling af Nedsættelsen paa de forskellige Erhverv vilde opnaas, saafremt man nedsatte samtlige de Dagpenge og Erstatninger, som tilkendes de tilskadekomne, med en vis, for alle Tilfælde ens Procent. Sætter man denne Procent til 15, vilde man opnaa en samlet Nedsættelse, der vilde blive lige saa stor som efter den foran omtalte Fremgangsmaade, og som vil andrage:

1) 15 pCt.s Nedsættelse af Døds- og Invaliditetserstatningerne (der i 1925 androg 6,1 Mill. Kr.).....	ca.	915 000 Kr.
2) 15 pCt.s Nedsættelse af Dagpengene, formentlig.....	-	200 000 —
I alt...	<u>ca.</u>	<u>1 115 000 Kr.</u>

Man vil imidlertid anse det for rigtigere at foretage en Kombination af de to nævnte Fremgangsmaader, saaledes at man dels foretager en ligelig Nedsættelse af Dagpenge og Erstatninger ved i disse at fradrage 15 pCt. og dels foretager en Nedsættelse af Maksimallønnen med en saa stor Procent, at Ydelserne for de bedst lønnede blev reduceret mere i Forhold til det nuværende Prisniveau. Nedsætter man Maksimalsatserne med ca. 12½ pCt., vil Resultatet blive, at Erstatningerne for de bedst lønnede — nemlig de, hvis Løn ligger over Maksimalgrænsen — vil blive nedsat med i alt ca. 25 pCt. Da man maa anse en saadan Reduktion for rimelig og passende, har man affattet Lovforslaget i Overensstemmelse hermed.»

Den samlede Besparelse opgøres i Bemærkningerne til 1 525 000 Kr.

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag, som indeholdt de ovenfor nævnte Forslag til Ændring i den gældende Lov, vedtoges væsentlig; men der stilledes dog til det adskillige Ændringer.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede Lovforslaget af Venstres Ordfører, Jensen (Broby), medens Socialdemokraternes Ordfører, L. D. Rasmussen, ikke kunde anbefale det, idet Partiet ikke vilde gaa med til »Nedskæring og Tilbageskridt« paa dette Omraade. De Konservatives Ordfører, Fibiger, udtalte, at Partiet var villigt til at gennemføre Besparelser her baade for Statskassen og Arbejdsgiverne, og at der efter dets Mening mulig kunde spares yderligere Beløb end foreslaaet. De Radikales Ordfører, Mads Larsen, stillede sig gennemgaaende velvilligt.

I Folketingsudvalgets Betænkning nævnes, at Udvalget

har indgaaende drøftet Sejlskibserhvervets daarlige økonomiske Stilling og store Forsikringspræmier, men da det af Ministeriet er oplyst, at der paa Tillægsbevillingsloven findes et ret betydeligt Beløb, som er stillet til Raadighed til Hjælp til Nedsættelser af de store Forsikringspræmier for dette Erhverv, ... har Udvalget ikke villet foreslaa Ændringer, som paalagde nye Statsydelse til dette Erhvervs Forsikringspræmier.

I Lovforslaget var foreslaaet en Halvering af Antallet af Arbejderforsikrings-Raadets Erhvervsrepræsentanter i de forskellige Afdelinger. Arbejderforsikrings-Raadet udtalte sig imod denne Nedsækering og foreslog i Stedet at nedsætte Honorarer og Ydelser til Raadsrepræsentanterne med et Beløb, der giver den samme Besparelse. Udvalget stillede derfor Ændringsforslag om at bibeholde de to Arbejderrepræsentanter og de to Arbejdsgiverrepræsentanter i de forskellige Afdelinger i Arbejderforsikrings-Raadet og henstillede til Ministeren at drage Omsorg for, at Honorarer og Ydelser nedsættes med det lovede Beløb.

Udvalget ønskede det gjort til en Pligt for Forsikrings-selskaberne at meddele Forsikringstagerne, naar Forsikringsperioden udløber. Denne Meddelelse skal gives saa betids, at Udmeldelse kan foretages rettidigt; unnlader Selskaberne at give denne Meddelelse, er Forsikringstageren stillet frit ved Periodens Udløb og kan ikke tvinges til at fortsætte Forsikringen i en ny Periode, medens Selskabernes Forpligtelse overfor de forsikrede vedblivende bestaar, indtil en Ordning er truffet. Udvalget mente det ikke praktisk at indføje disse Bestemmelser i Loven, men ønskede dem ind i de Forsikringsbetingelser, som Ministeriet kræver, naar der gives Godkendelse til Ret til Tegning af lovpligtig Forsikring.

I øvrigt delte Udvalget sig i et Flertal og to Mindretal.

Flertallet, Venstre, Konservative og Radikale, udtalte, at det »anerkender Lovforslagets Nedsækringsprincipper og ønsker at lette de Krav, som stilles til Forsikringstagerne, ud fra den Forudsætning, at en Nedsættelse af de lovbundne Ydelser til de forsikrede skal afspejle sig som en tilsvarende Nedsættelse i Præmierne for Forsikringstagerne.« Flertallet stillede derfor nogle Ændringsforslag. Af disse skal nævnes et, hvorefter det fastsloges, at Formand for Arbejderforsikrings-Raadet kan ogsaa være en Mand med statsvidenskabelig Eksamen, ikke alene som foreslaaet en Jurist. Et andet, som allerede er nævnt, angik Antallet af Arbejdsgiver- og Arbejderrepræsentanter i Raadet. Et Ændringsforslag til § 5, som ikke tiltraadtes af de Radikale, gik ud paa, at Personer, som beskæftiges paa

Skibe, der benyttes til Fiskefangst, og som ikke faar fast Vederlag, men Procenter eller Andel i Fangsten (Parts-fiskere), betragtes som selvstændig erhvervsdrivende. Dette Ændringsforslag, der senere omredigeredes i Landstinget, vedtoges med 65 Stemmer mod 61. — Det tidligere nævnte større Flertal stillede dernæst Ændringsforslag til § 6 angaaende Forsikringspligten for den tilfældige og forbigaaende Medhjælp i Husholdningen. Bestemmelsen, der senere omredigeredes i Landstinget, vedtoges med 82 Stemmer mod 48. Endelig var der et Forslag af Flertallet til § 7, sigtende til at sikre, at den Præmienedsættelse, som de nedsatte Ydelser berettiger til, kommer Forsikringstagerne til gode. Af Flertallets Forslag vedtoges nogle enstemmigt, andre med stort Flertal.

Det *socialdemokratiske Mindretal* udtalte i Betænkningen, at det i Udvalget »har koncentreret sine Bestræbelser om at undgaa de stærke Reduktioner i Erstatningerne som Følge af Ulykkestilfælde for Arbejdere, opstaaet under Udførelsen af Arbejdet; men da det end ikke kunde lykkes at hindre Nedsættelse i saadanne Erstatningsbeløb, der allerede er blevet hjemlet ved Lovene af 1898 og 1916, maatte Mindretallet indskrænke sig til at foreslaa de Paragraffer slettet, der indeholder Nedsættelser«. De paagældende Paragraffer, 1, 5 og 7, vedtoges med 79—82 Stemmer mod 48. — Dernæst udtalte Mindretallet, at det »har ved Ændringsforslag Nr. 3 optaget det af Indenrigsminister Kragh tidligere stillede Forslag om at udvide Forsikringen til ogsaa at omfatte Arbejdernes Færden til og fra Arbejde, et Forslag, der sikkert i sin Tid blev stillet, fordi det var paa-krævet som en Hensyntagen til de Arbejdere, der kom til Skade — til Tider endog meget alvorligt — under saadanne Forhold«. Ændringsforslaget, der gik ud paa at indsætte en ny Paragraf, forkastedes med 76 Stemmer mod 48. — Fremdeles skønnede Mindretallet det ikke »formaalstjenligt at røre ved Ordningen af Arbejderforsikrings-Raadet, for Spørgsmaalet om en eventuel Reorganisation af hele Raadet bliver afklaret«, og foreslog derfor en ny Affattelse, som kun gjorde den Forandring i de gældende Regler, at der ikke stilles Fordring om, at et Medlem af Raadet skal være Jurist. Dette Forslag forkastedes med 77 Stemmer mod 48, og Flertallets Ændringsforslag om Raadets Sammensætning, som Mindretallet subsidiært tiltraadte, vedtoges da enstemmigt.

Dernæst stillede Mindretallet, som ny Affattelse af den gældende Lovs § 18, et tidligere stillet Forslag om, at der oprettes en Statsforsikringsanstalt for lovpligtig Forsikring, med den Motivering, at »Opretholdelsen af det store Antal

Forsikringsselskaber ganske afgjort maa fremkalde langt større Administrationsudgifter, end en Statsanstalt vil behøve«. Der tilstilledes Udvalget fra Sundhedsministeriet et udarbejdet Forslag til Oprettelse af en Statsanstalt under Arbejdsgivernes Ledelse, men med Statens Kontrol. Mindretallet bemærkede: »Forslaget syntes imidlertid ikke i Udvalget at fremkalde nævneværdig Interesse fra Flertallets Side. Da Spørgsmaalet om den billigst mulige Præmie for Arbejdsgiverne, hvor Staten paalægger disse den Pligt at forsikre deres Arbejdere, maa betragtes som meget betydningsfuldt, vil det sikkert være heldigt, om Ministeriet tager Spørgsmaalet op til fornyet Undersøgelse og Overvejelse.« Mindretallets Forslag om en Statsanstalt forkastedes med 76 Stemmer mod 48.

Til § 4 stillede Mindretallet Forslag om en ny Affattelse, hvorefter der gives et Børnetillæg, $\frac{1}{2}$ Gang den afdødes Aarsløn, ikke under 300 Kr. og ikke over 1 200 Kr., for hvert Barn, til den nugældende Erstatning til den efterladte Hustru ved indtrædende Dødsfald efter et en Arbejder overgaaet Ulykkestilfælde. Forslaget forkastedes med 77 Stemmer mod 48.

Endelig stillede Mindretallet, her i Forening med det radikale Mindretal, Forslag vedrørende det tidligere omtalte Spørgsmaal om de saakaldte Partsfiskere. Mindretallet nævnte, at der fra Fiskernes Side var fremsat Ønske om, at de saakaldte Partsfiskere ikke af den paagældende Arbejdsgiver skal holdes ulykkesforsikrede, idet det er blevet hævdet, at de er selvstændige næringsdrivende. For saa vidt angaar den Del af Partsfiskerne, som er Medejere af Baad eller Redskaber, eller som ved at erlægge en Leje- eller Forpagtningsafgift har sikret sig Brugsret over disse Ting, gik Mindretallet med til at betragte disse som selvstændige Fiskere, hvorimod det vilde betragte de Fiskere, der ikke har saadan Medejendoms- eller Brugsret, men hvis Vederlag for udført Arbejde vel betaales i Form af Part eller Andel, som Lønarbejdere, hvis Lønningsform blot afviger fra det almindelige. Fiskere, som selv ejer Baad og Redskaber, skulde betragtes som selvstændige, selv om de fisker paa Part hos en anden Baadejer. — Mindretallets Ændringsforslag forkastedes med 68 Stemmer mod 60.

Det radikale Mindretal udtalte, at det var enigt med Flertallet i dets Bestræbelser for at give Lovforslaget en Affattelse, der sikrer, at de Besparelser, der fremkommer ved Erstatningernes Nedsættelser, kommer Forsikringstagerne til gode, men foreslog en ændret Affattelse af § 3, da denne i den i Lovforslaget givne Affattelse efter Mindretallets Opfattelse ikke yder fuld Retfærdighed mod de for-

sikringsberettigede Aktieselskaber og vanskeligt kan overholdes af disse. Mindretallet foreslog at stryge 2det Stykke i § 3 og i 3die Stykke at fastsætte, at Selskaberne skal udbetale som Bonus, hvad der ikke har været nødvendigt til Dækning af Omkostningerne ved en forsvarlig Administration m. v. Ved 2. Behandling tog Mindretallet imidlertid sit Forslag tilbage.

Til 3. Behandling stilledes fra socialdemokratisk Side et Ændringsforslag om den tilfældige Medhjælp, hvorom det socialdemokratiske Mindretal i Udvalget til 2. Behandling havde stillet et Forslag, som toges tilbage inden Afstemningen, fordi der var en Fejl i det. Efter Forslaget skulde ikke alene den tilfældige Medhjælp »i Husholdningen«, men ogsaa »til Arbejde«, altsaa i Erhvervene, fritages for Forsikringspligten, hvilket oplystes at ville betyde, at det Beløb, der paa den tilfældige Medhjælps Konto skulde fordeles paa Forsikringstagerne, vilde forøges med 500 000—600 000 Kr. Ændringsforslaget fraraadedes af Ministeren og de 3 andre Partiers Ordførere og forkastedes med 79 Stemmer mod 47, hvorefter et subsidiært Forslag fra samme Side om at udstemme § 6 forkastedes med 83 Stemmer mod 49. Selve Lovforslaget vedtoges ligeledes med 83 Stemmer mod 49.

I Landstinget var Stillingen som i Folketinget, idet alle Partier undtagen Socialdemokraterne tiltraadte Lovforslaget. Af hele Udvalget stilledes nogle Ændringsforslag, nærmest af redaktionel Karakter eller dog uden større Betydning. Ministeren stillede et ovenfor omtalt Forslag, som tiltraadtes af hele Udvalget, om Ulykkeserstatningen til Tjenestemænd, der gaar af paa Grund af Ulykkestilfælde. — Udvalget udtalte i Forbindelse med et Ændringsforslag, der gav Forsikringselskaberne Ret til at fradrage den Bonus, de eventuelt skal betale, i det følgende Aars Præmier, at da der foruden Præmier bliver betalt forskellige andre Beløb af de forsikrede, saasom Policepenge, Omskrivningsgebyrer etc., gik Udvalget ud fra, at der ved Fastsættelsen af de Regler, der i Henhold til Bestemmelsen i Paragraffen skal fastsættes af Ministeren for Sundhedsvæsen, bliver taget Hensyn hertil, saaledes at Grundlaget for Reglerne bliver ensartet; men for ikke at fremkalde en Uensartethed i Statistikken bør denne dog videreføres paa det hidtidige Grundlag. — Fremdeles nævnes det i Betænkningen, at under Udvalgets Drøftelse har været inddraget Spørgsmaalet om, hvorvidt det vil være rigtigt, at en ikke juridisk uddannet Person i Henhold til det af Folketinget vedtagne kan udnævnes til Formand for Arbejderforsikrings-Raadet. Uagtet der indenfor Udvalget var Medlemmer, der nærede Be-

tænkelighed ved at fravige det hidtil fulgte, saa vilde Udvalget dog ikke foreslaa nogen Ændring i det af Folketinget vedtagne, da der dog — selv efter den ændrede Affattelse — fremdeles kan udnævnes til Raadsformand en juridisk uddannet Person, og der i alt Fald altid kan drages Omsorg for, at juridisk Indsigt er repræsenteret i Raadet.

Udvalgets Flertal (samtlige Medlemmer undtagen Socialdemokraterne), der i det store og hele kunde tiltræde Lovforslaget, indstillede dette til Vedtagelse med nogle Ændringer, der nærmest sigtede til at tydeliggøre forskellige i Folketinget vedtagne Bestemmelser, hvoraf skal nævnes de, der handlede om »Partsfiskerne«, og den tilfældige Medhjælp i Husholdningen. Disse Bestemmelser fik i Landstinget den Affattelse, som ovenfor ved Referatet af Loven er gengivet. Om det sidste Spørgsmaal udtaltes i Betænkningen, at man mente ved Redaktionen »at have fastslaaet, at der ikke er Forsikringspligt for den løse Medhjælp, som en Familie anvender i Husholdningen, naar saadan Medhjælp for samtlige dertil anvendte Personer ikke overstiger 30 Arbejdsdage eller 240 Arbejdstimer. Naar saaledes en Medhjælp af ganske forbigaaende Art — til Eksempel til Vask, Rengøring, Strykning, Opvartning og deslige — kun benyttes nogle faa Timer ad Gangen, er det altsaa ikke Meningen, at en saadan kort Dag skal regnes for »en Arbejdsdag«, men først naar 8 Timer fordelt over flere Dage er oparbejdet, regnes en Arbejdsdag for brugt.«

Det *socialdemokratiske Mindretal* tilraadede med samme Motivering, som fremsattes i Folketinget, at forkaste Lovforslaget. Mindretallet stillede derhos Ændringsforslag om Medhjælp i Husholdningen, hvor det foreslog at undtage fra Forsikringspligten »Medhjælp i Husholdningen eller til Arbejde af tilfældig og ganske forbigaaende Art« samt ligeledes Forslag vedrørende Partsfiskernes Forsikring, gaaende ud paa at affatte de paagældende Bestemmelser saaledes:

»Den Forsikringspligt, der paahviler Rederen for Skibe, der benyttes til Fiskefangst, bortfalder overfor de Personer, der ene eller i Fællesskab — med Parter eller Andel i Fangsten — driver Fiskeri med det paagældende Skib, saafremt de er Medejerere af eller mod Erlæggelse af Forpagtnings- eller Lejeafgift har Brugsretten over Skibet eller Redskaberne, der benyttes til Fiskeriet (Partsfiskere).

Saadanne Fiskere, som selv ejer Baad og Redskaber, men som ene eller sammen med andre driver Fiskeri fra en anden Ejers Baad, betragtes som selvstændige Fiskere.«

Det første Ændringsforslag forkastedes med 38 Stemmer mod 19 og det andet med 37 Stemmer mod 18. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 45 Stemmer mod 19.

— Til eneste Behandling i Folketinget stilledes en redaktionel Ændring, og Lovforslaget vedtoges derefter i begge Ting, i Folketinget med 78 Stemmer mod 46 og i Landstinget med 34 Stemmer mod 14.

52. Lov om Ændringer i Lov Nr. 346 af 20. Juni 1921 om anerkendte Sygekasser. (Minister for Sundhedsvæsen *Rubow*). [A. Sp. 3853—C. Sp. 287, 1329, 1403].

Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2385). 1. Beh. $\frac{3}{5}$ (F. Sp. 2907). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Weygaard, Borgbjerg, Valdemar Olsen, Chr. Hansen, Simonsen, Holger Larsen, Chr. Søgaard [Form.], Vanggaard, Samuelsen, A. Chr. Christensen, Julin, Johannes Lou, Carlsen-Skiødt [Skr.], Sven og A. M. Hansen). Betænkning (B. Sp. 1343) afgiven $\frac{12}{5}$. (Ordfører: Chr. Søgaard). 2. Beh. $17\frac{18}{5}$ (F. Sp. 5569, 5613). 3. Beh. $20\frac{0}{5}$ (F. Sp. 5757). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $23\text{--}24\frac{4}{5}$ (L. Sp. 1485, 1529). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Ludvig Christensen, Henriette Crone, A. P. Hansen, I. A. Hansen, Jepsen Christensen, Olga Knudsen [Form.], Thomas Larsen, Lewinsky, Rasmus Nielsen, P. C. Petersen, Piper, Johanne Rambusch, S. Rasmussen [Skr.] og Inger Gautier Schmit). Betænkning (B. Sp. 2243) afgiven $17\frac{6}{6}$. (Ordfører: Olga Knudsen). 2. Beh. $24\frac{4}{6}$ (L. Sp. 2203). 3. Beh. $24\frac{6}{6}$ (L. Sp. 2238). *Tilbagesendt til Folketinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 2425) afgiven $29\frac{0}{6}$. Eneste Beh. $1\frac{7}{7}$ (F. Sp. 6971). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 201).

Forslaget til nærværende Lov blev ikke fremsat for at foretage en Revision af Sygekasseloven, men som et Led i Ministeriets Bestræbelser for at bringe Statens Udgifter ned, hvilket ogsaa mentes at burde gennemføres paa Sygekassernes Omraade, nemlig ved at formindske Statstilskuddet i Overensstemmelse med det ændrede Prisniveau og at indføre mere betryggende Kontrol med Hensyn til Indtægtsgrænsen. Statens Tilskud til Sygekasserne var i 1914—15 meget nær 4 Mill. Kr. Under Hensyn til det forøgede Medlemsantal og Prisniveauet skulde det nu være 9,9 Mill. Kr., medens det i Virkeligheden er 14,2 Mill. Kr. Hensynet til det nuværende Medlemsantal og Prisniveauet krævede derfor en Formindskelse af Statens Tilskud paa godt 4 Mill. Kr. Det var den Opgave, Lovforslaget først og fremmest

tog Sigte paa, og det gik da ud paa at sætte Statstilskuddet ned paa tre Punkter. Det ene Punkt er *Statstilskuddet pr. Medlem*. I 1921 forhøjedes dette Tilskud fra 2 Kr. til 3 Kr. pr. Medlem. Under Hensyn til det faldende Prisniveau foresloges en Reduktion med 1 Kr. Statens Besparelse herved vil, da Medlemsantallet er ca. $1\frac{1}{2}$ Million, udgøre $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Nedsættelsen med $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. vil udgøre i alt $3\frac{3}{4}$ pCt. af Sygekassernes samlede Udgifter, der forrige Finansaar udgjorde ca. 40 Mill. Kr.

Det andet Punkt er *Tilskuddet til Lægehjælp*. Sygekassernes Udgift til Lægehjælp er siden 1914 steget uforholdsmæssigt og ligger nu langt over, hvad der svarer til Prisniveauet. I 1925 var Sygekassernes Udgift til Lægehjælp ca. 16 Mill. Kr. Heraf betaler Staten ifølge Loven 25 pCt., 4 Mill. Kr. Det foresloges nu i Lovforslaget, at Staten kun skal betale 15 pCt. Besparelsen herved udgør 1,6 Mill. Kr.

Det tredje Punkt angaar *Medicinen*. Indtil 1921 ydede Statskassen ikke Refusion for denne Sygehjælp, men i 1921 indførtes en Refusion fra Staten paa 25 pCt. Dette synes at have medført en stærk Forøgelse af Sygekassernes Medicinforbrug, der er vokset langt ud over, hvad Prisniveauet og Pristallet gør berettiget. Det foresloges nu at ophøre med denne Refusion, og Besparelsen herved vil være ca. 1 Mill. Kr. Som Kompensation herfor vil de Sygekasser, som har givet $\frac{3}{4}$ Medicinhjælp, kunne nøjes med at give $\frac{1}{2}$ Medicinhjælp til deres Medlemmer, som Tilfældet er indenfor mange Kasser. I øvrigt mente Ministeriet at kunne give Sygekasserne Anvisning paa Indkøb af en Medicin, som er kvalitativt lige saa god og i Pris væsentligt lavere.

Den samlede Besparelse for Statskassen ved disse Udgiftsreduktioner vil blive ca. 4,1 Mill. Kr., hvilket betyder en Reduktion af Statstilskuddet med ca. 30 pCt.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag omhandlede disse 3 Punkter og medtog derudover kun to Ændringer i Sygekasselovens §§ 9 og 11 for at etablere en mere effektiv Kontrol end hidtil med, at kun ubemidlede Personer staa som Medlemmer af anerkendte Sygekasser. Under Lovforslagets Behandling fremsatte imidlertid Ministeren for Sundhedsvæsenet, foranlediget af Ønsker fra forskellige Sider, andre Ændringsforslag, saa at den vedtagne Lov medfører flere Ændringer i den gældende Sygekasselov. Disse er følgende:

Ved § 1 føjes til § 6, 1ste Stykke, i Sygekasseloven, som bestemmer, hvem der kan være nydende Medlem af en Sygekasse:

»Forældrelose Børn, hvem der ikke paa anden Maade

ved Lovgivningens Regler er sikret Adgang til Sygehjælp, kan — de sædvanlige økonomiske Betingelser forudsat — uden Hensyn til Aldersgrænse nedad være selvstændige ubemidlede nydende Medlemmer af en Sygekasse, dog uden andre Rettigheder end Ret til Sygehjælp (herunder ikke Pengehjælp). Denne Særstilling ophører i hvert Fald ved det fyldte 15de Aar.«

Til § 6, 2det Stykke, føjes: »De Indtægts- og Formuegrænser, som fastsættes i fremtidige Bekendtgørelser, skal være ens for alle de i 1ste Stykke nævnte Kategorier af Personer. — Hvor Talen er om Personer, hvis Indtægtsforhold er usikre, vil de i Bekendtgørelsen fastsatte Indtægtsgrænser kunne forhøjes med indtil 20 pCt.«

Disse Ændringer indsattes efter Forslag af Ministeren. Første Del var tiltraadt af hele Udvalget, dog kun subsidiært af de Konservatives og de Radikales Repræsentanter, der havde stillet Forslag om en helt ny Affattelse af § 6, se nedenfor. Den sidste Tilføjelse var ikke tiltraadt af Socialdemokraterne og vedtoges kun med 76 Stemmer mod 65.

Den næste Ændring, Lovens § 2, vedrører Sygekasse-lovens § 13 og gaar i første Række ud paa at nedsætte det dør normerede Statstilskud til Sygekasserne af 3 Kr. pr. Medlem til 2 Kr. og at stryge Bestemmelsen om, at der af Statskassen refunderes Sygekasserne en Del (en Fjerdedel) af disses Udgifter *til Medicin*; hvoraf følger Ændring i enkelte andre Paragraffer.

Dernæst tilføjes som en ny Bestemmelse i § 13:

»Tilskuddet til Sygekassernes Udgifter til Lægehjælp maa ikke overstige 2,4 Mill. Kr. aarlig, hvilket Beløb dog, saafremt der sker betydelige Forandringer i det samlede Antal af Sygekassernes ubemidlede nydende Medlemmer, kan forhøjes eller nedsættes ved Finansloven i Forhold til Stigning eller Nedgang i Antallet. For saa vidt denne Bestemmelse medfører, at Statstilskuddet til Sygekassernes Udgifter til Lægehjælp ikke vil kunne ydes med en Fjerdedel af Udgifterne, nedsættes dette Tilskud forholdsvis for samtlige Sygekasser.« samt følgende nye Stykke i § 13:

»Ministeren for Sundhedsvæsen bemyndiges til i de første 3 Aar efter denne Lovs Ikrafttræden indenfor et samlet Beløb af 100 000 Kr. aarlig at bevilge et ekstra-

ordinært Statstilskud til saadanne Sygekasser, som paa Grund af ganske særlige Forhold har været ude af Stand til at opsamle en passende Reservefond.«

Den sidste Bestemmelse vedtoges med Tilslutning fra alle Sider, hvorimod den første nye Bestemmelse kun vedtoges med 74 Stemmer mod 51, og selve § 2 vedtoges med 75 Stemmer mod 66.

Lovens § 3 medfører en ny Affattelse af Sygekasse-lovens § 9, nemlig følgende:

»Om nogen efter sin økonomiske Stilling kan optages eller forblive staaende som nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, samt om Sygekassen er berettiget til Tilskud fra Staten for et nydende Medlem (jfr. § 6), forelægges i Tvivlstilfælde et Udvalg, bestaaende af et Medlem, der ikke maa være Medlem af Sygekassen, valgt af Kommunalbestyrelsen, et af Kassens Bestyrelse valgt Medlem og en Læge med Sygekassepraksis, valgt af Stedets Kommunalbestyrelse. Ønsker ingen Læge at tiltræde Udvalget, vælger Kommunalbestyrelsen en anden Mand eller Kvinde som det tredie Medlem af Udvalget. Valgene gælder for 2 Aar. Det førstnævnte, af Kommunalbestyrelsen valgte Medlem er Formand for Udvalget. I København og Købstæder med over 10 000 Indbyggere er Kommunalbestyrelsen berettiget til at bestemme, at der skal nedsættes 2 eller flere Udvalg.

I Landkommuner og Købstæder med 10 000 Indbyggere eller derunder sammenkalder Formanden Udvalget mindst hvert tredie Aar, efter at Kommuneskattelisten har været fremlagt til Eftersyn, hvorefter Udvalget sammenligner Sygekassernes Medlemsfortegnelse med denne Liste. Udvalget kan derhos om fornødent hos Ligningsmyndigheden begære Oplysning om, hvorvidt et Medlems Indtægt og Formue ligger under eller over den af Ministeren for Sundhedsvæsen fastsatte Indtægts- og Formuegrænse. Udvalget er berettiget til at fordele Arbejdet saaledes, at der hvert Aar kontrolleres en Trediedel af Medlemmerne. Sygekasser og Ligningsmyndigheder er pligtige til at stille Medlemsfortegnelser og Kommuneskattelister til Udvalgets Rådgighed, dog at de ikke maa offentliggøres. Paa Grundlag af det fremkomne Materiale træffer Udvalget Beslutning for hvert enkelt Sygekassemedlems Vedkommende.

I København og Købstæder med over 10 000 Indbyggere udtager de anerkendte Sygekassers Revisorer, jfr. § 29, Nr. 5, hvert Aar mindst 10 pCt. af vedkommende Sygekasses ubemidlede nydende Medlemmer til Bedømmelse af Udvalget, der, saa snart det har modtaget Fortegnelse over de af Revisorerne udtagne Medlemmer, træffer Beslutning for hvert enkelt af disse efter foranstaaende Regler.

Henvendelse til Udvalget kan i øvrigt til enhver Tid ske fra den, om hvis Medlemsret der er Spørgsmaal, samt fra Sygekasseinspektøren, Sygekassens Bestyrelse, de af Kassen benyttede Læger og vedkommende Kommunalbestyrelse. Henvendelsen rettes til Udvalgets Formand, som derefter foranlediger Udvalgets Sammentræden.

Udvalgets Beslutning indsendes efter derom af Ministeren fastsatte Regler til Sygekasseinspektøren, der træffer Bestemmelse om, hvorvidt han kan tiltræde den. Sygekasseinspektørens Afgørelse kan indankes for Ministeren af Udvalget eller af enhver af de øvrige, som efter foranstaaende Stykke kan indbringe Sagen for Udvalget.

De nærmere Regler om Udvalgets Virksomhed fastsættes af Ministeren.«

Denne Affattelse stemmer i det væsentlige med det af Ministeren i det forelagte Lovforslag foreslaaede, men den ændredes paa enkelte Punkter i Folketinget efter Ministerens Forslag, tiltraadt af Venstre, Konservative og Radikale, saaledes at de paagældende Ændringsforslag vedtoges med 92 Stemmer mod 51 og selve § 3 med samme Stemmatal. Hensigten med denne er at etablere en mere effektiv Kontrol end hidtil med, at kun ubemidlede Personer staa som Medlemmer af anerkendte Sygekasser. Forslaget er udarbejdet paa Grundlag af den af Kommissionen angaaende Pligtkørsler og andet kommunalt Pligtarbejde fremsatte Henstilling.

Lovens § 4 omredigerer sidste Stykke af Sygekasse-lovens § 11, der fastsætter Følgerne af en Undladelse fra et Sygekassemedlems Side af at indberette til Sygekassens Bestyrelse, at han paa Grund af forandrede økonomiske Forhold mulig ikke længere er ubemidlet. De nye Bestemmelser gaar ud paa:

»Undlader et Sygekassemedlem dette, skal det i § 9 omhandlede bedømmende Udvalg, hvis det senere finder,

at han ifølge sine økonomiske Forhold er uberettiget til at være ubemidlet nydende Medlem af Sygekassen, og at hans Indtægt eller Formue i 2 Aar eller mere har ligget i væsentlig Grad over de Grænser, som er fastsat i den i Medfør af § 6, 2det Stykke, udstedte Bekendtgørelse, indberette Sagen til Sygekasseinspektøren, der kan paalægge den paagældende at udrede dels til Sygekassen et Beløb svarende til den Sygehjælp, han maatte have oppebaaret fra Sygekassen i Løbet af de 2 sidste Aar, dels til Statskassen et Beløb svarende til det Statstilskud, som Sygekassen har oppebaaret for Medlemmet i Løbet af nævnte Tidsrum.

Saafernt et Medlem i den i 2det Stykke omhandlede Erklæring eller i øvrigt overfor Sygekassen eller det bedømmende Udvalg svigagtigt har meddelt urigtige Oplysninger om sine Forhold, mister han sin Medlemsret, ligesom han kan tilpligtes at udrede Godtgørelse til Sygekassen og Staten efter de i foranstaaende Stykke givne Regler, selv om han uberettiget har været Medlem af Sygekassen i kortere Tid end 2 Aar.

Overtrædelse af Bestemmelserne i 4de Stykke om Dobbeltforsikring saavel som i øvrigt Svig mod Kassen medfører Tab af Medlemsret og den paagældende kan tilpligtes at erstatte de med Urette oppebaarne Ydelser fra Sygekassen.

De af Sygekasseinspektøren i Henhold til foranstaaende Bestemmelser trufne Afgørelser angaaende Udredelse af Godtgørelser til Sygekassen eller Staten kan i alle Tilfælde af vedkommende Medlem eller Sygekassens Bestyrelse indenfor en Frist af en Maaned indankes for vedkommende Minister, hvis Afgørelse er endelig.

De Beløb, som det i Henhold til foranstaaende er paalagt et Sygekassemedlem at udrede, kan inddrives ved Udpantning.«

Paragraffen, der tilsigter en Skærpelse af Sygekassernes herhenhørende Bestemmelser, vedtoges uforandret som af Ministeren foreslaaet. I Bemærkningerne til Lovforslaget udtales til nærmere Forstaaelse af Udtrykket »i væsentlig Grad« i Paragraffens 2det Stykke, at Ministeriet vil mene, at Indtægten eller Formuen i væsentlig Grad overstiger de paagældende Grænser, naar Indtægten eller Formuen ligger 10—15 pCt. eller mere over Grænserne.

Lovens § 5, der med 75 Stemmer mod 65 (Socialdemokrater og Radikale) indsattes i Folketinget efter Forslag af Ministeren, tiltraadt af Venstre og Konservative, giver en ny Affattelse af Sygekasselovens § 15 om Frikørsel for Sygekassemedlemmer, der efter Udtalelser i Betænkningen fra Forslagsstillerne har virket »alt andet end tilfredsstillende«. De nye Bestemmelser er væsentlig i Overensstemmelse med et Forslag, der blev stillet af Kommissionen ang. Pligt-kørsler og andet kommunalt Pligtarbejde.

Den nye § 15 lyder saaledes:

»Ubemidlede nydende Medlemmer af anerkendte Sygekasser, som bor paa Landet eller paa en Købstads Markjorder — i sidste Tilfælde dog kun, naar de bor over 1 km udenfor Bygrænsen —, er berettigede til af den Kommune, hvori paagældende bor, for dem selv samt deres Børn (jfr. § 14) under 15 Aar, for saa vidt de bor indenfor Kommunens Omraade, at forlange Befordring afgivet til Afhentelse af den af Sygekassen benyttede Læge eller Jordemoder eller efter Omstændighederne til den syges Henbringelse til — og Hjembringelse fra — bemeldte Læge eller Jordemoder eller det Sygehus, hvorpaa Sygekassen har Indlæggelsesret mod nedsat Betaling, og som i det foreliggende Tilfælde bør benyttes, jfr. § 14 og nærværende Paragrafs 4de Stykke.

Til Børn, som er anbragt i Arbejdsforhold (Lærlinge- eller Tjenesteforhold eller lignende) udenfor Hjemmets Sygekasses Omraade, og som af Aldershensyn ikke kan blive optaget i den stedlige Sygekasse, skal der af Opholdskommunen ydes samme Befordring, som Kommunen er pligtig at yde de i Kommunen bosatte Sygekassemedlemmer.

Befordringen tilvejebringes ved Kommunalbestyrelsens Foranstaltning — eventuelt i Henhold til derom mellem Kommunen og vedkommende Læger, Jordemødre og Sygehuse afsluttede Overenskomster — og saaledes, at Omkostningerne derved i alle Tilfælde forlods udredes af Kommunens Kasse.

Udgiften ved Befordring af eller til Læge og Jordemoder indenfor en Vejlængde af 10 km fra den syges Bopæl frem og lige saa langt tilbage afholdes af Kommunen. — Bor nærmeste Læge og Jordemoder over 10 km fra den syges Bopæl, afholder Kommunen ogsaa hele Udgiften for

Befordringen af eller til disse, medens Sygekassen ellers maa yde Kommunen Godtgørelse for Befordring ud over nævnte Grænse.

Udgiften ved Befordring fra den syges Bopæl til det nærmeste Sygehus, hvorpaa Sygekassen har Indlæggelsesret mod nedsat Betaling, og lige saa langt tilbage afholdes af Kommunen. Taler Forholdene i det enkelte Tilfælde for Indlæggelse paa et fjernere liggende Sygehus, hvorpaa Sygekassen har Indlæggelsesret mod nedsat Betaling, afholdes Befordringsudgiften ud over Vejlængden til det nærmest liggende Sygehus og eventuelt tilbage ligeligt af Sygekassen, Kommunen og Amtskommunen.

Skønner Kommunalbestyrelsen, at Misbrug af Frikørsel har fundet Sted, er den bemyndiget til at bestemme, at vedkommende Sygekassemedlem for hver Befordring skal erlægge en Kontrolafgift til Kommunen af en Fjerdedel af Kørselsudgiften, dog højst 2 Kr. Det tilkommer i øvrigt Kommunalbestyrelsen at fastsætte den Fremgangsmaade, som skal følges med Hensyn til Rekvisition af Befordring.

Ubemidlede nydende Sygekassemedlemmer og deres Børn (jfr. § 14) under 15 Aar, som bor i Købstæder, i Handelspladser eller paa Købstæders Markjorder indenfor en Kilometers Afstand fra Bygrænsen, har Ret til ved Kommunens Foranstaltning vederlagsfrit at befordres til eller fra Distriktets Sygehus eller den behandlende Læge, naar Lægen erklærer Befordringen for nødvendig.

Ubemidlede nydende Sygekassemedlemmer og deres Børn (jfr. § 14) under 15 Aar, der paa Rejse, Besøg, ved Arbejde eller lignende midlertidig opholder sig udenfor deres Sygekasses Omraade og som Følge af pludselig Sygdom eller Ulykkestilfælde nødvendig maa have Lægehjælp eller maa indlægges paa Sygehus, er berettiget til af den Kommune, indenfor hvis Omraade de paa dette Tidspunkt befinder sig, at kræve samme Befordring, som Kommunen er pligtig at yde de i Kommunen bosatte Sygekassemedlemmer, dog at de ikke kan fordre sig hjembragt fra Læge eller Sygehus.

De Sygekassemedlemmer i denne Paragraf tillagte Befordringsrettigheder omfatter ikke alene Befordring med Automobil eller Hestekøretøj, men ogsaa Befordring med Jernbane, Ruteautomobil, Dampskib, Færge o. lign.

Sygekassens Vedtægt skal indeholde de fornødne Bestemmelser til Forebyggelse af Misbrug fra Medlemmernes Side af de dem her tillagte Rettigheder.»

Ved Lovens §§ 6, 7 og 8 foretoges en Del Ændringer i Sygekasselovens §§ 19, 21 og 22 om Lægehjælpen. Det udtales i Betænkningen af det Mindretal, som bestod af Venstre og Konservative, at Sygekassernes stærkt stigende Lægeudgifter i de senere Aar tyder paa, at Misbrug af »fri Læge« finder Sted. Der aabnes derfor Udvej for, at der skal foregaa »Lægevalg« for eet Aar ad Gangen ogsaa for de Sygekassers Vedkommende, som betaler pr. Ydelse, saaledes som det er Tilfældet med de Sygekasser, der har fast Akkord med Lægen. Dette sker ved til § 22 i Sygekasseloven at føje følgende som nyt Nr. 1 og 2:

»I en anerkendt Sygekasses Vedtægt kan bestemmes:

1. at Medlemmerne ved hvert Regnskabsaars Begyndelse vælger, hvilken af de nærmestboende Læger de i dette Aar vil benytte, og at Sygekassen i saa Fald kun betaler Lægehjælp eller refunderer Betaling for Lægehjælp, som er ydet af denne Læge eller eventuelt hans Stedfortræder til vedkommende Medlem,

2. at Sygekassens Bestyrelse, dersom den skønner, at Anvendelse af fri Lægehjælp vil være betænkelig for Kassens Økonomi, med Sundhedsministerens Samtykke kan bestemme, at der ikke ydes fri Lægehjælp, men at Sygekassen mod Forevisning af specificerede og kvitterede Regninger fra Lægen refunderer Medlemmerne mindst tre Fjerdedele af det Beløb, som Sygekassen efter den gældende Overenskomst skal betale Lægen for den paagældende Lægehjælp, beregnet efter Betaling pr. Ydelse.

Sygekasser, som har benyttet sig af den i foranstaaende Stykke hjemlede Ret til kun at yde delvis Lægehjælp, kan i Vedtægten yderligere bestemme, at Bestyrelsen, naar særlig Trang er til Stede, for langvarige eller særlig kostbare Sygdomstilfælde kan bevilge et Beløb som Ekstrahjælp udover, hvad der i øvrigt som almindelig Regel refunderes Medlemmerne som Bidrag til de af dem afholdte Udgifter til Lægehjælp. Sygekassen kan dog ingen Sinde i Løbet af et Regnskabsaar til den heromhandlede Ekstrahjælp i alt bevilge at større samlet Beløb end 1 Kr. pr. ubemidlet

nydende Medlem, der stod i Kassen ved Aarets Begyndelse. Kassen er berettiget til at medtage de saaledes afholdte Beløb til Beregningen af Statstilskuddet til Lægeudgifter, dog at det skal opføres særskilt paa Statstilskudsskemaet.«

Ændringsforslaget herom var stillet af Ministeren og tiltraadt af Venstre og Konservative; det radikale Mindretal, der ikke kunde tiltræde Punkt 2, fordi den deri indeholdte Bestemmelse mentes let at kunne komme til at virke som en Hindring for Tilkaldelse af den fornødne Lægehjælp i de fattigste Hjem, stillede Underændringsforslag om at udstemme Punkt 2, men det forkastedes med 76 Stemmer mod 15.

Lovens § 9 føjer til § 29 i Sygekasseloven, som fastsætter, hvad en anerkendt Sygekasses Vedtægt skal indeholde, følgende: »enhver Sygekasse skal have mindst 2 Revisorer; for saa vidt angaar Sygekasser i København og Købstæder med over 10 000 Indbyggere, skal en af Revisorerne enten være autoriseret i Henhold til Lov Nr. 117 af 14. Maj 1909 eller anerkendt af Ministeren for Sundhedsvæsen som Sygekassens Revisor;«.

Bestemmelsen indsattes efter Forslag af Ministeren, tiltraadt af Udvalget undtagen Socialdemokraterne, og vedtoges med 91 Stemmer mod 51.

Ved § 10 føjes, som Følge af den umiddelbart foran nævnte Ændring, til Sygekasselovens § 31:

»Samtidig med den foran omhandlede Revision skal Revisorerne paase, at de i § 9 omhandlede Kontrolforanstaltninger er iværksat som foreskrevet.«

§ 11 indsætter i § 32 i Sygekasseloven som nyt 2det Stykke følgende Bestemmelse:

»Naar den gennemsnitlige Udgift pr. ubemidlet nydende Medlem til Lægehjælp i en Sygekasse, som yder fri Lægehjælp, i det foregaaende Regnskabsaar har overskredet den gennemsnitlige Lægeudgift pr. Medlem i den tilsvarende Gruppe Kasser (henholdsvis københavnske, Provinsby- eller Land-Sygekasser), som yder fri Lægehjælp, med 25 pCt. eller derover, henleder Sygekasseinspektøren Kassens Opmærksomhed paa dette Forhold.

Hvis Kassens gennemsnitlige Udgift til Lægehjælp herefter ikke i det følgende Aar nedbringes saa meget, at den højst udgør 20 pCt. over Gennemsnitsudgiften pr. Medlem

i den tilsvarende Gruppe Kasser, som yder fri Lægehjælp, kan Sygekasseinspektøren, naar Forholdene i øvrigt taler derfor, kræve, at Kassen skal ophøre med at yde fri Lægehjælp og indtil videre overgaa til at yde Betaling for Lægehjælp paa den i § 22, Nr. 2, omhandlede Maade.

Sygekasseinspektørens Krav skal fremsættes inden 1. Juli til Efterfølgelse fra førstkommende 1. Januar.

Sygekassen er dog efter 1 Aars Forløb, saafremt den formener, at Forholdene nu har ændret sig, berettiget til overfor Sygekasseinspektøren at rejse Spørgsmaalet om paa ny at yde fri Lægehjælp.«

Denne Ændring, der indsattes efter Forslag af Ministeren, tiltraadt af Venstre og Konservative, vedtoges med 76 Stemmer mod 66.

Ved Lovforslagets 1. Behandling i Folketinget anbefalede det af Venstres Ordfører og de Konservatives Ordfører, henholdsvis Chr. Søgaard og Lou, medens Socialdemokraternes Ordfører, Weygaard, udtalte, at Lovforslaget ikke kunde vente Tilslutning fra Socialdemokratiets Side, og at det endog var »ganske umuligt blot som Forhandlingsgrundlag«. De Radikales Ordfører, A. M. Hansen, udtalte, at Lovforslaget, som det var fremsat, vil udsætte den frivillige Sygeforsikring for en alvorlig Fare, men at hans Parti var rede til at søge Besparelser opnaaet paa visse nærmere nævnte Punkter, forudsat, at disse Besparelser ikke formindsker det Gode, som Forsikringen er for Befolkningen.

I Betænkningen omtales først de to ovenfor omtalte Ændringsforslag, som tiltraadtes af *hele Udvalget*.

Venstremindretallet udtalte, at det »giver Tilslutning til den i Lovforslaget som i de andre Nedskæringsforslag nedlagte Grundtanke, at Parikronen skal anerkendes i Statens Husholdning, og fremhæver, at naar Kronekursen 1921 og nu sammenholdes, betyder de her foreslaaede Nedsættelser i Statstilskuddet til de anerkendte Sygekasser ingen reel Nedsættelse. Mindretallet har den Opfattelse, at der har fundet Misbrug Sted af de Goder, Sygekasserne yder, naar der henses til den Kendsgerning, at Sygekassernes nominelle Udgifter pr. Medlem har været stærkt stigende, samtidig med at Kronen er gaaet op i Pari, og det bifaldes fuldt ud, at man ved Revisionen af Loven søger at hemme disse Misbrug, saaledes som det sker ved Forslaget om de ændrede Kontrolbestemmelser og ved de af Ministeren stillede Ændringsforslag«.

Det *socialdemokratiske Mindretal* kunde ikke tiltræde Lovforslaget, »da dets Gennemførelse vil nødvendiggøre enten en utilbørlig Forringelse af Kassernes Ydelser eller en betydelig Forhøjelse af Sygekassekontingentet i en Tid, hvor de besiddende i Samfundet fra Regeringens Side loves betydelige Takst- og Skattenedsættelser. Dertil kommer, at en Forhøjelse af Sygekassekontingentet i en Tid, hvor der i vort Land er ca. 70 000 arbejdsløse, vil umuliggøre for de i økonomisk Henseende daarligst stillede at kunne betale det forhøjede Kontingent. Mindretallet kan ikke anerkende, at den foreslaaede Nedsækering er paakrævet eller berettiget, og det er en fuldstændig urigtig Paastand, naar det paastaas, at de her foreslaaede Nedsættelser i Statstilskuddet ikke betyder nogen reel Nedsættelse i Kassernes Statstilskud«. Derefter omtalte Mindretallet nærmere de enkelte af Ministeren foreslaaede Ændringer, som vil bevirke Nedsættelse, og erklærede ikke at kunne tiltræde dem, der alle efter Mindretallets Mening var »væsentlige Forringelser af den nu gældende Sygekasselov«. Mindretallet sluttede med at udtale:

»Det kan ikke være Opgaven at faa kastet i Tusindvis af Lønarbejdere ud af Sygekasserne. De danske Sygekasser har ned gennem Tiderne vist sig saa værdifulde og samfundsnyttige, at de burde yderligere styrkes fra Lovgivningsmagtens Side, saaledes at det blev muligt ogsaa at faa de i økonomisk Henseende allerdaarligst stillede med i Kasserne, og vi ved, at vor Opfattelse deles af alle i praktisk Socialvirksomhed kyndige Mænd.«

Det *konserverative Mindretal* tiltraadte den foreslaaede Reduktion af Statstilskuddet. — Hvad angaar de foreslaaede nye Bestemmelser om Kontrollen med, hvem der kan være Medlem af Sygekasse, udtalte Mindretallet, at det »indtager det principielle Standpunkt, at der bør gives Adgang for hele Befolkningen til at kunne optages i de statsanerkendte Sygekasser med et Kontingent, der staar i Forhold til Indtægten, og hvor Statstilskuddet er begrænset til de ubemidlede Medlemmer«. For at fremme dette foreslog Mindretallet i Forening med det radikale Medlem af Udvalget en ny Affattelse af Sygekasselovens § 6, og dermed følgende Ændring af andre Paragraffer, om Adgang til Sygekasserne for bemidlede, men uden Statstilskud. Den foreslaaede Affattelse af § 6 lød saaledes:

»Som nydende Medlemmer af en anerkendt Sygekasse optages Personer i Alderen mellem 14 og 40 Aar (jfr. § 29, Punkt 2). Forældrelose Børn, hvem der ikke paa anden Maade ved Lovgivningens Regler er sikret Adgang til Sygehjælp, kan — de sædvanlige økonomiske Betingelser forud-

sat — uden Hensyn til Aldersgrænse nedad være selvstændige ubemidlede nydende Medlemmer af en Sygekasse, dog uden andre Rettigheder end Ret til Sygehjælp (herunder ikke Pengehjælp). Denne Særstilling ophører i hvert Fald ved det fyldte 15de Aar.

For *bemidlede* Medlemmers Vedkommende ydes der ikke Sygekassen Tilskud fra Staten, og disse Medlemmer skal udover det ordinære Kontingent erlægge et i Sygekassens Vedtægt fastsat særskilt Medlemsbidrag, der mindst skal have samme Størrelse som det offentlige Tilskud, Sygekassen oppebærer for hvert ubemidlet Medlem, og som i øvrigt skal fastsættes saaledes, at det i Forbindelse med det ordinære Kontingent maa anses for tilstrækkeligt til Dækning af de Udgifter, som de bemidlede Medlemmer paafører Sygekassen. — Sygekassens Ydelser for bemidlede nydende Medlemmer skal være de samme som for ubemidlede nydende Medlemmer. Saafremt en Ydelse paafører Sygekassen større Udgift for et bemidlet end for et ubemidlet Medlem, jfr. saaledes § 14, kan Sygekassen udligne denne Merudgift enten gennem det ovenfor nævnte særlige Medlemsbidrag eller ved samtidig med Ydelsen — efter derom i Vedtægten nærmere fastsatte Regler — hos Medlemmet at opkræve et Beløb til Dækning af Merudgiften.

Hvert 3die Aar udsteder Sundhedsministeriet en Bekendtgørelse til Sygekasserne og Kommunalbestyrelserne, indeholdende Vejledning med Hensyn til de Indtægts- og Formueforhold samt øvrige Omstændigheder (Indtægtens Art og Varighed, Gæld, Børneantal og lignende), der skal være afgørende for, hvorvidt et Medlem kan anses for bemidlet eller ubemidlet nydende Medlem.

Denne Bekendtgørelse, om hvis Affattelse Sygekasse-nævnet (jfr. § 27) gør Indstilling, udarbejdes af Indenrigsministeren efter Forhandling med et Udvalg paa 16 Medlemmer, der vælges med Halvdelen af hvert af Rigsdagens Ting efter Reglerne for Forholdstalsvalg.

Ændringsforslaget, som Ministeren og de øvrige Partier gik imod, forkastedes med 98 Stemmer mod 44.

Mindretallet udtalte derhos, at »uafhængigt af dette principielle Ønske maa Mindretallet kræve den sikrest mulige Garanti for, at de til enhver Tid gældende Regler om Optagelse og Forbliven i Sygekasserne overholdes«. — Mindretallet havde derfor tiltraadt flere af Ministerens Forslag og stillede selvstændigt, for at »understrege Sygekassernes eget Ansvar« for Lovreglernes Overholdelse, Ændringsforslag om at affatte 4de Stykke i Sygekasselovens § 17 saaledes:

»Ved Indsendelsen af den aarlige Opgørelse, paa Grundlag af hvilken Statstilskud beregnes, skal samtlige Bestyrelsens Medlemmer — eller et af Bestyrelsen dertil udpeget Udvalg — underskrive en Erklæring paa Tro og Love om, at den i Loven paabudte Revision har fundet Sted, og at der efter denne ikke dem bekendt i Sygekassen findes noget Medlem, der efter Lovens Regler er uberettiget til at staa som ubemidlet nydende Medlem af Sygekassen. Denne Erklæring er Betingelse for Statstilskuddets Tildeling.« — Ændringsforslaget forkastedes imidlertid med 113 Stemmer mod 30.

Mindretallet udtalte i Betænkningen:

»Under Lovforslagets Behandling er der fremkommet Oplysninger om, at Administrationen paa egen Haand har fortolket de Indtægtsgrænser, der i Overensstemmelse med Sygekasselovens § 6 er fastsat efter Forhandling med det ifølge Loven nedsatte Rigsdagsudvalg. Dette er end ikke blevet gjort bekendt med den anvendte, udvidede Fortolkning, og Mindretallet, der i det hele maa bestride Fortolkningens Berettigelse, finder, at der har fundet et utilbørligt Overgreb Sted fra Administrationens Side.« Mindretallet stillede derfor Ændringsforslag, sigtende til at hindre en Fremgangsmaade som den af Administrationen anvendte, idet det foreslog at føje til næstsidste Stykke i det af dem i Forening med det radikale Medlem stillede, ovenfor gengivne Forslag til Sygekasselovens § 6 følgende: »De Indtægts- og Formuegrænser, som fastsættes, skal være ons for alle de i Stykke 1 nævnte Kategorier af Personer. Et Medlem, hvis Indtægt i to paa hinanden følgende Aar overstiger den fastsatte Indtægtsgrænse med mere end 10 pCt., slettes som ubemidlet Medlem.« Det forkastedes imidlertid med 115 Stemmer mod 29. I øvrigt tiltraadte Mindretallet, som foran omtalt, de af Ministeren paa andre Punkter stillede Forslag.

Det radikale Mindretal kunde ikke tiltræde de af Ministeren foreslaaede ændrede Regler for Statstilskuddet, men mente, at da Statens Tilskud udgør $\frac{1}{3}$ af Sygekassernes samlede Udgifter, vil det falde automatisk, efterhaanden som Pristallet indvirker paa disse Udgifter, hvorfor »Opgaven for Staten vil være i saa stort Omfang som muligt at yde sin Støtte til Sygekassernes Bestræbelser for at faa Udgifterne til disse Ydelser nedsat. Herigennem varetages i lige Grad Sygekassernes og det offentliges økonomiske Tarv, medens en Gennemførelse af Lovforslagets Besparelser i Modsætning hertil dels vil medføre for adskillige Sygekasser Nødvendigheden af at gaa til en Kontingentforhøjelse med deraf følgende Medlemstab og dels vil nødvendiggøre

en Forøgelse af Kommunernes økonomiske Støtte til fattige Sygekassemedlemmer og til de fattige syge, der maatte blive trængt ud af Kasserne.«

Mindretallet tiltraadte »den Opfattelse, at de i Henhold til Loven fastsatte Grænser for Optagelse som ubemidlet Medlem i en anerkendt Sygekasse bør overholdes, og kan billige, at den i saa Henseende nødvendige Kontrol gennemføres«. Mindretallet tiltraadte Ministerens Forslag i saa Henseende, »men Mindretallet maa samtidig meget stærkt hævde, at tilfredsstillende Forhold paa det her nævnte Omraade først vil kunne indtræde ved en gennemgribende Omordning af de gældende Regler for Adgang til at blive Medlem af de statsanerkendte Sygekasser«, hvorfor Mindretallet i Forening med de Konservative stillede det foran gængivne Forslag om en ny Affattelse af Sygekasselovens § 6.

Mindretallet tiltraadte den af Ministeren foreslaaede nye Affattelse af Sygekasselovens § 15, der gaar ud paa at udvide Frikørselsretten til alle ubemidlede Sygekassemedlemmer, med Undtagelse af Bestemmelsen i 6te Stykke, der bemyndiger Kommunalbestyrelsen til, naar den anser det for paa krævet for at modvirke Misbrug, at afkræve en Kontrolafgift af en Fjerdedel af Kørselsudgifterne. Mindretallet stillede derfor Underændringsforslag om at udstemme dette, men det forkastedes med 75 Stemmer mod 66.

Endelig stillede Mindretallet, som foran omtalt, et Underændringsforslag om at udstemme Punkt 2 til Ministerens Forslag vedrørende Sygekasselovens § 22, om frit Lægevalg.

Til 3. Behandling stillede det radikale Medlem af Udvalget Ændringsforslag om Indsættelse i Loven af en saalydende Paragraf:

»Inden Udgangen af Aaret 1927 forelægger Regeringen Forslag, hvorved der aabnes Adgang for Personer, der ikke efter denne Lov regnes for ubemidlede, til at blive Medlemmer af Sygekasserne, dog saaledes, at de ikke faar Del i Statstilskuddet.«

Det fraaadedes imidlertid af Ministeren, som ved 2. Behandling havde udtalt Sympati for Tanken om at optage bemidlede og Løfte om at overveje en Ordning i saa Henseende, og under Hensyn hertil ligeledes af Venstres og de Konservatives Ordførere, medens Socialdemokraternes Ordfører anbefalede at undlade at stemme for det. Det forkastedes derefter med 42 Stemmer mod 19, medens 63 afholdt sig fra at stemme. Lovforslaget vedtoges derefter med 72 Stemmer mod 63.

I Landstinget anbefalede Lovforslaget af Venstres og de Konservatives Ordførere, henholdsvis Olga Knudsen og Piper, medens Socialdemokraternes Ordfører, Henriette

Crone, »absolut og afgjort« tog Afstand fra det, og de Radikales Ordfører, Johanne Rambusch, udtalte sin Villighed til en Forhandling, men tillige Nødvendigheden af en temmelig gennemgribende Forandring af Lovforslagets § 2.

I Udvalget indstillede *Flertallet*, bestaaende af Venstre og de Konservative, Lovforslaget til Vedtagelse med en mindre Ændring, medens Socialdemokraterne indstillede Lovforslaget til Forkastelse, hvad ligeledes de Radikales Repræsentant gjorde af Hensyn til den i § 2 foreslaaede Reduktion af Statens Tilskud, som Mindretallet nærmere udviklede ikke at kunne gaa med til. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 37 Stemmer mod 23.

Folketingets Udvalgs Flertal, Venstre og Konservative, anbefalede det af Landstinget vedtagne Lovforslag til Vedtagelse, de andre 2 Partier til Forkastelse, og ved eneste Behandling i Folketinget vedtoges Loven derefter med 74 Stemmer mod 65.

53. Lov om Tillæg til Lov om Udøvelse af Tandlægevirksomhed af 25. Februar 1916. (Ministeren for Sundhedsvæsen *Rubow*). [A. Sp. 6135—C. Sp. 1053, 1295].

FremSAT i *Landstinget* $19/5$ (L. Sp. 1395). 1. Beh. $24/5$ (L. Sp. 1527). 2. Beh. $30/5$ (L. Sp. 1613). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 1658). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $9/6$ (F. Sp. 6286). 2. Beh. $16/6$ (F. Sp. 6352). 3. Beh. $21/6$ (F. Sp. 6548). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 141).

Lovens Indhold er enslydende med et Lovforslag, som af Indenrigsminister Hauge med Titel »Forslag til Lov vedrørende Indførelse af dansk Sundhedslovgivning i de sønderjydske Landsdele« den 18. Marts 1925 fremsattes i Landstinget, men ikke da blev gennemført, se Aarbog 1924—25, Side 350.

Det bestemmer, at Personer, der inden den 1. Januar 1923 har taget tysk Tandlægeeksamen, og som inden den 1. Januar 1918 var bosatte indenfor de sønderjydske Landsdele eller hjemmehørende dèr, skal efter Ansøgning, indgivet til Ministeren for Sundhedsvæsen, kunne opnaa Tilladelse til at udøve Tandlægevirksomhed her i Landet i Overensstemmelse med Lov om Udøvelse af Tandlægevirksomhed af 25. Februar 1916.

Ministeren oplyste, at det drejer sig kun om 2 Tandlæger, som inden Genforeningen havde paabegyndt deres

Studier, men først afsluttet dem i 1923. Ved Lov Nr. 273 af 28. Juni 1920 om Udvidelse af Sundhedslovgivningens Gyldighed til de sønderjydske Landsdele § 1, Nr. 1, Post a., og § 1, Nr. 9, blev der givet Personer, der havde taget henholdsvis tysk medicinsk Embedseksamen og tysk farmaceutisk Kandidateksamen eller Medhjælpereksamen, Ret til at praktisere, og det maa findes rimeligt, at Personer, som har taget tysk Tandlægeeksamen, faar samme Ret, hvad ogsaa Sundhedsstyrelsen har anbefalet.

54. Lov om Ændring i Lov om Statens Tjenestemænd (Invalideforsikringsraadet m. m.). (Minister for Sundhedsvæsen *Rubow*). [A. Sp. 6351—C. Sp. 2161, 2209].

Fremsat i *Landstinget* 23/6 (L. Sp. 2120). 1. Beh. 27/6 (L. Sp. 2248). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bramsnæs, Bækgaard [Sekr.], Marie Christensen, Dahl, Fjising [Form.], Hansen-Stavnshjerg, Jensen [Aale], Kloppenborg-Skrumsager, Carl F. Madsen, Maegaard, J. Chr. Møller, Jørgen Møller, Stegger Nielsen, Piper og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 3139) afgiven 12/7. (Ordfører: Maegaard). 2. Beh. 13/7 (L. Sp. 2554). 3. Beh. 13/7 (L. Sp. 2556). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. 15/7 (F. Sp. 7646). 2. Beh. 15/7 (F. Sp. 7657). 3. Beh. 15/7 (F. Sp. 7658). *Loven stadfæstet 16. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 188).

Loven knytter sig nøje til den ligeledes i denne Samling vedtagne Lov om Invalideforsikringen, se Side A. Nr. 49 og er foranlediget ved de af Administrationskommissionen foreslaaede Ændringer i dennes Administration. De dér vedtagne Ændringer gaar ud paa, at Direktionen for Invalideforsikringsfonden ophæves, og de Opgaver, der hidtil har været henlagt til den nævnte Institution, fordeles mellem Sygekasseinspektoratet og Invalideforsikringsretten eller, som Institutionen herefter benævnes Invalideforsikringsraadet. Ligeledes indføres nye Benævnelser for Cheferne for de to Institutioner, Sygekassevæsenet og Invalideretten, idet Sygekasseinspektøren kaldes Direktør, og Præsidenten for Invalideretten kaldes Formand for Invalideretten.

Loven giver en ny Affattelse af de paagældende Paragraffer i Tjenestemandsløven, §§ 199—204, der overskrives *Direktoratet for Sygekassevæsenet*, og §§ 213—218 med Overskrift *Invalideforsikringsraadet*.

I Spidsen for Sygekassedirektoratet staar *Direktøren* for Sygekassevæsenet med Lønning 10 500 Kr., og der tillægges den nuværende Direktør (den tidligere Sygekasseinspektør) et ikke pensionsgivende, personligt Tillæg af 1 100 Kr. aarlig af Hensyn til, at denne Normering af Embedet langt fra vil give Sygekasseinspektøren Dækning for Inddragningen af Honoraret (2 700 Kr. + 10 pCt.) som Forretningsfører for Invalideforsikringsfonden, ligesom Omordningen af Invalideforsikringens Administration medfører, at Sygekassedirektøren maa overtage en væsentlig Del af det Arbejde, som hidtil har været udført af Fondens samlede Direktion. I Lovforslaget var Tillæget foreslaaet til 2 000 Kr., men det nedsattes efter Forslag af Landstingsudvalget med den Begrundelse, at den paagældende Tjenestemands samlede aarlige Godtgørelser derved nøjere er afpasset efter hans nuværende Lønning, end Tilfældet var efter Forslaget. Loven indeholder saa Bestemmelser om de øvrige Tjenestemænd i Sygekassedirektoratet.

I Spidsen for Invalideforsikringsraadet staar dettes *Formand*, ligeledes med Lønning 10 500 Kr., og desuden anføres de øvrige Tjenestemænd og deres Lønninger, samt endelig er der Regler om Honorarer til Medlemmerne af Raadet m. v.

Ministeren oplyste, at ved Ophævelsen af Invalidefondens Direktion indvindes en Personalebesparelse paa 20 Personer. Yderligere medfører Loven, at 4 Kontorstillinger ved Sygekasseinspektoratet bortfalder, saaledes at Loven i alt medfører Bortfald af 24 Stillinger, medens der paa den anden Side maa oprettes 7 nye Stillinger under Sygekasseinspektoratet og Invalideretten. Den effektive Personalebesparelse udgør derefter i alt 17 Stillinger. Dette vil medføre en direkte Besparelse paa ca. 33 000 Kr., hvortil kommer Besparelsen paa Kontorholdsudgifterne, i alt ca. 4 000 Kr., tilsammen en Besparelse paa 37 000 Kr.

I Landstingsudvalgets Betænkning nævnes, at Udvalget modtog en Skrivelse fra »Foreningen af Tjenestemænd ved sociale Institutioner«, hvori bl. a. fremsattes Anmodning om, at de Personer, der i Henhold til denne Lov ansættes i nyoprettede faste Stillinger af samme Art som de ikke-faste Stillinger, i hvilke de hidtil har fungeret, ved Stillingernes første Besættelse erholder Tjenestealder fra Tidspunktet for deres Ansættelse ved Institutionerne i de omhandlede ikke-faste Stillinger. -- Udvalget fandt det naturligt, at der tages

et saadant Hensyn til disse Tjenestemænd, og mente, at der paa den kommende Normeringslov efter særlig Under søgelse for hver enkelt Tjenestemands Vedkommende bør tages Beslutning om eventuelt at tillægge dem forøget Tjenestealder til Imødekommelse af de derom fremsatte Ønsker, hvilket Ministeren tiltraadte ved 2. Behandling.

55. Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. (Minister for offentlige Arbejder *Stensballe*). [A. Sp. 4589—C. Sp. 1055, 1395].

Fremsat i *Folketinget* $25/2$ (F. Sp. 2581). 1. Beh. $11/3$ (F. Sp. 3281). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (N. P. Nielsen, A. C. Mortensen, Holger Larsen, F. K. Madsen, Andreasen [fra $18/3$: Knud Hansen], Bjerring, Hedelund [Form.], Vanggaard, J. C. A. Larsen, Aksel Jensen, Kyed, Ulrich [Skr.], Fibiger, Sven og Steen). Betænkning (B. Sp. 1897) afgiven $27/5$. (Ordfører: Hedelund). 2. Beh. $1/6$ (F. Sp. 6022). 3. Beh. $2/6$ (F. Sp. 6055). *Oversendt til Lands tinget*. 1. Beh. $8/6$ (L. Sp. 1846). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer (se A. Nr. 56). Betænkning (B. 2359) afgiven $23/6$. (Ordfører: Maegaard). 2. Beh. $27/6$ (L. Sp. 2244). 3. Beh. $28/6$ (L. Sp. 2253). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 143).

Loven, der afløser de i § 35 og § 36, Pkt. 5, i Lov om Motorkøretøjer af 6. Maj 1921 indeholdte Afgiftsbestemmelser, har i det væsentlige følgende Indhold:

§ 1. Af de her i Landet hjemmehørende, indregistreringspligtige Motorkøretøjer samt Side- og Paahængsvogne til saadanne svares en aarlig Afgift efter nedenstaaende Regler. Fritagne for Afgiften er:

Køretøjer, der tilhører Kongen, Medlemmer af det kongelige Hus eller Medlemmer af fremmede Fyrstehuse, de fremmede Magters Gesandtskabspersonale og Konsularembetsmænd, for saa vidt disse ikke er danske Statsborgere, endvidere Lastvogne og Traktorer, der er indregistrerede som tilhørende Hær og Flaade, Køretøjer, der er indregistrerede som tilhørende det kommunale Brandvæsen, samt Køretøjer, der udelukkende benyttes til Sygetransport, og ligeledes Køretøjer, der uden

at benytte Spor drives ved elektriske Luftledninger (o: de saakaldte Trolleyomnibusser), dog at det Beløb, der vilde fremkomme, hvis Afgift beregnedes af dem efter Reglerne i nærværende Lov, fradrages i vedkommende Kommuner Vejjudgifter, hvor disse lægges til Grund for Motorafgiftens Fordeling. Foregaar Kørselen gennem flere Kommuner, fordeles Fradraget paa disse i Forhold til den i hver af Kommunerne befarede Vejlængde. Endelig kan Ministeren for offentlige Arbejder helt eller delvis fritage for Afgiften saadanne Køretøjer, som udelukkende benyttes til Kørsel paa Ejerens egen Grund, naar der efter Ministerens Skøn foreligger tilstrækkelig Garanti herfor.

§ 2. Afgiften paahviler Ejeren af Køretøjet eller den Person, der har Brugsretten. Staten er berettiget til med Panteret fremfor al anden Gæld at søge Fyldestgørelse i Køretøjet for det sidst forfaldne Afgiftsbeløb med paaløbende Omkostninger, dog kun i et Aar efter Forfaldstiden. Hvis Afgiften ikke rettidig erlægges, skal Nummerpladerne fratages den paagældende ved Politiets Foranstaltning, saaledes at Køretøjet ikke maa benyttes. Naar Nummerpladerne er fjernet fra et Køretøj, kan de ikke udleveres igen, før hele den Køretøjet ved Fjernelsen paahvilende og senere paaløbne Afgift er betalt. Saafremt et Køretøj benyttes, uden at Afgift er betalt, ifalder Ejeren (Brugeren) en Bøde fra 20 til 500 Kr.

§ 3. Ministeren for offentlige Arbejder fastsætter efter Forhandling med Justitsministeren og Finansministeren de nærmere Regler for Konstateringen af Motorkøretøjers og Side- og Paahængsvognes Egenvægt og Vægt med fuld Last, jfr. Lov om Motorkøretøjer.

§ 4. Afgiften erlægges:

- a. af Personvogne, der ikke er indrettede til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet, af Paahængsvogne til saadanne Personvogne samt af Motorcykler og Side- og Paahængsvogne til saadanne forud for hele Finansaaret eller for de ved Køretøjets Indregistrering resterende Kvartaler af dette,
- b. af alle andre Motorkøretøjer og Paahængsvogne ligeledes forud for Finansaaret eller de resterende Kvartaler af

dette, hvis Afgiften ikke overstiger 160 Kr. aarlig, halvaarsvis forud, hvis Afgiften overstiger 160 Kr., men ikke 260 Kr. aarlig, og kvartalsvis forud, hvis Afgiften overstiger 260 Kr. aarlig.

Finansministeren fastsætter efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder og Justitsministeren de nærmere Regler for Afgiftens Opkrævning.

Hvis Afgiften ikke erlægges rettidig, forhøjes den med 10 pCt., dog mindst med 10 Kr. Saafremt den afgiftspligtige skifter Bopæl indenfor en Politikreds, skal han inden 14 Dages Forløb anmelde Flytning til den Myndighed, til hvilken Afgiften erlægges. For modtagen Afgift udstedes en Kvitte- ring, der altid skal medfølge Køretøjet.

§ 5. Naar et Motorkøretøj søges indregistreret, skal Anmelderen angive, hvorvidt Køretøjet benytter Benzin o. lign. (jfr. § 8) som Drivkraft eller ej. Om enhver Ændring i dette Forhold skal Motorkøretøjets Ejer (Bruger) uopholde- lig gøre Anmeldelse til Politiet, og Køretøjet maa ikke tages i Brug med andet Brændstof eller Drivkraft end anmeldt, forinden Ændringen er godkendt af Politiet og det fornødne herom tilføjet Registeret.

§ 6. Afgiften betales efter følgende Regler:

Af Motorkøretøjer, der benytter Benzin o. lign. (jfr. § 8) som Drivkraft, erlægges:

- a) Af Motorcykler samt af Side- eller Paahængsvogne til Motorcykler 6 Kr. pr. 50 kg Egenvægt.
- b) Af Personautomobiler, herunder Ruteautomobiler, der er forsynede med Luftgummiringe, samt af Paahængs- vogne med Luftgummiringe til saadanne Køretøjer:

Egenvægt

indtil 1 000 kg	10	Kr. pr. 100 kg	Egenvægt
fra 1 001 kg til 1 200 kg	12	— - —	—
- 1 201 - - 1 500 -	15	— - —	—
- 1 501 - - 2 000 -	17	— - —	—
- 2 001 - - 2 500 -	20	— - —	—

og derefter 1 Kr. mere pr. 100 kg Egenvægt, dog ikke over 25 Kr. pr. 100 kg Egenvægt.

- c) Af Vare- og Lastautomobiler med Luftgummiringe, af indregistreringspligtige Traktorer med Luftgummiringe samt af Paahængsvogne med Luftgummiringe til saadanne Køretøjer:

Egenvægt

indtil 1 200 kg.	13	Kr. pr. 100 kg	Egenvægt
fra 1 201 kg til 1 500 kg	16	— - —	—
- 1 501 - - 2 000	18	— - —	—
- 2 001 - - 2 500	20	— - —	—

og derefter 1 Kr. mere pr. 100 kg Egenvægt, dog ikke over 30 Kr. pr. 100 kg Egenvægt.

- d) For Køretøjer med halvmassive Ringe af godkendte Typer forhøjes Afgiften 25 pCt., med andre halvmassive eller med massive Ringe 50 pCt.

Af Køretøjer, der ikke benytter Benzin o. lign. som Drivkraft, erlægges den dobbelteAfgift af den foran fastsatte.

Ved Beregning af Afgiften forhøjes Vægttal, der ikke er delelige med hundrede, til det nærmest højere hele Hundrede.

Benyttes et Motorkøretøj baade som Person- og Vare- eller Lastvogn, beskattes det efter den af de i nærværende Paragraf fastsatte Regler, der giver den højeste Afgift.

§ 7. Af ikke her i Landet hjemmehørende Motorvogne samt Paahængsvogne til saadanne, som Personer, der ankommer fra Udlandet til Danmark, benytter ved Indpassagen, betales, bortset fra de i § 1 nævnte Undtagelsestilfælde, følgende Afgifter:

Af Personautomobiler, der ikke er indrettede til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet, samt af Paahængsvogne til Personautomobiler 5 Kr. for indtil 2 Dages Kørsel, 15 Kr. for indtil 8 Dages Kørsel og 50 Kr. for indtil 1 Maanedes Kørsel. Saafremt Vognen ikke forbliver her i Landet i hele det Tidsrum, for hvilket der er betalt Afgift, kan den senere køre her i Landet i den øvrige Tid uden at betale en ny Afgift. Af Personautomobiler, der er indrettede til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet, af Traktorer, Vare- og Lastautomobiler samt af Paahængsvogne til saadanne 8 Kr. for indtil 2 Dages Kørsel, 25 Kr. for indtil 8 Dages Kørsel og 80 Kr. for indtil en Maanedes Kørsel.

Afgiften erlægges forud efter Regler, der nærmere fastsættes af Ministeren for offentlige Arbejder efter Forhandling med Finansministeren. Ministeren kan dog efter Forhandling med Finansministeren frafalde Afgiften efter nærværende Bestemmelse for Personautomobiler, hjemmehørende i Lande, der indrømmer tilsvarende Afgiftsfrihed for her hjemmehørende Personautomobiler.

Den Myndighed, der modtager Afgiften, udsteder for denne et Bevis for, at den er betalt, hvilket Bevis paa Forlangende skal forevises for Politiet. Afgiftspligt indtræder, saafremt Køretøjet forbliver her i Landet over 3 Maaneder, og paahviler den, der bruger Køretøjet her i Landet.

Saafremt Køretøjet tilhører en her i Landet fast bosiddende Person, og denne umiddelbart efter dets Ankomst til Landet lader det indregistrere paa sit Hjemsted, anses det fra den Dag, det indkom til Landet, som afgiftspligtigt efter Reglerne i nærværende Lov.

For den udenlandske Motorkøretøjer paahvilende Afgift har Staten samme Pante- og Fortrinsret som i § 2 foreskrevet med Hensyn til Afgiften af indenlandske Køretøjer.

§ 8. Af Benzin, som indføres til eller fremstilles her i Landet, betales en særlig Afgift af 7 Ø. pr. l. De nærmere Regler herom samt om Fritagelse for eller Tilbagebetaling af Afgiften af Benzin i visse Tilfælde fastsættes ved særlig Lov, ved hvilken det ligeledes bliver at bestemme, at der paa nærmere af Finansministeren efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder fastsatte Betingelser kan indrømmes Sammenslutninger af Ejere eller Brugere af Fartøjer Tilbagebetaling af erlagt Afgift af den Benzin, som anvendes til Motordrift i de under Sammenslutningen hørende Fartøjer under disses Benyttelse i erhvervsmæssigt Øjemed.

§ 9. De i Henhold til nærværende Lov erlagte Afgifter med paaløbende Renter *fordeles* ved Finansministerens Foranstaltning paa følgende Maade:

Af samtlige Afgifter stilles forlods et Beløb af 100 000 Kr. aarlig til Raadighed for Ministeren for offentlige Arbejder til Forsøg med Vejbaner, Vejmaterialer m. m. samt 500 000 Kr. aarlig i de fornødne Antal Aar til Dækning af Bygning af Færdselsbroen over Lille Bælt og et Beløb af 100 000 Kr. aarlig til Raadighed for Finansministeren som Bidrag til

Dækning af de med Opkrævningen af Afgifterne i Henhold til §§ 6 og 7 forbundne Udgifter.

Derefter faar:

En Vejfond	1	pCt.
Københavns Kommune	5	—
Frederiksberg Kommune	1,5	—
Købstæderne	8	—
Samtlige Sognekommuner	24,5	—
— Amtskommuner	60	—

Den Vejfonden tilfaldende Del af Afgiften administreres af Ministeren for offentlige Arbejder og anvendes efter dennes nærmere Bestemmelse som Tilskud til særlige Vejarbejder, fortrinsvis saadanne, der er af Betydning for Vejnettet som Helhed, men ikke i samme Grad for den lokale Trafik.

Den Købstæderne tilfaldende Del af Afgiften fordeles med $\frac{2}{3}$ i Forhold til den i hver Købstad indbetalte Afgift af Motorkøretøjer i det Tidsrum, for hvilket Afgiften skal fordeles, og med $\frac{1}{3}$ efter Længden af de Veje og Gader, der er eller har været Landeveje og Landevejsgader eller efter Ministeren for offentlige Arbejders Bestemmelse ganske maa sidestilles disse.

Den samtlige Amtskommuner tilkommende Del af Afgifterne fordeles af Finansministeren til disse i Forhold til hvert Amts regnskabsmæssige Udgifter til Vejvæsenet for et Gennemsnit af de sidste 6 Aar, første Gang for Gennemsnit af Aarene 1920-21—1925-26, heri dog ikke indbefattet de af Statsbidrag afholdte Udgifter.

Det Sognekommunerne herefter tilfaldende Beløb fordeles af Finansministeren til Sognekommunerne i Forhold til hver enkelt gennemsnitlige regnskabsmæssige Udgift til Vejvæsenet ifølge de tre sidste aflagte Aarsregnskaber, første Gang for Gennemsnittet af Aarene 1923-24—1925-26. Ministeren for offentlige Arbejder er bemyndiget til at fastsætte Regler for Beregningen af Værdien af ydet Naturalarbejde.

Den hver enkelt Amts- og Købstadkommune tilfaldende Del af Afgiften skal i sin Helhed anvendes til Kommunens Vejarbejder og saaledes, at mindst $\frac{1}{2}$ anvendes til Kørebanernes Forstærkning med Brolægning, Chaussébrølægning, Arbejder med Asfalt- eller Tjærepræparater eller andre lig-

nende Bindemidler, til Anskaffelse af Vejbygningsmaskiner samt til Nyanlæg eller Regulering af Veje, herunder Tilvejebringelse af Oversigt ved Krydsninger og Sving, Forstærkning af Broer og Sikring af ubevogtede Jernbaneoverkørsler.

Den Sognekommunerne tilfaldende Andel skal i sin Helhed anvendes til Kommunens Vejarbejder og saaledes, at mindst Halvdelen anvendes til Arbejder af ovennævnte Art eller til Forstærkning af Vejbaner med tromlet Dæklag.

Afgiften kan dog ogsaa anvendes til Forrentning og Afdrag af Laan, der er optaget efter den 1. Juli 1921 til større samlede Udførelser af ovennævnte Vejforbedringer samt til Anskaffelse af Vejbygningsmaskiner.

§ 10. Enhver Købstad- og Amtskommune, der faar Andel i Afgiften efter denne Lov, skal hvert Aar inden en af Ministeriet for offentlige Arbejder fastsat Frist tilstille dette Ministerium en Oversigt over Afgiftens Anvendelse. Tilsvarende Oversigter bliver af Sognekommunerne at indsende til vedkommende Amtsraad inden en af dette fastsat Frist. Indsendes Oversigten ikke rettidig, er Ministeren for offentlige Arbejder bemyndiget til at standse Udbetalingen af yderligere Afgiftsandeale til vedkommende Kommune, indtil Oversigten er modtaget.

Skulde en Kommune ikke anvende den til samme udbetalte Afgiftsandel overensstemmende med det i § 9 fastsatte, er Ministeren ligeledes bemyndiget til at standse yderligere Udbetaling, indtil der fremlægges Dokumentation for de pligtige Beløbs behørig Anvendelse.

§ 11. Overtrædelse af denne Lov eller de i Medfør af samme givne Bestemmelser straffes med Bøder indtil 200 Kr., for saa vidt angaar Overtrædelser af § 5 eller de i Medfør af samme givne Bestemmelser med Bøder fra 1 000 Kr. indtil 5 000 Kr. Sagerne behandles som Politisager. Bøderne tilfalder Statskassen.

Loven, der traadte i Kraft 1. Juli 1927, forelægges Rigsdagen til Revision inden Udgangen af Aaret 1930.

Under 17. Marts 1925 nedsatte Ministeren for offentlige Arbejder et, meget alsidig sammensat, Udvalg med den dobbelte Opgave *dels* at undersøge Mulighederne for et Samarbejde mellem Jernbaner og Rutebiler, *dels* nærmere at drøfte de Spørgsmaal vedrørende Kørsel med Motorkøretøjer,

som maatte være af særlig Interesse for Vejvæsenet, der under navnlig ogsaa om *Afgifterne* og disses Anvendelse. Et Flertal af Udvalget udarbejdede et Forslag, som Ministeriet med nogle Ændringer lagde til Grund for det i Folketinget fremsatte Lovforslag.

I Udvalgets Betænkning opstilledes tre Hovedspørgsmaal:

1. Hvor meget skal Afgiften alt i alt indbringe?
2. Hvorledes skal dens Provenu fordeles?
3. Paa hvilket Grundlag skal Afgiften beregnes?

ad 1. I Udvalget var der Enighed om, at Afgiften skal tjene til Dækning af de Udgifter, der forvoldes ved Motor-køretøjernes Vejslid, hvilket jo ogsaa er det anerkendte Princip i den hidtidige Lovgivning paa dette Omraade. Forskellen mellem Flertallets og Mindretallets Indstilling paa dette Punkt beroede alene paa, at *Flertallet* holdt for, at Afgiften principielt bør dække *hele* den Merudgift til Vejvæsenet, der kan beregnes foraarsaget af Motortrafikken, *Mindretallet* hævdede, at Afgiften kun bør dække en Del af denne Merudgift, medens Resten bør udredes af Staten gennem de almindelige Skatter og Afgifter. Ministeriet tiltraadte Flertallets Opfattelse. Udvalgets Flertal kom til det Resultat, at Udgifterne i 1924—25 for alle Amtsraads kredse undtagen de sønderjydske er naaet op til ca. 21,6 Mill. Kr. Hvis man derfra trækker Vedligeholdelsesudgifterne i samme Omfang, som de er afholdt i i 1913—14, og tillægger det Pristal, der nu gælder, naar man til, at Vedligeholdelsesudgifterne skulde have været paa ca. 8,2 Mill. Kr., saaledes at den Merudgift, der er paaført Amtene ved Automobilkørsel, har andraget ca. 13,4 Mill. Kr. Trækker man nu den Motorafgift fra, som er indbetalt til Kommunerne, og som for Amtenes Vedkommende har andraget 8,87 Mill. Kr., naar man til, at der er en udækket Rest paa 4,53 Mill. Kr. I 1925—26 andrager denne udækkede Rest ca. 4,3 Mill. Kr., heri er imidlertid ogsaa indbefattet de Bidrag, som af Amtsraads kredsene gives til Sognekommunerne. Hvis de fradrages, naar man til et udækket Beløb for Amtenes Vedkommende paa 3,7 Mill. Kr. For Sognekommunernes Vedkommende kom man til det Resultat, at disses samlede Vejvæsen i 1925—26 har en Merudgift paa ca. 4 Mill. Kr., som maa tilskrives Motor-køretøjerne, men ikke dækkes af Afgiften paa disse. For Københavns, Frederiksbergs og Købstædernes Vedkommende kunde Udvalget ikke opstille tilsvarende Beregninger, men Flertallet kom efter de Oplysninger, det kunde fremskaffe, til det Resultat, at København og Købstæderne har et berettiget Krav paa en Forøgelse af deres Tilskud fra Automobilafgiften paa omtrent 33 pCt.,

medens Frederiksberg Kommune godt kan taale nogen Nedsættelse. Alt i alt kom Udvalget til det Resultat, at Motorafgiften i 1925—26, for at kunne dække Kommunernes Merudgifter, skulde have indbragt ca. 21,6 Mill. Kr. Det Forslag, som Udvalget udformede, skulde med de Køretøjer, der var indregistreret i Foraaret 1926, give en Afgift paa alt i alt ca. 19 Mill. Kr., men da der er kommet flere Køretøjer til siden, og da Afgiften i det hele taget er steget stærkere end Udgifterne, og Kronens Værdi i 1925—26 ikke helt havde naaet Guldpariteten, og da man endelig vel ogsaa maa kunne begrænse Vejforbedringerne noget, mente man at kunne regne med, at med Tilvæksten vil den samlede Afgift i alt kunne give ca. 20 Mill. Kr.

ad 2. Angaaende Afgiftsudbyttets Fordeling stillede Udvalgsflertallet et Forslag, der i det væsentlige blev lagt til Grund i Ministerens Lovforslag, og som navnlig adskiller sig fra det tidligere Fordelingsgrundlag derved, at der tillægges Sognekommunerne i Forening en selvstændig Portion.

ad 3. Som Grundlag for Afgiften, der nu er Vægt og Hestekræfter, foreslog Udvalgets Flertal ud fra, at Afgiften formentes at skulle staa i Forhold til Vejsliddet, en Afgift paa Gummi og Vægt, hvorimod det ikke turde foreslaa en Afgift paa Benzin af Hensyn til, at den ikke formentes praktisk gennemførlig. Mindretallet derimod stillede Forslag om en saadan Afgift, og efter at Ministeren havde ladet Forholdene i Sverige, hvor den findes, undersøge, mente han ogsaa at kunne foreslaa den indført. Ministeren bemærkede ved Fremsættelsen, at af Afgiftens samlede Provenu skulde Vægtafgiften andrage de ca. 40 pCt., Benzinafgiften ligeledes ca. 40 pCt. og Gummiafgiften ca. 20 pCt., men at Indførelsen af en Benzinafgift nødvendigvis maa have Karakteren af et Eksperiment, og da de tekniske Fremskridt synes at gaa i Retning af, at man vil gaa noget bort fra den lettere Benzin over til de sværere Olier til Brug ved Motorkørsel, er det muligt, at man kommer til igen at gaa bort fra Benzinafgiften. Da der er Vogne, der bruger anden Drivkraft end Benzin, har det været nødvendigt ogsaa at indføre en anden Afgiftsberegning, og Side om Side med Benzinafgiften foresloges indført en Afgift for dem, der ikke ønsker at bruge Benzin og ikke ønsker at være underkastet denne Afgift.

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag var, hvad de første 5 Paragraffer angaar, væsentlig overensstemmende med den vedtagne Lov; i Folketinget vedtoges nogle Ændringer, som nedenfor skal omtales. § 6 i Lovforslaget havde ligesom den gennemførte Lov en Sondring mellem to Grupper: A. Køretøjer, der benytter Benzin o. lign. som Drivkraft, og B. Køretøjer, der ikke benytter Benzin, og Afgiften

beregnedes ogsaa i Lovforslaget efter Egenvægt, men Undergrupperne var noget anderledes fordelt, og ligeledes var de foreslaaede Satser for Afgiften noget forskellige fra de senere vedtagne, hvorhos der fandtes en Bestemmelse om, at Finansministeren er bemyndiget til efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder for saadanne Køretøjer, der i Henhold til Poitivedtægtsbestemmelse er godkendt som offentlige Drosker, at nedsætte denne Afgift eller helt at lade den bortfalde, af Hensyn til, at Drosker maa antages at bruge særlig meget Benzin og til Dels Gummi og saaledes kommer til at betale uforholdsmæssigt meget af denne Del af Afgiften.

Lovforslagets § 7 var enslydende med den senere vedtagne og § 8 ligeledes, med den Afvigelse, at Benzinafgiften kun var foreslaaet til 6 Øre pr. l.

I § 9 foresloges i Overensstemmelse med Udvalgets Forslag en Afgift af *Gummiringe* til Motorkøretøjer samt Side- og Paahængsvogne til saadanne, saavel indenlandske som udenlandske og saavel Luftringe (Dæk) som halvmassive og massive Ringe af 2 Kr. pr. kg. De nærmere Regler herom skulde fastsættes ved særlig Lov, se Lovforslag Nr. 2, Side 437.

§ 10 indeholdt Reglerne om Fordelingen af Afgiften, i Hovedsagen i Overensstemmelse med det senere vedtagne, idet dog Bornholms Amt ligesom hidtil var foreslaaet holdt udenfor den almindelige Fordeling, og der tillagdes Københavns, Frederiksborg og Gl. Roskilde Amtsraadskredse hver en særlig Andel.

De øvrige Paragraffer var væsentlig stemmende med Loven, men Lovforslaget indeholdt ikke nogen Revisionsbestemmelse.

I den af Folketingsudvalget afgivne Betænkning udtaltes, at det — i Forening med det Udvalg, der i Landstinget behandlede de dør forelagte Motorlove — modtog 15 Deputationer fra Institutioner og Organisationer, der fremsatte en Række Ønsker, og desuden modtog Udvalget forskellige andre Anmodninger; i saa stor Udstrækning, som det var muligt, tog Udvalget Hensyn hertil. Gennem en Del Møder enedes Udvalget straks om en Række Ændringsforslag, der ikke var af principiel Natur, og man konstaterede en Række Ønsker overfor Lovforslagets Hovedparagraffer, §§ 6 og 10, gaende i Retning af for § 6's Vedkommende:

- 1) at Afgiften for de enkelte Køretøjer saa vidt muligt kom til at staa i Forhold til det paagældende Køretøjs Slid paa Vejene,
- 2) at nøjes med de to Beskatningsgrundlag: Vægt og Benzin og saa vidt muligt undgaa Gummi,

og for § 10's Vedkommende:

- 1) at søge tillagt Sognekommunerne en større Procentdel end foreslaaet, et Krav, der blev yderligere forstærket efter Modtagelsen af nogle Oplysninger om Sognekommunernes Vejjudgifter,
- 2) at fortsætte Afviklingen med Hensyn til de særlige Tilskud, der har været givet til enkelte Amter, og
- 3) at forsøge at gøre Fordelingsgrundlaget endnu mere retfærdigt.

For at faa et fast Grundlag at arbejde paa ved Beregningen af Afgifterne fremskaffedes en Fortegnelse over Antallet af indregistrerede Motorkøretøjer pr. 1. Marts 1927, som viste, at der nævnte Dato fandtes 75 594 Motorvogne, 21 191 Motorcykler, 162 Paahængsvogne. Paa Grundlag af denne Fortegnelse stilledes en Række Ændringsforslag til Lovforslagets § 6, Forslag, der i første Række tog Sigte paa at lette Vægtafgiften for Lastvognene samtidig med, at man gik bort fra Lovforslagets Bestemmelse om, at Vægtafgiften for disse Vogne foruden paa Grundlag af Egenvægten tillige skulde beregnes efter Middeltallet mellem Køretøjets Egenvægt og dets Vægt med højeste tilladte Belastning, idet man ikke fandt dette Beskatningsgrundlag helt rationelt. I Administrationen udførtes til Hjælp for Udvalget en lang Række Beregninger, og derefter stilledes af hele Udvalget med Tilslutning af Ministeren Ændringsforslag om en ny Affattelse af § 6. Naar der i denne foresloges en højere Skala end Lovforslagets, undtagen for saa vidt angaar Motorcykler og Lastvogne, hvor Vægtafgiften nedsattes, havde det sin Grund i, at Udvalget foreslog at forlade Summaafgiften — hvorfor § 9 blev strøget —, og dens Provenu maatte da fordeles dels paa Vægten, dels paa Benzin, hvor Afgiften sattes op til 7 Øre pr. l. Udvalget strøg Lovforslagets Bestemmelse om, at offentlige Drosker kunde fritages for eller faa Lempelse i Vægtafgiften, idet man mente, det kunde og med nogen Ret burde drage Konsekvenser med sig overfor andre lignende Køretøjer, og for dette turde man ikke tage Ansvar.

For at have et Overblik over, hvorledes den nye Afgiftsform vilde virke, suppleredes samtidig med Beregningerne over Provenuet stadig disse med en Oversigt over Virkningen paa de almindelig brugte Vognmærker, idet man gik ud fra en aarlig Kørselslængde af henholdsvis 10 000 km og 30 000 km for Personvogne og Rutevogne.

Til Lovforslagets § 1 stilledes Ændringsforslag om Indsættelse af Bestemmelsen om Trolleyomnibussernes Afgiftsfrihed og til § 2 Ændringsforslag om Lempelser med Hensyn

til Panteretten i Køretøjet for Afgiften, medens samtidig Bestemmelserne skærpedes for at hindre Omgaaelse af Afgiftsloven. — De i Lovforslagets § 4 foreslaede Regler om Forfaldstiderne for Afgiften ændredes i Retning af at simplificere dem; Regelen i b. indsattes, fordi Udvalget var klar over, at det vilde være vanskeligt altid at opretholde Kravet om Forudbetaling for et helt Aar. Sætserne 160 Kr. og 260 Kr. valgtes under Hensyn til Antallet af indregistrerede Vogne. Bestemmelsen om Afgiftens Forhøjelse med 10 pCt. i Tilfælde af, at den ikke erlægges rettidig, indsattes ligeledes af Udvalget. — I Betænkningen udtaltes, at i et af de mange Samraad med Ministeren drøftedes Forholdet vedrørende Regler for Afgiftens Opkrævning, og Ministeren gav Udvalget Tilsagn om at ville udforme disse saaledes, at man ved Skæringsdagen, hvor den gamle Skat, der betales bagud, forfalder og ligesaa den nye Skat, der skal betales forud, vil være imødekommende overfor dem, der vil have vanskeligt ved at udrede et saa stort Beløb, saaledes at der for disses Vedkommende kan gives Henstand med den nye Skat til 15. August.

I Lovforslagets § 8 ændredes, som foran bemærket, Benzinafgiften fra 6 Ø. til 7 Ø. pr. l, hvorhos der efter Udvalgets Forslag tilføjes Paragrafen Bestemmelsen om, at Fiskerfartøjer, der anvendes til erhvervsmæssigt Fiskeri, fritages for Benzinafgiften.

Lovforslagets § 9 om Gummiafgiften blev, som nævnt, strøget.

For at kunne tage Stilling til Lovforslagets § 10 om Fordelingsgrundlaget af det indkomne Provenu skaffede Udvalget en Række Oplysninger til Supplering af de Oplysninger, der findes i Kommissionens Betænkning med Hensyn til Vejjudgifterne og disses Fordeling ud over Landet. Paa Grundlag af dette ret omfattende Materiale stillede Udvalget saa Ændringsforslag til § 10, hvorved man forhøjede Sognekommunernes Andel, nedsatte Amtskommunernes og lod det ekstraordinære Tilskud til enkelte Amter bortfalde.

Under en Forhandling med alle Bornholms Repræsentanter paa Rigsdagen blev der fra disse henstillet, at Bornholm fik forholdsvist lige Del i Afgiften med andre Amter. Selv om Udvalget havde den Opfattelse, at det i alle Tilfælde i første Omgang vil betyde en Fordel for Bornholm, og der saaledes paa Grund af de særlige Omstændigheder i dette Forhold var nogen Betænelighed ved at stille dette Amt lige med andre Amter, mente man dog, at der var saa meget, der talte derfor, at man besluttede sig til at stille Ændringsforslag om at stryge Lovforslagets Bestemmelse, hvorefter Bornholm var holdt udenfor den almindelige Fordeling.

Som Følge af hvad der vedtoges i Loven om Anlæg af en Færdselsbro over Lille Bælt, indsattes der i § 10 en Bestemmelse om, at der forlods af den indkomne Afgift skulde anvendes 500 000 Kr. aarlig i det fornødne Antal Aar til Bygning af den nævnte Bro.

Det socialdemokratiske Mindretal mente, at der bør gives Adgang for Kommunerne til at faa Erstatning for de ret betydelige Udgifter, som særlig en Række Købstadkommuner har ved Motorlovenes Administration, og Mindretallet stillede Ændringsforslag herom samt om i den Anledning at forhøje det i Lovforslaget foreslaaede Beløb 100 000 Kr. aarlig til Dækning af Udgifterne ved Afgiftens Opkrævning med 150 000 Kr. Forslaget forkastedes med 63 Stemmer mod 60.

Et andet Mindretal, J. C. A. Larsen, kunde ikke tiltræde det af Flertallet stillede Forslag om at stryge de i Lovforslagets § 10 foreslaaede, forlods udtagne Beløb til København, Frederiksborg og Gl. Roskilde Amter med henholdsvis 2 pCt., 1,5 pCt. og 1 pCt. af det samlede Provenu af Motor-skatten. Flertallets Forslag om Fordelingen vedtoges med 105 Stemmer mod 3.

Udvalget foreslog derhos et andet Fordelingsgrundlag overfor Amterne og Sognekommunerne. Efter Forslaget, saaledes som det var forelagt af Regeringen, skulde Fordelingen finde Sted paa Grundlag af tre i Forslaget nærmere opgivne Kategorier. Udvalget gik over til kun at have eet Grundlag, som ganske vist er forskelligt for Amternes og Sognenes Vedkommende, de regnskabsmæssige Vej-udgifter, saaledes som det vedtoges i Loven.

Revisionsbestemmelsen i Loven indsattes af Udvalget, da det var paa det rene med, at den Afgift, der vil indgaa i Henhold til det foreliggende Lovforslag, naar det bliver til Lov, stadig vil blive større, saafremt Køretøjernes Antal som hidtil forøges, og da Afgiften bliver opkrævet efter nye Regler, hvis Retfærdighed eller ikke Retfærdighed hurtigt vil vise sig, og da endelig de nye Fordelingsregler, som Udvalget mener skulde være fuldt retfærdige, muligvis kan vise sig at burde ændres.

I Betænkningen udtrykte det socialdemokratiske Mindretal sin Betænkelighed ved helt at forlade den nuværende Afgiftsberegning for Personvogne efter Hestekræfter, da man herigennem dog har haft nogen Adgang til at lægge øget Afgift paa store, hurtigløbende Vogne, der maa formodes at øve stort Vejslid.

Et tredje Mindretal (Aksel Jensen og Kyed) udtalte i Betænkningen, at det beklager, at det ikke er lykkedes at opnaa en Afgift af Motorkøretøjer, der svarer til det forøgede

Slid paa Vejene, som disse foraarsager. Ifølge de af Ministeriet foretagne Undersøgelser mangler der endnu Dækning for 7—8 Mill. Kr., naar man fastholder det Princip, der igennem Tiderne er opretholdt og paa ny fastslaaet i det af Ministeriet under 17. Marts 1925 nedsatte Udvalg, nemlig at Udgifterne til Vejenes Vedligeholdelse skal bæres af dem, der har Nytten af dem. Naar Mindretallet alligevel ikke stillede Forslag om en højere Afgift, var det, fordi der fra Ministeriet bebudedes et Forslag om, at Omsætningsafgiften af Motorkøretøjer skal tilfalde Kommunerne til Dækning af deres Udgifter.

Endelig beklagede endnu et Mindretal (Aksel Jensen), »at der ikke er opnaaet Enighed om at bibeholde Forslaget om Gummiafgift, idet Mindretallet anser dette Beskatningsgrundlag for at være bedre end den forhøjede Vægtafgift, der skal betales uden Hensyn til, om Køretøjerne benyttes eller de staaar stille, medens Gummiafgiften vil komme til at staa i Forhold til Køretøjernes Benyttelse.«

Ved 3die Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt.

I Landstinget modtoges Lovforslaget med Velvillie fra alle Sider, om der end fremsattes Ønske om Ændringer. I Udvalgets Betænkning nævnes, at der overfor Udvalget fremsattes en Række Henstillinger og Besværinger over den Virkning, Lovforslagets Bestemmelser vilde faa paa en Række Erhvervsvirksomheder. Disse Betæneligheder mødte Sympati i Udvalget, og der var derfor nogen Stemning for at foretage enkelte herhenhørende Ændringer, men saadanne var imidlertid ikke til at gennemføre paa det foreliggende Tidspunkt.

Særlig nævnes, at der stilledes Forslag om en Ændring for Persor-Rutebilernes Vedkommende, der efter Forslaget formentes at blive begunstiget i Forhold til andre tunge Vogne, uagtet det vel med Rette kan siges, at de slider mest paa Vejene. Da man imidlertid ikke i Udvalget kunde samle tilstrækkelig Tilslutning til Ændringsforslag paa dette Punkt eller paa andre Omraader med Udsigt til Gennemførelse, endes Udvalget om i Betænkningen at fremsætte sin Opfattelse af enkelte af Lovforslagets Bestemmelser, bl. a. for eventuelt at forebygge Misforstaelser. Der nævnes saa: »Dette gælder saaledes Omfanget af Afgiftspligten. Ydelsen af Vægtafgiften er i Lovforslaget fastsat til at skulle præsteres forud kvartalsvis, halvaarsvis eller aarsvis henholdsvis for de tunge, de mellemte og de lette Vogne, og Bestemmelsen om, at Nummerpladen kan indleveres, hvorved Afgiften kvartalsvis er ophævet, er udgaaet. Nu kunde man ved at gennemgaa Lovforslagets Bestemmelser om Afgiftspligten faa den Opfattelse, at var først en Vogn indregi-

streret, kunde den paa ingen Maade slippe for Vægtafgiften, før den blev »ophugget«. Dette har formentlig ikke været Hensigten, og Udvalget skal som sin Opfattelse udtale: For enhver registreringspligtig Vogn (o: en Vogn, der gaar ud i Brug) skal der betales Vægtafgift forud, saa længe den er indregistreret, men bliver den afmeldt af Registreringen forud for en Termins Paabegyndelse, er den afgiftsfri, indtil den atter bliver optaget i Registreringen (taget i Brug).

Ved nærværende Lovforslags Vedtagelse og Ikrafttræden falder to Betalingsterminer sammen, idet Afgiften efter den gældende Lov betales bagud og derfor forfalder samtidig med den første Afgift efter den nye Lov, der indfører Betaling forud for den fastsatte Termin. Udvalget kan derfor tiltræde den i Folketingsudvalgets Betænkning til Ministeren fremsatte Henstilling om i saa vidt Omfang som paa nogen Maade muligt at gøre Inddrivelse af Vægtafgiften saa lempelig som muligt for den nye Lovs første Termin.

Yderligere maa Udvalget holde for, at Bestemmelsen i Lovforslagets § 4, 4de Stykke, om, at Kvitteringen for Afgiften skal medfølge Køretøjet, er højst upraktisk, men for denne som øvrige af Udvalget fundne uheldige Bestemmelser gælder det, at Hensynet til at faa Lovforslaget ophøjet til Lov inden 1. Juli har medført, at man har afstaaet fra at stille Forslag om Ændringer.»

Det socialdemokratiske Mindretal udtalte:

»Under Lovforslagets Behandling har det gentagne Gange været fremhævet, at det ikke med tilstrækkelig Tydelighed fremgaar af Lovforslaget, at en Ejer kan afmelde sin Vogn, men da Ministeren for offentlige Arbejder overfor Udvalget har erklæret, at det er underforstaaet, at saadan Afmeldelse kan finde Sted, har Mindretallet ikke stillet særligt Ændringsforslag derom, da der ikke skal betales Afgift i Afmeldelsesperioden.

Denne kan imidlertid ikke falde udenfor de i Loven fastsatte Betalingsterminer, og da disse for alle mindre afgiftspligtige Vogne gælder et helt Aar ad Gangen, har Mindretallet stillet Forslag i Udvalget om, at den længste Periode for Forudbetaling kun blev $\frac{1}{2}$ Aar, men der er ikke opnået Flertal for Forslaget.

Mindretallet har ligeledes stillet Forslag om, at Afgiften kun beregnes af fulde Hundrede Kilogram, saaledes at den Del af 100, som ikke naar 50, bortfalder, medens 50 og derover regnes for et helt Hundrede. Forslaget fandt ikke Tilslutning.

Endelig har Mindretallet anført Betydningen af, at der afsættes et Beløb til Erstatning for de Udgifter, en Del Købstadkommuner har ved Motorlovenes Administration, men heller ikke dette Forslag har fundet Tilslutning.

Under Hensyn til det ønskelige i at faa Lovforslaget ophøjet til Lov inden 1. Juli har Mindretallet ikke ment det formaalstjenligt at opretholde de stillede Ændringer.«

Lovforslaget indstilledes herefter enstemmigt uforandret til Vedtagelse.

56. Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer. (Minister for offentlige Arbejder *Stensballe*). [A. Sp. 4811—C. Sp. 1353, 1419].

Fremsat i *Landstinget* $25\frac{1}{2}$ (L. Sp. 683). 1. Beh. $\frac{2}{3}$ (L. Sp. 701). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bramsnæs, Bunch, Ejsing, Gunnar Fog-Petersen, A. P. Hansen, I. A. Hansen, H. P. Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], Kloppenborg-Skrumsager, N. K. Kristensen, Laursen [Sokr.], Mægaard [Form.], A. O. Rasmussen og C. F. Sørensen). Betænkning (B. Sp. 2369) afgiven $21\frac{1}{6}$. (Ordfører: Mægaard). 2. Beh. $24\frac{1}{6}$ (L. Sp. 2218). 3. Beh. $24\frac{1}{6}$ (L. Sp. 2242). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $28\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6776). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Knud Hansen, Bjerring, Holger Larsen, F. K. Madsen, A. C. Mortensen, N. P. Nielsen, Hedelund [Form.], Vanggaard, J. C. A. Larsen, Aksel Jensen, Kyed, Ulrich [Sokr.], Fibiger, C. J. F. Sven og Steen). Betænkning (B. Sp. 2427) afgiven $20\frac{1}{6}$. (Ordfører: Hedelund). 2. Beh. $\frac{2}{7}$ (F. Sp. 7024). 3. Beh. $\frac{2}{7}$ (F. Sp. 7028). *Loven stadfæstet 4. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 166).

Under 17. Marts 1925 nedsatte Ministeren for offentlige Arbejder et meget alsidigt sammensat Udvalg, der bl. a. havde til Opgave at undersøge Mulighederne for et Samarbejde mellem Jernbaner og Rutebiler og at fremkomme med Forslag angaaende Afgiften af Motorkøretøjer. I den afgivne Betænkning blev det førstnævnte Spørgsmaal meget alsidigt behandlet, og Udvalget anstillede Undersøgelser baade om Omfanget af den her i Landet stedfindende Rutebilkørsel og om de Former, under hvilke Rutebilkørsel foregaar herhjemme og i Udlandet, derunder, hvilke regulerende Bestemmelser der er truffet for den. Der opstod herigennem tre store Hovedspørgsmaal, som Udvalget besvarede. For det første: om der til visse Arter af Kørsel med Motorkøretøjer kræves en særlig Tilladelse og, i bekræftende Fald, til hvilke; for det andet, af hvem en saadan Tilladelse bør gives, og for det tredje, paa hvilke Vilkaar den bør gives.

Med Hensyn til det første Spørgsmaal, som Udvalget besvarede bekræftende, oplystes det, at det i de sidste Aar er fastslaaet praktisk talt overalt i Udlandet, at visse Arter af erhvervsmæssig Kørsel, nemlig den, der almindeligvis kaldes Rutekørsel, det vil sige Kørsel til Befordring mod Vederlag af flere af hinanden uafhængige Personer eller af Gods for saadanne ad visse forud bestemte Ruter, bør reguleres af det offentlige. Hovedsynspunktet er overalt det samme: at denne Trafik kan, naar den ordnes godt, byde Samfundet store Fordele, men hvis den foregaar uden nærmere Regulering og alene efter almindelige Konkurrencehensyn, kan den komme til at paaføre Samfundsøkonomien store Tab; derfor er det almindeligt Tilfældet, at der udkræves en særlig og til visse nærmere Vilkaar knyttet Tilladelse til at etablere saadan Rutekørsel. Ikke blot den egentlige Rutekørsel med Personomnibus bør gøres afhængig af saadan Tilladelse, men ogsaa den saakaldte Kaper-, Turist- og lignende Kørsel, som uden at være bundet til regelmæssige Ruter kan paaføre Rutebilkørselen en højst skadelig Konkurrence, bør betinges af en særlig Licens. Udvalget undersøgte endelig Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang Fragtmandskørsel bør reguleres derved, at man ogsaa til saadan Kørsel kræver en særlig Tilladelse, og man kom til det Resultat, at skønt en Del af Fragtmandskørselen, der ikke foregaar i egentlig Rute, i Virkeligheden byder de faste Ruter og Jernbanerne en Konkurrence, som Offentligheden kunde have Interesse i at regulere, og skønt en saadan Regulering ogsaa i vidt Omfang er anvendt i Udlandet, kan det dog efter Omstændighederne ikke anbefales foreløbig at gaa videre her i Landet end til at kræve Tilladelse til Kørsel i egentlige Fragtmands-Ruter, allerede af den Grund, at man her griber ind paa Omraader, som hidtil ikke har været underkastet regulerende eller begrænsende Bestemmelser. — Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvem der skal give Tilladelsen, endte Udvalget, som var inde paa at indføre en central regulerende Myndighed, med at overlade dette til de kommunale Myndigheder i Forening med Ministeriet for offentlige Arbejder, der skulde indhente Erklæring fra et foreslaaet Nævn. — Angaaende Betingelserne for Tilladelsens Meddelelse var der indenfor Udvalget nogen Uenighed, idet et Mindretal holdt paa, at den kommunale Myndighed, der giver Tilladelsen, bør have en Adgang til med Ministeren for offentlige Arbejders Samtykke at paalægge en Afgift.

Det langt overvejende Flertal mente imidlertid ikke at kunne stille Forslag derom under Henviisning til, at Forslaget om en ændret Afgift af Motorkøretøjer bygger paa,

at der derved alt i alt gives Kommunerne Dækning for Vejdækket, hvorefter der da savnes Begrundelse for Paa-læg af en yderligere Afgift, samt at den enkelte Kommune faar en afgørende Indflydelse paa, ad hvilke Veje Rute-kørselen maa foregaa, og saaledes kan tage Hensyn til, om en Vej kan taale den regelmæssige tunge Trafik. Flertallet fandt derefter ikke, der er tilstrækkelig Grund til længere at opretholde en Afgift som den ved Færdselslovens § 19 paa-lagte, der er følt som en overordentlig tung Byrde for Rute-bilerne. Derimod foreslog Udvalget, at der paalægges Rute-bilerne en ganske ringe Afgift til Dækning af de med Næv-nets Virksomhed forbundne Udgifter.

Ministeren fulgte i det hele Udvalgets Forslag. Det af ham fremsatte Lovforslag blev imidlertid i Landstinget forandret paa en Række Punkter, som vil findes omtalt i Landstingsudvalgets nedenfor gengivne Betænkning, og Udvalgets Flertal stillede et Forslag til en ny Affattelse af hele Lovforslaget, hvilket vedtoges af begge Ting, i Lands-tinget enstemmigt, i Folketinget med 79 St. mod 5.

Den saaledes vedtagne Lov gaar i det væsentlige ud paa følgende:

§ 1. Ved *Omnibuskørsel* forstaas Kørsel med Motor-køretøjer, der er bestemte til mod Vederlag at benyttes, eller faktisk benyttes, til samtidig Befordring af flere af hinanden uafhængige Personer, hvad enten Køretøjerne benævnes Omnibusser, Kapervogne, Turistvogne eller andet.

Ved *Fragtmandskørsel* forstaas Kørsel i Rute mellem forud bestemte Endepunkter med Motorkøretøjer, der er bestemte til mod Vederlag at benyttes, eller faktisk benyttes, til samtidig Befordring af Gods for flere af hinanden uafhæn-gige Personer.

§ 2. Til Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motor-køretøj kræves en forud meddelt skriftlig Tilladelse.

Denne Tilladelse gives:

- I. hvor Kørselen udelukkende foregaa indenfor en Køb-stads, herunder Københavns og Frederiksbergs, Græn-ser, af vedkommende Kommunalbestyrelse; foregaa Kørselen saavel paa Københavns som paa Frederiks-bergs Omraade(men ikke derudover), da af de tvende Kommunalbestyrelser i Forening;
- II. hvor Kørselen udelukkende foregaa ad Biveje indenfor en enkelt Sognekommune, af vedkommende Sogneraad;

III. i alle andre Tilfælde af vedkommende Amtsraad (jfr. dog Bestemmelsen i § 4) under Iagttagelse af følgende Regler:

- a. hvor Kørselen delvis foregaar ad offentlige Biveje (Gader), kan Tilladelsen kun gives med Samtykke af den paagældende Kommunalbestyrelse;
- b. hvor Kørselen foregaar gennem flere Amtsraads-kredse, gives Tilladelsen af det Amtsraad, i hvis Kreds Køretøjet er hjemmehørende (indregistreret) og har Rute, efter forudgaaende Forhandling med de vedkommende By-, Sogne- og Amtskommuner; foregaar Kørselen udelukkende i Amtsraads-kredse, i hvilke Køretøjet ikke er hjemmehørende, gives Tilladelsen af Amtsraadet i den Kreds, hvor den længste Del af Ruten ligger;
- c. hvis Enighed ikke kan opnaas under Forhandlingerne mellem de under a. og b. nævnte kommunale Myndigheder, træffes Afgørelsen af Ministeren for offentlige Arbejder; uden vedkommende Kommunalbestyrelses Samtykke kan der dog ikke gives Tilladelse til Kørsel ad en Købstads Veje (Gader), ad hvilke der ved Kommunens Foranstaltning drives Sporvejs- eller Omnibuskørsel.

Skal Kørselen helt eller delvis foregaa ad private Veje, kræves dertil vedkommende Vejejeres Samtykke, men Tilladelsen gives af de under I., II. og III. nævnte Myndigheder.

Til Kaperkørsel og Turistkørsel paa en enkelt Dag eller ved en bestemt Lejlighed kan Tilladelse dog gives af Politimyndigheden i den Kreds, hvorfra Kørselen udgaar. Bestemmelsen i § 3 finder ikke Anvendelse paa saadanne Tilladelser.

§ 3. I betimelig Tid, forinden Tilladelse til Omnibus- eller Fragtmandskørsel i Henhold til § 2 I., II. og III a. og b. agtes givet, skal vedkommende kommunale Myndighed forelægge Sagen ledsaget af en nærmere Redegørelse, derunder navnlig ogsaa for Tilladelsens Vilkaar, for Ministeren for offentlige Arbejder, ved hvis Foranstaltning det bliver at undersøge, om den paagældende Kørsel kan faa Betydning for bestaaende Jernbaner, Postruter eller koncessionerede Sporveje. Skønnes dette ikke at være Tilfældet, har Sagen

sit Forblivende ved det kommunale Raads Beslutning; i andet Fald bliver Sagen med de indhentede Oplysninger paa ny at behandle af Raadet, og saafremt dette med mindst $\frac{3}{4}$ af Raadets Stemmer fastholder sin Beslutning, er denne endelig. I modsat Fald afgør Ministeren Sagen.

§ 4. Ministeren er bemyndiget til uden de kommunale Raads Samtykke at tillade postbefordrende Automobilruter. Saadan Kørsel skal dog i Henseende til Afgifts Betaling og øvrige Vilkaar være undergivet tilsvarende Bestemmelser, som for anden Omnibus- eller Fragtmandskørsel er opstillet som Betingelser for vedkommende kommunale Myndigheds Tilladelse. De nærmere Regler herom fastsættes af Ministeren, der for disse Ruters Vedkommende er bemyndiget til at meddele de nødvendige Dispensationer fra nærværende Lovs Bestemmelser.

§ 5. Tilladelsen knyttes til bestemte Betingelser, bl. a. med Hensyn til Overholdelse af nærmere fastsatte Takster, og for Omnibuskørsel desuden af en Maksimumsgrænse for Passagerernes Antal. Føreren af et til Omnibuskørsel bestemt eller faktisk benyttet Motorkøretøj skal være mindst 22 Aar, have ført Automobil i mindst et Aar og derhos have bestaaet en særlig Prøve, hvorom nærmere Regler fastsættes af Justitsministeren efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder.

§ 6. Ministeren for offentlige Arbejder er bemyndiget til, efter Forhandling med Justitsministeren, at paabyde ensartede Bestemmelser om de særlige Krav, der stilles til Motorkøretøjer, som er bestemt til at benyttes eller faktisk benyttes til Omnibuskørsel, samt til at udfærdige et Regulative for disse.

§ 7. For saa vidt angaar de ved Lovens Ikrafttræden med Tilladelse i Henhold til § 19 i Lov om Færdsel af 1. Maj 1923 bestaaende Omnibusruter, er Ministeren for offentlige Arbejder bemyndiget til under fornødent Hensyn til saavel Oplandets og den lokale Trafiks som Samtrafikkens Interesser at træffe Bestemmelse om, hvorvidt disse Ruter vil være at opretholde, forandre eller nedlægge, ligesom til eventuelt at oprette nye Ruter til Gengæld for nedlagte, alt under Iagttagelse af følgende:

Til Medhjælp for Ministeren og ved dennes Foranstalt-

ning nedsættes et Udvalg (midlertidigt), bestaaende af en af Ministeren udnævnt Formand og 10 Medlemmer, der tillige med en Suppleant for hver beskikkes af Ministeren efter følgende Regler:

Generaldirektørerne for Statsbanerne og Postvæsenet fremsætter hver for sig Indstilling til Ministeren angaaende et Medlem og en Suppleant.

De øvrige 8 Medlemmer og Suppleanterne for disse skal repræsentere henholdsvis Privatbanerne, Amtskommunerne, Købstadkommunerne, Sognekommunerne og Landkommunerne med bymæssig Bebyggelse, saaledes at hver af disse Interessegrupper faar 1 Repræsentant, Amtskommunerne dog 2, samt Indehaverne af Tilladelser efter nærværende Lov til Omnibus- og Fragtmandskørsel, der tilsammen faar 2 Repræsentanter. Hvis der for de paagældende Interessegrupper findes Organisationer, der efter Ministerens Skøn kan anses at repræsentere Gruppen, kan der gives disse Organisationer Ret til at frenkomme med Indstilling angaaende de paagældende Medlemmer og Suppleanter.

Skal Udvalget behandle en Sag angaaende Kørsel paa Frederiksberg eller Københavns Kommunes Grund, udvides det derhos med henholdsvis 1 og 2 Medlemmer, valgte af Ministeren efter Indstilling fra de respektive Kommunalbestyrelser.

Inden tre Maaneder efter Lovens Ikrafttræden bliver af vedkommende Amtsraad at indsende til Udvalget samtlige de i Henhold til Færdselslovens fornævnte Bestemmelse udfærdigede Tilladelser til Rutekørsel. Efter fornøden Undersøgelse, derunder Forhandling med det paagældende Amtsraad, fremsætter Udvalget Indstilling til Ministeren angaaende hver af disse Ruter. Hvis Ændring i de bestaaende Forhold agtes foretaget, skal Sagen af Ministeren herefter forelægges vedkommende Amtsraad, og saafremt dette med mindst $\frac{3}{4}$ af Raadets Stemmer begærer Ruten opretholdt som hidtil, skal det have sit Forblivende herved. I alle andre Tilfælde træffer Ministeren Afgørelse.

Af Udvalget, der bestaar i 2 Aar fra Lovens Ikrafttræden, bliver ligeledes alle i Henhold til nærværende Lovs §§ 3 og 4 til Ministeren indsendte Sager at behandle, forinden Sagen, eventuelt efter fornyet Erklæring fra vedkommende kommu-

nale Raad, afgøres overensstemmende med det i § 3 foreskrevne.

Udgifterne ved Udvalget afholdes efter Ministerens nærmere Bestemmelse af en særlig Afgift, der indtil videre vil være at svare for Tilladelsen til Omnibus- og Fragtmandskørsel. Afgiften, der bortfalder med Udvalgets Ophør, fastsættes af Ministeren efter et Skøn, hvorunder for Omnibussers Vedkommende vil være at tage Hensyn til Vognenes Passagerpladser, for Fragtkøretøjers Vedkommende til Vognenes højeste tilladte Belastning. Den indbetales halvaarsvis forud til den kommunale Myndighed, der har givet Tilladelsen eller skulde have givet den, hvis Tilladelsen var meddelt i Henhold til nærværende Lovs § 2, I., II. og III. a. og b., og indbetales af vedkommende Myndighed efter Ministerens nærmere Anvisning.

§ 8. Overtrædelse af de i nærværende Lov indeholdte eller i Henhold til Lovens § 7 trufne Bestemmelser straffes med Bøder indtil 1 000 Kr., for saa vidt ikke højere Straf er forskyldt i Henhold til anden Lovbestemmelse. Sagerne behandles som Politisager, og Bøderne tilfalder Kommunens Kasse.

§ 9. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft den 1. Juli 1927. Samtidig ophæves § 19 i Lov om Færdsel af 1. Maj 1923.

Ved 1. Behandling i Landstinget anbefalede Lovforslaget af Venstres Ordfører, Maegaard, der dog, da han, som en kort Tid var Medlem af det før omtalte Udvalg, i dets Betænkning havde taget Forbehold overfor Spørgsmaalet om en Afgift, ogsaa forbeholdt sig en nøjere Overvejelse heraf. Ligeledes anbefalede Socialdemokraternes og de Konservatives Ordførere, henholdsvis A. P. Hansen og Laurzen, Lovforslaget til velvillig Behandling, medens de Radikales Ordfører, Gunnar Fog-Petersen, udtalte Betænkelighed ved flere af dets Bestemmelser, navnlig dem, der gik ud paa at tillægge Ministeren en ret vidtgaaende Myndighed.

I den af Landstingsudvalget afgivne Betænkning udtaltes, at under Udvalgets Behandling af Lovforslaget har man erkendt Betimeligheden af de to i dette opstillede Krav, at Fragtmandskørsel i Rute nu ogsaa inddrages under Kontrol, og at man gennem en Række Bestemmelser i Lovforslaget søger at skabe Vilkaar for en stærkere Regulering af Færdselsforholdene, men der har rejst sig Betænkelig-

heder overfor Nedsættelsen af det foreslaaede Nævn og særlig den afgørende Indflydelse, man skønner, at dette vilde faa.

Flertallet (Udvalget undtagen Kloppenborg-Skrumsager) samlede sig imidlertid om den Opfattelse, at Undersøgelsen og Indstillingen *angaaende de bestaaende Rutebilforhold* burde ske af en Institution, hvor samtlige berettigede Interesser var repræsenterede, og man opretholdt derfor det foreslaaede Udvalg (Nævn) i den foreslaaede Sammensætning, men begrænsede dets Virksomhed, beskar dets formodede Indflydelse og fastsatte dets Virketid til kun at være 2 Aar, hvilket altsaa vil sige, at dette Udvalg kun skal beskæftige sig med en Udredning af de bestaaende Forhold og Indstilling til Ministeren for offentlige Arbejder angaaende eventuelle Ændringer af disse.

Flertallet foreslog derfor, at de i det fremsatte *Lovforslags* §§ 2, 3 og 4 indeholdte Bestemmelser om, at Ministeren for offentlige Arbejder træffer de paagældende Beslutninger (vedrørende Oprettelsen af nye Ruter m. v.) efter forud indhentet Erklæring fra Nævnet, skulde udgaa, og foreslog en ny Affattelse af disse Paragraffer, der adskilte sig fra Lovforslagets hovedsagelig ved, at det kommunale Raad, som ønsker en Rute oprettet, under alle Omstændigheder kan kræve dette, naar $\frac{3}{4}$ af Raadet fastholder Ønsket derom. Ved denne Ændring fandt man det derimod rigtigt, at alle Sager angaaende nye Ruter indsendes til Ministeriet, for at det kan blive undersøgt, om Hensynet til bestaaende Jernbaner, Postruter eller koncessionerede Sporveje taler mod Rutens Oprettelse i det hele eller dog paa de foreslaaede Vilkaar. Flertallet mente ikke, at det enkelte kommunale Raad ved Forhandling med Statsbaner, Postvæsen etc. overalt vil kunne bringe disse Forhold paa det rene, og derhos erkendte man det nødvendigt, at der er en øverste Myndighed, for hvilken Spørgsmaalet om eventuelle modstridende Interesser kan forelægges til Afgørelse.

Flertallet foreslog endvidere en ny Affattelse af Lovforslagets § 7 og samlede i denne Paragraf alle Bestemmelser vedrørende saavel den Regulering, der bør finde Sted af de nu bestaaende Ruter, som de særlige Foranstaltninger, en saadan Regulering nødvendiggør; Flertallet fulgte i Hovedtrækkene Regeringens Forslag i det forelagte Lovforslags §§ 6, 7, 8 og 9, men indsatte — i Lighed med, hvad det foreslog til § 3 angaaende nye Ruter —, at Amtsraadene, der har givet en Rute-Tilladelse efter Færdselslovens § 19, maa have Ret til under alle Omstændigheder at kræve den opretholdt, naar en kvalificeret Majoritet indenfor Raadet ($\frac{3}{4}$ af dets Stemmer) fastholder Ønsket herom.

Venstre-Mindretallet udtalte, at det »har med Beklagelse set, at Afgiften af de større Personautomobiler, der er indrettet til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet, (Person-Ruteautomobiler), i Forslag til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. bliver betydelig lettet i Afgiften i Forhold til andre tunge Vogne, og havde ønsket, da nævnte Lovforslag neppe bliver ændret paa dette Punkt, at man i nærværende Lovforslag havde overført Bestemmelserne i Færdselslovens § 19 angaaende Amtsraadenes Ret til at paalægge Person-Ruteautomobilerne en Særafgift. Da man imidlertid ikke har fundet tilstrækkelig Tilslutning til denne Tanke i Udvalget, har Mindretallet undladt at stille Ændringsforslag herom«.

Et andet *Mindretal*, bestående af Socialdemokraterne og det radikale Medlem, udtalte, at det »ønsker i Anledning af den i Ændringsforslagets § 7, Stk. 9, foreslaaede Majoritet at udtale følgende:

Medens man i Almindelighed ikke mener det heldigt at kræve en bestemt Majoritet, har man i dette særlige Tilfælde anset det for formaalstjenligt at tiltræde Ændringsforslaget, da dette, i Modsætning til det forelagte Lovforslag, giver Amtsraadet Medbestemmelsesret vedrørende Opretelse eller Nedlæggelse af Rutekørsel«.

Et *tredie Mindretal* (Kloppenborg-Skrumsager) mente, at det i Flertallets Ændringsforslag under § 7 omhandlede Udvalg, som nedsættes for to Aar til Medhjælp for Ministeren vedrørende Omnibusruter, er bekosteligt og uden Nytte for Befolkningen, som bedst selv gennem Amtsraad og Sogneraad kan afgøre, hvilke Transportmidler og Bilruter den har Brug for. Mindretallet vilde dog ikke ved Stemmeafgivningen modsætte sig Lovforslagets Gennemførelse.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede Lovforslaget af Venstres Ordfører, Hedelund, der dog nævnte, at der indenfor hans Parti var Betænkelighed ved visse Bestemmelser; Socialdemokraternes Ordfører, Knud Hansen, anbefalede det til Vedtagelse uforandret, hvilket ligeledes gjaldt om de Konservatives og de Radikales Ordfører, henholdsvis Ulrich og Steen, hvilken sidste dog ønskede Oplysning om enkelte Spørgsmaal.

I den af Folketingsudvalget afgivne Betænkning udtalte et Flertal, bestaaende af Venstre, Konservative og Radikale:

»Ved den Gennemgang, Udvalget har foretaget af det fra Landstinget modtagne Lovforslag, har man i ikke ringe Grad drøftet Forholdet vedrørende Fragtmandsruterne, hvor man har ment, at en dybtgaaende Regulering med Krav

om Koncession kan komme til paa flere Maader at gribe ind i de bestaaende Forhold. Flertallet forudsætter, at man her gaar saa hensynsfuldt frem som muligt.

Den i § 3 nævnte Bestemmelse, hvorefter den kommunale Myndighed skal forelægge Sagen for Ministeren, ledsaget af en nærmere Redegørelse, opfatter Flertallet saaledes, at der med denne Redegørelse kan følge en Indstilling, hvis den paagældende kommunale Myndighed ønsker det, og at denne Indstilling da af det i § 7 omhandlede Udvalg, naar det afgiver sin Betænkning om Forholdet til Ministeren for offentlige Arbejder, forelægges denne.

Med Hensyn til Bestemmelsen i § 7, hvorefter Amsraadet med $\frac{3}{4}$ Stemmers Majoritet kan begære en Rute opretholdt, henstiller Flertallet til Ministeren at stille sig hensyntagende mod Amsraadet, for saa vidt dette med $\frac{3}{4}$ Stemmers Majoritet vedtager Nedlæggelse eller Ændring af en Rute.»

Det socialdemokratiske Mindretal udtalte, at det »maa gaa ud fra, at der af den til enhver Tid værende Minister for offentlige Arbejder og af det Udvalg, som vil blive nedsat i Henhold til denne Lov, vil blive taget tilbørligt Hensyn til de Henstillinger, der gøres af de kommunale Myndigheder, ligesom Mindretallet maa forudsætte, at alle rimelige Hensyn vil blive taget, hvor der bliver Tale om Nedlæggelse af bestaaende Omnibus- eller Fragtmandsruter«. Mindretallet anbefalede derfor, at Lovforslaget vedtoges i den Affattelse, det havde faaet i Landstinget.

Et andet Mindretal (Aksel Jensen, J. C. A. Larsen og Kyed) bemærkede, at det »havde ønsket, at man var blevet ved Bestemmelsen i § 19, Lov Nr. 164 af 1. Maj 1923, med Hensyn til Rutebilkørsel, idet man nærer store Betænklichkeiten ved, at Fragtmandskørselen gøres koncessioneret, selv om denne stærkt begrænses til virkelig Rutekørsel, og der (som af Flertallet foran anført) ikke gribes ind overfor den almindelig stedfindende Fragtkørsel.

Mindretallet havde ønsket det stærkere præciseret i selve Loven, at de kommunale Myndigheder samtidig med, at de fremsender den i § 3 omhandlede Redegørelse til Ministeren, har Ret til at gøre Indstilling om, hvorledes de ønsker fremtidig Rutekørsel ordnet, men da Udvalget er enigt om, at denne Ret indeholdes i § 3 i dens nuværende Affattelse, føler man sig tilfredsstillt derved.

Mindretallet havde ligeledes i § 7 ønsket nærmere fastslaaet Amsraadets Ret til at kræve Ruter nedlagt, nye oprettet eller Ændringer foretaget i bestaaende Ruter, naar der er $\frac{3}{4}$ Majoritet derfor; man maa, da dette ikke kan lade sig gøre, gaa ud fra, at Ministeren tager Hensyn til den

Henstilling, som Udvalget har gjort, saaledes at dette vil blive gældende Praksis.« Mindretallet udtalte sig fremdeles imod Oprettelse af Nævnet og imod, at Amtsraadenes Ret til at opkræve en Særafgift af Rutebiler ophæves.

Mindretallet havde imidlertid ikke kunnet vinde fornøden Tilslutning til disse Synspunkter og havde som Følge deraf undladt at stille Ændringsforslag.

Flertallet, de øvrige 12 Medlemmer, indstillede herefter Lovforslaget uforandret til Vedtagelse, og det vedtoges som ovenfor nævnt med 79 Stemmer mod 5.

Ved 2. Behandling udtalte Ministeren, at han kunde tiltræde Flertallets Betænkning, saaledes som den var udformet, at de kommunale Raad eller Amtsraadene skulde have Ret til at gøre Indstilling, idet de indsender Sagerne til det Udvalg, som nu skal nedsættes, ligesom at der fra Ministerens Side maa vises Hensyntagen overfor Amtsraad, som med tre Fjerdedeles Majoritet vedtager en Nedlæggelse eller en Ændring af en bestaaende Rute.

57. Lov om Udvidelse af den i Lov Nr. 75 af 29. Marts 1924 omhandlede, dobbeltsporede Jernbanebro over Lille Bælt med en Færdselsbro. (Minister for offentlige Arbejder *Stensballe*). [A. Sp. 3729—C. Sp. 213, 1419].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{8}{2}$ (F. Sp. 2208). 1. Beh. $\frac{10}{2}$ (F. Sp. 2245). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bjerring, L. Rasmussen, Larsen [Bjerre], Knud Hansen, F. K. Madsen, Sundbo, Tange [Form.], J. Jacobsen, Kr. Kristensen, Hedelund, Vagn Bro, Carlsen-Skiødt [Skr.], Korsgaard, H. F. Ulrichsen og Sten). Betænkning (B. Sp. 1237) afgiven $\frac{23}{4}$. (Ordfører: Tange). 2. Beh. $\frac{27}{4}$ (F. Sp. 5112 og 5143). 3. Beh. $\frac{29}{4}$ (F. Sp. 5210). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{5}{5}$ (L. Sp. 1164). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Ejsing, Fink, Frandsen, H. P. Jensen, Johannes Jensen, H. P. Johansen, Laurits Knudsen, N. K. Kristensen, Thomas Larsen [Form.], Laursen, Lewinsky, Carl F. Madsen, Tvede [Skr.] og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 2395) afgiven $\frac{27}{6}$. (Ordfører: Thomas Larsen). 2. Beh. $\frac{29}{6}$ (L. Sp. 2279). 3. Beh. $\frac{1}{7}$ (L. Sp. 2308). *Loven stadfæstet 16. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 203).

Ved Loven bemyndiges Ministeren for offentlige Arbejder til for Statskassens Regning at udvide den i Lov Nr. 75 af 29. Marts 1924 omhandlede, dobbeltsporede Jernbanebro over Lille Bælt *med en Færdselsbro* til en kombineret Jernbane- og Vejbro samt til at lade foretage de i den Anledning nødvendige Viaduktanlæg, Forlægninger og Anlæg af Veje i Jylland og paa Fyn for at bringe Færdselsbroen i Forbindelse med Landets bestaaende Vejnet. Reglerne i Forordningen af 5. Marts 1845 kommer til Anvendelse paa de Ekspropriationer, som nødvendiggøres ved de i denne Lov omhandlede Anlæg. De som Følge af Anlægget ændrede og nyanlagte offentlige Veje overgaar til fremtidig Vedligeholdelse af de paagældende Kommuner mod en Erstatning fastsat efter Reglerne i fornævnte Forordning. Vedligeholdelsen af den udvidede Bro og Vejbane paa samme paahviler Statsbanerne.

De sædvanlige Bestemmelser om Fritagelse for Skatter og Afgifter af de til Anlægget nødvendige Grunde og om Stempelfrihed for Dokumenter vedrørende det indeholdes dernæst i Loven.

For de nødvendige Beløb til de i denne Lov nævnte Arbejders Gennemførelse, nemlig:

a. Udgiften ved Jernbanebroens Udvidelse til en kombineret Jernbane- og Vejbro, anslaaet til.....	6 500 000 Kr.;
b. Udgiften ved Viaduktanlæg, Vejforlægninger og Vejudvidelser m. v., anslaaet til den endelige Størrelse af disse tvende Beløb fastsættes af Ministeren for offentlige Arbejder;	225 000 — ;
c. Udgiften til Vedligeholdelsen af Vejbroens Del af den kombinerede Bro, kapitaliseret til.....	800 000 — ;
d. samt endelig de med Ekspropriationer i Anledning af denne Lov forbundne Udgifter, derunder eventuelle Erstatninger for fremtidige Vejes Vedligeholdelse,	

tilvejebringes Dækning derved, at der af Afgiften af Motor-køretøjer i Henhold til Loven om Afgift af Motorkøretøjer m. v. af 1. Juli 1927 i det fornødne Antal Aar efter nær-

værende Lovs Ikrafttræden, første Gang af den i Finans-aaret 1927—28 indkommende Afgift, forlods stilles et Beløb af 500 000 Kr. aarlig til Raadighed.

I den sidste Rigsdagssamling, forinden Anlægget kan paaregnes fuldført, bliver der af Ministeren for offentlige Arbejder at forelægge Rigsdagen Forslag til Lov om en Broafgift for Benyttelse af Færdselsbroen. Forslaget skal indeholde Bestemmelse om, at Broafgiften anvendes til Dækning af de ovennævnte gennem Afgiften af Motorkøretøjer udrede Beløb, der i saa Fald betragtes som ydede forskudsvis.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtaltes bl. a.:

Ved Lov Nr. 75 af 29. Marts 1924 om Tilvejebringelse af en dobbeltsporet Jernbanebro over Lille Bælt m. v., se Aar-bog 1923—24 Side 234, er det bl. a. besluttet (§ 1, 2.): »at lade Broens Strømpiller udføre saaledes, at de senere uden større Undervandsarbejder kan udbygges til tillige at danne Piller for en Færdselsbro«. Udgifterne til denne Udbygning blev beregnet til 1,5 Mill. Kr., og det blev i den af det nedsatte Folketingsudvalg afgivne Betænkning fastslaaet som en Selvfølge, at Statsbanernes Budget ikke skulde belastes med denne Merudgift, men at den skulde opføres paa Ministeriet for offentlige Arbejders Budget.

I Løbet af det sidste Aar er der af de forskellige Motor-Foreninger her i Landet, til Dels med Tilslutning af Erhvervsorganisationer, rettet gentagne Henvendelser til Ministeriet om nu at søge en saadan Færdselsbro gennemført eller i det mindste at skaffe Lovhjemmel for at sikre sig de til dens Anlæg m. v. nødvendige Arealer og for at udføre de til Ramperne fornødne Jordarbejder, ligesom der paa offentlige Møder er vedtaget Henvendelser i samme Retning.

Under Hensyn hertil og til, at Tilbygningen af en Vejbro, hvis den skal foregaa, efter at Jernbanebroen er fuldført, vil blive adskilligt bekosteligere end, hvis hele Broanlægget kan foregaa under eet, en Fordyrelse, der neppe kan anslaaes til mindre end ca. 3,5 Mill. Kr., mente Ministeriet nu at burde imødekomme dette Krav ved at fremsætte Lovforslag om, at Jernbanebroen over Lille Bælt udvides til ogsaa at omfatte en Vejbro.

Ligesom det i den fornævnte, af Folketingsudvalget afgivne Betænkning var udtalt, at Rentabiliteten var afgørende for hele Udvalgets Syn paa Broanlægget over Lille Bælt, en Rentabilitetsfordring, der maatte stilles saavel til Færdselsbroen som til Jernbanebroen, har det endvidere under

Forhandlingerne i Rigsdagen om Lille Bælts Broen bestandig været forudsat, at Midlerne til Anlægget af Vejbroen maatte tilvejrbringes fra dem, der i langt overvejende Grad vil komme til at bruge Anlægget, det vil sige: fra de motorkørende, der efter det foreliggende heller ikke kan antages at have staaet uforstaaende heroverfor.

Det blev da Spørgsmaalet, hvilket Beløb det rettelig maa paahvile de motorkørende at betale, og under hvilken Form det bør tilvejrbringes.

Anlægsudgiften til en Jernbanebro alene er beregnet til 15 000 000 Kr., og til en kombineret Jernbane- og Vejbro til 21 500 000 Kr. Anlægsudgiften for Vejbroen, naar denne bygges samtidig med Jernbanebroen, bliver saaledes (anslaaet) 6 500 000 Kr. Denne Merudgift, i hvilken ogsaa er indbefattet Udgiften til Anlægget af de fornødne Vejramper m. v., bør rettelig betales af de motorkørende, og dette maa allerede anses fastslaaet i den oftnævnte Udvalgsbetænkningss Krav om Forrentning. Men det samme maa være Tilfældet med Hensyn til de til Vedligeholdelse m. m. af Vejbroens Del af den kombinerede Bro medgaaende Beløb, der maa anslaas til 40 000 Kr. aarlig, eller kapitaliseret 800 000 Kr.

Vejbroanlægget vil derhos nødvendiggøre en Del Forlægninger og Nyanlæg af Veje saavel paa Fyn som i Jylland. Navnlig paa Fyn vil det være nødvendigt at foretage betydelige saavel Nyanlæg som Forlægninger. Landevejene fra Assens og fra Odense til Middelfart bør omlægges saaledes, at de samlet skærer Banelinien, og denne Skæring bør af Hensyn til den betydelige Trafik, der maa forventes, foregaa ude af Niveau. Anlægsudgiften til et saadant Viaduktanlæg med tilhørende Vejanlæg og Vejudvidelser samt til nødvendige Befæstelsesarbejder ved Kørebanen paa Vejtilslutningerne til Broen maa anslaas til i alt 400 000 Kr. Ogsaa dette Beløbs endelige Størrelse maa til sin Tid fastsættes af Ministeren for offentlige Arbejder.

Den fremtidige Vedligeholdelse ikke blot af de forlagte eller udvidede Vejstykker, men ogsaa af dem, der eventuelt maa betragtes som nyanlagte, derunder Vejramperne til Broen, bør overgaa til de paagældende Kommuner, og Spørgsmaalet om Vederlag herfor afgøres efter Reglerne i Forordning af 5. Marts 1845.

Da det udelukkende er af Hensyn til Vejbroanlægget, at de nævnte Vejudgifter maa afholdes, bør samtlige disse ganske som Broudgifterne udredes af de motorkørende. Til Dækning af de anførte Udgifter mener man ikke at kunne foreslaa en Broafgift, allerede af den Grund, at det maa anses for meget tvivlsomt, om den, nogenlunde moderat ansat, vil indbringe tilstrækkeligt. I denne Henseende oplystes,

at Antallet af Kotorkøretøjer, som i 1926 er ført over Lille Bælt med de tre bestaaende Færgeforbindelser, har udgjort ca. 62 500 Automobiler og ca. 5 000 Motorcykler, ligesom det til Sammenligning anførtes, at Optrævning af Broafgift ved Pontonbroen i Aalborg maa anslaaes til ca. 55 000 Kr. aarlig.

Derimod mente Ministeren at kunne foreslaa, at der i en vis Aarrække paalægges Gummiringe til Motorkøretøjer en særlig Afgift (beregnet efter Vægt), og at denne Afgift anvendes til Dækning af de nævnte Beløb. Det bliver da ganske vist ikke alene dem, der benytter Vejbroen, som kommer til at betale, og heller ikke betaler Brugeren fuldt ud. Men ligesom Motorafgiften til Dækning af de almindelige Vejudgifter maa paalægges nogenlunde generelt, uden at det absolut nøjagtige Forhold mellem Betaling og Benyttelse kan opnaas, skønnes det ikke urimeligt ogsaa her at paaligge Afgiften generelt, idet man jævntiller den med de almindelige, gennem Motorafgiften paalagte Vejafgifter.

Efter anstillede Beregninger skønnes en Afgift af 50 Øre pr. kg af Gummiringe (massive, halvmassive og Dæk til Luftringe) at ville indbringe ca. 1 Mill. Kr. aarlig. Da man, som anført, ikke forud med nogenlunde Nøjagtighed kan anslaa det samlede Beløb, der bør dækkes af denne Afgift, vil der neppe paa Forhaand kunne gives den fastere tidsmæssig Begrænsning end, at den maa vare i det fornødne Antal Aar.

Det af Ministeren i Folketinget fremsatte Lovforslag var affattet i Overensstemmelse hermed. Det indeholdt Bemyndigelsen til Anlæg af en Færdselsbro enslydende med den foran citerede Bestemmelse i Loven, men med følgende Tilføjelse: »Der tilvejebringes ved Middelfart en skinnefri Vejforbindelse til Broen for Landevejene fra Odense og Assens til Middelfart.« De til disse Arbejders Gennemførelse nødvendige Beløb opførtes i Lovforslaget som de ovenfor gengivne med Undtagelse af, at der til Viaduktanlæg, Vejforlægning m. v. opførtes 400 000 Kr. Med Hensyn til disse Beløbs Tilvejebringelse bestemtes altsaa, at den fornødne Dækning skulde tilvejebringes ved, at der i det fornødne Antal Aar efter denne Lovs Ikrafttræden, første Gang for Finansaaret 1927—28, paalægges Gummiringe til Motorkøretøjer, saavel indenlandske som udenlandske og saavel Luftringe (Dæk) som halvmassive og massive Ringe, en Afgift beregnet efter Ringenes Vægt og til et samlet Beløb af 1 Mill. Kr. aarlig. De nærmere Regler herom fastsættes ved særlig Lov.

Ved 1. Behandling i Folketinget tiltraadtes Lovforslaget af Venstres Ordfører, Tange, dog med Bemærkning, at det

i et Udvalg bedst kunde overvejes, om den foreslaaede Form for Afgiften er den bedste. Paa samme Maade stillede sig Socialdemokraternes og de Konservatives Ordførere, henholdsvis Bjerring og Carlsen-Skiødt, dog med større Tvivl om Rigtigheden af den foreslaaede Afgift, og endelig udtalte de Radikales Ordfører, Steen, at medens Partiet kunde tiltræde Anlæg af en Færdselsbro, er det imod Afgiften og mener, at en Del af Udgiften skal udredes af de almindelige Statsindtægter og Resten af de motorkørende som en Afgift af dem, der benytter Broen. Paa samme Maade stillede Retsforbundets Ordfører, Axel Dam, sig.

Stillingen i Folketingsudvalget var i Overensstemmelse med Udtalelserne ved 1. Behandling. Der var fuld Enighed om, at Færdselsbroen bør gennemføres nu.

Angaaende de paatænkte Vejforlægninger oplystes det i Betænkningen, at Middelfart By havde rettet en indtrængende Henvendelse til Udvalget om, at Færdselen til og fra Broen maa foregaa gennem Byen. Skønt man indenfor Udvalget var af den Opfattelse, at den i Lovforslaget foreslaaede Løsning af Vejspørgsmaalet vil tilvejebringe den bedste Vejforbindelse med Færdselsbroen, kunde man ikke se bort fra de betydelige Interesser, der for en By som Middelfart knytter sig til at faa Færdselen gennem Byen, hvortil kom, at to store Motororganisationer i Skrivelse til Udvalget udtalte sig for at lade Færdselen gaa gennem Byen, bl. a. under Henviisning til, at der derved kan spares en Del af de til Vejforlægninger i Lovforslaget foreslaaede Udgifter. Af Hensyn hertil foreslog Udvalget at stryge den foran nævnte Bestemmelse i det forelagte Lovforslag om Tilvejebringelse af en skinnefri Vejforbindelse ved Middelfart.

Dernæst nævntes i Betænkningen, at der fra Middelfart Byraad var modtaget en Skrivelse, hvori det — under Hensyn til eventuelle fremtidige Forandringer af Vejforholdene — indtrængende henstilles, at Statsbanernes Underføring ved Vejen til »Galsklint« udvides allerede nu, saaledes at der senere kan gennemføres en Vej af tilstrækkelig Bredde. Ministeriet for offentlige Arbejder har anslaaet en saadan Udvidelse til at ville koste ca. 38 000 Kr. Udvalget anser det for at være naturligst, at dette Spørgsmaal afgøres ved Forhandling mellem Middelfart Byraad og Ministeriet for offentlige Arbejder, og saafremt Enighed herom opnaas, maa Beløbet naturligt opføres under Punkt b. i Loven.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Udgifternes Tilvejebringelse delte Udvalget sig. *Flertallet*, Venstre og Socialdemokraterne, udtalte, at det ikke har »kunnet slutte sig til Ministerens Forslag om en særlig Afgift paa Gummiringe til Motorkøretøjer, ligesom det heller ikke kan anse det for

nødvendigt, at Dækningen tilvejebringes i Løbet af saa korten Aarrække som forudsat i Lovforslaget. Fra enkelte Sider indenfor Udvalget har man været inde paa Tanken om at tilvejebringe denne Dækning ved Indførelse af en passende Broafgift for Benyttelsen af Broen. Naar man ikke stiller Forslag herom, er det, *dels* fordi det paa Forhaand er usikkert, hvor meget der kan indkomme ved en saadan Afgift, hvis Opkrævning allerede er forbundet med betydelige Omkostninger, *dels* fordi der i alt Fald maatte regnes med en meget lang Aarrække, forinden Dækning paa denne Vis blev tilvejebragt.

Det nævnte Flertal, til hvilket de Konservatives Repræsentanter som nedenfor nævnt sluttede sig, stillede da Forslag om den Ordning, som foran er gengivet i Loven, og knyttede dertil følgende Bemærkninger: »Det er en Forudsætning, at dette Beløb vil kunne tilvejebringes af Motorafgiften uden at berøre de Interesser, som Kommunerne m. v. vil have i denne Afgift til Dækning af Vejsliddet.

Ved at søge Dækning af Udgifterne paa denne Maade er man i øvrigt i nøje Overensstemmelse med det af Motororganisationerne i 1924 til Rigsdagen indgivne Forslag.

Flertallet har ment at burde fremhæve, . . . at Spørgsmaalet om en eventuel Broafgift bør gøres til Genstand for Behandling paa Rigsdagen, naar Vejbroen til sin Tid skal tages i Brug, uden at man dog derved har villet tage Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt en saadan Broafgift bør indføres. Flertallet gaar dog ud fra, at saafremt en Broafgift til sin Tid skulde blive paalagt, vil det være som Kompensation for de af Afgiften af Motorkøretøjer forlods udredege Beløb, saaledes at den eventuelle Afgift anvendes til Tilbagebetaling af dette Beløb.«

Det *konservative Mindretal* tiltraadte Flertallets Ændringsforslag og udtalte i Betænkningen: »Merudgiften ved Gennemførelsen af det omhandlede Forslag er 1½ Mill. Kr. mindre end i Lovforslaget anført. Ved Lov Nr. 75 af 29. Marts 1924 bevilgedes der af *Statskassens Midler* 1½ Mill. Kr. for at muliggøre Jernbanebroens senere Supplering med en Færdselsbro. Disse 1½ Mill. Kr. er indbefattet i de under § 4 i Stykke a. opførte 6½ Mill. Kr., og det er derfor irrationelt at bevilge Beløbet endnu en Gang. Naar Mindretallet ikke har stillet Forslag om i § 4 at erstatte 6½ Mill. Kr. med 5 Mill. Kr., skyldes det udelukkende, at Ministeren bestemt har nægtet at acceptere et saadant Ændringsforslag, der ikke har nogen Udsigt til at blive gennemført.

Mindretallet finder ikke den af Udvalgets Flertal foreslaaede Løsning af Dækningsspørgsmaalet ideel. Det er uheldigt at gøre Færdselsbroens Gennemførelse afhængig af et

andet Lovforslags Vedtagelse. En saadan Afhængighed vilde være kunnet undgaaet, hvis man havde ladet Staten *for-skudsvi*s udrede de til Færdselsbroens Anlæg fornødne Summer og betinget sig det udlagte Beløbs Tilbagebetaling ved en Broafgift. Ad denne Vej var Dækningen fremskaffet fra de motorkørende, der fik Fordel af Broens Anlæg. Opkrævningen af Broafgiften vilde ikke nødvendigt medføre *uforholdsmæssigt* store Udgifter, og Mindretallet er af den Formening, at Stigningen i Motortrafikken i de kommende Aar vil fortsætte, saa langt den store Del af de ved Lovforslaget faktisk foraarsagede Merudgifter vilde kunne ventes dækket ved Afgiften.«

Mindretallet udtalte dernæst, at det havde afstaaet fra at stille Ændringsforslag derom dels for ikke at bryde den relative Enighed i Udvalget, dels fordi en saadan Bestemmelse kunde gøres illusorisk ved en i Tiden inden Broens Færdiggørelse foretaget Lovændring.

Mindretallet ønskede endvidere at bemærke, »at Flertallets Forudsætning, at Motorafgiften skal forhøjes med de til Udredning af de ved Loven fornødne Beløb, ændrer det af Motorkommissionen fastslaaede Princip, at Motorafgiften i det væsentlige skal dække det ved Motorfærdselen foraarsagede Vejslid og kun dette. Mindretallet venter, at Udviklingen vil blive den, at der til sin Tid indføres en Broafgift, hvis Provenu saa — hvis Flertallets Forudsætning holder Stik — maa benyttes til en Reduktion af Motorafgiften, i modsat Fald til Tilbagebetaling til de i Motorafgiften interesserede Kommuner« — en Forudsætning, hvis Rigtighed ikke anerkendtes af Ministeren.

Det radikale Mindretal motiverede, hvorfor det hverken kunde tiltræde Ministerens eller Flertallets Dækningsforslag. Mindretallet stillede Ændringsforslag om at nedsætte Bevilgingen med det ovenfor omtalte, af det konservative Mindretal berørte Beløb 1½ Mill. Kr., som allerede er bevilget ved Loven af 1924, samt Ændringsforslag om, at de samlede Udgifter skulde udredes af Statskassen med Tilføjelse af: »I den sidste Rigsdagssamling, forinden Anlægget kan paaregnes fuldført, bliver der af Ministeren for offentlige Arbejder at forelægge Rigsdagen Forslag til Lov om en Staten tilfaldende Afgift for Benyttelse af Færdselsbroen.« Ved 2. Behandling forkastedes dette Ændringsforslag med 78 Stemmer mod 16, hvorefter Flertallets Ændringsforslag vedtoges med 94 Stemmer. — Til 3. Behandling stillede af det radikale Medlem af Udvalget Ændringsforslag om at lade de i Loven indeholdte Slutningsbestemmelser, om Forelæggelse af et Lovforslag om en Broafgift og dets nærmere Indhold, udgaa, hvilket Forslag motiveredes ved, at der ikke er nogen Grund

til at forlange en Broafgift, efter at det i Loven er bestemt, at Udgifterne til Broen skal betales af de motorkørende igennem Motorafgiften. Dette Ændringsforslag vandt ingen Tilslutning og forkastedes med 104 Stemmer mod 17, hvorefter selve Lovforslaget vedtoges med 121 Stemmer mod 2 (Larsen-Badse og Viggo Hansen).

I Landstinget anbefaledes Lovforslaget fra de forskellige Partiers Ordførere, fra den radikale Ordførers Side dog med lignende Forbehold, som fra hans Parti kom frem i Folketinget. I Betænkningen anerkendte Udvalget ligeledes det formaalstjenlige i at bygge Færdselsbroen nu, men det udtaltes, at der angaaende Tilvejebringelsen af Anlægs-kapitalen i Udvalget var nogen Meningsforskel, idet nogle Medlemmer mente, at Anlægskapitalen burde dækkes gennem Opkrævning af en Broafgift, men da man var enig i, at Lovforslaget bør fremmes i indeværende Rigsdagssamling, havde man ikke stillet dertil sigtende Ændringsforslag. Endvidere blev der i Udvalget forhandlet om Vejforholdene i Middelfart og Fredericia, navnlig om Vejenes Tilslutning til Færdselsbroen, hvilket Spørgsmaal ogsaa blev drøftet under Samraad med Ministeren, uden at dette gav Anledning til Fremsettelsen af Ændringsforslag.

Ejsing, Frandsen og N. K. Kristensen udtalte i Betænkningen, at de »stemte i sin Tid mod Lille Bælts Broen, særlig med den Motivering, at Statens Finanser gjorde det ønskeligt i det mindste for en Tid at udskyde Broens Bygning. Tiden har givet os Ret, og Administrationen har heldigvis ikke forjaget sig — der er sparet Penge paa den Konto. Naar der nu foreslaas en Færdselsbro i Forbindelse med Lille Bælts Broen, saa lader denne Sag sig neppe standse, og da Færdselsbroen bygges billigere samtidig med Jernbanebroen end senere, skal vi ikke modsætte os Forslaget.« *Johannes Jensen* forbeholdt sig i Betænkningen mundtlig at begrunde sin Tilslutning. Hans Udtalelse gik ud paa en Forespørgsel til Ministeren, om denne, navnlig af Hensyn til, at Fredericia By rammes stærkt ved Lille Bælts Broens Anlæg, er enig i, at der af Vejfondens anvendes de fornødne Midler til at skaffe en forbedret Automobilvej fra Fredericia til Broen ved at istandsætte en Vej, som fører igennem Erritsø By, hvilket Spørgsmaal Ministeren besvarede bekræftende. Ved 3. Behandling vedtoges Loven enstemmigt med 53 Stemmer.

58. Lov om Styrelsen af Post- og Telegrafvæsenet. (Minister for offentlige Arbejder *Stensballe*). [A. Sp. 5079—C. Sp. 231, 311].

Fremsat i *Folketinget* $23/3$ (F. Sp. 3765). 1. Beh. $1/4$ (F. Sp. 4134). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Friis-Skotte, Bjerring, H. P. Hansen, Knud Hansen, Valdemar Olsen, Schröder, Hagbart Berg [Form.], Tange, Hedelund [Sekr.], Vadgaard, Vejen, H. F. Ulrichsen, Ibsen, Sven og Busk). Betænkning (B. Sp. 1265) afgiven $4/5$. (Ordfører: Hagbart Berg). 2. Beh. $6/5$ (F. Sp. 5332). 3. Beh. $10/5$ (F. Sp. 5412). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $12/5$ (L. Sp. 1349). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen [Form.], Dahl, Døcker, Ejsing, Frandsen, Hansen-Stavnsbjerg, Albert Jensen, Carl Jensen, M. C. Jensen, Knop, Laurits Knudsen, Thomas Larsen, Lewinsky, Veistrup og Wildner). Betænkning (B. Sp. 1873) afgiven $20/5$. (Ordfører: J. V. Christensen). 2. Beh. $24/5$ (L. Sp. 1526). 3. Beh. $25/5$ (L. Sp. 1558). *Loven stadfæstet 30. Maj 1927*. (Lov-Tid. Nr. 110).

Ved Loven foretages den Forandring i Styrelsen af Post- og Telegrafvæsenet, at de fra 1. Juni 1927 forenes under een fælles Ledelse, hvorved kan opnaas en Simplifikation af deres Administration og deres Drift, med fælles Betjeningsmandskab og fælles Ekspeditionssteder i det Omfang, som det viser sig forsvarligt. Ordningen vil fremtidig blive følgende:

Medens der hidtil har været to Generaldirektører, en for Postvæsenet og en for Telegrafvæsenet, skal fremtidig begge Etater styres af een Generaldirektør, der har den øverste Ledelse saavel af Etatens Drift som af Nyanlæg. Generaldirektøren staar som Departementschef umiddelbart under Ministeren for offentlige Arbejder. — Medens der tidligere var to Afdelingschefer under Postvæsenet og tre ved Telegrafvæsenet, ansættes fremtidig til Medhjælp for Generaldirektøren indtil 3 Afdelingschefer, (mulig vil senere 1 af disse kunne spares) deraf 1 for den tekniske Afdeling, samt det fornødne fagligt og teknisk uddannede Personale. Ministeren fastsætter hver af Afdelingschefernes Myndighedsomraade og foreskriver Regler for deres Samarbejde og Forhold til Generaldirektøren.

Revisionen af de Regnskaber, der aflægges af de Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet underordnede Myndigheder og Tjenestemænd, udføres af Generaldirektoratet, for saa vidt den ikke i Medfør af Lov af 31. Marts 1926 om Statens Regnskabsvæsen og Revision er henlagt til Hovedrevisorerne.

Til at fore Tilsynet med Postkontorerne og Telegrafstationerne, til Afholdelse af Kasseeftersyn samt til Udførelse af visse administrative Forretninger, alt i det Omfang, Ministeren for offentlige Arbejder nærmere bestemmer, ansættes i København 1 Overpostmester og udenfor København indtil 4 Overinspektører. Ministeren fastsætter efter Indstilling fra Generaldirektøren Virkeomraaderne for Overpostmesteren og Overinspektørerne samt de nærmere Regler for deres Forhold indbyrdes og til Generaldirektøren og paa tilsvarende Maade Reglerne for den tekniske Tjenestes Fordeling i Ingeniørdistrikter. Hvert af disse Distrikter forestaas af en Ingeniør, der sorterer direkte under Chefen for Generaldirektoratets tekniske Afdeling.

Forfremmelse til eller Ansættelse i nogen af de til 7.—2. Lønningsklasse hørende Stillinger er betinget af, at de anordnede Fagprøver er bestaaet; dog kan Ministeren i særlige Tilfælde gøre Undtagelse herfra. Personer udenfor Etaten, der opfylder de i Tjenestemandsløven fastsatte Betingelser for Ansættelse som Sekretær i 8. Lønningsklasse i Generaldirektoratet eller Distriktsstyrelsen, maa inden saadan Ansættelse opnaas, have gjort Tjeneste i 2 Aar i Driften og derhos have bestaaet den for Elever anordnede Fagprøve. De konstitueres i denne Tid som Sekretærer.

Ministeren er bemyndiget til at meddele Dispensationer fra Bestemmelser for Tjenestemænd, der ved Lovens Ikrafttræden er ansatte i Postvæsenet eller i Telegrafvæsenet.

De i øvrigt fornødne nærmere Bestemmelser om Post- og Telegrafvæsenets Styrelse samt om Forretningernes Fordeling og Udførelse fastsættes af Ministeren.

Den Tjenestemand, der er ansat i Postvæsenet eller i Telegrafvæsenet ved Lovens Ikrafttræden, betragtes herefter som ansat i samme Stilling i Post- og Telegrafvæsenet uden Udfærdigelse af nyt Ansættelsesbrev.

Den Sammenlægning, som finder Sted efter Loven, vil medføre betydelige Besparelser, idet straks et Embede som Generaldirektør og to Afdelingscheffstillinger nedlægges, og en betydelig Reduktion af Personalet i de tvende Generaldirektoraters Administration og Driftskontorer foretages.

En tilsvarende Reduktion kan endvidere paaregnes i det udenfor Centralledelsen ved Driften beskæftigede Personale, idet en Sammendragning af Ekspeditionsstederne for Postvæsenet og for Telegrafvæsenet vil kunne ske i vidt Omfang derved, at de fleste Telegrafekspeditioner henlægges til Posthusene. I hvilket Omfang dette kan ske, lader sig ikke med Bestemthed sige forud, en nøje Undersøgelse maa i hvert enkelt Tilfælde finde Sted, men det kan dog med nogenlunde Sikkerhed forudses, at kun de største Telegraf- (og Telefon-)stationer behøver at opretholdes som selvstændige. Foruden Besparelse af Personale ved en saadan Sammendragning vil betydelige Besparelser kunne finde Sted i Henseende til Lokaler og de dertil knyttede Udgifter (Vedligeholdelse, Rengøring, Belysning, Opvarmning etc.). Alt i alt vil de Besparelser, der lader sig forudse, straks kunne anslaaes til ca. 1½ Mill. Kr. aarlig, og i Folketingsudvalget oplystes det, at, naar Loven bliver fuldt gennemført, kan Besparselsen ventes at blive 1,9 Million.

Det i Folketinget nedsatte Udvalg, der i det væsentlige tiltraadte det af Ministeren fremsatte Lovforslag, nævnte i Betænkningen, at en Række Spørgsmaal af ikke ringe Betydning har meldt sig i Anledning af den forestaaende Sammenslutning, men man er i Udvalget paa det rene med, at saadanne Spørgsmaal af driftsmæssig eller af personel Karakter kun kan ordnes administrativt, og at der i Overgangstiden vil være Hensyn at tage til forskellig Side for at sikre en rolig og sund Udvikling.

Som det fremgik af Henvendelser fra Dansk Telegrafforening næres der indenfor Telegrafvæsenet nogen Betænkelighed ved den foreslaaede Forening af Post- og Telegraf-tjenesten. Der ønskedes Sikkerhed for, at Telegrafvæsenets og dettes Personales Interesser blev betryggende varetaget i Fremtiden. Hele Udvalget udtalte paa den her givne Foranledning, »at Lovens Forudsætning maa være denne, at Personalet indenfor de to nu selvstændige Tjenestegrene gaar ind under fælles Styre paa lige Vilkaar, en Opfattelse, som Ministeren overfor Udvalget har givet sin Tilslutning.«

Der var i Udvalget Enighed om, at Driftschefen og Overtelegrafbestyreren bør bevares som Medhjælpere for Administrationen i det mindste i en vis Overgangsperiode.

Udvalget mente, at Titelen Overinspektør bedre end Overpostinspektør, der var foreslaaet af Ministeren, svarer

til den Virksomhed, der efter Sammenslutningen mellem Post- og Telegrafvæsenet skal udøves af de tilsynsførende Myndigheder. For Hovedstadens Vedkommende bibeholdes den hævdvundne Titel Overpostmester, ogsaa fordi man havde den Opfattelse, at det vil være naturligt at bevare en telegrafkyndig tilsynsførende (for Tiden Overtelegrafbestyreren) med Hovedtelegrafstationen og de eventuelt ogsaa fremtidig opretholdte selvstændige københavnske Telegrafstationer. Udvalget stillede Ændringsforslag til en ny Affattelse af en Paragraf herom, hvorved tillige fastslaas, at Overinspektørernes Antal kan indskrænkes, idet Udvalget satte »indtil« 4 saadanne. Fra nogle af Udvalgets Medlemmer (Ibsen, Sven og H. F. Ulrichsen) udtaltes den Opfattelse, at 2 Overinspektorater maatte være tilstrækkeligt, idet en Del af de under Overpostinspektørerne hidtil lagte Forretninger fremtidig skal indgaa under den tekniske Afdeling, medens andre Forretninger vistnok kan lægges ud til Kontor- og Stationsbestyrerne, men de opgav at stille Ændringsforslag derom, da den nævnte Mulighed for Indskrænkning indsattes.

Efter Udvalgets Formening bør der intet være til Hinder for, at man ved eventuel Nedlæggelse af et Overinspektorat lægger et større Omraade end selve Hovedstaden under Overpostmesterens Tilsyn.

I Samraad med Ministeren drøftedes forskellige Spørgsmaal, saaledes Personalets Uddannelse, Generaldirektørens Ansættelse paa Tid, Kontorbestyreres Myndighedsomraade, Indskrænkning i Overpostinspektoraternes Antal eller Personalebesparselse i disse Styrelsesgrene foranlediget ved, at det bygningstekniske Tilsyn henlægges under en Afdelingschef, Forbud mod, at Chefer har anden Beskæftigelse, og endvidere Ansættelse af en Auditor.

Et *Mindremaal* (Busk) ønskede med Hensyn til Spørgsmaalet om Generaldirektørens Ansættelse paa Tid at forbeholde sig at stille Ændringsforslag i saa Henseende ved Behandling af Tjenestemandsløven.

Udvalget fik af Ministeren Oplysninger om, hvor stort Antallet af overtalligt Personale i Telegrafvæsenet er, og derefter meldte det Spørgsmaal sig, om man kan eller bør undgaa at afskedige saadant Personale. Løven vil efter Udvalgets Formening paa dette Omraade betyde en væsentlig Fordel, idet Telegrafvæsenets overtallige Personale fremtidig vil kunne anvendes ved Personaleafgang baade i Post- og Telegrafvæsenet. Udvalget udtalte: »Som et almindeligt Synspunkt skal her anføres, at der vil være ringe Grund til at afskedige Personale, som man i Løbet af kortere Tid atter vil faa Brug for. Der er i øvrigt i Udvalget Enighed om,

at man bør søge at undgaa at afskedige faguddannet Personale, og Udvalget drøftede med Ministeren Spørgsmaalet om at yde midlertidig og økonomisk Støtte til afskedigede Tjenestemænd.

Et *Mindretal* (Bjerring, Busk, Friis-Skotte, H. P. Hansen, Knud Hansen, Valdemar Olsen og Schrøder) frembævede som sin Opfattelse, »at man overhovedet bør undgaa at afskedige fast ansat Personale, men bør nedbringe Personalets Antal ved Tjenesteledighed.«

Et *Mindretal* (Busk, Sven og Ulrichsen) stillede Ændringsforslag om Indsættelse af en ny saalydende Paragraf:

»Generaldirektøren og de øvrige Tjenestemænd i 1. Lønningssklasse i Henhold til Lov Nr. 489 af 12. September 1919 samt enkelte andre Tjenestemænd efter Ministerens Bestemmelse maa ikke og samtlige øvrige ved Post- og Telegrafvæsenet ansatte Tjenestemænd maa kun med Ministerens Samtykke udenfor deres Embedsgerning ved Post- og Telegrafvæsenet paatage sig noget Arbejde ved Virksomheder, som konkurrerer med Post- og Telegrafvæsenet, eller for Selskaber eller private, der staar i Kontraktforhold til Post- og Telegrafvæsenet.«

Om dette Spørgsmaal udtalte *Flertallet*, de øvrige Medlemmer af Udvalget, at det maatte »holde for, at det vil være urigtigt i denne Lov at optage nye, særlige Bestemmelser desangaaende. De generelle Regler om Tjenestemænds Adgang til Bierhverv findes i Tjenestemandsløven af 12. September 1919 § 44, og det er oplyst af Ministeren, at det under de nylig stedfundne Forhandlinger med samtlige Tjenestemandorganisationer er udtalt af Regeringen, at den var sindet at imødekomme Organisationernes Ønske om ikke nu at foretage en almindelig Revision af nævnte Lov. Der vil derfor ventelig kun blive gennemført saadanne Ændringer af almindelige Regler, om hvilke der under Forhandlingerne er opnaaet Enighed. Flertallet maa derfor, selv om man sympatiserer med de i Ændringsforslaget indeholdte Principper, anse det for urigtigt ved den samtidige Behandling af det her foreliggende Lovforslag at indføre nye Regler for et betydeligt Antal Tjenestemænd«. Flertallet kunde derfor ikke tiltræde Ændringsforslaget.

Dette forkastedes ved 2. Behandling med 73 Stemmer mod 29.

I Landstingsudvalgets Betænkning udtaltes: »Udvalget har haft et Samraad med Ministeren for offentlige Arbejder og under dette blandt andet faaet forelagt: dels en Liste over Byer, i hvilke der for de flestes Vedkommende vil ske Sammendragning af Posthuse og Telegrafstationer, dels Oplysninger om Indtægts- og Udgiftsforholdene ved en Række

Telegrafstationer samt endelig en Oversigt over Udgifterne i Tilfælde, hvor Sammenlægning alt har fundet Sted. Samtlige forelagte Oplysninger bestyrker yderligere Opfattelsen af Lovforslagets absolutte Betimelighed, og Udvalget indstiller enstemmigt Lovforslaget uforandret til Vedtagelse.»

59. Lov om Ratifikation af en international Overenskomst om Godsbefordring paa Jernbaner samt af en international Overenskomst om Befordring af Personer og Rejsegods paa Jernbaner. (Ministeren for offentlige Arbejder *Stensballe*). [A. Sp. 3445—C. Sp. 59, 65, 85].

Fremsat i *Landstinget* $14/1$ (L. Sp. 521). 1. Beh. $19/1$ (L. Sp. 526). 2. Beh. $21/1$ (L. Sp. 531). 3. Beh. $26/1$ (L. Sp. 550). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $9/2$ (F. Sp. 2233). 2. Beh. $16/2$ (F. Sp. 2323). 3. Beh. $18/2$ (F. Sp. 2396). *Tilbagesendt til Landstinget*. Eneste Beh. $2/3$ (L. Sp. 700). *Loven stadfæstet 5. Marts 1927*. (Lov-Tid. Nr. 41).

Ved Loven bemyndigedes Regeringen til at ratificere den mellem Belgien, Bulgarien, Danmark, Danzig, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Letland, Lithauen, Luxemburg, Nederlandene, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Serbien, Spanien, Svejts, Sverige, Czekoslovakiet, Tyskland, Ungarn og Østrig under 23. Oktober 1924 i Bern afsluttede internationale Overenskomst om Godsbefordring paa Jernbaner og den under samme Dato mellem de for nævnte Lande afsluttede Overenskomst om Befordring af Personer og Rejsegods paa Jernbaner samt til at bekendtgøre disse Overenskomster i Lovtidende med Lovkraft for de Bestemmelers Vedkommende, der medfører Ændring i bestaaende Love.

Overenskomsterne, der er meget omfangsrige, vedrører ikke Takster og Tariffer, heller ikke Befordringen indenfor de enkelte Lande; med Hensyn hertil er ethvert Land, altsaa ogsaa Danmark, suverænt. Medens den af de to Overenskomster, der vedrører Godsbefordring, skal afløse en tilsvarende Overenskomst af 14. Oktober 1890, er den, der vedrører Personbefordring, en Nydannelse, som for Person- og Rejsegodstrafikkens Vedkommende skulde blive et Side-stykke til den nye Overenskomst om Godsbefordring.

Godsbefordringsoverenskomsten indeholder Bestemmelser om: 1) Fragtoverenskomstens Omfang og Gyldighedsomraade, herunder Bestemmelser om Genstande, som er udelukkede fra Befordring eller kun modtages til Befordring paa visse Betingelser, 2) Fragtoverenskomstens Form og Betingelser, herunder Bestemmelser om de internationale Fragtbrevs Indhold og Form, 3) Fragtoverenskomstens Udførelse, herunder ogsaa Maaden, hvorpaa Fragten kan betales, 4) Ændring af Fragtoverenskomsten, herunder Bestemmelser om Dispositionsretten over Godset.

Personbefordringsoverenskomsten indeholder ligeledes Bestemmelser angaaende Overenskomstens Omfang og Gyldighedsomraade og Bestemmelser vedrørende Befordring af de rejsende, herunder Bestemmelser om de Angivelser, der skal findes paa Jernbanebilletter, som udstedes til international Befordring, om Befordring af Børn, om Billetters Gyldighedstid, om Personer, der er udelukket fra Befordring eller kun modtages paa visse Betingelser, og om Befordring af Rejsegods.

Begge Overenskomster indeholder tillige Bestemmelser om Jernbanernes Ansvar, om Erstatninger, Reklamationer og Rettergang samt tillige om Afregning mellem Banerne indbyrdes.

Ratifikationen kræver Lovgivningsmagtens Godkendelse, fordi der findes ganske enkelte Bestemmelser i Overenskomsterne, som ikke er i Overensstemmelse med den danske Lovgivning. Det er navnlig Bestemmelserne vedrørende Erstatningsforholdene. Tilføjes i Slutningen af Loven, „for de Bestemmelser Vedkommende, der medfører Ændring i bestaaende Love“, indsattes efter Ændringsforslag fra Ministerens Side, fordi flere Medlemmer af Folketinget ud fra den Betragtning, at naar alle de Bestemmelser, som Overenskomsterne omhandler, bliver vedtaget som Lov, kan de ikke ændres igen uden Rigsdagens Medvirken, havde Betænkelighed ved det Præcedens, der derigennem kunde skabes for fremtidige Ratifikationer.

60. Lov om Bemyndigelse for Ministeren for offentlige Arbejder til Foretagelse af visse Ekspropriationer. (Minister for offentlige Arbejder *Stensballe*). [A. Sp. 5105—C. Sp. 197, 221].

Fremsat i *Folketinget* $24/3$ (F. Sp. 3839). 1. Beh. $6/4$ (F. Sp. 4365). 2. Beh. $9/4$ (F. Sp. 4522). 3. Beh. $12/4$ (F. Sp. 4635). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $22/4$ (L. Sp. 1101).

2. Beh. $27/4$ (L. Sp. 1107). 3. Beh. $29/4$ (L. Sp. 1117). *Loven stadfæstet 30. Maj 1927.* (Lov-Tid. Nr. 112).

Ved Loven bemyndiges Ministeren for offentlige Arbejder til at meddele Aktieselskabet Amagerbanen Tilladelse til til Brug ved Anlægget af et fremtidigt Dobbeltspor paa Amagerbanen at erhverve — om fornødent ved Ekspropriation efter Reglerne i Forordning 5. Marts 1845 — de i den Anledning fornødne Arealer.

Amagerbanen har i højere Grad end nogen anden Privatbane private Sidespor til Fabrikker og andre Virksomheder, og et stort Antal af disse Sidespor ligger paa fri Bane. Dette Forhold fører til, at det ofte er vanskeligt at skaffe Godstogene tilstrækkelig Tid til at kunne foretage de fornødne Rangeringer paa Grund af den store Trafik med Persontog, hvis Antal er oppe paa 18 daglig i hver Retning. Bestyrelsen har da ogsaa, da et enkelt Spor ikke vil være tilstrækkeligt til Trafikkens Bestridelse, paa forskellige Strækninger af Banen opkøbt Arealer til Anlæg af et andet Spor, og den af Københavns Kommune paatænkte Elektrificering af Banen i Forbindelse med den Plan at sætte Amagerbanen og Slangrupbanen i Forbindelse med hinanden til een fra Nord til Syd gennem Byen førende Trafikforbindelse gør det ogsaa nødvendigt før eller senere at skride til et Dobbeltspor-Anlæg. Da det er vanskeligt for Banen ad almindelig Vej at erhverve det dertil fornødne Areal, har den ansøgt om at faa Ekspropriationsret.

61. Lov om Ændringer i Lov om Anlæg af Havne m. v. paa Færøerne. (Ministeren for offentlige Arbejder *Stensballe*). [A. Sp. 5097—C. Sp. 299, 1147].

Fremsat i *Folketinget* $24/3$ (F. Sp. 3840). 1. Beh. $6/4$ (F. Sp. 4358). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Friis-Skotte, Hans Nielsen, Chr. Hansen, Knud Hansen, Ludvigsen, Simonsen, Samuelsen [Form.], Vanggaard, A. Chr. Christensen, Sevelsted, Fuglsang [Skr.], Hendriksen, Korsgaard, Vesterager og Zahle). Betænkning (B. Sp. 1339) afgiven $10/5$. (Ordfører: Samuelsen). 2. Beh. $12/5$ (F. Sp. 5500). 3. Beh. $20/5$ (F. Sp. 5764). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $25/5$ (L. Sp. 1558). 2. Beh. $30/5$ (L. Sp. 1613). 3. Beh. $31/5$ (L. Sp. 1658). *Loven stadfæstet 15. Juni 1927.* (Lov-Tid. Nr. 125).

Ved Loven foretages forskellige Ændringer i Lov Nr. 127 af 29. April 1913 om Havneanlæg paa Færøerne, navnlig for saa vidt angaar den deri omtalte Havn ved Thorshavn. Efter Loven af 1913 skulde der først bygges en Dækmole; hvis Ministeren for offentlige Arbejder da, naar der er forløbet mindst et Aar, efter at Dækmolen er afleveret af Entreprenørerne, ifølge de Erfaringer, som er indvundet i dette Aar, maa anse Bygningen af et Kajanlæg for formaalstjenlig, skal et saadant Anlæg udføres efter Ministerens Bestemmelse baade med Hensyn til Sted, Bygningsmaade og Omfang. Der blev ved Loven af 1913 stillet et Beløb af 810 400 Kr. til Raadighed; dette Beløb maatte ikke overskrides, men blev ved Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1920—21 under Hensyn til det forhøjede Pristal forhøjet til 2 200 000 Kr. — Dækmolen er udført, og Udgiften dertil har udgjort alt i alt 1 345 000 Kr. Ved Fremsættelsen af Havnelovforslaget i 1913 var det Tanken, at Kajen skulde anlægges i en Længde af 80 m ved den sydlige Ende af Tinganæs. Det er imidlertid blevet godtgjort, at et Kajanlæg der hverken ved Kuling eller Storm fra Syd og Sydøst vilde kunne opnaa tilstrækkelig Dækning fra den Mole, der er udført. Derfor er det nu Hensigten at udføre et mere hensigtsmæssigt Kajanlæg, som faar den Dækning, der er nødvendig, i Thorshavn, nemlig en 145 m lang Kaj ved Skanseodden med tilhørende Adgangsvej langs Østrevaags Østside til Kongebroen og 50 m Anlægsplads ved Opførelsen af et Afviserværk ved Dækmolens indre Del. Kajen bliver langt bedre dækket af Molen, saaledes at den vil kunne benyttes i alt Slags Vejr, hvortil kommer, at ved Bortsprængning af Sten, som skal bruges til Dækmolen, kan indvindes et ca. 10 000 Kvadratmeter stort Areal, paa hvilket der kan indrettes Oplagspladser for Varer samt Pakhusplads. Til disse Anlæg vil antagelig medgaa 721 000 Kr., og det samlede Udgiftsbeløb — altsaa henset til de allerede betalte 1 345 000 Kr. — sættes derfor i § 1 i Loven, der fremtræder som en ny Affattese af de fleste Paragraffer i Loven af 1913, til 2 070 000 Kr., hvoraf ligesom i Loven af 1913 bestemt Statskassen udreder $\frac{4}{5}$ og Thorshavns Kommune $\frac{1}{5}$. De andre Paragraffer i Loven ændrer Bestemmelserne i Loven af 1913 angaaende Tilsynet med de kommunale Havne og Finansieringen af

Anlægget af disse. I § 2 fastsættes, at Lagtinget, saaledes som det ogsaa er bestemt i Lagtingsloven, skal føre Tilsyn med Havnenes forsvarlige Vedligeholdelse, og at det er Lagtinget, der overfor Staten er ansvarligt for, at de kommunale Styrelser ikke forsømmer den Vedligeholdelsespligt, som er paalagt dem ifølge Loven af 1913.

Havnenes (Molernes) Indtægter og Udgifter skal holdes adskilte fra Kommunernes almindelige Kasser; deres Midler kan kun anvendes til bedste for dem selv.

Ministeren for offentlige Arbejder kan efter at have indhentet Lagtingets Betænkning fastsætte de nærmere Regler for Havnenes og Molernes Forvaltning, bl. a. indeholdende de fornødne Bestemmelser om Lagtingets Tilsyn med deres forsvarlige Drift og Vedligeholdelse, og der er allerede mellem Ministeriet og Lagtinget tilvejebragt Enighed om et saadant Forvaltningsreglement.

Ved Lovens § 3 fordeles det ovennævnte Beløb over Finansaarene 1927—28 og 1928—29 saaledes, at der i det første Aar kan anvendes indtil 465 000 Kr.

I § 4 bestemmes, at saafremt den Færø Amtskommune paahvilende Femtedel af Udgifterne ved samtlige de i Loven af 1913 omhandlede Anlæg ikke ved vedkommende Anlægs Afslutning maatte blive refunderet Staten, og Færø Amtskommune ikke maatte være i Stand til at tilvejebringe de paagældende Beløb, skal disse betragtes som Laan, ydet vedkommende Kommune af Staten, saaledes at Laanene forrentes og afdrages med en fast aarlig Ydelse af 7 pCt., hvoraf $\frac{1}{2}$ pCt. under Nationalbankens til enhver Tid gældende Diskonto, dog ikke udover 6 pCt., beregnes som Rente. Færø Amtskommune indestaar ligeledes overfor Staten for Erlæggelsen af Rente af og Afdrag paa disse Laan.

I § 5 bestemmes, at Ekspropriationsreglerne kan anvendes til Erhvervelse af Arealer baade til Havneanlægget og til Vejanlæg.

Lovforslaget blev fra alle Sider modtaget med Velvillie, og Loven er som det af Ministeren forelagte Lovforslag med to efter Lagtingets Ønske indsatte mindre betydende Ændringer, som stillede af Flertallet (hele Udvalget undtagen Zahle) af Folketingsudvalget med Tilslutning af Ministeren. Derhos udtaltes det i Betænkningen, at i et

Telegram af 23. April d. A. har Thorshavn Byraad udtalt bl. a., at det er en »Forudsætning for Byraadets Godkendelse af Lovforslaget«, at en Gennemsprængning af Skansevejen er indbefattet i de Arbejder, der skal udføres ved Thorshavn. Dette Telegram forelagdes Ministeren, som udtalte, at denne Byraadets Forudsætning er til Stede. Endvidere udtaltes, at Udvalget forudsætter, at Ministeriet for offentlige Arbejder forhandler nærmere med Thorshavns Byraad om Anlæg af Køreveje m. m. fra den projekterede Kaj, og at dennes Udførelse snarest iværksættes, samt at man anser det for en Selvfølge, at Ministeren paa Statens Vegne fører Tilsyn med, at Bestemmelserne om Lagtingets Garanti for Anlæggenes forsvarlige Vedligeholdelse til enhver Tid efterleves.

Et *Mindretal* (Zahle) udtalte, at han »ser ganske vist i de stillede Ændringsforslag nogen Imødekommenhed overfor Lagtingets Krav, men anser ikke denne for at være fuldt ud tilfredsstillende. Da Flertallet er saa stort og har taget Standpunkt med den største Bestemthed, maa Mindretallet anse det for at være forgæves at stille Ændringsforslag.«

62. Lov om Telefoner paa Færøerne. (Minister for offentlige Arbejder *Stensballe*). [A. Sp. 5141—C. Sp. 243, 365].

Fremsat i *Landstinget* $2\frac{4}{3}$ (L. Sp. 908). 1. Beh. $3\frac{0}{3}$ (L. Sp. 928). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Henriette Crone, Effersøe [Form.], Frandsen, Godskesen [Skr.], Hauch, Albert Jensen, H. P. Jensen, Josiassen, Knop, Rasmus Nielsen, Nygart, C. F. Sørensen, Sørensen-Egaa, Veistrup og Wildner). Betænkning (B. Sp. 1279) afgiven $\frac{4}{5}$. (Ordfører: Effersøe). 2. Beh. $1\frac{0}{5}$ (L. Sp. 1296). 3. Beh. $1\frac{1}{5}$ (L. Sp. 1319). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $2\frac{0}{5}$ (F. Sp. 5793). 2. Beh. $2\frac{4}{5}$ (F. Sp. 5801). 3. Beh. $2\frac{7}{5}$ (F. Sp. 5931). *Loven stadfæstet 30. Maj 1927.* (Lov-Tid. Nr. 111).

I Henhold til Lov Nr. 72 af 31. Marts 1926, se Aarvog 1925—26, Side 257, forlængede Ministeren for offentlige Arbejder den Færøernes Lagting i sin Tid meddelte Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne indtil 7. September 1927. Paa Foranledning af den Indstilling, som Lagtinget derefter afgav, besluttede Ministeriet sig til at søge gennemført en Ordning, hvorefter Telefonvæsenet paa Færøerne ved Lov henlægges direkte under Lagtinget, saa at dette i Overensstemmelse med dets eget Ønske i alle

Forhold har den bestemmende Myndighed, idet dog Ministeren for offentlige Arbejder forbeholder sig at afgøre alle Spørgsmaal om Samarbejde og eventuelle Stridigheder med Telegrafvæsenet og med Det store nordiske Telegrafskab. Ministeriet anmodede Amtmanden paa Færøerne om at søge udarbejdet et Lovudkast, og dette Lovudkast forelagdes Lagtinget, som vedtog Udkastet med nogle faa Ændringer. Ministeriet tiltraadte i det hele, med Undtagelse af enkelte redaktionelle Ændringer, Lagtingets Flertalsforslag, men maatte dog paa en enkelt Punkt tage bestemt Afstand fra Lagtingets Ønsker, nemlig med Hensyn til at lade Eneretten omfatte ogsaa Radiotelefonien, da hele Radiovæsenet er i en saadan Udvikling, at det skønnes umuligt allerede nu at tage Stilling til dette Spørgsmaal. I Loven indeholdes der ikke noget om Taksterne. Man er gaaet ud fra, at dem maatte Lagtinget selv fastsætte, idet man dog forventer, at de Bestemmelser, der gælder her i Landet for de koncessionerede Selskaber, ogsaa bliver vejledende med Hensyn til Taksternes Størrelse paa Færøerne, og at Taksterne afpasses efter Forholdene, saaledes at de giver Dækning for de almindelige Driftsudgifter og Afskrivninger paa Anlægene, men paa den anden Side ikke bliver højere end, at Anlægene deroppe kan trives.

Loven, der i det store og hele stemmer med Lov Nr. 84 af 11. Maj 1897 om Telegrafer og Telefoner, bestemmer i § 1, at Lagtinget har med de i denne Lov angivne Begrænsninger Eneret til Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne, Radiotelefoner dog undtagne.

Fra Eneretten gøres i § 2 væsentlig de samme Undtagelser, som nævnes i § 3 i Loven af 1897. Ligeledes har § 3 samme Straffe- og Konfiskationsbestemmelser for ulovligt Anlæg af private Telefonledninger, som indeholdes i § 5 i Loven af 1897. Efter § 4 kan Lagtinget, saafremt det maatte ønske at erhverve et privat Telefonanlæg, i Mangel af mindelig Overenskomst ekspropriere mod Erstatning, som fastsættes af en Vurderingskommission, bestaaende af en af Kongen udnævnt Formand og 2 af Retten udmeldte Mænd. I øvrigt stemmer § 4 med § 6 i Loven af 1897, ligesom § 5 med dennes § 7. Efter § 6 skal Lagtinget være pligtigt til, saa vidt og saa længe Ministeren for offentlige Arbejder forlanger det, at overtage Telegrambesørgelsen paa Færøerne overensstemmende med de derom til enhver Tid gældende Love, Reglementer og andre Forskrifter og i øvrigt paa de Vilkaar,

som af Ministeren fastsættes. For saa vidt Driften af den af Staten oprettede traadløse Telegrafforbindelse mellem Thorshavn og Suderø i Henhold hertil overgaar til Lagtinget, skal Vedligeholdelsen af de paagældende traadløse Telegrafstationer dog være Lagtinget uvedkommende. Overgaar Telegrambesørgelsen ikke til Lagtinget, er dette pligtigt til Samarbejde og Samtrafik med Staten eller den, hvem Telegrambesørgelsen overdrages, i det Omfang og paa de Vilkaar, som af Ministeren bestemmes. Inden Ministeren træffer Afgørelse i foranførte Tilfælde, skal Lagtingets Erklæring indhentes.

De i Lovens §§ 7—12 indeholdte Bestemmelser om Ledningers Anbringelse og Beskyttelse stemmer med de i Loven af 1897 §§ 9—14 indeholdte, med de enkelte Ændringer, som foranlediges ved, at det drejer sig om det færøske Telefonvæsen, og ligeledes er Straffebestemmelsen i § 13 svarende til § 15 i Loven af 1897. Endelig er ogsaa § 14, om Hemmeligholdelsespligten, væsentlig i Overensstemmelse med § 17 i Loven af 1897.

Den vedtagne Lov stemmer i det væsentlige med det af Ministeren forelagte Lovforslag. I Landstinget vedtoges efter Forslag af Udvalget nogle enkelte, ikke meget betydende Ændringer, af hvilke kun skal nævnes, at en i det forelagte Lovforslag indeholdt § 12, hvorefter en i Henhold til Lovforslagets Bestemmelser optagen Skønsforretning skulde kunne indankes for Ministeren for offentlige Arbejder til endelig Afgørelse, udgik, fordi Udvalget ansaa det for rigtigt, at der forholdes overensstemmende med Bestemmelserne om Syn og Skøn i Retsplejelovens Kapitel 19, jfr. Lov Nr. 164 af 4. Juni 1924. Det af Landstinget vedtagne Lovforslag vedtoges uændret af Folketinget.

63. Lov om Forberedelse af en Nyordning af „Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselsbank“. (Minister for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 6137—C. Sp. 2169, 2209].

Fremsat i *Folketinget* $3\frac{1}{5}$ (F. Sp. 5943). 1. Beh. $\frac{2}{6}$ (F. Sp. 6058). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Stauding, Andreasen, Hans Nielsen, Hauge, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Bresemann, Aksel Jensen [Form.], Martin

Hansen, Elgaard [Sokr.], Tange, Kyed, Pitzner, Christmas Møller, Pürschel og Zahle). Betænkning (B. Sp. 3335) afgiven 13/7. (Ordfører: Aksel Jensen). 2. Beh. 14/7 (F. Sp. 7437, 7467). 3. Beh. 15/7 (F. Sp. 7568). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. 15/7 (L. Sp. 2558). 2. Beh. 16/7 (L. Sp. 2585). 3. Beh. 16/7 (L. Sp. 2587). *Loven stadfæstet 16. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 180).

Loven er saalydende:

Det paalægges Ministeren for Industri, Handel og Søfart inden 15. Februar 1928 at forelægge for Rigsdagen et Forslag til endelig Ordning af Landmandsbankens Forhold. Forslaget skal udarbejdes saaledes, at Banken sættes i Stand til at fortsætte sin Virksomhed som privat Aktiebank.

Dersom det, forinden den forudsatte endelige Ordning kan træffes, er nødvendigt at skaffe Banken likvide Midler, bemyndiges Finansministeren til at tilvejebringe en Kassekredit for højst eet Aar paa indtil 20 Millioner U. S. A. Dollars. Paa Kreditten trasseres af Finansministeriet, og Beløbene stilles af dette til Disposition for Banken efter Anmodning af Ministeren for Industri, Handel og Søfart med Tilslutning af Rigsdagens Landmandsbankudvalg.

Om *Lovens Forhistorie* bemærkes følgende:

I den Betænkning, der den 6. Marts 1926 blev afgivet af et af Folketinget nedsat Udvalg til Behandling af Forslag til Lov om Ændringer i Lov om Statens Medvirken til en Reorganisation af Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank af 21. September 1922 med senere Ændringer af 5. Februar 1923, fremsatte hele Udvalget en *Opfordring* til Ministeren for Industri, Handel og Søfart om »at lade paabegynde en indgaaende Undersøgelse af alle Bankens Forhold samt Forberedelse af Forslag til en Nyordning, under hvilken Banken kan fortsætte sin Virksomhed, naar Statsgarantien bortfalder.« Under 2. Juli 1926 nedsatte Ministeriet derefter et *Udvalg paa tre Statsembedsmænd* med den Opgave dels paa Statens Vegne at have Indseende med Bankens Forhold og dels at tilvejebringe Grundlag for de videre Overvejelser angaaende en Nyordning. Efter at Udvalget havde afsluttet sit Arbejde med Hensyn til det sidstnævnte Punkt, har Spørgsmaalet om en *Nyordning af Landmandsbankens Forhold* været Genstand for en Række Forhandlinger mellem Regeringen og Nationalbanken, idet man ønskede, at Kapitaltegningen foregik under National-

bankens Ledelse. Ud fra den Betragtning, at Nationalbanken ved en saadan Medvirken paatager sig moralsk Garanti for Ordningens Forsvarlighed, saavel overfor Samfundet som overfor dem, der deltager i Tegningen af den nye Kapital, an saa Nationalbanken det imidlertid for nødvendigt, for at den kan gaa med til selv at tegne Kapital og søge denne fremskaffet, at der foreligger en i Enkeltheder udarbejdet Plan for Nyordningen, der fuldstændigt klarlægger alle i Forbindelse med denne staaende Forhold. Udarbejdelsen af en saadan Plan vilde imidlertid gøre det umuligt at naa gennem Arbejdet med Nyordningen i indeværende Rigsdagssamling.

Regeringen mente det derfor, da den fandt det naturligt og ønskeligt, at Nyordningen gennemføres i nøje Samarbejde med Landets ledende Bank, rigtigt allerede paa Sagens nuværende Standpunkt at give Rigsdagen Lejlighed til at tage Stilling til Spørgsmaalet om *Hovedprincipperne ved en Nyordning*, for derefter, naar den fornødne Tilslutning til disse er opnaaet, at lade detaillerede Forslag udarbejde til Forelæggelse for Rigsdagen.

Ministeren for Industri, Handel og Søfart (Slebsager) fremsatte derfor 31. Maj 1927 i Folketinget et *Lovforslag*, der i § 2 angav følgende *Hovedlinier*:

»Ved Ordningen skal Banken sættes i Stand til at fortsætte sin Virksomhed som selvstændig Aktiebank, efter at dens Balance er nedbragt til en passende Størrelse.

Af udenbys Filialer, navnlig saadanne, som tidligere har virket som lokale Banker, sker Udskillelse til selvstændig Virksomhed i et saadant Omfang, som skønnes foreneligt med den samlede Virksomheds Tarv.

Af Bankens Aktivmasse udskilles og overføres til en Afviklingskasse Aktiver, som det paa Grund af disses Karakter maa anses for ønskeligt at udskille, og som bør afvikles.

Staten betaler det Underskud, Status udviser, efter at denne Udskillelse har fundet Sted, hvorefter Bankens Virksomhed fortsættes under det nuværende eller et ændret Navn.

Basis for den fremtidige Virksomhed skal være en ny Aktiekapital paa ca. 50 Mill. Kr., tegnet i Ind- og Udland.»

Ved Lovforslagets § 1 bemyndigedes desuden *Ministeren for Industri, Handel og Søfart* til at nedsætte et *Udvalg paa to Personer* til at udarbejde Forslag til en *endelig Ordning* af Landmandsbankens Forhold til Forelæggelse for Rigsdagen i den ordentlige Rigsdagssamling 1927—28. — Dette Udvalg skulde endvidere efter Lovforslagets § 3 føre de Forhandlinger, der kræves til Tilvejebringelse af en ny Aktiekapital for Banken, naar denne skal fortsætte uden Statsgaranti.

Endelig indeholdt det fremsatte Lovforslag i § 4 et

Forslag om en midlertidig Ordning med Hensyn til Adgangen til *Tilførsel af fremmed Kapital*, saalydende: »Der- som det, forinden den i § 1 forudsatte endelige Ordning kan træffes, er nødvendigt at skaffe Banken likvide Midler, bemyndiges Finansministeren til at optage et midlertidigt Laan paa et Beløb svarende til højst 20 Mill. U. S. A. Dollars og paa højst eet Aar, hvoraf Provenuet — med Tilslutning af Rigsdagens Landmandsbank-Udvalg — helt eller delvis af Ministeren for Industri, Handel og Søfart kan stilles til Disposition for Banken.«

Ved Lovforslagets 1. Behandling i Folketinget anbefale- des det af *Venstres Ordfører* (Aksel Jensen). Derimod gik *Socialdemokratiets Ordfører* (Stauning) imod det, bl. a. fordi Lovforslaget fastsætter, at den fremtidige Bank skal være en Aktiebank. — Fra den *konservative Ordfører* (Pitzner) lød ogsaa Kritik af Lovforslaget. Han udtalte til Slut, »at man ikke med ret stor Mulighed kan regne med at faa dette Lovforslag gennemført i den Form, det har i Øjeblikket — i hvert Fald ikke med vor Medvirken.«

De af det *radikale Partis Ordfører* (Zahle) fremsatte Ud- talelser fandt ved 2. Behandling Udtryk i Ændringsforslag om en ny Affattelse af §§ 1 og 2, saalydende: § 1. Ministe- ren for Industri, Handel og Søfart skal senest den 15. De- cember 1927 forelægge for Rigsdagen et Forslag til en endelig Ordning af Landmandsbankens Forhold, saaledes at Statens Garanti for Banken afvikles. § 2. Landmandsbankens Ledelse maa ikke benytte Statens Garanti til — udover de i Nationalbanken løbende Laan — at optage Laan eller forny de allerede stiftede Laan. Disse to Ændringsforslag forkastedes, idet kun de Radikale stemte for dem. — § 1 i den foran nævnte Affattelse af Loven indførtes paa Forslag af Venstre og Konservative, der udtalte i Betænkningen, at de er enige i, at der snarest muligt maa træffes en endelig Ordning af Landmandsbankens Forhold, og at Banken bør fortsætte som privat Aktiebank, og ønsker, at dette fast- slaas allerede nu. I øvrigt mente Flertallet, »at Regeringen bør stilles frit med Hensyn til Udarbejdelsen af Forslaget om den endelige Ordning, og Flertallet ønsker derfor ikke paa Forhaand at give Direktiver overfor Regeringen, men mener, at ligesom Regeringen maa udarbejde sit Forslag paa Grundlag af de Oplysninger, den er i Besiddelse af, maa Rigsdagen ogsaa til sin Tid være frit stillet overfor det til den Tid foreliggende Forslag«. § 2 blev foreslaaet af Finansministeren og tiltraadt af Venstre, Konservative og Radikale. (Socialdemokraterne ønskede, hvis der skal bruges Penge, at skaffe disse gennem et Laan af tilstrækkelig Størrelse og med klare Betingelser for dets Tilbagebetaling).

Lovforslaget i den citerede Skikkelse vedtoges ved 3. Behandling i *Folketinget* med 71 Stemmer (Venstre og Konservative) mod 53 (Socialdemokrater). De Radikale undlod at stemme. — I *Landstinget* indtog Partiordførerne, Mægaard (V.), Bramsnæs (S.), Tvede (K. F.) og Veistrup (R.), samme Stilling til Lovforslaget som i Folketinget. Det vedtoges ved 3. Behandling i Folketingets Affattelse med 29 Stemmer (Venstre og Konservative) mod 18 (Socialdemokrater). De Radikale undlod at stemme.

64. Lov om Handelsrejsende for udenlandske Firmaer. (Ministeren for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 3139—C. Sp. 225, 1249].

Fremsat i *Folketinget* $20\frac{1}{12}$ (F. Sp. 1551). 1. Beh. $21\frac{1}{12}$ (F. Sp. 1609). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Larsen, Stauning, Hans Nielsen, Bording, Hartvig Frisch, P. Andersen, N. P. Jensen [Form.], J. C. A. Larsen [Skr.], Himmelstrup, Søren Larsen, Sevelsted, Drachmann, Hendriksen, Pitzner og Helesen [i hans Sted fra $19\frac{1}{1}$ — $15\frac{1}{2}$: Steen]). Betænkning (B. Sp. 1259) afgiven $29\frac{1}{4}$. (Ordfører: J. C. A. Larsen). 2. Beh. $5\frac{1}{5}$ (F. Sp. 5292). 3. Beh. $10\frac{1}{5}$ (F. Sp. 5411). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $17\frac{1}{5}$ (L. Sp. 1367). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Bunch, Fink, Gisselbæk, Hauch, Albert Jensen, Carl Jensen, Johannes Jensen, [Form.], Olga Knudsen, Lewinsky, Henrik Nielsen, Inger Gautier Schmit, C. F. Sørensen, Sørensen-Egaa og Tvede). Betænkning (B. Sp. 2213) afgiven $16\frac{1}{6}$. (Ordfører: Johannes Jensen). 2. Beh. $18\frac{1}{6}$ (L. Sp. 1971). 3. Beh. $21\frac{1}{6}$ (L. Sp. 1990). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 138).

De Regler for Handelsrejsende for udenlandske Firmaer, som fastslaaes i Loven, og som er udarbejdet paa Grundlag af Næringslovskommissionens Betænkning, gaar ud paa følgende:

Personer, der ved personlig Henvendelse ønsker at optage eller medvirke til Optagelse af Bestillinger for udenlandsk Regning, maa alene drive Virksomhed i København, Købstæderne og saadanne Stationsbyer og Handelspladser paa Landet, der har en efter Handelsministerens Skøn købstadmæssig Karakter og mindst 2 000 Indbyggere. De paagældende Handelsrejsende skal, bortset fra de nedenfor nævnte

særlige Bestemmelser, indgive Anmeldelse til Toldvæsenet og hos dette erhverve Adgangsbevis. Forinden dettes Udfærdigelse maa Virksomheden ikke paabegyndes.

Ved Løsning af Adgangsbevis skal den paagældende ved Forevisning af Øvrighedsattest eller paa anden af Ministeren godkendt Maade godtgøre, at det af ham repræsenterede udenlandske Firma i sit Hjemland er berettiget til at forhandle vedkommende Varer. Repræsentanter for udenlandske næringsdrivende skal endvidere forevise en paa deres Navn lydende, af vedkommende Firma udstedt Fuldmagt.

Adgangsbeviser udfærdiges med Gyldighed for 45 Dage eller for et Aar. For Udfærdigelsen erlægges en Statskassen tilfaldende Afgift, der andrager henholdsvis 100 Kr. og 300 Kr., dersom Beviset kun omfatter eet udenlandsk Firma; saafremt den paagældende repræsenterer flere udenlandske Firmaer, erlægges yderligere henholdsvis 50 Kr. og 150 Kr. for hvert af de følgende Firmaer. Adgangsbeviser kan indenfor deres Gyldighedstid mod en Statskassen tilfaldende Afgift paa 20 Kr. ved Paategning af Toldvæsenet tillades overført til en anden Repræsentant for vedkommende Firma.

Adgangsbevis berettiger den, paa hvis Navn det lyder, til for det eller de paa Beviset angivne udenlandske Firmaer at optage Bestillinger paa de foran angivne Steder hos handlende og hos saadanne andre næringsdrivende, i hvis Forretning der er Anvendelse for vedkommende Varer. Med næringsdrivende sidestilles i denne Henseende Andelsforeninger, selv om de ikke driver egentlig Næring, samt Stats- og kommunale Institutioner.

Fritagne for at erhverve Adgangsbevis er Personer, som i det sidst forløbne Aar har drevet og stadig driver Næring her i Landet i Henhold til en Næringsadkomst, der berettiger til Salg af vedkommende Varer, og derhos ikke er i Restance med Hensyn til Betaling af forfalden personlig Skat til Stat og Kommune. De paagældende Repræsentanter er pligtige at medføre og paa Begæring forevise en paa deres Navn lydende, af vedkommende udenlandske Firma udstedt Fuldmagt og har i øvrigt de for andre Repræsentanter for udenlandske Firmaer foran angivne Rettigheder.

Næringsdrivende, der i Henhold til denne Bestemmelse

er fritaget for Erhvervelse af Adgangsbevis, kan — ligeledes uden Erhvervelse af Adgangsbevis for de paagældende — som Medhjælpere ved Optagelse af Bestillinger for udenlandsk Regning benytte saadanne i fast Tjenesteforhold til dem staaende Personer, der selv har en Næringsadkomst, som berettiger til Salg af vedkommende Varer, eller opfylder Betingelserne for at faa saadan Næringsadkomst. Disse Personer skal — foruden den af vedkommende fremmede Firma udstedte Fuldmagt i Original eller notarialiter bekræftet Genpart — medføre og paa Begæring forevise en paa deres Navn lydende, af deres Principal udstedt Fuldmagt.

De i Henhold til tidligere gældende Bestemmelser udstedte Adgangsbeviser sidestilles indenfor den dem tillagte Gyldighedstid med de ifølge denne Lov udfærdigede tilsvarende Adgangsbeviser og kan uden Betaling begæres paategnet i saa Henseende ved Henvendelse til Toldvæsenet.

Ministeren kan fastsætte Formen for de af denne Lov omfattede Adgangsbeviser, Fuldmagter og Anmeldelser til Myndighederne, ligesom Ministeren er beføjet til at træffe de for Tilsynet med Lovens Overholdelse fornødne Foranstaltninger.

Overtrædelser af de i denne Lov eller i Henhold til denne givne Forskrifter straffes med Bøder paa indtil 2 000 Kr. Bøderne tilfalder Statskassen. Den ved forsætlig Overtrædelse af Forskrifterne indvundne Fortjeneste kan ved Dom inddrages i Statskassen. Retssager angaaende Overtrædelse af Loven behandles som Politisager.

Loven, der ikke gælder for Færøerne og ej heller gør nogen Forandring i den fremmede Skippere ved Næringsloven af 29. December 1857 §§ 38 og 39, jfr. § 5 i Lov Nr. 73 af 23. Maj 1873, tillagte Udsalgsret, træder i Kraft den 1. Juli 1927.

Ved Lov Nr. 108 af 9. April 1926 bemyndigedes Ministeren for Industri, Handel og Søfart til paa nærmere angiven Maade at nedsætte de ved Lov Nr. 69 af 29. Marts 1924 fastsatte Kendelser for Adgangsbeviser for udenlandske Firmaers Handelsrejsende. Nedsættelsen, der stod i Forbindelse med de fra tysk Side tilbudte Nedsættelser af forskellige for den danske Landbrugseksport særlig byrdefulde Toldsatser i den tyske Toldtarif, iværksattes ved en Bekendtgørelse af 10. Juli 1926 fra den 19. s. M. at regne.

Jævnside med Gebyrnedsettelsen blev forskellige administrative Foranstaltninger truffet til Lempelse af Formerne for Tilsynet med Overholdelsen af de paa dette Omraade gældende Forskrifter. En mere indgribende Revision af disse Regler blev det derimod fundet rimeligt at udskyde, indtil Næringslovskommissionens Betænkning forelaa. Efter at denne Betænkning i Efteraaret 1926 var afgivet, forment Ministeriet, at der burde foretages en saadan Revision af de ikke længere tidssvarende Bestemmelser om Handelsrejsende for udenlandske Firmaer, som det har været en Forudsætning ved de i Foraaret førte Forhandlinger angaaende de fornævnte tyske Toldnedsættelser.

Det fremsatte Lovforslag hvilede ganske paa det i Næringslovskommissionens Betænkning indeholdte Afsnit om Handelsrejsende for udenlandske Firmaer. I dette var Adgangen givet fuldstændig fri for de fremmede Handelsrejsende og for Repræsentanter for fremmede Firmaer her i Landet til at henvende sig overalt i Landet for at søge at afsætte deres Varer — som Forholdet er nu, maa de fremmede Handelsrejsende kun komme til Købstæderne. Paa dette Punkt ændredes Lovforslaget imidlertid efter Forslag af Flertallet (hele Udvalget undtagen de Konservative) i det af Folketinget nedsatte Udvalg, efter hvis Forslag desuden en Bestemmelse i det forelagte Lovforslag, hvorefter Ministeren under særlige Omstændigheder skulde kunne fritage for Erlæggelse af Afgift, udgik. I Betænkningen udtaltes, at flere af Udvalgets Medlemmer havde ønsket Lovforslaget gennemført uforandret. Imidlertid viste det sig, at der ikke kunde opnaas Flertal herfor, og da det er forudsat under de med Tyskland angaaende Toldnedsættelser førte Forhandlinger, at de for Handelsrejsende for udenlandske Firmaer gældende Lovregler ændres, saaledes at det er nødvendigt, at hertil sigtende Lovbestemmelser gennemføres, samlede Flertallet sig under Hensyn til de foreliggende Forhold om de angivne Ændringsforslag. Man forudsatte imidlertid, at Bestemmelserne om Handelsrejsende for udenlandske Firmaer ved den forestaaende Revision af Næringsloven i Overensstemmelse med det af Næringslovskommissionen udarbejdede Forslag optages i den almindelige Næringslov, og man forbeholdt sig til den Tid i enhver Henseende sin Stilling.

Det konservative Mindretal udtalte i Betænkningen, at det havde under Hensyn til de foreliggende Forhold ønsket, at Enstemmighed kunde have været opnaaet om en til Situationen svarende Revision af Lovbestemmelserne vedrørende udenlandske Handelsrejsendes Virksomhed her i Landet. Man har derfor bestræbt sig for at give Lovforslagets

§ 4 (der bestemmer, hos hvilke handlende o. a. de Handelsrejsende maa optage Bestillinger) »en saadan Affattelse, at en vis Udvidelse af selve det geografiske Virksomhedsomraade for de udenlandske Handelsrejsende kunde sikres. Med Bibeholdelse af de nuværende Bestemmelser for selve Forretningsvirksomheden havde man stillet Ændringsforslag om at udvide Adgangsomraadet fra som nu kun at gælde Hovedstad og Købstæder til ogsaa at gælde bymæssige Bebyggelser paa mindst 2 500 Indbyggere. For at samle Enighed gik man siden med til at sætte Grænsen ved 2 000 Indbyggere, hvilket man forstod blev accepteret af de paa-gældende Ministre, der er interesserede i Lovforslaget. Endvidere forstod man, at der om det øvrige Indhold af Ændringsforslaget til § 4 herskede Enighed, hvorved det oprindelige Lovforslags Bestemmelser om de udenlandske Handelsrejsendes Ret til at besøge Andelsforeninger samt Stats- og kommunale Institutioner bortfaldt. Endvidere havde Mindretallet fremsat sit Ændringsforslag under udtrykkelig Forudsætning af, at en rimelig Kontrol sigtende til at modvirke Misbrug af de udenlandske Handelsrejsendes Rettigheder kunde sikres.

Da derfor et Flertal i Udvalget efter et af Handelsministeren forelagt Udkast til en ændret Affattelse af Lovforslaget alligevel har opretholdt den oprindelige § 4,s Bestemmelser, har Mindretallet, uanset at den geografiske Grænse er sat ved 2 000 Indbyggere, ikke kunnet tiltræde denne Affattelse, der i øvrigt maatte komme Mindretallet ret overraskende efter de langvarige Forhandlinger i Udvalget just om Mindretallets Ændringsforslag. Da det endvidere af de givne Meddelelser synes at fremgaa, at det fremtidige Tilsyn med de udenlandske Handelsrejsende vil blive højst illusorisk, har Mindretallet ikke ment at kunne opretholde sit oprindelige Ændringsforslag til § 4 og maa beklage ikke at kunne medvirke til Lovforslagets Gennemførelse. Da dette nu i Flertallets Affattelse efter Mindretallets Mening trods alt dog repræsenterer et vist Fremskridt fremfor det oprindelige Forslag, vil Mindretallet paa den anden Side ikke stemme imod Lovforslaget.« I Henhold hertil afholdt de Konservative sig ved 3. Behandling fra at stemme.

I Landstingsudvalgets Betænkning udtaltes, at man havde bestræbt sig for at naa til Enighed. Da det skønnedes at være af Betydning i saa Henseende at faa drøftet Spørgsmaalet om at forhindre Misbrug af de udenlandske Handelsrejsendes Rettigheder, havde Udvalget Samraad med Handelsministeren, der oplyste, at Ministeriet agtede at fastsætte Regler for Tilsynet med de udenlandske Handelsrejsende, og at disse Regler vilde blive fastsat efter Forhandling

med de interesserede Erhvervsorganisationer. Ministeren tilføjede, at det formentlig vilde være mere hensigtsmæssigt administrativt at fastsætte Reglerne end at lovfæste dem, hvilken Opfattelse et Flertal indenfor Udvalget sluttede sig til, medens det konservative Folkepartis Medlemmer i Udvalget holdt paa, at Reglerne burde lovfæstes, idet man dog erklærede, at man ikke vilde modsætte sig Lovforslagets Vedtagelse. Det lykkedes saaledes ikke at naa til fuldstændig Enighed, og Flertallet (Udvalget undtagen de konservative Medlemmer) indstillede Lovforslaget uforandret til Vedtagelse. Det konservative Mindretal udtalte, at det »kunde have ønsket mere effektive Bestemmelser for Lovens Efterlevelse indført i Lovforslaget, men da der ikke til saadannes Vedtagelse har kunnet opnaas tilstrækkelig Tilslutning i Udvalget, har Mindretallet ikke fundet Anledning til at stille dertil sigtende Ændringsforslag.

Den Beføjelse, der i Lovforslaget gives Ministeren til at kunne fastsætte Regler for Tilsynet, har Ministeren under et Samraad i Udvalget erklæret at ville benytte og træffe sin Afgørelse i saa Henseende efter Forhandling med interesserede Erhvervsorganisationer, saasom Grosserer-Societetet, Industriraadet, Provinshandelskammeret og De københavnske Handelsorganisationer.

Den Fremgangsmaade, Ministeren saaledes vil anvende, vil vel i nogen Grad kunne afbøde den Mangel, Mindretallet finder der er i Lovforslaget, hvorfor det ikke vil modsætte sig dets Vedtagelse, men da de ønskede Bestemmelser ikke vil blive lovfæstet, og det for de Handelsrejsendes Virksomhed angivne Omraade ikke efter Mindretallets Mening er tilfredsstillende begrænset og ikke efter de førte Forhandlinger kan ventes at kunne blive det, vil Mindretallet ikke kunne anbefale at stemme for Lovforslagets Vedtagelse.«

65. Lov om Indløseligheden af Nationalbankens Sedler. (Handelsminister *Slebsager*). [A. Sp. 3125—C. Sp. 57, 63].

Fremsat i *Folketinget* $20/_{12}$ (F. Sp. 1547). 1. Beh. $20/_{12}$ (F. Sp. 1558). 2. Beh. $21/_{12}$ (F. Sp. 1604). 3. Beh. $22/_{12}$ (F. Sp. 1622). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $22/_{12}$ (L. Sp. 490). 2. Beh. $22/_{12}$ (L. Sp. 502). 3. Beh. $22/_{12}$ (L. Sp. 503). *Loven stadfæstet 27. December 1926.* (Lov-Tid. Nr. 313).

Efter Loven træder fra den 1. Januar 1927 at regne Nationalbankens Forpligtelse til paa Anfordring at indløse

de af Banken udstedte Sedler med Guld paa ny i Kraft, dog at Ministeren for Industri, Handel og Søfart bemyndiges til indtil Udgangen af December 1929 (under Forhandlingen udtalte Ministeren, at saadan Bestemmelse kun foreløbig vil blive givet for Aaret 1927) at bestemme, at Banken kun er pligtig at foretage saadan Omveksling, naar Sedler indleveres i Poster paa 28 000 Kr. eller Beløb, der er delelige hermed, og at Omvekslingen efter Bankens Valg kan ske ved Udlevering af dansk Guldmønt efter Paalydende eller af Guldbarrer eller Guld i anden Form, beregnet efter en Værdi af 2 480 Kr. pr. kg fint Guld.

I Overensstemmelse med de allerede gældende Bestemmelser, der opretholdes, fastsættes derhos, at enhver, der ønsker at købe eller sælge Valuta til den kommende Børsnotering, skal senest 1 Time før Noteringen skriftlig opgive Beløbets Størrelse for Nationalbanken. Ved Valutakøb kan tillige Formaalet med Købet kræves opgivet. Ligeledes kan Ministeren for Industri, Handel og Søfart til Brug ved en aarlig Undersøgelse af Betalingsbalancen overfor Udlandet, men i øvrigt kun saafremt særlige Forhold maatte findes at gøre det paakrævet, bestemme, at Indehavere af fremmed Valuta, derunder Fonds- og Valutatilgodehavender, til Ministeriet skal indsende Oplysning om Størrelsen af deres Beholdninger og Tilgodehavender, hvad enten disse beror her eller i Udlandet.

Loven træder i Kraft den 1. Januar 1927 og bortfalder med Udgangen af Aaret 1929.

Under Hensyn til den Udvikling, der i Løbet af indeværende Aar har fundet Sted paa Valutamarkedet, hvorefter den danske Krone allerede i Marts Maaned naaede op til en gennemsnitlig Guldværdi af 97 Ø. og gennem de senere Maaneder har naaet og fastholdt Pariteten, fandtes det rimeligt ved Udløbet af Loven om Valutaforanstaltninger af 20. December 1924 med Ændringer af 15. December 1925 atter at knytte den danske Krone til Guldet ved Genindførelse af Guldfod. Nationalbanken, der var enig i, at dette, som Forholdene ligger, kan og bør finde Sted paa nærværende Tidspunkt, gjorde Rede for de forskellige Betragtninger (de internationale, særlig engelske Forhold paa dette Omraade), paa Grundlag af hvilke Banken mente at maatte foreslaa, at Guldfoden genindføres i en saadan Form, at Bankens Sedler ikke straks skal kunne kræves omvekslet med møntet Guld

paa den i Møntloven angivne Maade, men at man foreløbig skal følge den i England ved dette Lands Tilbagevenden til Guldfoden benyttede Fremgangsmaade, saaledes at Nationalbanken alene bliver pligtig at veksle større Seddelbeløb (28 000 Kr.) i Guld og kan vælge, om den vil udlevere Guldet i Guldbarrer eller paa anden Maade. Nationalbankens Indstilling fulgtes paa dette Punkt.

Nationalbanken udtalte under de om Lovforslaget førte Forhandlinger, at den paa egen Haand vil kunne tilvejebringe de Valutakreditter, den maatte anse for ønskelige, og Spørgsmaal om en Forlængelse af den for de tidligere Valutakreditter givne Statsgaranti bortfaldt dermed.

Under Hensyn til Valutaspørgsmaalets hele ændrede Stilling skønnedes det ikke længere nødvendigt at opretholde Rigsdagens Valutaudvalg. Af Ministeren udtaltes det tillige med Hensyn til de tidligere truffne ekstraordinære Foranstaltninger, at »Forbudet mod Eksport af dobbeltmøntede Kreditobligationer m. v. udløber til Nytaar og ikke bliver fornyet. Endvidere er det tænkt at udstede en Bekendtgørelse om Ophævelse af det gældende Forbud mod Eksport af Guld. Suspensionen af Nationalbankens Pligt til at købe Guld og af Adgangen til at indlevere Guld til den kgl. Mønt er allerede tidligere bortfaldet. Det samme gælder Bestemmelserne om den forud for Loven om Valutaforanstaltninger oprettede Egaliseringsfond. Endelig bortfalder ved dette Aars Udgang ogsaa de sidste Rester af Loven om Valutacentralen, saaledes at man til Nytaar, bortset fra de i det foreliggende Lovforslags §§ 2 og 3 bevarede, men lidet indbringende Bestemmelser, vender tilbage til normale Forhold og til den Frihed, der for Pengemarkedet og Erhvervslivet i det hele taget er af saa stor Betydning.«

Loven vedtoges enstemmig i begge Ting.

66. Lov om Ændringer i Lov Nr. 145 af 29. Marts 1920 om Tilsyn med Skibe. (Ministeren for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 5153—C. Sp. 313, 1171].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{3}{3}$ (L. Sp. 926). 1. Beh. $\frac{2}{4}$ (L. Sp. 1082). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Bunch, Ludvig Christensen, Degnbol, Effersøe, Gisselbæk, Hansen-Stavnsbjerg, Albert Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], Josiassen, Laurits Knudsen, Maegaard [Form.], Sørensen-Egaa og Tvede). Betænkning (B. Sp. 1863) afgiven $\frac{2}{5}$. (Ordfører: M. C. Jensen). 2. Beh. $\frac{2}{5}$ (L. Sp. 1524).

3. Beh. $\frac{25}{5}$ (L. Sp. 1558). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6049). 2. Beh. $\frac{3}{6}$ (F. Sp. 6135). 3. Beh. $\frac{8}{6}$ (F. Sp. 6242). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 137).

Lovforslaget forelagdes til Fyldestgørelse af Revisionsbestemmelsen i Lov Nr. 120 af 15. April 1925 om Ændring i Skibstilsynsloven af 29. Marts 1920, se Aarvog 1924—25 Side 245. De i indeværende Samling vedtagne Love om Ændringer i Skibsregistrerings- og Skibsmaalingsloven, se A. Nr. 67 og 68, tilsigter at benytte Skibsmaalings- og Skibsregistreringsforretningerne vedrørende Fartøjer under 20 t sammen med Skibstilsynet, men samtidig har Statens Skibstilsyn været Genstand for en Undersøgelse, foretaget af Ministeriet under Medvirkning af Repræsentanter for Skibsrederne og særlig sagkyndige.

Den forannævnte Revisionsbestemmelse blev indsat under Hensyn til en fra Skibsredernæringens Side foreliggende Kritik vedrørende Skibstilsynets Forhold, herunder navnlig den Omstændighed, at Staten ikke formelt havde anerkendt de store Klassifikationselskaber for Skibe, saaledes som forudsat i Loven af 1920, samt de deraf formentlig flydende Konsekvenser med Hensyn til Skibstilsynets Arbejdsforhold og Taksterne for Udstedelsen af Skibenes Fartscertifikater, som man regnede med væsentlig kunde nedsættes.

Ved § 28 i Lov Nr. 145 af 29. Marts 1920 blev der givet Regeringen Beføjelse til at meddele ansete Klassifikationselskaber Anerkendelse, hvorved de i saadant Omfang, som Ministeren bestemmer, bemyndiges til paa Ministeriets Vegne og med Ansvar overfor dette at udføre tekniske Undersøgelser og Opmaalinger, som kræves til paalidelig Foretagelse af Hovedsyn, Kontrolsyn og Fribordssyn.

Da Ministeriet ønskede at faa en Ordning med de nævnte Selskaber, der muliggjorde det for Regeringen at overtage Ansvaret for disse Selskabers Arbejde, og tillige ønskede at træffe en Ordning i Forstaaelse med de øvrige nordiske Lande, indbød den danske Regering Finland, Island, Norge og Sverige til en diplomatisk Konference for at forhandle om gensidig Anerkendelse af de nordiske Landes Bestemmelser om Kontrollen med Skibes Sødygtighed og Udrustning efter et forud godkendt Program. Konferencen, ved hvilken medvirkede som Delegerede ogsaa Repræsentanter for de nordiske Landes Skibsrederorganisationer og Skibsførerorganisationer, fandt Sted i København i Dagene fra 27. August—11. September 1925 og resulterede i den saakaldte Københavnskonvention af 28. Januar 1926, der allerede i Fjor er traadt i Kraft for de andre Stater. Derefter

har Regeringen overvejet, hvilke Besparelser der kunde indføres ved Simplifikation af Tilsynsapparatet og Forretningsgangen og deraf følgende lavere Afgifter. Ved dette Arbejde er opnaaet Besparelser til et Beløb af i alt ca. 36 000 Kr. Derimod har man ikke fundet at burde røre ved selve Skibstilsynets Organisationsform, der saavel efter Ministeriets som efter Skibsfartens Opfattelse har vist sig at være særdeles hensigtsmæssig. Ved til de nævnte 36 000 Kr. at lægge det Beløb, der spares ved Reformen, efter at Skibsmaalingssafgiften er fradraget, faar man en samlet Besparelse af ca. 62 000 Kr., hvoraf imidlertid de 44 000 tænkes anvendt til Nedsættelse af Afgifterne, medens de 18 000 bliver Statskassens aarlige Besparelse.

De Ændringer, der ved Loven foretages i Skibstilsynsloven af 1920, er væsentlig følgende:

1. Det bestemmes, at de Regler, der af Ministeren for Industri, Handel og Søfart fastsættes for Tilsyn med Fiskefartøjer, bør ske i Samraad med Landbrugsministeriet.

2. § 23 i Loven af 1920 affattes saaledes:

»Hovedsynet omfatter en fuldstændig Undersøgelse af Skrog, vandtæt Inddeling, Rejsning, Maskineri, Udstyr og Tilbehør, derunder navnlig ogsaa Undersøgelse af Skibsbunden udvendig og af Kedlerne udvendig og indvendig. Dets Formaal er at konstatere, hvorvidt alle ved eller ifølge denne Lov givne Forskrifter er i enhver Henseende nøje opfyldt.

Hovedsyn skal finde Sted:

- a. forinden Skibet tages i Brug enten som nyanskaffet eller efter foretagen Ombygning;
- b. derefter periodisk med følgende Mellemrum:

1. Passagerskibe: en Gang i Løbet af hvert Aar efter nærmere Forskrift af Ministeren for Industri, Handel og Søfart;

2. Andre Skibe: for klasset Skib med Mellemrum af ca. 48 Maaneder; for uklasset Skib med Mellemrum af fra 12 til ca. 48 Maaneder efter nærmere Bestemmelse af Ministeren for Industri, Handel og Søfart i hvert enkelt Tilfælde under fornøden Hensyntagen til Skibets Styrke og Tilstand.

Ved Hovedsyn af klasset Skib godkendes den Undersøgelse, Skibet er undergaaet for Opnaaelse eller Bevarelse af Klasse, for saa vidt angaar de Dele, Undersøgelsen om-

fatter, alt efter de nærmere Regler, som i Henhold til § 28 og i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Konventionen af 28. Januar 1926 om Sikkes Sødygtighed og Udrustning maatte være fastsat for anerkendte Klassifikationsselskabers Samvirken med Skibstilsynet.

Ministeren kan til enhver Tid paabyde, at et Skib underkastes et ekstraordinært Hovedsyn. Ministeren kan tillade, at Tidspunktet for et periodisk Syn under særlige Forhold udskydes for en Tid af indtil 12 Maaneder. For Skibe under Oplægning kan Tidspunktet for et periodisk Syn dog udskydes efter Ministerens nærmere Bestemmelse.

Efter Hovedsyn over et Passagerskib udleveres der Skibet et Fartscertifikat til Bevidnelse af, at Skibet fyldestgør de af denne Lov flydende Forskrifter, og med Angivelse af, i hvilken Fart det kan anvendes, og hvor mange Passagerer det maa medtage. Fartscertifikatet har Gyldighed indtil det Tidspunkt, der er foreskrevet for Afholdelse af næste Hovedsyn.

Efter første Hovedsyn over et Ikke-Passagerskib udleveres der paa tilsvarende Maade Skibet et Fartscertifikat med Angivelse af, i hvilken Fart det kan anvendes. Fartscertifikatets Gyldighed fastsættes i hvert enkelt Tilfælde af Ministeriet for Industri, Handel og Søfart, dog saaledes, at det, naar ikke særlige Forhold foreligger, gives Gyldighed for et Tidsrum af 12 Aar. Efter Udløbet af Certifikatets Gyldighedsperiode udstedes nyt Certifikat paa tilsvarende Maade. Til Opretholdelse af Fartscertifikatets Gyldighed kræves, at de foreskrevne Hovedsyn foretages rettidig, og at Paategning herom sker paa Fartscertifikatet. Certifikatet kan annulleres, hvis Skibet undlader at underkaste sig de foreskrevne Hovedsyn eller Kontrolsyn, eller hvis Skibet ved et Kontrolsyn eller et ekstraordinært Syn viser sig ikke at være i tilfredsstillende Stand.

For Skib anskaffet eller ombygget i Udlandet kan Ministeren eller de Myndigheder udenfor Riget, som han dertil befuldmægtiger, udstede et midlertidigt Fartscertifikat, der i Mangel af anden Bestemmelse har Gyldighed, indtil Skibet første Gang ankommer til dansk Havn, dog i intet Fald for længere Tid end et Aar fra Udstedelsesdagen.

For enkelt Rejse mellem indenlandske Havne og i øvrigt

i ganske særlige Tilfælde, hvor almindeligt Fartscertifikat ikke har kunnet udstedes, kan Ministeren, naar Skibet maa anses for tilstrækkeligt sødygtigt, meddele en Tilladelse, der har samme Gyldighed som Fartscertifikat.«

Bestræbelserne for at formindske Arbejdet ved Tilsynet har fundet sit Udtryk dels i Bestemmelsen om, at Syns-terminerne for de uklassede Skibe gøres variable under Hensyntagen til hvert enkelt Skibs Styrke og Tilstand, dels i Bestemmelsen om at give selve Fartscertifikatet Gyldighed for en længere Aarrække end hidtil.

3. Til § 28 føjes som nyt Punktum:

»Paa tilsvarende Maade kan der meddeles Anerkendelse til ansete Prøveanstalter for Skibbygnings- og Maskinbygningsmaterialer o. lign.«

Til samme Paragraf føjes som nyt 2. Stykke:

»Ministeren for Industri, Handel og Søfart fastsætter Regulativer og Takster for saadanne offentlige Prøvekamre for Skibslus og nautiske Instrumenter her i Riget, hvis Certifikater godkendes af Skibstilsynet, og kan om fornødent oprette saadanne Prøvekamre. Ministeren kan derhos paa Vilkaar, som af ham bestemmes, anerkende tilsvarende Prøvekamre udenfor Riget med den Virkning, at de af disse udfærdigede Certifikater godkendes af Skibstilsynet.«

4. Ved en ændret Affattelse af § 36 nedsættes Farts-certifikat-Afgifterne for klassede Ikke-Passagerskibe med 50 pCt. samt ophæves, for saa vidt angaar alle klassede Skibe, den ved den nugældende Lovs § 36, Pkt. 3, fastsatte 50 pCt. Forhøjelse af Farts-certifikat-Afgiften for nyanskaffet eller ombygget Skib. For de øvrige Afgifter sker der ingen Ændringer.

At den i Loven indsatte tabellariske Tavle udviser dobbelt saa høje Afgiftstal som Tavlen i den nugældende § 36, skyldes den Omstændighed, at Afgifterne i Øjeblikket er baseret paa en 2-Aars Periode for uklassede Skibe, medens de fremtidig beregnes efter en 4-Aars Periode, og betyder saaledes ikke nogen Forhøjelse.

Afgiftsnedsættelsen kommer alene de klassede Skibe til gode, idet Kontrollen med klassede Skibe er lettere end med uklassede, og det er udelukkende finansielle Grunde, der har bevirket, at de klassede Skibe ikke straks fra Begyndelsen har faaet anden Fordel fremfor de uklassede end

den, at Afgiftsperioden for hine var 4-aarig, medens den for disse var 2-aarig.

5. Efter en ny Affattelse af § 37 betales for Udstedelse af Afgangssattest en Afgift efter nærmere Bestemmelse af Ministeren, dog ikke udover 200 Kr. for hvert Afgangssyn.

Den i nuværende § 37 fastsatte Afgift, beregnet paa et andet Grundlag, har hidtil ikke været opkrævet, men da Synene nu gaar over fra Politiet til Skibstilsynet, fastsættes Afgiften, svarende til, hvad der nu betales.

Vedtægelsen af Loven gør det muligt at nedlægge en Skibsinspektørstilling og at indskrænke det nuværende Antal af Synsmænd med 6, hvilket kan ske ved Finansloven. De herved opnaaede Besparelser i Lønnings-, Honorar- og Kontorudgifter vil, naar Hensyn tillige tages til den Besparelse, der er opnaaet ved, at Stillingen som søkyndig Fuldmægtig ved Normeringsloven for 1926—27 blev nedlagt fra 1. April 1926, udgøre det ovenfor nævnte Beløb af ca. 36 000 Kr.

Loven blev vedtaget enstemmigt i begge Ting, som foreslaaet af Ministeren, med en lille Ændring.

67. Lov om Ændring i Lov Nr. 57 af 1. April 1892 om danske Skibes Registrering m. m. (Ministeren for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 3699—C. Sp. 165, 199].

Fremsat i *Landstinget* $2\frac{8}{1}$ (L. Sp. 571). 1. Beh. $\frac{2}{2}$ (L. Sp. 579). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Bunch, Ludvig Christensen, Effersøe, Gisselbæk, I. A. Hansen, Hansen-Stavnshjerg, Albert Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], Josiassen, Laurits Knudsen, Maegaard [Form.], Sørensen-Egaa og Tvede). Betænkning (B. Sp. 293) afgiven $2\frac{3}{3}$. (Ordfører: Maegaard). 2. Beh. $2\frac{9}{3}$ (L. Sp. 922). 3. Beh. $3\frac{1}{3}$ (L. Sp. 969). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{4}$ (F. Sp. 4523). 2. Beh. $1\frac{1}{4}$ (F. Sp. 4564). 3. Beh. $2\frac{0}{4}$ (F. Sp. 4692). *Loven stadfæstet 4. Maj 1927*. (Lov-Tid. Nr. 91).

Denne Lov og den nedenfor nævnte Lov om Ændring i Skibsmaalingsloven gaar ud paa at forenkle og forbedre Administrationen af de Forretninger, som henhører under Skibsmaalings-Bureauet og Registreringskontoret. Den Nyordning, som nu indføres, og som er blevet anbefalet af det nyoprettede Søfartsraad, hviler paa den Betragtning, at det

vil være forbundet med væsentlig Fordel at knytte ikke blot Skibsmaalingen, men tillige Registreringsforretningerne vedrørende de mindre Skibe, nemlig Skibe og Fartøjer under 20 Tons, sammen med Skibstilsynet. Ved at disse Forretningsomraader indenfor Ministeriet bliver varetaget af den samme Myndighed, opnaas en Forenkling i Forretningsgangen, som medfører, at forskellige Tjenestemandstillinger kan nedlægges, hvorved der opnaas en Besparelse. Registrerings- og Skibsmaalingsbureauet ophæves og erstattes af et Registreringskontor her i København, hvis Forretningsomraade bliver ganske svarende til det, som nu varetages af Bureauets Retsafdeling. Samtidig bliver de Forretninger, som henhører herunder, paa flere Punkter simplificeret og begrænset. Baade af ganske ringe Størrelse betragtes som liggende udenfor Skibsmaalingsens Opgaver, og den Hovedfortegnelse over Fartøjer under 20 t, som hidtil har været foretaget af Bureauet, henlægges til nogle af Skibsinspektoraterne, der allerede af Hensyn til Skibstilsynets tidligere Opgaver førte Tilsyn med denne Fortegnelse alene for Kontrollens Skyld. Endelig opgives den systematiske Revision af Maalingsforretningerne vedrørende Fartøjer under 20 t.

De Besparelser, som opnaas ved disse Forenklinger, vil i alt andrage et Beløb af ca. 36 000 Kr. Men som en naturlig Konsekvens af disse Besparelser ophæves ved Loven om Skibsmaaling den Afgift, som hidtil har været knyttet til Skibsmaaling, og som har paaført Erhvervet en Udgift af ca. 10 000 Kr. om Aaret, med dette Beløb formindskes altsaa Besparelsen.

Om Lovens detaillerede Indhold bemærkes:

Loven giver en ny Affattelse af §§ 1—10 i Registreringsloven af 1892. Paragrafferne inddeles i to Kapitler: Kapitel I med Overskrift: Danske Skibes Nationalitets-Mærke.

§ 1. Danske Skibe maa som Nationalitets-Mærke alene føre det danske Flag, som er det ved Frd. af 11. Juli 1748 § 1 anordnede almindelige danske Handelsflag.

§ 2. Ved kongelig Resolution kan der meddeles Tilladelse til, at Skibe, der gaar i Fart paa oversøiske Havne, som Nationalitets-Mærke fører dansk Splitflag med et foreskrevet særligt Mærke. Denne Tilladelse skal til enhver Tid kunne tages tilbage. Endvidere kan der ved kongelig Resolution fastsættes nærmere Bestemmelser, hvorefter Skibe, der gaar i Postfart for Staten, kan føre et særligt Postflag.

Kapitel II, §§ 3—10, af hvilke §§ 3—6 omhandler *Registreringsmyndighederne*.

§ 3 lyder saaledes: Den øverste Ledelse af Skibsregistreringen — herunder indbefattet enhver ved Søloven eller anden Lov foreskreven Særregistrering af Skibe eller Fartøjer — samt Tilsynet med Udførelsen af alle herhenhørende Forretninger udøves af Ministeriet for Industri, Handel og Søfart. Ministeren fastsætter Regler for Fordelingen af Forretningerne, for Forretningsgangen og for Registreringsmyndighedernes Samvirken med andre Myndigheder. Registreringsforretningerne udføres i øvrigt af Skibsregistreringskontoret i København, Statens Skibstilsyn, Toldvæsenet og Mønstringsbestyrerne, paa Færøerne af Politimesteren og Sysselmændene og i Udlandet af de danske Konsuler.

§ 4, der bestemmer, hvilke Bøger der skal føres ved Skibsregistreringskontoret, er i alt væsentligt i nøje Overensstemmelse med den nugældende Lovs § 4.

§§ 5 og 6 svarer henholdsvis til §§ 6 og 7 i den nugældende Lov, med de Ændringer, som er en Følge af det nye System. § 5 bestemmer, at Riget inddeles i Registrerings-Distrikter, hvis Omraade fastsættes af Ministeren for Industri, Handel og Søfart efter Forhandling med Finansministeriet. For saa vidt angaar Distrikterne udenfor København, bestemmer Ministeren for Industri, Handel og Søfart efter Forhandling med Finansministeriet de Toldkamre, som skal være Distrikts-Registreringskontorer; for det københavnske Distrikts Vedkommende varetages Forretningerne af Skibsregistreringskontoret i København. Politikontoret i Thorshavn er Registreringskontor for Færøerne.

Distrikts-Registreringskontorerne udfører alle til Skibsregistreringen hørende Forretninger, som af Ministeren for Industri, Handel og Søfart henlægges til dem, og herom gives nærmere Regler væsentlig svarende til den gældende Lovs § 6. Lovens § 6 fastsætter i Overensstemmelse med § 7 i Loven af 1892 Skibsregistreringskontorets og Distrikts-Registreringskontorenes Pligt til at meddele Udskrifter af de ved dem førte Bøger.

Lovens § 7, der indeholder Grundreglerne om *Det almindelige Skibsregister*, som det tidligere offentlige Skibsregister

over Skibe af 20 Tons brutto og derover herefter benævnes, svarer til Reglerne i den gældende Lovs §§ 1 og 8.

§ 8 svarer til den tidligere Lovs §§ 9 og 10 og bestemmer, at *Skibe under 20 Tons* skal efter nærmere Bestemmelse af Ministeren optages paa en Fortegnelse, der føres af Registreringskontorerne, i København dog af Skibstilsynet, og benævnes *Fartøjsfortegnelsen*. Denne Registrering af Smaaskibe har lige saa lidt som hidtil nogen civilretlig Virkning.

I § 9 bestemmes, at jævnsides med det almindelige Skibsregister og *Fartøjsfortegnelsen* føres *Særregistre* over Skibe i saadant Omfang, som ved Lovgivningen maatte være paahudt eller af Ministeren for Industri, Handel og Søfart fastsat. Intet Skib, der ikke er indført i et af de to nævnte Register, kan optages paa *Særregister*.

Ved *Særregistreringen* forsynes Skibet med Certifikat for denne samt efter Omstændighederne tillige med særlig Paamærkning til Identificering.

Særregistrering som henholdsvis Fiskerfartøj og Stenfiskerfartøj samt Erhvervelse af Fiskericertifikat og Stenfiskercertifikat er betinget af, at det paagældende Skib efter Registreringsmyndighedernes Skøn erhvervsmæssigt anvendes henholdsvis til Fiskeri eller til Optagning af Sten og Fyld. Enhver Ejer af Skib, der benyttes til et af disse Formaal, er pligtig at anmelde dette til Optagelse i vedkommende *Særregister*.

Særregistrering som Lystfartøj og Erhvervelse af Lystfartøjs-Certifikat kan tilstaaes paa derom indgivet Andragende, naar Ejeren af det paagældende Lystfartøj skriftlig afgiver Erklæring paa Tro og Love om, at *Fartøjet* ikke vil blive benyttet til noget som helst erhvervsmæssigt Foretagende, Fragt- eller Passagerfart.

Endelig svarer Lovens § 10 til den gældende Lovs § 5 og bestemmer, at Nationalitets- og Registrerings-Certifikater udfærdiges af Skibsregistreringskontoret i København. Midlertidige Nationalitets-Certifikater kan dog efter de i Kapitel III §§ 12 og 31, jfr. 45, indeholdte Regler og paa de Vilkaar, som Ministeren under særegne Omstændigheder derom yderligere maatte fastsætte, udstedes af de danske Konsuler og Politimesteren paa Færøerne. Nationalitetsbeviser udfærdiges af Registreringskontorerne (i København af Skibs-

tilsynet). Certifikater for Særregistrering udfærdiges af de Myndigheder, Ministeren for Industri, Handel og Søfart dertil befuldmægtiger.

For indenrigs Fart samt for enkelte Rejser mellem dansk Havn og nærliggende fremmed Havn kan Ministeren, naar særlige Omstændigheder taler derfor, udstede et Pas eller en Tilladelse for Skibet, der henholdsvis for et Tidsrum af ikke over tre Maaneder eller for den paagældende Rejse har samme Gyldighed som et Nationalitets- og Registrerings-Certifikat. Ministeren kan endvidere meddele Toldkamrene Bemyndigelse til under særlige Omstændigheder at udstede en Toldseddel for Skibet, der for en enkelt Rejse i indenrigs Fart har samme Gyldighed som et Nationalitetsbevis.

Som Følge af de foran gengivne Ændringer i den gældende Lov foretages desuden en Række Ændringer i dennes øvrige Indhold, dels af nærmest formel Natur, dels af Hensyn til den systematiske Udformning af Loven. I sidste Henseende anføres, at de tilbageblivende Dele af det hidtidige Afsnit III i Loven af 1892 i Forbindelse med Afsnittene IV, V og VI omdannes til et Kapitel III med Overskrift: Nærmere Bestemmelser om det almindelige Skibsregister —, at det hidtidige Afsnit VII bliver Kapitel IV med Overskrift: Ansvarsbestemmelser —, at Afsnit VIII og IX bortfalder, og at der indsættes et nyt Kapitel V: Slutningsbestemmelser, indeholdende Reglerne med Hensyn til Færøerne og Lovens Ikrafttræden, der er sat til 1. Januar 1928, medmindre den ved kongelig Anordning sættes i Kraft tidligere. — Endelig skal nævnes, at Loven indfører skærpede Straffe, Forhøjelse af Bødernes Størrelse og Konfiskation af Skibet for Overtrædelser bestaaende i Proformatransaktioner eller anden Opdigtelse eller Fordølgelse af Kendsgerninger for uretmæssigt at faa et Skib registreret eller optaget paa Fartøjsfortegnelsen eller for at sejle under dansk Flag uden at være berettiget dertil. Denne Skærpelse er navnlig indført til Beskyttelse af saavel islandske som danske Interesser mod Udlændinges Fiskeri paa islandsk Søterritorium i Ly af det danske Flag.

I den af Landstingsudvalget afgivne Betænkning udtales: „Foranlediget af Udtalelser ved Lovforslagets 1. Behandling har Udvalget undersøgt Muligheden for og Betimeligheden af en Nedsættelse af Grænsen for Registrering af Skibe fra

20 Tons til 15 Tons. Ved en saadan Nedsættelse vil ca. 500 Skibe inddrages under Registreringen, men dette vil selvsagt medføre et betydelig forøget Arbejde og større Udgift for Staten og vil desuden paadrage de paagældende Skibes Ejere og Brugere betydelige Ulemper. Endvidere foreligger der ikke noget virkeligt Ønske fra disse Skibes Ejere i saa Henseende. *Udvalget* foreslaar derfor ikke nogen Ændring af Registreringsgrænsen, men *indstiller* Lovforslaget *uforandret* til Vedtagelse.“

Et Mindretal af Udvalget, Aubeck, nævnte i Betænkningen og omtalte udførlig saavel ved 1. som 3. Behandling, at det vilde have fundet det rigtigere, naar en Sammenlægning af Skibsmaalingen og Skibstilsynet skal finde Sted, da tillige at lade Sammenslutningen omfatte Skibsregistreringen, idet denne og Skibsmaalingen er nøje knyttet sammen, og at Mindretallet endvidere kunde have ønsket, at de i Sagen interesserede Erhvervsorganisationer var blevet spurgt, inden Rigsdagen traf sin Afgørelse. Da disse Betragtninger imidlertid ikke vandt Tilslutning fra anden Side under Udvalgsbehandlingen, fandt Mindretallet ikke Anledning til at stille Ændringsforslag. De samme Synspunkter fremdroges ved 1. Behandling i Folketinget fra den radikale Ordførers Side, men heller ikke der stilledes Ændringsforslag. Det radikale Venstres Medlemmer afholdt sig imidlertid fra at stemme ved 3. Behandling i begge Ting.

68. Lov om Ændring i Lov af 13. Marts 1867 angaaende Skibes Maaling. (Minister for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 3695—C. Sp. 185, 203].

Fremsat i *Landstinget* $2^8/1$. (L. Sp. 571). 1. Beh. $2/2$ (L. Sp. 590). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 57 af 1. April 1892 om danske Skibes Registrering m. m. (se Side 372). Betænkning (B. Sp. 293) afgiven $2^3/3$. (Ordfører: Maegaard). 2. Beh. $2^9/3$ (L. Sp. 925, jfr. 922). 3. Beh. $3^1/3$ (L. Sp. 980, jfr. 969). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $9/4$ (F. Sp. 4527, jfr. 4523). 2. Beh. $1^1/4$ (F. Sp. 4565). 3. Beh. $2^0/4$ (F. Sp. 4693). *Loven stadfæstet 4. Maj 1927*. (Lov-Tid. Nr. 92).

Loven hører sammen med den ovenfor gengivne Lov om Ændring i Skibsregistreringsloven og gaar ud paa for Skibsmaalingens Vedkommende at gennemføre den der omtalte Systemforandring: Skibsmaalingsvæsenets Henlæggelse fra

Skibsregistreringskontoret til Statens Skibstilsyn ved en Ændring i § 2 i Skibsmaalingsloven af 1867. Denne Paragraf gives ved Loven følgende Affattelse:

»Den øverste Ledelse af Skibsmaalingen samt Tilsynet med alle herhenhørende Forretninger udøves af Ministeriet for Industri, Handel og Søfart. Ministeren fastsætter Regler for Fordelingen af Forretningerne, for Forretningsgangen og for Skibsmaalingsmyndighedernes Samvirken med andre Myndigheder. Skibsmaalingsforretningerne udføres i øvrigt af Statens Skibstilsyn og Toldvæsenet, paa Færøerne af Politimesteren undtagen for Suderø Syssel, hvor de udføres af Sysselmanden.« I Forbindelse hermed foretages saa nogle enkelte andre Ændringer i Loven, der paa forskellige Punkter vil tilvejebringe Overensstemmelse med tilsvarende Regler i Loven om Tilsyn med Skibe. Derhos ophæves § 18 i Loven af 1867, Maalingsafgiften, der nu svares af de private, idet det, naar Maalingsforretningerne bliver en integrerende Bestanddel af Skibstilsynets Opgave, findes naturligt, at der ikke længere haves særlig Afgift knyttet til Skibsmaalingen, men at denne Afgift anses som indbefattet i de ved Skibstilsynslovgivningen fastsatte Afgifter, saaledes at dobbelt Opkrævning herefter bortfalder. I naturlig Konsekvens af Principperne for Handels- og Skibsfartstraktater vil der herefter ej heller blive Tale om at kræve Maalingsafgift af udenlandske Skibe, der ganske undtagelsesvis maales her i Riget. Det samlede Indbringende af Skibsmaalingsafgiften, der har henstaaet uændret siden 1867, overstiger ikke 10 000 Kr. aarlig.

Det af Ministeren forelagte Lovforslag undergik ikke anden Forandring ved Behandlingen i Tingene, end at det efter Forslag af Landstingsudvalget vedtoges at opretholde den hidtil gældende Ordning med Hensyn til Skibsmaalingsforretningerne for Suderø Syssel, efter hvilken disse, paa Grund af Sysselets afsides Beliggenhed, udføres af Sysselmanden og ikke som ellers paa Færøerne af Politimesteren, der har Bopæl i Thorshavn.

Det radikale Partis Medlemmer indtog overfor denne Sag samme Stilling som til Sagen om Ændring i Skibsregistreringsloven, hvorom henvises til denne.

69. Lov om Tillæg til Lov om Navigationsundervisningen af 28. Februar 1916 med senere Ændringer. (Minister for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 6021—C. Sp. 1361, 2203, 2211].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{4}{5}$ (L. Sp. 1128). 1. Beh. $\frac{11}{5}$ (L. Sp. 1319). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Bunch [Sokr.], Degnbol, Effersøe, Fink, Albert Jensen, Carl Jensen, H. P. Jensen, M. C. Jensen [Form.], Jensen [Aale], H. P. Johansen, Thomas Larsen, Maegaard, Stegger Nielsen og Tvede). Betænkning (B. Sp. 2363) afgiven $\frac{21}{6}$. (Ordfører: M. C. Jensen). 2. Beh. $\frac{24}{6}$ (L. Sp. 2223). 3. Beh. $\frac{24}{6}$ (L. Sp. 2242). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{28}{6}$ (F. Sp. 6789). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen, Ludvigsen, Sundbo, F. K. Madsen, J. Chr. Jensen, N. P. Nielsen, Samuelsen [Form.], Elgaard [Sokr.], Tange, Blang, Julin, Hendriksen, Bouet, A. C. D. Petersen og Niels Petersen). Betænkning (B. Sp. 3141) afgiven $\frac{12}{7}$. (Ordfører: Samuelsen). 2. Beh. $\frac{15}{7}$ (F. Sp. 7647). 3. Beh. $\frac{15}{7}$ (F. Sp. 7656). *Tilbage-sendt til Landstinget*. Udvalgets Erklæring (B. Sp. 3919) afgiven $\frac{16}{7}$. Eneste Beh. $\frac{16}{7}$ (L. Sp. 2592). *Loven stadfæstet 16. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 179).

I. Nærværende Lov tilsigter i første Række at løse Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af en udvidet Fiskeskipperprøve paa Færøerne, som kan danne Grundlaget for en øget Adgang til at føre Fiskerfartøj i fjernere Farvande, et Spørgsmaal, som rejstes i forrige Samling ved Lovforslaget om Ændring i Sønæringsloven, se Aarvog 1925—26 Side 406. Herom er der nu forhandlet med Lagtinget, og Loven fastsætter nu:

I Tilslutning til de i § 1 i Lov om Navigationsundervisningen omhandlede Eksaminer oprettes *en udvidet Fiskeskipperprøve* i 1) Navigation, 2) internationale Søvejsregler og internationale Fiskeribestemmelser, 3) Maskin- og Motorlære.

Den, der vil indstilles til den udvidede Fiskeskipperprøve, skal have erhvervet Bevis som Fiskeskipper af 1. Klasse og derhos have faret i mindst seks Maaneder som Fører eller Bedstemand (Styrmænd) i Fiskerfartøj af over 20 Tons. Desuden skal han indstilles af den Skole eller Lærer, der har forberedt ham.

I Forbindelse hermed bemyndiges Ministeren til at godkende en *Navigationsskole i Thorshavn* eller en anden dertil egnet Kommune paa Færøerne. Skolen drives som *Styrmandsskole*, saaledes at der som ved de øvrige godkendte Navigationsskoler desuden undervises til de lavere nautiske Eksaminer.

Lagtinget har enstemmigt sluttet sig til denne Plan, og Thorshavn Kommune er villig til at paatage sig de Byrder, Oprettelsen af en saadan Styrmandsskole vil paalægge den.

Gennemførelsen af denne Del af Loven skønnes at ville medføre for Staten en *aaarlig Merudgift* af ca. 4 000 Kr., idet den hidtil værende Sætte- og Fiskeskipperskole i Thorshavn nedlægges.

II. Desuden bestemmer Loven, at de mere detaljerede Bestemmelser i Lov om Navigationsundervisningen om *Fartsbetingelserne for at kunne indstille sig til Styrmandseksamen* udgaar af Loven og fastsættes ved kgl. Anordning. I Loven bestemmes kun, at den, der vil indstilles til Styrmandseksamen, skal godtgøre, at han efter det fyldte 15. Aar har faret til Søs og forrettet Sømandstjeneste i mindst 4 Aar, hvoraf mindst 1½ Aar i søgaaende Sejlskib. Desuden skal han indstilles af den Skole eller Lærer, der har forberedt ham.

Foran nævnte 1½ Aar indførtes paa Forslag af Landstingsudvalget »under Hensyn til det stadig nedadgaaende Antal af Sejlskibe«; i Ministerens Forslag stod 2 Aar.

Den hidtil ved § 34 i Lov om Navigationsundervisningen hjemlede Bemyndigelse for Ministeren for Industri, Handel og Søfart til at gøre *Undtagelser fra Fartsbestemmelserne* bliver ikke overflødiggjort ved foranstaaende, og da denne Bemyndigelse er udløbet med Udgangen af Marts 1927, fornyes den uden Tidsbegrænsning, saa at Bemyndigelsen herefter kommer til at omfatte Fartsbetingelserne for Adgang saavel til den udvidede Fiskeskipperprøve som til Styrmandseksamen.

III. Endelig fastsætter Loven af vigtigere Bestemmelser:

a. Ministeren for Industri, Handel og Søfart bemyndiges til at godkende en *Sætte- og Fiskeskipperskole i Skagen*.

b. Fra 1. April 1927 bortfalder den henholdsvis *Boqø, Marstal og Nordby Kommune* hidtil paahvilende Forpligtelse til at bære indtil Halvdelen af det aarlige Underskud, der

foranlediges ved Driften af Skibsførerafdelingerne ved de i disse Kommuner godkendte Navigationsskoler.

c. Ikrafttrædelsesdagen er 1. August 1927.

Bestemmelsen under Litra a. er indført paa Forslag af Landstingsudvalget. — Bestemmelsen under Litra b. er fremkommet efter Forslag af et Flertal i Landstingsudvalget (Venstre, Konservative og Radikale) og vil give en *Merudgift for Staten* af 1 500 à 2 000 Kr. aarlig.

Folketinget vedtog Lovforslaget i Landstingets Affattelse enstemmigt med 103 Stemmer (dog at Ikrafttrædelsesdagen ændredes fra 1. Juli til 1. August), idet et Ændringsforslag af Socialdemokraterne, om at lade Bestemmelsen under III. b. udgaa, forkastedes.

Landstinget vedtog Lovforslaget ved eneste Behandling med 50 Stemmer.

70. Lov om Ændring i Lov af 31. Marts 1926 om Brandpolitiet paa Landet og det nærmest dermed i Forbindelse staaende Bygningsvæsen. (Justitsminister *Steincke*). [A. Sp. 2709—C. Sp. 11, 37].

FremSAT i *Landstinget* $\frac{9}{10}$ (L. Sp. 20). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (L. Sp. 47). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Ejsing [Form.], Frøkjær, Gregersen, A. P. Hansen, Hauch, H. P. Jensen, Jensen [Aale], Jeppesen [Drusebjerg], Kloppenborg-Skrumsager, Knop, Laurits Knudsen, Laursen, Stegger Nielsen og Johannes Pedersen). Betænkning (B. Sp. 5) afgiven $\frac{29}{10}$. (Ordfører: Ejsing). 2. Beh. $\frac{3}{11}$ (L. Sp. 299). 3. Beh. $\frac{5}{11}$ (L. Sp. 347). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{9}{11}$ (F. Sp. 1393). 2. Beh. $\frac{10}{11}$ (F. Sp. 1412). 3. Beh. $\frac{10}{11}$ (F. Sp. 1416). *Loven stadfæstet 1. December 1926*. (Lov-Tid. Nr. 296).

Ved Loven fastsættes, at Bestemmelsen i § 18, 1. Stykke, sidste Punktum, i Brandpolitiloven af $\frac{31}{3}$ 1926 træder først i Kraft den 1. Juli 1928, medens Loven i øvrigt træder i Kraft 1. Januar 1927. Den nævnte Bestemmelse er saalydende: »Enhver Tændstikæske, som forhandles her i Landet, skal have følgende Paaskrift, som skal findes i stor og letlæselig Skrift: »Uforsigtighed i Omgang med Tændstikker er strafbar.«

Efter at Loven af 31. Marts 1926 var kundgjort i Lovtidende den 1. Juli 1926, modtog Justitsministeriet gennem Industriraadet et Andragende fra Foreningen af Tændstikfabrikker i Danmark, hvori Foreningen gjorde opmærksom paa, at Bestemmelsens Gennemførelse vil medføre meget betydelige Vanskeligheder og Bekostninger for de danske Tændstikfabrikker. Foruden Udgiften een Gang for alle til Nyinstallationer vil de aarlige Udgifter stige saa betydeligt, at Merudgiften for en enkelt Fabriks Vedkommende endog er beregnet til ca. 100 000 Kr. aarlig. Under Hensyn til Industriens uheldige Stilling i Almindelighed og særlig til, at den danske Tændstikindustri i adskillige Maaneder paa Grund af de vanskelige Forhold har maattet indstille Driften, formentes det, at en saadan Forøgelse af Udgiften kan blive skæbnesvanger for hele Tændstikindustrien, der trænges haardt af Konkurrence fra den udenlandske Tændstikindustri, som i stedse stigende Grad indfører Tændstikker paa det danske Marked, og Foreningen anholdt derfor meget indtrængende om, at den omhandlede Bestemmelse maatte blive ophævet. — Andragendet blev paa det varmeste anbefalet af Industriraadet, og efter det saaledes oplyste mente Justitsministeriet, der ikke lægger afgørende Vægt paa Bestemmelsen, ikke at kunne stille sig afvisende overfor Andragendet, hvorfor det foreslog, at Bestemmelsen skulde udgaa af Loven. I Landstingets Udvalgs Betænkning udtales, at i Udvalget kunde man ikke fra alle Sider tiltræde Lovforslaget. Fabrikkerne havde andraget om, at den omhandlede Paaskrift anbragtes paa en anden Maade, og at Tidspunktet for Bestemmelsens Ikrafttræden blev sat senere end den 1. Januar 1927, Lovens Ikrafttrædelsesdag. Da Sagen ønskedes nærmere undersøgt, formaaede Udvalget Justitsministeren til at stille Ændringsforslag, tiltraadt af Udvalget, om, at Bestemmelsen som nævnt først træder i Kraft 1. Juli 1928, og dette vedtoges af begge Ting.

71. Lov om Motorkøretøjer. (Justitsminister *Rytter*).
[A. Sp. 4705—C. Sp. 1217, 1401].

Fremsat i *Landstinget* $2\frac{3}{2}$ (L. Sp. 681). 1. Beh. $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 740). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer m. v. (se A. Nr. 56). Betænkning (B. Sp. 2203) afgiven $\frac{16}{6}$. (Ordfører: Maegaard). 2. Beh. $\frac{18}{6}$ (L. Sp. 1976). 3. Beh. $\frac{21}{6}$ (L. Sp. 1990). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{23}{6}$ (F. Sp. 6707). 2. Beh. $\frac{28}{6}$ (F. Sp. 6776). 3. Beh. $\frac{30}{6}$ (F. Sp. 6881). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 144).

Loven, der træder i Kraft 1. Januar 1928, og til hvilken Forslag er udarbejdet paa Grundlag af en Betænkning fra et af Justitsministeriet nedsat Udvalg, afløser den nugældende Lov af 20. Marts 1918 med Ændringer af 6. Maj 1921, men den omfatter ikke helt det samme Omraade som de tidligere Love, idet Bestemmelser om Afgifter af Motorkøretøjer er taget ud deraf og gjort til Genstand for særlige Love, der findes nedenfor. Loven afviger væsentlig paa følgende Punkter fra den tidligere Lovgivning:

I § 2 er det nuværende Forbud mod Anvendelse af Traktorer som Trækraft paa Vejene bortfaldet, og ved den Definition, der ved Paragraffen gives af Begrebet Motorkøretøjer, »Køretøjer, der bevæges ved Maskinkraft, og som færdes paa Vejene uden Benyttelse af Skinner«, undergives Traktorer de for Motorvogne almindelig gældende Regler (bl. a. Paabud om Gummiringe, Registrering og Krav om Førerbevis). — Fra Loven undtages nu »saadanne maskindrevne Køretøjer, som alene benyttes til Landbrugsarbejde eller Vejarbejde, herunder dog ikke indbefattet Vandvogne«. Denne Undtagelse omfatter dels de egentlige Landbrugs- og Vejbearbejdningsmaskiner, der ikke vil kunne anvendes til andet Formaal, dels saadanne Køretøjer (Traktorer o. lign.), der ogsaa vil kunne anvendes som Trækraft paa Vejene. Saafremt de benyttes paa denne Maade, skal de være undergivet Lovens Regler. Saadanne Køretøjer maa kun benytte Vejene til Egentransport (eventuelt Transport af det til deres Benyttelse nødvendige Tilbehør) til og fra deres Arbejdssted eller efter dertil indhentet Tilladelse fra vedkommende kommunale Myndigheder til Prøvekørsel eller anden bestemt tidsbegrænset Transport. Hvis disse Køretøjer har Hjulringe af Metal, hvis Overflade ikke er jævn, skal de ved Færdsel paa Vejene være forsynede med Hjulbaand til Beskyttelse af Vejbanen. Saadanne Køretøjer maa kun føres af Personer, der er fyldt 18 Aar. (Af Ministeren var foreslaaet 15 Aar, men det ændredes i Landstinget). Justitsministeren bemyndiges til at bestemme, hvorvidt det yderligere skal kræves, at Føreren hos Politiet har erhvervet Førerbevis.

I øvrigt stemmer § 2 væsentlig med den nugældende, bortset fra visse Ændringer, nødvendiggjorte ved de ovenfor anførte.

I § 3 er tilføjet, at der af Justitsministeren ogsaa kan fastsættes Regler for Anvendelsen af Sidevogne og Paahængsvogne til Motorcykler.

§ 4 svarer til nuværende § 3, Stykke 4 og 5, med nogle Ændringer, hvoraf nævnes: Reglerne om Motorkøretøjers Vægt og Bredde udvides til ogsaa at gælde Paahængsvogne. Dernæst suppleres de nugældende Vægtbestemmelser med en Regel om, at Akseltrykket ikke maa overstige 6 000 kg, hvilket navnlig vil have Betydning med Hensyn til 2-hjulede Paahængsvogne. Medens disse Vægtbestemmelser angiver Maksimum for, hvad der maa godkendes ved Køretøjernes Indregistrering, opstilles i § 34 et Forbud mod at belaste et Køretøj med en større Vægt, end det paagældende Køretøj ved Indregistrering er godkendt til at bære. Bestemmelsen om Justitsministerens Adgang til at tillade Afvigelser fra Vægt- og Breddebestemmelserne er udeladt som overflødig efter den nedenfor i § 10 indeholdte Bestemmelse.

Efter § 5, der træder i Stedet for den nuværende § 3, Stykke 3, paabydes nu, at Motorkøretøjer og Side- og Paahængsvogne til Motorkøretøjer skal være forsynede med Luftgummiringe eller med halvmassive Gummiringe af nærmere betegnede, af Justitsministeren efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder godkendte Typer, hvorved (af Hensyn til Vejenes Vedligeholdelse) massive Gummiringe forbydes. Indtil 6 Aar efter denne Lovs Ikrafttræden skal det dog være tilladt at anvende massive Gummiringe paa Køretøjer, som allerede er indregistrerede, eller som indregistreres inden 1 Aar efter Lovens Ikrafttræden. Kommunalbestyrelserne kan derhos, naar ganske særlige Forhold foreligger, give Tilladelse til ved Kørsel paa vedkommende Kommunes Veje at anvende massive Gummiringe efter ovennævnte Tidsrums Udløb.

I § 6 bestemmes nu, at det ene af de foreskrevne Bremsapparater skal være selvspærrende. Den tidligere Regel om, paa hvilken Afstand Bremserne skal kunne standse Vognen, er afløst af en Bestemmelse om, at »der med hvert Apparat for sig skal kunne foretages en tilstrækkelig virksom og hurtig Opbremsning af Vognen«.

Af de Ændringer, der foretages ved Lovens § 8, som træder i Stedet for nuværende § 4, Stykke 1, Nr. 4, og Stykke 2,

skal nævnes, at medens de nugældende Regler kun kræver Lygteføring i den Tid, Lygterne skal være tændte, paabydes det, at Motorkøretøjer altid skal være forsynede med de foreskrevne Lygter. — Den nugældende Lovs Krav om, at Forlygterne skal kunne belyse Kørebanen mindst 12 m fremefter, er ændret derhen, at Lygterne skal være i Stand til at belyse Vejbanen foran Køretøjet i tilstrækkelig Grad og skal være indstillet saaledes, at Lyskeglens blændende Kærnestraaler i 20 Meters Afstand paa jævn Vej ikke er hævet mere end 1 Meter over Vejbanen. — Det er tilføjet, at Baglygten ikke maa skjule den bageste Plade, saaledes at Kændingsmærkerne ikke kan ses om Dagen, og at der, hvis der køres med en eller flere Paahængsvogne, skal være anbragt Baglygte bag paa Paahængsvognen eller den bageste af disse. — Den nuværende Bestemmelse, hvorefter Vare- og Lastvogne i København og paa Frederiksberg i visse Tilfælde er fritaget for at have det bageste Mærke belyst, er slettet. — Medens det i øvrigt er foreslaaet overladt til Justitsministeriet at give Regler angaaende Anvendelsen af flere Lygter end de paabudte, fastslaas det i Loven, at Motorcykler uden Side- eller Paahængsvogn ikke maa føre mere end een Forlygte. Endvidere er det foreskrevet, at der paa Motorcykler i Stedet for Baglygte kun maa anvendes saadanne »Katteøjne«, som er godkendt af Justitsministeriet, og at Baglygte eller »Katteøje«, hvis der køres med Paahængsvogn eller med en til venstre for Motorcyklen anbragt Sidevogn, skal være anbragt bag paa Paahængsvognen eller Sidevognen.

Bestemmelsen i nuværende § 4, Stykke 3, om, at Justitsministeren, naar han mener, at et tilstrækkelig nøjagtigt Apparat er opfundet, kan bestemme, at alle Motorkøretøjer skal være forsynede med Apparater til at kontrollere Kørehastigheden, ophæves, dels fordi det er usandsynligt, at et tilfredsstillende Apparat af denne Art vil fremkomme, dels fordi en Kontrol med saadanne Apparater formentlig vilde blive alt for vidtløftig og kostbar.

§ 9, der er ny, foreskriver, at Vare- og Lastvogne samt Personmotorvogne, der er indrettede til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet, skal foran paa Vognen have anbragt et Spejl, hvori Føreren kan se den bagfra kommende Færdsel.

I § 10 bestemmes, paa Grund af den stedfindende stærke Udvikling af Automobilteknikken, at Justitsministeren kan ganske undtagelsesvis meddele Fritagelse for at følge enkelte af de i §§ 4—9 givne Bestemmelser og fastsætte de Betingelser, paa hvilke en saadan Fritagelse meddeles, dog efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder, for saa vidt angaar Bestemmelserne i §§ 4 og 5.

§ 15, der svarer til nuværende § 9, fastsætter Gebyret for Undersøgelse ved de beskikkede sagkyndige af en Motorvogn til 8 Kr. og 4 Kr. for en Motorcykle (af Ministeren var foreslaaet henholdsvis 10 Kr. og 5 Kr., men det ændredes i Landstinget).

I Forbindelse hermed kan nævnes, at i Lovens § 44 optoges de i Bekendtgørelse af 26. Februar 1925 givne Regler om Lønningsmaaden for de nævnte sagkyndige, med nogen Forhøjelse af Vederlaget i visse Tilfælde. Det bestemmes nu, at de af Justitsministeriet i Henhold til nærværende Lov beskikkede sagkyndige lønes gennem de i eller i Henhold til Loven fastsatte Gebyrer for de sagkyndiges Prøver og Undersøgelser, saaledes at hver sagkyndig af Gebyrerne for de af ham foretagne Prøver og Undersøgelser i hvert Finansaar oppebærer hele den Sum, som ikke overstiger 5 000 Kr., Halvdelen af den Del af Gebyrernes Sum, som overstiger 5 000 Kr., men ikke 10 000 Kr., og en Trediedel af den Del af Gebyrernes Sum, som overstiger 10 000 Kr. — For saa vidt en sagkyndig er fast ansat, pensionsberettiget Tjenestemand under Staten eller en Kommune, maa han dog kun af de nævnte Gebyrer i hvert Finansaar oppebære hele den Sum, der ikke overstiger 3 000 Kr., Halvdelen af den Del af Gebyrernes Sum, som overstiger 3 000 Kr., men ikke 6 000 Kr., og en Trediedel af den Del af Gebyrernes Sum, der overstiger 6 000 Kr. En saadan sagkyndigs Indtægt af de omhandlede Gebyrer maa derhos ikke for noget Finansaar overstige 6 000 Kr. — Den Del af Gebyrerne, som herefter ikke tilkommer de sagkyndige, tilfalder Staten og anvendes til Formaal, der staar i Forbindelse med Færdselen med Motorkøretøjer.

Midlertidig eller lejlighedsvis Kørsel med Motorvogne, der endnu ikke eller ikke mere er indregistrerede, eller hvis Indregistreringsmærke er deponeret hos Politiet, kan nu i

al Almindelighed tillades af Politiet efter nærmere af Justitsministeren fastsatte Regler, medens det tidligere kun kunde ske i bestemt angivne Tilfælde. Det kan i disse Regler betinges, at der erlægges en Afgift, som anvendes paa samme Maade som den almindelige Afgift af Motorkøretøjer.

§ 21, der træder i Stedet for nuværende § 17, handler om Førerbeviserne. Ved Lov Nr. 271 af 6. Maj 1921 ophævedes Bestemmelsen i Lov Nr. 149 af 20. Marts 1918, § 17, Stykke 2, om, at den, der ønsker Førerbved evis, Attest fra en som Lærer godkendt Person maa godtgøre at have modtaget Undervisning i et nærmere bestemt Antal Timer og at have fornøden Kørefærdighed. Denne Ændring har ikke vist sig heldig, idet den har medført, at ukvalificerede Personer i mange Tilfælde er optraadt som Kørelærere og har givet en billig, men ganske utilstrækkelig Undervisning.

Af Ministeren var derfor foreslaaet, at den vedkommende skulde have taget Undervisning hos en af Politiet som Lærer godkendt Person. Landstingsudvalget mente imidlertid, at det maa overlades den enkelte selv at afgøre, hvor og hos hvem han ønsker sig uddannet, naar dette blot sker under en erfaren Førers Ledelse og med Vogne, der med Hensyn til Sikringsforanstaltninger er tilbørligt udrustede. I Udvalget var der ingen Stemning for at gøre Kørelærer-Stillingen privilegeret. Efter Forslag af Udvalget udgik derfor Bestemmelsen om Godkendelse af Lærer, saa at det kun fordres, at der er taget Undervisning, og at Prøven bestaas.

Det bestemmes, at Politiet kan nægte en Person Førerbevis overhovedet eller Førerbevis til visse Arter af Motorkøretøjer, naar det under Hensyn til hans hidtidige Vandel findes betænkeligt at meddele ham saadant Bevis.

En ny Regel er indsat om, at Justitsministeren træffer Bestemmelse om, under hvilke Betingelser Personer, der er i Besiddelse af et i Udlandet udstedt Førerbevis, maa føre Motorkøretøj her i Landet.

I § 22, der omhandler Øvelseskørsel, forandres den tidligere Regel, hvorefter der anvistes særlige Steder og Veje til saadan Kørsel, til, at den kan finde Sted overalt, hvor Færdsel med Køretøjer af den paagældende Art er tilladt, dog at Politiet, hvor Forholdene kræver det, helt eller

delvis kan forbyde Øvelseskørsel paa bestemte Gade- og Vejstrækninger.

Til Regelen i § 24 om, at et Motorkøretøj maa aldrig fores af nogen, der er beruset eller saaledes paaavirket af Spiritus, at han ikke har det fornødne Herredømme over sine Handlinger, er efter Forslag af Landstingsudvalget føjet et Stykke 2: »Naar nogen paa et offentligt Beværtningssted er blevet beruset eller saaledes paaavirket af Spiritus, at han ikke har det fornødne Herredømme over sine Handlinger, skal Værten, saafremt han har Føje til at antage, at vedkommende er Fører af et Motorkøretøj, gøre sit, eventuelt ved Tilkaldelse af Politiet, til at hindre, at den paagældende i denne Tilstand optræder som Fører.«

§ 26, der, svarende til den nuværende § 20, giver Reglerne om, paa hvilke Gader og Veje Motorkørsel er tilladt, og som paa flere Punkter afviger fra de nugældende, lyder saaledes:

Kørsel med Motorkøretøjer er tilladt paa alle Gader, Veje og Pladser, der er aabnede for almindelig Færdsel, for saa vidt der ikke i Medfør af nedenstaaende § 28 eller ved de i vedkommende Politivedtægt eller i Henhold til samme givne almindelige Færdselsregler er truffet særlige Bestemmelser for enkelte Strækninger.

Udenfor København, Købstæderne og Flækkerne samt Frederiksberg, Gentofte og Marstal Kommuner kan dog vedkommende Sogneraad med Amtsraadets Samtykke lukke en Bivej for Færdsel med Vare- og Lastmotorvogne, hvis Egenvægt overstiger 1 600 kg, og med Personmotorvogne, der er indrettede til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet; Lukningen skal angives ved tydelige Opslag af en af Justitsministeren efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder godkendt Type. Saadan Lukning kan dog ikke bestemmes med Hensyn til Bivejen fra Orehoved Station til Landevej Nr. 1 ved Gaabense og Bivejen fra Landevej Nr. 6 ved Gedesby til Gedser Station. Ejere af private Veje udenfor København, Købstæderne og Flækkerne samt Frederiksberg, der er aabnede for almindelig Færdsel, jfr. herved § 1, Stykke 1, kan med Amtsraadets Samtykke ved Opslag som i 1. Punktum nævnt lukke Vejen for den dør nævnte Færdsel med den Virkning, at Overtrædelse af

den saaledes trufne Bestemmelse straffes efter nærværende Lov.*)

Naar der som Følge af en saadan delvis Lukning af en Bivej ikke er Adgang fra en Motorvogns Ejers (Brugers) Boliger, Forretningslokaler eller faste Ejendomme til nogen Vej, ad hvilken det er tilladt at køre med den paagældende Motorvogn, er det dog tilladt at passere med denne fra og til den paagældendes Boliger, Forretningslokaler eller faste

*) Ved 2. Behandling i Landstinget udtaltes fra konservativ Side, at der ved en Fejl ikke i Betænkningen var medtaget følgende Bemærkninger om denne sidste Bestemmelse: »Det maa anses tvivlsomt, om § 26, Stykke 2, kan anvendes paa private Veje, der er eller ønskes aabnede for almindelig Færdsel. Saafremt dette ikke antages at være Tilfældet, vil Ejerne (Ejeren), dersom de ønsker Vejen lukket for tungere Motorkørsel, ikke have anden Beskyttelse mod Færdsel i Strid med det af dem tilkendegivne Forbud mod saadan Kørsel end Bestemmelsen i § 8 i Lov Nr. 53 af 25. Marts 1872 om Mark- og Vejfred, efter hvilken Bestemmelse den højeste Bøde er 4 Kr. Da det maa erkendes, at Ejere af private Veje kan have en loyal Interesse i at have en effektiv Beskyttelse mod tungere Motorkørsel, og da omvendt det offentlige kan være interesseret i, at Vejejere ved en saadan effektiv Beskyttelse opfordres til at aabne deres Veje for lettere Motorkørsel, foreslaas det at give en udtrykkelig Bestemmelse om Anvendelse af den nævnte Bestemmelse i Forslaget paa private Veje. Bestemmelsen vil komme til Anvendelse baade paa saadanne private Veje, over hvilke Ejerne har fuld Raadighed, og paa saadanne, over hvilke de paa Grund af hævdvunden Færdsel eller af anden Grund ikke har fuld Raadighed; det afgørende er blot, at Vejen faktisk er aaben for almindelig Færdsel. Bestemmelsen vil, ligesom Motorlovens Bestemmelser i øvrigt, jfr. § 1, Stykke 1, komme til Anvendelse, uanset om der paa Grund af Ejernes Dispositioner maatte bestaa visse Begrænsninger med Hensyn til den offentlige Færdsel, f. Eks. et paa Mark- og Vejfredsloven støttet Forbud mod tungere Kørsel med Hesteforspand. Bestemmelsen vil omfatte alle under Amtsraadene hørende Kommuner, derunder ogsaa Marstal.«

Justitsministeren udtalte, at han var enig i de fremsatte Bemærkninger. »Ministeriet vil altsaa ved Paragraffens Gennemførelse gaa efter de Udtalelser, der her er faldet.«

Ejendomme ad den eller de nærmeste Vejstrækninger til eller fra en Vej, ad hvilken det er tilladt at færdes med Vognen. Ejeren (Brugeren) skal forud gøre Anmeldelse til Sogneraadet om, hvilken Vej han agter at benytte, og dette er da berettiget til at anvise ham at benytte en anden Forbindelsesvej eller, for saa vidt angaar Lastmotorvogne, hvis Egenvægt overstiger 2 500 kg, til helt at nægte Retten til Færdsel. Er Ejeren (Brugeren) ikke tilfreds med Sogneraadets Beslutning, kan han indanke Spørgsmaalet for Ministeren for offentlige Arbejder. Sogneraadet kan give andre, der har Ærinde til en Ejendom ved en delvis lukket Vejstrækning, Tilladelse til at befare denne med en Motorvogn, for hvilken den ellers er lukket. Sogneraadets Nægtelse af saadan Tilladelse kan indankes for Ministeren for offentlige Arbejder.

Gennem Statsskovene er det kun tilladt at køre med Motorkøretøjer ad Veje, der er optagne paa Landevejsfortegnelsen eller de kommunale Fortegnelser over Biveje. Landbrugsministeren kan dog give Tilladelse til Kørsel ad Veje, der vedligeholdes af Statsskovvæsenet. Kørsel til og fra faste Ejendomme — bebyggede og ubebyggede —, til hvilke der udelukkende er Adgang ad Statsskovveje, er tilladt ad Veje, som anvises af Statsskovvæsenet.

Bestemmelserne om Kørehastigheden findes i § 27, svarende til nuværende § 22. Det har været under Overvejelse helt at ophæve Begrænsninger i saa Henseende og blot fastsætte, at Kørehastigheden ikke maatte overstige det i hvert enkelt Tilfælde forsvarlige, men man er dog blevet staaende ved i alt Fald ikke for Tiden at ophæve Reglerne og blot nøjes med nogen Lempelse. Lovens § 27 giver følgende Regler:

Kørehastigheden afpasses efter Forholdene, men maa i øvrigt aldrig overstige:

15 km i Timen for Traktorer, der er forsynede med Luftgummiringe, og som kører med Paahængsvogn, for Traktorer og andre Motorvogne med massive Gummiringe og for Kørsel med havarerede Motorvogne og Motorvogne, der slæbes af et andet Motorkøretøj.

25 km i Timen for Vare- og Lastmotorvogne, der er forsynede med Luftgummiringe, og hvis Vægt med fuld Last overstiger 3 000 kg, samt for Traktorer, der er for-

synede med Luftgummiringe, og som kører uden Paa-hængsvogn.

30 km i Timen for alle Personmotorvogne, der er forsynede med Luftgummiringe, og som er indrettede til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet, samt for Vare- og Lastmotorvogne, der er forsynede med Luftgummiringe, og hvis Vægt med fuld Last overstiger 1 500 kg, men ikke 3 000 kg.

40 km i Timen for Vare- og Lastmotorvogne, der er forsynede med Luftgummiringe, og hvis Vægt med fuld Last ikke overstiger 1 500 kg.

50 km i Timen for Personmotorvogne, der er forsynede med Luftgummiringe, og som ikke er indrettede til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet, samt for Motorcykler.

Motorkørsel i København, Frederiksberg, Købstæder, Flækker, Handelspladser, Landsbyer, Pladser med bymæssig Bebyggelse og paa Biveje maa ikke — uanset de foran anførte Hastighedsbestemmelser — foregaa med større Hastighed end 30 km i Timen.

Samtlige i denne Paragraf nævnte Hastigheder er Maksimalhastigheder og er derfor kun tilladt, hvor Vejbanen er fri, Terrænet fremefter er overskueligt, og den fra Sideveje kommende Færdsel i Tide kan iagttages. I alle Tilfælde skal Hastigheden nedsættes saa meget, som behørigt Hensyn til Færdselsforholdene gør det paakrævet, og Forbikørsel bagfra maa kun finde Sted, naar Vejbanen er fri. Hvis Belastningen er af særlig omfangsrig Art, skal der tages Hensyn hertil ved at nedsætte Farten i Forhold til de Ulemper og Vanskeligheder, en saadan kan medføre for Færdselen.

Paa enkelte Strækninger, hvor Politiet paa Grund af ganske særlige Omstændigheder anser en yderligere Nedsættelse af Kørehastigheden for fornøden, kan denne ved Opslagstavler paabydes.

For saa vidt der i Medfør af § 5 godkendes Typer af halvmassive Gummiringe, kan Justitsministeren efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder bestemme, at Motorkøretøjer med saadanne Ringe maa køre med den for Motorkøretøjer med Luftgummiringe tilladte Hastighed

eller med en Hastighed, der ligger mellem denne og den for Motorkøretøjer med massive Gummiringe tilladte.

Denne Affattelse af Paragraffen indsattes i Landstinget efter Forslag af Udvalget, der stræbte efter i højere Grad end sket i det forelagte Lovforslag at simplificere Reglerne og gøre dem mere sammentrængte. Desuden nedsatte Udvalget den af Ministeren foreslaaede højeste tilladte Kørehastighed (paa Vejstrækninger, der er overfladebehandlet) fra 55 km til 50 km. Det tilføjedes i Betænkningen: »I øvrigt ønsker Udvalget særlig at understrege Udtrykket i Begyndelsen af Paragraffen »Kørehastigheden afpasses efter Forholdene«.«

Ogsaa § 28, nuværende § 23, omredigeredes af Udvalget og lyder nu saaledes:

Med Hensyn til enkelte Strækninger eller Omraader kan Justitsministeren efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder, naar færdselstekniske Hensyn taler derfor, saavel forbyde Kørsel med Motorkøretøjer som bestemme, i hvilket Omfang og under hvilke Betingelser saadan Kørsel maa finde Sted.

Samme Beføjelse tilkommer Ministeren for offentlige Arbejder, naar vejtekniske Hensyn taler derfor. Endvidere kan de kommunale Raad i Tøbrudsperioder ved Opslag midlertidigt forbyde Færdsel med Vare- og Lastmotorvogne, hvis Egenvægt overstiger 1 600 kg, og med Personmotorvogne, der er indrettede til at befordre flere end 7 Personer, Føreren iberegnet. Saadanne Forbud kan indankes for Ministeren for offentlige Arbejder.

Efter Forhandling med Ministeren for offentlige Arbejder kan Justitsministeren ligeledes, naar Omstændighederne taler derfor, undtagelsesvis tillade Kørsel paa Steder, hvor den efter Lovens almindelige Forskrifter er forbudt.

§§ 29 og 30, der giver almindelige Regler for Kørselen, svarer væsentlig til de nuværende. § 31, der forbyder ufornoden Støj og Røg, er væsentlig overensstemmende med nuværende § 26, men der er tilføjet et Forbud mod »fri Udblæsning«. § 34, der er ny, indeholder et Forbud mod at belaste et Køretøj med større Vægt, end det ved Indregistreringen er godkendt til at bære.

§ 36, der omhandler Hyrevogne, bestemmer, at Taksten for Kørsel med Motorvogne, der søger Hyre paa offentlig

Gade, Vej eller Plads eller paa dertil af Politiet anviste Holdepladser, fastsættes af det kommunale Raad efter Forhandling med Politiet. Denne Bestemmelse gælder dog ikke for Omnibuskørsel. Efter Lovforslaget skulde Taksten sættes af Politiet, men »godkendes af vedkommende kommunale Raad, paa Landet af Amdsraadet«, men det ændredes i Landstinget.

En ny Bestemmelse er indsat i § 37, der lyder saaledes: Anbringelse af Tavler til Regulering af Vejførdseleu maa kun ske ved eller med Samtykke af Politiet, som eventuelt herom bør forhandle med de førende Motororganisationer. Tavlerne skal være af ensartet Beskaffenhed og Udseende.

Politiet kan forlange fjernet Reklametavler, der er opstillede ved Vejene, for saa vidt de efter Politiets Skøn ved Form eller Størrelse har Lighed med de i Stykke 1. nævnte Tavler.

1. Stykke indsattes efter Forslag af Landstingsudvalget.

Lovens § 38, der omhandler Erstatning for Skade ved Motorkørsel, ændrer paa flere Punkter de nugældende Regler. Paragraffen lyder saaledes:

Saafernt et Motorkøretøj forvolder Skade ved Paakørsel, Sammenstød, Væltning eller andre lignende Kørselsuheld eller ved en i Motor eller Beholdere opstaaet Eksplosion eller Brand, er den for Motorkøretøjet ansvarlige forpligtet til at erstatte Skaden, medmindre det enten oplyses, at den skadelidende forsætlig har hidført Skaden, eller det fremgaar af Omstændighederne, at denne ikke kunde være afværget ved den Agtpaagivenhed og Omhu, der udkræves ved Benyttelsen af Motorkøretøjer saavel i Henseende til Driften som i Henseende til Materiellet. Oplyses det, at den skadelidende ved Uagtsomhed har hidført eller medvirket til Skaden, kan Erstatningen dog nedsættes eller endog helt bortfalde. Efter de samme Regler er den for Motorkøretøjet ansvarlige forpligtet til at erstatte Skade, der bevirkes ved, at vejfarende Heste bliver sky for Motorkøretøjet, saafremt det maa antages, at Skaden ikke staar i Forbindelse med nogen særlig Skyhed hos Hestene.

Skade paa Personer eller Gods, der befordres med Motorkøretøjet, omfattes kun af Bestemmelserne i 1. Stykke, naar Befordringen sker for Betaling.

For anden Skade forvoldt ved Kørsel med Motorkøre-

tøjer er den for Motorkøretøjet ansvarlige forpligtet til at yde Erstatning, hvor dette følger af Lovgivningens almindelige Regler.

Hvis der ved Sammenstød mellem Motorkøretøjer paa begge Sider foreligger et Forhold, som efter Reglerne i nærværende Paragrafs 1. Stykke begrundet Erstatningspligt, og Sammenstødet medfører Skade for nogen af Førerne eller de for Køretøjerne ansvarlige eller endelig paa noget af Køretøjerne under saadanne Omstændigheder, at Paragraffens 7. Stykke finder Anvendelse, bestemmer Retten under Hensyn til de foreliggende Omstændigheder, om og med hvor stort et Beløb Erstatning bør ydes fra en af Siderne.

I Tilfælde af Legemsbeskadigelse kan Erstatning kræves for Lidelse, Lyde og Vansir. Hvis den til Erstatning berettigede helt eller delvis har mistet sin Arbejdskraft, tilkommer der ham Erstatning for vedvarende Forringelse af Erhvervs- evnen. Afgaar den skadelidende ved Døden som Følge af Ulykken, kan den, der har bekostet Begravelsen, fordrø Udgifterne hertil erstattet, for saa vidt de ikke overstiger, hvad der efter afdødes Forhold er passende; har nogen ved Dødsfaldet mistet en Forsørger, kan han kræve Erstatning for det Tab, han derved kan antages at lide.

Erstatningsansvaret paahviler den — være sig Ejer eller Bruger —, der benytter Motorkøretøjet eller lader det benytte. Erstatningsansvaret paahviler tillige Føreren, saafremt Skaden skyldes Overtrædelse af nogen ham som saadan paahvilende Forpligtelse.

Den til Erstatning berettigede kan for Erstatningen med paaløbende Omkostninger holde sig til Motorkøretøjet, saafremt Erstatningsansvar paahviler den, som ejede Køretøjet, da Skaden indtraf, eller den, der da var retmæssig Bruger deraf. Denne Hæftelse gaar forud for anden paa Køretøjet hvilende Gæld, men efter den i Loven om Afgift af Motorkøretøjer omhandlede Afgift.

§ 39, Ansvarsforsikring, udvider i nogen Grad de gældende Bestemmelser, bl. a. derved, at Forsikringssummerne forhøjes med 50 pCt. Paragraffen lyder i det væsentlige saaledes:

Enhver Ejer af et Motorkøretøj skal i et af Staten anerkendt Ansvarsforsikringselskab tegne og holde i Kraft en

Forsikring for Motorcykler stor 15 000 Kr., for Motorvogne stor 30 000 Kr. til hel eller delvis Dækning af ethvert Erstatningskrav, som i Medfør af § 38 kan gøres gældende mod den, der var ansvarlig for Køretøjet, da Skaden indtraf. For Motorvogne, der erhvervsmæssigt benyttes til Befordring af Personer, skal Forsikringssummen dog mindst andrage 5 000 Kr. for hver Passager, som Vognen er indrettet til at befordre.

Fritaget fra Forsikringspligten er Kongen, Medlemmer af det kongelige Hus, fremmede Statsoverhoveder eller Medlemmer af fremmede regerende Fyrstehuse eller af det herværende diplomatiske Korps, fremmede Magters herværende udsendte Konsularembetsmænd, danske Statsmyndigheder eller Statsinstitutioner og kommunale Institutioner.

Justitsministeren fastsætter de nærmere Regler for Forsikringspligtens Gennemførelse samt for Anerkendelse af Forsikringsselskaber.

Præmier, som en forsikringspligtig Ejer af et Motorkøretøj er et anerkendt Ansvarsforsikringsselskab skyldig, kan i Mangel af rettidig Betaling inddrives ved Udpantning og ligestilles i Tilfælde af Forsikringstagerens Konkurs med de i Konkursloven af 25. Marts 1872 § 33, Nr. 2, omhandlede Fordringer. Saafremt Forsikringen er tegnet for et større Beløb end det pligtige, gælder disse Regler for hele Præmien.

Forsikringsselskabet har Regres mod Forsikringstageren, saafremt denne ved Forsæt eller grov Ugætsomhed har forvoldt Skaden. For Regreskravet hæfter Motorkøretøjet efter Reglerne i § 38, Stykke 7, dog at den i bemeldte Paragraf omhandlede Hæftelse gaar forud. — Denne sidste Bestemmelse om Regres er ny.

§ 40, Reglerne om, hvorledes Erstatningskravet gøres gældende, er en Del udførligere end de herom i § 33 i Loven af 1921 givne og indfører bl. a. den Regel, at Afgørelsen af Strafspørgsmaalet ikke behøver at vente efter Erstatningsspørgsmaalet.

Bestemmelserne i § 41 om Straf for Overtrædelse af Loven er ikke saa specificerede som de nugældende og indeholder navnlig ikke disses Minimumsbøder af Hensyn til, at der — i øvrigt ligesom hidtil — særlig skal tages Hensyn til den paagældendes Formuesforhold. Derhos er den tidligere særlige Straffebestemmelse for den, der i beruset Tilstand

fører Motorkøretøj, udeladt, fordi der i § 24, se foran, fastsættes Forbud imod, at den, der er beruset, er Fører.

Reglerne i § 42, Frakendelse af Førerbevis, afviger paa adskillige Punkter fra de nugældende i § 34, bl. a. derved, at Frakendelse kun *skal* ske i det ene Tilfælde, at Førereren har været beruset, og derhos bestemmes, at Frakendelse *kan* ske, naar en Fører uden dog at have været beruset under Kørselen har været saaledes paavirket af Spiritus, at han ikke har haft det fornødne Herredømme over sine Handlinger, naar han har gjort sig skyldig i særlig uforsvarlig Kørsel, eller naar han efter ved Dom at være fundet skyldig i grovere Overtrædelse af de ham som Fører paahvilende Forpligtelser paa ny findes skyldig i saadan Overtrædelse, begaaet mindre end 1 Aar efter forrige Overtrædelse.

Er Retten til at være eller blive Fører i Henhold til denne eller nogen tidligere Lov frakendt nogen for længere Tid end 3 Aar, kan Justitsministeren, naar der er forløbet 3 Aar efter den endelige Doms Afsigelse, og naar ganske særlige Omstændigheder foreligger, og vedkommende ikke tidligere har været frakendt Retten til at være Fører, tillade ham paa ny at blive Fører.

§ 43, om udenlandske Motorkøretøjer, er væsentlig stemmende med nugældende Regler.

I Lovens § 44, der foran er gengivet, er optaget de ved Bekendtgørelse givne Regler om Lønningsmaaden for de »beskikkede sagkyndige«.

Efter Forslag af det i Landstinget nedsatte Udvalg ændredes, som det fremgaar af det anførte, det forelagte Lovforslag paa flere Punkter, men der var fuldstændig Enighed om Ændringerne, og det af Landstinget vedtagne Lovforslag vedtoges uændret og enstemmigt af Folketinget.

72. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 263 af 28. Juni 1920 om Oprettelse af et under Chefen for Statspolitiet sorterende Ordenspoliti i de sønderjydske Landsdele. (Justitsminister *Rytter*). [A. Sp. 3121—C. Sp. 45, 53].

Fremsat i *Folketinget* 20/12 (F. Sp. 1546). 1. Beh. 20/12 (F. Sp. 1558, jfr. 1554). 2. Beh. 20/12 (F. Sp. 1598). 3. Beh. 20/12

(F. Sp. 1601). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $^{21/12}$ (L. Sp. 457). 2. Beh. $^{21/12}$ (L. Sp. 459). 3. Beh. $^{21/12}$ (L. Sp. 461). *Loven stadfæstet 11. Januar 1927*. (Lov-Tid. Nr. 3).

Den i Lov af 28. Juni 1920 om Ordenspolitiet i de sønderjydske Landsdele indeholdte Frist for Revisionen af Loven, 31. December 1921 — ved Lov af 13. Februar 1922 forlænget til 31. December 1926 — udskydes ved nærværende Lov til Udgangen af indeværende Rigsdagssamling.

Denne Sag staar i Forbindelse med nedenstaaende Sag Nr. 73, det almindelige Politis Ordning, og Behandlingen af dem var ganske ensartet.

73. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 364 af 30. Juni 1919 om Politiets Ordning m. v. (Justitsministeren Rytter). [A. Sp. 3119—C. Sp. 43, 53].

Fremsat i *Folketinget* $^{20/12}$ (F. Sp. 1547). 1. Beh. $^{20/12}$ (F. Sp. 1554). 2. Beh. $^{20/12}$ (F. Sp. 1597). 3. Beh. $^{20/12}$ (F. Sp. 1601). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $^{21/12}$ (L. Sp. 456). 2. Beh. $^{21/12}$ (L. Sp. 459). 3. Beh. $^{21/12}$ (L. Sp. 461). *Loven stadfæstet 11. Januar 1927*. (Lov-Tid. Nr. 5).

Ved Loven udskydes Fristen for Revisionen af Lov 30. Juni 1919 om Politiets Ordning til Slutningen af indeværende Rigsdagssamling.

Ved § 5 i Lov Nr. 364 af 30. Juni 1919 om Politiets Ordning m. v. blev det efter Forslag af vedkommende Folketingsudvalg bestemt, at Forslag til Revision af Loven skulde forelægges Rigsdagen inden 31. December 1921, for at man paa ny kunde optage Spørgsmaalet om Ordenspolitiets Overgang fra kommunalt Politi til Statspoliti til Behandling. Ved Lov Nr. 54 af 13. Februar 1922 blev Revisionsfristen forlænget til 31. December 1926, idet man endnu ikke mente at have indvundet tilstrækkelig Erfaring med Hensyn til Ønskeligheden af en Ændring i den gældende Ordning. Under 19. Juni 1925 nedsatte Justitsministeriet derefter en Kommission til Overvejelse af, hvorvidt der er Grund til at ændre den bestaaende Ordning af Landets Politi, og denne Kommission afgav den 10. November 1926 Betænkning. Da Ministeriet imidlertid under de foreliggende Forhold ikke inden den 31. December 1926 havde kunnet tage Standpunkt til de i Betænkningen indeholdte Forslag, foreslog

Ministeren i det af ham forelagte Lovforslag, at Fristen forlænges indtil den 31. December 1927. Dette blev i Folketinget efter Forslag fra Vagn Bro ændret til Slutningen af Rigsdagssamlingen. Af L. D. Rasmussen foresloges Fristen sat til 31. Marts 1927, men dette Forslag blev taget tilbage.

74. Lov om Udskydelse af Revisionen af Lov Nr. 55 af 13. Februar 1922 om de sønderjydske Kommuners Deltagelse i Udgifterne til det under Chefen for Statspolitiet sorterende Ordenspoliti i de sønderjydske Landsdele. (Justitsminister *Rytter*). [A. Sp. 3123—C. Sp. 47, 55].

Fremsat i *Folketinget* $20/12$ (F. Sp. 1547). 1. Beh. $20/12$ (F. Sp. 1558, jfr. 1554). 2. Beh. $20/12$ (F. Sp. 1599). 3. Beh. $20/12$ (F. Sp. 1602). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $21/12$ (L. Sp. 457). 2. Beh. $21/12$ (L. Sp. 460). 3. Beh. $21/12$ (L. Sp. 462). *Loven stadfæstet 11. Januar 1927.* (Lov-Tid. Nr. 4).

Loven svarer ganske til foranstaaende Sag Nr. 72, om Revision af Loven om Ordenspolitiet i Sønderjylland, hvorfor der kan henvises til den.

75. Lov om Ændring i og Tillæg til Lov Nr. 51 af 25. Marts 1872 om Konkurs m. m. (Justitsminister *Rytter*). [A. Sp. 3419—C. Sp. 87, 193].

Fremsat i *Folketinget* $11/1$ (F. Sp. 1668). 1. Beh. $21/1$ (F. Sp. 1954). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bording, Hans Rasmussen, Fr. Andersen [Kalundborg], Fisker, J. P. Jensen, L. D. Rasmussen, Chr. Christensen [Høng] [Form.], Pinstrup [fra $26/1$: Himmelstrup [Skr.]], Kr. Kristensen, Chr. Ernst Christensen, Fuglsang, Axel Møller, Fibiger, Sven og Niels Frederiksen). Betænkning (B. Sp. 221) afgiven $2/3$. (Ordfører: Christen Christensen [Høng]). 2. Beh. $4/3$ (F. Sp. 2982). 3. Beh. $9/3$ (F. Sp. 3093). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $18/3$ (L. Sp. 864). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Degnbol, Effersøe, Fink, Gisselbæk, Godskesen [Skr.], A. P. Hansen, Jensen [Aale], Kr. Johansen, J. Chr. Møller, Henrik Nielsen, Nygart [Form.]

P. C. Petersen, Inger Gautier Schmit og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 399) afgiven $\frac{7}{4}$. (Ordfører: Fink). 2. Beh. $\frac{8}{4}$ (L. Sp. 1070). 3. Beh. $\frac{8}{4}$ (L. Sp. 1080). *Loven stadfæstet 12. April 1927.* (Lov-Tid. Nr. 68).

Lovens § 1 foretager en Ændring i Konkurslovens § 23, saaledes som den er affattet ved Lov Nr. 30 af 20. Marts 1901. Efter denne taber Udlæg ifølge Forlig og Dom enhver Retsvirkning overfor Skyldnerens Konkursbo, naar Konkursen begynder senest den 10. Dag efter den Dag, da Udlæget blev givet. Denne Frist forlænges til 3 Uger, hvilket findes stemmende saavel med de andre Fordringshaveres som med Skyldnerens Interesser, idet man derved i større Omfang end hidtil udelukker en Fordringshaver fra umiddelbart forinden en ventet Konkurs at skabe sig en særlig begunstiget Stilling som Retspanthaver, et Forhold, der ofte har virket utiltalende og stødende.

Den anden Ændring, Lovens § 2, gaar ud paa at indsætte en ny § 48 a i Konkursloven, efter § 48, af følgende Indhold:

»Skifteretten kan udsætte Behandlingen af en indgiven Konkursbegæring, naar vedkommende Fordringshaver, der har forlangt Skyldnerens Bo taget under Konkursbehandling, og Skyldneren er enige herom, eller naar Skyldneren anmoder om saadan Udsættelse for ufortøvet at kunne foretage Skridt til at tilvejebringe de nødvendige Betingelser for Aabning af Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs i Henhold til Lov af 14. April 1905. Saadanne Udsættelser kan højst gives for 14 Dage ad Gangen og maa ikke udstrækkes over et Tidsrum af 8 Uger. Skifteretten kan gøre Udsættelsen afhængig af, at Skyldneren undergives Tilsyn af dertil af Skifteretten beskikkede Mænd, til hvem han vil have at aflægge Regnskab for sine Dispositioner.«

Det sidste Punktum i § 2 indsattes efter Forslag af Folketingsudvalget, der desuden strøg en Bestemmelse om, at Loven kun skulde gælde indtil Udløbet af Aaret 1932, hvad Udvalget ikke fandt tilstrækkelig Grund til.

Det *socialdemokratiske Mindretal* i Udvalget udtalte i Betænkningen, at det „har under Udvalgsarbejdet fremsat et Ændringsforslag om, at enhver Ejer, som har overtaget sin Ejendom i Tiden fra 1. Januar 1919 til 1. Januar 1926, i en begrænset Periode til 1. Januar 1929 skulde være befriet

for yderligere Retskrav efter en Konkurs, hvis hans Konkursbo har givet Kreditorerne en nærmere fastsat Dividende, men skønt et Medlem af Regeringspartiet (Pinstrup) ved Lovforslagets Behandling i Tinget (Sp. 1998) gjorde sig til Talsmand for en lignende Tanke, har den nævnte Ændring ikke kunnet opnaa Tilslutning i Udvalget eller hos Justitsministeren, og Mindretallet har da frafaldet sit Ændringsforslag.“

Et andet Mindretal (Niels Frederiksen) udtalte, at det „finder Lovforslaget ufyldstgørende for Formaalet, men har ikke stillet Ændringsforslag, da Mindretallet er Medforslagsstiller til et helt andet Lovforslag, fremsat i Folketinget, vedrørende samme Spørgsmaal.“

I Landstingsudvalget stillede det *konserervative Mindretal* i Tilslutning til et fra Kreditorforeningernes Fællesudvalg fremkommet Andragende Ændringsforslag om at føje følgende nye Stykke til § 2: „For saa vidt mindst 3 Fordringshavere repræsenterende mindst $\frac{1}{5}$ af det samlede Beløb af de paa paagældende Tidspunkt bekendte Fordringer fremsætter Indsigelse derimod, skal Udsættelse dog ikke kunne gives.“ Ved 2. Behandling udtalte Justitsministeren, at hvis dette Ændringsforslag var kommet frem i Folketinget, vilde Ministeren straks have anbefalet at stemme derfor. Ministeren ansaa det nemlig for en nødvendig eller selvfølgelig Konsekvens af en tilsvarende Bestemmelse i det samtidig foreliggende Lovforslag om Tvangsakkord udenfor Konkurs. Paa Sagens nuværende Standpunkt turde Ministeren ikke anbefale at sende Lovforslaget tilbage til Folketinget, og han fraraadede derfor Ændringsforslaget, men tilføjede, at han var sindet i det Cirkulære, som han vilde udsende til Skifteretterne, at gøre opmærksom paa, at et saadant Ændringsforslag har været stillet, men at man fra Flertallets Side ikke mente at kunne gaa med til det, fordi man i og for sig ansaa det for unødvendigt, idet man mente, at Skifteretten ikke vil give Udsættelse, hvor 3 Kreditorer, der repræsenterer mindst $\frac{1}{5}$ af Beløbet, modsætter sig det, selv om Skifteretten formelt er berettiget til at gøre det. Naar Skifteretterne faar at vide, at en af Grundene til, at Ændringen ikke er vedtaget, er den, at man gerne vilde have Lovforslaget vedtaget hurtigst muligt, troede Ministeren ikke, at nogen Skifteret uden tvingende Grund vil give en Udsættelse i det Tilfælde, hvor en saadan Majoritet moder frem og protesterer.

Ændringsforslaget blev derefter forkastet med 39 Stemmer mod 9. — De Radikale afholdt sig ved 3. Behandling fra at stemme for Lovforslaget af samme Hensyn, som gjaldt for dem ved Lovforslagets Behandling i Folketinget.

76 Lov om Tillæg til og Ændring i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. m. (Justitsminister *Rytter*). [A. Sp. 3423—C. Sp. 89, 193].

Fremsat i *Folketinget* $^{11}/_1$ (F. Sp. 1668). 1. Beh. $^{21}/_1$ (F. Sp. 2009, jfr. 1954). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Ændring i og Tillæg til Lov Nr. 51 af 25. Marts 1872 om Konkurs m. m. (se A. Nr. 75). Betænkning (B. Sp. 225) afgiven $^{2}/_3$. (Ordfører: Christen Christensen [Høng]). 2. Beh. $^{4}/_3$ (F. Sp. 2983). 3. Beh. $^{9}/_3$ (F. Sp. 3094). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $^{18}/_2$ (L. Sp. 876, jfr. 864). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Ændring i og Tillæg til Lov Nr. 51 af 25. Marts 1872 om Konkurs m. m. (se A. Nr. 75). Betænkning (B. Sp. 405) afgiven $^{7}/_4$. (Ordfører: Fink). 2. Beh. $^{9}/_4$ (L. Sp. 1078, jfr. 1070). 3. Beh. $^{9}/_4$ (L. Sp. 1080). *Loven stadfæstet 12. April 1927* (Lov-Tid. Nr. 67).

De Ændringer, som ved Loven foretages i Lov af 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs, er af følgende Indhold:

1. Efter Akkordlovens § 2 tilføjes følgende nye Paragraffer:

»§ 2 a.

I hver Retskreds udenfor København og Frederiksberg oprettes et Udvalg, der skal bistaa Ejere af Landbrugsjendomme, som ønsker at opnaa Akkord med deres Fordringshavere, ved Tilvejebringelse af en frivillig Akkord eller af Grundlaget for en Tvangsakkord udenfor Konkurs. Udvalget bestaar af Retskredsens Skifteforvalter som Formand og af 3 Medlemmer, som vælges henholdsvis af de provinsielle Fælleslandboforeninger — i de sønderjydske Landsdele af Fælleslandboforeningen for Nordslesvig —, de provinsielle Husmandsforeninger samt Provinshandelskammeret. Disse Foreninger udpeger ligeledes hver en Suppleant. Saavel de valgte Medlemmer som Suppleanterne skal som Regel være bosat i Retskredsen. Justitsministeren fastsætter de nærmere Regler for Beregningen af den Medlemmerne tilkommende Befordringsgodtgørelse m. v. og eventuelt for Valgenes Foretagelse og Forretningsgangen. Naar en Ejer af en Landbrugsejendom ønsker Udvalgets Bistand til Op-

naaelse af Akkord, retter han derom Henvendelse til Udvalgets Formand. Udvalget skal straks afkræve Skyldneren de fornødne Oplysninger og hurtigst muligt søge Sagen fremmet ved Henvendelse til Fordringshavere og Kautionsister. Udvalget kan straks eller senere afvise Sagen, saafremt Akkorden skønnes uopnaelig eller Skyldneren nægter at give de forlangte Oplysninger eller foretager Dispositioner, der tilsigter at skade Fordringshaverne eller begunstiger nogle af disse paa andres Bekostning.

§ 2 b.

Bestemmelserne i § 2 a. kan finde tilsvarende Anvendelse næd Hensyn til andre næringsdrivende, naar de paagældende Erhvervs Hovedorganisationer retter Henvendelse herom til Justitsministeren, der i saa Fald efter Indstilling fra vedkommende Hovedorganisation fastsætter de nærmere Regler for Bestemmelsernes Anvendelse.«

2. I Akkordlovens § 5, 3. Stykke, næstsidste Linie, ændres $\frac{1}{10}$ til $\frac{1}{5}$. I den nævnte Paragraf fastsættes, at i den Tid, Akkordforhandling staa paa, skal en Konkursbegæring kun tages til Følge, bl. a. naar de konkursbegærende Fordringshaveres Krav tilsammen udgør mindst $\frac{1}{10}$ af det samlede Beløb af bekendte Fordringer; denne Brøk ændres nu til $\frac{1}{5}$.

3. Akkordlovens § 14, 1., 2. og 3. Stykke, affattes saaledes:

Gaar Akkordforslaget ud paa at tilbyde de simple personlige Fordringshavere 50 pCt. eller derover, eller gaar det ud paa Betalingsudsættelse, kræves til dets Vedtagelse, at mindst Halvdelen (tidligere to Trediedelev) af de mødende stemmeberettigede Fordringshavere, repræsenterende mindst tre Femtedelev (tidligere tre Fjerdedele) af det samlede Beløb af de stemmeretgivende Fordringer, stemmer derfor.

Tilbyder Forslaget under 50 pCt., men dog mindst 25 pCt., kræves to Trediedelev (tidligere tre Fjerdedele) i begge Henseender.

Tilbyder Forslaget under 25 pCt., kræves fire Femtedelev (tidligere ni Tiendedele) i begge Henseender.

4. I Akkordlovens § 34 tilføjes som nyt 7. Stykke:

»Udgifter, der maatte opstaa i Anledning af de i §§ 2 a.

og b. omhandlede Udvalgs Arbejde, udredes af Skyldneren; Reglerne i nærværende Paragrafs 5. Stykke finder tilsvarende Anvendelse paa saadanne Udgifter.«

Loven gælder kun til Udløbet af Aaret 1932.

Nedsættelsen af de i Loven omhandlede Udvalg motiveres ved, at Ejere af Landbrugsejendomme ved Tilvejebringelse af Akkord er uheldigere stillet end andre erhvervsdrivende, da der ikke indenfor Landbruget som indenfor de andre Erhverv findes Kreditorforeninger eller Akkordforeninger, som kan bistaa Skyldneren med at tilvejebringe Grundlag for en frivillig Akkord eller for Tvangsakkord. De under 3. opførte Ændringer skyldes, at man har den Opfattelse, at de i Tvangsakkordlovens § 14 indeholdte Bestemmelser om, hvad der udkræves til et Akkordforslags Vedtagelse, er for strenge, i hvert Fald under de forhaandenværende Forhold.

Ændringen under Nr. 2 gik i det af Ministeren forelagte Lovforslag ud paa at ændre Akkordlovens § 5 saaledes, at i det Tidsrum, hvori der føres Akkordforhandling, kunde en Skyldners Bo slet ikke tages under Konkursbehandling, hvilket Forslag stod i Forbindelse med det, der var foreslaaet i det samtidig forelagte Lovforslag om Ændring i Konkursloven, se ovenfor, men denne Bestemmelse ændredes efter Forslag af Folketingsudvalget, der udtalte, at „en fuldstændig Afskæring af Konkurs i det omhandlede Tidsrum naturligt maatte nødvendiggøre et fast Tilsyn med Skyldneren paa lignende Maade som hjemlet i norsk Ret.“ Udvalget foretrak derfor med den angivne Ændring at blive staaende ved den gældende Rets Regler.

Foruden den sidstnævnte Ændring foretoges efter Udvalgets Forslag nogle andre, idet navnlig Bestemmelserne om Udvalgets Sammensætning forandredes. Efter det forelagte Lovforslag lød Bestemmelsen herom saaledes: „Udvalget bestaar i hver enkelt Sag af Retskredsens Skifteforvalter som Formand og af to Medlemmer, der udpeges mellem de til at indtræde i Udvalget af de stedlige Landbo- og Husmandsorganisationer udvalgte Mænd. Landbo- og Husmandsorganisationerne indenfor hver Retskreds vælger hver to landbrugskyndige Mænd blandt deres Medlemmer i Retskredsen. Justitsministeriet kan fastsætte nærmere Regler for Valgets Foretagelse“, og ændredes saaledes som foran angivet. I Betænkningen udtales:

»Da Betydningen af de foreslaaede Udvalgs Virksomhed afhænger af, at de nyder den fornødne Tillid baade hos Skyldneren og hans Fordringshavere samt besidder tilstrækkelig Indsigt i de herhenhørende Forhold, har Udvalget

anset det for ønskeligt, at der for hver Retskreds skabes et fast Udvalg, bestaaende af Skifteforvalteren som Formand og af landbrugs- og handelskyndige Medlemmer. Da Udvalgets Virksomhed bliver af en forhandlende og mæglende Karakter, har man ikke næret afgørende Betæneligheder ved at lade Skifteforvalteren fungere som Udvalgets Formand, ligesom man gaar ud fra, at det fornødne Kontorarbejde som Regel udføres paa Dommerkantoret uden særlig Udgift for Skyldneren, og at i det hele de med Udvalgets Virksomhed forbundne Udgifter, som Skyldneren efter Regelen i Lovforslagets § 4 skal udrede, holdes indenfor de snævrest mulige Grænser, derunder ogsaa Befordringsgodtgøelse og eventuelle Dagpenge.

Selv om man ogsaa af Hensyn til Udgifternes Begrænsning maa anse det for ønskeligt, at Udvalgets Medlemmer som Regel er bosat i Retskredsen, kan det dog efter Omstændighederne være rimeligt og forsvarligt at afvige herfra, ligesom samme Person efter Omstændighederne vil kunne være Medlem af Udvalget i flere nær ved hinanden liggende Retskredse.

Da Forslaget i det væsentlige er bygget paa frivillig Forhandling mellem Skyldneren og hans Fordringshavere, har Udvalget foreslaaet, at § 2 a., 4. Stykke, hvorefter Fordringshavere efter Omstændighederne vil kunne indkaldes under Bødetvang, udgaar, ligesom det heller ikke findes fornødent, at Skyldneren altid tilsiges til Udvalgets Møder. Man gaar i øvrigt ud fra, at det Udvalgets Medlemmer paahvilende Arbejde for en stor Del vil kunne udføres uden Indkaldelse af formelige Møder, saaledes at saadanne Møder for ikke at paabyrde Medlemmerne for megen Ulejlighed og Skyldneren uforstående Udgifter kun vil blive afholdt, naar det skønnes absolut nødvendigt.“

Det *socialdemokratiske Mindretal* i Udvalget udtalte i Betænkningen, at det „har deltaget i Udvalgets Arbejde ud fra den Betragtning, at man ved dette Lovforslag tilsigter at gennemføre Foranstaltninger til Afhjælpning af de Byrder, som den under den lave Krone forøgede Prioritetsbyrde har paaført Landbruget. Mindretallet har den Opfattelse, at Lovforslagets Betydning er ret minimal, hvis ikke andre Hjelpeforanstaltninger gennemføres. Udvalgets Flertal har imidlertid sammen med Ministeren afvist et Moratorium for Afdrag og Opsigelse af sekundære Laan, som er optaget under den lave Krone, ligesom Ministeren har svaret benægtende paa Spørgsmaal fra Mindretallet, om der fra Regeringens Side kan ventes fremsat Forslag — i Lighed med den nylig vedtagne Lov om Oprettelse af Sønderjydske Hypoteklaanefond — om Statsgaranti for Laan eller Statslaan til Kon-

vertering af sekundære Laan og løs Gæld, der under den lave Kronekurs er stiftet af Landmænd. Da nu Landboernes Kreditorer i Regelen har Pant i Ejendommene i Rækkefølge, hvilket gør det meget vanskeligt for dem at opnaa frivillig Akkord, maa Mindretallet mene, at det er absolut paakrævet for de Tilfælde, hvor Forhandling om frivillig Akkord ikke har ført til noget Resultat, at give de i Lovforslaget omhandlede Udvalg Bemyndigelse til at overføre den Del af den sekundære Pantegæld, som er stiftet under den lave Kronekurs“ (nærmere formuleret i Ændringsforslaget som Tiden 1. Januar 1919—1. Januar 1926), „og som overstiger Ejendommens Værdi, til den løse Gælds Regler for Tvangsakkord.“ For at fremme denne Mulighed, og da Ministeren og Flertallet havde afvist andre Hjælpeforanstaltninger, stillede Mindretallet Ændringsforslag gaaende ud herpaa; det forkastedes imidlertid med 63 Stemmer mod 44.

Det *konservative Mindretal* foreslog, at de under 3. foran angivne Ændringer, det forelagte Lovforslags § 3, ikke vedtoges, da Mindretallet fandt „det betænkeligt at ændre den gældende Rets Regler om de Majoriteter, der udkræves for at gennemtvinge en Tvangsakkord. Det er altid en betænkelig Sag at tvinge en Kreditor til at give Afkald paa et lovligt Krav, og der har i Praksis heller ikke vist sig Trang til at ændre de bestaaende Regler i Tvangsakkordlovens § 14. En Ændring som foreslaaet er derfor ikke paakrævet, men vil let kunne vise sig skadelig ved at svække Kreditten.“ § 3 vedtoges imidlertid med 88 Stemmer mod 21.

Endelig indtog det *radikale Mindretal* samme Standpunkt til dette Lovforslag som til det ovenfor omtalte Lovforslag om Ændring i Konkursloven. Lovforslaget vedtoges ved 3. Behandling enstemmigt med 91 Stemmer.

I *Landstingsudvalget* indstillede et *Flertal*, bestaaende af Venstre og Socialdemokrater, det i Folketinget vedtagne Lovforslag uforandret til Vedtagelse.

Det *konservative Mindretal* stillede i Tilslutning til et fra Kreditorforeningernes Fællesudvalg fremkommet Andragende, ligesom deres Meningsfæller i Folketinget, Ændringsforslag om at udstemme Lovforslagets § 3, der imidlertid vedtoges med 40 Stemmer mod 9. Det *radikale Mindretal* stillede sig som i Folketinget. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt med 43 Stemmer.

77. Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Justitsminister Rytter). [A. Sp. 4509—C. Sp. 1377, 1417].

Fremsat i *Folketinget* $18\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2391). 1. Beh. $15\frac{1}{3}$ (F. Sp. 3367). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Ændringer i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 (se A. Nr. 78). Betænkning (B. Sp. 2249) afgiven $18\frac{1}{6}$. (Ordfører: Pürschel). 2. Beh. $22\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6660). 3. Beh. $24\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6765). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $28\frac{1}{6}$ (L. Sp. 2258). 2. Beh. $30\frac{1}{6}$ (L. Sp. 2289). 3. Beh. $1\frac{1}{7}$ (L. Sp. 2307). *Loven stadfæstet 14. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 191).

Den nu vedtagne Lov indeholder 26 Paragraffer, men, bortset fra nogle redaktionelle Ændringer eller Ændringer, medførte af tidligere vedtagne Bestemmelser, indeholder det kun 3 Realitetsændringer i Retsplejeloven.

Den første af disse omhandler det ogsaa tidligere behandlede Spørgsmaal om Søndre Landsret. I det i Samlingens første Del forelagte Lovforslag, se Side 507, var det ligesom i forrige Samling, se Aarbog 1925—26 Side 314, foreslaaet at bevare Retten. Nu bestemmes det i Loven i Overensstemmelse med det af Ministeren i Aar foreslaaede, at Retten skal nedlægges fra 1. Januar 1928 og dens Omraade henlægges under Vestre Landsret. De Spørgsmaal, som opstaar herved, særlig med Hensyn til de ved Retten svævende Sager, ordnes af Justitsministeriet. Vestre Landsrets Dommertal bliver som hidtil 12, foruden Præsidenten. Østre Landsret, der beholder sit hidtidige Omraade, København og Øernes Amter, og som hidtil har virket med en Præsident og 19 Dommere — 17 faste og 2 konstituerede —, bliver ligesom i de 2 tidligere Lovforslag normeret med en Præsident og 18 Dommere. Som Følge af Nedlæggelse af Søndre Landsret optages ved Lovens § 24 de sønderjydske Retskredse paa Retsplejelovens Fortegnelse.

Ved den anden Ændring, der ogsaa har været behandlet tidligere, bestemmes, som en ny Affattelse af Retsplejelovens § 11, 2. Stykke, at Landsretten kan bestemme, at Domsforhandling helt eller delvis skal foregaa udenfor det Sted, hvor Retten har Sæde, altsaa ved, at Landsretten rejser ud, naar særlige Grunde — navnlig Hensynet til umiddelbar

Bevisførelse — taler derfor. Ved Afgørelsen vil der være at tage Hensyn til, om begge Parter fremsætter Begæring herom.

Som Følge heraf ændres i en Række andre Paragraffer Retsplejelovens Bestemmelser ved redaktionelle Ændringer.

Den tredie betydeligere Realitetsændring angaar Grænsen mellem Landsretternes og Underretternes Kompetence i borgerlige Sager. Medens Grænsen for Underdommernes Kompetence ved Loven af 3. Juni 1919 § 10 var sat til 800 Kr., sættes den nu ved en Ændring af Retsplejelovens § 225 og flere andre Paragraffer op til 1 000 Kr., og der føjes til Retsplejelovens § 234 som nyt 2. Stykke: »Endvidere er det tilladt Sagsøgeren at anlægge Sager af den i § 225 Nr. 1, 2 og 10 omhandlede Art, hvis Genstand overstiger 1 000, men ikke 2 000 Kr., ved Underret i Stedet for ved Landsret. Sagsøgte kan dog, senest paa den første Tægtedag, gøre Indsigelse herimod, i hvilket Tilfælde Sagen behandles ved Landsretten.«

Det af Ministeren forelagte Lovforslag var ligesom det i Samlingens Begyndelse af Justitsminister Steincke forelagte af betydeligt større Omfang end den vedtagne Lov, idet det indeholdt 148 Paragraffer, af hvilke langt det overvejende Antal var overensstemmende med det tidligere Forslag. Ændringerne var væsentlig følgende: For det første foresloges Landsretterne organiserede paa en anden Maade, idet Søndre Landsret foresloges nedlagt, og Bestemmelsen om, at en Underretsdommer kan kaldes til at deltage i Landsrettens Behandling af en Sag i Stedet for en Landsdommer, udelodes. Endvidere foresloges Grænsen mellem Landsretternes og Underretternes Kompetence i Straffesager draget noget anderledes, idet Sager, begaaede af mere professionelle Forbrydere, skulde vedblive at være Underretssager, medens det efter det forrige Lovforslag kun skulde gælde, naar Sigtede begærer det.

Dernæst var udeladt de 2 tidligere Lovforslags Bestemmelser om Ændring i de gældende Regler angaaende Afhøring under Forundersøgelsen af Vidner og Sigtede. Medens det tidligere Lovforslag fastslog, at Afhøring af Sigtede sker ved Dommeren, af Vidner ved Parterne, medmindre Dommeren bestemmer andet, foresloges det nu at blive ved Retsplejelovens Regel, at Afhøringen sker ved Dommeren, idet dog den i Retsplejelovens § 824 fastsatte Mulighed for, at Dommeren kan *tillade* andet, nu foresloges ændret til, at han kan *bestemme* andet.

Endelig var i Lovforslaget udeladt de 2 tidligere Lovforslags Bestemmelser om Indførelse af offentlig Votering i

Højesteret med følgende Begrundelse: »Selv om man er af den Anskuelse, at offentlig Votering i Højesteret er at foretrække for den nuværende Ordning, er det formentlig givet, at Tiden endnu ikke er inde til at søge dette gennemført«, hvilket nærmere udvikles i Bemærkningerne.

Desuden indeholdt Lovforslaget enkelte nye Bestemmelser, der delvis fremsattes efter Indstilling af Retsplejeudvalget, af hvilke særlig nævnes, at Grænsen mellem Landsretternes og Underretternes Kompetence i borgerlige Sager foresloges forhøjet fra 800 Kr. til 2 000 Kr. Dette motiveredes ved, at det vil baade for Højesteret og for Landsretterne betyde en væsentlig Lettelse, der for de sidstes Vedkommende antagelig vil kunne opveje det forøgede Arbejde, som Udvidelsen af Rejsehjemmelen vil medføre for Landsretterne, medens Underrettsdommerne maa antages at kunne overkomme det som Følge af Ændringen forøgede Arbejde. Det tilføjes, at Retsplejeudvalget har med 7 Stemmer mod 5 vedtaget ikke at kunne anbefale Forslaget. Som en anden ny Regel skal nævnes, at medens efter de tidligere Lovforslag Justitsministeren skal kunne paalægge en Dommer at anlægge en Injuriesag, foresloges det nu, at denne Myndighed tilkommer Præsidenten i vedkommende Landsret, hvilket Justitsministeren udtalte som efter hans Mening stemmende med gældende Ret.

Nedlæggelsen af Søndre Landsret, der oplystes at ville medføre en Besparelse af ca. 100 000 Kr. aarlig, motiveredes i Bemærkningerne ved, at de nationale Hensyn, der kunde anføres for at bevare den — Særegenhederne ved Retsforholdene i de sønderjydske Landsdele —, i væsentlig Grad er aftagende og, hvis det er nødvendigt, vil kunne fyldestgøres ved at knytte 1 eller 2 af de for Tiden i de sønderjydske Landsdele ansatte Dommere til Vestre Landsret. Da Anskuelserne i Sønderjylland er delt paa dette Punkt, idet nogle mener, at det er af større Betydning, at den gamle Grænse udslettes, maa de økonomiske Hensyn, som Forholdene nu ligger, blive af afgørende Betydning. Der vil nemlig kunne opnaas en meget væsentlig Besparelse for Statskassen ved Nedlæggelsen af Søndre Landsret, idet dens Omraade vil kunne henlægges under Vestre Landsret, uden at det som Følge heraf bliver nødvendigt at forøge Antallet af Dommere i denne Ret, der ifølge statistiske Oplysninger har et forholdsmæssig betydeligt mindre Arbejde end Østre Landsret. Hensynet til Befolkningen varetages dels ved Lovforslagets § 36, 1. Stykke, hvorefter Grænsen mellem borgerlige Landsrets- og Underretssager forhøjes fra 800 Kr. til 2 000 Kr., dels ved Lovforslagets §§ 3 m. fl., der hjemler en udvidet Adgang for Landsretterne til at holde Ret udenfor Rettens Sæde.

I Folketingsudvalgets Betænkning udtaltes, at det blev under Udvalgets Arbejde ret hurtigt klart, at Opfattelserne med Hensyn til de Ændringer, der endnu kunde være ønskelige, inden man gik til en Oprykning af Retsplejeloven, var indbyrdes meget afvigende. Dette gjaldt saavel Emner som Affattelse. Under disse Omstændigheder var der i Udvalget Enighed om, at det var ugørligt i indeværende Samling at gennemføre Lovforslaget i sin Helhed.

Paa dette Punkt delte Udvalget sig i et *Mindretal* (Socialdemokraterne), der mente, at man bør lade hele Lovforslaget vente til næste Samling, og et *Flertal* (de øvrige Medlemmer), der fandt, at Bestemmelsen vedrørende Landsretternes Organisation og Bortfald af de midlertidige Bestemmelser om Ordningen af Domstole og Politimyndigheder i Sønderjylland bør gennemføres i denne Samling.

Med Hensyn til det væsentligste af disse, Nedlæggelse af søndre Landsret, mente Flertallet, at de Grunde, der i sin Tid førte til Oprettelsen af Søndre Landsret, nu ikke længere er til Stede, og at det ikke er lykkedes at paavise andre afgørende Grunde for dens Opretholdelse, hvilket udførlig paavistes, hvorhos tilføjedes: »Naar Flertallet mener, at Nedlæggelsen bør fastslaaes nu, er Grunden den, at saavel Befolkningen som det til Retten knyttede Personale har et Krav paa ikke fortsat at blive holdt i Uvished med Hensyn til Rettens Bestaaen eller Bortfald.« Flertallet henledede Opmærksomheden paa, at en Følge af Bortfaldet af den midlertidige Lov om Ordningen af de sønderjydske Rets- og Politiforhold bliver, at det særlige sønderjydske Statsadvokatur bortfalder. Om Statsadvokaturet for det sydlige Jylland fremtidig skal have Sæde i Sønderborg eller Kolding, maa afgøres administrativt. — Dernæst tiltraadte Flertallet Lovforslagets Bestemmelser om en udvidet Adgang for Landsretterne til at rejse, idet Affattelsen dog ændredes derhen, at Adgangen for Landsretten til at bestemme, at Domsforhandlingen skal foregaa udenfor det Sted, hvor Retten har sit Sæde, ikke er begrænset til de Tilfælde, hvor Hensynet til Bevisførelsen taler derfor, hvad Lovforslaget lød paa, men ogsaa efter Rettens Skøn kan finde Sted i andre Tilfælde. Ved Afgørelsen skal tages Hensyn til Parternes Ønske i saa Henseende. Det tilføjedes, at en saadan udvidet Adgang for Landsretten til at rejse vil tillige i nogen Grad kunne afhjælpe Savnet af Søndre Landsret for den hidtil under denne Ret hørende Landsdel, ligesom fjernere Dele af Landet i det hele taget særlig vil nyde godt af denne Bestemmelse.

Det socialdemokratiske Mindretal sluttede sig til denne Opfattelse.

Det nævntes dernæst i Betænkningen, at Udvalget havde

modtaget en Deputation fra Fyn, der fremsatte Ønske om, at en særlig fynsk Landsret maatte blive oprettet, eller at der i alt Fald maatte blive oprettet en Afdeling af Østre Landsrets Kontor i Odense, hvorom forskellige Oplysninger indhentedes. Retspræsident ved Østre Landsret Winther fraraadede i Udvalget dette. Udvalgets Flertal mente heller ikke, i hvert Fald ikke for Tiden, at kunne tilraade Oprettelsen af et saadant. I denne Opfattelse bestyrkedes Flertallet i høj Grad derved, at Rettens Præsident under sit Møde i Udvalget erklærede sig meget villig til efter en Forhandling med de fynske Sagførere at søge paa den bestaaende Ordnings Grund at afhjælpe nogle af de Ulemper, som fra fynsk Side var fremhævet som egnede til Afhjælpning gennem et Kontor i Odense.

Endvidere modtog Udvalget en Deputation fra Sagfører-raadet, der særlig udtalte sig om de Afsnit af Lovforslaget, der vedrører Sagførerstanden, men dog ogsaa udtalte sig imod den foreslaaede Udvidelse af Underretternes Kompetence. Professor, Dr. jur. Munch-Petersen udtalte sig i Udvalget om samme Spørgsmaal i samme Retning.

Endelig modtog Udvalget en Deputation fra Sø- og Handelsretten med Retspræsident Kyhl som Ordfører, der udtalte sig imod Indførelsen af sø- og handelskyndige Dommere ved Østre Landsret. Da Opfattelserne i Udvalget paa dette Punkt var meget delte, mente Flertallet ikke for Tiden at kunne tage Stilling til dette Spørgsmaal, hvorom Udvalget endnu umiddelbart før Afslutningen af sit Arbejde modtog en Skrivelse med 2 Bilag fra Grosserer-Societetet, hvori dette udtalte sig overensstemmende med Sø- og Handelsretten, medens Provinshandelskammeret anbefalede saadanne Dommere.

Flertallet stillede et Forslag til ny Affattelse af Lovforslaget, omfattende de Punkter, hvorom det var enigt.

Det socialdemokratiske Mindretal, der som før nævnt tiltraadte Flertallets Forslag om en udvidet Adgang for Landsretten til at rejse, udtalte i Betænkningen, at det »beklager, at man i Stedet for en foreløbig Afslutning af den stykkevise Ændring i Retsplejeloven nu synes at staa overfor Gennemførelsen af en ny mindre Tillægslov, der endda paa væsentlige Punkter betyder Tilbageskridt i Forhold til det bestaaende. Mindretallet kan ikke indrømme Nødvendigheden eller Ønskeligheden af at tage enkelte Punkter ud af Regeringens Forslag til Afgørelse nu, men maatte foretrække, at man afventede Resultatet af den samlede Overvejelse af hele Forslaget. Ogsaa af rent praktiske Grunde vilde dette være at foretrække.«

Hvad særlig angaar Nedlæggelsen af Søndre Landsret udtalte Mindretallet, at det »mener, at man af Hensyn til Gennemførelsen af Bevisumiddelbarheden, hvilken fra næsten

alle Sider nu anses for det allervigtigste i Retsplejen, snarere burde gaa den modsatte Vej og udvide Landsretternes Antal, ogsaa for derved at bringe Retsplejen i nærmere Forbindelse med Befolkningen. Mindretallet gaar dog ikke videre end til, i Overensstemmelse med det tidligere gentagne Gange fremsatte Regeringsforslag, at foreslaa 3 Landsretskredse, hvoraf Vestre Landsretskreds bliver som nu, medens de fynske Amter udskilles af Østre Landsretskreds og sammenlægges med de sønderjydske Landsdele og tilsammen kommer til at udgøre Søndre Landsretskreds. Søndre Landsret faar sit Sæde i Sønderborg, men der indrettes i Odense en Afdeling af denne Rets Embedskontor. Ved den sidstnævnte Ordning opnaar man i ikke ringe Grad at imødekomme et længe næret Ønske i de fynske Amter, ligesom man undgaar at fjerne det efter Genforeningen oprettede Landsrets-Sæde i Sønderborg. Mindretallet mener, at der ved en saadan Afgørelse af hele dette Spørgsmaal dels opnaas at tilvejebringe en Landsretskreds af passende Størrelse, og dels at der tages berettiget Hensyn til Ønskerne i den sønderjydske Befolkning, hvad Mindretallet nærmere belyste. Det stillede altsaa Ændringsforslag om at bevare 3 Landsretter. Subsidiært foreslog Mindretallet: »Under Østre Landsret oprettes et Kontor i Odense med en honorarlønnet Jurist som fast Leder. Sager, der anlægges i de fynske Amter, kan kun med begge Parter Samtykke af Landsretten berammes til Domsforhandling andetsteds i Landsretskredsen.«

Med Hensyn til det tredie Spørgsmaal, Udvidelsen af Underdommernes Kompetence i borgerlige Sager, delte Udvalget sig i forskellige Mindretal.

Et *Mindretal* (Vagn Bro, Christen Christensen, Elgaard, Pürschel, Samuelson og Vejen) udtalte, at det »er af den Opfattelse, at en Gennemførelse af den ovennævnte udvidede Adgang for Landsretten til at rejse ud til Domsforhandling vil give Landsretterne et saaledes øget Arbejde, at det for at undgaa Forøgelse af det faste Personale ved disse Retter er nødvendigt ad anden Vej at søge Retternes Arbejde lettet, og kan derfor tilraade Gennemførelsen af Lovforslagets § 36« (der omhandlede dette Spørgsmaal) »dog saaledes ændret, at Grænsen for Underretternes Kompetence sættes ved 1 500 Kr.

Man har under Drøftelserne i Udvalget været inde paa Tanken om at give Udvidelsen visse Begrænsninger enten saaledes, at der tillægges Parterne Ret til for Sager mellem 800 Kr. (den nuværende Grænse) og 2 000 Kr. (Forslagets Grænse) at vedtage Behandling ved Landsretten, eller saaledes, at en Part mulig med Godkendelse af den forberedende Underretsdommer eller af et Landsretsudvalg kunde begære Sagen paakendt ved Landsretten, men der har mod alle de

foreslaaede Ordninger været rejst saa vægtige Indvendinger, at man er blevet staaende ved en ubetinget Forhøjelse af Grænsen, dog altsaa noget lavere end Forslagets.»

I Henhold hertil stillede Mindretallet et Underændringsforslag til Flertallets Ændringsforslag om Optagelse af en ny Paragraf om Forhøjelse af Grænseværdien for de Sager, der undergives Underretsbehandling, til 1 500 Kr.

Til dette Forslag bemærkede det *socialdemokratiske Mindretal*, at det maatte modsætte sig en Udvidelse af Underretternes Kompetence, »selv i den af et Mindretal foreslaaede nye Affattelse, idet nærværende Mindretal ikke blot maa anse enhver yderligere Udvidelse paa dette Omraade for et Tilbageskridt, men tillige maa betragte Udvidelsen som ikke svarende til den gældende Retsplejelovs hele System. I saa Henseende kan Mindretallet ganske slutte sig til den Opfattelse, der dels er gjort gældende overfor Udvalget af Professor, Dr. jur. Munch-Petersen og dels af Flertallet i Retsplejeudvalget.»

Mindretallet anførte desuden, at saavel Sagførerraadet som Sagførersamfundet paa Sagførerstandens Vegne bestemt har fraraadet at gaa til en yderligere Udvidelse af Underretternes Kompetence.

Et tredje *Mindretal* (Vagn Bro, Christen Christensen, Elgaard, Samuelsen og Vejen) imødegik i en Række Bemærkninger det socialdemokratiske Mindretals Udtalelser om Søndre Landsret og motiverede tillige et af Mindretallet (der jo var Medforslagsstillere til det foran omtalte Forslag om Udvidelse af Underretternes Kompetence) stillet subsidiært Forslag af det Indhold, som ovenfor ved Gengivelse af den vedtagne Lov er anført. Mindretallet udtalte, at det lagde »afgørende Vægt paa, at der sker en Aflastning af det Arbejde, der paalægges Landsretterne — hvis Antal foreslaas indskrænket til 2 —, samtidig med, at deres Rejsebeføjelser i Lovforslagets § 4 i høj Grad — og med Rette — udvides.»

Et fjerde *Mindretal* (Niels Petersen), der deltog i Flertalsindstillingen om Søndre Landsrets Nedlæggelse, udtalte om det andet Spørgsmaal, at Mindretallet vilde ikke nære »afgørende Betænkelighed ved i de Tilfælde, hvor Forberedelsen af Landsretssager nu sker ved Underretterne, noget at udvide disses Kompetence til ogsaa at paakende saadanne Sager, i hvert Fald ikke naar der gives Parterne Adgang til at vedtage Landsretsbehandling og der opretholdtes en ubetinget Adgang til Appel til Højesteret for Sager over 800 Kr. Da Mindretallet imidlertid ikke har fundet tilstrækkelig Tilslutning i Udvalget for sin Opfattelse, har det ikke ment at burde opretholde noget Ændringsforslag herom.»

Derimod kunde Mindretallet ikke tiltræde noget af de

af de to Mindretal herom stillede Forslag lige saa lidt som Lovforslagets Bestemmelser.

Et femte *Mindretal* (Axel Møller) ansaa »det for meget betænkeligt ubetinget at udvide Underretternes Kompetence til et saa stort Beløb som 2 000 Kr. eller dog 1 500 Kr., hvorved saadanne Sager mod Parternes Ønske vil kunne blive unddraget Landsretsbehandling i første Instans.« Derimod kunde Mindretallet efter Omstændighederne tiltræde det ovenfor omtalte subsidiære Underændringsforslag.

Endelig udtalte et sjette *Mindretal* (Mathilde Hauschultz), at det ikke kunde tiltræde de af Mindretallene stillede Forslag. Mindretallet vilde have foretrukket, at kun Spørgsmaalet om Ophævelse af Søndre Landsret var blevet gennemført i indeværende Samling, men da denne Betragtning ikke har kunnet samle Flertal for sig, har Mindretallet bøjet sig paa dette Punkt og tiltraadt det af Flertallet stillede Ændringsforslag.

Hvad Forslagene om Udvidelse af Underretternes Kompetence angaar, motiverede Mindretallet, hvorfor det ikke kunde slutte sig til noget af de foreliggende Forslag, og anførte bl. a., at en Udvidelse til 2 000 Kr. eller 1 500 Kr. vil »være absolut uheldig, bl. a. fordi en saadan Udvidelse dels vil unddrage et stort Antal Sager fra Landsretsbehandlingen, der er den normale Procesform, og underlægge dem den langt mere summariske Behandlingsmaade ved Underretterne, dels vil medføre, at Retssager, som, selv om de ligger indenfor henholdsvis 2 000 og 1 500 Kr.s Værdi, dog for den enkelte Borger vil kunne have afgørende økonomiske Konsekvenser eller være af principiel Betydning for ham, undrages fra Paadømmelse ved Højesteret. Endvidere vil det efter Mindretallets Mening være betænkeligt at udvide Underretternes Kompetence og dermed deres Ansvar, saa længe der ikke til Besættelsen af Underdommerembederne kræves en Uddannelse, der svarer til det Ansvar, der paahviler Underretsdommeren som Enedommer. Allerede som Forholdet nu er — hvor Grænsen imellem Underrets- og Landsretssager er 800 Kr. —, vil Mindretallet mene, at Grænsen ligger vel højt.«

Ved 2. Behandling forkastedes først Socialdemokraternes første Forslag om Søndre Landsret med 80 Stemmer mod 44 og deres subsidiære Forslag om et Kontor i Odense med 82 Stemmer mod 44.

Mindretalsforslaget om Udvidelse af Underretternes Kompetence til Sager om 1 500 Kr. blev, efter at der ved almindelig Afstemning var afgivet 64 Stemmer for det og 63 imod det, ved Navneopraab forkastet med 67 Stemmer

mod 66 (16 Medlemmer var fraværende), hvorefter Forslaget om Udvidelse til 1 000 Kr. vedtoges med 69 Stemmer mod 63, og Flertallets saaledes ændrede Forslag til ny Affattelse af Lovforslaget vedtoges endelig med 84 Stemmer mod 46. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 80 Stemmer mod 48.

I Landstinget anbefalede de 3 Partiers Ordførere Lovforslaget til Vedtagelse uforandret, medens Socialdemokraternes Ordfører erklærede, at hans Parti vilde stemme imod det, og ved 3. Behandling vedtoges Loven med 39 Stemmer mod 16.

78. Lov om Ændringer i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Justitsminister *Rytter*). [A. Sp. 3757—C. Sp. 93, 161].

Fremsat i *Landstinget* $16\frac{1}{2}$ (L. Sp. 593). 1. Beh. $18\frac{1}{2}$ (L. Sp. 598). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Døcker, Effersøe, Gunnar Fog-Petersen, Gisselbæk, Godskesen, A. P. Hansen, I. A. Hansen, Jøfsen Christensen, H. P. Jensen, Josiassen, N. K. Kristensen, Lewinsky, Nygart [Form.], Johannes Pedersen og Inger Gautier Schmit). Betænkning (B. Sp. 243) afgiven $\frac{2}{3}$. (Ordfører: Godskesen). 2. Beh. $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 735). 3. Beh. $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 771). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $10\frac{1}{3}$ (F. Sp. 3266). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Rasmussen, Knud Hansen, Jørgensen, Sundbo, L. D. Rasmussen, Borgbjerg, Vagn Bro, J. C. A. Larsen [fra $\frac{29}{3}$: Samuelson], Elgaard, Christen Christensen, Vejen, Axel Møller, A. C. D. Petersen [fra $\frac{29}{3}$: Mathilde Hauschultz], Pürschel [Form.] og Niels-Petersen). Betænkning (B. Sp. 297) afgiven $\frac{29}{3}$. (Ordfører: Pürschel). 2. Beh. $30\frac{1}{3}$ (L. Sp. 3990). 3. Beh. $30\frac{1}{3}$ (F. Sp. 4043). *Loven stadfæstet 31. Marts 1927.* (Lov-Tid. Nr. 56).

Af de ved denne Lov indførte Ændringer i Retsplejeloven er de i Lovens §§ 1—7 nævnte, der nærmest er af redaktionel Art, foranledigede ved Lov af 31. Marts 1926 om Tinglysning, der i Henhold til kgl. Anordning af 26. November 1926 træder i Kraft 1. April 1927. Ogsaa den i § 8 nævnte Ændring, som gaar ud paa i Retsplejelovens § 478, 1. Stykke Nr. 3, at indsætte efter »Notarius publicus« Ordene »for en Sagfører«, betragtes som en Konsekvens af Tinglysnings-

lovens § 10, 2. Stykke, hvorved bestemmes, at ved Pantebrev skal, for at Tinglysning kan finde Sted, Udstederens Underskrift være bekræftet af en Sagfører eller to andre Vitterlighedsvidner. Nu bestemmes, at ogsaa et for en Sagfører oprettet tinglyst Pantebrev er tilstrækkelig umiddelbart Grundlag for Foretagelsen af Eksekution, medens der tidligere hertil krævedes Underskrift for Notarius eller to Vitterlighedsvidner.

De øvrige Ændringer, Lovens § 9, angaar Nedlæggelse af fire Underdommerembeder og deres Sammenlægning med andre. De Forandringer, som herved indføres, er følgende:

Retskreds Nr. 7 i den Retsplejeloven vedføjede Tavle over Kredsene, *Hørsholm Birk*, nedlægges og lægges ind under Nr. 6, Helsingør, der oprettes et Bitingsted i Hørsholm, men uden Kontorafdeling for Dommeren.

Retskreds Nr. 35, *Ærøskøbing Købstad og Ærø Herred*, lægges sammen med Nr. 36, *Rudkøbing Købstad og Langelands Herred*. Der bliver Bitingsted i Ærøskøbing, med Kontorafdeling for Dommeren med en juridisk uddannet Fuldmægtig, som faar fast Bolig paa Ærø. Derhos oprettholdes det nuværende Bitingsted i Marstal.

Den tredie Omlægning bestaar i, at Retskredsene Nr. 59, *Rougso og en Del af Sønderhald Herred*, og Nr. 61 b, *Nørhald, Støvring og Galten Herreder*, der begge har Tingsted og Kontor i Randers, sammenlægges, naar førstnævnte Embede bliver ledigt. I Forbindelse hermed nævnes, at Nr. 61 a, *Randers Købstad*, der er ledigt, paatænkes genbesat, men med det Forbehold, at den, der ansættes, skal finde sig i, at der senere finder en Omlægning Sted af hans Embedsomraade, idet der er Mulighed for senere at henlægge Dele af en anden Retskreds til dette Embede.

Endelig skal som den fjerde Forandring Nr. 65, *Løgstør Købstad og Aars-Slet Herreder*, sammenlægges med Nr. 66, *Nibe Købstad og Hornum Herred*. Dommeren i førstnævnte Retskreds har betinget sig, at Hovedtingstedet og Hovedkontoret i den ved Sammenlægningen dannede Retskreds for hans Embedstid bliver i Løgstør. Hvorledes Forholdet derefter skal ordnes, er der endnu ikke taget Stilling til i Justitsministeriet, men indtil videre vil der altsaa i Overensstem-

melse med Retsplejelovens § 19 blive Bitingsted i Nibe, ligesom der tænkes oprettet en Kontorafdeling dér.

De Dommerembeder, der dannes ved Sammenlægning af Retskreds Nr. 35 og Nr. 36 og Retskreds Nr. 65 og Nr. 66, normeres som Embeder af 1. Klasse.

I Landstingets Udvalg om Sagen drøftedes de fra de interesserede Kredse, væsentlig de paagældende Byraad og Sogneraad, fremsatte Betæneligheder ved de paatænkte Forandringer ved Dommerembederne. Fra Hørsholms Side var gjort Indsigelse imod Nedlæggelse af denne Retskreds. Betæneligheder ved Sammenlægning af Langeland og Ærø rejste sig særlig fra, at det drejer sig om to Øer med vanskelig indbyrdes Forbindelse, og endelig var der fra Nibe Byraads Side fremsat Anmodning om, at Nibe opretholdes som selvstændig Retskreds, subsidiært, at det allerede nu slaas fast, at Nibe skal være Hovedtingsted i den nye Retskreds, som dannes ved Sammenlægningen. Udvalget udtalte i Betænkningen, at det i samtlige de her foreliggende Tilfælde finder med Ministeren, at de Grunde, der taler for Indskrænkningen, er stærkere end de, der taler derimod. Hvad særlig angaar Nibe-Løgster udtaltes det: „Efter Udvalgets Opfattelse vil der ikke blive Tale om saadanne varige Ulemper for Befolkningen, at der kan være Grund til at opgive Sammenlægningen af de nævnte Retskredse — navnlig i Betragtning af, at der under alle Omstændigheder maa antages at ville blive saavel Kontor som Tingsted i begge Købstæder. Med Hensyn til Dommerens Sæde indser Udvalget, at dette for den nuværende Dommers Embedstid maa blive Løgster, saaledes at Spørgsmaalet først efter hans Afgang optages til endelig Afgørelse. Men under Hensyn til de store Afstande og de vanskelige Trafikforbindelser ønsker Udvalget allerede nu at henstille til Justitsministeriet, at Hovedtingstedet og Hovedkontoret i sin Tid lægges saa nær Retskredsens territoriale og økonomiske Midtpunkt som muligt, og at der i Tide træffes Forberedelser til en saadan Ordning.“

Udvalget indstillede derefter Lovforslaget til Vedtagelse med en enkelt, nærmest formel Ændring.

Ved 1. Behandling i Folketinget fremkom fra forskellige Sider Bemærkninger om Betænelighederne ved Sammenlægningerne, og Udvalget kom i Betænkningen ret vidtløftigt ind paa dem.

Hele Udvalget tiltraadte Lovforslagets §§ 2—7, kun med Bemærkning om, „at der paa adskillige Punkter i Retsplejeloven, særlig i Afsnittet om Tvangsauktion, findes Bestemmelser og Udtryk, der ikke stemmer med den ved Tinglysningsloven skete Ændring af det tidligere Tinglæs-

ningsvæsen. Uoverensstemmelserne er vel for de fleste Punkters Vedkommende alene af sproglig Art, men paa nogle Punkter af dyberegaaende Natur.“ — — Da Udvalget fandt det ønskeligt, at den ved nærværende Lov paabegyndte Tilpasning af Retsplejelovens Bestemmelser til Tinglysningslovens gennemføres, henstillede det til Ministeriet, at der til Forelæggelse i næste Rigsdagssamling udarbejdes et Forslag, indeholdende de saaledes nødvendiggjorte væsentlig formelle Ændringer i Retsplejeloven. Hertil erklærede Ministeriet sig villigt.

Med Hensyn til § 8 fandt et Flertal (Udvalget med Undtagelse af Axel Møller og A. C. D. Petersen), at denne Bestemmelse er en naturlig, om end ikke nødvendig Følge af Bestemmelsen i Tinglysningslovens § 10, 2. Stykke, og indstillede ogsaa denne Paragraf til Vedtagelse.

Angaaende Sammenlægningsbestemmelserne udtaltes det i Betænkningen: „Der har i hele Udvalget gjort sig meget stærke Betænkninger gældende med Hensyn til de foreslaaede Nedlægninger af 4 Retskredse. De Besparelser, der indvindes, er ikke særlig betydelige, og det er fra Beboerne af nogle af de Retskredse, der foreslaas nedlagt, med Rette fremhævet, at Sammenlægningen vil medføre Besværligheder og forøgede Befordringsudgifter for dem; dette gælder særlig Retskredsene Hørsholm Birk og Nibe Købstad m. v.“ Derefter nævnes i Betænkningen de Ulemper, som kan anføres imod de forskellige Nedlæggelser, og Udvalget sluttede med herom at udtale: „Udvalget underkender ingeniunde Vægten af disse Indvendinger. Det maa derhos finde, at det i og for sig er en lidet hensigtssvarende Fremgangsmaade ved Begrænsningen af Dommerembedernes Tal at afvente den mere eller mindre tilfældigt indtrædende Ledighed af mindre Embeder for derefter at sammenlægge det ledige Embede med et Naboembede. Udvalget maatte langt foretrække, at man tog op til samlet Overvejelse en Ordning af Jurisdiktionsforholdene, ved hvilken man, uden at føle sig for stærkt bundet af de historisk givne Grænser for Retskredsene, søgte at skabe saadanne — i Almindelighed sammenfaldende med Politikredsene — med et efter Forholdene passende Indbyggertal og Omraade, og i øvrigt saaledes, at Hensynet til Samfærdselens naturlige Strømning og eventuelle særlige Forhold fik en betydelig Vægt. Da et saadant Arbejde imidlertid efter sin Art og Omfang ikke kan ventes fuldført i nogle Maaneder, da Ministeren i Udvalget har givet ubetinget Tilsagn om snarest at ville lade et saadant Arbejde tage op og søge det fremmet snarest muligt samt stillet i Udsigt, at Dommerembederne herefter vil blive besat med fornødent Forbehold, har Udvalget ikke ment at turde til-

raade en Udsættelse af Afgørelsen med Hensyn til de heromhandlede Retskredse, saa meget mere som Ministeren har erklæret sig enig i, at disse Retskredses Forhold ikke skal undtages fra den nævnte almindelige Gennemgang af Retskredsene.“

Herefter indstillede det ovennævnte *Flertal* ogsaa Lovforslagets Sammenlægningsbestemmelser til Vedtagelse, med en Henstilling, for saa vidt angaar *Ærø*, om, at der fra Administrationens Side gøres, hvad der er muligt, for at forringe Ulemperne for Befolkningen ved den foreslaaede Nedlæggelse, i hvilken Henseende man særlig pegede paa, at en Ordning, hvorved der føres en for *Ærø* særlig Tinglysningsdagbog ved Afdelingskontoret paa *Ærø*, formentlig vil have nogen Værdi i saa Henseende.

Mindretallet (Axel Møller og A. C. D. Petersen) tillagde derimod Indvendingerne imod Sammenlægning af Embederne paa *Ærø* og Langeland saa megen Vægt, at det fandt det rigtigt at udskyde Spørgsmaalet til nærmere Overvejelse, og det stillede *Ændringsforslag* om at udstemme de paagældende Bestemmelser. Ligeledes foreslog *Mindretallet* at udstemme § 8 (se foran), da det ikke kunde tiltræde den og ikke mente, at den hører hjemme i nærværende Lov. *Mindretallets* *Ændringsforslag* angaaende *Ærø* forkastedes imidlertid med 82 Stemmer mod 3, og § 8 vedtoges med 84 Stemmer mod 8.

Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt.

79. Lov om Ændring i Lov Nr. 561 af 4. Oktober 1919 om Lønninger m. v. for Folkeskolens Lærere. (Undervisningsminister *Byskov*). [A. Sp. 4569 —C. Sp. 1175, 1389, 1403].

Fremsat i *Folketinget* $1\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2394). 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 3174). Henvist til Lønningsudvalget (se Side 30). Betænkning (B. Sp. 2097) afgiven $\frac{1}{6}$. (Ordfører: Parkov). 2. Beh. $\frac{8}{6}$ (F. Sp. 6252). 3. Beh. $\frac{9}{6}$ (F. Sp. 6281). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $\frac{17}{6}$ (L. Sp. 1963). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Birke, Bramsnæs, Bækgaard, Marie Christensen, Dahl, Ejsing, Jensen (Aale), H. P. Johansen, Kloppenborg-Skrumsager, Carl F. Madsen, J. Chr. Møller, Stegger Nielsen [Form.], S. Rasmussen, Inger Gautier Schmit og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 2393) afgiven $\frac{24}{6}$ (Ordfører: Stegger Nielsen). 2. Beh. $\frac{27}{6}$ (L. Sp. 2246). 3. Beh. $\frac{28}{6}$ (L. Sp. 2258). *Tilbagesendt til Folketinget*. Ud-

valgets Erklæring (B. Sp. 2397) afgiven $2^{\frac{3}{6}}$. Eneste Beh. $3^{\frac{0}{6}}$ (F. Sp. 6890). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 167).

Da Folkeskolens Lærere oppebærer *Dyrtdstillæg og Konjunkturtillæg* samt yder *Pensionsbidrag* efter samme Regler som Statens Tjenestemænd, kommer Nedsættelsen af de nævnte Tillæg og Forhøjelser af Pensionsbidraget (se herom under Nr. 15) ogsaa til at gælde for Folkeskolens Lærere.

Ved denne Lov fastsættes *enkelte nye Bestemmelser* med Hensyn til Lærernes Forhold:

1. a. *Lærere ved Biskoler, Pogeskoler og Vinterskoler* opnaar Pensionsret som Lærere ved disse Skoler efter Reglerne i Loven om Statens Tjenestemænd, naar de efter deres fyldte 30te Aar har undervist ved saadanne Skoler i 10 paa hinanden følgende Aar. b. Ved Udregningen af Pensionsalderen regnes en Vinters Undervisning for $\frac{1}{2}$ Aar, og hvis der i Pogeskolen og Biskolen er undervist under 24 Timer ugentlig i Gennemsnit for et Aar, regnes dette kun for $\frac{2}{3}$ Aar. c. Ved Pensionering af en i et fast Embede (Lærerembede, Forskolelærerindeembede) ansat Lærer tages — med de ovenfor under b. anførte Begrænsninger — forudgaaende Tjeneste som Biskolelærer, Pogeskolelærer eller Vinterlærer i Betragtning med Hensyn til Betingelserne for Pensionsrettens Erhvervelse og Pensionsalderens Beregning, som om denne Tjeneste var tilbagelagt i et fast Embede.

2. Normeres et Andenlærerembede med Lønning som for en Førstelærer, bestemmer Undervisningsministeren, om der tillige skal tillægges Embedet Bolig som for en gift Lærer.

Ændringen tilsigter at borttage den ubetingede Forpligtelse for Kommunerne, som de nu har, til at skaffe Bolig som for en gift Lærer til en Andenlærer, naar dennes Embede normeres med Lønning som for en Førstelærer, idet det ofte har vist sig heldigt, om man i denne Henseende kunde tage Hensyn til de særlige Forhold, der i det enkelte Tilfælde maatte gøre sig gældende.

3. Den første Ansættelse i et Lærerembede eller Genansættelse i et saadant efter Afskedigelse er betinget af til-

fredsstillende *Helbredsattest*; fra denne Bestemmelse kan der i enkelte Tilfælde, naar ganske særlige Grunde taler derfor, dispenseres af Undervisningsministeren. Med Hensyn til Attest for, at vedkommende ikke lider af smittefarlig Tuberkulose i Lunger eller Strubehoved, opretholdes Reglerne i Lov Nr. 145 af 12. Marts 1918 § 10.

4. *Pensioner samt pligtige Præmier* (jfr. Lov om Statens Tjenestemænd af 12. September 1919 § 71, Stykke 7) uddrages af Skolefonden. Statskassen yder hertil et Tilskud af Halvdelen af Pensionens Grundbeløb og af Præmier, samt hele Dyrctidstillæget og Konjunkturtillæget.

Ved denne Bestemmelse lovfæstes en Praksis, der har været fulgt med Finansministeriets Tilslutning.

5. Ved Beregningen af Pensionsalderen medregnes af den Tid, de vedkommende har været paa *nedsat Tjeneste*, kun henholdsvis to Trediedele og Halvdelen; som Pensionsindtægt regnes med den Lønningsindtægt, vedkommende vilde have oppebaaret i de sidste 3 Aar efter Tidspunktet for Pensionsrettens Indtræden, saafremt de Tjenesteaar, i hvilke vedkommende har været paa nedsat Tjeneste, kun medregnes med henholdsvis to Trediedele eller Halvdelen. (Jfr. Tjenestemandsløven).

6. Ved en *frugtsommelig Lærerindes Sygemelding* af enhver Art indenfor de 4 umiddelbart før Fødselen liggende Maaneder maa halv Lønning afgives for Fraværelsen. Tilbagebetaling af oppebaaren Lønning kan i saadanne Tilfælde forlanges. (Jfr. Tjenestemandsløven).

7. *Suspension*. Naar en Lærer anholdes som mistænkt eller tiltales for en Forbrydelse, saavel som naar han har paadraget sig grundet Mistanke om et Forhold, der betager ham den Tillid, som Bestridelsen af Lærerstillingen kræver, eller han har gjort sig skyldig i en Handling, som gør det betænkeligt vedblivende at lade ham bestride sin Lærergerning, suspenderes han, indtil endelig Afgørelse i Sagen er truffet; de stedlige Skolemyndigheder skal i hvert saadant Tilfælde, saa vidt det staar til dem, sørge for, at Sagens Afslutning mest muligt fremskyndes. Suspensionen foretages af Undervisningsministeren; dog kan Skoledirektionen foreløbig sætte Læreren fra Tjenesten, indtil Ministerens

Afgørelse, der uopholdelig skal indhentes, foreligger. Under Suspensionen oppebæres kun Halvdelen af Lønningen og af alle almindelige og særlige Tillæg. Saafremt Sagen, der i Medfør af foranstaaende har givet Anledning til Suspension, ikke fører til Afskedigelse, ydes der, for saa vidt Undervisningsministeren finder, at der ikke har foreligget noget virkeligt Grundlag for Suspensionen, Efterbetaling af den tilbageholdte Halvdel af Lønningen m. v.

I Lærertilførsloven har der hidtil ikke været Regler om Suspension, de nu optagne Bestemmelser er i alt væsentligt i Overensstemmelse med Tjenestemandsloven.

Ministeren har under Samraad med Folketingsudvalget udtalt, at Suspensionsbestemmelsen under Punkt 7 ikke kan finde Anvendelse paa Sager, rejste paa Grundlag af Skolelovens § 8.

8. *Udgifter til Vikar* under en Lærers Sygdom, eller naar han af anden ham utilregnelig Aarsag er ude af Stand til at besørge den ham paahvilende Undervisning, afholdes med Halvdelen af Kommunen og med Halvdelen af Skolefonden. — Ved et af Undervisningsministeren udstedt Reglement vil der kunne fastsættes Regler, hvorefter der under langvarig eller gentagen Sygemelding indtræder en Begrænsning af Lønnen samt gives Vejledning i Henseende til det Tidspunkt, da Afskedigelse af en sygemeldt Lærer bør finde Sted. Foretages der i saadanne Tilfælde, eller i Tilfælde af en Lærerindes Svangerskab eller en Lærers Indkaldelse til Militærtjeneste, Afkortning i den paagældendes Lønning, yder Staten dog Tilskud til den fulde Lønning efter de almindelige Regler, og Vikarudgiften afholdes i første Række af den besparede Lønning, saaledes at den i 1ste Punktum givne Regel kun kommer til Anvendelse, for saa vidt Vikarudgiften overstiger dette Beløb.

Medens Statens Tjenestemænd har Ret til fri Vikar i Tilfælde af Sygdom eller andet lovligt Forfald, har Regelen hidtil været den, at en Lærer i Folkeskolen selv har skullet afholde Udgiften til Vikar, dog saaledes at han, for saa vidt han har fast Ansættelse i et Lærerembede, i Henhold til Skoleloven af 29. Marts 1904 § 27 havde Ret til i en vis begrænset Tid at faa Halvdelen af Udgifterne godtgjort af Skolefonden. Ved de aller fleste Købstadskoleplaner er det fastsat, at Kommunen tilskyder den anden Halvdel af Vikar-

udgiften i samme Tidsrum, i hvilket Skolefonden yder Bidrag, men i det store Flertal af Landkommuner har Udredelsen af den Del af Vikarudgifterne, som Skolefonden ikke dækker, paahvilet Læreren selv. Som ogsaa udtalt af Skolekommissionen af 1919 synes denne Særstilling for Lærere i Forhold til andre Tjenestemænd ikke rimelig, og ovennævnte Bestemmelser under Punkt 8 er derfor indsat i Loven.

Loven træder i Kraft 1. Juli 1927.

Lovforslaget med enkelte Ændringer, væsentlig fremkommet ved, at det af Regeringen foreslaaede Forsørgertillæg udgik, vedtoges i *Folketinget* med 72 Stemmer mod 50; i *Landstinget* med 34 Stemmer mod 17.

Socialdemokraterne stemte i begge Ting imod Lovforslaget, da de ikke kunde tiltræde Nedsættelsen af Dyrtids- og Konjunkturtillæget, uanset at de i øvrigt havde kunnet tiltræde Lovforslagets Bestemmelser.

De Radikale afholdt sig i begge Ting fra at stemme, da de ikke billigede Omfanget af og Formen for den Nedsættelse af Lærernes Lønninger, der er en Følge af Lærerlønningens Henvielse til Tjenestemandsløven. Lovforslagets Bestemmelser i øvrigt kunde Mindretallet tiltræde.

80. Lov om pligtig Aflevering af Tryksager til offentlige Biblioteker. (Undervisningsminister *Byskov*). [A. Sp. 4865—C. Sp. 237, 365].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{4}{3}$ (L. Sp. 731). 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 771). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Brandes, J. V. Christensen [Form.], Marie Christensen, Frandsen, A. P. Hansen, I. A. Hansen, H. P. Jensen, Johannes Jensen, Josiassen, Olga Knudsen, Lewinsky, J. Chr. Møller, Jørgen Møller, Rasmus Nielsen og Schovelin [Skr.]). Betænkning (B. Sp. 1275) afgiven $\frac{4}{5}$. (Ordfører: J. V. Christensen). 2. Beh. $\frac{10}{5}$ (L. Sp. 1294). 3. Beh. $\frac{11}{5}$ (L. Sp. 1318). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{20}{5}$ (F. Sp. 5771). 2. Beh. $\frac{24}{5}$ (F. Sp. 5800). 3. Beh. $\frac{27}{5}$ (F. Sp. 5930). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 160).

Loven, som træder i Stedet for Lov Nr 66 af 2. Maj 1902 om offentlige Bibliotekers Ret til Frieksemplarer af Tryksager m. m. og Lov Nr. 142 af 18. April 1925 om Pligt-

aflevering af Aviser til Statens Samlinger, hvilke Love ophæves, foretager Forandringer i den ved disse Love etablerede Pligtaflevering og Opbevaringspligt af Tryksager.

I Lovens § 1 afskaffes det kongelige Biblioteks Dobbelt-eksemplar, idet det bestemmes, at der kun skal leveres 1 Frieksemplar til hvert af de 3 Biblioteker: det kongelige Bibliotek, Universitetsbiblioteket og Statsbiblioteket i Aarhus, medens der efter Loven af 1902 skulde afleveres 2 til det kongelige Bibliotek. For Overgangstidens Vedkommende bestemmes det i § 7, at uanset Bestemmelserne i § 1 om Antallet af Frieksemplarer tillægges der det kongelige Bibliotek Ret til for endnu ikke afsluttede, sammenhængende Værker, hvoraf der efter de hidtil gældende Regler er paabegyndt Aflevering til Biblioteket i 2 Eksemplarer, at kræve Fortsættelsen af Dubleteksemplaret afleveret vederlagsfrit. — Derhos foretages der for Universitetsbiblioteket den Forandring, at Afleveringen til det finder kun Sted efter Paa-krav fra nævnte Biblioteks Side af de enkelte Tryksager, hvorved dette kan sammensætte sin danske Samling efter sit eget Behov. — Endelig optages der i § 1 en Definition af Ordet Forlægger, hvorved efter Loven forstaas den, for hvis Regning Trykningen eller Fremstillingen finder Sted. I øvrigt er Indholdet af § 1 uforandret som i Loven af 1902.

I Lovens § 2, hvor det nærmere fastsættes, hvad Afleveringspligten omfatter, og navnlig, hvad der undtages fra denne, foretages den Ændring i den tidligere Tilstand, at uforandrede Oplag og Udgaver samt Særtryk med selvstændig Angivelse af Sidetal ikke skal afleveres. Blandt ufærdige Arbejder, der ikke skal afleveres, er nu optaget »Fortryk af Rigsdagstidende«.

Derimod er der som hidtil ikke i Loven optaget de nye almindelige Indskrænkninger i Pligtafleveringen, idet det maa anses for rigtigt at give Administrationen Myndighed til at ændre Enkelthederne i disse Regler, uden at Lovgivningsmagten i denne Anledning skal sættes i Bevægelse, se nærmere herom nedenfor.

I Lovens § 3 er nu optaget de i § 2 i Lov Nr. 142 af 18. April 1925 angaaende Pligtaflevering af Aviser til Statens Samlinger indeholdte Regler, kun med den Ændring, at til Universitetsbiblioteket afleveres 1 Eksemplar af alle Aviser

i København, ikke, som i Loven af 1925 nævnt, ogsaa Aviser i Frederiksberg og Gentofte Kommuner.

§ 4, der bestemmer, hvem Afleveringspligten paahviler, fastsætter, at den paahviler vedkommende Bog- eller Kunsttrykker — hvem Forlæggeren er pligtig paa Begæring at opgive for Bibliotekerne (Statens Avissamling) —, medmindre Aflevering finder Sted efter Begæring af Universitetsbiblioteket, i hvilket Fald Afleveringspligten paahviler Forlæggeren. Er Trykningen eller Fremstillingen sket i Udlandet, paahviler Afleveringspligten i alle Tilfælde Forlæggeren.

§ 5, der omhandler Bibliotekernes Ret i den afleveringspligtiges Fallit- eller Dødsbo er uforandret som i Loven af 1902, og ligeledes er § 6, der bemyndiger Ministeren til at fastsætte de nærmere Bestemmelser om Lovens Gennemførelse, væsentlig uforandret. I § 8, Bødestemmelserne, er Bødens Maksimum forhøjet fra 400 Kr. til 1 000 Kr.

Lovforslaget er udarbejdet af det af Undervisningsministeriet under 11. Oktober 1924 nedsatte Udvalg til Drøftelse af forskellige Forhold vedrørende Statens Biblioteksvæsen, der afgav Betænkning angaaende Pligtaflevering af Aviser i 1925 — hvilket førte til Loven af 18. April 1925 herom — og 30. November 1926 om den øvrige Pligtaflevering. Den kolossale Tilvækst i Pligtafleveringen, der kan noteres i Tiden siden Udstedelsen af den gældende Pligtafleveringslov af 2. Maj 1902, har medført, at de pligtafleverede Tryksagers Kvantum er nu saa stort, at en Opretholdelse af de gældende Regler nødvendigvis i en nær Fremtid maatte medføre Krav om Pladsudvidelse og Personaleforøgelse i alle tre Biblioteker.

Udvalget anbefalede en principiel Opretholdelse af den vederlagsfri Aflevering, der bygger paa en meget lang Tradition og for Bibliotekerne — og herigennem for hele Samfundet — er af afgørende Betydning. Derimod ønskede Udvalget ikke Pligtafleveringen opretholdt i det fulde Omfang og foreslog vidtgaaende almindelige Indskrænkninger i Pligtafleveringen. Indenfor Bøgerne foresloges, som det indsattes i Loven, nye, uforandrede Oplag holdt udenfor, indenfor Tidsskrifterne lokale eller andre Sær-Udgaver uden redaktionelle Ændringer i den egentlige Tekst samt Særtryk. Endelig foresloges det ved en Bekendtgørelse udenfor Afleveringen at holde følgende Grupper af Smaatryk:

Tryksager af enhver Art paa kun et Blad, medmindre de er Dele af eller Tillæg til afleveringspligtige Tryksager; skematiske og andre Tryksager, bestemte til Udfyldning;

Reklamer, Brugsanvisninger og Prislister, der ikke kan betegnes som Kataloger, idet Kataloger af enhver Art skal afleveres;

Køre- og Fartplaner;
Fest- og Begravelsessange.

For Litografer og Kunsttrykkes Vedkommende foresloges udskudt alle løse Billeder, som ikke hører til afleveringspligtige Tryksager, med Undtagelse af historiske eller topografiske Billeder og Portrætter, fremdeles alle Slags Reklameartikler og Emballager, og endelig for Nodetrykkerierne alle uforandrede Optryk af Musikalier.

Det i Landstinget om Lovforslaget nedsatte Udvalg udtalte i Betænkningen, at Udvalget »er ved Forhandlinger med Overbibliotekarerne og ved Besøg paa det kongelige Bibliotek blevet stærkt overbevist om Nødvendigheden af, at der sker en saadan Beskæring af Pligtafleveringen. Men Udvalget er lige saa stærkt besjælet af Ønsket om, at der ved denne Beskæring ikke tilføjes Bibliotekerne Skade af nogen Art.

Udvalgets Overvejelser har bl. a. stilet mod det Maal, at der i selve Loven optages yderligere Enkeltbestemmelser om, hvad der skulde fritages for Pligtaflevering. Men de mangeartede Hensyn, der maatte gøre sig gældende ved en saadan Detaillering, har gjort, at man er blevet staaende ved den Linie, som Undervisningsministeren med Støtte af Bibliotekssagkundskaben har optrukket i Bemærkningerne til det forelagte Lovforslag, se foran Side 424. »Udvalget maa dog mene, at den i Bemærkningerne til Lovforslaget anførte Liste maa ændres noget. Udvalget ønsker *undtaget* fra Pligtaflevering: Nye uforandrede Oplag efter staaende Sats, lokale eller andre redaktionelt uændrede Særudgaver af Tidsskrifter, Særtryk, (dog afleveres Særtryk af Afhandlinger i Dagblade), skematiske og andre Tryksager, bestemte til Udfyldning, Køre- og Fartplaner, Pengerepræsentativer og Værdipapirer. Med Hensyn til Spørgsmaalet om »Tryksager paa eet Blad« har der været nogen Betænknelighed ved helt at undtage disse fra Pligtaflevering, da ogsaa vigtige Ting kan trykkes paa den Maade. Det maa under alle Omstændigheder være Bibliotekernes Pligt her at skelne mellem, hvad der bør bevares og hvad ikke, og at søge at opstille bestemte Regler, hvorefter Kassation kan finde Sted. Med Hensyn til det store Begreb »Fest- og Begravelsessange« har der i Udvalget ligeledes været adskillig Betænknelighed ved helt at stryge Afleveringspligten for saadanne. Aflevering af Begravelsessalmer, der for det alt overvejende Tals Vedkommende er ensartede Optryk efter Salmebøger, bør dog ikke finde Sted; derimod af Sange med Digte til eller om

den afdøde. Festsange bør kun afleveres, for saa vidt de angaar Institutioner eller er skrevet til eller om Enkeltpersoner for deres offentlige Virksomhed (Konfirmations-, Bryllups-, Sølv- og Guldbryllupssange eller andre Sange ved private Begivenheder undtages fra Aflevering).« Med disse Bemærkninger, og idet Udvalget stillede enkelte, nærmest redaktionelle Ændringsforslag, indstilledes det forelagte Lovforslag til Vedtagelse, og det af Landstinget vedtagne Forslag vedtoges uforandret i Folketinget.

81. Lov om Ændringer i Lov om Folkekirkenes Lønningsvæsen udenfor København og Frederiksberg m. m. af 30. Juni 1922. (Kirkeminister *Bruun-Rasmussen*). [A. Sp. 4991—C. Sp. 1191, 1437].

Fremsat i *Folketinget* $10/3$ (F. Sp. 3181). 1. Beh. $23-24/3$ (F. Sp. 3920, jfr. 3820, 3893). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lønningslov for Folkekirkenes Tjenestemænd m. fl. i København og paa Frederiksberg (se A. Nr. 82). Betænkning (B. Sp. 2133) afgiven $9/6$. (Ordfører: Henrik Jensen). 2. Beh. $16/6$ (F. Sp. 6352). 3. Beh. $17/6$ (F. Sp. 6419). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $21-22/6$ (L. Sp. 2018, 2089). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Ændring af Lov Nr. 561 af 4. Oktober 1919 om Lønninger m. v. for Folkeskolens Lærere. Betænkning (B. Sp. 3059) afgiven $1/7$. (Ordfører: Stegger Nielsen). 2. Beh. $5/7$ (L. Sp. 2312). 3. Beh. $7/7$ (L. Sp. 2364). *Loven stadfæstet 8. Juli 1927*. (Lov-Tid. Nr. 183).

Loven indfører som for andre Tjenestemænd en *Formindskelse* af Dyrtidstillæget med 3 Portioner (à 54 Kr.) og af Konjunkturtillæget med 10 pCt. samt en Forhøjelse af Pensionsbidraget fra $2\frac{1}{2}$ pCt. til 3 pCt.

Desuden er foretaget *andre Ændringer* i den gældende Lov, af hvilke her skal nævnes:

1. Den hidtidige 2. og 3. *Lønningsklasse slaas sammen*. Bestemmelsen herom lyder saaledes: Hovedlovens § 5 affattes saaledes: Ved de øvrige Sogne kald, faste Embeder som Andenpræster og residerende Kapellanier i Købstæderne er Lønnen 3 840 Kr. aarlig, stigende med 480 Kr. hvert 3die Aar indtil 6 240 Kr. Denne Løn kan tillægges resi-

derende Kapellanier i købstadlignende Bebyggelser. Den i denne Paragraf fastsatte Løn kommer til Anvendelse paa alle Præster, der den 1. Juli 1927 var lønnet efter de i § 5 i Lov Nr. 286 af 30. Juni 1922 angivne Satser, uanset i hvilken Lønningsklasse det paagældende Embede var normeret.

2. Hovedlovens § 6 affattes saaledes: For *residerende Kapellaner paa Landet, Kaldskapellaner og faste Hjælpepræster* (præsteviede Medhjælpere) er Lønnen 3 480 Kr. aarlig, stigende med 360 Kr. hvert 3die Aar indtil 4 560 Kr. (En Forøgelse af Grundlønnen med 360 Kr.).

3. *Præster for Menigheder af døvstumme* (Hovedlovens § 10) faar Slutlønnen forhøjet fra 6 000 Kr. til 7 200 Kr.

4. Bestemmelsen i Hovedlovens § 14 om Menighedsraadets Ret til i visse Tilfælde at kunne indstille, at *Embedet midlertidigt oprykkes i en højere Lønningsklasse*, ændres derhen, at Beslutningen skal træffes med mindst $\frac{3}{4}$ Stemmers Flertal, ikke som tidligere enstemmigt.

5. *1. Honorarklasse for Kordegne i Købstæder* 6 000 Kr. er ændret til 5 200 Kr. (den hidtidige Sats var højere end den højeste Løn i tilsvarende Stillinger i København), idet dog de hidtil med et Honorar af 6 000 Kr. ansatte skal beholde dette.

6. Efter Indstilling fra Menighedsraadet kan Kirkeministeriet tillægge en Præst, der ingen Embedsbolig har, et Huslejtilskud, hvis Størrelse i hvert enkelt Tilfælde fastsættes for et Aar ad Gangen, og saaledes at dette Beløb uddrages af Pastoratets Præstelønningskasse.

7. Kirkesangerlønnen skal nedsættes, hvor der ikke er regelmæssig Gudstjeneste i en Kirke hver Søndag, dog mindst 200 Kr. (Hovedlovens §§ 22 og 23).

8. For Udbetaling af Naadensaaret kan ændrede Regler gives ved kgl. Anordning. (Denne Bestemmelse tilsigter at bane Vej for en eventuel Udbetaling af Naadensaaret for de Præster, som efter den hidtil gældende Lov endnu ikke har faaet eller kunnet faa det udbetalt). Hovedlovens § 51. —

I Rigsdagssamlingen 1929—30 forelægges Kirkeministeren Forslag til Revision af Loven. Denne Lov træder i Kraft 1. Juli 1927.

I det af Kirkeministeren fremsatte Lovforslag var det foreslaaet, at den Præsterne i visse Byer ved de seneste Finanslove tillagte ekstraordinære *Befordrings- og Kontorholdsgodtgørelse* paa 600 Kr. aarlig tillagdes alle Købstadspræster. Dernæst havde Ministeren foreslaaet en Begrænsning i det Landsbypræster hidtil ydede *Boligfradrag* gennem en Godtgørelse af 100 til 600 Kr. aarlig for Udgifter vedrørende Konfirmandstue. Begge Forslag bortfaldt ved 2. Behandling. Endvidere udgik ved 2. Behandling Ministerens Forslag om, at *Provstelønnen* i sin Helhed medregnes ved Pensionsberegning. De nævnte Forslag bortfaldt ved 2. Behandling. Der indførtes ved denne Behandling med Tilslutning af *Venstre* og *Konservative* de foran under Punkt 1, 2, 3, 4 og 6 nævnte Bestemmelser.

Lovforslaget, saaledes ændret, vedtoges ved 3. Behandling i *Folketinget* med 72 Stemmer mod 64 (Socialdemokrater og Radikale). I *Landstinget* vedtoges det i Folketingets Affattelse med 34 Stemmer mod 21 (Socialdemokrater og Radikale).

Om *Socialdemokratiets* og *Det radikale Venstres* Stilling til Lovforslaget henvises til Bemærkningerne om samme Emne vedrørende Lovforslaget om Folkekirkens Lønningsvæsen i København.

82. Lov om Folkekirkens Lønningsvæsen i København og paa Frederiksberg. (Kirkeminister Bruun-Rasmussen). [A. Sp. 5001—C. Sp. 1195, 1437].

Fremsat i *Folketinget* $10/3$ (F. Sp. 3181). 1. Beh. $23-24/3$ (F. Sp. 3820, 3893). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Valdemar Olsen, Friis-Skotte, Kammersgaard, A. C. Mortensen, N. P. Nielsen, Bjerring, Henrik Jensen [Form.], Chr. Søgaard [Sekr.], Jensen [Broby], Blang, Svend Nielsen, Johannes Lou, Bindslev, Carlsen-Skiødt og Povlsen). Betænkning (B. Sp. 2133) afgiven $9/6$. (Ordfører: Henrik Jensen). 2. Beh. $16/6$ (F. Sp. 6401, jfr. 6352). 3. Beh. $17/6$ (F. Sp. 6425). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $21-22/6$ (L. Sp. 2118, jfr. 2018, 2089). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Ændring af Lov Nr. 561 af 4. Oktober 1919 om Lønninger m. v. for Folkeskolens Lærere (se A. Nr. 79). Betænkning (B. Sp. 3059) afgiven $1/7$. (Ordfører: Stegger Nielsen). 2. Beh. $5/7$ (L. Sp. 2341). 3. Beh. $7/7$ (L. Sp. 2370). *Loven stadfæstet 8. Juli 1927.* (Lov-Tid. Nr. 184).

Loven, der træder i Stedet for Lønningsloven af 28. Juni 1920, indfører som for andre Tjenestemænd en Formindselse af Dyrtidstillæget med 3 Portioner (à 54 Kr.) og af Konjunkturtillæget med 10 pCt. samt en Forhøjelse af Pensionsbidraget fra $2\frac{1}{2}$ pCt. til 3 pCt.

Desuden er foretaget *andre Ændringer* i den hidtil gældende Lov, af hvilke her skal nævnes:

1. I 5. Lønningsklasse (*Kaldskapellaner*) løftes Grundlønnen fra 3 480 Kr. til 3 840 Kr.

2. Efter Indstilling fra Menighedsraadet kan Kirkeministeriet, naar særlige Forhold taler derfor, tillægge en Præst, der ingen Embedsbolig har, et *Huslejetilskud*, hvis Størrelse i hvert enkelt Tilfælde fastsættes af Ministeriet for et Aar ad Gangen.

3. Naar en Præst har været over 10 Aar i sit Embede, kan Menighedsraadet, saafremt den paagældende har Eksamensalder til et Embede med en højere Grundløn end den Embedet tillagte, efter en med $\frac{3}{4}$ Stemmers Flertal truffen Beslutning stille Forslag paa et Menighedsmøde om, at *Embedet midlertidig skal oprykkes til en højere Lønningsklasse*, dog ikke udover den Lønning, der efter Præstens Eksamens- og Tjenestealder vil kunne tillægges ham efter § 2. Naar Menighedsmødet giver Beslutningen sin Tilslutning med $\frac{3}{4}$ Stemmers Majoritet af de afgivne Stemmer, og Biskoppen anbefaler det, kan Ministeriet bestemme, at Oprykning skal ske. Ved Ledighed lønnes Embedet paa ny med den oprindelig for Embedet fastsatte Lønning.

4. De efter denne Lovs Ikrafttræden ansatte *Kantorer* og *Organister* tillægges der et Honorar fra 2 000 Kr. aarlig til 4 000 Kr. aarlig. (Efter Loven af 1920 var der 3 Honorarklasser paa henholdsvis 4 000 Kr., 3 000 Kr. og 2 000 Kr.)

5. *Gravere*, der ansættes efter denne Lovs Ikrafttræden, er ikke Tjenestemænd. Der tillægges disse Gravere et aarligt Honorar fra 1 000 Kr. til 3 000 Kr.

6. Honoraret til *Korets* Medlemmer nedsættes fra 800 Kr.—1 500 Kr. til 600 Kr.—1 200 Kr. —

Senest i Rigsdagssamlingen 1929—30 forelægger Kirkeministeren Forslag til Lov om Revision af denne Lov, der træder i Kraft den 1. Juli 1927.

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag ændredes paa flere Punkter af *Folketinget* efter Tiltrædelse af Udvalgets Flertal (Venstre og Konservative). Saaledes udgik Ministerens Forslag om, at *Provstelønnen* i sin Helhed skulde medregnes ved Pensionsberegning. Forslaget optoges af de Konservative, men forkastedes.

Lovforslaget vedtoges i Folketinget med 72 Stemmer mod 65 (Socialdemokrater og Radikale).

I *Landstinget* foreslog Socialdemokraterne og de Radikale, at de foran under Punkt 1, 2 og 3 nævnte Bestemmelser udgik, hvilket forkastedes; og til 3. Behandling endvidere, at Præsten ikke kan deltage i det Møde, hvori Menighedsraadet foretager den under Punkt 2 omhandlede Indstilling, hvorom Afstemningen skal være skriftlig og hemmelig, samt at vedkommende Præst ikke kan deltage i de Møder af Menighedsraad og Menighed, hvori Spørgsmaalet om hans Embedes Oprykning i en højere Lønningsklasse behandles, ved hvilke Møder Afstemningen ogsaa skal være skriftlig og hemmelig, og Menighedsmødet skal bekendtgøres senest otte Dage før dets Afholdelse i de i Sognet almindeligt læste Dagblade med Angivelse af Mødets Sted, Tid og Emne. Ændringsforslagene forkastedes.

Landstinget vedtog sluttelig Lovforslaget i Folketingets Affattelse med 34 Stemmer mod 21 (Socialdemokrater og Radikale).

Socialdemokraterne og de *Radikale* anser Loven for overflødig, for saa vidt den angaar Nedsættelse af Dyrtids- og Konjunkturtillæg, da denne Nedsættelse er sket ved Tjenestemandsløven, og mener i øvrigt, at en Lønrevision paa det heromhandlede Omraade først bør finde Sted, naar en almindelig Lønningsrevision skal finde Sted i Rigsdagssamlingen 1929—30. Endvidere anser de det ogsaa for skadeligt for det gode Forhold mellem Kirken og Befolkningen, at Lovgivningsmagten forhøjer nogle Præsters faste Lønninger paa et Tidspunkt, da Regeringens Nedskæring af Tjenestemandslønninger og de sociale Ydelser har ramt mange, som er langt daarligere stillede end Præsterne, meget haardt.

Det radikale Venstre har haft sin Opmærksomhed henvendt paa at mildne Lønnedgangen for de lavest lønnede Tjenestemænd ved for deres Vedkommende at foreslaa den ekstraordinære Nedsættelse af Dyrtids- og Konjunkturtillægget noget udskudt. Det af det radikale Venstres Repræsentant i Lønningsudvalget i saa Henseende stillede Forslag vilde ogsaa være kommet de lavest lønnede Præster til gode.

83. Lov om Afvigelse fra Bestemmelserne i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923, § 4, angaaende ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger. (Forsvarsminister *Brorsen*). [A. Sp. 4393—C. Sp. 211, 1189].

Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2374). 1. Beh. $10\frac{1}{3}$ (F. Sp. 3213). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (L. Rasmussen, J. P. Larsen, A. C. Meyer, Gerhard Nielsen, Vilhelm Rasmussen, Sundbo, I. A. Hansen [Form.], Pinstруп [fra $18\frac{1}{3}$: Elgaard], Nørskov [Skr.], Vanggaard, Søren Larsen, Pürschel, Holger Andersen, Parkov og P. Munch). Betænkning (B. Sp. 1233) afgiven $21\frac{1}{4}$. (Ordfører: I. A. Hansen). 2. Beh. $27\frac{1}{4}$ (F. Sp. 3117). 3. Beh. $29\frac{1}{4}$ (F. Sp. 5209). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $6\frac{1}{5}$ (L. Sp. 1200). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Birke, J. V. Christensen, Marie Christensen, Henriette Crone, I. A. Hansen, M. C. Jensen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Kloppenborg-Skrumsager, Laursen, Maegaard [Form.], Henrik Nielsen, Piper, C. F. Sørensen og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 1997) afgiven $1\frac{1}{6}$. (Ordfører: Maegaard). 2. Beh. $8\frac{1}{6}$ (L. Sp. 1819). 3. Beh. $10\frac{1}{6}$ (L. Sp. 1912). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927.* (Lov-Tid. 135).

Ved Loven bemyndiges Forsvarsministeren til at afvige fra den i § 4 i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923 fastsatte Fordeling af den ekstraordinære Bevilling paa 30 Mill. Kr. til Supplering af Hærens Beholdninger af Materiel m. v. saaledes, at der for Finansaaret 1927—28 i Stedet for 3 Mill. Kr. bevilges 1 Mill. Kr.

Den ved Loven foretagne Reduktion af den paagældende Bevilling skyldes efter Bemærkningerne til Lovforslaget, at den nuværende økonomiske Situation nødvendiggør, at Statens Udgifts-Budget overalt underkastes betydelige Reduktioner.

Ligesom Ministeren ved Lovforslagets Forelæggelse udtalte sig om de militære Budgetter og Reduktion af disse, saaledes kom ogsaa de forskellige Ordførere ved 1. Behandling i Folketinget ind herpaa. I Udvalget indstillede Flertallet, bestaaende af Venstre og Konservative, Lovforslaget, uforandret til Vedtagelse, medens Mindretallet, Socialdemokrater og Radikale, udtalte, at det »anser Forslaget for at være ganske ufyldstgørende, bl. a. fordi det ikke tilsigter en Nedsættelse af Militæruddgifterne, men blot en Udskydning til følgende Aar af en given Bevilling.«

Mindretallet stillede derfor Forslag om at give Lovforslaget en forandret Affattelse, saaledes at Gennemførelsen af de i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923 §§ 1, 2 og 3 givne Bestemmelser vedrørende Oprettelsen af nye Garnisoner, Øvelsespladser m. m. stilles i Bero indtil 1. April 1931, og saaledes, at den i Lovens § 4 givne Bevilling af 30 Mill. Kr. til Supplerings af Hærens Beholdninger af Materiel m. m. bortfalder for de Beløbs Vedkommende, der ikke hidtil er forbrugt.

Mindretallet udtalte derhos, at det »finder dog, at den herved fremkomne Besparelse paa de militære Budgetter langtfra er tilstrækkelig, og der er derfor til Finanslovforslaget fremsat Forslag tilsigtende en yderligere Nedsækering og Besparelse paa disse Budgetter.«

I Betænkningen udtaltes, at der har i Udvalget været ført Forhandlinger og Samraad med Forsvarsministeren om Muligheden af at tilføre Hærens tekniske Virksomheder Arbejde fra private Virksomheder, saaledes at man, uanset den foreslaede Nedsættelse af Bevillingen, i videst mulig Grad kan opretholde den nuværende Arbejdsstyrke.

Mindretallets Ændringsforslag forkastedes ved 2. Behandling ved Navneopraab med 69 Stemmer (Socialdemokrater, Radikale og af Retsforbundet Axel Dam) mod 62 (Venstre og Konservative), medens 18 var fraværende. Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget enstemmigt med 134 Stemmer.

I Landstingsudvalget indstillede Venstre og Konservative Lovforslaget til Vedtagelse. Socialdemokraterne forbeholdt sig i Betænkningen at motivere deres Stilling nærmere i Salen, hvilket skete ved en Udtalelse fra deres Ordførers Side om, at Partiet skøndt ikke tilfreds med Lovforslaget dog vilde stemme for det, da det medfører en Nedsættelse af en Udgift, som mulig senere helt kan spares, men Partiet, som havde opgivet selv at stille Ændringsforslag, vilde dog støtte det nedennævnte, fra radikal Side, stillede Ændringsforslag. Dette gik ud paa en ny Affattelse af Lovforslaget saalydende:

»Det i Lovens § 4 fastsatte Beløb af 30 Mill. Kr. nedsættes med 4 Millioner; for Finansaaret 1927—28 bevilges et Beløb af 500 000 Kr. Det Beløb, som efter Finansaaret 1927—28 maatte være til Rest af den samlede Bevilling, fordeles derefter med $\frac{1}{6}$ paa hvert af de følgende 6 Finansaar, for saa vidt Finansudvalgene dertil maatte give sin Tilslutning.«

Det motiveredes i Betænkningen med den Udtalelse, at Mindretallet »har ikke kunnet føle sig tilfredsstillet ved det foreliggende Lovforslag, idet det aldrig har kunnet anerkende Nyttens og under de nuværende Forhold ej heller Betimeligheden af den Mængde Nyanskaffelser af Krigsmateriel, som Loven forudsætter, men maa tværtimod anse det af

et Mindretal i Folketinget stillede Ændringsforslag om Lovens delvise Bortfald for at være det afgjort rigtige. Naar man imidlertid fra Folketingets Flertals Side har forkastet dette Forslag, har Mindretallet anset det for formaalsløst atter at stille dette Forslag og har derfor indskrænket sig til — i fuld Konsekvens af hele Regeringens Politik med Hensyn til Parikronen — at stille nedenstaaende Ændringsforslag.«

Ændringsforslaget forkastedes med 36 Stemmer mod 22, og Lovforslaget vedtoges derpaa ved 3. Behandling enstemmigt med 52 Stemmer.

84. Lov om Hjælpeforanstaltninger for Sejlskibserhvervet. (Af *Hendriksen* [Ordfører], *Holger Andersen*, *Fibiger*, *Mathilde Hauschultz*, *Korsgaard*, *Ole Bjørn Kraft*, *Axel Møller*, *Christmas Møller*, *Parkov*, *A. C. D. Petersen*, *Pürschel*, *Reedtz-Thott* og *Sven*). [A. Sp. 5177—C. Sp. 1167, 1295].

Forelagt i *Folketinget* $31/3$ (F. Sp. 4082). 1. Beh. $9/4$ (F. Sp. 4527). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen, Fr. Andersen [Kalundborg], Bording, Einer Jensen, Lundberg, Stauning, Kr. Kristensen [Form.], Samuelsen, A. Chr. Christensen, Sevelsted, Julin [Sekr.], Hendriksen, Axel Møller, A. C. D. Petersen og Niels Petersen). Betænkning (B. Sp. 1961) afgiven $27/5$. (Ordfører: Hendriksen). 2. Beh. $1/6$ (F. Sp. 6044). 3. Beh. $3/6$ (F. Sp. 6134). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $10/6$ (L. Sp. 1912). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Bunch [Form.], Degnbol, Effersøe, Gisselbæk, Hansen-Stavnsbjerg, Albert Jensen, Carl Jensen, M. C. Jensen, Jensen [Aale], Josiassen, Laurits Knudsen, Maegaard, Sørensen-Egaa og Tvede). Betænkning (B. Sp. 2353) afgiven $18/6$. (Ordfører: Bunch). 2. Beh. $22/6$ (L. Sp. 2065). 3. Beh. $24/6$ (L. Sp. 2186). *Loven stadfæstet 1. Juli 1927*. (Lov-Tid. 136).

Ved Loven bemyndiges Ministeren for Industri, Handel og Søfart til af Stats-Laanefondens Midler at anvende et Beløb af indtil 500 000 Kr. til *Udlaan* til danske Sejlskibsredere (Enkeltredere, Partredere eller Aktieselskaber), mod at der som Sikkerhed gives Staten 1. Prioritets Panteret i et det paagældende Rederi tilhørende registreringspligtigt Sejlskib. Laanene forrentes med 5 pCt. p. a. og er afdragsfri i 3 Aar, hvorefter de amortiseres med 10 pCt. p. a. De nær-

mere Vilkaar for Laanenes Ydelse — herunder saadanne særlige Bestemmelser, som maatte skønnes hensigtsmæssige, for saa vidt angaar Skibe tilhørende Aktieselskaber — fastsættes i øvrigt af Ministeren, derunder ogsaa deres Størrelse, men de maa for hvert enkelt Skib ikke overstige 60 pCt. af det paagældende Skibs Værdi i Handel og Vandel og i intet Tilfælde mere end 30 000 Kr. pr. Skib.

Ministeren bemyndiges endvidere til af Stats-Laanefondens Midler at anvende et Beløb af indtil 450 000 Kr. til *Driftslaan* til registreringspligtige danske Sejlskibe. For Laanene, der ikke maa overstige 10 000 Kr. pr. Skib, kan gives 2. Prioritets Sikkerhed i det paagældende Skib, men dog indenfor 75 pCt. af Skibets Værdi i Handel og Vandel. Disse Driftslaan skal tjene til at faa oplagte Sejlskibe i Fart. De forrentes med 5 pCt. p. a. og er afdragsfri det første Aar, men amortiseres derefter i Løbet af 3 Aar med $\frac{1}{3}$ hvert Aar. Ministeren fastsætter i øvrigt Laanenes Størrelse og de nærmere Vilkaar for disses Ydelse.

De belaaente Skibe skal af Rederne under disses personlige Ansvar holdes forsikrede i et af Ministeren godkendt Forsikringsselskab for mindst Vurderingssummen. I Tilfælde af Forlis eller Salg til Udlandet af et Skib, i hvilket der er ydet Laan i Henhold til denne Lov, er hele Laanet straks forfaldet til Betaling.

Ansøgninger om Laan efter denne Lov indsendes til Ministeriet for Industri, Handel og Søfart og skal, for saa vidt angaar de førstnævnte Udlaan, være bilagt med en Erklæring paa Tro og Love om, at Laanet er nødvendigt for at bevare Skibet paa vedkommende Rederis Hænder. Saadan Erklæring er dog ufornoden, saafremt Laanet udelukkende agtes anvendt til Anskaffelse af Fremdrivningsmotor, men Laanet kan i saa Tilfælde ikke overstige 5 000 Kr. pr. Skib. I sidstnævnte Tilfælde lægges Skibets Værdi inklusive Motor til Grund for Vurderingen. Ministeriet lader derefter ved mindst to dertil udpegede Mænd foretage en Vurdering af Skibet til Bedømmelse af dettes Værdi i Handel og Vandel. Saafremt der i et Skib, i hvilket der ydes et saadant Laan, allerede maatte være givet Staten 1. Prioritets Panteret for et til Anskaffelse af Fremdrivningsmotor ydet Statslaan, kan den for det nu ydede Laan krævede Sikkerhed

gives som sideordnet med den for det første Laan givne Panteret. Ved Beregning af Laanets Størrelse fradrages der derhos forlods et til det første Laans nuværende Sum svarende Beløb.

Udtrykket »Sejlskib« omfatter i denne Lov saavel egentlige Sejlskibe som Sejlskibe med Hjælpemaskinkraft.

Gældsforskrivninger for Laan, som ydes i Henhold til denne Lov, kan udfærdiges paa ustempleet Papir.

Loven kommer ikke til Anvendelse paa Fiskerfartøjer, jfr. Søneringslovens § 30.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtaler de private Forslagsstillere, at Motiveringen for det er det danske Sejlskibserhvervs slette Stilling. I de hidtil forløbne 3 Månedes Tid af 1927 er 20—25 danske Sejlskibe solgt til Udlandet — hyppigt ved Tvangssalg —, og det maa befrygtes, at en væsentlig Del af den resterende Sejlskibsflaade i Løbet af meget kort Tid vil gaa samme Vej, saafremt Hjælpeforanstaltninger ikke sættes ind. Det maa ligeledes befrygtes, at mange danske Sejlskibe ikke vil kunne komme i Fart i dette Foraar, medmindre de fornødne Driftsmidler skaffes til Veje, og paa disse Forhold tager Lovforslaget Sigte. Ved Fremsættelsen udtalte Ordføreren, at hvis den foreslaede Hjælpeaktion gennemførtes, vilde mindst 30—40 Sejlskibe kunne bevares paa danske Hænder, ellers gaar de til Udlandet.

Ved 1. Behandling udtalte Ministeren straks, at han stillede sig velvilligt overfor det fremsatte Lovforslag, hvis Enkeltheder han forbeholdt sig at drøfte. Samme Stilling indtog Ordførerne for Venstre — dog med noget Forbehold —, Socialdemokraterne og de Radikale, medens Retsforbundets Ordfører, Axel Dam, udtalte, at da hans Parti er Modstander af direkte Statstilskud, vilde han foretrække at hjælpe Sejlskibsrederiet ved Lettelse i Skatter og Afgifter.

I den af Folketingsudvalget afgivne Betænkning stillede hele Udvalget et af Ministeren udarbejdet Forslag til en ny Affattelse af det fremsatte Lovforslag, der paa flere Punkter ændredes. Disse Ændringer vedrørte dels Størrelsen af de Beløb, der stilles til Raadighed som Laan til Sejlskibserhvervet, dels Procentsatsen for Driftsloan og endelig Amortisationsperioden. Udvalget foreslog at ændre det Beløb, der agtes stillet til Raadighed for Prioritetsloan, fra 850 000 Kr. til 500 000 Kr. og Beløbet vedrørende Driftsloan fra 300 000 Kr. til 450 000 Kr., hvilken sidstnævnte Ændring var i Overensstemmelse med de Ønsker, Sejlskibsnæringens Repræsentanter har forebragt Udvalget. Endvidere foreslog

Udvalget Procentsatsen for Driftslaan ændret fra 85 pCt. til 75 pCt., medens der ingen Forandring skete med Procentsatsen for Prioritetslaan. Amortisationsperioden for Drifts-laanene foresloges forandret fra 3 Aar med $\frac{1}{3}$ aarlig til 4 Aar med et afdragsfrit Aar og derefter $\frac{1}{3}$ hvert Aar.

Et *Mindretal*, bestaaende af Venstres Udvalgsmedlemmer udtalte, at de »har næret nogen Betænkelighed ved at gaa med til Støtte for Sejlskibserhvervet i den Udstrækning som foreslaaet i Lovforslaget. Mindretallet mener, at Sejlskibserhvervet er et ret usikkert Erhverv, idet Sejlskibenes Konkurrencemuligheder synes at blive ringere Dag for Dag, og derpaa tyder jo ogsaa dette, at Sejlskibenes Antal er i ret stærk Tilbagegang; men da man erkender, at Forholdene ligger vanskelige for Erhvervets Finansiering, har man ikke villet nægte sin Medvirkning til Lovforslagets Gennemførelse, og da det i Udvalget er lykkedes at faa den i Lovforslagets § 6 foreslaaede Procent for Ydelse af Driftslaan nedsat fra 85 til 75 og endvidere at faa indført en Bestemmelse i Lovforslaget om, at Handelsministeren i hvert enkelt Tilfælde bestemmer Laanenes Størrelse indenfor den i Forslaget angivne Ramme, maa Mindretallet mene, at den økonomiske Risiko for Staten bliver stærkt begrænset. Mindretallet kan derfor give Tilslutning til Lovforslaget i den af Handelsministeren foreslaaede Affattelse.«

Det i Landstinget nedsatte Udvalg enedes »under Hensyn til de herskende Forhold indenfor Sejlskibserhvervet om at indstille det i Folketinget vedtagne Lovforslag uforandret til Vedtagelse.

B.

Ikke endeligt vedtagne Forslag.

1. Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1927 til 31. Marts 1928. (Finansminister *Bramsnæs*). [A. Sp. 1].

Se Side 65.

2. Forslag til Lov om Afgift af Automobilgummiringe m. v. (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 4623].

Fremsat i *Folketinget* $25\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2588). 1. Beh. $11\frac{1}{3}$ (F. Sp. 3361, jfr. 3281). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v. (se Side 310).

Nærværende Lovforslag fremsattes som Tilbehør til det Lovforslag om Afgift af Motorkøretøjer, som er omtalt foran S. 310, idet den her foreslaaede Afgift af Automobilringe i Henhold til § 9 i dette Lovforslag i Forening med den ved Loven om en Benzinafgift, se S. 150, indførte Indtægt skulde supplere Vægtafgiften af Motorkøretøjer for i Forening at tilvejebringe det Beløb, der udkræves for at betale Vejsliddet. Lovforslaget gik ud paa, at der af alle her til Landet indførte og her i Landet fremstillede Automobilgummiringe skulde svares en Afgift af 2 Kr. pr. kg. I Forslagets § 2 var der foreslaaet en Række Undtagelser fra Afgiftsplikten, herunder bl. a. for Gummiringe, som udenlandske Motorkøretøjer medfører til eget Brug under midlertidigt Ophold her i Landet, og der var tillagt Toldbestyrelsen Bemyndigelse til, naar Omstændighederne taler derfor, at indrømme Afgifts fritagelse eller Tilbagebetaling af erlagt Afgift for Automobilgummiringe under saadanne Forhold, hvor Toldfrihed eller Tilbagebetaling af erlagt Told almindeligvis indrømmes. Opkrævningen af Afgiften foresloges hen-

lagt under Toldvæsenet; 1 pCt. af Afgiftens Provenu skulde indgaa i Statskassen, og Finansministeren bemyndigedes til af det saaledes indkomne Beløb at afholde de med Lovens Gennemførelse forbundne Udgifter.

Den i Lovforslaget foreslaaede Ordning med Hensyn til Opkrævningen af Afgiften og den dermed forbundne Kontrol svarede til den ved andre tilsvarende Beskatninger anvendte.

For de indførte Varers Vedkommende skulde Afgiften erlægges ved Varenes Toldberigtigelse, idet der dog indrømmedes Fabrikanter og Forhandlere af Automobiles og kreditoplagsberettigede handlende en til Kreditoplaget svarende Kreditordning (Kreditlager), for at de paagældende ikke skulde staa i Forskud med Afgiftsbeløbene.

For de her i Landet fremstillede Automobilgummiringes Vedkommende skulde Afgiften berigtiges i Henhold til maanedlige Opgørelser og Anmeldelser fra de paagældende Fremstillingsvirksomheder om de i den forløbne Maaned udleverede eller til eget Brug udtagne Ringe. Brugte Automobilgummiringe, som underkastes en mere omfattende Behandling, f. Eks. forsynes med ny Gummibelægning, skulde svare samme Afgift som nye Ringe.

De foreslaaede Straffebestemmelser svarede til, hvad der er fastsat for Overtrædelse af Beskatningslove vedrørende Told- og Produktionsafgifter.

For at sikre, at Afgiften ogsaa i det første Aar indgaar med det anslaaede Beløb, var det foreslaaet, at der skulde foretages en Efterbeskatning af de ved Lovens Ikrafttræden her i Landet beroende Automobilgummiringe. Enhver Ejer eller Bruger af Motorkøretøjer skulde dog fritages for Efterbeskatning af den Del af hans Beholdning af Automobilgummiringe, som paa Lovens Ikrafttrædelsesdag var i Brug paa de i hans Navn indregistrerede Køretøjer, samt af et til Halvdelen heraf svarende Antal Reservedæk og -ringe. Sidstnævnte Undtagelse var dog ikke gjort gældende for massive Ringe.

Da der i det af Ministeren for offentlige Arbejder fremsatte Lovforslag om en Færdselsbro over Lillebælt var foreslaaet at tilvejebringe Dækning af Udgifterne ved de paagældende Arbejders Gennemførelse derved, at der i det fornødne

Antal Aar efter Lovens Ikrafttræden, første Gang for Finans-aaret 1927—28, skulde paalægges Gummiringe til Motor-køretøjer en Afgift, beregnet efter Ringenes Vægt og til et samlet Beløb af 1 Mill. Kr. aarlig, og saaledes at de nærmere Regler herom skulde fastsættes ved særlig Lov, var i nær-værende Lovforslags § 10 foreslaaet, at den ved dette paa-lagte Afgift indtil videre skulde opkræves med et Tillæg af 50 Ø. pr. kg.

Saa vel den sidstnævnte Tillægsafgift som den fore-slaaede Hovedafgift af Gummiringe frafaldtes imidlertid som Følge af den Ordning, der henholdsvis ved Loven om Lille Bælts Broen og Loven om Afgift af Motorkøretøjer blev truffet, hvorom henvises til de paagældende Lovforslag, og nærværende Lovforslag blev derfor ikke ført videre.

3. Forslag til Lov om Ændringer i og Til-føjelser til Toldloven af 29. Marts 1924. (Finans-minister *Neergaard*). [A. Sp. 5057].

Fremsat i *Folketinget* ^{23/3} (F. Sp. 3758). 1. Beh. ^{1/4} (F. Sp. 4159). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Borg-bjerg, P. Andersen, Chr. Hansen, J. P. Larsen, Hans Nielsen, Sundbo, Himmelstrup [Form.], N. P. Jensen, J. Jacobsen, Clausager [Skr.], Knud Kristensen, Drachmann, Hendriksen, Larsen-Badse og Dahlgaard). Beretning (B. Sp. 3927) afgiven ^{23/7}.

Lovforslaget tager Sigte paa dels at imødekomme for-skellige af Industrien fremsatte Ønsker om Toldlettelser for visse Produktionsgrene, dels at udjævne enkelte Mis-forhold i Toldbeskatningen og at afhjælpe forskellige Vanske-ligheder ved den praktiske Gennemførelse af Toldbeskat-ningen samt endelig paa at faa gennemført Foranstalt-ninger, som paa effektiv Maade kan modvirke Smugleriet og Smughandelen med Spiritus og Vin.

Med Hensyn til de foreslaaede *Ændringer i Toldtariffen* bemærkes:

1. *Magniumsulfat* eller svovlsur Magnesia, der hoved-sagelig anvendes i Garverier og til anden teknisk Brug, er nu, for saa vidt den er teknisk fremstillet eller præpareret, toldpligtig med 10 Ø. pr. kg, den foreslaas nu toldfri.

2. *Ultramarin*, der nu fortoldes under Tariffens Løbe-Nr. 52 med 3 Ø. pr. kg, anvendes bl. a. til Fremstilling her i Landet af Poseblaat og Kugleblaat (saakaldt Blaanelse), foreslaas toldfri.

3. *Jernrør til elektrisk Installation* er ved en Bestemmelse under Toldlovens Løbe-Nr. 235 undtaget fra den Toldfrihed, der i øvrigt er indrømmet trukne, valsede eller paa lignende Maade fremstillede Jernrør, og fortoldes herefter under Løbe-Nr. 249 med 10 Ø. pr. kg. For ikke at henføre under Toldpligten Rør til anden Anvendelse, f. Eks. Rør til Fremstilling af Cykler m. m., er Toldpligten nu bl. a. begrænset ved en Bestemmelse om, at Rørene skal være »malede, lakerede eller forsynede med lignende Overtræk«. Dette har ført til en Omgaaelse af Hensigten med den paa-gældende Toldbestemmelse, idet Installationsrørene er indført i ulakeret Stand toldfrit og derefter lakerede her i Landet, og det foreslaas nu for at hindre dette at føje til den nævnte Bestemmelse: »eller som indføres i Længder paa over 2,5 Meter«.

4. Med Hensyn til *Pelsværk og Pelsskind* foreslaas det, da det har vist sig, at der sker Forskydninger med Hensyn til Anvendelsen af Pelsskind som Raastof indenfor henholdsvis Læderbranchen og Pelsvarebranchen — bl. a. foranlediget af en Henvendelse fra Garverforeningen om Toldfrihed for Raadyrskind til Fremstilling af Vaskeskind —, at ændre Teksten til Toldlovens Løbe-Nr. 294 og 295 saaledes, at alle Pelsskind, der indføres som Raastof til Fremstilling af Læder og Skind, fremtidig indgaar toldfrit, medens omvendt andre Skind end de særlig nævnte, f. Eks. Følsskind, der efterhaanden i betydeligt Omfang anvendes til finere Damekonfektion, bliver toldpligtige, naar de indføres til Anvendelse som Pelsværk.

Endvidere foreslaas, for at rette nogle Ujævnheder med Hensyn til Beskatningen af forskellige Varer med Pelsbesætning, Ændringer og Tilføjelser til Toldtariffens Afdeling Klædningsstykker, til Løbe-Nr. 300, og til Anmærkningen til Løbe-Nr. 302, hvorved f. Eks. Stofhandsker med Pelsbesætning føres op til samme Toldsats som andre Beklædningsgenstande af Manufakturvarer med saadan Besætning.

Med Hensyn til *Cigaretter* er der i de i Toldlovens § 7 fastsatte Regler for Ansættelsen af Vareværdien til Toldberegning i Stykke 5 fastsat den Særregel, at Værdien af de anvendte Pakninger kan fradrages i den toldpligtige Værdi. Denne Bestemmelse er meget vanskelig at praktisere, og det foreslaas nu, at denne Særregel ophæves, idet samtidig, for ikke at forrykke det bestaaende Beskyttelsesforhold, Værditoldsatsen nedsættes fra 30 til 24 pCt. af Værdien.

6. Efter Bestemmelserne i Toldlovens § 37 indrømmes der ved Nybygning her i Landet af *Skibe, Baade og Fartøjer* en Godtgørelse af Toldværdien af de anvendte Materialer, hvad enten disse er af dansk eller udenlandsk Oprindelse. Derimod kan der ved *Ombygninger eller Reparationer* kun indrømmes Godtgørelse for bevislig erlagt Told for anvendte udenlandske Materialer og Genstande. Dette foreslaas nu ændret ved en saalydende Tilføjelse til Paragraffen:

»Ved Reparation eller Ombygning paa danske Værfter af saavel danske som fremmede Skibe, Baade og Fartøjer med tilhørende Inventar og Maskiner kan der for de til Reparationen eller Ombygningen anvendte Materialer og Genstande af indenlandsk Oprindelse indrømmes Værftet en Godtgørelse, svarende til Tolden af de paagældende Varer i den Stand, hvori de leveres til Værftet. Godtgørelsen kan kun ydes for følgende Materialer og Genstande: alle Slags Maskiner med dertil direkte knyttet Tilbehør (saasom Dampkedler, Skibsskruer m. v.), Instrumenter, Tovværk, Staaltraadstovværk samt Bolte, Skruer, Nagler, Spiger, Stifter, Søm, Nitteskiver o. lign. For Maskiner med det til disse direkte knyttede Tilbehør kan Godtgørelse indrømmes, selv om Indsættelsen ikke sker paa et Værft, og Godtgørelsen kan udbetales til Leverandøren. Toldbestyrelsen fastsætter de nærmere Betingelser, hvorunder Godtgørelse kan indrømmes, samt Regler for Godtgørelsens Beregning.«

De finansielle Virkninger af de foran omtalte Ændringer i Toldtariffen og Toldgodtgørelsesreglerne antages at ville blive en Mindreindtægt paa Tolden af ca. 300 000 Kr.

I Anledning af de foreslaaede Bestemmelser til Forhindring af Smugleri udtales det i Bemærkningerne:

»De i 1926 afslørede omfattende Smuglerier af Spiritus fra Frihavnen, som viste, at store Partier Spiritus i Løbet

af et Par Aar havde kunnet bringes ind i den almindelige Omsætning og derigennem over i Forbruget under saadanne Former, at Varernes illegitime Oprindelse tilsløredes, fremkaldte fra Erhvervenes Side en Henvendelse til Myndighederne om, at der maatte blive truffet Foranstaltninger til Værn for den legitime Produktion og Omsætning. De Foranstaltninger, der hidtil har været truffet for at imødegaa Smugleriet og Smughandelen med Spiritus og Vin, har i Princippet været rettet paa at vanskeliggøre og hindre selve den ulovlige Transport her til Landet og over Toldgrænsen til Afsætningsstederne. Disse Foranstaltninger er søgt udstrakt til et Samvirke med de omliggende Lande, hvilket er resulteret i den i Helsingfors den 19. August 1925 bl. a. af de skandinaviske Lande, Tyskland, Østersølandene og Rusland undertegnede Konvention om Bekæmpelse af Smugleri af alkoholholdige Varer, hvori de paagældende Lande tilsiger hinanden Støtte i det omhandlede Forhold, navnlig gennem Foranstaltninger mod illegitim Udførsel og Transport af Spiritus og Vin fra deres Territorium til de omliggende Lande. Da Konventionen imidlertid endnu ikke er ratificeret af alle de paagældende Lande, har den ikke hidtil haft nogen større praktisk Betydning for Danmarks Vedkommende.

Af Hensyn til de store Interesser, som Samfundet og Statskassen har i, at de gældende Bestemmelser med Hensyn til Forbruget af Spiritus og Vin gennemføres paa effektiv Maade, saavel som af Hensyn til Erhvervsinteresserne, der i høj Grad skades gennem Smugleriet og Smughandelen med disse Varer, maa man anse det for nødvendigt, at de allerede trufne Foranstaltninger til Bekæmpelse af Smugleriet og Smughandelen yderligere udbygges. Dette kan imidlertid kun ske ved, at der iværksættes en Kontrol med Engros-Handelen med Spiritus og Vin samt med de Virksomheder, som fremstiller spirituøse Drikkevarer, og som ikke endnu er under Statens Kontrol, saaledes at der kan skabes Grundlag for en Ordning med Hensyn til Mærkning af de legitime Varer paa en saadan Maade, at Spiritus og Vin lovligt kun kan forekomme i Handelen i et bestemt Udstyr. Det er herpaa, Forslaget tager Sigte.«

Det foreslaas efter Toldlovens § 47 som ny § 47 a. at indsætte:

»Indførsel til dansk Toldomraade af Spiritus og Vin, Aftapning, Blanding, Forskæring og anden Behandling af saadanne Varer samt Fremstilling af spirituøse Drikkevarer med Anvendelse af Spiritus og Vin maa i erhvervsmæssigt Øjemed

kun foretages af den, der har erhvervet Toldbestyrelsens Tilladelse dertil. Saadan Tilladelse kan kun gives paa Betingelse af, at den, der vil erhverve den, har løst Borgerskab eller Næringsbevis, som berettiger til at drive den paagældende Virksomhed, at der i Virksomheden føres almindelige autoriserede Handelsbøger, og at den paagældende underkaster sig de af Toldbestyrelsen fastsatte nærmere Kontrolbestemmelser. Lagringen, Aftapningen, Fremstillingen m. v. af Varerne maa kun ske i Lokaler, der er anmeldt for Kontrollen og godkendt af denne. For Tilladelsen ydes en aarlig Betaling af 50 Kr. Betalingen udredes forud ved hvert Finansaars Begyndelse og saaledes, at den ved Tilladelsens Udstedelse skete Betaling gælder til Udgangen af det Finansaar, i hvilket Udstedelsen er sket. En given Tilladelse træder først i Kraft, naar Betalingen er sket. Ved Betalingen udstedes et Kort, der gælder som Bevis for, at Virksomheden er behørigt anmeldt, har indhentet den foreskrevne Tilladelse og er under Kontrol af Toldvæsenet. En given Tilladelse vil kunne bortfalde, saafremt den paagældende straffes efter Toldlovens §§ 47 og 48. Toldbestyrelsen kan tilstaa Undtagelser fra de foranstaaende Bestemmelser, for saa vidt angaar Spiritus og Vin til anden Anvendelse end til Drikkebrug eller til Fremstilling af andre Varer end spirituøse Drikkevarer.

Fra de i Paragraffens 1. Stykke omhandlede Virksomheder, fra Spiritusfabrikker og Destillationsanstalter og fra de i Lov Nr. 114 af 1. April 1922, § 3, omhandlede Fremstillingsvirksomheder maa Spiritus og Vin kun udleveres i Flasker, Lerdunke og lignende Beholdere af ikke over 3 Liters Rumindhold, der ved den paagældende Virksomheds Foranstaltning og paa dennes Bekostning er forsynet med et særligt Lukke og Mærke efter Finansministerens nærmere Bestemmelse og tillige forsynet med Etiket, indeholdende Oplysning om Varens Art, Beholderens mindste Rumindhold samt for Spiritus' Vedkommende Varens mindste Alkoholstyrke. Bestemmelsen gælder dog ikke Spiritus og Vin, der fra de paagældende Indførsels-, Aftapnings- og Fremstillingsvirksomheder overføres til andre under Kontrol værende Virksomheder eller fra saadanne Virksomheder udleveres til anden Anvendelse end til Drikkebrug eller til Fremstilling af andre Varer end Drikkevarer eller udføres til Udlandet

eller toldfrit Sted. Toldbestyrelsen kan paa nærmere fastsætte Vilkaar meddele Tilladelse til, at Vin, bestemt til direkte Udsækning i Restauranter eller lignende, tilføres disse i Beholdere af mere end 3 Liters Rumindhold.

Det er forbudt handlende, Brugsforeninger og andre, som forhandler eller udleverer Spiritus og Vin, og som ikke har erhvervet den i Paragraffens 1. Stykke omhandlede Tilladelse, saavel som Restauratører, Gæstgivere o. lign. at modtage Spiritus og Vin, som falder ind under de foranstaaende Bestemmelser, medmindre Varerne er i forskriftsmæssige Emballager, forsynede med forskriftsmæssigt Lukke, Mærkning og Etikettering. Auktionssalg af Spiritus og Vin maa kun finde Sted efter dertil i hvert enkelt Tilfælde hos Toldbestyrelsen indhentet Tilladelse.

Bestemmelserne i nærværende Paragraf træder først i Kraft efter nærmere Bekendtgørelse fra Finansministeren, som tillige fastsætter, hvilke Varer der i Henseende til Paragraffens Bestemmelser skal betragtes som Spiritus, Vin og spirituøse Drikkevarer. Finansministeren kan paabyde, at Varer, der ikke er i forskriftsmæssige Emballager med forskriftsmæssigt Lukke og Mærkning, og som endnu 3 Maaneder efter Bekendtgørelsens Ikrafttræden findes i Behold hos handlende, Brugsforeninger og andre, som forhandler eller udleverer Spiritus, og som ikke har erhvervet den i Paragraffens 1. Stykke omhandlede Tilladelse, eller hos Restauratører, Gæstgivere o. lign., skal bringes i forskriftsmæssig Emballage og forsynes med særligt Mærke.

Overtrædelse af Bestemmelserne i nærværende Paragraf eller de i Medfør heraf fastsatte Kontrolbestemmelser straffes efter Bestemmelserne i § 47, Stykke 2. Den, der uberettiget forsyner Beholdere med Spiritus og Vin med den af Finansministeren foreskrevne Mærkning, straffes efter Bestemmelserne i § 48, for saa vidt strengere Straf ikke er forskyldt efter Bestemmelserne i Almindelig borgerlig Straffelov.«

Dernæst foreslaas ved en Ændring af Toldlovens § 48 at skærpe de nugældende Straffe for Smugleri af Spiritus, Vin og andre særlig højt beskattede Varer. De foreslaaede Bestemmelser gaar ud paa, at der i Gentagelsestilfælde kan ikendes Tvangsarbejde i indtil 2 Aar, medens Maksimumsstraffen nu er Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 180 Dage,

at den paagældende ligeledes i Gentagelsestilfælde, og for saa vidt han idømmes Frihedsstraf, kan frakendes Retten til i et vist Tidsrum at drive Næring i Henhold til Næringsadkomst, samt at Offentliggørelse af Navn m. v. skal finde Sted, naar en her i Landet bosat Person, efter tidligere at være straffet for Indsmugling eller Medvirkning ved Indsmugling af Spiritus eller andre særlig højt beskattede Varer eller for Køb m. v. af saadanne indsmuglede Varer eller for Toldsvig ved Fremlæggelse af urigtige Bekræftelsesdokumenter, paa ny gør sig skyldig i saadanne Forseelser og derfor ikendes Frihedsstraf.

Endvidere indeholder Forslaget en Ændring af de gældende Bestemmelser for Behandling af Toldsager, saaledes at Toldbestyrelsen i alle Tilfælde kan henvise Sagen til retslig Afgørelse, samt at saadanne Sager behandles som Politisager.

Lovforslaget blev ved 1. Behandling i Folketinget modtaget med Velvillie af samtlige Ordførere, dog med Forbehold af nærmere Undersøgelse i Udvalg, særlig af Bestemmelserne imod Smugleri.

I Udvalgsformandens Beretning udtaltes:

»Udvalget har afholdt en Række Møder, modtaget en Del Deputationer og ligeledes en meget lang Række skriftlige Henvendelser, der dog for den væsentligste Dels Vedkommende rummer Henstillinger, som falder udenfor den Ramme, hvorunder det heromhandlede Lovforslag tænkes behandlet. Ogsaa enkelte Fabrikbesøg er efter Indbydelse foretaget af Udvalget, der endnu ikke ved Rigsdagssamlingens Afslutning havde tilendebragt sit Arbejde.«

4. Forslag til Lov om Ændring i Lov af 12. Juni 1922 om Afgift paa Omsætningen i Kafeer, Restaurationer m. m. (Finansminister *Neergaard*). [A. Sp. 6151].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁶/₆ (F. Sp. 6340). 1. Beh. ¹⁸/₆ (F. Sp. 6503). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Wilmann, Borgbjerg, Fr. Andersen [Kh.-Fr. ø. Stkr.], Bjerring, J. P. Jensen, Sneum, Jensen [Broby] [Form.], Tange, Knud Kristensen, Elgaard [Skr.], Christen Christensen, Korsgaard, Fibiger, C. J. F. Sven og Dahlgaard). Beretning (B. Sp. 3881) afgiven ¹⁶/₇.

Nærværende Lovforslag er fremkommet i Henhold til en Revisionsbestemmelse i Lov Nr. 117 af 20. April 1926. Selve Loven er fortløbende og indbringer ca. 16 Mill. Kr. aarlig. De Ændringer, der her foreslaas i den gældende Lov, er ikke meget indgribende.

Den første er den, at *Omsætningen i Pensionater*, for saa vidt angaar disses Omsætning til tilrejsende Gæster, bliver belagt med Restaurationsskat.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtales herom bl. a.: »Medens den almindelige Pensionatsvirksomhed dog neppe bør inddrages under den heromhandlede Beskatning, maa det, for saa vidt angaar *Sommerpensionaterne*, erkendes, at den Omsætning, som finder Sted her, paa mange Maader er af lignende Karakter som f. Eks. paa Sommerhotellerne, og at der følgelig vil være Grund til at ligestille disse Virksomheder med Hensyn til denne Afgift.«

Endvidere er der foreslaaet indføjet en Bestemmelse om, at der i Regnskabet skal gives Oplysning om Anvendelsen af den Del af de af Virksomheden indkøbte Varer, der ikke er medgaaet til den i Henhold til Lovens afgiftspligtige Omsætning, f. Eks. til Salg ud af Huset.

I Lovforslaget er endvidere optaget forskellige Ændringer, der gaar ud paa en Lempelse af de i Loven fastsatte Frister for Afgivelsen af *Afgiftsanmeldelser* og for *Aflevering af Regnskaberne*, saaledes at der gives Virksomhederne en længere Frist hertil end efter den nu gældende Lov.

Fremdeles er der til Lovens § 3 foreslaaet tilføjet et nyt 4. Stykke, hvori det i Lighed med den i § 6 i Lov af 2. Juli 1870 om Brændevinshandel samt med de ved de andre Forbrugsbeskatningslove givne Regler bestemmes, at naar skyldig Afgift ikke kan faas inddrevet ved Udpantning, kan *den paagældendes Adkomst* til fortsat at drive Virksomheden *tages i Forvaring*, indtil Restancen er indbetalt.

I Lovforslagets § 4 er der paa forskellige Punkter foreslaaet en *Udvidelse* af de Tilfælde, i hvilke Finansministeren i Henhold til Lovens § 6 kan indrømme *Afgiftsfritagelse*. Det foreslaas saaledes, at der i Loven optages en særlig Fritagelsesregel for *Foreninger o. lign.*, hvor der *lejlighedsvis foregaar Beværtning*, naar dette sker i Forbindelse med en Virksomhed,

hvis væsentlige Formaal er af kulturel, religiøs og lignende Art. Herved imødekommes Ønsker, der er fremsat fra Højskolerne og Friskolerne. Endvidere foreslaas det, at der ligeledes kan meddeles Afgiftsfritagelse for *Marketenderier for Arbejdere og ligestillede*, hvor der kun serveres for en bestemt Kreds af Personer, og som enter ikke drives med økonomisk Fordel for Øje, eller hvis Priser er særlig lave og ikke ensidig fastsat af Marketenderen. Det er dog en Forudsætning for, at disse Tilladelser kan gives, at der i de paa-gældende Virksomheder ikke udskænkes andre stærke Drikke end Øl.

Endelig bestemmer Lovforslaget: »Enhver i den paa-gældende Virksomhed ansat samt Virksomhedens Leverandører er efter Anmodning fra Kontrollen forpligtede til at fremskaffe og meddele alle Oplysninger vedrørende Omsætningens Størrelse m. v. — Endvidere er Embedsmænd og andre offentlige Myndigheder forpligtede til at meddele Kontrollen alle Oplysninger, der kan tjene til Vejledning ved Udførelsen af dennes Hverv.«

Ved Lovforslagets 1. Behandling anbefalede det af *Venstrcs Ordfører* (Jensen [Broby]), medens *Socialdemokratiets Ordfører* (Wilmann) ikke ønskede dette Lovforslag gennemført, da Partiet er imod den Art af Beskatning. De *Konservatives Ordfører* (Korsgaard) mente, at det vedblivende var en finansiell Nødvendighed at opretholde denne Skat, men ønskede de foreslaaede Bestemmelser nøjere prøvet i et Udvalg. De *Radikales Ordfører* (Dahlgaard) mente det muligt at foretage en Omlægning af Skatten paa en saadan Maade, at det blev en virkelig Luksusbeskatning; i alt Fald vilde Partiet stille Forslag om, at Revisionsbestemmelsen opretholdtes. *Orla-Jensen* (K. L.) foreslog at gaa fra den nugældende dyrene Form for Kontrol over til Brug af Stempelmærker at sætte paa Regningen; endvidere at nedsætte Skatten for Fortæring inden Kl. 12 Midnat og forhøje den for Forbrug efter dette Tidspunkt.

I en af Udvalgets Formand (Jensen [Broby]) afgiven *Beretning* meddeles, at Udvalget har modtaget Deputationer og indhentet Oplysninger, men er ikke blevet færdig med Lovforslagets Behandling.

5. Forslag til Lov om Foranstaltninger til Husdyravlens og Hysdyrbrugets Fremme. (Landbrugminister *Bording*). [A. Sp. 2453].

FremSAT i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 37).

Lovforslaget er overensstemmende med det af Regeringen i Folketinget i Rigsdagssamlingen 1925—26 fremsatte Lovforslag om samme Emne, se Aarbogen for forrige Aar Side 355, med Undtagelse af, at som Følge af den siden Lovforslagets Fremsættelse i sidste Rigsdagssamling indtrufne Kronestigning er følgende Bevillinger foreslaaet nedsatte med 20 pCt. af de tilsvarende Bevillinger i det da fremsatte Lovforslag, nemlig i Lovforslagets

§ 6, Statsdyrskuekommissionen (tidl. 60 000).	48 000 Kr.
§ 8, Kvægavlsforeninger (tidl. 90 000)	72 000 —
§ 9, Kontrolforeninger (tidl. 200 000)	160 000 —
§ 13, Afkomsundersøgelser (tidl. 10 000)	8 000 —
§ 14, Andre Foranstaltninger (tidl. 50 000)	40 000 —

De øvrige Bevillinger er uforandret som i det i sidste Samling fremsatte Lovforslag, og de samlede Udgifter til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme, der efter det forrige Lovforslag udgjorde 550 000 Kr., vil efter dette Lovforslag udgøre 468 000 Kr. og medføre en Beparelse overfor det Beløb, der nu bevilges, paa ca. 400 000 Kr.

6. Forslag til Lov om Jagten. (Landbrugminister *Bording*). [A. Sp. 2497].

FremSAT i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 47). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 71). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Jensen, Andreasen, Hækkerup, Jørgensen [Form.], Ludvigsen, Lundberg, Hedegaard, J. C. A. Larsen, Hans Clausager, H. P. Hanssen [Nørremølle], Svend Nielsen, Ulrich, Reedtz-Thott, Mads Larsen [Sokr.] og Kr. Pedersen).

Lovforslaget har samme Indhold som det i Samlingen 1924—25 og 1925—26 fremsatte Lovforslag om Jagten, se Aarbog for 1924—25, Side 294, og for 1925—26, Side 347.

7. Forslag til Skovpolitilov. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 2521].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 47). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (F. Sp. 85). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (A. C. Meyer [Form.], J. P. Larsen, Fr. Andersen [Holbæk A.], Bjerring [Sokr.], Holger Larsen, Harald Jensen, Hans Jacob Sørensen, Vanggaard, Pinholt, Kyed, H. F. Ulrichsen, Grathwohl, Reedtz-Thott, Niels Petersen og Nis Nissen).

Lovforslaget er ligelydende med det i forrige Samling fremsatte Forslag, se Aarvog for 1925—26, Side 364.

8. Forslag til Lov om indenrigs Kødkontrol. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 2465].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 47). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 73). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Simonsen [Form.], J. P. Jensen, Jensen [Lillering], Helga Larsen, J. P. Larsen, Sundbo, Hedelund, Lauritz Laursen, Kyed, Raunkjær, Ulrich, Carlsen-Skiødt, Grathwohl, Kr. Pedersen [Sokr.] og Steen).

Lovforslaget er fremsat i samme Skikkelse som i forrige Rigsdagssamling, se herom Aarvog for 1925—26, Side 367.

9. Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 2735].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 21). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (L. Sp. 54). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Døcker, Frøkjær, Gregersen, A. P. Hansen, I. A. Hansen, Hauch [Form.], Jepsen Christensen, Jensen [Aale], Jeppesen [Drusebjerg], H. P. Johansen, Kr. Johansen, Rasmus Nielsen, Nygart, C. F. Sørensen).

Nærværende Lovforslag er fremsat i samme Skikkelse, hvori det er vedtaget af Folketinget ved 3die Behandling i Rigsdagssamlingen 1925—26 den 23. Marts 1926 (se Aarvog 1925—26, Side 347, og Aarvog 1924—25, Side 298).

Ved 1. Behandling i Landstinget udtalte Venstres Ordfører, Hauch, og de Konservatives Ordfører, Frøkjær, sig imod den i Lovforslaget indeholdte Bestemmelse om Adgang til Ekspropriation, medens saavel Socialdemokraternes som de Radikales Ordførere, henholdsvis Jensen (Aale) og Jeppesen (Drusebjerg), anbefalede Lovforslaget.

10. Forslag til Lov om Vilkaar for Overtagelse af Jorder i offentligt Eje. (Landbrugsminister *Bording*). [A. Sp. 2743].

FremSAT i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 25). 1. Beh. $\frac{15}{10}$ (L. Sp. 95). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord til Oprettelse eller Udvidelse af mindre Landbrug og til Byggepladser m. v. (se B. Nr. 9).

Nærværende Lovforslag er fremsat i samme Skikkelse, hvori det er vedtaget af Folketinget ved 3. Behandling i Rigsdagssamlingen 1925—26 den 26. Marts 1926 (se Aarbog 1925—26, Side 352, og Aarbog 1924—25, Side 301).

Ved 1. Behandling anbefaledes Lovforslaget fra alle Sider til velvillig Behandling i Udvalg, om end saavel Venstres som de Konservatives Ordførere, henholdsvis Gregersen og Frøkjær, udtalte sig imod Lovforslagets Bestemmelse om, at *hele* Byggesummen skal kunne laanes af Statskassen.

11. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 348 af 7. August 1922 om Aldersrente. (Indenrigsminister *Hauge*). [A. Sp. 2783].

FremSAT i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 33). 1. Beh. $\frac{22}{10}$ (L. Sp. 180). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard [Form.], Ludvig Christensen, Henriette Crone, Gisselbæk, Hansen-Stavnsbjerg, Hauch, Jepsen Christensen, Carl Jensen, Jeppesen [Drusebjerg], Josiassen, Olga Knudsen, J. Chr. Møller [Sokr.], Piper, Stensballe og C. F. Sørensen). *Tilbagetaget* af Indenrigsminister Kragh $\frac{2}{3}$ (L. Sp. 691 og 735). *Genoptaget* af Henriette Crone (L. Sp. 735). Beretning (B. Sp. 3921) afgiven $\frac{16}{7}$.

Lovforslaget er forelagt i samme Skikkelse som i Rigsdagssamlingen 1925—26, se Aarbogen for dette Aar Side 311, kun med den Ændring, at den aarlige Hjælp til Brændsel ikke maa overstige 30 Kr., det samme Beløb, som var foreslaaet i det om Brændsel til Aldersrentenydere i Vinteren 1926—27 forelagte Lovforslag, se Side 201.

Ved 1. Behandling i Landstinget udtalte Ordførerne for Socialdemokraterne, Henriette Crone, og for de Radikale, Jeppesen-Drusebjerg, Ønsket om i denne Samling at søge det Forslag gennemført, hvorom der i sidste Samling syntes at være opnaaet Enighed i Udvalget, medens saavel Venstres Ordfører, Bækgaard, som de Konservatives Ordfører, J. Chr. Møller, fremhævede Ønskeligheden eller Nødvendigheden af under de nu foreliggende Forhold at komme ned med Udgifterne til Aldersrenten, men erklærede sig samtidig villige til at medarbejde for at søge et Resultat naaet i denne Samling. Derhos fremdrog navnlig den konservative Ordfører Nødvendigheden af at søge at komme ind paa Forsikringsprincippet paa dette Omraade.

Tilbagetagelsen af Lovforslaget fra Indenrigsminister Kraghs Side motiveredes ved, at han den 17. Februar i Folketinget har fremsat et Lovforslag om Aldersrente.

12. Forslag til Lov om Kontrol med medicinske Specialiteter og Arkana. (Indenrigsminister *Hauge*). [A. Sp. 3097].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{5}{11}$ (L. Sp. 343). 1. Beh. $\frac{26}{1}$ (L. Sp. 552). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Birke, Bunch [Sekr.], Dahl, Fink [Form.], Frandsen, Gisselbæk, A. P. Hansen, Jepsen Christensen, H. P. Jensen, Johannes Jensen, Kr. Johansen, Laurits Knudsen, Piper, Inger Gautier Schmit og Veistrup).

Lovforslaget omfatter kun Lægemidler, hvis Salg og Udlevering er Apotekerne forbeholdt, og hvis Sæmmensætning eller Fremstillingsmaade er hemmelig eller særlig anvendes af Fremstilleren, eller som sælges under et af Fremstilleren anvendt særligt Navn eller Mærke.

Disse Lægemidler skal underkastes det offentlige Kontrol saavel med Hensyn til Lægemidlernes Indhold og Sæmmensætning som med Hensyn til deres Pris og den Maade, hvorpaa

Forhandling og Reklamering af Lægemidlerne finder Sted. Kontrollen udøves af Sundhedsstyrelsen under Indenrigsministerens Overtilsyn, og Undersøgelserne foretages af de i Henhold til Apotekerloven af 1913 udnævnte farmaceutiske Visitatorer eller paa anden Maade, som Ministeren maatte bestemme. Ved de aarlige Finanslove stilles af Apotekerfonden et passende Beløb til Raadighed til Foretagelse af Laboratorieundersøgelser.

Endvidere bestemmes det, at det skal være forbudt uden Sundhedsstyrelsens Tilladelse at reklamere med de i Lovforslaget omhandlede Lægemidler, hvad enten det sker ved Avertering i Bladene, ved Udsendelse af Beskrivelser, Prover eller billedlige Fremstillinger til Almenheden, til større eller ubestemte Kredse af Personer eller til Enkeltpersoner, der er vedkommende ubekendt, eller i øvrigt ved Henvendelser og Bekendtgørelser, der maa sættes i Klasse med de her nævnte. Uanset denne Bestemmelse skal det dog være tilladt til Læger, Tandlæger, Dyrslæger og Apotekere at udsende Beskrivelser af Lægemidler eller billedlige Fremstillinger, samt at reklamere i lægevidenskabelige eller farmaceutiske Fagskrifter. Reklamering for Detailsalg fra Udlandet af de omhandlede Lægemidler er forbudt.

Af de øvrige Bestemmelser kan nævnes, at Sundhedsstyrelsen kan paabyde, at enhver Apoteker, der i Aarets Løb har solgt udover en bestemt Mængde af et af de i denne Lov omhandlede Lægemidler, derom skal gøre Indberetning til Sundhedsstyrelsen ved Aarets Udgang, og at Sundhedsstyrelsen kan forbyde Salg og Udlevering af de i Lovforslaget nævnte Lægemidler, naar det efter Undersøgelse findes, 1) at Lægemidlets S sammensætning er inkonstant, eller Indholdsstofferne mangler den efter Sundhedsstyrelsens Skøn fornødne Renhed og Kvalitet, 2) at Lægemiddelet ikke svarer til, hvad der findes angivet paa den Pakning, Etikette, Følgeseddel, Brugsanvisning og lignende, hvormed Lægemiddelet sælges, eller til de Oplysninger, som gives ved Reklamering for Lægemiddelet — med andre Ord, naar der er Tale om falsk Reklame —, 3) at den for Lægemiddelet forlangte Pris ikke staa i rimeligt Forhold til Indholdsstoffernes Pris eller de med Fremstillingen forbundne Omkostninger. Om saadant Forbud, der inden en Maaned kan indankes for

Indenrigsministeriet, skal der af Sundhedsstyrelsen foranstaltes offentlig Bekendtgørelse. Naar et Lægemiddels Forhandling er blevet forbudt, kan Indenrigsministeren efter Indstilling fra Sundhedsstyrelsen endvidere forbyde dets en gros Forhandling her i Landet og dets Indførsel her til Landet. Endelig indeholder Lovforslaget Straffebestemmelser for Overtrædelser.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplyses, at Grunden til Forslagets Fremkomst er, at medicinske Specialiteter og Arkana er saavel i Haandkøb som efter Receipt i Aarenes Løb mere og mere traadt i Stedet for de fra gammel Tid af Apotekerne selv tilvirkede Præparater, hvis Fremstilling staaer beskrevet i Farmakopeerne, offentliggjorte Kompositionssamlinger, inden- og udenlandske Haandbøger o. s. v. Man regner, at ca. 20 pCt. af Receipternes Antal er medicinske Specialiteter og Arkana, hvis Gennemsnitspris er ca. 4 Kr. i Modsætning til de øvrige Receipter, hvis Gennemsnitspris er ca. 2 Kr. Hvis man skønmæssigt regner, at ligeledes 20 pCt. af Haandsalget er medicinske Specialiteter, vil den samlede Udsalgspris af disse Præparater i Receipter og Haandsalg blive mindst 6 Mill. Kr.

Erfaringen viser, at der paa disse Specialiteter og Arkana ofte ligger en for stor Avance til Fabrikant, Importør og Grossist, hvilket til Dels har sin Grund i, at Varerne sælges under et eneretsbeskyttet Navn eller Mærke, eller at Konkurrence ikke kan gøre sig gældende, fordi Fremstillingsmaaden er hemmelig.

Nogen effektiv Kontrol med, at disse nyere Lægemidler svarer til, hvad de giver sig ud for, kan ikke udøves efter den gældende Lovgivning. Efter det Omfang, som Salget deraf efterhaanden har faaet, er en virkelig effektiv Kontrol paakrævet, og det saa meget mere, som Apotekerloven underkaster alle i Farmakopeen foreskrevne Lægemidler, der enten fremstilles paa Apotekerne eller paa de statsautoriserede Laboratorier, en meget nøje Kontrol saavel med Hensyn til Kvalitet som Tilberedning. Den Garanti, der skulde ligge heri, bliver i Virkeligheden illusorisk, naar de overhaandtagende Specialiteter og Arkana sælges uden Kontrol.

Ved 1. Behandling udtalte Ministeren for Sundhæsvæsen, under hvem Sagen efter Ministerskiftet sorterede, sin Tilslutning til det foreliggende Lovforslag, til hvilket han dog forbeholdt sig at stille visse Ændringsforslag inden Sagens anden Behandling. Fra Ordførerne for de forskellige Partier udtaltes ligeledes Velvillie overfor Lovforslaget, der betegnedes som et godt Grundlag for en Udvalgsbehandling.

13. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 83 af 1. April 1925 om Boligforholdene. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 5951—C. Sp. 209].

Fremsat i *Folketinget* $27/4$ (F. Sp. 5114). 1. Beh. $28/4$ (F. Sp. 5167, jfr. 5142). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Simonsen, Hauge, Fr. Andersen [Kalundborg], Einer Jensen, J. Chr. Jensen, H. P. Hansen, Elgaard [Form.], Jensen [Broby] [Sokr.], J. C. A. Larsen, Laursen, Hagbart Berg, Johannes Lou, Bouet, Carlsen-Skiødt og Niels Petersen). Betænkning (B. Sp. 1255) afgiven $28/4$. (Ordfører: Elgaard). 2. Beh. $29/4$ (F. Sp. 5196). 3. Beh. $29/4$ (F. Sp. 5203. 5206). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. $4/5$ (L. Sp. 1132). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Birke, J. V. Christensen, Henriette Crone, Godskesen, Gregersen, Johannes Jensen [Form.], Laurits Knudsen, Olga Knudsen, J. Chr. Møller, Henrik Nielsen, Johannes Pedersen, Inger Gautier Schmit, C. F. Sørensen og Sørensen-Egaa).

Nærværende Lovforslag er fremsat som Følge af, at der var tilgaaet Indenrigsministeriet en Række Henvendelser dels fra den danske Købstadforening, dels fra forskellige Kommunalbestyrelser i Købstæderne om, at den Kommunalbestyrelserne udenfor Storkøbenhavn ved § 25 i den gældende Huslejlov af 1. April 1925 givne Adgang til at føre Kontrol med Tilflytning til vedkommende Kommune maatte blive forlænget udover den 1. Maj 1927, til hvilket Tidspunkt denne Beføjelse ophører for disse Kommuner Vedkommende.

Det af Ministeren fremsatte Lovforslag gik da ud paa i § 2 at bestemme, at i de Kommuner, hvis Indbyggertal overstiger 15 000, og i Nabokommuner til disse Kommuner samt i enhver Kommune i Københavns Amtsradsreds kan Kommunalbestyrelsen, saafremt de nævnte Tilflytningsbestemmelser har været gældende i Kommunen indtil 1. Maj 1927, med Indenrigsministerens Samtykke bestemme, at disse Tilflytningsbestemmelser skal være gældende indtil 1. December 1927. Ogsaa uden saadan Vedtagelse forlænges Tilflytningsbestemmelsernes Gyldighed i de nævnte Kommuner indtil 1. Juni 1927.

Lovforslagets § 1 vedrørte derimod Storkøbenhavn, idet der deri foresloges en Tilføjelse til Huslejelovens § 2,

3. Stykke, saalydende: »De for 1925—27 fungerende Nævns (og Overnævns) Virketid forlænges uden Nyvalg eller Nyudnævnelser til 1. December 1927.«

Om denne Paragraf hedder det i Bemærkningerne til Lovforslaget, at »Forslaget til § 1 er affattet under Hensyn til, at det er Regeringens Hensigt ved næste Rigsdagssamlings Begyndelse at forelægge Forslag til hurtig Afvikling af de tilbageværende Huslejerestriktioner.«

I sin Forelæggelsestale i Folketinget bemærkede Ministeren bl. a.: »Det er nemlig min Hensigt i Løbet af Sommeren at lade udarbejde et Lovforslag med det Formaal at opnaa en hurtig Afvikling af de tilbageværende Boligrestriktioner, som under Hensyn til den valutamæssige Udvikling, vi har gennemløbet, og under Hensyn til den Udvikling paa forskellige Omraader, som siden deres Indførelse har fundet Sted, nu ganske afgjort har tabt i Betydning.«

Ved 1. Behandling udtalte Venstres Ordfører (Elgaard) bl. a., at man ikke vilde faa »normale Forhold paa Boligvæsenets Omraade, saa længe Lovgivningsmagten opretholder Boligrestriktioner«, og at hans Partis Medvirkning til dette Lovforslags Gennemførelse ene og alene er en Følge af, at man »gerne vil indrømme Indenrigsministeriet den Frist, som dette ønsker for at forberede en endelig Afvikling af dette Problem«.

Ordføreren for Socialdemokraterne (Simonsen) udtalte, at Forslaget »i første Række gaar ud paa at kundgøre, at man tilsigter en Ophævelse af hele den nuværende Huslejevlovgivning«. Da hans Parti ønskede Ro om Boligloven indtil dens Ophør i 1931, kunde man ikke gaa med til Lovforslagets § 1, men Opretholdelsen af Indflytningsbestemmelserne kunde Partiet støtte, selv om det ønskede Omraadet for § 2 udvidet.

De Konservatives Ordfører (Johannes Lou) erklærede, at hans Parti i det hele taget ikke kunde gaa med til Ændringer i den gældende Huslejelov, da man ønskede at opretholde denne uforandret indtil dens Ophør. Ogsaa de Radikale erklærede ikke at kunne tiltræde Lovforslagets § 1 og tog visse Forbehold overfor § 2.

I Udvalget, hvortil Lovforslaget henvistes, lykkedes det at samle et Flertal, bestaaende af samtlige Udvalgsmedlemmer undtagen de Konservative, om en ændret Affattelse af Lovforslaget, hvorved Lovforslagets § 1 vedrørende Nævnene i Storkøbenhavn udgik, medens den tidligere § 2 ændredes

saaledes, at Tilflytningsbestemmelserne kan opretholdes i Kommuner, hvis Indbyggertal overstiger 12 500, i Stedet for som foreslaaet 15 000. Endvidere indsattes der den Bestemmelse, at hvis der i en Kommune, hvis Indbyggertal ligger under ovennævnte, og hvor Tilflytningsbestemmelserne hidtil har været anverdt, som Følge af Tilflytning skulde opstaa Boligvanskeligheder, kan Indenrigsministeren, hvis Kommunalbestyrelsen maatte træffe Beslutning derom, tillade, at nævnte Bestemmelser paa ny sættes i Kraft i Kommunen indtil 1. December 1927.

Endelig tilføjedes en saalydende Bestemmelse: »Gyldigheden af Lejemaal, som lovligt er indgaaet inden den 29. April 1927, berøres ikke af Bestemmelserne i § 1.

Parterne er pligtige, hvis Kommunalbestyrelsen kræver det, skriftligt at bevidne, at Kontrakten er indgaaet inden nævnte Dato.«

Ved 3. Behandling i Folketinget vedtoges Lovforslaget med 101 Stemmer mod 27.

Ved 1. Behandling i Landstinget den 4. Maj udtalte Ministeren, efter at have bemærket, at Lovforslaget havde gennemgaaet betydelige Ændringer i Folketinget, bl. a.:

»Forudsætningen for Lovforslaget var Gennemførelse inden 1. Maj, og da dette ikke er sket, er det indlysende, at Lovforslaget maa tages op til Overvejelse under Hensyn til de nye Forhold, der muligt kan være opstaaet siden dets Færdigbehandling i det høje Folketing, idet jo siden den 1. Maj de Kommuner, der hidtil har øvet Kontrol med Tilflytning, har staaet fuldkommen aabne for Tilflyttere, som ønskede at bosætte sig dér. Jeg skal da ganske henstille Lovforslaget og dets videre Skæbne til det høje Landstings Overvejelse, idet jeg er paa det rene med, at Ændringer nødvendigvis maa finde Sted, og jeg tilsiger gerne min Medvirkning til en Forhandling om denne Sag i det Omfang, hvori det høje Landsting maatte ønske det.«

Efter Udtalelser fra de forskellige Partiers Ordførere, der i det væsentlige gik ud paa, at Betydningen af det foreliggende Lovforslag i høj Grad var ændret, efter at Tidspunktet for Gyldigheden af Tilflytningsbestemmelserne var overskredet, henvistes Lovforslaget til nærmere Overvejelse i et Udvalg.

14. Forslag til Lov om Forandring i Rigsdagsvalgloven. (Indenrigsminister *Kragh*). [A. Sp. 4395].

Fremsat i *Folketinget* $17\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2356). 1. Beh. $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 3157). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Valdemar Olsen, Friis-Skotte, Kammergaard, A. C. Mortensen, N. P. Nielsen, Borgbjerg, Hagbart Berg [Form.], Vanggaard, J. Jacobsen, Blang [Sokr.], A. Chr. Christensen, Ole Bjørn Kraft, Korsgaard, Christmas Møller og A. M. Hansen).

I Overensstemmelse med, at Tjenestemændenes Dyrctidstillæg i det af Regeringen forelagte Lovforslag om Ændringer i Tjenestemandsløven var foreslaet ophævet, foresloges det ved nærværende Lovforslag, at ogsaa det Dyrctidstillæg, som tilkommer Medlemmer af Rigsdagen i Henhold til § 101 i Lov af 11. April 1920, saaledes som den er affattet ved Lov Nr. 255 af 28. Juni 1920, skulde bortfalde fra 1. Juli 1927.

Indenrigsministeren oplyste ved Forelæggelsen, at Besparelsen ved Inddragningen af det nævnte Dyrctidstillæg, der for Tiden udgør 840 Kr. for de Rigsdagsmedlemmer, som bor indenfor 20 Kilometer fra Københavns Hovedbanegaard, i alt 76 Medlemmer, og 1 092 Kr. for dem, der bor udenfor dette Omraade, i alt 149, vil udgøre i alt 162 708 Kr. aarlig.

Ved 1. Behandling anbefalede Lovforslaget af Venstres Ordfører, Hagbart Berg, som en selvfølgelig Konsekvens af det forelagte Tjenestemandsforslag, medens Socialdemokraternes Ordfører, Valdemar Olsen, udtalte, at hans Parti var stemt for, at Rigsdagsmedlemmernes Vederlag gaar ned i samme Forhold, som det vedtages, at Tjenestemændenes Lønninger skal gaa ned, men heller ikke mere. De Konservative, de Radikales og Retsforbundets Ordførere, henholdsvis Ole Bjørn Kraft, A. M. Hansen og Axel Dam, anbefalede Lovforslaget.

15. Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention vedrørende Arbejdstiden i industrielle Virksomheder. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2603].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 42). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 62). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Schrøder, Haurnum, Einer Jensen [Form.], Harald Jensen, Jønson [Sokr.], Trier, Knud Kristensen, Slebsager, S. C. Nørgaard, Hedegaard,

Henrik Jensen, Reedtz-Thott, Drachmann, Dahlgaard og Mads Larsen).

Lovforslaget har samme Indhold som de i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 forelagte Lovforslag herom (se Aarvog for 1924—25, Side 354, og for 1925—26, Side 416), idet det gaar ud paa at bemyndige Regeringen til at ratificere en international Konvention, udfærdiget i Overensstemmelse med det af den internationale Arbejdskonference i Washington i Aaret 1919 vedtagne Udkast til Konvention, hvorved Arbejdstiden i industrielle Virksomheder begrænses til 8 Timer om Dagen og 48 Timer om Ugen.

Det oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget:

at følgende Lande hidtil har ratificeret Konventionen: Bulgarien, Chile, Czekoslovakiet, Grækenland, Indien, Italien, Letland, Rumænien og Østrig — for Italiens, Letlands og Østrigs Vedkommende dog med visse Forbehold —, i Belgien har begge Parlamentets Kamre vedtaget Ratifikation uden Betingelser;

a) Lovforslag om Konventionens Ratifikation er blevet forelagt Parlamenterne i følgende Lande: Argentina, Brasilien, Estland, Frankrig (Forslaget er vedtaget af Deputeretkammeret), Litauen, Nederlandene, Tyskland, Paraguay, Polen, Spanien og Uruguay.

Formanden for Folketingsudvalget i forrige Samling har i en Beretning meddelt, at han ikke havde søgt at faa Forslagene (dette og Forslaget under B. Nr. 16) ført frem til Afstemning under Hensyn til de Forhandlinger, der ventedes ført mellem Arbejdsministrene i de ledende Industrilande angaaende Konventionens Gennemførelse i de forskellige Lande.

En saadan Forhandling fandt Sted i Slutningen af Marts 1926 i London mellem de engelske, franske, tyske og belgiske Arbejdsministre, i hvilken Forhandling deltog Direktøren og Vicedirektøren for det internationale Arbejdsbureau samt en Repræsentant for den italienske Regering. Grundlaget for Forhandlingerne var det, at man søgte at opnaa en fælles Forstaaelse af Konventionen, hvorved forskellige Vanskeligheder for de enkelte Lande ved at ratificere kunde fjernes. Det lykkedes at opnaa Enighed om en Række Ændringer til den tidligere foreliggende Konvention, hvilket gav sig Udtryk i et Communiqué, der maa anses for en Opfordring ogsaa for de øvrige under Arbejdsorganisationen hørende Lande til at ratificere Konventionen, hvorfor Socialministeriet har ansat det for ønskeligt, at ogsaa Danmark ratificerer Konventionen.

16. Forslag til Lov om Arbejdstid for de ved Industri, Haandværk og lignende Virksomheder beskæftigede Arbejdere. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2589].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 42). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 69, jfr. 62). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention vedrørende Arbejdstiden i industrielle Virksomheder (se B. Nr. 15).

Et Lovforslag af samme Indhold som nærværende er tidligere forelagt i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 (se Aarvog for 1924—25, Side 355, og for 1925—26, Side 417).

Lovforslaget er fremsat i Forbindelse med Lovforslaget om Bemyndigelse for Regeringen til at ratificere et paa den internationale Arbejdskonference i Washington i Aaret 1919 vedtaget Udkast til Konvention vedrørende Arbejdstiden i industrielle Virksomheder (se foran under Nr. 15).

17. Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende en ugentlig Hviledag i industrielle Virksomheder. (Socialministeren *Borgbjerg*). [A. Sp. 2605].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 42). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (F. Sp. 79). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Jønson [Skr.], Schrøder, Haurum, Einer Jensen [Form.], Harald Jensen, Trier, Knud Kristensen, Brorsen, Blang, Kyed, Himmelstrup, Drachmann, Reedtz-Thott, Dahlgaard og Mads Larsen).

Lovforslaget gaar, ligesom de i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 forelagte Lovforslag herom (se Aarvog for 1924—25, Side 364, og for 1925—26, Side 417), ud paa at bemyndige Regeringen til at ratificere en international Konvention, udfærdiget i Overensstemmelse med et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Forslag til Konvention angaaende en ugentlig Hviledag i industrielle Virksomheder.

Medens der saavel i Samlingen 1924—25 som i 1925—26 samtidig med det fornævnte Lovforslag blev fremsat et Forslag til Lov om Hviledag i industrielle Virksomheder m. m.

for fuldt ud at imødekomme Konventionens Krav, maa Socialministeriet efter Indholdet af en fra Direktøren for Arbejdsbureauet i Genève indhentet Udtalelse, der aftrykkes som Bilag til Lovforslaget, anse det for muligt at ratificere Konventionen, sely om der ikke straks — samtidig med Ratifikationen — gennemføres Ændringer i den bestaaende Lovgivning til fuldstændig Opfyldelse af Konventionens Krav.

Efter Bemærkningerne til Lovforslaget har følgende Lande hidtil ratificeret Konventionen: Belgien, Bulgarien, Chile, Czekoslovakiet, Estland, Finland, Holland, Indien, Italien, Letland, Polen, Rumænien og Spanien.

18. Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention om Forhyring. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2611].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 42). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 57, jfr. 55). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Forhyring og Mønstring af Skibsmandskab (se B. Nr. 32).

Lovforslaget er af samme Indhold som et i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 fremsat (se Aarvog for 1924—25, Side 375, og for 1925—26, Side 423) og gaar ud paa at bemyndige Regeringen til at ratificere en international Konvention, udfærdiget i Overensstemmelse med det af den internationale Arbejdskonference i Genua i Aaret 1920 vedtagne Udkast til en Konvention om Forhyring. Et til Konventionens Gennemførelse her i Landet sigtende Lovforslag om Skibsmandskabs Forhyring er samtidig forelagt, se B. Nr. 32.

Efter Bemærkningerne til Lovforslaget har følgende Lande hidtil ratificeret Konventionen: Tyskland, Belgien, Bulgarien, Estland, Finland, Italien, Japan, Norge, Polen, Sverige, Australien, Grækenland og Letland.

19. Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Erstatning for Arbejdsløshed i Tilfælde af Skibsforlis. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2613].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 43). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 60). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Forhyring og Mønstring af Skibsmandskab (se B. Nr. 32).

Lovforslaget gaar, ligesom det i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 herom forelagte Lovforslag (se Aarvog for 1924—25, Side 376, hvor Konventionens Indhold er gengivet, og for 1925—26, Side 424), ud paa at bemyndige Regeringen til at ratificere en international Konvention udfærdiget i Overensstemmelse med det af den internationale Arbejdskonference i Genua i Aaret 1920 vedtagne Udkast til Konvention angaaende Erstatning for Arbejdsløshed, forvoldt Søfolk ved Skibsforlis.

Efter Bemærkningerne til Lovforslaget har følgende Lande hidtil ratificeret Konventionen: Belgien, Bulgarien, Spanien, Estland, Italien, Polen, Kanada, Storbritannien og Grækenland.

Til Fyldestgørelse af det i Konventionen indeholdte foreslaas der i det i indeværende Samling forelagte Lovforslag (se B. Nr. 35) forskellige Ændringer i Sømandsloven af 1. Maj 1923.

20. Forslag til Lov om Ratifikation af en international Konvention angaaende tvungent Lægetilsyn med Børn og unge Mennesker beskæftigede om Bord paa Skibe. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2615].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 43). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 58). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Forhyring og Mønstring af Skibsmandskab (se B. Nr. 32).

Lovforslaget er af samme Indhold som et i Samlingerne 1924—25 (se Aarvog 1924—25, Side 377, hvor Konventionens Indhold er gengivet) og 1925—26 (se Aarvog for dette Aar, Side 424) fremsat og gaar ud paa at bemyndige Regeringen til at ratificere en international Konvention, udfærdiget i Overensstemmelse med et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1921 vedtaget Forslag til Konvention angaaende tvungent Lægetilsyn med Børn og unge Mennesker, beskæftigede om Bord paa Skibe.

Efter Bemærkningerne til Lovforslaget har følgende Lande hidtil ratificeret Konventionen: Bulgarien, Spanien, Estland, Indien, Italien, Japan, Letland, Polen, Rumænien, Sverige, Kanada, Finland, Storbritannien og Holland.

21. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 100 af 29. Marts 1924 om Forsørgelse af militære Invalider og saadannes efterladte i de sønderjydske Landsdele. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2585].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 41).

Lovforslaget gaar ud paa, at det i Lov Nr. 100 af 29. Marts 1924 § 38 omhandlede Invalideraad ophæves fra 1. April 1927 at regne. Afgørelsen af de Sager, som ifølge nævnte Lov er henlagt til Invalideraadet, henlægges fra samme Dag til Arbejderforsikrings-Raadet, saaledes at det ved kgl. Anordning bestemmes, hvorledes Raadets sønderjydske Afdeling sammensættes til Behandling af disse Sager. De Sager, som inden 1. April 1927 er indanket for Invalideraadet, paakendes af dette.

Det i Lovforslaget omhandlede Invalideraad er ifølge Loven af 1924 Appellinstans fra Invalidenævnet i Sønderjylland. Administrationskommissionen har foreslaaet, at Appelbehandlingen af disse Sager henlægges til Arbejderforsikrings-Raadets sønderjydske Afdeling, der er oprettet til Paakendelse af Sager vedrørende Ulykkesforsikring og Invalidedeforsikring (civil Invalidedeforsikring) i de sønderjydske Landsdele ifølge Lov Nr. 314 af 28. Juni 1920, § 11, og hvis Sammensætning muligvis i denne Anledning bør undergaa nogen Forandring. Herom udtales i Bemærkningerne, at ligesom der formentlig vedblivende bør gives Krigsinvalidernes Forening Ret til at besætte en Plads i Appeldomstolen, bør man ogsaa for at bevare nogen Kontinuitet i Afgørelserne i hvert Fald som en Overgangsordning lade et af Invalideraadets øvrige Medlemmer tiltræde og — sammen med Repræsentanten for Krigsinvalidernes Forening — ved Behandling af disse Sager erstatte to af de ordinære Medlemmer af Arbejderforsikrings-Raadets sønderjydske Afdeling.

Socialministeren nævnte ved Lovforslagets Fremsættelse, at han har truffet Forberedelser til Ophævelse ved kgl. Anordning af den saakaldte Statens Ulykkesforsikring, ligeledes i Overensstemmelse med Administrationskommissionens Ønsker og efter Ønsker, der ofte har været fremme i Folketingets Finansudvalg. Tilsammen vil disse Spareforanstaltninger betyde en Besparelse af 15 000—20 000 Kr. om Aaret.

22. Forslag til Lov om Krisehjælp til arbejdsløse. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2879—C. Sp. 23].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁴/₁₀ (F. Sp. 158). 1. Beh. ²¹/₁₀ (F. Sp. 590). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. P. Nielsen, Bresemann, Haurum, Jønson, Lundberg [Skr.], Schrøder [Form.], Kragh, Vanggaard, Knud Kristensen, Rudfeld, Rahbek, Sven, Christmas Møller, Dahlgaard og P. Munch). Betænkning (B. Sp. 117) afgiven ⁵/₁₁. (Ordfører: J. P. Nielsen). 2. Beh. ⁹/₁₁ (F. Sp. 1382). 3. Beh. ⁹/₁₁ (F. Sp. 1396). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ¹²/₁₁ (L. Sp. 415). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Ludvig Christensen, Henriette Crone, Gunnar Fog-Petersen, Gregeresen, Hauch, Laurits Knudsen, Thomas Larsen, Laursen, Lyngsie, Carl F. Madsen, Maegaard, Rasmus Nielsen, Stensballe [Form.] og Tvede).

Det forelagte Lovforslag havde følgende Indhold:

Efter § 1 gælder i Tidsrummet fra nærværende Lovs Ikrafttræden og indtil 1. April 1927 følgende særlige Regler angaaende Varigheden af den fortsatte Hjælp:

Medlemmer af en anerkendt Arbejdsløshedskasse, der opbruger eller allerede forinden nærværende Lovs Ikrafttræden har opbrugt deres vedtægtsmæssige Understøttelse og den fortsatte Hjælp, som de har haft Ret til, skal — dog tidligst fra Lovens Ikrafttrædelsesdag — fremdeles være berettigede til efter de derom i øvrigt gældende Regler at oppebære fortsat Hjælp, men derimod ikke Tillægshjælp.

Denne ekstraordinære fortsatte Hjælp kan dog kun ydes i et Tidsrum, der svarer til Halvdelen af det Tidsrum, for hvilket de er berettigede til at oppebære vedtægtsmæssig Understøttelse. Ved Opgørelsen heraf medtages ogsaa den ekstraordinære vedtægtsmæssige Hjælp, som før nærværende Lovs Ikrafttræden er ydet i Henhold til Lov Nr. 90 af 31. Marts 1926 om Krisehjælp til arbejdsløse.

§ 2 bestemmer, at ved Opgørelse af, i hvilket Antal Dage en arbejdsløs indenfor 12 paa hinanden følgende Maaneder har oppebaaret fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør, vil i Tiden efter 1. April 1927 fortsat

Hjælp, som i Medfør af foranstaaende Bestemmelser er ydet vedkommende arbejdsløse, *ikke* være at medregne.

Efter § 3 bortfalder for Medlemmer af anerkendte Arbejdsløsheds-kasser, som har opbrugt deres vedtægtsmæssige Understøttelse, Adgangen til i Medfør af foranstaaende Bestemmelser at nyde fortsat Hjælp, saa snart de efter de gældende Regler paa ny bliver berettigede til at oppebære vedtægtsmæssig Understøttelse eller almindelig fortsat Hjælp. Den Udgift, der som Følge af foranstaaende Bestemmelser paaføres Arbejdsløshedsfonden, refunderes Fonden af Statskassen.

Ved Lov Nr. 90 af 31. Marts 1926 om Krisehjælp til arbejdsløse, se Aarbog 1925—26, Side 268, aabnedes der Arbejdsløsheds-kasserne Mulighed for gennem en Forlængelse med indtil en Trediedel af Antallet af Kassens Understøttelsesdage for vedtægtsmæssig Understøttelse at komme de arbejdsløse til Hjælp under den nuværende Arbejdsløsheds-krise. De Erfaringer, der har været indhøstet i den Tid, der er forløbet siden Lovens Ikrafttræden, har imidlertid vist, at Arbejdsløsheds-kassernes Økonomi i det store og hele ikke har tilladt dem at udnytte Lovens Bestemmelser til Fordel for deres Medlemmer, idet disse, hvis økonomiske Modstandskraft er svækket paa Grund af den nuværende Krisens Langvarighed, ikke er i Stand til at bære de forøgede Medlemsbidrag, som er nødvendige for at muliggøre den i Loven omhandlede Udvidelse af Understøttelsestiden. Dertil kommer, at det af Loven opbyggede Understøttelsessystem administrativt volder Arbejdsløsheds-kasserne og Kommunerne (Hjælpekasserne) betydelige Vanskeligheder. Loven har da ogsaa kun været anvendt af i alt 11 Kasser.

Under Hensyn til foranstaaende mente Ministeriet, at den nævnte Lov ikke har vist sig egnet til at yde de arbejdsløse den Støtte, som de har Krav paa under den nuværende Krise, og mente at burde foreslaa den nævnte Lov erstattet af Bestemmelser, der giver de arbejdsløse Adgang til at oppebære en *ekstraordinær* fortsat Hjælp, efter at den *almindelige* fortsatte Hjælp, som de har Adgang til efter de i Lov Nr. 47 af 4. Marts 1924 indeholdte Bestemmelser, er opbrugt.

Den ved Forslaget foranledigede Merudgift — hvis Størrelse naturligvis vilde afhænge af Arbejdsløshedens Omfang i det kommende Halvaar og af, paa hvilket Tidspunkt en eventuel Stigning i Arbejdsløsheden indtræder — ansloges af Direktoratet for Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen til at udgøre 1,6 Mill. Kr. under Forudsætning af, at Loven traadte i Kraft den 1. November 1926.

Ordførerne for de forskellige Partier ved 1. Behandling var: J. P. Nielsen (Socialdemokraterne), Kragh (Venstre), Sven (Konservative) og Dahlgaard (Radikale).

Udvalget delte sig i 4 Mindretal.

Det *socialdemokratiske* Mindretal tiltraadte Lovforslaget med en Ændring, hvorefter Tillægshjælpen til gifte Medlemmer ogsaa bibeholdes for Hjælpen efter denne Lov.

*Venstre*mindretallet udtalte i Betænkningen, at det kunde ikke give Lovforslaget Tilslutning, og det tilføjede: »Ifølge de Oplysninger, der i Udvalget er givet af Ministeren, har Lov Nr. 90 af 31. Marts 1926 om Krisehjælp til arbejdsløse været benyttet af i alt 14 Arbejdsløshedskasser; 2 239 arbejdsløse, som havde opbrugt saavel den vedtægtsmæssige som den fortsatte Hjælp, har i Henhold til nævnte Lov modtaget yderligere Hjælp af Kasserne. Denne Lovs Værdi er derigennem fastslaaet, den har Gyldighed til 1. April 1927, og Mindretallet ser derfor ingen Anledning til at foretage yderligere Tilføjelser til Arbejdsløshedslovgivningen paa nærværende Tidspunkt. Hertil kommer den almindelige økonomiske og finansielle Situation, som Mindretallet finder det at være Rigsdagens første Pligt at tage Hensyn til, og den tillader ikke at bebyrde Stat og Kommuner med forøgede sociale Udgifter paa en Tid, som med uafviselig Styrke kræver Plads for Deflationens Virkninger ogsaa paa den sociale Lovgivnings Omraader.«

Det *konservative* Mindretal kunde heller ikke tiltræde Lovforslaget, »idet dette afgjort strider mod de Principper, der efter Mindretallets Mening bør lægges til Grund ved Arbejdsløshedslovgivningen. Mindretallet ønsker, at der skabes Mulighed for en Hjælp til de arbejdsløse, der har opbrugt baade deres ordinære og fortsatte Arbejdsløshedsunderstøttelse, men dette vil kunne ske ved det Forslag, der fra det konservative Folkepartis Side blev fremsat i Landstinget i sidste Rigsdagssamling«, hvilket Forslag med en enkelt Ændring Mindretallet fremsatte som Ændringsforslag til Lovforslaget, men tog tilbage ved 2. Behandling. Om det nærmere Indhold af dette Ændringsforslag henvises til Aarbogen for 1925—26, Side 276.

Endelig udtalte det *radikale* Mindretal i Betænkningen, at det kunde tiltræde den til Grund for Lovforslaget liggende Tanke, men stillede to Ændringsforslag: Det første af disse stilledes til Lovforslagets § 1 og gik ud paa i 2. Stykke, sidste Linie, at ændre Ordene »men derimod ikke Tillægshjælp« til: »idet dog denne reduceres med 17 pCt. Det saaledes fremkomne Beløb forhøjes eller formindskes til det nærmeste med 5 delelige Tal.« Dette motiveredes med, at Mindretallet kunde ikke tiltræde »den i Lovforslaget foreslaaede Form

for Understøttelsen, hvorefter dennes Størrelse for Ikke-Forsørgere forbliver den samme som den fortsatte Hjælp, de hidtil har oppebaaret, medens Forsørgernes Understøttelse efter Lovforslaget nedsættes, idet Tillægshjælpen bortfalder. Mindretallet finder det rimeligere, at Nedsættelsen finder Sted i samme Forhold for alle, og foreslaar derfor den fortsatte Hjælp nedsat i Overensstemmelse med Pristallets Fald siden foregaaende Vinter (17 pCt.), saaledes at Forsørgere herefter vil faa en noget højere og Ikke-Forsørgere en noget mindre Understøttelse end efter Lovforslaget. « Det andet Ændringsforslag, til § 3, gik ud paa, at Statskassen kun skulde refundere Arbejdsløshedsfonden Halvdelen af den ved Lovforslaget foraarsagede Udgift.

Ved Afstemningen ved 2. Behandling forkastedes Socialdemokraternes Ændringsforslag med 72 Stemmer mod 52; de Radikales Ændringsforslag til § 1 vedtoges med 84 Stemmer mod 53, medens deres Ændringsforslag til § 3 forkastedes med 53 Stemmer mod 20. — 64 Medlemmer afholdt sig fra at stemme. Lovforslagets Overgang til 3. Behandling vedtoges med 73 Stemmer mod 56, og ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 73 Stemmer mod 62.

I Landstinget udtalte Venstres og de Konservatives Ordførere, henholdsvis Stensballe og Tvede, at de ikke kunde tiltræde Lovforslaget, medens dette anbefaledes af Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere, henholdsvis Ludvig Christensen og Gunnar Fog-Petersen.

23. Forslag til Lov om en midlertidig Ændring i Lov Nr. 47 af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. (Socialminister Borgbjerg). [A. Sp. 2883—C. Sp. 27].

Fremsat i *Folketinget* ¹⁴/₁₀ (F. Sp. 158). 1. Beh. ²¹/₁₀ (F. Sp. 650, jfr. 590). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Krisehjælp til arbejdsløse (se B. Nr. 22). Betænkningen (B. Sp. 11) afgiven ⁵/₁₁. (Ordfører: J. P. Nielsen). 2. Beh. ⁹/₁₁ (F. Sp. 1392). 3. Beh. ⁹/₁₁ (F. Sp. 1409). *Oversendt til Landstinget*. 1. Beh. ¹²/₁₁ (L. Sp. 442, jfr. 415). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Krisehjælp til arbejdsløse (se B. Nr. 22).

Under Hensyn til, at den langvarige Arbejdsløshedskrise maatte antages i meget betydelig Grad at have svækket de arbejdsløses økonomiske Modstandskraft, fandt Socialmini-

steriet det nødvendigt i Medfør af § 31 i Lov Nr. 47 af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. under 14. September 1926 ved en Bekendtgørelse at fastsætte, at den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse, der ydes som fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør, *midlertidig* — for Tiden fra 1. Oktober 1926 til 31. Marts 1927 — ydes med et Beløb, der for Familieforsørgeres Vedkommende svarer til den daglige Understøttelse, som gælder for den vedkommende efter Arbejdsløsheds-kassens Vedtægter, og som for Ikke-Familieforsørgerere svarer til $\frac{2}{3}$ af den vedtægtsmæssige Understøttelse.

Da Ministeriet imidlertid i Betragtning af de økonomiske Vanskeligheder for Landets Kommuner nærede Betænkelighed ved at paalægge dem at bære en Trediedel af denne forøgede Understøttelse — jfr. § 31, Stykke 1, i for-nævnte Lov —, foresloges det i det fremsatte Lovforslag, at den Andel af de ydede ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelser, som Kommunerne efter Loven faar refunderet af Arbejdsløshedsfonden, forhøjes fra to Trediedele til tre Fjerdedele, for saa vidt angaar *samlige* de Understøttelser, som Kommunerne udbetaler for Tiden fra 1. Oktober 1926 til 31. Marts 1927. Herigennem antoges der at ville blive ydet Kommunerne *fuld* Dækning for deres Udgifter til den forannævnte Forhøjelse af den fortsatte Hjælp.

Den Merudgift for Arbejdsløshedsfonden, som derved vilde medføres, ansloges til at udgøre 472 000 Kr. Statens Refusion vilde stige med 236 000 Kr.

Det af Folketinget nedsatte Udvalg delte sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Socialdemokraterne og de Radikale) indstillede Lovforslaget uforandret til Vedtagelse, medens *Mindretallet* (Venstre og Konservative) udtalte i Betænkningen: Mindretallet »erkender fuldt ud Nødvendigheden af, at der gennemføres Foranstaltninger til Lettelse af de Byrder, der — ogsaa paa Grundlag af bestaaende Lovgivning — paahviler Kommunerne. Lovforslaget er imidlertid foranlediget ved, at Socialministeren gennem Cirkulære af 14. September d. A. uden at have parlamentarisk Grundlag derfor» (hvorved sigtes til, at Cirkulæret udstedtes mod »C-Nævnets« Flertalsindstilling, idet kun de socialdemokratiske Medlemmer af Nævnet stemte for det) »har øget den ekstraordinære Under-

støttelse til arbejdsløse, og det til Trods for, at ikke blot Statskassen og de kommunale Kasser, men ogsaa Arbejdsløshedsfonden i Forvejen var overbelastede. Mindretallet finder det derfor ikke forsvarligt at følge den i Lovforslaget anviste Vej. Hertil kommer, at den foreslaaede Lettelse, fordelt paa samtlige Kommuner, vil betyde forholdsvis lidt, og at den vil øge det i Forvejen ret store administrative Besvær, som Forvaltningen af Arbejdsløshedslovgivningen paalægger Kommunerne.«

Ved 3. Behandling vedtoges Lovforslaget med 73 Stemmer mod 63.

Ved 1. Behandling i Landstinget indtog de forskellige Partiordførere de samme Standpunkter, som havde fundet Udtryk i Folketingsudvalgets Betænkning.

24. Forslag til Lov om Mægling i Arbejdsstridigheder. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2939].

Fremsat i *Folketinget* 15/10 (F. Sp. 200).

Den af Socialministeriet under 5. Maj 1925 nedsatte Kommission til Behandling af Spørgsmaalet om en Nyordning af Arbejdsforholdet og de dermed forbundne Spørgsmaal — den saakaldte „Arbejdskommission af 1925“ — afgav i September Maaned 1926 sin 1. Betænkning, der behandler Spørgsmaalet om Mægling og Voldgift i Interessestridigheder.

Paa Grundlag af Betænkningen fremsatte Socialministeren derefter Lovforslaget, der i det væsentlige opretholder Ordningen efter den nugældende Forligsmandslov af 21. December 1921, hvis Gyldighed efter den seneste Forlængelseslov af 31. Marts 1926 udløber 1. December 1926.

I Lovforslaget er indsat de af den samlede Arbejdskommission tiltraadte Ændringer, en af et Flertal paa 24 Medlemmer foreslaaet Tilføjelse til Lovens § 4 samt en af et Mindretal paa 12 Medlemmer foreslaaet Ændring af Lovens § 6, 1. Stykke, hvilken Ændring subsidiært er tiltraadt af yderligere 12 Medlemmer. De øvrige af Kommissionen foreslaaede Ændringer har Ministeriet under Hensyn til de Betragtninger, som i Kommissionen fra forskellig Side er gjort gældende imod dem, ikke ment at burde foreslaa optaget i Loven.

De Punkter, paa hvilke Lovforslaget adskiller sig fra den gældende Forligsmandslov, er følgende:

I § 1 er foreslaaet — som Lovfæstelse af, hvad der allerede nu sker —, at Socialministeren efter Indstilling af

»Den faste Voldgiftsret« for 3 Aar ad Gangen udnævner en Stedfortræder for Forligsmændene. Genudnævnelse kan finde Sted.

Efter Forslag af hele Kommissionen foreslaas i § 4 indsat et nyt Stykke, hvorefter Forligsmanden kan tilbagevise Sager til ny Forhandling mellem Parterne. Bestemmelsen lyder saaledes:

»Hvis Forligsmanden under en Mægling faar den Opfattelse, at de mellem Parterne verserende Stridsspørgsmaal eller en Del af disse enten ikke har været undergivet nogen egentlig Realitetsforhandling mellem Parterne eller paa Grund af deres specielle faglige Karakter bør søges forhandlet til Ende direkte mellem Parterne, kan Forligsmanden forlange saadan Forhandling optaget og nægte at fortsætte Mæglingen, forinden denne Forhandling har fundet Sted. Forligsmanden bestemmer Tidsfristen, inden hvis Udløb Forhandlingerne skal være afsluttede.«

Ligeledes i § 4 foreslaas indsat et nyt sidste Stykke saalydende: »Forligsmanden bestemmer efter Samraad med Parterne Fristen for Afgivelse af Svar paa Mæglingsforslaget med Hensyn til Vedtagelse eller Forkastelse.« Dette Forslag, om hvilket der ikke var Enighed i Kommissionen, idet det kun stillede af et Flertal paa 24 Medlemmer, er i Virkeligheden kun en Lovfæstelse af den nuværende Praksis, og naar Mindretallet af Kommissionen ikke gik med til Forslaget, var Grunden, at dette Mindretal ønskede lovbestemt, at Forhandlerne skal møde med Mandat til endeligt at slutte en Konflikt, hvorom Ministeren altsaa ikke har stillet Forslag.

Den sidste Ændring, der foresloges af et Mindretal paa 12 Medlemmer af Kommissionen, men subsidiært tiltraadtes af andre 12 (Arbejderrepræsentanterne), angaar Oplysningspligt, dels for Organisationerne, dels for Virksomheder, der berøres af en faglig Konflikt. Bestemmelserne, der foreslaas indsat i § 6, lyder saaledes:

»Til fornøden Orientering af Forligsmændene har Forligsinstitutionen Ret til at afkræve Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer saavel som Enkeltvirksomheder enhver Oplysning vedrørende Arbejds- og Lønningsforholdene indenfor de forskellige Fag og Enkeltvirksomheder. For saa vidt

det under Forsøget paa at forebygge eller bilægge en Arbejds-konflikt af Forligsmanden findes ønskeligt til Bedømmelse af den foreliggende Strid, er Forligsinstitutionen endvidere berettiget til at afkræve interesserede Organisationer og Enkeltvirksomheder Oplysninger til Belysning af de økonomiske Vilkaar, hvorunder de paagældende Erhverv eller Fag virker.

Skønner Forligsmanden, at en offentlig Udtalelse angaaende visse faktiske Forhold vil bidrage til en fredelig Bilæggelse af en Arbejdsstrid, kan han fremkomme med en saadan Udtalelse. Han er saaledes ved Offentliggørelsen af et Mæglingforslag berettiget til at begrunde Forslaget ud fra de for Forligsinstitutionen i Striden foreliggende Oplysninger.

Det paahviler Forligsmanden at drage Omsorg for, at Oplysningerne indhentes og anvendes saaledes, at der ikke herved tilføjes Erhverv eller Virksomheder Skade med Hensyn til deres Konkurrencevilkaar.«

25. Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Sømænds Forhyringskontrakt. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 3059].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{11}$ (F. Sp. 1089).

Lovforslaget gaar ud paa at bemyndige Regeringen til at ratificere en international Konvention, udfærdiget i Overensstemmelse med et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1926 enstemmigt vedtaget Forslag til Konvention angaaende Sømænds Forhyringskontrakt.

Konventionen er gengivet i Bemærkningerne til Lovforslaget, og dens Fordringer vil kunne fyldestgøres ved nogle mindre Ændringer i Sømændsloven af 1. Maj 1922. Disse er foretaget i det af Erhvervsministeren i indeværende Rigsdagssamling for Rigsdagen forelagte Forslag til Lov om Ændring i nævnte Lov (se B. Nr. 35).

26. Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Sømænds Hjemsendelse. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 3069].
Fremsat i *Folketinget* $\frac{3}{11}$ (F. Sp. 1089).

Ved Lovforslaget bemyndiges Regeringen til at ratificere en international Konvention, udfærdiget i Overensstemmelse med et af den internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1926 med 76 Stemmer mod 22 vedtaget Forslag til Konvention angaaende Sømænds Hjemsendelse, der er optaget i Bemærkningerne til Lovforslaget, og hvis Fordringer ligesom ved Konventionen om Forhyringskontrakt søges fyldestgjort ved nogle mindre Ændringer i Sømændsloven af 1. Maj 1922 (se B. Nr. 35).

27. Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Børns Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2777].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 32). 1. Beh. $\frac{27}{10}$ (L. Sp. 240). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Marie Christensen, Frøkjær, Gregersen, A. P. Hansen, Hauch, Marie Hjælmer, Johannes Jensen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, Josiassen, Carl F. Madsen, Rasmus Nielsen, Stegger Nielsen, Inger Gautier Schmit [Form.], og Tvede).

Lovforslaget er enslydende med det i Rigsdagssamlingen 1925—26 forelagte (se Aarbog 1925—26, Side 426).

Følgende Lande har hidtil ratificeret Konventionen: Østrig, Bulgarien, Estland, Irland, Italien, Japan, Polen, Sverige og Czekoslovakiet.

28. Forslag til Lov om Lærlingeforholdet. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2753].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 32). Tilbagetaget af Sundhedsminister *Rubow* $\frac{26}{1}$ (L. Sp. 551). Genoptaget af *Laurits Knudsen* $\frac{26}{1}$ (L. Sp. 552). 1. Beh. $\frac{23}{3}$ (L. Sp. 883).

Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Birke, Andrea Brochmann, Bunch, J. V. Christensen, Marie Christensen, Henriette Crone, Fink, Gregersen, H. P. Jensen, Johannes Jensen, Laurits Knudsen, Thomas Larsen, Carl F. Madsen og Wildner).

Lovforslaget er fremsat af Socialminister Borgbjerg i den Skikkelse, hvori Folketinget vedtog det ved 3. Behandling med 71 Stemmer (Socialdemokrater og Radikale) mod 60 (Venstre og Konservative) den 18. Marts 1926, se Aarbog 1925—26, Side 427.

Dog er der foretaget enkelte uvæsentlige Ændringer, som man har ment at burde foreslaa for at fjerne eventuelle Misforstaaelser.

Lovforslaget blev taget tilbage af Sundhedsminister Rubow, da han paa de væsentligste Punkter ikke kunde tiltræde de foreslaaede Ændringer i den gældende Lov. Det blev genoptaget af Laurits Knudsen (S.). Ved 1. Behandling var Partiernes Stilling overfor Lovforslaget som i Folketinget, idet det blev anbefalet af Socialdemokraternes Ordfører Carl F. Madsen, medens Venstres og de Konservatives Ordførere, henholdsvis Johannes Jensen og Wildner, udtalte deres Betænkelighed ved flere af dets Bestemmelser; paa de Radikales Vegne udtalte Aubeck i det hele Tilfredshed med Lovforslaget, om han end paa enkelte Punkter ønskede Ændring deri. Ministeren gentog, at han ikke kunde modtage Lovforslaget i den foreliggende Skikkelse, men var villig til at yde et Udvalg om det al mulig Hjælp.

29. Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Landarbej- deres Forenings- og Organisationsret. (Socialminister Borgbjerg). [A. Sp. 2775].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 32). 1. Beh. $\frac{27}{10}$. (L. Sp. 248, jfr. 240). Henvist til Udvalget om Forslag til Lov angaaende Ratifikation af en international Konvention angaaende Børns Beskæftigelse ved Landbrugsarbejde (se B. Nr. 27).

Lovforslaget er enslydende med det i Rigsdagssamlingen 1925—26 forelagte (se Aarvog 1925—26, Side 425).

Følgende Lande har hidtil ratificeret Konventionen: Tyskland, Østrig, Bulgarien, Chile, Estland, Finland, England, Holland, Indien, Irland, Italien, Letland, Polen, Sverige og Czekoslovakiet.

30. Forslag til Lov om Tillæg til Lov af 30. Juni 1922 om Lukketid for Butikker og Lagre m. v. (Socialminister *Borgbjerg*). [A. Sp. 2779].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 32). 1. Beh. $\frac{27}{10}$ (L. Sp. 248). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Aubeck, Bunch, Hauch, Albert Jensen, Johannes Jensen, M. C. Jensen, Knop, Laurits Knudsen, Olga Knudsen, Thomas Larsen, Jørgen Møller, Henrik Nielsen, Inger Gautier Schmit, C. F. Sørensen og Wildner).

Det i Aar fremsatte Lovforslag er overensstemmende med det i forrige Samling fremsatte, hvorfor der henvises til Aarvog for 1925—26 Side 435.

Ved 1. Behandling henvistes Lovforslaget uden Omtale til et Udvalg paa 15 Medlemmer.

31. Forslag til Lov om Postsparevirksomhed. (Minister for offentlige Arbejder *Fris-Skotte*). [A. Sp. 2249].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 45). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 69). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bjerring [Form.], Knud Hansen [Skr.], F. K. Madsen, A. C. Mortensen, Hans Nielsen, Gustav Pedersen, Himmelstrup, Søren Svendsen, Kr. Kristensen, Aksel Jensen, Rahbek, Sven, Johannes Lou, Rasmus Rasmussen og Zahle).

Lovforslaget har samme Indhold som det i forrige Samling forelagte Lovforslag om samme Emne (se Aarvog for 1925—26, Side 408).

32. Forslag til Lov om Forhyring og Mønstring af Skibsmandskab. (Erhvervsminister *Stauning*). [A. Sp. 2663].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 43). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 55). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (P. Andersen [Form.], Haurum, F. K. Madsen, Ludvigsen, N. P. Nielsen [Skr.], Sundbo, Rudfeld, Vanggaard, Samuelson, Kr. Kristensen, Elgaard, Hendriksen, Larsen-Badse, Niels Petersen og Steen).

Lovforslaget har samme Indhold som det Forslag, der fremsattes i forrige Samling, og som tilsigtede en Simplificering af Mønstrings- og Forhyringsvæsenet og en Overgang for dette Erhverv som for andre til den saakaldte offentlige Arbejdsanvisning. Om Lovforslagets nærmere Indhold se Aarvog for 1925—26, Side 398.

33. Forslag til Lov om Aktieselskaber. (Erhvervsminister *Stauning*). [A. Sp. 2617].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 43). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 54). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gustav Pedersen [Form.], Lundberg [Skr.], A. C. Mortensen, Hans Nielsen, N. P. Nielsen, Valdemar Olsen, C. O. Pedersen, Pinholt, Rytter, Elgaard, Himmelstrup, Sven, Hendriksen, Nis Nissen og Zahle).

Lovforslaget er enslydende med det i forrige Samling fremsatte, se Aarvog for 1925—26, Side 386.

I sin Fremsættelsestale erklærede Ministeren sig villig til i Udvalget at deltage i Forhandling vedrørende Forslag til Ændringer i Lovforslaget, der blev foreslaaet for det i forrige Samling nedsatte Udvalg igennem en fælles Henvendelse fra Erhvervene (Grosserer-Societetets Komité, Provinshandelskammeret, Fællesrepræsentationen for Dansk Industri og Haandværk, Industriraadet og Dansk Dampskibsrederiforening).

34. Forslag til Lov om Støtte for dansk Erhvervsliv. (Erhvervsminister *Stauning*). [A. Sp. 2885].

Fremsat i *Folketinget* 14/10 (F. Sp. 139). 1. Beh. 18 20/10 (F. Sp. 272 og 358). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Trier, Fr. Andersen [Holbæk A.] [Sekr.], J. P. Jensen, Hans Nielsen, Lundberg, Einer Jensen [Form.], Slesbager, Brorsen, J. C. A. Larsen, Himmelstrup, Drachmann, Larsen-Badse, Strøm, Dahlggaard og P. Munch.) Betænkning (B. Sp. 13) afgiven 5/11. (Ordfører: Trier). 2. Beh. 6/11 (F. Sp. 1272). Overgaaet til 3. Behandling.

Lovforslagets Formaal er, som angivet i Titelen, at yde Støtte til det danske Erhvervsliv, navnlig for derigennem at søge den herskende Arbejdsløshed afhjulpet. Der var ved Lovforslagets Fremsættelse henimod 50 000 arbejdsløse, et paa den Aarstid overordentlig højt Arbejdsløshedstal, og det maatte befrygtes, at det vilde stige i Vinterens Løb. Selv om denne Arbejdsløshed antages at skyldes flere samvirkende Omstændigheder, er Regeringen dog gaaet ud fra, at Hovedaarsagen dertil er den foreliggende Erhvervskrise, og Regeringen har derfor ment at maatte foreslaa Foranstaltninger sigtende til at fremme Erhvervslivet og faa Produktionen forøget. Dette Spørgsmaal er drøftet indenfor Socialministeriets Arbejdsudvalg, der har afgivet en Betænkning, og paa Grundlag af denne i Forbindelse med en Række Henvendelser til Regeringen fra forskellige Grene af Erhvervslivet er Lovforslaget derefter udarbejdet ved Samarbejde mellem flere Ministerier. I dets § 1 bemyndiges Regeringen da til, hvor ikke andet er fastsat, for Tiden indtil den 1. April 1928, til Støtte for Erhvervslivet at iværksætte de i de følgende Paragraffer angivne midlertidige Foranstaltninger. Disse falder i 5 Afsnit, af hvilke Afsnit I har til Overskrift *Industri og Haandværk, Søfart m. v.*

Den første Paragraf i dette Afsnit, § 2, bygger paa den i sidste Rigsdagssamling vedtagne Lov af 31. Marts 1926 om Foranstaltninger til Opretholdelse af Arbejdet i kriseramte Virksomheder. Ved denne stilledes der for Finansaaret 1926—27 4 Mill. Kr. til Ministerens Raadighed til Ydelse af *Laan til Erhvervsvirksomheder*, der var vanskeligt stillede overfor udenlandsk Konkurrence. Det oplyses, at

indtil Begyndelsen af Oktober 1926 var der indkommet Andragender om Kriselaan paa ialt ca. $6\frac{1}{2}$ Mill. Kr., hvoraf der er bevilget ca. $1\frac{3}{4}$ Mill. Kr., medens Andragender til et noget mindre Beløb er afslaaet. Andragender til Beløb i alt ca. 3,1 Mill. Kr. er endnu ikke færdigbehandlet; herunder falder Henvendelser fra en Del Tekstilfabrikker, hvis Andragender er skønnet at burde afgøres samtidig efter Foretagelse af visse nærmere Undersøgelser. Da de hidtil ydede Laan kan antages at have bidraget til at holde forskellige Virksomheder i Gang, som ellers rimeligvis havde maattet standse eller dog indskrænke Beskæftigelsen, og da der indenfor Dele af Erhvervslivet synes at gøre sig betydelig Interesse gældende for de paagældende Laan, foreslaas Ordningen udvidet til at omfatte Finansaaret 1927—28, saaledes at det ved Loven af 31. Marts 1926 til Raadighed stillede Beløb samtidig suppleres med yderligere 4 Mill. Kr., og det foreslaas derhos efter de indvundne Erfaringer, at Adgangen til Ydelse af Laan ikke afskæres i Tilfælde, hvor tilstedeværende Vanskeligheder skyldes andre ekstraordinære Forhold end udenlandsk Konkurrence. Laanene ydes og Midlerne dertil tilvejebringes efter de i Loven af 31. Marts 1926 fastsatte Regler.

I § 3 foreslaas det, delvis i Henhold til det foran nævnte Arbejdsudvalgs Betænkning, at Ministeren for Industri, Handel og Søfart kan indenfor et samlet Beløb af 20 Mill. Kr. yde *Garanti for Laan*, der optages af Erhvervsvirksomheder med det Formaal for Øje at gøre dem mere produktions- og konkurrencedygtige ved at indføre forbedret Teknik, hensigtsmæssige Omlægninger af Driften, eventuelt i Forbindelse med velunderbyggede Koncentrationer og lign. Garantien ydes fortrinsvis for bestaaende Virksomheder, men kan dog ogsaa indenfor et Beløb af 5 Mill. Kr. ydes for nye Virksomheder, for saa vidt disse skønnes at frembyde et forsvarligt Grundlag for Optagelse af nye Fabrikationer her i Landet eller af Fabrikationer, der ikke kan antages at ville paaføre bestaaende danske Virksomheder en usund Konkurrence. Indenfor Garantens Beløb er Ministeren beføjet til at bistaa de laansøgende Virksomheder med Hensyn til Tilvejebringelsen af den nødvendige Kapital. Garan-

tierne ydes efter Forhandling med de interesserede Erhvervsorganisationer.

Lovforslagets § 4 sigter til en Udvidelse af den allerede eksisterende Støtte fra Statens Side gennem *Ydelse af Eksportgarantier*. Paa Finansloven for 1926—27 er Bemyndigelse givet til saadanne Garantier indtil et Beløb af 20 Mill. Kr., saavel Industri- som Landbrugseksport. Da der synes at være Trang til større Beløb, foreslaas efter Anbefaling af et af Erhvervsministeriet nedsat Udvalg, som gennemgaar de foreliggende Sager af denne Art, at Ministeren kan indenfor et Beløb af 40 Mill. Kr. (heri indbefattet tidligere Bemyndigelser til Ydelse af Eksportkredit) støtte Eksporten af danske Produkter ved Ydelse af Garanti for Eksportørers Tratter og for Tab ved Udsendelse af Varer i Konsignation m. v. Garanti kan efter Omstændighederne allerede ydes under Forberedelserne til Eksporten, ligesom Ministeren er bemyndiget til indenfor Garantians Beløb at bistaa de laansøgende Virksomheder med Hensyn til Tilvejebringelsen af den nødvendige Kapital.

Derhos foreslaas i § 5 en Udvidelse af den Ministeren ved Lov af 31. Marts 1926 § 5 givne Bemyndigelse til efter Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg at stille et ikke nærmere angivet Beløb til Raadighed til Støtte for Bestræbelser for *Oparbejdelse af industriel eller haandværksmæssig Eksportvirksomhed* gennem Udsendelse af Katalogmateriale, Konsulentvirksomhed og lign. Efter Lovforslagets § 5 kan Ministeren indenfor et Beløb af $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. yde Støtte til Undersøgelse af *nye Afsætningsmuligheder* for danske Produkter og til Propaganda for Afsætningen af disse Produkter under de forskellige Former, hvorunder dette kan ske (Udsendelse eller Oprettelse af Konsignations- og Prøvelagre, Demonstrationer af Produkternes Egenskaber i Brug, Deltagelse i eller Iværksættelse af særlige Udstillinger, Foranledning af Studiebesøg her i Landet og Udsendelse af egnede Reklamer m. v.), til Ydelse af teknisk og kommerciel Vejledning samt til Iværksættelse eller Fuldførelse af særlige Forsøg og Prøver, alt for saa vidt de paagældende Foranstaltninger kan antages at være egnede til at skabe nye Erhvervs- og Beskæftigelsesmuligheder, som uden saadan Støtte ikke vilde opnaas.

I Lovforslagets § 6 er optaget Bestemmelser af lignende Karakter som dem, der indeholdtes i det i Fjor af Ministeren forelagte Lovforslag, men ikke vedtoges, om *Tilskud til Industrier til Forøgelse af Arbejdernes Antal*, idet Ministeren kan efter § 6 til Opretholdelse eller Udvidelse af Beskæftigelsen i Erhverv eller Fag, der som Følge af udenlandsk Konkurrence eller andre ekstraordinære Forhold er ramt af en omfattende Arbejdsløshed, indenfor et samlet Beløb af 15 Mill. Kr. yde Tilskud til vedkommende Erhverv, Fag, Branche eller Enkeltvirksomhed, for saa vidt der herved skønnes at opnaas Udsigt til en til Tilskuddet svarende Forøgelse af Beskæftigelsen, der ellers ikke vilde naas. Den nærmere Fordeling af bevilgede Tilskud sker efter Ministerens Bestemmelse gennem de interesserede Organisationer. Tilskuddet kan stilles i Forhold til Antallet af de Arbejdere, der paa Grundlag af Tilskuddet sættes eller holdes i Arbejde, til det samlede Antal af beskæftigede Arbejdere i vedkommende Erhverv, Fag, Branche eller Virksomhed, eller paa anden tilsvarende Maade, dog at Tilskuddet sammenlagt sædvanlig ikke maa overstige 2 Kr. pr. Normalarbejdsdag for de Arbejdere, der paa Grundlag af Tilskuddet sættes eller holdes i Arbejde. Saafremt der til Arbejdet aldeles overvejende anvendes Materialer, der tilvirkes her i Landet, eller hvor andre særlige Omstændigheder taler derfor, kan Tilskuddet forhøjes til 3 Kr. pr. Normalarbejdsdag. Nærmere Bestemmelser angaaende Vilkaar for Ydelse af Tilskud med Hensyn til de paagældende Fags eller Virksomheders Udbytteudbetaling, Prisberegning m. v. vil være at fastsætte efter Samraad med det nedenfor i § 8 nævnte Raad.

Efter § 7 kan Ministeren til Virksomheder, der foretager Foranstaltninger af den i § 3 nævnte Art, indenfor et samlet Beløb af 2 Mill. Kr. yde et *Tilskud paa indtil 20 pCt. af Anskaffelsesprisen for Maskiner, Redskaber og Materialer*, naar disse aldeles overvejende er tilvirket her i Landet, og Forholdet i øvrigt skønnes at gøre det betydningsfuldt for Beskæftigelsen indenfor dansk Erhvervsliv, at disse Leverancer sikres dansk Erhvervsvirksomhed, og dette ellers ikke vilde kunne ske.

Til at bistaa Ministeren med Hensyn til Iværksættelsen af de i §§ 6 og 7 omhandlede Foranstaltninger til midlertidig

Støtte for dansk Erhvervsliv samt at følge Udviklingen og overvaage Mulighederne for paa anden Maade at støtte og opnaa Fremgang for Erhvervslivet under de forhaandenværende Vanskeligheder nedsætter Ministeren efter Lovforslagets § 8 efter Forhandling med Erhvervenes Organisationer indenfor Arbejdsgivere og Arbejdere *et Raad*, bestaaende af Repræsentanter for disse Organisationer og for saadanne andre Interesser, som skønnes at burde repræsenteres. De nærmere Regler for Raadets Virksomhed fastsættes af Ministeren for Industri, Handel og Søfart. De med dets Virksomhed forbundne Udgifter bevilges paa Finansloven.

Lovforslagets § 9 gaar ud paa, at Bestemmelsen i § 1³, næstsidste Stykke, i Loven om Indkomst- og Formueskat til Staten af 10. April 1922, hvorefter der i visse Tilfælde gives *Selskaber Nedsættelse i Indkomstskatten* med $\frac{1}{4}$, ændres for Skatteaaret 1927—28 saaledes, at Nedsættelsen for dette Skatteaar gives med Halvdelen.

Efter § 10 skal de i Henhold til Lovens Afsnit I ydede Laan eller Garantier afvikles inden den 1. April 1933, medmindre Tilslutning fra Rigsdagens Finansudvalg til Afgivelser herfra maatte foreligge.

Afsnit II omhandler *Landbruget*, og § 11 gaar da først ud paa, at Landbrugsministeren kan indenfor et samlet Beløb af 10 Mill. Kr. yde *Laan og Tilskud til Grundforbedringsarbejder*, saaledes at $\frac{4}{5}$ af det til de enkelte Arbejder bevilgede Beløb ydes som Laan, Resten som Tilskud. Af de bevilgede 10 Mill. Kr. kan saa stort et Beløb, som Landbrugsministeren finder formaalstjenligt, anvendes til de i Lov Nr. 73 af 31. Marts 1926 ommeldte Grundforbedringsarbejder efter de i samme Lov givne Regler, dog at det til de enkelte Arbejder bevilgede Maksimumsbeløb fastsættes til 5 000 Kr., hvoraf altsaa 4 000 Kr. ydes som Laan, 1 000 Kr. som Tilskud. Samtidig ændres Lov Nr. 73 af 31. Marts 1926 om Grundforbedringslaan saaledes, at $\frac{1}{5}$ af de til de enkelte Arbejder bevilgede Beløb ydes som Tilskud og Resten som Laan. Resten af den bevilgede Sum anvendes som Laan og Tilskud efter det i denne Paragrafs 1. Stk. fastsatte Forhold til Kommuner til Gennemførelsen af større

Afvandingsarbejder eller til Selskaber, der har til Formaal at foretage Afvanding, Mergling eller Nykultur af Medlemmernes Jorder, og hvis Medlemmer hæfter solidarisk. Disse Laan forrentes med 5 pCt. p. a. og afdrages i Løbet af 10 Aar med $\frac{1}{10}$ aarlig.

Indenrigsministeriets eller Amtsraadets Samtykke udkræves ikke til de i denne Lov og Lov Nr. 73 af 31. Marts 1926 omhandlede Kommunegarantier eller Kommunelaan.

I § 12 foreslaas det at indføre visse *Lempelser* i den gældende Lovgivning om *Udlaan til Driftslaaneforeninger*, idet det fastsættes, at for saa vidt der som Følge af Udlaan til Medlemmer af Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere ved Slutningen af Regnskabsaarene 1926—27 og 1927—28 fremkommer Underskud, bæres uanset de i Vedtægterne indeholdte Bestemmelser Halvdelen af det Underskud, der hidrører fra Tab paa Udlaan til Medlemmer, af Stats-Laanefonden eller Statskassen og udbetales kontant til Foreningen eller afskrives paa Gælden til Stats-Laanefonden efter Finansministerens nærmere Bestemmelse. I øvrigt fordeles og indkræves Underskuddet hos Medlemmerne efter nærmere i Vedtægterne fastsatte Regler. I det af nærværende Lov omfattede Tidsrum kan der til Driftslaaneforeningerne ydes Laan af samme Størrelse som den tegnede Garantikapital. Laanene, hvis Størrelse i øvrigt fastsættes af Landbrugsministeren, er afdragsfri i et Aar og afdrages derefter med $\frac{1}{10}$ aarlig. For de i December Termin 1926—Juni Termin 1928 forfaldne Renteydelser nedsættes Renten til $3\frac{1}{2}$ pCt. aarlig.

Endelig bestemmer § 13, at der ydes *Husmænd*, som af Statskassen, Stats-Laanefonden eller Jordfonden har erholdt Laan i Henhold til de gældende Bestemmelser om Oprettelse af Husmandsbrug, Henstand med Betalingen af de i 11. December Termin 1926, 11. Juni Termin 1927, 11. December Termin 1927 og 11. Juni Termin 1928 forfaldende Afdrag paa Laanene, saaledes at Løbetiden for de paagældende Laan forlænges med en Periode svarende til det Tidsrum, hvori Henstanden ydes.

Afsnit III, § 14, omhandler *Boligbyggeri*, med Hensyn til hvilket foreslaas, at det i Lov Nr. 86 af 31. Marts 1926 fastsatte Maksimumsbeløb for Støtte til Boligbyggeri, 20 Mill. Kr., forøges med 7 Millioner til 27 Mill. Kr., samt at den i Loven af 1926 fastsatte Tidsgrænse 1. April 1927, under hvilken der højst maatte gives Laanetilsagn til Beløb 15 Mill. Kr., ændres til 1. Februar 1927. Det oplystes nemlig, at der allerede ved Lovforslagets Fremsættelse var disponeret over 15 Millioner.

Afsnit IV, §§ 15—16: *Andre Foranstaltninger til Modvirkning af Arbejdsløsheden*, omfatter Iværksættelse af offentlige Arbejder. Flertallet af Socialministeriets Arbejdsudvalg havde foreslaaet en Fornyelse af Loven af 1. December 1925 om Foranstaltninger mod Arbejdsløsheden med enkelte Ændringer. I Overensstemmelse hermed foreslog Ministeren i § 15, at der stilles 16 Mill. Kr. til Raadighed til *Udlaan* til Foretagelse af Arbejder, der iværksættes i Tiden mellem den 1. Oktober 1926 og 1. Juni 1927 af Kommuner eller private Institutioner, der nyder offentlig Støtte, eller undtagelsesvis, med Tilslutning af det i Lov af 4. Marts 1924 § 35, Stk. 3, Punkt c. omhandlede Nævn, andre private Institutioner eller Sammenslutninger. Af dette Beløb skal indtil 10 Mill. Kr. kunne anvendes til Ikke-Nødhjælpsarbejder. I Forhold til Loven af 1925 er der den Forandring i Forslaget, at Renten er sat til 5 pCt. i Stedet for 5½ pCt. Laanene udredes af Statskassen i Stedet for af Arbejdsløshedsfonden, da denne neppe kan ventes at have likvide Midler til at staa i Forskud for. I øvrigt følges Reglerne i Loven af 1925.

§ 16, der omhandler *Tilskud* til Bestridelse af Udgifterne ved Anskaffelse af Materialer til Arbejder, følger Reglerne i Loven af 1925 § 2, dog at Tilskudsbeløbet for saa vidt angaar Ikke-Nødhjælpsarbejder er forhøjet til 3 Mill. Kr., hvorhos Maksimum af det ekstraordinære Tilskud, der eventuelt kan ydes Arbejdsløshedsfonden af Statskassen, forhøjes til 4 Mill. Kr. Slutningsbestemmelsen i § 2 i Loven af 1925 om, at Tilskuddene skal godtgøres Statskassen af Arbejdsløshedsfonden, naar denne har naaet en Størrelse af 30 Mill. Kr., er udeladt af Hensyn til, at Lovforslaget foreslaar en særlig Kriseafgift.

Afsnit V foreslaar en *ekstraordinær Kriseafgift paa Formue*, efter Ministerens Udtalelse særlig beregnet paa den passive Formue. Herom foreslaas i §§ 17—22:

§ 17. Skattepligtige Personer, der for Skatteaaret 1926—27 ansættes til Formueskat til Staten efter Reglerne i Lov Nr. 149 af 10. April 1922, udreder paa Grundlag af nævnte Skatteansættelse — foruden Formueskat efter nævnte Lov — en særlig Kriseafgift til Staten af den Del af den skattepligtige Formue, der overstiger 50 000 Kr.

Afgiften svares efter nedenstaaende Skala:

Af Formuer paa

- over 50 000 men ikke over 100 000
svares 0 Kr. af de første 50 000 og 0,5 pCt. af Resten,
- over 100 000 men ikke over 200 000
svares 250 Kr. af de første 100 000 og 0,75 pCt. af Resten,
- over 200 000
svares 1 000 Kr. af de første 200 000 og 1 pCt. af Resten.

§ 18. I Tilfælde, hvor den skattepligtige Formue helt eller delvis bestaar i fast Ejendom, beliggende her i Landet, skal der ved Beregningen af Afgiften efter nærværende Lov gives en særlig Nedsættelse i Formuen svarende til 15 pCt. af den Værdi, hvortil den paagældende faste Ejendom er ansat ved den almindelige Formuebeskatning. For saa vidt den Ejendom, for hvilken saadant Fradrag gives, er erhvervet efter 1. Januar 1922 eller de til Ejendommen hørende Bygninger i deres Helhed er opført efter nævnte Tidspunkt, og det derhos godtgøres, at Ejendommen siden 1. April 1926 helt eller delvis benyttes til Agerbrug, Skovbrug, Industri, Handel, Haandværk, Fabrikdrift eller anden Erhvervsvirksomhed, herunder dog ikke Udleje til Beboelse, gives der en yderligere Nedsættelse svarende til 50 pCt. af den Del af Ejendommens fornævnte Beskatningsværdi, der efter Skatteraadets Skøn falder paa nævnte Andel. Begæring om saadan Nedsættelse indsendes skriftligt til vedkommende Skatteraad inden Udløbet af den Frist, som desangaaende bliver at fastsætte af Finansministeren, og ledsaget af Oplysning om Ejendommens Benyttelse samt om, hvor stor en Del af dens Værdi der efter Ejerens Skøn falder paa den Del af Ejendommen, der benyttes til Erhvervsvirksomhed af den

i nærværende Lovbestemmelse omhandlede Art. Ved Fastsettelsen af det herefter afgiftspligtige Beløb afrundes Formuen nedad til det nærmeste med 100 delelige Tal, ligesom Afgiften efter nærværende Lov i alle Tilfælde afrundes nedad til hele Kronebeløb.

§ 19. Afgiften efter nærværende Lov forfalder til Betaling henholdsvis den 2. Januar 1927 og den 1. Juli 1927 hver Gang med Halvdelen og inddrives, saafremt den ikke betales rettidig, ved Udpantning. Hvis Forpligtelsen til at udrede Afgiften er overgaaet paa et Dødsbo, fritages det ikke for at betale Beløbet derved, at et i Boet udstedt Proklamaer udløbet. Udenlandske Personers herværende befuldmægtigede er medansvarlige for Afgiften. En afgiftspligtig kan ikke ved at klage over Ansættelsen unddrage sig fra Forpligtelsen til i rette Tid at indbetale den ham paalignede Afgift.

§ 20. Hvor Forholdene i ganske særlig Grad taler derfor, skal Finansministeren være bemyndiget til at nedsætte eller eftergive Afgiften efter nærværende Lov, ligesom han i Tilfælde, hvor der for en Skatteyder godtgøres at foreligge særlige Vanskeligheder med Hensyn til Udredelsen af det fulde Skattebeløb til den fastsatte Forfaldstid, kan tillade, at Beløbet betales afdragsvis.

§ 21. Afgift, udredet efter nærværende Lov, skal ikke kunne bringes til Fradrag ved Beregning af den skattepligtige Indkomst til Skatteansættelse.

§ 22. Finansministeren fastsætter de nærmere Regler for Afgiftens Paaligning, Optrævning og Indbetaling i Statskassen samt om Gennemførelsen af denne Lov i øvrigt og bemyndiges til at afholde den dertil fornødne Udgift.

Ved 1. Behandling i Folketinget var de forskellige Partiers Ordførere: Trier for Socialdemokraterne, Slepsager for Venstre, Drachmann og Larsen-Badse (Lovforslagets Afsnit II og III) for de Konservative og Dahlggaard for de Radikale. Under Forhandlingen udtalte Statsministeren sig gentagne Gange om Følgerne af, at der ikke kom noget ud af Forhandlingerne om Sagen. Ministeren sluttede sit første Foredrag saaledes: »Selvfølgelig er det fremsatte Forslag intet Ultimatum; som jeg har sagt, der er flere Muligheder for at forhandle om Enkeltheder. Men det er paa den anden Side et Forslag, der indeholder, hvad vi anser det for fornødent i store Træk

at gennemføre, og selvfølgelig er det at forstaa saadan, at de væsentlige Led om Bidrag til Produktionens Igangsættelse og Tilvejebringelse af Midler, uden at der optages nye Statslaan, ikke kan bortamputeres af Forslaget.« . . . Og i en senere Replik udtalte han: »Jeg understreger, at det nu er Tidspunktet for Rigsdagen til i Handling at vise sin Villie eller Ikke-Villie til at imødekomme den Trang til Hjælpeforanstaltninger, som findes i betydende Dele af Samfundet, og jeg tilføjer, at Forsøg paa at hindre en snarlig Afgørelse naturlig vil medføre politiske Konsekvenser ganske paa samme Maade som en Forkastelse af vort Forslag.«

Den af Folketingsudvalget afgivne *Betænkning* indledes med følgende Udtalelser:

»Der har ikke i Udvalget kunnet opnaas Enighed hverken om det foreliggende Lovforslags Hovedlinier eller om de fleste Enkeltheder. Kun om to af Forslagets Paragraffer, 5 og 9, vedrørende henholdsvis Erhvervspropaganda m. m. og Nedsættelse af Selskabers Indkomstskat, har hele Udvalget kunnet samle sig.« Vedrørende § 5 udtaltes det derhos, »at man gaar ud fra, at Spørgsmaalet om, hvorvidt de i Paragraffen omhandlede Opgaver for Fremtiden skal ledes fra *Erhvervsministeriet* eller *Udenrigsministeriet*, snarest tages op til Forhandling.« Udvalget enedes endvidere om et Ændringsforslag angaaende en ny Paragraf af følgende Indhold:

»Til at bistaa Ejere af Landbrugsejendomme ved Opnaelse af Akkord nedsættes i hvert Amt et Udvalg, bestaaende af 3 Medlemmer. Formanden udnævnes af Landbrugsministeren. Af de tvende andre Medlemmer vælges den ene af De samvirkende danske Landboforeninger, den anden af De samvirkende danske Husmandsforeninger.« Og endelig foreslog hele Udvalget Afviklingsfristen for Garantier efter Forslagets § 3 udskudt fra 1933 til 1938.

Dernæst stillede der af et *Flertal*, bestaaende af Socialdemokraterne og de Radikale Forslag om Indsættelse af en ny Paragraf om et Moratorium indtil Udgangen af 1927 for den pantsikrede Gæld, der er stiftet i Landejendomme efter 1. Januar 1919, omfattende dels Opsigelse af Gæld, dels Afdrag paa denne, dog saaledes med Hensyn til Afdrag, at Moratoriet ikke omfatter den 1ste pCt. — Det samme Flertal stillede til Lovforslagets § 17 om Kriseafgiften Forslag om en Forandring af Afgiftsskalaen, i Retning af nogen Forhøjelse, men samtidig foreslog Flertallet § 18 omredigeret saaledes, at de deri foreskrevne Lempelser foresloges forøgede til at omfatte Besætninger, Inventar, Lagre, Skibe, og at lignende Lempelser foretages for de Formuer under 200 000 Kr., der i 1926 ikke overstiger samme Formue i 1914.

Med Hensyn til det øvrige Indhold af Lovforslaget delte Udvalget sig i forskellige Mindretal, der i Betænkningen meget fyldigt udviklede deres Stilling.

Det *socialdemokratiske Mindretal* udtalte i Betænkningen, at det »har fuldt ud kunnet slutte sig til Regeringens Forslag, da det ved sin Alsidighed paa den ene Side muliggør Ydelse af en højst nødvendig Støtte til de forskellige Erhverv, det være sig i By, paa Land eller paa Sø, og paa den anden Side ved sine forskelligartede Foranstaltninger — Laan, Garanti for Laan, Tilskud, Moratorium — rammer de forskellige Aarsager til Krisen, og hvor disse vanskeligt kan bekæmpes, gennem offentlige Arbejder søger at hindre Erhvervsløshedens og Arbejdsløshedens alvorlige Følger.

Mindretallet ønsker at slaa fast, at der ikke fra nogen Side i Udvalget er stillet Forslag om andre Hjelpeforanstaltninger end de af Regeringen oprindelig foreslaaede (dog bortset fra Ændringsforslag Nr. 22 og 23, som er tiltraadt af Regeringen), og man ser heri en Tilkendegivelse af, at Regeringen i sit Lovforslag har medtaget alt, der var praktisk gennemførligt. I den offentlige Diskussion, ved Forslagets 1. Behandling og i Udvalget har imidlertid ogsaa som Bødemidler ved Krisen været nævnt 1) Nedsættelse af Afgifter, Takster og Skatter og 2) Told. Dette foranlediger Mindretallet til følgende Bemærkninger: Befolkningen i sin Helhed og Erhvervene i Særdeleshed er interesseret i, at den Balance i Statshusholdningen, der nu er opnaaet, ikke forstyrres. Herudfra kan Mindretallet erklære sig villigt til, saa snart yderligere Udgiftsnedsættelse end de paa Finanslovsforslaget allerede foretagne muliggør Nedsættelse af Skatter, at arbejde herfor. Hvad Taksterne for Jernbanernes Godsbefordring m. m. m. angaar, kan Mindretallet henholde sig til Trafikministerens Udtalelser i Folketinget under Finanslovens 1. Behandling. Med Hensyn til Toldforanstaltninger skal de almindelige Synspunkter ikke anføres her, men det skal kun paapeges, at det under Forhandlingerne med Tekstilindustriens og Skotøjsindustriens Repræsentanter blev godtgjort, at selv den meget store Krisetold, Industriene ønskede, i alt Fald ikke vilde kunne udelukke en dumpingagtig udenlandsk Konkurrence.

Men naar der ikke fra nogen Side er foreslaaet nye Foranstaltninger, følger heraf, at Oppositionspartierne kun har kunnet følge den *negative* Politik at beskære Regeringens Forslag saa meget som muligt.«

Mindretallet omtalte derefter i Betænkningen de 3 andre Partiers Stilling til Lovforslaget og de af dem stillede Ændringsforslag, og særlig gjorde det Rede for dets Bestræbelser for at opnaa Enighed med det radikale Mindretal, hvis

væsentligste Ændringsforslag nævnedes, med Angivelse af, hvilke Underændringsforslag Socialdemokraterne forgæves havde søgt at faa de Radikales Tilslutning til. Mindretallet sluttede med at udtale: »Da enhver betydende Imødekommen fra Socialdemokratiets Side saaledes er blevet afslaaet ikke alene fra Venstre og det konservative Folkeparti, men ogsaa fra det radikale Venstre, har Mindretallet ikke fundet Anledning til at fastholde sine Underændringsforslag og indstiller derfor Regeringsforslaget til Vedtagelse med de under Nr. 8, 19, 22, 23, 28, 29 og 30 angivne Ændringer, som Regeringen har tiltraadt.«

Venstremindretallet »er af den Opfattelse, at det foreliggende Forslag som Helhed er uegnet til at hjælpe over den nuværende økonomiske Krise, og kan ikke tiltræde de Hovedsynspunkter, der ligger til Grund for Lovforslaget. Som Følge deraf maa Mindretallet tage Afstand fra Forslagets væsentligste Bestemmelser.

Efter Mindretallets Opfattelse har Staten i Øjeblikket kun *et* at gøre, nemlig at gaa i Spidsen med Gennemførelsen af Deflationen, at faa nedsat de offentlige Udgifter, Skatter og Takster, saa de bringes i Overensstemmelse med den Forøgelse af Kronens Værdi, der har fundet Sted. Derigennem bidrager man til at bane Vej for sunde Forhold i Erhvervslevet, hvorved Virksomhederne igen kan komme i Drift, og kun derigennem er der Mulighed for at faa afhjulpet den Arbejdsløshed, der er en af Deflationens værste Følger.

Ved at gennemføre det Tilskudsprincip, der er et af Lovforslagets Hovedpunkter, stiller man sig imidlertid hindrende i Vejen for, at Deflationen kan trænge igennem i Erhvervslevet. Man søger at tage Byrderne fra dette og lægge dem over paa Staten, der i Forvejen er alt for haardt belastet, i Stedet for, at man burde medvirke til Deflationens Gennemførelse saavel i Staten som i Erhvervslevet. — At dette er Tilfældet, fremgaar med stor Klarhed af den Besvarelse, som Erhvervsministeriet har givet paa nogle af Udvalgte stillede Spørgsmaal. Det hedder her . . . : »Tilskud indenfor de i Paragraffen angivne Rammer er skønnet sædvanlig at kunne opveje den Forøgelse af Produktionsomkostningerne, som Kronestigningen har medført, saaledes at Virksomheder, der som danske Eksportindustrier gennemgaaende maa antages at være paa Højde med Tidens Krav, herigennem faar Mulighed for i væsentlig Grad at øge deres Beskæftigelse.«

Herigennem erkendes det aabent fra Ministeriets Side, at Virkningen af Tilskudsprincippet Gennemførelse vil være den, at Produktionsomkostningerne indenfor de omtalte Eksportindustrier holdes oppe ved, at der ydes disse i Tilskud netop den Forøgelse af Produktionsomkostningerne, som

Kronestigningen har medført. Men ved at holde Produktionsomkostningerne oppe indenfor disse Industrier stiller man sig hindrende i Vejen for en Nedsættelse af Produktionsomkostningerne indenfor andre Erhverv. Det er Mindretallets Opfattelse, at kun gennem en Nedsættelse netop af disse Omkostninger indenfor Erhvervslivet, svarende til Forøgelsen af Kroneværdien, kan dette igen komme til at arbejde paa et sundt Grundlag, og kun derigennem kan vore Eksportindustrier igen blive konkurrencedygtige overfor Udlandet.«

Mindretallet omtalte derefter Vanskelighederne ved Tilskudsordningens Gennemførelse paa en retfærdig Maade. Mindretallet erklærede derfor at maatte modsætte sig de foreslaaede Tilskud af enhver Art og som Følge deraf ogsaa den foreslaaede Formueafgift, der tænkes anvendt til Dækning af Tilskuddene, ogsaa fordi denne efter Mindretallets Mening vil virke hemmende paa Kapitaldannelsen.

Med Hensyn til Mindretallets Stilling til Lovforslagets øvrige Bestemmelser bemærkes:

Mindretallet tiltraadte Lovforslagets § 2, Laan til Erhvervsvirksomheder, men stillede sammen med de Konservative Ændringsforslag om at nedsætte Grænsen for det samlede Laanebeløb fra 8 Mill. Kr. til 6 Millioner, hvorhos Mindretallet tiltraadte et fra de Konservative fremkommet Ændringsforslag til samme Paragraf om, at Laanene kun maa ydes til Virksomheder, for saa vidt et forsvarligt Grundlag for disses fortsatte Bestaaen skønnes at foreligge og de ikke gennem Laanets Ydelse kan antages at ville paaføre bestaaende danske Virksomheder usund Konkurrence. — Ligeledes tiltraadte Mindretallet Tanken i § 3, Garanti for Laan, men, da det mente, at Maksimumsgrænsen paa 20 Mill. Kr. for disse Garantier er for høj, foreslog det at ændre 20 Mill. Kr. til 6 Mill. Kr., hvoraf de 2 Mill. Kr. (i Stedet for 5 Mill. Kr.) skulde kunne ydes til nye Virksomheder med det i Paragraffen omtalte Formaal. Derhos foresloges, at der i hvert enkelt Tilfælde skulde udkræves Samtykke til Garantiers Ydelse af et Rigsdagsudvalg paa 15 Medlemmer.

Med Hensyn til § 4, Ydelse af Eksportkreditter, foreslog Venstremindretallet at nedsætte Maksimumsgrænsen fra de foreslaaede 40 Mill. Kr. til 30 Millioner, med Tilføjelse af, at hvis det skulde vise sig, at Beløbet ikke strækker til — og det samme gælder Garantibeløbet under § 3 —, kan Ministeren som hidtil træde i Forhandling med Tingenes Finansudvalg om en eventuel Forhøjelse. — Idet Mindretallet tiltraadte § 5, $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. til Undersøgelse af nye Afsætningsmuligheder m. v., udtalte det, at det hermed forbundne Arbejde vil efter Mindretallets Opfattelse paa væsentlige

Omraader falde sammen med de Opgaver, der i sin Tid henlagdes under Udenrigsministeriets Oplysningsbureau for Erhvervene og det dertil knyttede Erhvervsraad. Mindretallet henstillede derfor, at Administrationen af dette Beløb henlægges under et Fællesudvalg bestaaende af Repræsentanter fra Erhvervsministeriet og Erhvervsraadet og under Ledelse af Erhvervsraadets Formand. Mindretallet var af den Opfattelse, at Tilvejebringelsen af det heromhandlede Beløb bør aflaste Udenrigsministeriets Budget paa visse Omraader.

Mindretallet foreslog at udstemme § 8 om Nedsættelse af det deri omhandlede Raad.

Med Hensyn til § 11, Laan og Tilskud til Grundforbedringsarbejder, udtalte Mindretallet, at det fremgaar »ikke af de Oplysninger, som Udvalget har modtaget fra Landbrugsministeren, at der fra Landbrugets Side overfor ham er fremsat noget Ønske om at faa forhøjet det Beløb, der i Henhold til Loven af 31. Marts 1926 er stillet til Raadighed til Grundforbedringslaan. Af de 500 000 Kr., som Ministeren har til Raadighed, er der kun bevilget Laan til et samlet Beløb af 111 555 Kr., medens der til Undersøgelse og Ekspedition henligger Laanebegøring til et samlet Beløb af 364 100 Kr. Selv om alle disse Begøring imødekommes, er Beløbet endda ikke opbrugt.«

»Hvad angaar Laan til Kommuner til Gennemførelse af større Afvandingsarbejder eller til Selskaber, der har til Formaal at foretage Afvanding, Mergling eller Nykultur af Medlemmernes Jorder, finder Mindretallet, at der med saadanne større Arbejder for Øje kan være Anledning til at stille et Beløb til Raadighed for Ministeren, men man mener, at 2 Mill. Kr. vil være tilstrækkeligt og stillede derfor . . . ; man gør i denne Forbindelse opmærksom paa, at der i Henhold til de fra Ministeren modtagne Oplysninger kun foreligger to Laanebegøring om henholdsvis 300 000 Kr. og 5 000 Kr.« Mindretallet foreslog derfor en ny Affattelse af § 11, hvorefter de deri indeholdte Forslag vedrørende Udvidelse af Arbejderne efter Lov af 31. Marts 1926 udgik, og der til Afvandingsarbejder o. lign. kun bevilgedes 2 Mill. Kr.

§ 12 foreslog Mindretallet udstemt med Bemærkning, at man »har dog fra Mindretallets Side Sympati for at gaa til en Rentenedsættelse for de Laantagere, som Forslaget tager Sigte paa, og har udtalt sin Villighed til Forhandling herom.«

Heller ikke § 13 om Moratoriet kunde Mindretallet tiltræde, men udtalte, at det ønsker, at Staten viser Imødekommen i de Tilfælde, hvor den enkelte Landbruger er ude af Stand til at betale forfaldende Afdrag, hvorfor det i

Forening med de Konservative foreslog § 13 ændret i Overensstemmelse hermed. — Overfor det ovenfor omtalte, af Flertallet stillede, Forslag om et mere almindeligt Moratorium for Landbrugsejendomme udtalte Mindretallet, at det ikke kunde gaa med til at give et saadant Moratorium gennem et Lovforslag som det foreliggende. »Skulde der overhovedet være Tale om et Moratorium for Landbrugsejendomme, da maatte Forslag herom efter Mindretallets Opfattelse indgaa som Led i et almindeligt Moratorium for Gæld paa fast Ejendom, og det maatte da formentlig blive Justitsministeren, der kom til at fremsætte Forslag herom. Kun derigennem kunde der blive Mulighed for den nødvendige Overvejelse og Undersøgelse ogsaa af et saadant Forslags juridiske og retlige Sider. Overfor et eventuelt Forslag i den Retning maa Mindretallet imidlertid forbeholde sig fuld Frihed.«

I Forening med de Konservative stillede Venstremindretallet Forslag om at udstemme § 14 om Boligbyggeri, da Mindretallet ikke kunde »fravige sin Stilling fra i Fjor, idet det finder, at Tidspunktet for en snarlig Afvikling af dette Forhold for længst er overskredet.«

Angaaende Afsnit IV: Laan til Udførelse af forskellige Arbejder, udtaltes, at Mindretallet finder ikke, »at Statens eller Kommunernes økonomiske Forhold er saaledes, at der er nogen Anledning til fra Statens Side at opfordre Kommunerne til at iværksætte Arbejder, som man ikke under normale Forhold vilde lade udføre, og som man enten ikke har Penge til eller ikke selv kan skaffe sig Penge til uden Statens Medvirkning. Det Resultat, der opnaaedes gennem Loven af 1. December 1925, opfordrer efter Mindretallets Opfattelse heller ikke til at gaa videre ad den Vej.« Mindretallet foreslog derfor i Forening med de Konservative at udstemme §§ 15 og 16:

Det *konservative Mindretal* udtalte, at det »har behandlet det fremsatte Lovforslag ud fra den Betragtning, at man vel anser de deri foreslaaede Foranstaltninger for ganske ude af Stand til paa fyldestgørende Maade at modvirke den i Øjeblikket herskende Erhvervskrise, men at man dog ikke har villet undlade at medvirke til Gennemførelse af visse af Forslagets Bestemmelser, naar der ikke har foreligget principielle Grunde til at modsætte sig dem, og naar disse efter Mindretallets Opfattelse har indeholdt Momenter, der blot i mindste Grad kunde antages at have en gavnlig Virkning paa Erhvervsforholdene.

Lovforslagets Hovedmiddel til Bekæmpelse af den industrielle Erhvervskrise — direkte Tilskud — maa efter Mindretallets Opfattelse anses for ganske forfejlet. Man har denne

Gang lige saa lidt som sidst, da Folketinget behandlede Spørgsmaalet om direkte Tilskud til Industrien . . . kunnet indse, hvorledes det skulde være muligt i Praksis at anvende en Tilskuds-Ordning som den i Lovforslagets § 6 omhandlede uden blot at gøre ondt værre gennem en skæbnesvanger Forrykkelse af bestaaende Konkurrencevilkkaar.« Dette udvikles nærmere i Betænkningen, og Mindretallet beklagede, »at Regeringen efter Aars Overvejelser ikke har haft andet at sætte ind som Hovedmiddel mod den industrielle Arbejdsløshed end en Genoptagelse af det allerede en Gang afviste Tilskuds-Forslag. Samtidig maa man udtrykke sin Forbavselse over, at Resultaterne af de specielt med Industrikrisen for Øje nedsatte Kommissioner, saaledes Erhvervsministeries Industriudvalg, overhovedet ikke synes at være taget i Betragtning ved Lovforslagets Udarbejdelse, lige saa lidt som man har kunnet finde Antydning af de i forrige Samling bebudede andre Foranstaltninger, der skulde fremgaa af Forhandlingerne i det nedsatte Kriseværns-Udvalg. Det er saa langt fra, at der har foreligget nye Oplysninger, der har kunnet ændre Mindretallets Syn paa Tilskudsordningen, at Forholdenes Udvikling tværtimod maa pege afgjort bort fra Tanken om direkte Tilskud og over paa en Fortsættelse af den under Regeringen Neergaard med saa gode Resultater paabegyndte Lovgivning om midlertidige, begrænsede Krisetoldsatser. Mindretallet afviser derfor kategorisk Forslaget i § 6 om Tilskud til Industrien og kan saa meget mere gøre det, som der altid af det Parti, Mindretallet repræsenterer, har været givet Anvisning paa andre Midler — Midler — der har fundet Anvendelse Verden over — til at skabe midlertidigt Kriseværn for nødstedte Industrier. Fra Industriens Side er Krisetold altid blevet fremhævet som det simpleste og internationalt mest anerkendte Middel, og i saa Henseende er man blevet bestyrket ved de Udtalelser, der er kommet frem baade fra officiel Side i Industrien . . . og fra de enkelte Brancher, der er særlig ramt af Krisen, og hvis Arbejdsgivere og Arbejdere i Forening har fremsat Krav om Krisetold eller Importregulering.«

Efter yderligere at have udtalt sig om saadanne Krisetoldsatser bemærkede Mindretallet, at det ikke i den korte Tid, der har været til Raadighed, har kunnet udarbejde et udtømmende Forslag om saadanne, hvilket ogsaa vilde udkræve Administrationens Bistand, men med Henvisning til det foreliggende Materiale, fra Tekstilindustrien, Skotøjsindustrien o. s. v., opfordrede Mindretallet indtrængende Regeringen til »snarest muligt at fremsætte Forslag til Værn for disse og andre kriseramte Produktioner i Form af midlertidige Krisetoldsatser eller andre Foranstaltninger mod

Importen efter Linierne af den i 1922 og 1923 gennemførte Kriselovgivning.

For de Omraaders Vedkommende, hvor Forudsætningen for slige Foranstaltninger ikke foreligger, gælder det, at den igangsatte Hjemmemarkedsindustri atter vil bringe Arbejde og Omsætning ogsaa til andre Fag, navnlig Transportvirksomhed, Reparationsarbejder, Bygningsvirksomhed o. s. v., ligesom den forøgede Købeevne vil virke inciterende paa Handelen og dermed atter virke gavnligt tilbage paa den samlede Produktion. I øvrigt maa Staten vise Vejen ved gennem en energisk gennemført Udgiftsreduktion at skabe Mulighed for snarlige Nedsættelser af Skatter og Afgifter, Takster o. s. v. og derved billiggøre Produktionen og genskabe Konkurrenceevnen, ligesom den meningsløse Fordyrelse, som rigoristiske administrative Krav medfører for vort Erhvervs-livs Arbejde, maa ophøre.«

Til forskellige af Lovforslagets Paragraffer stillede Mindretallet Ændringsforslag.

I Forening med Venstres foreslog Mindretallet at begrænse den i § 2 nævnte Udlaanssum til 6 Mill. Kr. og, i Henhold til de foran fremsatte Bemærkninger, at udstemme Tilskudsparagrafferne §§ 6 og 7 og ligeledes §§ 12, 14, 15 og 16 samt 17—22.

Med Hensyn til den i § 3 omtalte Garanti for Laan til Erhvervsvirksomheder bemærkede Mindretallet, at det havde Sympati for det saaledes foreslaaede, som formentlig dog bedst burde udskilles til særlig Behandling, men da der ikke har været Tid til en dybere Drøftelse af de herhenhørende Forhold, indskrænkede Mindretallet sig til at foreslaa, at Garantierne skal ydes efter saglig Undersøgelse efter Regler, fastsatte efter Forhandling med et særligt Rigsdagsudvalg, hvorom Mindretallet stillede Forslag til § 8, hvorhos det foreslog de i Lovforslaget opførte 20 Mill. Kr. til dette Formaal nedsat til 10 Mill. Kr., hvoraf 5 Mill. Kr. til nye Virksomheder. — Mindretallet tiltraadte § 4, Eksportkreditter, og § 5, Støtte til Fremme af Eksporten m. m., som efter Mindretallets Mening dog burde gøres permanent, men ligesom Venstremindretallet pegede Mindretallet paa denne Sags Forbindelse med Udenrigsministeriet.

Da det i § 8 foreslaaede Erhvervsraad efter Mindretallets Mening maa bortfalde, naar Tilskudsordningen ikke vedtages, foreslog Mindretallet »for at skabe den fornødne og nu ganske manglende Orientering fra Rigsdagens Side overfor vort Lands erhvervsmæssige Udvikling og drøfte de skiftende Situationer, der kan tænkes at fremkomme, og Foranstaltninger, der maatte være paakrævet til Fremme og Værn for danske Erhvervsinteresser«, Nedsættelsen af et særligt

Rigsdagsudvalg, 3 Medlemmer for hvert af de 4 Partier, i Lighed med det i Fjor af Erhvervsministeren nedsatte »Rigsdagspartiernes Erhvervsudvalg.«

Angaaende Forslagets Afsnit II om Landbruget udtalte Mindretallet »at de foreslaaede Foranstaltninger aldeles ikke hjælper paa den forhaandenværende Landbrugskrise, hvorimod en aktiv Handelspolitik, der tilsigter at lette Afsætningsforholdene for vort Landbrug, bør være et vigtigt Led i Lovgivningsmagtens Bestræbelser for at komme Landbruget til Hjælp under Krisen. Endvidere bør man sætte alle Bestræbelser ind paa Arbejdet for at lette den paa Landbrugsejendomme hvilende Ejendomsbeskatning, der hviler lige tungt paa Ejendommene, hvad enten disse giver Overskud eller ikke.«

Mindretallet vilde dog ikke modsætte sig, at Grundforbedringsarbejder fremmes ved Hjælp af Laan fra Staten, og stillede Forslag om at stille 2 Mill. Kr. til Raadighed herfor, dog med en længere Afdragsperiode end den i Lovforslaget oprindelig foreslaaede.

Mindretallet modsatte sig § 12 og ligeledes det af Fler-tallet stillede Ændringsforslag om et særligt Moratorium, ud fra Betragtninger, der væsentlig faldt sammen med de af Venstremindretallet fremsatte. — Som før nævnt foreslog Mindretallet i Forening med Venstremindretallet § 14, Forøgelse af Tilskuddet til Boligbyggeri, og §§ 15 og 16, om andre Foranstaltninger, udstemt og udviklede i Betænkningen nærmere Grundene dertil, ligeledes væsentlig i Overensstemmelse med Venstremindretallets.

Den foreslaaede Kriseafgift paa Formuen modsatte Mindretallet sig, idet det bestred »Statens Ret til under Forhold som de nuværende at formindske de Midler, der staaar til Skatteydernes frie Raadighed, ved ekstraordinær Skatteudskrivning til Formaal som de i Lovforslaget anførte. Man maa tværtimod hævde Statens Pligt til under saadanne Forhold at lette Skatteydernes Byrder ved Gennemførelsen af Sparsommelighed og streng Økonomi i Statshusholdningen, saaledes at man ikke vedblivende fører Statens Økonomi efter et Budget, der stiller urimelige Krav til Statsborgerne og endnu langt fra er tilpasset efter Forandringen i Landets Valuta saa lidt som efter den Nedgang i Skatteydernes Ydeevne, som den øjeblikkelige Krisetilstand har medført.« Mindretallet afviste derfor Forslaget om den ekstraordinære Formueafgift, »der baade moralsk og reelt vil virke ødelæggende under den herskende Kredit- og Kapitalnød, og da ikke mindst Erhvervslivet hemmes af denne, vil en saadan Afgift til sidst indirekte ramme Erhvervslivet, der har Brug for al den Kapital, der kan frigøres.« Om det radikale Mindretals

nedenfor nævnte Forslag om denne Afgift, bemærkede Mindretallet: »Er Forslaget om Formueafgiftens Udskrivning og Anvendelse i sig selv irrationelt, bliver det selvmodsigende skadelige og meningsløse i det dobbelt fremtrædende, hvis man, som foreslaaet af et Mindretal i Udvalget, vil overføre store Dele af Afgiftens Provenu til Kommunerne.«

Det radikale Mindretal udtalte i Betænkningen, at det »er enigt i, at den væsentlig af Kronestigningen følgende Krise gør en Lovgivning nødvendig med det Formaal paa forskellige Omraader at styrke Erhvervslevet, mindske Arbejdsløsheden og, hvor det er muligt, at skabe et Værn for dem, der har paabegyndt deres Erhverv under den lave Kronekurs, og hvis Gældsbyrde derfor under de nuværende Forhold er af en saa overordentlig Tynge. Ud fra dette Synspunkt har Mindretallet kunnet tiltræde et betydeligt Antal af Forslagets Paragraffer«. Dette gjaldt saaledes §§ 2, 4, 5, 9 11, 12, 13 og 14, og med samme Formaal stillede Mindretallet sammen med Socialdemokraterne det ovenfor omtalte Ændringsforslag om et Moratorium.

Mindretallet tiltraadte de i §§ 3 og 7 foreslaaede Foranstaltninger, dog saaledes, at det i § 7 omhandlede Tilskud nedsattes fra 2 Mill. Kr. til 1 Mill. Kr., hvorhos Mindretallet ønskede, at Ydelsen af de deri omhandlede Garantier og Tilskud sker under et Rigsdagsudvalgs Kontrol, hvorfor det stillede Forslag om en ny Affattelse af § 8, hvorefter de nærmere Regler for det i Paragraffen omtalte Raads Virksomhed samt for Ydelsen af de omhandlede Tilskud fastsættes af Ministeren, efter at disse er godkendt af et Rigsdagsudvalg, bestaaende af 3 Repræsentanter for hvert af de fire politiske Partier. — Bestemmelse om Ydelse af Garantier i Henhold til § 3 eller Tilskud i Henhold til §§ 6 og 7 tages af Ministeren efter Indstilling af Raadet. Raadets Indstilling forelægges Rigsdagsudvalget, ledsaget af Raadets og Ministerens Begrundelse. I Tilfælde, hvor et Flertal af Raadet ikke finder Ydelse af Garanti eller Tilskud tilstrækkelig begrundet, kan dette ikke gives. Dog kan Rigsdagsudvalget ikke kræve Oplysninger om forretningsmæssige og økonomiske Forhold, hvorigennem en større Kreds kan faa et Kendskab, der kan medføre skadelige Virkninger for en Virksomhed eller et Fag. Rigsdagsudvalget faar i det hele den Opgave at følge vort Lands erhvervsmæssige Udvikling, modtage Oplysninger desangaaende og drøfte eventuelle andre Foranstaltninger, der udover de i denne Lov fastsatte og øvrige bestaaende Foranstaltninger maatte skønnes paa-krævet til Fremme og Værn for danske Erhvervsinteressær.

Mindretallet kunde ikke billige Størrelsen af de Beløb, der i Lovforslaget er foreslaaet i § 6 og i §§ 15 og 16, »idet Min-

dretallet maa mene, at der ikke er Rimelighed i, at Rigsdagen bevilger større Laan eller Tilskud, end der efter de foreliggende Oplysninger kan antages at blive Brug for.« Paa Grundlag af »dels de fra Ministeriets Side forelagte Oplysninger, dels de af Socialministeriets Arbejdsudvalg anlagte Synspunkter« foreslog derfor Mindretallet disse Beløb nedsat. — Med Hensyn til § 6 udtalte Mindretallet, at det »ligesom i den foregaaende Rigsdagssamling er rede til at støtte en midlertidig Kriselovgivning, hvorefter Understøttelse søges erstattet med Arbejde, derved, at Beløb, som ellers vilde medgaa til Arbejdsløshedsunderstøttelse, anvendes til Støtte for kriseramte industrielle og haandværksmæssige Virksomheder, hvor en saadan Støtte muliggør en betydelig Indskrænkning af Arbejdsløsheden.« Det foreslog derfor en ny Affattelse af § 6, hvorved der foreløbig stilledes 3 Mill. Kr. til Raadighed, »hvilket er det samme Beløb, som de socialdemokratiske og radikale Medlemmer af Kriseværnsudvalget i foregaaende Rigsdagssamling enedes om som et rimeligt Beløb til et Forsøg paa dette Omraade. Mindretallet vil ikke finde det forsvarligt at gaa videre paa nærværende Tidspunkt, naar henses til, at Erhvervsministeren ikke overfor Udvalget har kunnet forelægge bestemte Planer paa dette Omraade, og Industriens Repræsentation, Industriraadet, overfor Udvalget har erklæret, at man maa anse en saadan Tilskudsordning for kun at være anvendelig overfor enkelte Virksomheder eller bestemte Eksportindustrier.«

Saafermt der indenfor Lovens Gyldighedstid maatte vise sig Mulighed for ved Udvidelse af Tilskuddet at opretholde eller udvide Beskæftigelsen i visse Erhverv, kan Ministeren, naar et Flertal af det i § 8 nævnte Rigsdagsudvalg samt Finansudvalgene giver Tilslutning dertil, yde saadant Tilskud. Efter Samraad med Raadet og Rigsdagsudvalget fastsættes »Bestemmelser angaaende Vilkaarene for Tilskuds Ydelse med Hensyn til de paagældende Fags eller Virksomheders Udbytteudbetaling, Prisberegning, hel eller delvis Tilbagebetaling af modtagne Tilskud, hvis betydeligt Overskud indvindes, eventuelle Foranstaltninger, der øger Virksomhedernes Konkurrencemuligheder m. v.«

Det i § 15 nævnte Laanebeløb foreslog Mindretallet nedsat fra 16 Mill. Kr. til 8 Mill. Kr., hvoraf 4 Millioner til Ikke-Nødhjælpsarbejder. — § 16 foreslog Mindretallet ændret saaledes, at Tilskudsbeløbet nedsættes fra 4 Mill. Kr. til 2 Mill. Kr. — begge Nedsættelser »under Hensyn til, at Socialministeriets Arbejdsudvalg finder disse Beløb af en passende Størrelse overfor de Muligheder, der foreligger for offentlige Arbejder i den kommende Vinter, og da Erfaringerne fra sidste Vinter peger i samme Retning, idet der i

Henhold til den da gældende Lov er bevilget Laan til et samlet Beløb af ca. 7 Mill. Kr. og Tilskud til et samlet Beløb af godt 1 Mill. Kr.« De 2 Millioner Tilskud foresloges baaret af »Arbejdsløshedsfonden i Stedet for af Statskassen, idet Fonden gennem mindsket Arbejdsløshedsunderstøttelse vil opnaa store Besparelser ved hele den foreslaaede Kriselovgivning.«

Til Afsnit V, Kriseafgiften paa Formue, stillede Mindretallet Forslag om en ny Affattelse af § 18, som tiltraadtes af Socialdemokraterne og Ministeren.

Som foran nævnt gik Ændringerne væsentlig ud paa, at de af Ministeren foreslaaede Lempelser skulde anvendes ikke blot paa fast Ejendom, men ogsaa paa Besætning, Inventar, Lagre, Skibe, endvidere, at 50 pCt.s Fradraget skulde omfatte Ejendomme, der er erhvervet siden 1. Januar 1920, i Stedet for, som foreslaaet af Ministeriet, 1. Januar 1922, og at mindre Formuer, der ikke er steget siden 1914, faar særlige Lempelser, selv hvor dette er rent passive Formuer. Det vilde efter Mindretallets Mening have været det rette at lægge Skatten paa Formuerne, saaledes som disse konstateres 1. Januar 1927, i Stedet for at gaa ud fra Formuerne, som de er ansat for Skatteaaret 1927—28. Finansministeren hævdede imidlertid, at der vilde være betydelige praktiske Vanskeligheder derved, og foreslog i Stedet at forhøje det almindelige Fradrag fra 15 pCt. til 20 pCt., ligesom han gik ind paa at udvide Dispensationsparagraffen, saaledes at der bliver en almindelig Adgang til at eftergive eller nedsætte Afgifter i Tilfælde, hvor en Formue er væsentlig formindsket i Aarets Løb. De foretagne Udvidelser af Lempelserne medførte, at de Sats, hvorefter Afgiften beregnes, i nogen Grad øgedes. Foruden disse, af Flertallet foreslaaede Ændringer i §§ 17, 18 og 20 foreslog det radikale Mindretal alene imidlertid en ny Paragraf saalydende:

»Af det i Henhold til foranstaacnde Bestemmelse indkomne Skattebeløb anvendes indtil $\frac{1}{4}$ til Afholdelse af de i nærværende Lov §§ 5, 6, 7 og 11 omhandlede Tilskud. De øvrige $\frac{3}{4}$ anvendes til i Finansaaret 1927—28 at yde Kommunerne et ekstraordinært Tilskud. — To Trediedele af dette Tilskud fordeles af Indenrigsministeriet til Kommunerne efter de Reger, der er fastsat i Lov Nr. 85 af 15. Maj 1903 for Fordelingen af det i nævnte Lovs § 31 omhandlede Tilskud. En Trediedel af Tilskuddet anvendes til at lette Forholdene i de Kommuner, hvor der i Finansaaret 1927—28 viser sig særlig vanskelige Forhold; Fordelingen deraf sker efter Regler fastsatte af Indenrigsministeren med Tilslutning af Finansudvalgene.«

Mindretallet sluttede sine Bemærkninger i Betænkningen med følgende Udtalelse: »Mindretallet ønsker endnu at udtale

som sin Formening, at de i nærværende Lovforslag foreslaede Kriseforanstaltninger først vil kunne øve deres fulde Virkning, saafremt der ogsaa paa andre Omraader gennemføres en Politik, der tager Sigte paa Erhvervslivets særlige Vanskeligheder i denne Krise, og man skal i saa Henseende først og fremmest pege paa Nødvendigheden af en Kreditpolitik, der giver Mulighed for, at sunde Foretagender altid mod Sikkerhed og paa rimelige Vilkaar har Adgang til den fornødne Driftskredit, samt paa Nødvendigheden af, at Statsbanernes Fragtsatser i det hele afpasses efter det nye Prisniveau.«

Afstemningen faldt saaledes: Venstres og de Konservatives Ændringsforslag til § 2 om Nedsættelse af Beløbet forkastedes ved Navneopraab med 72 Stemmer mod 71 (6 fraværende), Venstres Forslag til § 3 om Nedsættelse af Beløbene forkastedes med 72 Stemmer mod 44 og de Konservatives Forslag til samme Paragraf, ogsaa Nedsættelse, med 72 Stemmer mod 26. Venstres Forslag til § 4 om Nedsættelse forkastedes med 98 Stemmer mod 44. — De Radikales Ændringsforslag om en ny Affattelse af § 6 forkastedes med 54 Stemmer mod 18, medens 71 afholdt sig fra at stemme, hvorefter selve § 6 forkastedes med 86 Stemmer mod 54. Efter at de Radikales Forslag til § 7 ligeledes var forkastet, forkastedes § 7 med 71 Stemmer mod 54. De Konservatives Forslag om ny Affattelse af § 8 forkastedes med 98 Stemmer mod 25 og de Radikales til samme Paragraf med 124 Stemmer mod 18, hvorefter selve § 8 ved Navneopraab vedtoges med 72 Stemmer mod 71 (6 fraværende). Venstres Forslag om en ny Affattelse af § 11 forkastedes med 72 Stemmer mod 44, de Konservatives Forslag til samme Paragraf med 72 Stemmer mod 27, hvorefter et af Erhvervsministeren stillet, af Socialdemokraterne og de Radikale tiltraadt Ændringsforslag om en Tilføjelse til § 11 ved Navneopraab forkastedes med 72 Stemmer mod 72, medens 5 var fraværende (Samuelson var paa dette Tidspunkt kommet fra Rejse), ligesom §§ 11 og 12 forkastedes med samme Stemmetal. — Det af Venstre og de Konservative stillede Ændringsforslag til § 13 forkastedes med 72 Stemmer mod 72, hvorefter § 13 vedtoges uden Afstemning. Socialdemokraternes og de Radikales Forslag om en ny Paragraf angaaende Moratoriet forkastedes med 72 Stemmer mod 72, og med samme Stemmetal forkastedes § 14, medens §§ 15 og 16 forkastedes med 72 Stemmer mod 54, efter at de Radikales Forslag til disse Paragraffer var forkastet med 54 Stemmer mod 18, medens 72 afholdt sig fra at stemme. — Socialdemokraternes og de Radikales Forslag til § 17 forkastedes med 72 Stemmer mod 72, hvilket ligeledes gjaldt om det samme Flertals Forslag til ny Affattelse af § 18, hvorefter §§ 17—22 forkastedes med 72 Stemmer mod 54.

Efter at Lovforslagets Overgang til 2. Behandling var vedtaget uden Afstemning, udtalte *Statsministeren*: Ved den Afstemning, der nu har fundet Sted, har det Lovforslag, Regeringen har fremsat om Støtte til dansk Erhvervsliv, paa væsentlige Punkter faaet saadanne Ændringer, at Ministeriet derefter ikke kan tage Ansvaret for at føre det videre, og det er derefter min Agt at gøre Indstilling om Folketingets Opløsning og om Udskrivning af Valg.

35. Forslag til Lov om Tillæg til Sømandslov af 1. Maj 1923. (Erhvervsminister *Stauning*). [A. Sp. 2913]. Fremsat i *Folketinget* ^{15/10} (F. Sp. 199).

Lovforslaget fremsattes til Gennemførelse af de af de internationale Arbejdskonferencer vedtagne Konventioner

- 1) vedrørende Erstatning for Arbejdsløshed i Tilfælde af Skibsforlis,
- 2) vedrørende Sømænds Forhyringskontrakt og
- 3) vedrørende Hjemsendelse af Sømænd.

For saa vidt angaar den Del af Lovforslaget, der har Hensyn til den førstnævnte Konvention, har Forslaget allerede tidligere været fremsat for Rigsdagen i Rigsdagssamlingen 1925—26, se Aarbogen for denne Side 404.

De to sidstnævnte Konventioner er vedtaget paa den 9. internationale Arbejdskonference i Genève i Aaret 1926. De er i alt væsentligt byggede paa de nordiske Sømandslove, saaledes at de Ændringer i disse, Konventionerne nødvendig- gør, er faa og, bortset fra de her foreslaaede Regler om Sømænds Hjemsendelse, ikke særlig betydningsfulde.

Lovforslagets § 1, der vedrører det ovenfor under 1) omtalte Forhold, bestemmer, at naar en Skibsførers eller en Sømænds Tjenesteaftale ophører som Følge af Forlis, paa- hviler det Rederen at yde den paagældende Erstatning for den Arbejdsløshed, der er en Følge af Forliset. Erstatningen, der skal betales for hver Dag, vedkommende faktisk er arbejdsløs som Følge af Skibets Forlis, skal i Størrelse svare til den for Rejsen aftalte daglige Hyre, men kan i intet Til- fælde overstige Summen af to Maaneders Hyre. Erstatning kan ikke kræves for nogen Dag, for hvilken Rederen kan bevise, at den paagældende har kunnet opnaa passende

Beskæftigelse. For Krav paa Erstatning i Henhold til foranstaaende haves Sopanteret i Skib og Fragt efter Reglerne i Søloven af 1. April 1892 § 268, Nr. 2.

§§ 2—4 angaar Sømænds Forhyringskontrakt, og af disse fastslaar § 2, at ved en Hyreaftales Afslutning kan det ikke — bortset fra Henvisning til Afgørelse ved Voldgift — gyldigt vedtages, at Tvistigheder om Hyreaftalen ikke skal kunne indbringes for Domstolene, hvilket i øvrigt maa antages at stemme med et i dansk Ret almindelig anerkendt Princip.

§ 3 giver en ny Bestemmelse, hvorefter enhver Sømand har Ret til ved Afmønstringen at kræve et af Skibsføreren underskrevet Vidnesbyrd om Kvaliteten af hans Arbejde om Bord eller om, hvorvidt han fuldt ud har opfyldt sine Forpligtelser efter Hyreaftalen; saadant Vidnesbyrd kan dog ikke optages i Søfartsbogen.

Endelig siges i § 4, at Opsigelse af en Hyreaftale, der er sluttet for et ubestemt Tidsrum, skal ske skriftligt. Den skal indeholde en Angivelse af det Sted, hvor Hyreaftalen skal ophøre, og saa vidt muligt tillige Datoen for Ophøret, samt Henvisning til de Bestemmelser i Sømændsloven eller i Hyreaftalen, i Henhold til hvilke Opsigelsen sker.

§§ 5 og 6 vedrører Konventionen om Sømænds Hjemsendelse og bestemmer herom, at enhver Sømand, som landsættes udenfor sit Hjemland, medens Tjenesteforholdet vedvarer eller ved dets Ophør, har Krav paa Hjemsendelse.

For saa vidt ikke andet herom er fastsat i Sømændsloven eller de i Medfør af dennes § 42 udfærdigede kongelige Anordninger, har en Sømand herefter Ret til ved det offentliges Foranstaltning, men for egen Regning, og efter det offentliges nærmere Bestemmelse at blive sendt til sit Hjemland eller den Havn, i hvilken han blev forhyret, eller til en Havn i Nærheden af denne eller til den Havn, i hvilken Rejsen begyndte. Om fornødent er vedkommende Konsul derhos pligtig til at yde ham Forstrækninger til Hjemrejsen.

Sømanden er pligtig til at modtage passende Ansættelse, der tilbydes ham om Bord i et Skib, der afgaar til et af de i det foregaaende Stykke omhandlede Steder, alt i Overensstemmelse med Regelen i Sømændslovens § 28, 2. Stykke, for saa vidt han er dansk.

Bestemmelserne i denne Paragraf kan ikke paaberaabes af en udenlandsk Sømand, der er forhyret udenfor sit eget Hjemland, medmindre det under Forudsætning af Gensidighed fastsættes ved kongelig Anordning.

Nærmere Regler om Sømænds Hjemsendelse i Henhold til foranstaaende Bestemmelser fastsættes af Ministeren for Industri, Handel og Søfart efter Samraad med Udenrigsministeriet.

De foran i 1.—3. Stykke givne Regler om Hjemsendelse af Sømænd udover de i Sømandsloven nævnte Tilfælde kommer først til Anvendelse paa udenlandske Sømænd fra det Tidspunkt og i det Omfang, som ved kongelig Anordning bestemmes.

Loven gælder efter § 7 ikke for Søværnets egentlige Krigsskibe og Skibe, der af Regeringen anvendes til Troppetransport.

Ved »Sømand« forstaas i denne Lov enhver Person — bortset fra Skibsføreren —, der beskæftiges om Bord paa et Skib, uanset om den paagældende bliver at henregne til det egentlige Skibsmandskab, og uanset om han ansættes paa Skibet af Rederen, af Skibsføreren eller af en anden til Skibet hørende Person.

I den nugældende Sømandslov findes ingen almindelig Regel om Hjemsendelse af Sømænd, men kun Bestemmelser for enkelte Tilfælde ved visse Sygdomme, Forlis o. a.

36. Forslag til Lov om Banker. (Erhvervsminister *Stauning*). [A. Sp. 2713].

FremSAT i *Landstinget* ⁶/₁₀ (L. Sp. 27). 1. Beh. ²⁰/₁₀ (L. Sp. 142). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Degnbol, Fink, Gunnar Fog-Petersen, Gisselbæk, Albert Jensen, Kloppenborg-Skrumsager, N. K. Kristensen, Lewinsky, Carl F. Madsen, Maegaard [Form.], J. Chr. Møller, Henrik Nielsen, Schovelin, Stensballe [i hans Sted indtraadte senere Frandsen] og C. F. Sørensen).

Lovforslaget er fremsat i den Skikkelse, hvori det enstemmigt vedtoges ved 3. Behandling i Folketinget den 23. Marts 1926; se Aarvog 1925—26, Side 375.

Lovforslaget blev fra alle Sider i Landstinget modtaget med Velvillie.

37. Forslag til Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden. (Minister for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 3669].

Fremsat i *Folketinget* 19/1 (F. Sp. 1896). 1. Beh. 26-27/1 (F. Sp. 2011). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Nielsen, Schrøder, P. Andersen, Sneum, Harald Jensen, J. P. Larsen, Pinstrup [Form.], (fra 18/3: Vagn Bro i St. for Pinstrup), Jensen (Broby) [Skr.], Clausager, Knud Kristensen [Form. fra 8/4], Julin, Hendriksen, Fibiger, Ibsen og Rode). Beretning (B. Sp. 3855) afgiven 16/7.

Lovforslaget, til hvis Fremsættelse der henvistes i Statsministerens Udtalelse ved Rigsdagssamlingens Aabning, se foran S. 42, er enslydende med det fra Venstres Side to Gange tidligere, senest i sidste Rigsdagssamling, se Aarboeg 1925—26, S. 438, privat indbragte Lovforslag. Det har følgende Indhold:

§ 1. Kollektive Aftaler, der angaar Pris-, Produktions- og lignende Forhold, og som tilsigter at begrænse den enkeltes Erhvervs- eller Arbejdsfrihed, hemme den frie Konkurrence og direkte eller indirekte hidføre Monopolet indenfor det paagældende Erhverv, er ugyldige, og ingen Følger af Brud paa saadanne Aftaler, være sig Erstatning, Kontraktbøder eller lignende kan under nogen som helst Form tillægges Retsvirkning af Domstolene.

§ 2. Ved Bedømmelsen af, om en kollektiv Aftale har den i § 1 angivne Karakter eller ej, kan Domstolene hidkalde særlige i Pris-, Produktions- og lignende Forhold sagkyndige og, om fornødent til Spørgsmaalets rette Oplysning, nedsætte et Undersøgellesudvalg af saadanne sagkyndige, der paa Grundlag af en nærmere Undersøgelse af Tilstanden indenfor det paagældende Erhverv vil have at afgive en Redegørelse til Domstolene desangaaende.

§ 3. Enhver Art af økonomisk eller personlig Forfølgelse af den enkelte i Pris-, Produktions- og lignende Forhold — derunder Boykotning —, der har til Formaal at begrænse den enkeltes Erhvervs- eller Arbejdsfrihed, hemme den frie Konkurrence og direkte eller indirekte at hidføre Monopolet indenfor det paagældende Erhverv, er ulovlig og paadrager, foruden Erstatning for den Skade, nævnte Forfølgelse har

tilføjet vedkommende, Straf af simpelt Fængsel eller, under formildende Omstændigheder, Bøder indtil 100 000 Kr. Sagerne er Genstand for saavel offentlig som privat Paatale.

§ 4. De af Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919 om den faste Voldgiftsret omfattede kollektive Aftaler berøres ikke af nærværende Lovs § 1.

§ 5. Nærværende Lovs § 1 finder i øvrigt Anvendelse paa enhver kollektiv Aftale, om hvis Retsgyldighed der rejses Spørgsmaal ved Domstolene efter nærværende Lovs Ikrafttræden.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtaltes:

»At trænge til Bunds i alle de talrige og højst komplicerede Faktorer, der bestemmer Prisniveauet, endsiges beherske disse Faktorer, anser Regeringen for at være en for Lovgivningen uløselig Opgave. Derfor kan man ikke følge de Veje, som de tidligere Forslag om Friskontrol anviser. Derimod anser Regeringen det for en overkommelig og tilstrækkelig begrænset Opgave for Lovgivningen blot i nogen Grad at dæmme op for den haardhændede og hensynsløse Forfølgelse af den enkelte, som, under Form af Boykotning og andre Tvangsmidler, udøves, navnlig af store Organisationer, og som tilsigter at hemme den frie Konkurrence, tenderer mod Monopolet, og som derfor alvorlig truer den Erhvervsfrihed, som vor Grundlov (§ 81) og den derpaa byggede Næringslov har søgt at tilsikre Borgerne. Ligeledes formener man, at det fremtidig klart og bestemt maa slaas fast, at Samfundets Retsorden og Domstole ikke under nogen Form skal yde sin Medvirkning til at fremme saadanne kollektive Aftaler, der har til Hensigt at hemme, indskrænke eller ophæve den ved Grundloven og Næringsloven tilsikrede Erhvervsfrihed. Hertil sigter nærværende Forslags Bestemmelser.«

Ved Lovforslagets Forelæggelse udtalte Handelsministeren sig i Overensstemmelse med Bemærkningerne. Ved 1. Behandling anbefaledes Lovforslaget af Venstres Ordfører, Pinstrup, medens Socialdemokraternes Ordfører, Hans Nielsen, bestemt udtalte sig derimod. De Konservatives Ordfører, Hendriksen, udtalte, at Lovforslaget er bygget over Tanker, som har hans Partis Sympati, at der er Momenter i det, der kan anvendes, men at det maa samarbejdes for at naa det tilsigtede Maal, og til et Udvalgsarbejde tilsagde han Partiets Bistand. De Radikales Ordfører, Rode, udtalte ligeledes, at Lovforslaget maa undergives en nøje Prøvelse, hvis man skal kunne naa et formaalstjenligt Resultat, og at hans Parti var villigt til en saadan Forhandling.

I Udvalgets Beretning udtaltes:

»Udvalget har behandlet Lovforslaget i flere Møder samt indhentet Oplysninger og Udtalelser fra en Række Erhvervs- og Forbrugerorganisationer angaaende Virkningerne og Ønskeligheden af en Lovgivning af den Art, Lovforslaget omhandler. Ligeledes har man gennem Udenrigsministeriet faaet Oplysning fra Udlandet om Lovforanstaltninger, som dér var gennemført eller bragt i Forslag med samme eller lignende Formaal for Øje. Der blev i Udvalget stillet forskellige Ændringsforslag, som behandledes, uden at det dog lykkedes at tilendebringe Forhandlingerne forinden Rigsdagssamlingens Slutning.«

38. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 231 af 28. Juli 1916 om Tilsyn med den tekniske Undervisning for Haandværkere og industridrivende. (Minister for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 3679].

Fremsat i *Folketinget* 28/1 (F. Sp. 2117). 1. Beh. 8/2 (F. Sp. 2215). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Sneum, Wilhelm Rasmussen, Holger Larsen, Harald Jensen, J. Chr. Jensen, L. D. Rasmussen, J. C. A. Larsen [Form.], Jensen [Broby], Blang, Julin, Søren Larsen [Skr.], Grathwohl, J. Oskar Andersen, Pitzner og Busk). Beretning (B. Sp. 3343) afgiven 15/7.

Ved Loven af 1916 oprettedes der et Skoleraad bestaaende af en Formand og 15 Medlemmer. Ved dette Lovforslag udvides Skoleraadet til 18 Medlemmer, idet Kunstakademiet repræsenteres ved 3 Medlemmer, en Maler, en Arkitekt og en Billedhugger, som udnævnes af Ministeren for Industri, Handel og Søfart efter Indstilling af det kongelige Akademi for de skønne Kunster og efter Forhandling med Undervisningsministeriet.

Lovforslaget er fremkommet efter Forhandling mellem to af henholdsvis Kunstakademiet og Skoleraadet nedsatte Udvalg. Den foreslaede Udvidelse begrundes med, at adskillige af de tekniske Skoler har Dimissionsret til Akademiets Bygningsskole; og derfor har Kunstakademiet Interesse i at blive bekendt med og faa Tilsyn med Undervisningen i de tekniske Skoler. — *Ordføreren for Venstre* (J. C. A. Larsen) var ængstelig for, at man skulde bringe Forstyrrelse i den opgaaende Linie, der i de senere Aar har

været for de tekniske Skoler, ved at tilføre Skoleraadet Elementer, som Skolerne maaske ikke fuldt ud vilde forstaa at udnytte, og som maaske heller ikke paa deres Side havde fuld Forstaaelse af de tekniske Skolers Arbejde, og ønskede derfor Sagen i Udvalg. Det samme gjorde *Socialdemokratiets Ordfører* (Sneum), der ønskede at fremme et godt Samarbejde mellem de tekniske Skoler og Kunstakademiet. — De *Konservatives Ordfører* (Grathwohl) var bange for, at den foreslaaede Udvidelse af Skoleraadet, navnlig med en Maler og en Billedhugger, skulde bevirke, at man kom bort fra det, som altid har været tilsigtet med de tekniske Skoler: en rent haandværksmæssig Uddannelse, og sluttede sig til Forslaget om Udvalgs Nedsættelse. — De *Radikales Ordfører* (Busk) mente, at man var inde paa en gal Vej, hvis dette Lovforslag var Begyndelsen til, at Kunstakademiet skal til at lede de tekniske Skoler, og sluttede sig til de fremkomne Ønsker om Udvalg. — *Orla Jensen* ønskede ogsaa Polyteknisk Lærestanstalt repræsenteret i Skoleraadet.

Det nedsatte Udvalgs Formand (J. C. A. Larsen) afgav saalydende *Beretning*:

Udvalget har afholdt en Række Møder, og efter fremsatte Ønsker har man gennem Handelsministeren modtaget forskellige Oplysninger vedrørende Kunstakademiets Arkitektuddannelse, ligesom der til Udvalget er fremsat Ønsker fra Ingeniør- og Konstruktørsammenslutningen om at blive repræsenteret i Skoleraadet. Da imidlertid Udvalget nærer meget stor Betænkelighed ved paa det nuværende Tidspunkt at udvide Skoleraadet, har man afsluttet Arbejdet og gør ikke Indstilling.

39. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 50 af 28. Februar 1916 om Sønæringen m. m. (Minister for Industri, Handel og Søfart *Slebsager*). [A. Sp. 6005—C. Sp. 1365].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{4}{5}$ (L. Sp. 1128). 1. Beh. $\frac{11}{5}$ (L. Sp. 1328). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Tillæg til Lov om Navigationsundervisningen af 28. Februar 1916 med senere Ændringer (se A. Nr. 69). Betænkning (B. Sp. 2363) afgiven $\frac{21}{6}$. (Ordfører: M. C. Jensen). 2. Beh. $\frac{24}{6}$ (L. Sp. 2232). 3. Beh. $\frac{24}{6}$ (L. Sp. 2243). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{28}{6}$ (F. Sp. 6799). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Tillæg til Lov om Navigationsundervisningen af 28. Februar 1916 med senere Ændringer. *Beretning* (B. Sp. 3883) afgiven $\frac{16}{7}$.

Lovforslaget er, naar undtages de under Nr. 18, 19 og 20 foreslaaede Bestemmelser, enslydende med det i forrige Rigsdagssamling forelagte Lovforslag om samme Emne, se Aarvog 1925—26 Side 406. De nye Bestemmelser gaar ud paa følgende:

Den under Nr. 18 foreslaaede nye Affattelse af Søneringslovens § 17, 1. Stykke, tilsigter at erstatte de i § 17 nævnte spredte Fiskepladser med et geografisk afrundet Omraade. Samtidig foreslaas det at ophæve Størrelsesgrænsen 250 Tons, for saa vidt angaar Sejlfiskerfartøjer, hvortil tillige henregnes Sejlfiskerfartøjer med Hjælpe-maskinkraft.

Nr. 19 svarer til Nr. 18 i Forslaget i forrige Samling, men foreslaar nu en anden Affattelse af Søneringslovens § 18 end i Fjor. En Bestemmelse indeholder en af Lagtinget foreslaaet ny Regel om de Førerrettigheder, der tænkes knyttet til den udvidede Fiskeskipperprøve, som foreslaas i Lovforslaget om Tillæg til Lov om Navigationsundervisningen, se A. Nr. 69. En anden Bestemmelse tilsigter at tilvejebringe Lovhjemmel for under vanskelige Forhold for Fiskeriet administrativt at kunne fastsætte noget lempeligere Søneringskrav overfor Fiskerfartøjer, der midlertidig anvendes til Fisketransport eller i andet Fragtøjemed, end de Krav, som stilles til Fragtskibe.

I Nr. 20 føjes til de i sidste Samling under Nr. 19 foreslaaede Regler, der særlig har Interesse for de færøske Skibe, at uden særlig dertil meddelt Tilladelse af Ministeren for Industri, Handel og Søfart kan ingen Maskin- eller Motorpasser gøre Tjeneste som 1. Maskinmester i de i Søneringslovens § 19, som den nu affattes, omhandlede Damp- eller Motor-Fiskerfartøjer, forinden han i mindst 12 Maaneder har faret som Maskin- eller Motorpasser.

I Overensstemmelse med en Henstilling i den af Landstingets Udvalg angaaende Lovforslaget i forrige Samling afgivne Beretning har Lovforslaget i sin nuværende Skikkelse været forelagt Færøernes Lagting tillige med det af Ministeriet udarbejdede Forslag til Lov om Tillæg til Lov om Navigationsundervisningen, indeholdende Bestemmelser om Indførelse af en udvidet Fiskeskipperprøve og Bemyndigelse for Ministeren for Industri, Handel og Søfart til at tilvejebringe en godkendt Navigationsskole (Styrmandsskole) paa

Færøerne. Det af Lagtinget nedsatte Udvalg angaaende Sønæringslovsforslaget naaede i Løbet af Lagtingssamlingen vel ikke at færdigbehandle hele Forslaget, men har i sin Betænkning, næst at henvise til den allerede vedrørende Lovforslaget om Navigationsundervisningen stedfundne Behandling af de fornævnte for færøsk Sønæring væsentligste Spørgsmaal, dog samtidig udtalt Tilslutning saavel til Lovforslagets Regler om Maskinbetjening som til den i § 1 under Nr. 33 foreslaaede Bestemmelse angaaende Fiske-skipperbeviset.

Lovforslaget undergik i Landstinget tre mindre Ændringer, af hvilke den ene gik ud paa at tillade, at Sejlskibe med Hjælpemotor under 120 H. K. — Lovforslaget havde 100 H. K. — ikke skal have Motorpasser, medens den anden ændrede Aldersgrænsen for den Mand, der kan betjene Motor i et Fartøj, som anvendes til Befordring af Passagerer, fra 16 til 18 Aar, og endelig fritog den tredje Ændring, hvorom Forslag kun stilledes af Udvalgets Flertal, Rederierne for om Bord paa Skib, der anløber Middelhavet, at have en tredje Maskinmester — en Fordring, som der nu hyppigt dispenseret fra. Den sidste Ændring tiltraadtes ikke af Socialdemokraterne og de Radikale, men vedtoges med 31 Stemmer mod 24.

Effersøe forbeholdt sig, da Lagtinget ikke havde behandlet Sagen færdig, sin Stilling med Hensyn til eventuelle senere Ændringer.

I Folketingsudvalgets Beretning i Aar udtaltes:

»Udvalget har gennem en Række Møder og i Samraad med Ministeren behandlet Lovforslaget. Man har modtaget Deputationer fra interesserede Kredse og indhentet Oplysninger, som foreligger i Skrivelse fra Ministeriet for Industri, Handel og Søfart af 2. Juli d. A. Under Forhandlingerne i Udvalget har de socialdemokratiske Medlemmer og det radikale Medlem udtalt Ønsket om, at det heromhandlede Forslag forelægges for den under 11. December 1925 af Erhvervsministeren nedsatte Bemandingskommission. Udvalget er ikke i den Tid, der har været til Raadighed, naaet til Enighed om at gennemføre Lovforslaget, som det foreligger fra Landstinget; ej heller har der kunnet dannes et Flertal for saadanne Ændringer i Forslaget, som havde Ud-sigt til at kunne gennemføres, hvorfor Udvalget indskrænker sig til Afgivelse af nærværende Beretning.«

40. Forslag til Almindelig borgerlig Straffelov. (Justitsminister *Steincke*). [A. Sp. 2257].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 46). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (F. Sp. 88). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Sundbo [Sekr.], Knud Hansen, Gerhard Nielsen, Hans Rasmussen, Vilhelm Rasmussen, Trier [Form.], Rytter, Rudfeld, J. Jacobsen, Blang [fra $\frac{20}{10}$: Samuelsen], Pürschel, Mathilde Hauschultz, Axel Møller, Heilesen og Niels Petersen).

Lovforslaget er fremsat paa ny, i samme Skikkelse som tidligere, se Aarbog for 1924—25, Side 434, hvor Lovforslagets Indhold er gengivet, og Aarbog for 1925—26, Side 313. Ikrafttrædelsesdagen er ved nærværende Forslag sat til senest 1. Januar 1929.

41. Forslag til Lov om Arresthuse og Arbejdshuse. (Justitsminister *Steincke*). [A. Sp. 2377].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 46). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (F. Sp. 89). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Almindelig borgerlig Straffelov (se B. Nr. 40).

Lovforslaget har tidligere været fremsat i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 (se de paagældende Aarbøger henholdsvis Side 485 og 313).

42. Forslag til Lov om Bemyndigelse for Justitsministeren til at nedlægge 8 Underdommerembeder. (Justitsminister *Steincke*). [A. Sp. 2383].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 36).

Ved Lovforslaget bemyndiges Justitsministeren til, saa snart ske kan, at nedlægge indtil 8 Underdommerembeder og i Forbindelse hermed at foretage den fornødne Sammenlægning eller Omlægning af Underretskredse.

Blandt de af Sparekommissionen foreslaaede Foranstaltninger til Nedbringelse af Statens Udgifter er ogsaa en Indskrænkning af Underdommernes Tal. Flere af Kommissionens Forslag er allerede blevet gennemført, men under de nuværende vanskelige økonomiske Forhold anser Ministeren det for vigtigt hurtigst muligt at gaa videre ad den af Kommissionen anviste Vej. Af Underdommerembederne

er der for Tiden 4 ubesatte, og efter en i Justitsministeriet foretagen foreløbig Undersøgelse formenes det, at der ved Sammenlægning af de paagældende Retskredse med tilstødende Retskredse i hvert Fald kan spares 3 Dommere. Der er i saa Henseende i Justitsministeriet udarbejdet Forslag, som er eller i den nærmeste Fremtid vil blive forelagt de interesserede Embedsmænd og kommunale Raad til Erklæring. Forholdet er endvidere det, at flere af Retskredsene i de sønderjydske Landsdele er saa smaa, at de i Virkeligheden ikke byder tilstrækkeligt Arbejde for en Dommer. Justitsministeriet er af den Opfattelse, at der ved en passende Omlægning af Retskredsene vil kunne nedlægges 3 Underdommerembeder i disse Landsdele, uden at Befolkningens Interesser derved gaas for nær. Sagen kræver dog en nærmere Undersøgelse, og de endelige Planer for Omlægningen er endnu ikke udarbejdet. For imidlertid at kunne gennemføre Nedlægningen af Dommerembederne, saa snart Muligheden herfor er til Stede, ønsker Justitsministeren Bemyndigelse til at foretage denne saavel som den herved nødvendiggjorte Sammenlægning eller Omlægning af Underretskredse, uden at det i hvert enkelt Tilfælde skal være nødvendigt at søge Lovgivningsmagtens Sanction. Da der foruden de foran omtalte 7 Embeder muligvis kan blive Tale om at nedlægge endnu et Underdommerembede indenfor en nærmere Tid, foreslaas, at Justitsministeren bemyndiges til at nedlægge indtil 8 Underdommerembeder.

43. Forslag til Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916. (Justitsminister *Steincke*). [A. Sp. 2385].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 46). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (F. Sp. 89). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Rasmussen [Form.], Trier, Ehlert Nielsen, Sundbo, Knud Hansen [Sekr.], Jørgensen, Rytter, Nørskov, Samuelsen, H. P. Hansen [Nørremølle], Axel Møller, Mathilde Hauschultz, Pürschel, Zahle og Nis Nissen).

Lovforslaget er overensstemmende med det i Samlingen 1925—26 fremsatte, se Aarboeg for denne, Side 313, alene med Undtagelse af, at Ministeren har indarbejdet enkelte Ændringsforslag, om hvilke han i den nævnte Samling tilskrev Folketingsudvalget, i Lovforslaget. De er kun af ringe Betydning. En af Ændringerne skyldes et af Indenrigsministeriet anbefalet

Andragende fra Kreditforeningernes staaende Fællesudvalg om, at de Kreditforeningerne ved Lov af 20. Juni 1850 § 2 b. tillagte, men ved Retsplejeloven ophævede Beføjelser maa blive gengivet Foreningerne. Ændringen, der delvis imødekommer Andragendet, gaar ud paa i Retsplejelovens § 478 Nr. 3 at tilføje, at Eksekution kan ske, naar der i et Pantebrev findes Hjemmel for Kapitalens Forfald, i det Tilfælde, at der sker væsentlig Forringelse af pantsat Driftsinventar, Driftsmateriel eller Besætning, samt i Lovens § 490 ligeledes at tilføje en Bestemmelse om, at Pantaverne i dette Tilfælde straks kan skride til Eksekution imod at stille Sikkerhed, hvis Fogeden anser dette fornødent. — En anden Ændring, der indsattes efter Forslag af Dansk Kriminalpolitiforening, gaar ud paa at udvide Adgangen til personlig Ransagning ved Anholdelse. Endelig fritager en Ændring i Retsplejelovens § 819 Politimesteren for *uden Ophold* at give Dommeren Underretning om de af ham foretagne Undersøgelshandlinger.

Justitsministeren udtalte ved Lovforslagets Fremsættelse, »at der antagelig senere fra Justitsministeriets Side kan forventes et Forslag vedrørende en Ændring af de nugældende Regler om Sagføreres Adgang til at procedere for Landets Højesteret«, et Spørgsmaal, som i Fjor blev rejst af Folketingsmand Zahle.

44. Forslag til Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Retsafgifter i Domssager m. m. af 11. April 1916. (Justitsminister *Steincke*). [A. Sp. 2433].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 47). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (F. Sp. 91, jfr. 89). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 (se B. Nr. 43).

Nærværende Lovforslag er overensstemmende med det i Samlingen 1925—26 fremsatte (se Aarvog for 1925—26, Side 330).

45. Forslag til Lov om Naturfredning. (Justitsminister *Steincke*). [A. Sp. 2435].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 47). 1. Beh. $\frac{13}{10}$ (F. Sp. 87). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Skovpolitilov (se B. Nr. 7).

Lovforslaget er enslydende med det i forrige Rigsdags-samling fremsatte Lovforslag om samme Emne, se Aarvog for 1925—26, Side 331.

46. Forslag til Lov angaaende Fuldmægtige ved Underretterne udenfor København m. m. (Justitsminister *Steincke*). [A. Sp. 2701].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 19). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (L. Sp. 42). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Degnbol, Effersøe, Frøkjær, Gisselbæk, Godskesen, Jepsen Christensen, Kr. Johansen, Josiassen, N. K. Kristensen, Jørgen Møller, Hans Nielsen, Henrik Nielsen, Nygart [Form.], Johannes Pedersen og Inger Gautier Schmit).

Nærværende Lovforslag er fremsat paa ny i den Skikkelse, i hvilken det vedtoges af Folketinget i Rigsdagssamlingen 1924—25 (se Aarvog 1924—25, Side 487, og Aarvog 1925—26, Side 341).

47. Forslag til Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Retsafgifter i Domssager m. m. af 11. April 1916. (Justitsminister *Rytter*). [A. Sp. 4567].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{18}{2}$ (F. Sp. 2393). 1. Beh. $\frac{15}{3}$ (F. Sp. 3416, jfr. 3367). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Ændringer i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 (se A. Nr. 78). Beretning (B. Sp. 2341) afgiven $\frac{18}{6}$.

Lovforslaget er overensstemmende med det i Folketingets 1. Afdeling i indeværende Samling af Justitsminister *Steincke* forelagte, se foran B. Nr. 44, der blev henvist til Udvalg, men bortfaldt som Følge af Folketingets Opløsning.

I den af Folketingsudvalgets Formand afgivne Beretning udtales, at da den Bestemmelse i Lovforslaget, som har den største praktiske Interesse, nemlig dets § 2 (Gebyret for Forkyndelse af Stævning ved Postvæsenet), er knyttet til Bestemmelser i det fremsatte Lovforslag om Ændringer i Retsplejeloven, hvis Behandling et Flertal i Udvalget finder det rigtigt at udsætte til en senere Samling, har Udvalget ikke kunnet færdigbehandle det foreliggende Lovforslag. Man har ikke fundet det rigtigt at foreslaa en Gennemførelse alene af § 1.

48. Forslag til Lov om Forbud mod Handel med visse for Kvinder sundhedsfarlige Genstande. (Justitsminister *Rytter*). [A. Sp. 2705—C. Sp. 103].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 19). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (L. Sp. 42). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Marie Christensen, Henriette Crone, Effersøe, Ellinger, Gisselbæk, Godskesen, Marie Hjelmmer, Albert Jensen, Lewinsky, Jørgen Møller, Rasmus Nielsen, Nygart, Johannes Pedersen, Inger Gautier Schmit [Form.] og Sørensen-Egaa). Betænkning (B. Sp. 283) afgiven $\frac{10}{3}$. (Ordfører: Inger Gautier Schmit). 2. Beh. $\frac{16}{3}$ (L. Sp. 826). 3. Beh. $\frac{18}{3}$ (L. Sp. 863). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{20}{4}$ (F. Sp. 4698). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Sundbo, Knud Hansen, Gerhard Nielsen, Hans Rasmussen, Vilhelm Rasmussen, Hækkerup, J. Jacobsen [Form.], Samuelsen, Blang, Vagn Bro [Skr.], A. Chr. Christensen, Mathilde Hauschultz, Johannes Lou, Axel Møller og Elna Munch). Beretning (B. Sp. 3917) afgiven $\frac{16}{7}$.

Lovforslagets §§ 1 og 3 var enslydende med §§ 1 og 3 i Loven af 20. April 1926 om Forbud mod Handel med Genstande tjenlige til at afbryde Svangerskab, medens § 2, bortset fra en redaktionel Ændring, var enslydende med et Ændringsforslag, som af Justitsministeren stilledes ved 3. Behandling af det Lovforslag, som førte til Loven af 1926, se om disse Forhold Aarbog 1925—26, Side 179.

Ved § 1 forbydes det ved Bekendtgørelse, Skiltning, Udsendelse af Beskrivelse m. m. at udbyde til Salg Genstande som tjenlige til at afbryde Svangerskab, hvorved

særlig tænktes paa de saakaldte Modersprøjter med langt, tyndt Rør, og ved § 2 forbydes det at indføre, tilvirke, udbyde til Salg eller sælge, samlet eller delt, saadanne Genstande, der fremtræder som bestemt til seksuel Hygiejne eller Forebyggelse af Svangerskab, men som enten frembyder en særlig Fare for Kvindens Sundhed eller er egnede til at afbryde Svangerskab. Dog kan Justitsministeren med Hensyn til Lægers og Hospitalers Forsyning med Instrumenter og lignende fastsætte særlige Regler. — § 3 var Straffeparagraffen.

I Landstinget modtoges Lovforslaget med Velvillie fra alle Sider, og det dør nedsatte Udvalg kunde i det store og hele give Lovforslaget sin Tilslutning. Udvalget mente dog, at Forslagets Formaal burde udtrykkes i en mere klar og overskuelig Form, og med dette for Øje stillede Udvalget Ændringsforslag om at affatte 1ste Punktum i § 2 saaledes:

»Det forbydes at indføre, tilvirke, udbyde til Salg eller sælge samlet eller delt:

1. Genstande, der fremtræder som bestemt til seksuel Hygiejne, men hvis Anvendelse kan medføre Afbrydelse af Svangerskab, og

2. Genstande, der fremtræder som bestemt til Forebyggelse af Svangerskab, men enten frembyder en særlig Fare for Kvindens Sundhed eller ved Anvendelse kan medføre Afbrydelse af Svangerskab«, hvilket vedtoges.

Ved 1. Behandling i Folketinget stillede alle Talere sig velvilligt overfor Tanken i Lovforslaget, men der udtaltes Kritik over dets Formulering. Den af Udvalget afgivne Beretning lød saaledes:

»Udvalget har afholdt en Række Møder angaaende det fra Landstinget her til Folketinget oversendte Forslag. Det har vist sig ugørligt i indeværende Samling at naa til et positivt Resultat, idet der stadig er de forskellige Partier og Medlemmer adskilligt imellem. Medens een Gruppe af Udvalget ønsker at vedtage Forslaget i Landstingets Affattelse, ønsker en anden Gruppe, at Forslaget udvides saaledes, at Lovens Virkeomraade ogsaa kommer til at omfatte Genstande, der fremtræder som bestemt til seksuel Hygiejne, men som frembyder en særlig Fare for Kvindens Sundhed.

Da der derhos er fremsat Ønske om i Udvalget at høre Formanden for Sundhedsstyrelsen, Dr. Tryde, nærmere gøre Rede for, hvilke Genstande og Instrumenter man havde tænkt sig omfattet af Loven, og da dette ikke kunde lade sig gøre paa Grund af Dr. Trydes Sygdom, var man allerede af den Grund nødsaget til at standse Arbejdet vedrørende nærværende Forslag i indeværende Samling.

Et *Mindretal* (Elna Munch) ønsker at minde om, at da den nugældende Lov var til Behandling i Landstinget, var det en Forudsætning, at et nyt Lovforslag skulde fremsættes i indeværende Samling. Et saadant er fremsat, og Sundhedsstyrelsen har givet det Tilslutning. Forslaget er undergaaet en Ændring i Landstinget, som i dettes Betænkning betegnes som formel, men som nærværende Mindretal mener har større Betydning, og som det ikke kan tiltræde, hvorimod det har kunnet tiltræde Ministeriets Affattelse, der i det hele i Princippet har faaet betydelig Tilslutning i nærværende Folketingsudvalg. Mindretallet maa beklage, at nærværende Udvalgs Flertal har ønsket ikke at fremme Sagen i denne Samling, hvorved det har umuliggjort Afløsning af den nugældende Lov, der fra alle Sider er betegnet som ufyldstgørende. Sagen har været drøftet paa Rigsdagen gennem en Række af Aar; den foreligger fuldt oplyst, og Sundhedsautoriteternes Stilling til Sagen er kendt. Mindretallet maa derfor udtale Ønsket om, at Sagen tages op snarest muligt i den kommende Samling.«

49. Forslag til Lov om Politiets Ordning m. v. (Justitsminister *Rytter*). [A. Sp. 6169].

Fremsat i *Folketinget* 22/6 (F. Sp. 6658).

Den gældende Politiorde ning hviler, naar der bortses fra de særlige for de sønderjydske Landsdele gældende Bestemmelser, væsentlig paa Lov Nr. 364 af 30. Juni 1919 om Politiets Ordning m. v. (Retsplejelovens Kapitel 11). I nævnte Lovs § 5 foreskrives, at Forslag til Revision af Loven skal forelægges Rigsdagen inden 31. December 1921, hvilken Frist 1922 blev forlænget til 31. December 1926 og ved Lov Nr. 5 af 11. Januar 1927, se foran A. Nr. 73, til Slutningen af den ordinære Rigsdagssamling 1926—27.

Til Forberedelse af den paabudte Revision blev der af Justitsministeriet under 19. Juni 1925 nedsat en Kommission med det Formaal at overveje, hvorvidt der er Grund til at ændre den bestaaende Ordning af Landets Politi, og eventuelt at stille Forslag til en Ændring af denne. I denne Kommission, hvis Formand var Rigsadvokat Goll, fandtes Repræsentanter for Justitsministeriet, Indenrigsministeriet, Statspolitiets Ledelse, Københavns Magistrat og Amts-, Købstads- og Sognekommunerne, Københavns Politis Ledelse, Politimestrene og Politifuldmægtigene samt Politiets Tjenestemandorganisationer. Kommissionen afgav 10. November 1926 en Betænkning. Der opnaaedes ikke i den Enighed med Hensyn til Spørgsmaalet om et ensartet Statspoliti eller et Politi, bestaaende baade af Statspoliti og kommunalt Politi, idet et Flertal (9) indenfor Kommissionen stillede Forslag om et ensartet Statspoliti og et Mindretal (7) Forslag om en Politiorde, der i det væsentlige opretholder den nu bestaaende Ordning med dels Statspoliti, dels kommunalt ansat Politi.

Under Hensyn til, at Regeringen fandt, at Kommunernes Indseende med Politiet bør bevares, at Overgangen til et ensartet Statspoliti vil paaføre Staten en betydelig Merudgift, samt at der med et delt Politi vil kunne skabes en god Ordning af Politivæsenet, mente Ministeriet, at man burde blive staaende ved den nuværende Ordning, idet der dog paa Punkter, hvor der i den siden Retsplejelovens Ikrafttræden forløbne Tid har vist sig at være Ulemper, blev foreslaaet Ændringer, der tog Sigte paa at fjerne eller i alt Fald formindske disse.

Lovforslagets § 1 giver en ny Affattelse af de herhenhørende Bestemmelser i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916.

Retsplejelovens § 108 affattes saaledes:

Riget deles i 72 Politikredse, saaledes som det angives paa den nærværende Lov vedføjede Tavle. Forandring i Politikredsens Omraade kan ske ved kongelig Anordning. Justitsministeren bemyndiges til at afgøre, om og i hvilket Omfang de i Politikredsene oprettede Kontorafdelinger skal bibeholdes.

Det foreslaaede Antal svarer til det nuværende.

§ 109: Staden København udgør en Politikreds, der forestaaes af en Politidirektør.

Til Hjælp for Politidirektøren ansættes en Politiinspektør, der med Bistand af et ved Normeringslov fastsat Antal

Politiassessorer leder Politiets Virksomhed ved Efterforskning, Forfølgning og Paatale af Straffesager.

Politidirektøren, Politiinspektøren og Politiassessorerne skal opfylde de i § 110, 2. Stykke, til Ansættelse som Politimester foreskrevne Betingelser, dog skal den, der ansættes som Politidirektør eller Politiinspektør, have bestaaet den fuldstændige juridiske Eksamen med 1. Karakter.

I Overensstemmelse med Kommissionsflertallet foreslaas, at Stillingen som Vicepolitidirektør bortfalder, og at der under Politidirektøren oprettes en ny Stilling som Politiinspektør, der har Ledelsen saavel af Opdagelsespolitiet i København som af Undersøgelseskamrene. Det udtales i Bemærkningerne, at ved at lade Indehaveren af denne Stilling staa udenfor Statspolitiet bliver Forholdene i København i højere Grad ensartede med Forholdene udenfor København, hvor Ledelsen af saavel det kommunale Politi som Statspolitiet forestaas af de i de enkelte Politikredse ansatte Politichefer.

Politiassessorernes Antal er nu normeret til 12, af hvilke en virker som ledende Politiassessor; da Justitsministeriet ligesom Flertalsforslaget mener, at disses Antal muligt kan reduceres, foreslaas det fremtidige Antal fastsat ved Normeringslov.

§ 110 lyder saaledes: De øvrige Politikredse forestaas hver af en Politimester, der ikke uden Justitsministerens Tilladelse maa have Bolig udenfor Politikredsen.

Politimestrene skal være uberygtede og vederhæftige og skal have bestaaet den fuldstændige juridiske Eksamen med i det mindste Karakteren haud illaudabilis efter denne Eksamens tidligere Ordning eller 2. Karakter af første Grad efter den nuværende Ordning.

Enhver Politimester skal efter Justitsministerens Bestemmelse være pligtig foruden sit eget Embede midlertidig at beklæde et andet Politimesterembede, naar vedkommende Politimester har Forfald, eller Embedet er ledigt. Har en Politimester i Henhold til saadan Bestemmelse i længere Tid beklædt et andet Politimesterembede, kan der tilstaa ham Vederlag derfor; Vederlagets Størrelse fastsættes paa Finansloven, men kan ikke overstige Halvdelen af det paagældende Embedes Grundløn, beregnet for Konstitutionstiden.

Midlertidig Beskikkelse som Politimester meddeles af Justitsministeren. Den, der midlertidig beskikkes, skal

opfylde de i 2. Stykke til Ansættelsen som Politimester foreskrevne Betingelser, dog er det tilstrækkeligt, at vedkommende fyldestgør den i § 44 i Slutningen angivne Fordring med Hensyn til juridisk Eksamen.

Som Regel kan ingen ansættes som Politimester uden i 3 Aar at have haft Ansættelse som autoriseret Politifuldmægtig eller i anden overordnet Stilling i et større Politikorps.

Foranstaaende Affattelse svarer til de nugældende Bestemmelser, bortset fra den sidste Bestemmelse.

§ 111 foreslaas saaledes affattet: *Politiets Virksomhed* udøves dels af Statspolitiet, der er fælles for hele Riget, dels af det kommunale *Politi*, hvis *Virksomhedsomraade* falder indenfor de enkelte *Politikredse*, saaledes at enhver af det i *Kredsen* ansatte *Politis Tjenestemænd* skal kunne anvendes overalt i *Kredsen*. Endvidere har det kommunale *Politis Tjenestemænd Ret* til at forfølge en strafbar *Handling* udenfor den paagældende *Politikreds*, naar vedkommende *Politimester* har givet særlig *Ordre* dertil, eller naar en *Person* eftersættes, der er truffet i *Udførelsen* af en *Lovovertrædelse* eller paa friske *Spor*, eller som er undvejet efter at være paagrebet. I førstnævnte *Tilfælde* skal der, saa vidt muligt paa *Forhaand*, gives *Politimesteren* i den eller de fremmede *Politikredse* *Underretning* om de saaledes trufne *Beslutninger*.

Saafremt det i en *Politikreds* ansatte kommunale *Politi* efter *Begæring* af *Politimesteren* i en anden *Politikreds* anvendes i denne, afholdes mulige heraf flydende *Udgifter* til *Pensionering* af *Politiets Tjenestemænd* af den eller de *Købstad- eller Amtskommuner*, til hvilke den begærte *Bistand* er ydet. Disse *Kommuner* er ogsaa pligtige at udrede de de paagældende *Politi*tjenestemænd i den *Anledning* tilkommende *Dagpenge* og *Rejsegodtgørelse*, hvorhos de, saafremt denne *Anvendelse* strækker sig over længere *Tid*, er pligtige at yde de *Kommuner*, der lønner *Politi*tjenestemændene, en forholdsmæssig *Godtgørelse*, svarende til den *Lønning*, disse oppebærer. Tilsvarende *Regler* gælder i *Politikredse* bestaaende af en eller flere *Købstæder* samt *Landskommuner*, saafremt nogen af det kommunale *Politis Personale* efter *Politimesterens* *Bestemmelse* af *Hensyn* til *Tjenestens* hen-

sigtsmæssige Udførelse anvendes til Arbejde, der ikke udelukkende vedrører den Kommune, der lønner den paagældende Tjenestemand. Hvis der ikke ved Forhandling mellem Kommunerne kan opnaas Enighed om, hvorledes de i dette Stykke omhandlede Udgifter skal fordeles, træffes Afgørelsen af Justitsministeren efter Forhandling med Indenrigsministeren.

Saafernt der under overordentlige Forhold til en Politikreds udsendes særligt Personale fra Statspolitiet til Opretholdelse af Fred og Orden, afholdes de dermed forbundne Udgifter samt mulige heraf flydende Udgifter til Pensionering af Statspolitiets Tjenestemænd af de Købstad- eller Amtskommuner, til hvilke Bistanden ydes.

1. Stykke og 1. Punktum i 2. Stykke svarer til de nugældende Bestemmelser, medens Resten er nyt.

Efter § 112 er Politiets Opgave at foretage det fornødne til Forhindring af Forbrydelser og til Efterforskning og Forfølgning af saadanne, at opretholde Sikkerhed, Fred og Orden samt at paase Overholdelsen af Love og Vedtægter. Statspolitiet vil fortrinsvis have at udføre de Politiet paa hvilende Hverv indenfor den straffende Retsplejes Omraade.

Justitsministeren kan fastsætte en for hele Riget fælles Politiform, som for de enkelte Kredse kan forsynes med et af Justitsministeren godkendt særligt Mærke, Byvaaben eller lignende. Endvidere kan Justitsministeren træffe Bestemmelse om Politiets Udrustning.

Medens der i de nuværende §§ 111 og 112 i Retsplejeloven er søgt at sondre mellem Statspolitiets og det kommunale Politis Opgaver, er dette opgivet i nærværende Forslag, da det i Virkeligheden ikke lader sig gøre at drage en Grænse imellem de 2 Politikorps' Opgaver.

Bestemmelsen i sidste Stykke svarer til nuværende § 112,

3. Stykke.

Efter § 113 henlægges under Chefen for Statspolitiet navnlig følgende Forretninger:

1. Fordeling og Omflytning af Statspolitiets Personale mellem Politikredse,
2. Statspolitiets Regnskabsvæsen, derunder Anvisning af de paa Finansloven til Statspolitiet bevilgede Beløb, samt Tilsyn med Statspolitiets Ejendele,

3. Overtilsyn med Politiskolen,
4. Politiets Efterretningsvæsen, derunder særlig Udgivelse af Danske Politiefterretninger, Centralbureauet for Forbryderes Identificering og Laboratoriet for Foretagelse af tekniske Undersøgelser i Politiojemed,
5. Fremmedtilsynet.

Til Bistand for Chefen for Statspolitiet ansættes et ved Normeringslov fastsat Antal Politiinspektører og Fuldmægtige; en af Politiinspektørerne virker som Forstander for Statens Politiskole.

Chefen for Statspolitiet, Politiinspektørerne og Fuldmægtigene skal opfylde de i § 110, 2. Stykke, til Ansættelse som Politimester foreskrevne Betingelser, dog skal Chefen for Statspolitiet have bestaaet den fuldstændige juridiske Eksamen med 1. Karakter.

Antallet af Betjente i Statspolitiet fastsættes ved Normeringslov.

Der er nu i Statspolitiet ansat 4 Politiinspektører, hvoraf dog 1 virker som Leder af det under Politidirektøren i København sorterende Personale af Statspolitiet, og 2 Fuldmægtige. Som det fremgaar af Forslagets § 109, er den Politiinspektør, der leder Statspolitiet i København, foreslaaet ansat direkte under Politidirektøren i København. I nærværende Forslag er saavel Antallet af disse Tjenestemænd som af Betjentene i Statspolitiet foreslaaet fastsat ved Normeringslov. Det normerede Antal Betjente i Statspolitiet er nu 476, hvoraf 30 Overvagtmestre, 40 Vagtmestre, 85 Overbetjente og 321 Betjente. Da der af Statspolitiets Tjenestemandorganisation er fremsat Ønske om, at Benævnelserne Overvagtmester og Vagtmester ændres bl. a. under Hensyn til, at Benævnelsen Vagtmester i andre Etater anvendes om Tjenestemænd med andre Funktioner end dem, der paahviler Vagtmestre i Statspolitiet, paatænkes Benævnelserne Overvagtmester og Vagtmester ændret til Kriminalassistent af 1. og 2. Grad.

Efter § 114 har Politidirektøren i København og Politimestrene den selvstændige Ledelse af Kredsens Politi samt Ansvaret for Udførelsen af det Politiet paahvilende Arbejde og er saavel det kommunale Politis som Statspolitiets øverste stedlige foresatte. Disciplinære Sager angaaende Statspolitiets Personale skal dog forelægges Chefen for Statspolitiet, for saa vidt de ikke kan afgøres med Advarsel, Irettesættelse eller Bøde paa 10 Kr. eller derunder.

Det paahviler Politidirektøren og Politimestrene at bestyre Arresthusene.

§ 115 bestemmer: Den eller de af Politimestrene antagne Fuldmægtige kan der af Justitsministeren meddeles Autorisation til paa Politimesterens Ansvar at udføre dennes Forretninger. Den autoriserede Fuldmægtigs særlige Tjenesteomraade er Bistand for Politimesteren ved Paatale af Straffesager og ved Ledelsen af det Politiet og Politikontoret paahvilende Arbejde og fastsættes i øvrigt af vedkommende Politimester. I Politimesterens Fraværelse har den autoriserede Fuldmægtig den øverste Ledelse af Politiet. For at kunne autoriseres som Politifuldmægtig udkræves, at den paagældende opfylder de i § 110, 2. Stykke, til Ansættelse som Politimester foreskrevne Betingelser, dog er det tilstrækkeligt, at han fyldestgør den i § 44 i Slutningen angivne Fordring med Hensyn til juridisk Eksamen; han skal derhos som Regel i 3 Aar have gjort Tjeneste paa et Dommer- eller Politikontor.

Efter de nugældende Bestemmelser er det Amtmanden, der meddeler Politifuldmægtigene Autorisation. De for Autorisation foreslaaede Betingelser er nye og foreskrevne af Hensyn til, at Fuldmægtigene navnlig tænkes anvendt til Hjælp ved det Politimesteren paahvilende juridiske Arbejde.

§ 116: Kun Personer, der har Indfødsret samt er vederhæftige og af et uplettet Rygte, kan ansættes som Politibetjente i de kommunale Politikorps.

De skal ved deres Ansættelse være fyldt 25 Aar og maa som Regel ikke være over 35 Aar.

Justitsministeren fastsætter nærmere Regler om en vis Uddannelse som Betingelse for at opnaa fast Ansættelse i det kommunale Politi.

Ingen af det kommunale Politis Tjenestemænd maa drive nogen som helst Næring eller paatage sig noget indtægts-givende Arbejde, der er Tjenesten uvedkommende, medmindre Sagen har været forelagt Justitsministeren eller den, han dertil bemyndiger.

De i §§ 17—19 i Lov Nr. 489 af 12. September 1919 om Statens Tjenestemænd indeholdte Regler om disciplinær Forfølgning og Straf samt om Appel til Domstolene finder

med de fornødne Lempelser Anvendelse paa de kommunalt ansatte Polititjenestemænd.

1. og 3. Stykke svarer til de nugældende Regler. Alderskravet i 2. Stykke er sat til 25 Aar, medens det nu er 22 Aar.
- Den i 4. Stykke foreskrevne Regel for de kommunale Betjente gælder allerede nu for Statspolitiets Tjenestemænd.
5. Stykke er nyt.

Efter § 117 ansættes det kommunale Politis Tjenestemænd udenfor København, for saa vidt angaar Købstæderne, af Byraadet og, for saa vidt angaar Landet, af Amtsraadet, efter Indstilling af vedkommende Politimester, saaledes at denne vil have at indstille om muligt 3 Ansøgere til den paa-gældende Stilling. Saafrømt det Omraade, for hvilket Tjenestemanden ansættes, foruden en Købstad ogsaa omfatter Landkommuner, forhandler Byraadet med vedkommende Amtsraad om Ansættelsen. I Tilfælde af Uenighed tilkommer Afgørelsen Byraadet, for saa vidt Købstadens Kasse udreder den største Del af den paagældendes faste Løn, ellers Amtsraadet. Det kommunale Politis Tjenestemænd afskediges af Politimesteren. Hvor der bliver Tale om Udredelse af Pension, skal Politimesteren dog forinden Afskedigelsen høre vedkommende kommunale Raad derom.

Antallet af de kommunalt ansatte Polititjenestemænd kan hverken formindskes eller forøges uden Justitsministerens Samtykke.

Det kommunale Politi lønnes med samme Grundløn og almindelige Tillæg (Lov Nr. 489 af 12. September 1919 om Statens Tjenestemænd Kapitel 5 og 6) som Statspolitiet, dog med et af Justitsministeren bestemt Fradrag for Tiden, indtil vedkommende Tjenestemand har opnaaet fast Ansættelse. Der skal derhos sikres det kommunale Politis Tjenestemænd Pension. Tjenestealderen regnes fra den første Ansættelse i Politiet, saaledes at ved Overgang fra et Politikorps til et andet al den Tid, i hvilken vedkommende Tjenestemand har været ansat i Politiet, kommer ham til gode ved Beregning af Tjenestealder med Hensyn til Lønning og Pension, som om han hele Tiden havde gjort Tjeneste i det Korps, hvortil han overgaar.

Sognefogderne og lignende Bestillingsmænd bistaar Politiet efter de hidtil gældende Regler.

1. og 2. Stykke svarer ganske til de nugældende Bestemmelser.

I den nuværende § 117, 3. Stykke, udtales, at det kommunale Politiskal lønnes med samme Grundløn som Statspolitiet. Uanset at der ved Grundløn almindeligvis alene forstaaes den for vedkommende Stilling fastsatte Lønning, men ikke de Tjenestemændene tillagte forskellige Tillæg, har Justitsministeriet under Hensyn til den heromhandlede Bestemmelses Tilblivelseshistorie været af den Opfattelse, at Grundløn her maa forstaaes som omfattende ogsaa Dyrtidstillæg og Konjunkturtillæg, hvilket nu udtrykkelig udtales.

4. Stykke svarer til det nugældende.

I § 118 fastsættes: Politimyndighederne er Justitsministeren underordnede og staar under hans øverste Tilsyn. Indenfor de af denne Lov dragne Grænser fastsætter Justitsministeren Regler for Politimestrenes Forhold til henholdsvis Anklagemyndigheden, Chefen for Statspolitiet og Amtmændene saavel som for disse Myndigheders indbyrdes Samvirken og for de kommunale Politiassistenter Forhold til Statspolitiets Personale.

Der oprettes i hver Politikreds, hvor det ønskes, et Politiraad. I København bestaar Politiraadet af Politidirektøren som Formand, den Borgmester, under hvem Politiet henhører, 2 af Københavns Borgerrepræsentation valgte Medlemmer af samme, en Repræsentant for de overordnede Polititjenestemænd i København, valgt af og blandt disse, samt 3 Repræsentanter for Stadens øvrige Polititjenestemænd, saavel det kommunale Politis som Statspolitiets, valgte af og blandt disse. Udenfor København bestaar Politiraadet af Politimesteren som Formand, 2 Medlemmer, valgte i Politikredse, der udelukkende bestaar af Købstad eller Landdistrikt, af henholdsvis vedkommende Byraad eller Amdsraad, og i Politikredse, der omfatter baade Købstad og Landdistrikt, det ene af vedkommende Byraad og det andet af vedkommende Amdsraad, samt 2 Repræsentanter for Kredsens Polititjenestemænd, saavel det kommunale Politis som Statspolitiets, valgte af og blandt disse. Hvis der blandt de kommunale Raad opstaar Uenighed angaaende Retten til Valg af Repræsentanter til Politiraadet, fastsætter Justitsministeren de nærmere Regler herom. Politiraadet kan fremkomme med Forslag angaaende Kredsens almindelige Politi-

forhold og Tjenestens Udførelse samt gøre Indstilling om Regler for Forfremmelse og Afskedigelse af Kredsens kommunale Polititjenestemænd. Andre Sager kan af et Medlem indbringes for Politiraadet, saafremt enten Politimesteren (Politidirektøren) eller mindst 2, i København mindst 3, Medlemmer af Raadet ønsker det. Politiraadet træder i Virksomhed, naar Politimesteren (Politidirektøren) eller 2, i København 3, Medlemmer af Raadet ønsker det. Saafremt Politimesteren (Politidirektøren) ikke mener at kunne tage et Forslag eller en Indstilling fra Raadets Flertal til Følge, kan Sagen forelægges Justitsministeren. Nærmere Regler om Raadenes Virksomhed kan gives af Justitsministeren.

§ 802, der svarer til de gældende Bestemmelser, lyder saaledes: Statsadvokaten fører Tilsyn med Politiets Efterforskning af Forbrydelser. Han kan som Følge heraf begære Oplysninger af eller stille Forlangender til vedkommende Politimester (Politidirektøren) og, naar særegne Omstændigheder maatte opfordre dertil, selv handle i dennes Sted, men Politimesteren (Politidirektøren) skal da uopholdelig underrettes om de truffne Dispositioner.

Lovforslagets § 2: De Betjente, der ved denne Lovs Ikrafttræden er ansat i *Ordenspolitiet i de sønderjydske Landsdele*, overgaar til Tjeneste i de paagældende Kommuner, dog saaledes, at Antallet af Betjente, der vil være at ansætte i det kommunale Politi i de sønderjydske Landsdele, fastsættes af Justitsministeren efter Samraad med vedkommende By- eller Amdsraad.

Staten yder Kommunerne i de sønderjydske Landsdele et Tilskud til Dækning af det Beløb, hvormed de ved denne Lov fra Staten til Kommunerne overførte Udgifter til Politiet overstiger det Bidrag, som Kommunerne vilde have haft at erlægge efter de i Lov Nr. 55 af 13. Februar 1922 indeholdte Regler.

Tilskuddet udgør for det første Aar $\frac{20}{40}$ af de enkelte Kommuners Merudgift og aftager derefter med $\frac{1}{40}$ gennem 20 Aar. Begæring om saadant Tilskud skal fremsættes overfor Justitsministeriet snarest efter hvert Finansaars Udløb.

Det er en Betingelse for at erholde Tilskud efter 2. Stykke, at vedkommende Kommune forinden Ansættelsen af Betjente

forelægger Justitsministeren sin Beslutning om Ansættelsen til Godkendelse, samt at Politiets Lønninger ikke forhøjes uden Justitsministerens Godkendelse.

Endvidere yder Staten ved Pensionering af de Betjente, der fra det sønderjydske Ordenspoliti overgaar til det kommunale Politi enten ved denne Lovs Ikrafttræden eller senere, Tilskud til den paagældende Tjenestemand's Pension i Forhold til den Pensionsalder, som Tjenestemanden havde opnaaet ved sin Afgang fra det sønderjydske Ordenspoliti.

Uniforms- og Udrustningsgenstande, der af Staten er udleveret de Tjenestemænd, der ved denne Lovs Ikrafttræden overgaar til Kommunerne i de sønderjydske Landsdele, bliver de paagældende Kommuner's Ejendom.

Ved Genforeningen blev det nødvendigt at træffe Bestemmelse om Ordningen af Politiet i de sønderjydske Landsdele, og det bestemtes derfor i Lov Nr. 263 af 28. Juni 1920 om Oprettelse af et under Chefen for Statspolitiet sorterende Ordenspoliti i de sønderjydske Landsdele, at der skulde oprettes et særligt Politikorps, bestaaende af indtil 250 Betjente. Da man ikke paa det daværende Tidspunkt mente at kunne tage Stilling til, hvorvidt denne Ordning, der afveg fra den i øvrigt her i Landet gældende, burde være den endelige Ordning af Forholdet, fastsattes det i Loven, at denne skulde revideres samtidig med Revisionen af den ved Lov Nr. 364 af 30. Juni 1919 fastsatte almindelige Politiorde ning, ligesom der ved Ansættelsen af Tjenestemændene i disses Ansættelsesbreve blev taget Forbehold om, at de var pligtige til eventuelt at overgaa til det kommunale Politi.

Antallet af Betjente i det sønderjydske Ordenspoliti er nu 102, hvoraf 32, nemlig 5 Overbetjente og 27 Betjente, i det væsentlige alene er beskæftigede med Grænsekontrollen, medens 70, nemlig 6 Overbetjente og 64 Betjente, udfører den Polititjeneste, der andetsteds udføres af det kommunale Politi.

I Lov Nr. 55 af 23. Februar 1922 er det bestemt, at hver af Amts-, Købstad- og Flækkekommunerne i de sønderjydske Landsdele som Bidrag til Udgifterne til det sønderjydske Ordenspoliti skal betale Statskassen et Beløb svarende til henholdsvis 85 Ø., 3 Kr. 60 Ø. og 1 Kr. 55 Ø. for hver Indbygger, som Kommunen har ifølge den ved hvert Finansaars Udgang sidst stedfundne almindelige Folketælling.

I § 7 i Lov Nr. 264 af 28. Juni 1920, indeholdende Bestemmelse om Politiet i de sønderjydske Landsdele, jfr. Anordning Nr. 280 af samme Dato, bestemmes, at Udgifterne til

Politivæsenet, for saa vidt andet ikke bestemmes ved særlig Lov, afholdes efter de samme Regler som i det øvrige Kongerige; herefter afholdes i Henhold til § 2 i Lov Nr. 93 af 11. April 1916 af Amts- og Købstadkommunerne de Udgifter, som for hver Kommune medgaar til Tilvejebringelse og Vedligeholdelse af de fornødne Politistationer med Vagtstue, Kontor og Opholdsstue for anholdte samt disse Lokalers Forsyning med Inventarium, Opvarmning, Belysning og Rengøring.

Da nærværende Forslag gaar ud paa at opretholde saavel et af Staten ansat Politi som et kommunalt Politi, maa det under Hensyn til Ønskeligheden af at have en ensartet Politiorde i hele Landet anses for naturligt, at den tilsvarende Ordning indføres i de sønderjydske Landsdele, men paa den anden Side maa det ogsaa anses for rimeligt, at Kommunerne — bortset fra det Personale, der udfører den særlige Polititjeneste ved Grænsen i Sønderjylland — er pligtige at overtage Personalet, der nu er ansat i det Politikorps, som Staten under de særlige Forhold ved Genforeningen maatte oprette til Udførelse af de Opgaver, som andetsteds i Landet paahviler Kommunerne, idet Staten i modsat Fald vilde paadrage sig meget betydelig Udgift ved at skulle pensionere hele dette Personale. Forslagets Regler er udarbejdet under Hensyn hertil.

Den danske Stat ejer forskellige Ejendomme i Sønderjylland, der helt eller delvis er overladt det sønderjydske Ordenspolitis Personale til Tjenesteboliger; da det maa anses for tvivlsomt, hvorvidt Staten efter Politiets Omordning vil kunne finde Anvendelse for alle disse Boliger, maa der formentlig for nogle af disses Vedkommende indledes Forhandling med de sønderjydske Kommuner om Overtagelse eller Leje.

§ 3 lyder saaledes: Til at udføre den særlige Polititjeneste ved Grænsen i Sønderjylland oprettes et Grænsepoliti, der ledes af Chefen for Statspolitiet.

De Betjente, der ved denne Lovs Ikrafttræden er ansat i Ordenspolitiet i de sønderjydske Landsdele, er pligtige at overgaa til Grænsepolitiet. Antallet af Betjente i Grænsepolitiet fastsættes ved Normeringslov.

De nærmere Regler for Grænsepolitiets Virksomhed fastsættes af Justitsministeren, der ligeledes kan fastsætte Regler om, at Grænsepolitiet er pligtigt at yde Bistand ved den almindelige Polititjeneste i de ved Grænsen liggende Politikredse.

Kontrollen ved Grænsen i Sønderjylland bliver udført af det sønderjydske Ordenspoliti, og til denne Tjeneste anvendes nu 32 Betjente. Da den særlige Grænsepolititjeneste ikke kan anses som hørende til de Politiopgaver, der paa-hviler Kommunerne, bør denne Tjeneste stadig udføres af statsansat Personale. Paa Grundlag af de nugældende Løn-ningsbestemmelser har Chefen for Statspolitiet anslaaet Udgiften til et Grænsepoliti af samme Størrelse som det nu-værende til ca. 158 000 Kr.

§ 4. § 3 i Lov om Udgifterne i Strafferetsplejen af 11. April 1916 affattes saaledes:

Alle andre Udgifter end de i §§ 1 og 2 nævnte, der for-anlediges ved de Sager og Retshandlinger, som Strafferets-plejen medfører, derunder Udgifter til Vederlag og Diæter til offentlige Anklagere, der faar Vederlag for den enkelte Sag, samt til beskikkede offentlige Forsvarere, afholdes i Overensstemmelse med de hidtil gældende Regler, dog at Bestemmelsen i Lov om Omordningen af Københavns Politi m. v. af 11. Februar 1863 § 17 om Statens Tilskud til Køben-havns Politi ophæves.

Af de Udgifter, som medgaar til Vederlag og Diæter til beskikkede offentlige Forsvarere, godtgør Statskassen vedkommende kommunale Kasser Halvdelen.

Bestemmelsen i Forordning af 15. September 1832 § 3, jfr. Forordning af 29. November 1837 § 5, om ekstraordinær Repartition paa Landdistrikterne og Købstæderne af Udgifter i Straffesager ophæves.

§ 5. Alle Udgifter til den i Loven omhandlede Undervis-ning og Uddannelse af Politiet afholdes af Statskassen.

Disse Paragraffer er enslydende med de nugældende Bestemmelser.

50. Forslag til Lov om Afvikling af Statstil-skuddet til visse private Underskoler. (Undervisnings-minister *Nina Bang*). [A. Sp. 2527].

FremSAT i Folketinget ⁶/₁₀ (F. Sp. 39).

Lovforslaget, der fremsattes af Bespærelshensyn, gaar ud paa efterhaanden at afskaffe de hidtil ydede Statstilskud til private Underskoler og fastsætter herom følgende Regler:

Til saadanne private Underskoler, hvis Forberedelse af Eleverne sigter paa en Eksamen, idet Underskolen *enten* er knyttet til en privat Eksamensskole *eller* forbereder til Optagelse i en saadan, ydes der fremtidig ikke Statstilskud, ligesom saadanne Underskoler fremtidig ikke kan komme i Betragtning ved Beregningen af Tilskud til den Eksamensskole, hvortil Underskolen maatte være knyttet. — Ved Eksamensskole forstaas i denne Forbindelse en Skole, som forbereder sine Elever til Studentereksamen, Pigeskoleeksamen, Realeksamen, Mellemskoleeksamen eller Almindelig Forberedelseseksamen.

De hidtil til saadanne Underskoler i Henhold til Lov Nr. 68 af 2. Maj 1902 eller i Henhold til Finanslovsbevilling ydede Tilskud afvikles i Løbet af 5 Aar, begyndende med Finansaaret 1927—28.

Af Hensyn til, at der i de statsunderstøttede Underskoler i særlig Grad undervises af ældre Lærere og Lærerinder, fastsætter Lovforslaget endvidere, at der i Henhold til nærmere Regler, der fastsættes ved Finansloven, til saadanne ældre Lærere og Lærerinder ved de til private Mellem- og Realskoler udenfor Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner knyttede Underskoler, som har været ansat ved vedkommende Skole i en længere Aarrække med et større Timetal, og som hidtil har oppebaaret Lønningstilskud af den paa Finansloven opførte aarlige Bevilling til de nævnte Skoler, kan ydes personligt Tilskud til Afvikling af Forholdet. — Lærere og Lærerinder, der ved Lovens Ikrafttræden er fast ansat ved private Underskoler og er Medlemmer af en af de statsanerkendte Pensionskasser, har Ret til vedvarende, saa længe de forbliver ved de paagældende Skoler og i øvrigt opfylder Betingelserne, at være Medlemmer af vedkommende Pensionskasse efter de til enhver Tid for denne gældende Regler.

Loven skulde træde i Kraft 1. April 1927.

Det oplyses i Bemærkningerne til Lovforslaget, at der med Hensyn til Statstilskud til private Underskoler for Tiden gælder følgende Regler:

Til Underskolerne i København, hvad enten de drives selvstændigt som rene Forberedelsesskoler eller er knyttet til private Eksamensskoler, ydes der i Henhold til Bevilling

paa Finansloven for 1921—22 et Tilskud pr. Barn lig $\frac{1}{3}$ af det almindelige Tilskud til Ikke-Eksamensskoler. — De til private Mellem- og Realskoler i Provinsen knyttede Underskoler er der ikke tillagt noget selvstændigt Tilskud, men efter de hidtil gældende Regler faar Underskolen Part i det samlede Tilskud til Mellem- og Realskolerne, idet Driftstilskuddet ydes til den samlede Skole, og saavel Overskolens som Underskolens Lærere tages i Betragtning ved Fordelingen af Løntilskuddene. Derimod ydes der hverken direkte eller indirekte noget Tilskud til andre Underskoler i Provinsen, altsaa hverken til de Underskoler, der er knyttet til private Gymnasieskoler, eller til de Skoler, der som selvstændige Forberedelsesskoler forbereder Eleverne til Optagelse i en højere Almenskole.

Ministeren oplyste ved Fremsættelsen, at de Beløb, det her drejer sig om, paa Finansloven for i Fjor udgjorde ca. 400 000 Kr.

51. Forslag til Lov om Lærerskoler. (Undervisningsminister *Nina Bang*). [A. Sp. 2533].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 41). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 74). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Vilhelm Rasmussen [Form.], Knud Hansen, Jørgensen, Ehlert Nielsen, Sneum, Sundbo, Chr. Søgaard, Klaus Berntsen, Moltesen, S. C. Nørgaard, Knud Kristensen, Vesterager, J. Oskar Andersen, A. M. Hansen og Valdemar Nielsen [Skr.]).

Lovforslaget fremsattes i samme Skikkelse som i de to sidste Samlinger, se Aarbøgerne for 1924—25 Side 508 og for 1925—26 Side 437.

52. Forslag til Lov om Skolevæsenets Styrelse og Tilsyn. (Undervisningsminister *Nina Bang*). [A. Sp. 2545].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 41). 1. Beh. $\frac{12}{10}$ (F. Sp. 74). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (H. P. Hansen [Form.], Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Bjerring, Fisker, Kammersgaard, Vilhelm Rasmussen, Chr. Søgaard, S. C. Nørgaard, Kr. Kristensen, Henrik Jensen, Vesterager, J. Oskar Andersen, A. C. D. Petersen, Elna Munch [Skr.] og Povlsen).

Det i Aar fremsatte Lovforslag er af samme Indhold som det i de to sidste Samlinger fremsatte, hvorom henvises til Aarbøgerne for 1924—25 Side 515 og for 1925—26 Side 437.

53. Forslag til Lov om Opførelse af Bygninger for Nationalmuseet. (Undervisningsminister *Nina Bang*). [A. Sp. 3077].

FremSAT i *Folketinget* $\frac{3}{11}$ (F. Sp. 1089).

Lovforslaget gaar ud paa at bemyndige Undervisningsministeren til paa Citadellet Frederikshavns (Kastellet)s Grund at lade opføre og indrette Bygninger for Nationalmuseet omfattende:

- a. Den danske Samlings forhistoriske Del,
- b. Den danske Samlings historiske Del,
- c. Dansk Folkemuseum,
- d. Den etnografiske Samling,
- e. Antiksamlingen og
- f. Mønt- og Medaillesamlingen,

saaledes at hele Byggeforetagendet søges gennemført i et Tidsrum af 5 Aar.

Til Udgifter ved Byggeforetagendet kan anvendes indtil 4 700 000 Kr. Den Del af Byggesummen, som ikke dækkes ved det af Nationalmuseumsfonden til Raadighed stillede Beløb og af Indtægten ved Salg af Staten tilhørende Ejendomme i Stormgade, opføres paa de aarlige Finanslove.

I Bemærkningerne til Lovforslaget gives der følgende Oplysninger om denne Sags Forhistorie:

Allerede i Firserne i forrige Aarhundrede rejste Spørgsmaalet sig om Tilvejebringelse af nye og brandsikre Lokaler for Nationalmuseets Samlinger i Prinsens Palæ (Palæet i Kalveboderne) og for Dansk Folkemuseum, og med Tanken paa en saadan Udvidelse blev Ejendommene i Stormgade Nr. 1—15 erhvervet i Aarene 1886—89 for Købesummer, der tilsammen androg 548 000 Kr., medens Nr. 17 blev købt i 1894 for 250 076 Kr. og Nr. 19 fra gammel Tid tilhørte Staten. Paa Grundlag af en Betænkning, afgiven af en i 1890 nedsat Kommission, blev der i Rigsdagssamlingen 1891—92 af den daværende Kultusminister forelagt Rigsdagen et Lovforslag, der gik ud paa en Ombygning af det

nuværende Palæ med Nedrivning af Fløjen mod Ny Vestergade og Erstatning af denne med en ny og rummeligere Bygning samt Opførelse af saavel en Fløj mod Stormgade som en Tværfløj mod en ny Gade, der tænktes ført fra Nr. 19 i Stormgade til Nr. 10 i Ny Vestergade. Lovforslaget gennemførtes ikke, idet Flertallet af det i Folketinget nedsatte Udvalg krævede dels en billigere Plan, dels en Undersøgelse af, om der kunde findes en Byggeplads, hvor Samlingerne kunde komme til at ligge friere, og hvor der kunde være fornøden Plads til fremtidig Udvidelse.

I Rigsdagssamlingerne 1898—99 og 1899—1900 blev Planen om Anvendelse af Prinsens Palæ til Løsning af Museumsspørgsmaalet paa ny forelagt, men i stærkt begrænset Form, idet det da fremsatte Forslag kun omfattede Opførelsen af den nye Fløj mod Stormgade, men heller ikke i denne Skikkelse vandt Forslaget Tilslutning.

Under 17. Marts 1917 nedsatte daværende Undervisningsminister Keiser-Nielsen et Udvalg til Overvejelse af Spørgsmaalet, og Resultatet af dette Udvalgs Arbejde blev en under 19. Marts 1920 afgiven enstemmig Betænkning.

Udvalget mente ikke at kunne anbefale den tidligere fremsatte Plan om Udvidelse paa Stedet, idet hverken Hensynet til Brandfare (Bygningernes frie Beliggenhed) eller Hensynet til Museets Fremtidsmuligheder (Bygningernes Rummelighed) efter Udvalgets Formening kunde fyldestgøres ved denne Løsning, og hele Udvalget samlede sig da om Planen at anvende Kastelets Terræn til Museet. I Udvalgets Betænkning redegjordes der for de Grunde, der talte herfor: Kastelets isolerede Beliggenhed, hvilket har stor Betydning overfor Brandfare, og dog i ringe Afstand fra Byens Centrum og med god Sporvejs- og Jernbaneforbindelse, ingen generende Gadefærdsel, de ejendommelige Omgivelser, som harmonerer godt med et Museum som det foreliggende, Ønskeligheden af at bevare og frede Kastelet, Bygningernes Velegnethed til, supplerede med Nybygninger, at anvendes til Museumsbrug, rigelig Plads til mulige fremtidige Udvidelser, o. s. v. Efter Udvalgets Anmodning havde Arkitekterne A. og M. Clemmensen udarbejdet skitserede Planer for Opgavens Løsning med dertil hørende Beskrivelse og Overslag.

Siden Afgivelsen af denne Kommissionsbetænkning er Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af rummeligere og mere sikre Lokaler for Nationalmuseets Samlinger stadig blevet mere brændende, idet Pladsmangelen Aar for Aar er blevet føleligere, hvorhos Faren for Ildsvaade stilledes Offentligheden stærkt for Øje ved, at Dansk Folkemuseum, som boede til Leje i Panoptikonbygningen, ved en Ildløs i denne

truedes med Undergang, hvilket foranledigede, at dette Museum flyttedes og midlertidig anbragtes paa et Loft i Kunstindustrimuseets Bygning i Bredgade.

At Sagen betragtes som en Sag af største nationale Betydning, ses da ogsaa deraf, at den i Februar 1925 af en Kreds af betydelige Mænd iværksatte Indsamling til en Nationalmuseumsfond har vundet en saadan Tilslutning, at Fonden ved Indsamlingens Slutning i Foraaret 1926 med indbetalte, tegnede og paa visse Betingelser lovede Bidrag m. m. raader over en Sum af ca. 2 300 000 Kr. — skænket af ca. 200 000 Bidragsydere —, hvilket Beløb Indsamlingskomiteen har tilkendegivet at ville stille til Raadighed for Regeringen, naar Lovgivningsmagten har truffet de fornødne Beslutninger med Hensyn til Samlingernes fremtidige Opbevaring.

Regeringen mener ogsaa for sit Vedkommende, at Tiden nu er inde til en Løsning af denne Sag, og i Tilslutning til den af Folketingsudvalgsflertallet ved tidligere Lejlighed udtalte Opfattelse om Nødvendigheden af at flytte Museet til et andet Sted saavel som til den enstemmige Kommissionsbetænkning af 1920 med Hensyn til Stedet er Regeringen af den Overbevisning, at Kastellet maa blive Museets fremtidige Hjem. Der er vel i de senere Aar fremsat flere nye skitse-mæssige Planer til et nyt Museum, bl. a. med Udvidelse paa Stedet og paa nærliggende, delvis med kostbare Ejendomme allerede bebyggede Karreer, men Ministeriet, som har ladet dem af Planerne, der syntes at frembyde de største Muligheder, undersøge, er derved kun blevet bestyrket i sin Opfattelse af, at Kastelsplanen byder de bedste Muligheder.

Den af Arkitekt Mogens Clemmensen i sin Tid udarbejdede Plan er senere omarbejdet af ham, navnlig med det for Øje saa vidt muligt at bevare de gamle Bygninger i Kastellet og at bringe Udgifterne ned. Medens disse oprindelig var beregnede til ca. 8 Mill. Kr., andrager efter Arkitektens kalkulatoriske Overslag den samlede Byggeudgift nu 4 683 000 Kr. Fra Nationalmuseumsfonden kan i Henhold til givet Tilsagn forventes tilskudt ca. 2 200 000 Kr.; Resten, der — efterhaanden som Arbejdet skrider frem — er foreslaaet opført paa de aarlige Finanslove, modsvares i meget væsentlig Grad af Værdien af de Staten tilhørende — til Ejendomsskyld for 1 585 000 Kr. vurderede — Ejendomme i Stormgade, hvis Afhændelse og navnlig Tidspunktet derfor maa afhænge af forskellige Forhold, derunder Hensynet til, at et Par af dem anvendes til Statsinstitutioner (Tandlægeskolen, Skolemuseet m. v.).

Planen omfatter alle de nu under Nationalmuseet hørende

Afdelinger, men medens det samlede Gulvareal i Udvalgets Betænkning af 1920 var beregnet til 14 102 m², vil efter det nu foreliggende Forslag et Gulvareal af 17 640 m² kunne stilles til Raadighed, deraf 820 m² til meget ønskelige Specialsamlinger og 620 m² til et eventuelt Haandværkermuseum, og alle Muligheder for en fremtidig Udvikling er endda ikke udnyttet.

54. Forslag til Lov om Nationalmuseets Bygningsforhold. (Undervisningsminister *Byskov*). [A. Sp. 4841].

FremSAT i *Folketinget* ³/₃ (F. Sp. 2895). 1. Beh. ²⁹⁻³⁰/₃ (F. Sp. 3951, 4003 og 4044). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Wiinblad, Chr. Hansen, J. Chr. Jensen, Hartvig Frisch, L. Rasmussen, Vilhelm Rasmussen, Vanggaard [Form.], Chr. Søgaard, I. A. Hansen, Elgaard [Sokr.], Rahbek, J. Oskar Andersen, Pitzner, Reedtz-Thott og Zahle). Beretning (B. Sp. 3843) afgiven ¹⁶/₇.

Dette Lovforslag gaar i Modsætning til det i 1. Afdeling af denne Rigsdagssamling fremsatte Lovforslag B. Nr. 53, der foreslog Nationalmuseet lagt i Kastellet, ud paa at bemyndige Undervisningsministeren til at anvende et Beløb af 4 600 000 Kr. til Ordning af Nationalmuseets Bygningsforhold paa den Maade, at Danske Samlings 2 ældste Afdelinger, Antiksamlingen og Mønt- og Medaillesamlingen, forbliver i Prinsens Palæ og i Tilbygninger til dette, medens Folkemuseet og Etnografisk Samling anbringes paa Kareen mellem Frederiksholms Kanal, Ny Kongensgade, Vester Voldgade og Bryghusgade, dels i allerede værende Bygninger, dels i en Nybygning paa den Staten tilhørende Grund »Materialgaarden«, om hvilken Nybygning der udskrives Konkurrence. Den Del af det samlede Udgiftsbeløb, der ikke dækkes gennem den af Nationalmuseumsfondet til Raadighed stillede Sum, (omtrent Halvdelen af det ovennævnte Beløb), opføres paa de aarlige Finanslove.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtales, efter at det er nævnt, at den tidligere Undervisningsminister havde foreslaaet Kastelsplanen:

»Den nuværende Regering har ikke ment at kunne gøre Kastelsplanen til sin. Vel maa det efter det foreliggende antages, at de direkte Udgifter til selve Museets Etablering

efter denne Plan vilde være væsentlig mindre end efter de Forslag, der er fremført til en Udvidelse af Nationalmuseet i et samlet Bygningskompleks i Frederiksholms Kanal, men indirekte, nemlig til Anbringelse af det udflyttende Militær, vilde der udkræves saa store Summer, at den økonomiske Gevinst derved vilde blive meget stærkt formindsket. Der kan heller ikke være Tvivl om, at de aarlige Driftsudgifter ved et Nationalmuseum i Kastellet vilde blive forholdsvis meget store, og ogsaa paa andre Punkter, f. Eks. med Hensyn til Bevogtningsspørgsmaalet, nærer man Betæneligheder ved denne Plan. Men dernæst maa Regeringen være af den Opfattelse, at den almindelige Stemning vil være stærkt imod Bortflytning af Museet fra Kvarteret ved Frederiksholms Kanal, og da Regeringen ogsaa vilde finde en Løsning paa Grundlag af Bevaringen af Prinsens Palæ som Centralpunktet i Museets Bygninger ønskeligst, har man underkastet Sagen fornyede Overvejelser ud fra dette Synspunkt.

Med de Planer, der foreligger til et samlet Bygningskompleks for Nationalmuseet i Forbindelse med Prinsens Palæ, er der — hvor tiltalende en saadan Løsning i øvrigt kunde være — forbundet den meget store Ulempe, at de forudsætter Erhvervelse og Nedrivning af store Beboelses- og Forretningsbygninger, der i alt Fald delvis er forholdsvis nye og i god Stand. Dels under Hensyn til den Udgift, dette vilde medføre, dels paa Grund af det betænelige i netop paa nærværende Tidspunkt at nedrive saadanne Bygninger, maa den nuværende Regering ligesom den foregaaende afstaa fra at foreslaa en saadan Plans Gennemførelse.

Men denne omfattende Erhvervelse af Ejendomme til Nedrivning kan heller ikke siges at være nødvendig for en tilfredsstillende Løsning af Museumsspørgsmaalet. Bag Prinsens Palæ og Ministeriets Ejendomme i Stormgade ejer Staten Arealer, der tillader en væsentlig Udvidelse af Palæets Museumbygninger, og dernæst findes der i Karreen mellem Frederiksholms Kanal, Ny Kongensgade, Vester Voldgade og Bryghusgade paa den saakaldte Materialgaards Grund, der ligeledes tilhører Staten, et stort Areal, der dels er ubebygget, dels er optaget af Bygninger, der i sig selv ikke har nogen Værdi, paa hvilket Areal der kan opføres en tilstrækkelig stor Nybygning til, at den — i Forbindelse med andre, umiddelbart derved liggende, fredede Bygninger — kan afgive god Plads til de Afdelinger, der ikke kan rummes i det udvidede Prinsens Palæ.

Ved Udnyttelse af Statens Grunde paa denne Maade vil Museumsspørgsmaalet kunne løses uden noget Ejendoms-

køb til Museet. Organisatorisk og administrativt vil Nationalmuseets Enhed blive opretholdt; derimod vil Planen, som man vil se, medføre en bygningsmæssig Deling af Museet; en lokalemæssig Adskillelse maa der imidlertid være ved et saa stort Museum, og Afstanden mellem de to Dele af Museet vil heller ikke blive større, end at man, da Planen museums­mæssig giver alle Afdelingerne særdeles gode Forhold, maa lade de Indvendinger, der ud fra rent følelses­mæssige Betragtninger kan gøres selv med en saadan Deling, træde i Baggrunden overfor de Fordele, der kan naas ved en Løsning paa det her angivne Grundlag.«

Planen, der er udarbejdet med Bistand af Nationalmuseets Direktør, Dr. Mackeprang, og Arkitekt Mogens Clemmensen, gaar ud paa følgende:

I Karreen ved Stormgade installeres Danske Samlings 1. og 2. Afdeling med dertil knyttede Kontorer og Konserveratorlokaler Antiksamlingen og Mønt- og Medallesamlingen. Lokaler til disse Afdelinger tilvejebringes ved, at det forhaandenværende Kompleks ved Prinsens Palæ udbygges til et firfløjet Anlæg. — Det ved Udvidelsen og Ombygningen fremkommende Nettoareal vil udgøre 3 700 m², saaledes at der, da der i det gamle Palæ raades over 2 800 m², i alt kan disponeres over 6 500 m². Efter de fra Museet modtagne Oplysninger kræves der til de paagældende Samlinger i alt 6 200 m².

I Materialgaarden tænkes anbragt Folkemuseet og Etnografisk Samling. Foreløbig vil det Arealkrav, Folkemuseet stiller, kunne dækkes af den Undervisningsministeriet tilhørende gamle Hestgardekaserne, som med en grundig Istandsættelse og den fornødne Omdannelse i særlig Grad vil egne sig som Ramme om Folkemuseet med denne Afdelings særlige Krav til Rumforhold m. v. Til Etnografisk Samling maa der opføres en Nybygning med et Nettogulvareal paa mindst 4 200 m², om hvilken det er Tanken at indbyde til Konkurrence. Hele Arbejdet er tænkt fordelt paa 5 Aar.

Ved 1. Behandling i Folketinget anbefalede Vanggaard, som Ordfører for Venstre, Lovforslaget til velvillig Fremme, medens Socialdemokraternes Ordfører, Wiinblad, sluttede sine Udtalelser saaledes: »Socialdemokratiet vil med Interesse arbejde for Nationalmuseet i det Udvalg, som ventes nedsat, men vi vil for Museets Skyld og af Hensyn til, hvad der gavner det danske Folk bedst, bekæmpe det Forslag, som den højtærede Undervisningsminister her har forelagt, idet vi haaber . . . , at Ministeren efter nærmere Under­ søgelse og Overvejelse vil slutte sig til Kastelsplanen, og haaber, at Rigsdagens forskellige Partier ogsaa vil gøre det.«

De Konservatives Ordfører, J. Oskar Andersen, sluttede sin Udvikling af de mange Momenter, der her kommer i Betragtning, med at sige: »Efter det her af mig udviklede vil man forstaa, at jeg i det forestaaende Udvalg maa kræve adskillige Oplysninger, inden det Partis Stilling, jeg repræsenterer, kan nøjagtigt angives til Løsningen af dette Spørgsmaal. Jeg kan kun tilføje, at vort Parti er meget interesseret i at finde en brugbar Løsning, og vi vil sætte alt ind paa, at denne Løsning kan findes saa hurtigt som muligt. Men vi kan ikke uden videre sige, at den Løsning, som her foreligger, tiltaler os, og saa længe vi ikke har faaet solidere Oplysninger, Oplysninger om de Vanskeligheder, der foreligger for en Løsning, der er mere overensstemmende med Tingets tidligere Krav, saa længe maa man kunne forstaa, at vi forholder os reserverede overfor det af Ministeren fremsatte Lovforslag.«

Zahle, de Radikales Ordfører, udtalte sig mod Planen, fordi Museet efter hans Mening først og fremmest bør flyttes bort fra Prinsens Palæ.

I Udvalgets Beretning udtales: »Under Hensyn til, at Udvalget har undersøgt en Del af de mange fremkomne Museumsplaner, derunder ogsaa Spørgsmaalet om en hel eller delvis Udskillelse af Folkemuseet i Forbindelse med en Flytning af Frilandsmuseet ved Lyngby, har Udvalget ikke naaet at afslutte sit Arbejde.«

55. Forslag til Lov om Nedsættelse af et Udvalg angaaende Forholdet mellem Staten og Folkekirken. (Kirkeminister *Dahl*). [A. Sp. 2795].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{9}{10}$ (L. Sp. 35). 1. Beh. $\frac{15}{10}$ (L. Sp. 111). 2. Beh. $\frac{22}{10}$ (L. Sp. 170). 3. Beh. $\frac{27}{10}$ (L. Sp. 219), ved hvilken Lovforslaget forkastedes.

Lovforslaget havde samme Indhold som det i forrige Samling fra privat (konservativ) Side fremsatte Lovforslag, se Aarvog 1925—26, Side 446, og gik ud paa at bemyndige Kirkeministeren til at nedsætte et Udvalg til Drøftelse af Forholdet mellem Staten og Folkekirken og til at afgive Betænkning om eventuelle Ændringer i det bestaaende Forhold, derunder ogsaa om Formaalstjenligheden af en fuldständig Adskillelse. Udvalget sammensættes saaledes: 8 Medlemmer med Suppleanter vælges af Rigsdagen, 8 Medlemmer med Suppleanter vælges af Landets Menighedsraad efter

Reglerne for Forholdstalsvalg, 5 Medlemmer med Suppleanter vælges af nedennævnte Foreninger og Institutioner, nemlig: Kirkeligt Samfund af 1898, Kirkelig Forening for den indre Mission i Danmark, Valgmenighederne, Det københavnske Kirkefond og Kirkeligt Centrums Sammenslutning. 5 Medlemmer vælges af Kirkeministeren. Kirkeministeren vælger Udvalgets Formand blandt Udvalgets Medlemmer.

Stillingen til Lovforslaget i Landstinget var den samme som i förrige Samling, idet Venstres Ordförer (Inger Gautier Schmit) og de Radikales Ordförer (Gunnar Fog-Petersen) udtalte sig imod det, medens Socialdemokraternes og de Konservatives Ordförere (henholdsvis H. P. Johansen og S. Rasmussen) anbefalede det. Ved 3. Behandling *forkastedes* Lovforslaget med 37 Stemmer mod 37, medens 1 (Kloppenburg-Skrumsager) undlod at stemme og 1 (C. F. Sørensen) paa Grund af Sygdom var fraværende.

56. Forslag til Lov om Adgang til Præsteembeder i Folkekirken. (Kirkeminister *Bruun-Rasmussen*). [A. Sp. 4833—C. Sp. 759].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{2}{3}$ (L. Sp. 692). 1. Beh. $\frac{11}{3}$ og $\frac{16}{2}$ (L. Sp. 794 og 827). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Henriette Crone, Dahl, Ejsing, Gunnar Fog-Petersen, Gisselbæk, Jepsen Christensen, H. P. Johansen, Kr. Johansen, N. K. Kristensen, J. Chr. Møller [Skr.], Jørgen Møller, Rasmus Nielsen, S. Rasmussen og Inger Gautier Schmit [Form.]). Betænkning (B. Sp. 1865) afgiven $\frac{20}{5}$. (Ordförer: Inger Gautier Schmit). 2. Beh. $\frac{25}{5}$ (L. Sp. 1575). 3. Beh. $\frac{30}{5}$ (L. Sp. 1603). *Oversendt til Folketinget*. 1. Beh. $\frac{10}{6}$ (F. Sp. 6289). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Kammersgaard, Helga Larsen, Bjerring, J. P. Larsen, Gerhard Nielsen, Wiinblad, Julin [Form.], Chr. Søgaard [Skr.], Blang, Olav Olsen, Sevelsted, J. Oskar Andersen, Bindslev, Carlsen-Skiødt og Povlsen). Betænkning (B. Sp. 3291) afgiven $\frac{12}{7}$. (Ordförer: Julin).

Ifølge § 5 i Lov om Adgang til Præsteembeder i Folkekirken af 30. Juni 1922 skal denne Lov underkastes Revision inden 5 Aar efter dens Ikrafttræden. I den Tid, Loven af 1922 har været gældende, er der ansat et ikke ubetydeligt Antal Præster efter Lovens Bestemmelser, særlig ifølge

Lovens § 1, 2. Punkt (Præster for danske evangelisk-lutherske Menigheder i Udlandet). Derimod har det vist sig, at der ikke har været særlig Brug for Bestemmelsen om Ansættelse af Lægmandspræster, idet der kun i et forholdsvis ringe Antal Tilfælde har været rejst Spørgsmaal herom. Kun i 20 Tilfælde kom Sagen saa langt, at der blev anordnet Afstemning, og i 10 af disse Tilfælde blev Resultatet, at den paagældende valgtes. Desuden ansattes 3 Lægmand som Valgmenighedspræster ifølge enstemmig Indstilling af Bestyrelsen. I eet Tilfælde, hvor en Lægmand var valgt til Præst i en Sognemenighed, bestod han ikke Prøven hos Biskoppen.

Da nu Adgangen for andre end Teologer til at blive Præster kan virke skadeligt paa Tilgangen til Studiet, kunde det være et Spørgsmaal, om det ikke var rettest at lade de herom gældende Regler bortfalde. Naar Ministeren har ment ved denne Revision af Loven at burde foreslaa, at Adgangen for Lægfolk til at blive Præster bibeholdes til Trods for dens tvivlsomme Betydning for Afhjælpning af Præstemangel, skyldes det Hensynet til, at der kan forekomme saadanne særlige Tilfælde, hvor en Lægmand i saa fremtrædende Grad har vist Evner for Præstegeringen, at hans Ansættelse maa betragtes som en Vinding for Folkekirken.

Lovforslaget bestemmer følgende:

§ 1. Foruden teologiske Kandidater, der har bestaaet den foreskrevne Embedsprøve ved Københavns Universitet, kan der gives Mænd, der opfylder de nedennævnte Betingelser, Adgang til efter Ansøgning at beskikkes til Præster i Folkekirken:

1. Missionærer, der har aflagt den for disse fastsatte Prøve og er præsteviet her i Landet, naar de har gjort mindst 8 Aars Tjeneste som udsendte Missionærer og har bestaaet Proven i Missionsmarkens Sprog.

2. Præster for danske evangelisk-lutherske Menigheder udenfor Riget, naar de har virket mindst 8 Aar som saadanne og anbefales af Formanden for vedkommende Kirkesamfund.

3. Præster for evangelisk-lutherske Frimenigheder her i Landet, naar de har virket mindst 8 Aar som Præster for Frimenigheder, der opfylder Lovgivningens Betingelser for at kunne faa Folkekirkens Kirker overladt til Brug.

Som Betingelse for Ansættelse som Præst i Folkekirken kræves endvidere for de under Nr. 1—3 nævnte Mænd, at de af vedkommende Biskop findes egnede til at overtage Præstembede her i Landet.

I Paragraffen findes følgende Afvigelser fra den nugældende Lov. I 1. kræves nu 8 Aars Tjeneste som Missionær og derefter bestaaet Prøve i Missionsmarkens Sprog, medens den gældende Lov kræver Bestaaelse af Prøven og derefter 5 Aars Tjeneste. — Fordringen i 2. om anbefaling fra Kirkesamfundets Formand er ny. — For samtlige i § 1 nævnte Mænd kræves det nu, at vedkommende Biskop anser dem for egnede til at overtage Præsteembede her i Landet, medens dette tidligere kun var udtalt for Præster fra danske Menigheder i Udlandet.

§ 2. Paa de i Lov om Menighedsraad af 30. Juni 1922 § 38 ommeldte Vilkaar kan der gives nedennævnte Mænd Adgang til at beskikkes til Præster i Folkekirken:

1. Mænd, der ved Københavns Universitet har bestaaet en anden afsluttende Prøve end den teologiske.

2. Ikke akademisk uddannede Mænd, naar vedkommende Biskop finder, at de gennem deres Arbejde til Kirkens og Menighedens Tarv i fremtrædende Grad har vist sig i Besiddelse af de Egenskaber, der kræves til Præstegerningen, og at Ansættelsen vil være til Gavn for den paagældende Menighed.

De i denne Paragraf omhandlede Mænd kan dog ikke beskikkes til Præster, før de er fyldt 35 Aar, og Biskoppen ved en af ham afholdt Prøve har overbevist sig om, at de er kristelig modne og i Besiddelse af saadanne Kundskaber, at Præstevielse findes forsvarlig. Til denne Prøve kan Biskoppen medtage 2 andre Biskopper.

Den sidste Bestemmelse om, at Biskoppen til Prøven kan medtage 2 andre Biskopper, stemmer med, hvad der har været sædvanligt. I øvrigt er Paragraffen uforandret som før.

Efter § 3, der er ligelydende med den gældende, kan de i §§ 1 og 2 omhandlede Mænd under de der anførte Betingelser ogsaa stadfæstes som Præster for Valgmenigheder. I de i § 2 omhandlede Tilfælde skal Stadfæstelsen kunne ske alene i Henhold til en enstemmig Indstilling fra Valgmenighedens Bestyrelse.

Efter § 4 kan ingen beskikkes til Præst i Folkekirken i Henhold til denne Lov, medmindre han er villig til at aflægge Folkekirkens Præsteløfte. Beskikkelse efter det fyldte 60de Aar giver ikke Ret til Egenpension, Enkepension eller Børnepension.

Præster, der er beskikket i Henhold til Bestemmelsen i § 2, kan kun forflyttes til andet Embede i Folkekirken paa de i Menighedsraadslovens § 38 omhandlede Vilkaar, jfr. dog § 3, 2. Pkt., medmindre der er gaaet 8 Aar efter deres Ansættelse i en Sognemenighed, og Biskoppen saavel i det Stift, hvor de er ansat, som i det Stift, hvor de vil søge Embede, anbefaler Ansøgningen.

Efter den gældende Lov kan ingen ansættes som Præst efter Loven, naar de er fyldt 60 Aar, medens efter Lovforslaget Ansættelse kan ske, men uden Pensionsret. — Slutningsbestemmelsen, som giver Mulighed for Forflyttelse uden Vilkaarene efter Menighedsraadslovens § 38, er ny.

§ 5 bestemmer: Til Ansættelse i Præsteembede i de sønderjydske Landsdele, hvor Gudstjeneste skal afholdes baade i dansk og tysk Sprog, kræves fyldestgørende Kendskab til begge Sprog samt Kendskab til tysk Kirkeliv. Til Uddannelse i den Henseende kan der af Kirkeministeren gives Stipendier til Studieophold i Tyskland.

Naar særlige Omstændigheder taler derfor, kan der ved kgl. Resolution gives Mænd, der har aflagt Embedsprøve ved en evangelisk-luthersk Lærestalt udenfor Riget, Adgang til at søge Præsteembede her i Landet. Vedkommende skal for Biskoppen godtgøre, at han har fyldestgørende Kendskab til dansk Kirkeliv og dansk Aandsliv, hvorhos han skal godtgøre, at han fuldstændig magter det danske Sprog baade skriftlig og mundtlig.

Efter den gældende Lovs § 5, 2. Stykke, kræves, at vedkommende har deltaget i Pastoralseminariets Øvelser.

§ 6 bestemmer, at Loven underkastes Revision inden 5 Aar efter dens Ikrafttræden.

I Landstingsudvalgets Betænkning stillede *Flertallet* (Venstre og Konservative) nogle Ændringsforslag, hvis Formaal var »ved Præstevalg i større Grad at lægge Afgørelsen i Menighedsraadene Haand fremfor den af Ministeren foreslaaede«.

Flertallet tilsigtede tillige at »understrege, at det saavel for de akademisk uddannede (Ikke-Teologer) som for Læg-mænd bør være Vidnesbyrdet om vedkommendes Arbejde i Menigheden, der kvalificerer til Ansættelse i Folkekirken«. Til § 1 stillede Flertallet Ændringsforslag om, at det fore-

slaaede Aaremaal, 8, i hvilke Missionspræster og Præster udenfor Riget skal have virket, nedsættes til 7 Aar — hvilket tiltraadtes ogsaa af Mindretallet —, og at der i Stedet for Biskoppens Anbefaling kræves enstemmig Indstilling af vedkommende Menighedsraad, samt at mindst $\frac{3}{4}$ af de tilstedeværende stemmeberettigede Menighedsraadsmedlemmer har afgivet Stemme for den indstillede. Denne Bestemmelse forklares i Betænkningen nærmere saaledes, at det ikke vil kunne hindre en Mand i at blive antaget til Præst, at $\frac{1}{4}$ af Medlemmerne afgiver blanke Stemmesedler, medens efter den Fortolkning, der følges i Kirkeministeriet, blot een blank Stemmeseddel vilde være tilstrækkelig til at hindre Valget.

Flertallet foreslog dernæst indsat en ny § 2 saalydende: »Adgang til at søge Præsteembede har endvidere:

Mænd, som ved Københavns Universitet har bestaaet en anden afsluttende Prøve end den teologiske, og som er fyldt 35 Aar, naar der foreligger Vidnesbyrd om, at de gennem deres Arbejde i Menigheden har vist sig i Besiddelse af de Egenskaber, der kræves til Præstegerningen.

Forinden Beskikkelse kan finde Sted, skal Biskoppen forvise sig om, at vedkommende er i Besiddelse af saadanne Kundskaber, at Præstevielse findes forsvarlig.

Med Hensyn til Indstilling fra Menighedsraadene forholdes som i § 1, sidste Stykke«, hvilket medførte redaktionelle Ændringer andre Steder i Lovforslaget.

Til § 2 stillede Flertallet Forslag om at affatte Punkt 1 og 2 saaledes: »Ikke akademisk uddannede Mænd, som gennem deres Arbejde til Kirkens og Menighedens Tarv i fremtrædende Grad har vist sig i Besiddelse af de Egenskaber, der kræves til Præstegerningen.«

Til Forflyttelsesbestemmelserne i § 4 stillede Flertallet Forslag om at nedsætte det Aaremaal, 8, i hvilke vedkommende skal have haft Ansættelse, til 7 og at stryge Fordringen om Anbefaling ogsaa fra Biskoppen i det Stift, hvor der søges Embede. I § 5 foresloges indsat, at Stipendier til Studieophold kun kan gives »danske teologiske Kandidater og Præster i Folkekirken med dansk teologisk Uddannelse«.

Af Ordføreren udtaltes, at der fra enkelt Side indenfor Udvalget har været Ønske om, at der efter Ordet »Mænd« i 2. Stykke af § 5 blev tilføjet »der har dansk Statsborgerret«, men Ministeriet svarede paa Forespørgsel, at det følger af Grundlovens § 17, at kun Mænd med dansk Statsborgerret kan udnævnes til Præster i Folkekirken under dennes nuværende Ordning; i ethvert Kaldsbrev for en Præst indføres der ogsaa ganske som i andre Statsembedsmænds Beskikkelser Ordene »som har Indfødsret«. Indfødsret antages

derimod ikke at være nødvendig for Konstitution i Embedet. Ministeriet maatte i Henhold til det saaledes anførte anse den foreslaaede Tilføjelse for overflødig.

Af *Mindretallet* (Socialdemokrater og Radikale) rejstes Spørgsmaalet om Kvinders Adgang til Præstestillingen i Folkekirken paa ny, og *Mindretallet* stillede derfor Forslag om at give dem samme Adgang som Mænd til at blive Præster i Folkekirken. — Fremdeles foreslog *Mindretallet* i § 1² at stryge Fordringen om anbefaling af Formanden for Kirkesamfundet og ligeledes Slutningsbestemmelsen i § 1, hvori kræves, at Biskoppen finder de paagældende egnede til Præsteembede.

Dernæst foreslog *Mindretallet* indsat en ny § 2 saalydende

»Adgang til at søge Præsteembede har endvidere:

1. Kandidater, som ved Københavns Universitet har bestaaet en anden afsluttende Prøve end den teologiske.
2. Mænd og Kvinder, som har bestaaet den for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen anordnede Prøve og derefter i mindst 10 Aar har gjort tilfredsstillende Tjeneste i Folkeskolen med fuldt Timetal eller har udført en anden tilsvarende Virksomhed i samme Tidsrum, og som er fyldt 35 Aar.

Som Betingelse for at kunne søge Præsteembede kræves endvidere for de i denne Paragraf nævnte, at der foreligger Vidnesbyrd om, at de gennem deres Arbejde i Menigheden har vist sig i Besiddelse af de Egenskaber, der kræves til Præstegerningen. Forinden Beskikkelse kan finde Sted, skal Biskoppen forvisse sig om, at vedkommende er i Besiddelse af saadan Kristendomskundskab, at Præstevielse findes forsvarlig.«

Mindretallet foreslog ogsaa en ny Affattelse af § 2, Punkt 1 og 2, nemlig saalydende: »Ikke akademisk uddannede Mænd og Kvinder, der gennem deres Arbejde i Menigheden har vist sig i Besiddelse af de Egenskaber, der kræves til Præstegerningen.« samt følgende nye Affattelse af § 2, sidste Stykke: »De i denne Paragraf omhandlede kan dog ikke beskikkes til Præster, før de er fyldt 35 Aar og ved en Prøve, som afholdes af en af Kirkeministeren beskikket Biskop, Biskoppen i det paagældende Stift og en Repræsentant, valgt af vedkommende Menighed, har vist, at de er i Besiddelse af saadanne Kundskaber, at Præstevielse findes forsvarlig.«

Endelig foreslog *Mindretallet* at stryge 2. Stykke i § 4, saa at de, som er kommet ind i Præstestillingen i Henhold til Bestemmelserne i § 38 i Menighedsraadsloven, faar samme Ret til Forflyttelse som andre Præster. Samtlige Biskopper

havde i Skrivelser til Ministeriet, som Udvalget havde haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med, udtalt sig derfor.

Subsidiært tiltraadte Mindretallet, hvis Forslag forkastedes, enkelte af Flertallets Forslag, der alle vedtoges.

Ved 3. Behandling vedtoges nogle redaktionelle Ændringer. Lovforslaget vedtoges med 33 Stemmer mod 24.

57. Forslag til Lov om ekstraordinær Nedsættelse af Militærudgifterne og om Tilskud til Kommunerne. (Forsvarsminister *L. Rasmussen*). [A. Sp. 2675].

Fremsat i *Folketinget* $\frac{6}{10}$ (F. Sp. 34).

Lovforslaget gaar ud paa at bemyndige Forsvarsministeren til at foretage følgende *Nedsættelse af Militærudgifterne*:

Ved *Hæren* bemyndiges Forsvarsministeren til i 1927:

1. Ved samtlige Vaaben og Korps at lade uddanne Mandskab i et mindre Antal end fastsat, dog saaledes, at Formindsnelsen ikke maa overskride Halvdelen af det Antal Mand, der aarlig efter de gældende Regler skal uddannes,

2. at lade den i Lov om Hærens Ordning af 7. August 1922, § 11, fastsatte Uddannelse af Mandskab til Landstormen bortfalde,

3. at lade de ordinære Genindkaldelser af værnepligtige til fortsat Øvelse og Afholdelsen af de i Lov om Hærens Ordning af 7. August 1922, § 26, omhandlede Lejr- eller Kantonnementsøvelser m. m. bortfalde ved samtlige Vaaben og Korps og at fritage værnepligtige, der hører til de Aargange, som skulde genindkaldes til fortsat Øvelse i nævnte Aar, for den ene af de dem paahvilende Indkaldelser, samt

4. at undlade at indkommandere Befalingsmænd af Reserven til pligtig Tjeneste i indtil 30 Dage aarlig.

Endvidere bemyndiges Ministeren til at stille Gennemførelsen af de i Lov om ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger af 12. Marts 1923 i §§ 1, 2 og 3 givne Bestemmelser vedrørende Oprettelsen af nye Garnisoner, Øvelsespladser m. m. i Bero i Finansaaret 1927—28, samt til at udskyde Anvendelsen af de ved nævnte Lov for Finansaaret 1927—28 til Supplering af Hærens Beholdninger m. v. bevilgede Beløb, 3 Mill. Kr.

Ved *Søværnet* bemyndiges Ministeren til i Finansaaret 1927—28 at ophøre med Nybygning af Skibe og Luftfartsmateriel til Flaadens Brug, efterhaanden som de løbende Nybygningsarbejder er tilendebragt, samt til at indskrænke Udrustningen af Flaadens Skibe og Flyvemateriel til kun at omfatte delvis Bemanding af Divisionerne og Flyvevæsenets Materiel til Skolebrug, og til i den Anledning at formindske Indkaldelsen af værnepligtige i det Omfang, der foranlediges ved Indskrænkningen i Udrustningen, samt til i nævnte Finansaar at ophøre med Tilvejebringelse af Erstatning for bortskudt og forældet Ammunition samt for Forbrug af Torpedo- og Minemateriel.

Endelig indeholder Lovforslaget følgende Bestemmelse:

I Finansaaret 1927—28 ydes der *ekstraordinært Kommunerne et Tilskud* af Statskassen paa 10 Mill. Kr. Tilskuddet fordeles af Indenrigsministeriet til Kommunerne efter de Regler, der er fastsat i Lov Nr. 85 af 15. Maj 1903 for Fordelingen af det i nævnte Lovs § 31 omhandlede Tilskud.

I Bemærkningerne til Lovforslaget henvises til den den 29. Marts 1926 af Folketinget vedtagne Beslutning, i hvilken Regeringen opfordredes til ved en nøje Gennemgang af samtlige Budgetter — derunder i særlig Grad de militære — at tilvejebringe Forslag ikke blot til yderligere Nedsættelser af de frie Bevillinger, men til saadanne Ændringer ogsaa af de lovmæssigt fastsatte Ydelser og Takster, at den paakrævede Lettelse af Skattebyrden kan tilvejebringes.

Ved Gennemførelsen af Lovforslaget vil der fremkomme en Nedsættelse af Udgifterne paa de militære Budgetter paa i alt 10 455 500 Kr., nemlig paa Krigsministeriets Budget 7 452 500 Kr. og paa Marineministeriets Budget 3 003 000 Kr. Som Motivering af det ekstraordinære Tilskud til Kommunerne anføres i Bemærkningerne, at Kommunerne vil i det kommende Finansaar blive stillet overordentlig vanskeligt, idet de maa regne med væsentlig Nedgang i deres Indtægter gennem Skatteudskrivning og paa anden Maade, medens man ikke kan forvente en tilsvarende Nedgang i de kommunale Udgifter.

Bemyndigelsen til at udrede dette Tilskud søges tilvejebragt i nærværende Lov, alene fordi man ved denne Lovs øvrige Bestemmelser tilvejebringer de dertil fornødne Midler.

58. Forslag til Lov om Omdannelse af Hær og Flaade til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver. (Forsvarsminister *L. Rasmussen*). [A. Sp. 2681].

Fremsat i *Landstinget* $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 12). 1. Beh. $\frac{29}{10}$ (L. Sp. 250), $\frac{3}{11}$ (L. Sp. 302) og $\frac{6-7}{5}$ (L. Sp. 1231). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Afvigelse fra Bestemmelserne i Lov Nr. 77 af 12. Marts 1923 § 4 angaaende ekstraordinær Bevilling til Omdannelse og Supplering af Hærens Bygninger, Øvelsespladser og Beholdninger (se Side 431). Betænkning (B. Sp. 1999) afgiven $\frac{1}{6}$. (Ordfører: *Maegaard*). 2. Beh. $\frac{8}{6}$ (L. Sp. 1836), ved hvilken Lovforslaget *forkastedes*.

Forslaget var ligelydende med det Forslag, som i Rigsdagssamlingen 1925—26 vedtoges i Folketinget ved 3. Behandling den 12. Marts 1926 (se Aarvog 1925—26, Side 306, og Aarvog 1924—25, Side 549) og derefter oversendtes til Landstinget, hvor det ikke naaede at komme til 1. Behandling.

Ved den paabegyndte 1. Behandling i Landstinget i indeværende Samling udtalte Venstres Ordfører, *Maegaard*, at det nævnte Parti ikke vilde kunne give Forslaget sin Stemme, men ikke ønskede at standse Sagen. Samme Standpunkt indtog de Konservatives Ordfører, *Piper*, medens Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere, henholdsvis *Henrik Nielsen* og *Veistrup*, anbefalede Lovforslaget.

Ved den den 6. Maj 1927 genoptagne 1. Behandling i Landstinget udtalte straks Forsvarsminister *Brorsen*: »Jeg er meget imod Indholdet af Lovforslaget, og for at der ingen Misforstaaelse skal være, og da jeg absolut ikke kan paatage mig at føre noget Defensorat for Lovforslaget, skal jeg tillade mig at tage det tilbage.« Lovforslaget optoges derefter af *C. F. Sørensen*, og der førtes en Forhandling, under hvilken saavel Forsvarsministeren som Venstres Ordfører (*Birke* i *Maegaards* Fraværelse) fraraadede at vedtage Lovforslaget.

I Landstingets Udvalgs Betænkning indstillede Flertallet (Venstre og de Konservative) Lovforslaget til Forkastelse, medens Mindretallet (Socialdemokrater og Radikale) udtalte, »at der ikke i Udvalget er fremkommet Oplysninger af nogen Art, som kan forandre Mindretallets principale Syn, at vort Lands Selvstændighed bedst varetages ved, at Hær og Flaade omdannes til et Vagtkorps og en Statsmarine.«

Mindretallet indstiller derfor Lovforslaget uforandret til Vedtagelse.

Ved 2. Behandling forkastedes Lovforslagets Paragraffer med 39 Stemmer mod 24.

59. Forslag til Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden. (Af Folketingsmændene *Kragh* [Ordfører], *Knud Kristensen*, *Pinstrup*, *Rytter* og *Slebsager*). [A. Sp. 2947].

Forelagt i *Folketinget* ²⁵/₁₀ (F. Sp. 755).

Dette Lovforslag er af de samme Forslagsstillere tidligere forelagt i Samlingerne 1924—25 og 1925—26, se Aarvog for 1924—25, Side 351, og for 1925—26, Side 438. Lovforslagets Indhold er gengivet det førstnævnte Sted.

60. Forslag til Lov om Overførelse af Omsætningsafgiften paa Motorkøretøjer til Kommunerne. (Af *Brorsen* [Ordfører], *Martin Hansen*, *H. P. Hanssen* [*Nørremølle*], *J. Jacobsen*, *Kragh*, *N. Neergaard*, *Pinstrup*, *Slebsager* og *Søren Svendsen*). [A. Sp. 2951].

Forelagt i *Folketinget* ²⁶/₁₀ (F. Sp. 846).

Efter Lovforslaget skal § 23 i Lov Nr. 312 af 20. December 1924 om Omsætningsafgiften paa Motorkøretøjer affattes saaledes: »De i Henhold til denne Lov indkommende Afgifter anvendes til Lettelse af Kommunernes Vejudgifter i Henhold til Reglerne i Lov Nr. 149 af 20. Marts 1918, jfr. Lov Nr. 271 af 6. Maj 1921.« Efter Loven af 1924 skal Afgiftens Provenu anvendes til ekstraordinære Afdrag paa Statsgælden. Ordføreren for Forslagsstillerne anerkendte ved Lovforslagets Fremsættelse Ønskeligheden af at vedblive hermed, men fremhævede Nødvendigheden af at formindske Kommunernes Udgifter, navnlig til Vejvæsenet.

61. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 314 af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger. (Af *Korsgaard* [Ordfører], *Fibiger*, *Mathilde Hauschultz*, *Christmas Møller*, *Parkov*, *Pürschel*, *Reedtz-Thott* og *Sven*). [A. Sp. 2799].

Forelagt i *Folketinget* 12/10 (F. Sp. 52).

Lovforslagets Indhold er:

Den ifølge Lov Nr. 314 af 20. December 1924 § 5 I. pr. 1. Oktober 1926 forfaldne Del af Valutaydelsen bortfalder. Skatteydere, der maatte have betalt nævnte Valutaydelse inden denne Lovs Vedtagelse, skal have Beløbet fradraget ved Betalingen af Indkomst- og Formueskat.

Ordføreren for Forslagsstillerne udtalte ved Lovforslagets Fremsættelse, at Valutaafgiften i Finansaaret 1925—26 efter Statsregnskabet har givet ca. 23½ Mill. Kr., og selv om der i Finansaaret 1926—27 maa regnes med en Nedgang, som formentlig ikke vil blive over 2 Mill. Kr., vil Afgiften dog i disse to Finansaar indbringe i alt ca. 45 Mill. Kr., og da den kun var forudsat at skulle indbringe 40 Mill. Kr., finder Forslagsstillerne det naturligt at anvende Overskuddet 5 Mill. Kr. til Skattelettelse.

62. Forslag til midlertidig Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder. (Af Folketingsmændene *Rode* [Ordfører], *Niels Frederiksen*, *Henningsen*, *Nis Nissen*, *Povlsen* og *Zahle*). [A. Sp. 2953].

Forelagt i *Folketinget* 26/10 (F. Sp. 850).

Nærværende Lovforslag blev forelagt i den samme Skikkelse af de samme Forslagsstillere i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 (se Aarbog for 1924—25, Side 352, hvor Forslagets væsentligste Indhold er gengivet, og for 1925—26, Side 438; se endvidere Aarbog for 1919—20, Side 348).

Lovforslaget blev forelagt »for at give Lejlighed til Fortsættelse af den i Fjor besluttede Realitetsdebat«, jfr. Ordføreren's Forelæggelsestale.

63. Forslag til Lov om Tvedeling af Statens Jordfond. (Af Folketingsmand *Holstein*). [A. Sp. 2805].

Forelagt i *Folketinget* 13/10 (F. Sp. 126).

Lovforslaget er enslydende med det af Forslagsstilleren i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 i Folketinget forelagte Lovforslag om samme Emne (se Aarvog for 1924—25, Side 302, og for 1925—26, Side 439).

64. Forslag til Lov om Statshjælp til Opførelse af smaa Beboelseshuse med Haver („Haveboliger“). (Af Folketingsmand *Holstein*). [A. Sp. 2809].

Forelagt i *Folketinget* 13/10 (F. Sp. 126).

Lovforslaget er enslydende med det af Forslagsstilleren i Samlingerne 1924—25 og 1925—26 i Folketinget forelagte Lovforslag om samme Emne (se Aarvog for 1924—25, Side 303, hvor dets Indhold er gengivet, og for 1925—26, Side 440).

65. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 342 af 7. August 1922 om Hærens Ordning. (Af *Holstein*). [A. Sp. 2837].

Forelagt i *Folketinget* 13/10 (F. Sp. 130).

Lovforslagets væsentligste Indhold er følgende:

Efter § 1 vedbliver Lov om Hærens Ordning af 7. August 1922 fremtidig at være gældende med de i de følgende Paragraffer bestemte Ændringer.

§ 2 omhandler *Generalstaben*, der foreslaas ophævet som selvstændigt Korps. Dens taktiske Afdeling henlægges under Generalkommandoen, medens dens topografiske Afdeling (væsentlig beskæftiget med Opmaalingsarbejde) henlægges direkte under Krigsministeriet. Herved søges opnaaet en, formentlig ønskelig, Forbindelse mellem Overgeneral og Generalstab, hvorhos der kan opnaas en Personelbesparelse, idet Chefen for Generalstaben med Adjutant, en af Generalkommandoens Adjutanter og en af dens Officianter, endelig hele Generalstabskvarterets Personel vil kunne stryges. I

Paragraffen nævnes det Personale, som skal være beskæftiget i de to Afdelinger. Som Følge af denne Forandring foreslaar

§ 3 Generalinspektoraterne for Fodfolket og for Rytteriet ophævet. Generalinspektøerne for Artilleriet og for Ingeniørtropperne samt Cheferne for Forplejningskorpset og for Lægekorpset underlægges Generalkommandoen. — Det er efter Bemærkningerne til Lovforslaget Tanken, at det videnskabelige Arbejde (Tilvejebringelse af Kampforskrifter), der hidtil har paahvilet de to ophævede Generalinspektorater, skulde udføres af Kommissioner, nedsatte af Generalkommandoen.

I § 4 omhandles *Fodfolket*, hvis nærmere Ordning fastslaas. De Forandringer, som foreslaas, og som formenes at forøge Fodfolkets Kampværdi, navnlig derved, at Maskingeværernes Tal forøges, er følgende: De nuværende 8 Linieregimenter, hvert paa to Liniebatailloner og en Reservebataillon samt et Liniemaskingeværkompagni, omdannes saaledes, at hvert Linieregiment kommer til at bestaa af 3 Liniebatailloner, og Liniebataillonerne, der nu har hver 2 Linie- og 2 Reservekompagnier, faar for Fremtiden hver 1 Liniekompagni og 1 Liniemaskingeværkompagni og 2 Reservekompagnier. Livgardens Liniebataillon faar det nuværende Liniemaskingeværkompagni i Stedet for 1 almindeligt Liniekompagni, og dens Reservebataillon faar i Stedet for 1 Reservekompagni 1 nyt Liniemaskingeværkompagni. De 3 Reserveregimenter derimod forbliver uforandret bestaaende af 3 Reservebatailloner paa 4 Reservekompagnier samt 1 Reservemaskingeværkompagni. Fodfolket formindskes saaledes med 26 almindelige Kompagnier og forøges med 17 Maskingeværkompagnier. Det forøges med 6 Oberstløjtnanter af Linien, 15 Premierløjtnanter og 5 Officierer. Der spares 1 Korpsofficiant, 4 Stabsofficianter, 8 Oberstløjtnanter, 16 Kaptajner, 32 Løjtnanter og 24 Sergenter af Reserven. Det Antal Mand, der aarlig uddannes ved Fodfolket, maa som Følge af Opstillingen af 17 Maskingeværkompagnier forøges fra 4 400 til 4 800.

Efter § 5 ophæves *Landstormen*, som formenes at være uden Betydning for Forsvaret.

Ved *Trænaafdelingen*, som omhandles i § 6, formindskes Befalingsmandsantallet med 1 Overofficiant, medens paa den anden Side Stambestenes Antal ved Rytterregimentet forøges til 500 Heste.

Artilleriet, der med den nuværende Ordning efter Forslagsstillerens Formening har en meget indviklet Organisation med mange Udviklingsformer, skal efter Lovforslagets § 7 ordnes i ensartede Linieafdelinger paa 2 Linie- og 1 Reservebatteri. Artilleriets Afdelinger omfatter efter Forslaget 2 Feltartilleriregimenter, hvert paa 3 lette og 2 tunge Afdelinger, 1 Feltartilleriregiment paa 2 lette og 2 tunge Afdelinger. Hver Afdeling er paa 2 Linie- og 1 Reservebatteri. Det ene af de førstnævnte Regimenter har Garnison paa Sjælland, de 2 andre Regimenter har Garnison i Jylland—Fyn.

Uagtet Forslaget har en let Reserveafdeling mindre end Hærloven af 1922, menes det at medføre en meget stærk Forøgelse af Artilleriets Kvalitet. — Af Personel spares der ved Forslaget 1 Korpsofficiant af 2. Grad samt 8 Oberstløjtnanter af Reserven, 6 Kaptajner af Reserven og 38 Sergenter af Reserven, og samtidig forøges Personellet med 5 Oberstløjtnanter, 10 Kaptajner og 17 Premierløjtnanter, 12 Overofficierer, 10 Officierer samt 1 Løjtnant af Reserven. For at opnaa forsvarlige Uddannelsesforhold ved Batterierne forøges det Antal Mand, der aarlig indkaldes til Artilleriet, fra 1 100 til 1 260, og Antallet af Befalingsmands-elever foreslaas forhøjet fra 90 til 112 samtidig med, at det Antal menige, der holdes inde til fortsat Tjeneste, formindskes fra 195 til 182.

Ingeniørkorpset foreslaas ved § 8 ordnet efter samme Principper som de to foregaaende Vaaben. I Stedet for, at det nu har 3 Pionerbatailloner med tilsammen 3 Linie- og 6 Reservekompagnier, foreslaas nu 3 Pionerbatailloner, hver paa 2 Linie- og 1 Reservekompagni, og i Stedet for 1 Telegrafbataillon med 2 Linie- og 1 Reservekompagni foreslaas 1 Telegrafbataillon paa 3 Liniekompagnier. 1 Pionerbataillon og Telegrafbataillonen garnisonerer paa Sjælland, Resten af Ingeniørtropperne i Jylland—Fyn. Der skal til enhver Tid foreligge Planer for hurtig Overførelse af Telegrafbataillonens

Stab og 2 Kompagnier til Jylland. Ministeren kan uden særlig Bemyndigelse iværksætte saadan Overførelse, naar Situationen maatte gøre det nødvendigt. Ingeniørdirektionen og det selvstændige Bygningsdistrikt nedlægges. Chefen for en Pionerbataillon skulde herefter tillige være Chef for den militære Bygningstjeneste i det paagældende Divisionsomraade. Korpset forøges med 1 Kaptajn, 2 Stabsofficerter og 2 Haandværkere. Der spares 1 Oberst, 1 Premierløjtnant, 2 Korpsofficerter af 2. Grad, 2 Overofficerter, 4 Kaptajner af Reserven, 4 Løjtnanter af Reserven, 2 Sergenter af Reserven og 1 Haandværker.

Efter § 9 skal Ministeren optage til Undersøgelse Oprettelsen af et for Hær og Flaade fælles *Flyvervæsen*. Dettets Organisation fastsættes ved kongelig Anordning. Efter Bemærkningerne til Lovforslaget formenes det, at vort Flyvervæsen trænger til en stærk Udvikling, ligesom Hæren trænger til mere Luftmaalsskyts. Det siges, at Midlerne hertil vil ikke kunne faas ved de i nærværende Lovforslag angivne Besparelser, men vilde bl. a. kunne naas, om man slog Krigsministeriet og Marineministeriet sammen til et Forsvarsministerium, hvor 2 Departementer repræsenterede Forvaltningen for hvert sit Værn, medens der var et tredie »Luftforsvarsdepartement«. Derhos bemærkes, at det nu under Trafikministeriet sorterende Flyvervæsen kunde indgaa under Luftforsvarsdepartementet for ved Mobilisering at udnyttes i militært Øjemed.

Det *tekniske Korps*, der omhandles i § 10, foreslaas reduceret til væsentlig samme Styrke som før Hærloven af 1909, da det efter Bemærkningerne maa anses for uøkonomisk at opretholde et teknisk Korps med større Rammer, end de for Hæren nødvendige Reparationer og Materielomdannelser kræver. Hvad Nyanskaffelser angaar, viser Erfaringen, at det er fordelagtigst og i mange Tilfælde nødvendigt at søge til Udlandet. — Chefen for Korpset er kun tænkt af Oberstgrad og Korpset underlagt Generalinspektøren for Artilleriet.

Ved *Officersskolen*, § 11, foreslaas Reduktion, dels derved at Chefen ikke skal kunne naa ud over Obersts Grad, dels ved at Personellets stadigt tjenstgørende Befalingsmænd formindskes i Antal og erstattes med tilkommanderet Personel.

Personalet til *Forplejningskorpset*, § 12, foreslaas kun i ringe Grad formindsket.

Lægekorpset foreslaas i § 13 reduceret, idet dets Organisation alene baseres paa Fredskravene; derimod forberedes der Planer til den nødvendige Udvikling paa Krigsfod, baserede paa Tilkaldelse af udenforstaaende (frivillig eller værnepligtig) Hjælp i stor Udstrækning. Normen skal være en fast Militærlæge i hver Garnison — i København kun det nødvendigeste herudover —, midlertidig nødvendig Assistance ved Antagelse af værnepligtige Reservelæger.

Det samme Synspunkt anlægges i § 14 med Hensyn til *Dyrlægekorpset*, saa at hvert af de beredne Regimenter kun faar een fast Dyrlæge.

Auditørkorpset foreslaas reduceret med 2 Auditører, Generalauditørens Stilling forandres til Statsauditør.

Efter § 16 træffer Ministeren de til Gennemførelsen af det foranstaaende nødvendige Foranstaltninger, der skal være gennemført indenfor et Tidsrum af 5 Aar.

Hvor en Inddragelse af øverste Chefstilling (resp. Chef for Generalstaben, Generalinspektør for Fodfolket, Generalinspektør for Rytteriet, Generaltøjmester, Generalintendant, Generallæge, Stabsdyrlæge, Generalauditør) er paaregnet, sker Stillingens Ophævelse dog først ved den nuværende Indehavers normale Afgang.

Ved Forelæggelsen udtalte Forslagsstilleren: »Det foreliggende Lovforslag berører kun Landhæren, ikke Marinen, men jeg anser det for givet, at betydelige Beløb vilde kunne bespares, hvis Marinen var rede til med samme Resoluthed og Offervillie som Hæren at fjerne alle Udgifter, der ikke krigsmæssigt set er absolut nødvendige og hensigtsmæssige. Paa tilsvarende Maade vilde klækkelige Besparelser formentlig kunne naas gennem en Forenkling af den militære Centraladministration, naar der i Stedet for de to Ministerier oprettedes to Departementer under Forsvarsministeriet, et Landforsvars-Departement og et Søforsvars-Departement, hvortil skulde føjes et Luftforsvars-Departement.«

Til Lovforslaget er føjet et »Økonomisk Skøn« af følgende Indhold:

Besparelse:

A.	4 Generalmajorer: 1 à 13 710 Kr. og 3 à 13 545 Kr.	54 345 Kr.
	1 Oberst.....	11 151 —
	2 Korpsofficerter I. à 6 666 Kr.....	13 332 —
	3 — II. à 5 613 Kr.....	16 839 —
	6 Stabsofficerter à 4 803 Kr.....	28 818 —
	16 Oberstløjtnanter af Reserven à 1 800 Kr.	28 800 —
	26 Kaptajner af Reserven à 1 200 Kr. ...	31 200 —
	35 Løjtnanter af Reserven à 300 Kr.	10 500 —
	64 Sergenter af Reserven à 300 Kr.....	19 200 —
	1 Tekniker (Værkstedsingeniør).....	7 629 —
	1 Generalintendant.....	11 751 —
	1 Stabsintendant.....	9 174 —
	1 Generallæge.....	11 751 —
	2 Stabslæger à 9 174 Kr.....	18 348 —
	5 Overlæger à 5 193 Kr.	25 965 —
	1 Stabsdyrlæge.....	9 174 —
	1 Overdyrlæge.....	5 193 —
	1 Auditor.....	7 929 —
B.	Til ca. 50 pCt. af Løjtnanter og Sergenter af Reserven: Dyrtidstillæg 50 × 117 Kr..	5 850 —
C.	Indkommanderingstillæg for de under A. anførte Befalingsmænd af Reserven:	
	16 Oberstløjtnanter i 30 Dage à 12 Kr. ..	5 760 —
	26 Kaptajner - 30 — à 10 — ..	7 800 —
	35 Løjtnanter - 30 — à 8 — ..	8 400 —
	64 Sergenter - 30 — à 6 — ..	11 520 —
D.	Ophævelse af Landstormen:	
	1 500 Mand i 60 Dage à 225 Ø.....	202 500 —
E.	Undervisning af Landstormens Mandskab (Konto II. G.).....	12 000 —
F.	Antal Mand til fortsat Tjeneste ved Artilleri- et formindsket med 13:	
	13 Mand i 195 Dage à 225 Ø.....	5 700 —
	Sum... <u>580 629 Kr.</u>	

Det tilføjes herom: »Overfor den opnaede Indskrænkning i de ordinære Udgifter staar Spørgsmaalet om de ekstraordinære Udgifter, der maa paaregnes forhøjet med Heste og Materiel til 17 nye Maskingeværkompagnier og nedsat med Materiel til en Artilleriafdeling.

Hvorvidt den oprindeligt beregnede Sum vil vise sig for høj eller lav, kan ikke umiddelbart udtales, idet her Resultatet

tatet af de i Gang værende Forsøg og de stadige Forandringer i Prisniveauet gør sig gældende. Forskellen vil dog neppe være stor og i og for sig kun af sekundær Betydning overfor Spørgsmaalet om de aarligt tilbagevendende Udgifter og overfor den Kvalitetsforbedring, der ved Forslagets Gennemførelse vil blive Hæren til Del.«

I Bemærkningerne fremsættes en Udtalelse om Hærens Dislokation, og Forslagsstillerens Mening herom udvikles udførligt. Ved Fremsættelsen udtalte Forslagsstilleren, at Lovforslaget er udarbejdet af Regimentschef i Fredericia, Oberst I. O. Jensen og hans Souschef Oberstløjtnant Kyhl.

66. Forslag til Lov om Ministerpensioner m. v. (Af *Holstein*). [A. Sp. 2829].

Forelagt i *Folketinget* 13/10 (F. Sp. 127).

Lovforslaget, der fremtræder som en ny Affattelse af de paagældende Bestemmelser i Tjenestemandsløven af 1919, nemlig dennes § 72, 1. og 2. Stykke, giver følgende Regler i § 1:

»Stk. 1. De foranstaaende Pensionsbestemmelser for Tjenestemænd og deres efterladte kommer ogsaa til Anvendelse paa Ministre og deres efterladte, dog med følgende Afvigelser:

- a) En Minister er først berettiget til Pension, naar han har fungeret 8 Aar som saadan; Stillingen som Minister ad interim eller som Minister uden Portefeuille kan ikke herved medregnes. I øvrigt har Ministre Krav paa Pension i ethvert Tilfælde af Afgang fra Stillingen, dog kommer Bestemmelserne i §§ 60 og 61 ogsaa til Anvendelse paa Ministre.

Følgende Bestemmelser er ikke anvendelige paa Ministre: §§ 51, 52, 54, 55, 56 og 59.

- b) Ministerpensionen udgør altid 8 000 Kr.

Stk. 2. a) Naar en Minister, der er overgaaet fra en Tjenestemandsstilling til Ministerstillingen, gaar af uden i Henhold til Stk. 1 at opnaa Ministerpension, er han berettiget til i Ventepenge at oppebære sin tidligere Lønning som Tjenestemand, dog med Forpligtelse til at modtage Ansættelse i en Tjenestemandsstilling af lignende Art og mindst samme

Lønning som den, han beklædte umiddelbart før Ministerstillingen. Har han ikke inden 10 Aar eller inden sit fyldte 70. Aar faaet Ansættelse i en saadan Stilling, bliver han at sætte paa Pension, dog saaledes, at saavel hans Ministertid som den Tid, han har været paa Ventepenge, medregnes som Tjenestear, medens Pensionen i øvrigt beregnes efter Gennemsnitsbeløbet af hans Lønningsindtægt som Tjenestemand.

b) Andre afgaaede Ministre, der gaar af uden efter Stk. 1 at kunne opnaa Pension, tillægges der, naar de mindst i 3 Maaneder har fungeret som Ministre, Overgangspenge, saaledes beregnet, at de efter deres Afgang er berettigede til at oppebære $\frac{2}{3}$ af Ministerlønningen i lige saa mange Maaneder, som de har været Ministre i, dog ikke udover en Tid af 1 Aar.«

Lovforslagets § 2 lader det staa aabent, hvornaar en eventuel Lov skal træde i Kraft, og det siges herom i Bemærkningerne: »Man har ønsket det overladt til nærmere Forhandling, om Loven bør træde i Kraft efter de sædvanlige Regler eller først efter det nuværende under de nugældende Pensionsregler udnævnte Ministeriums Afgang.«

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtales: „De nugældende Regler om Ministerpensioner i Tjenestemandsløvs af 12. September 1919 § 72 stammer i det væsentlige fra Pensionsloven for Monarkiets Embedsmænd af 24. Februar 1858 § 3, og den vistnok ganske enestaaende Regel, at Kongen ved særlig Resolution kan forhøje Ministerens Pension udover den almindelige lovbestemte, stammer endog fra Enevældens Dage, da Kongen efter frit Skøn fastsatte alle sine Embedsmænds Pensioner. Disse Regler maa derfor nu under det efterhaanden indførte parlamentariske Styre anses for ganske forældede og urimelige.“ — — — Det nævnes derhos: „I næsten alle andre parlamentariske Lande, saaledes i Frankrig, Italien, Sverige, Norge, Finland og Polen, er Ministerpensioner enten faktisk gaaet helt af Brug eller har aldrig været kendt, eller de er blevet udtrykkeligt afskaffet. Dette sidste er saaledes sket paa Island ved en Lov af 19. Juni 1915, i Czekoslovakiet ved en Lov af 20. December 1918 og i Bayern ved en Lov af 21. December 1922, jfr. Bilag I.—III. I nogle Lande endelig, hvor Ministerpensioner undtagelsesvis endnu kan gives, kan det kun ske indenfor meget snævre Grænser.“ Her anføres saa de i England, det tyske Rige og Preussen samt Svejts gældende Regler. Endelig siges det: „Naar herefter Spørgsmaalet bliver om, paa hvilken Maade den helt forældede danske Ordning bør reformeres, da ligger den

Løsning nærmest, som næsten alle andre parlamentariske Stater er slaaet ind paa: helt at afskaffe Ministerpensioner. Imidlertid vilde dette dels være et saa radikalt Brud med den nugældende danske Praksis, at det neppe lader sig gennemføre, og dels kan ogsaa gode Grunde anføres for, at i hvert Fald ældre, veltjente Statsmænd, hvis de ikke er formuende, ikke bør lades uden en passende Retræte.

67. Forslag til Lov om Støtte for dansk Erhvervsliv. (Af *Stauning, Fr. Andersen* [Holbæk A.], *Bording, Borgbjerg, Hauge, Einer Jensen, J. P. Jensen, Lundberg* og *Hans Nielsen*). [A. Sp. 3737].

Forelagt i *Folketinget* $10\frac{1}{2}$ (F. Sp. 2236). 1. Beh. $18\frac{1}{3}$ (F. Sp. 3620). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Stauning, Fr. Andersen* [Kalundborg], *Bording, Einer Jensen, Lundberg, Hans Nielsen, Himmelstrup* [Form.], *Laursen, Knud Kristensen* [Skr.], *J. C. A. Larsen, Thorhauge, Drachmann, Larsen-Badse, Christmas Møller* og *Dahlgaard*). Beretning (B. Sp. 3925) afgiven $23\frac{1}{7}$.

Lovforslaget, der i det væsentlige falder sammen med det, som af den socialdemokratiske Regering den 14. Oktober 1926 forelagdes i Folketinget, se B. Nr. 34, fremsattes efter Udtalelser ved dets Fremsættelse for at foranledige en Forhandling i Rigsdagen om det vigtige Spørgsmaal at »modvirke den tilstedeværende Erhvervskrise med den dertil knyttede overordentlig store Arbejdsløshed ved at søge tilvejebragt Betingelser for Udviklingen af et sundt og konkurrencedygtigt dansk Erhvervsliv«, hvilket Statsministeren, *Madsen-Mygdal*, i sin Programtale, som Ordføreren for Forslagsstillerne saaledes citerede, havde erklæret for Ministeriets Hovedopgave. Da Socialdemokraterne ikke ansaa de af Ministeriet paatænkte Foranstaltninger i saa Henseende for hensigtsmæssige, har de anset det nødvendigt selv at stille Forslag om Foranstaltninger, der kan »føre til en Mildnelse af Krisen og en Formindskelse af Arbejdsløsheden derigennem, at Erhvervslivet kan faa den Støtte, som er nødvendig for at kunne sætte mere Produktion i Gang.«

Lovforslaget har som nævnt samme Indhold som det tidligere indbragte, men er dog ændret paa visse Punkter under Hensyn til de Forhandlinger, der fandt Sted den Gang, og til det nu fremrykkede Tidspunkt.

Hvad angaar Ydelse af Kredit til Eksportindustrier, da foreslaas det at forøge Summen til 50 Mill. Kr. Der er foreløbig stillet til Raadighed og beslagnagt et Beløb af 30 Mill. Kr. Der var i det Lovforslag, som fremsattes i Oktober, foreslaaet en Sum af 40 Mill. Kr., og paa dette Punkt vil Forslagsstillerne afvente Oplysninger af Ministeren om, i hvilken Grad der er Krav om Eksportkreditter, for at der derigennem kan skønnes over, hvorvidt det nævnte Tal er det rigtige, eller hvorvidt der maaske kan være Grund til at gaa endnu videre. Af samme Kategori er Forslaget om at yde Industrier Hjælp til en systematisk Agitation og en Oplysningsvirksomhed med Eksport for Øje, og Bestemmelsen om, at der kan ydes Laan eller Kredit til Virksomheder og hele Fag, der vil gaa ind i en Koncentration, en Modernisering af Industrien med det Formaal at billiggøre Produktionen og derigennem aabne Mulighed for forøget Afsætning.

I de Bestemmelser, der hjemler Adgang til at yde Tilskud til hele Fag, Erhvervsgrupper eller til enkelte Virksomheder, som kan paavise, at de er særlig ramt ved den udenlandske Konkurrence i Forbindelse med den indtraadte Kronestigning, er der foreslaaet en noget ændret Aftattelse, ligesom Beløbene er noget formindsket fra, hvad der blev foreslaaet sidst, idet det nu foreslaas at stille en Sum paa 8 Mill. Kr. til Raadighed, dog med en Reserve paa 4 Mill. Kr., der om fornødent kan tages i Anvendelse ogsaa paa en Tid, hvor Rigsdagen ikke maatte være samlet, hvis der ydes den nødvendige Tilslutning dertil fra et foreslaaet Udvalg, i hvilket ogsaa Rigsdagsmedlemmer skulde have Sæde.

I Afsnittet om Landbruget er indsat det Forslag om Moratorium for Landbruget for ekstraordinært store Afdrag, som Socialdemokratiet og det radikale Venstre enedes om i Udvalget ved Lovforslagets sidste Fremsættelse.

De Laan, der er forudsat ydet i Henhold til Lovforslaget, foreslaas ligesom tidligere udredet af Statskassen, men med Adgang for Finansministeren til at udstede Statsobligationer til tilsvarende Beløb. Tilskuddene foreslaas ligesom tidligere dækket ved en Kriseafgift, og her foreslaas de Regler og den Aftattelse, som man foreslog at give Lovforslaget ved den Udvalgsbehandling, som fandt Sted i Folketinget ved Lovforslagets sidste Behandling, altsaa en Kriseafgift paa Formuer over 50 000 Kr., begyndende

med 0,7 pCt. og stigende til 1,3 pCt. Men Forslagsstillerne erklærede, at de paa dette Omraade er beredte til at høre den ansvarlige Regerings Anvisninger, og for saa vidt den ansvarlige Regering har andre Udveje for Pengenes Tilvejebringelse, er der ikke noget i Vejen for, at de kan »lytte til saadanne Anvisninger«. Ordføreren udtalte fremdeles: »Selvfølgelig gælder det ogsaa om andre Enkeltheder i det foreliggende Lovforslag, at vi gerne modtager den Viden, som Ministrenes større Erfaringer er i Stand til at yde os.« ... »I øvrigt er vi selvfølgelig, som før nævnt, villige til at medvirke, ogsaa hvis man er i Stand til at foreslaa andre Fremgangsmaader end dem, vi har ment var anvendelige, andre Fremgangsmaader til Modvirkning af den Skade, som Krisetilstanden forvolder, og som jo forstærkes ved den Konkurrence udefra, som forvoldes ved den saakaldte Dumping, det vil sige Salg til Underpris, ofte Salg til en Pris, der ligger meget langt under Salgsprisen i den paagældende Vares eget Hjemland. Overfor Bestræbelser til Modvirkning heraf vil vi nu ligesom tidligere stille os i høj Grad forhandlingsvillige, hvis man maatte være i Stand til at anvise Midler, hvorved man vil kunne forhindre, at man udefra ved en usund Smudskonkurrence forsøger at erobre Markedet fra danske Erhverv, som dog maa anses for at have nærmere Ret dertil.«

Ved 1. Behandling i Folketinget udtalte Handelsministeren overfor den Motivering, der er givet for dets Fremsettelse, »at det er foranlediget ved Regeringens Passivitet overfor Erhvervskrisen«, at »Regeringen har fremsat Forslag om Nedsættelse af de offentlige Udgifter for derigennem at komme til Nedsættelse af Skatter og Takster, og det er det, som man fra Regeringens Side mener først og fremmest at maatte gøre for at skaffe Vilkaar til Veje for et sundt Erhvervsliv her i Landet. Vi kan derfor aldeles ikke anerkende, at Regeringen har forholdt sig passiv overfor Erhvervskrisen.«

Om Lovforslagets Enkeltheder udtalte Ministeren, at der, som tidligere udtalt, var enkelte Bestemmelser, som Regeringen kunde tiltræde, om ikke i det Omfang, som var foreslaaet, men Regeringen har ikke villet fremsætte Forslag i saa Henseende, før der fremsattes Ønske derom fra Erhvervsorganisationernes Side. Angaaende Eksportkrediten nævnte Ministeren, at den er udvidet med 10 Mill. Kr., siden Lovforslaget sidste Gang var til Behandling, til 30 Mill. Kr., hvilket Beløb ikke er optaget i Øjeblikket. Lovforslaget som Helhed fraraadede Ministeren at gennemføre. Venstres Ordfører, Himmelstrup, henholdt sig til Ministerens Udtalelser. De Konservatives Ordfører, Drach-

mann, henviste til, at Partiet havde fremsat Lovforslag angaaende Industrikrisen, og at det ikke kunde medvirke til nærværende Lovforslags Gennemførelse. De Radikales Ordfører, Dahlggaard, udtalte, at Partiet nu vilde indtage samme Standpunkt som ved Lovforslagets forrige Behandling, og tilsagde dets Villighed til Deltagelse i Lovforslagets videre Behandling.

Den af Udvalgets Formand afgivne Beretning lyder saaledes: »Udvalget har afholdt enkelte Møder og har indhentet nogle Oplysninger, dels om forhaandenværende Midler til Boligbyggeriet, dels om Tilvejebringelsen af de i Henhold til Lov af 31. Marts 1926 om Foranstaltninger til Opretholdelse af Arbejdet i kriseramte Virksomheder udlaaente Beløb. Udvalgets Arbejde er ikke afsluttet.«

68. Forslag til Lov om Omlægning af Skat til Kommunerne i Skatteaaret 1927—28. (Af *Fisker* [Ordfører], *Bording*, *Wilmann*, *Larsen* [Bjerre], *Hækkerup*, *N. P. Nielsen*, *Hauge* og *Gerhard Nielsen*). [A. Sp. 3753].

Forelagt i *Folketinget* ¹⁰/₂ (F. Sp. 2244). 1. Beh. ²³/₃ (F. Sp. 3770). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Fisker*, *Bording*, *Wilmann*, *Larsen* [Bjerre], *Hækkerup*, *Gerhard Nielsen*, *Hagbart Berg* [Form.], *Pinholt*, *J. C. A. Larsen* [Sekr.], *Vadgaard*, *Sevelsted*, *Korsgaard*, *Carlsen-Skiødt*, *Viggo Hansen* og *Holdgaard*). Beretning (B. Sp. 2431) afgiven ³⁰/₆.

Lovforslaget bestemmer, at hvis det samlede Skattebeløb til Kommunen, som i Skatteaaret 1927—28 skal lignedes paa Indkomsten i en Kommune, paa Grund af Nedgang i den skattepligtige Indkomst medfører en Stigning af Skatteprocenten (jfr. Lov Nr. 73 af 29. Marts 1924 § 8) med mere end 5 pCt. af den i Skatteaaret 1926—27 beregnede Skatteprocent, skal Kommunen ved en ekstraordinær Formueafgift tilvejebringe det Beløb, som Forhøjelsen af Skatteprocenten ud over de nævnte 5 pCt. vilde udgøre. Det Beløb, der her skal tilvejebringes til Nedsættelse af Indkomstskatten, udredes som en Tillægsafgift til Formueskatten til Staten. Paaligningen foregaar i hver Kommune med en for alle Formueskatteydere fælles Procent af det Beløb, som ydes i Formueskat til Staten.

I Tilfælde, hvor en Kommunes Omraade er ændret siden Skatteligningen 1926—27, afgør Indenrigsministeren for

Bykommuners Vedkommende, Amtsraadet for Landkommuners Vedkommende, om der efter Reglerne i § 1 skal foretages Omlægning af Skatten, og i bekræftende Fald, hvilket Beløb der skal tilvejebringes ved ekstraordinær Formueafgift.

Opkrævning af den ekstraordinære Formueafgift foregaar sammen med Opkrævning af den kommunale Indkomstskat, i Kommuner med Halvaarsopkrævning med hele Beløbet ved sidste Halvaarsopkrævning, i Kommuner med Kvartalsopkrævning med Halvdelen af Beløbet i hvert af de sidste to Kvartaler.

Grunden til Fremsættelsen af Lovforslaget er efter Ordførers Udtalelse Erkendelsen af, at en Række Landkommuner ved den forestaaende Skatteligning vil komme til at staa overfor meget store Vanskeligheder, da de skattepligtige Indtægter som Følge af Erhvervskrisen vil gaa meget betydeligt ned. Følgen heraf vil blive, at de kommunale Skatteprocenter vil gaa stærkt i Vejret, og de tilbageværende skattepligtige Indkomster vil derved faa en Forøgelse i Skattebyrden, som for manges Vedkommende vil blive større, end de er i Stand til at svare til. Ved 1. Behandling udviklede Ordføreren for Forslagsstillerne dette, hvorefter Indenrigsministeren udtalte, at Regeringen ikke kunde medvirke til Gennemførelsen af Lovforslaget; Ministeren sluttede med at sige: »Jeg tror derfor, at hvis man skred til at gennemføre dette Lovforslag, vilde det være en skadelig Handling. Saa sikkert som det er, at Skattetrykket baade til Stat og Kommune i disse Nedgangstider føles som utaaeligt, saa sikkert er det, at dette lettes ikke ved at øge det for visse Befolkningsklasser, men ved, at der føres en Politik, som aabner Adgang til Skattelettelser ved Nedsikring af Udgiftsbudgettet baade indenfor Staten og indenfor Kommunerne.« Paa Venstres Vegne tiltraadte Haghart Berg Ministerens Udtalelser, og de Konservatives Ordfører, Korsgaard, stillede sig paa samme Maade, idet han desuden kritiserede Lovforslagets tekniske Udformning. Endelig udtalte de Radikales Ordfører, Holdgaard, at hans Parti ansaa det for nødvendigt at ændre den kommunale Skattelovgivning for at hjælpe vanskeligt stillede Kommuner, men at det ikke kunde tiltræde den i Forslaget foreslaaede Maade dertil. — Udvalgets Beretning lyder paa, at da Lovforslaget i Udvalget kun har faaet Tilslutning fra Forslagsstillerne Parti, Socialdemokratiet, og da Skatteligningen i Kommunerne nu for længst er afsluttet, gør Udvalget ikke Indstilling.

69. Forslag til Lov om Skattelempelse for visse Beboelsesejendomme. (Af *Hauge* [Ordfører], *J. Chr. Jensen*, *Andreasen*, *Simonsen* og *Einer Jensen*). [A. Sp. 5935].

Forelagt i *Folketinget* $\frac{6}{4}$ (F. Sp. 4314). 1. Beh. $\frac{3}{5}$ (F. Sp. 5229). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Hauge*, *J. Chr. Jensen*, *Simonsen*, *Wilmann*, *Einer Jensen*, *Gerhard Nielsen*, *Elgaard* [Form.], *Pinholt*, *Aksel Jensen*, *Kr. Kristensen* [Skr.], *Thorhauge*, *Fibiger*, *Grathwohl*, *Ulrich* og *Niels Frederiksen*).

Lovforslaget, hvis Formaal er at hjælpe de Boligejendomsbesiddere, der har bygget i den dyre Tid, bestemmer, at indtil Udgangen af Skatteaaret 1942—43 er Beboelsesejendomme, som er taget i Brug efter 1. Januar 1918 — ogsaa Ejendomme, hvis Opførelse paabegyndes inden 1. April 1933, hvilket menes at skulle bidrage til at fremme Boligbyggeriet —, fritaget for Ejendomsskyld til Stat og Kommune, saafremt Lejlighederne i de paagældende Ejendomme ikke hver for sig udgør et Bruttoflademaal af over 120 m². Findes der i saadanne Beboelsesejendomme andet end Beboelsesrum, saasom Lagerrum, Værksteder, Butikker, Bagerier o. s. v., samt Lejligheder af et større Bruttoflademaal end 120 m², bliver der at foretage en særskilt Vurdering af den Del af Ejendommen, som alene udgør de foran nævnte Beboelseslejligheder paa indtil 120 m², og kun denne Del af Ejendommen er fritaget for Ejendomsskyld.

Vurderingen foretages af Vurderingsmyndighederne i Henhold til Lov Nr. 352 af 7. August 1922.

Begæring om hel eller delvis Fritagelse for Ejendomsskyld skal indsendes paa Skema til vedkommende Kommunalbestyrelse inden Udgangen af Juli Maaned 1927. Kommunalbestyrelsen skal derefter træffe Bestemmelse om, hvorvidt den begærede Fritagelse kan tilstaas. Inden Udgangen af Oktober 1927 indsender Kommunalbestyrelserne derefter de bevilgede Begæring til Vurderingsformanden. Vurdering til Skattefritagelse sker første Gang senest i Forbindelse med Omvurderingerne pr. 1. Januar 1928 og i Fremtiden i øvrigt i Forbindelse med de almindelige Vurderinger og Omvurderinger til Ejendomsskyld.

De tilstaaede Skattelempelser gælder fra 1. April 1928

at regne og til Udgangen af Skatteaaret 1942—43. Men saafremt en Ejendom, der er tilstaaet Skattelempelse, onbygges eller anvendes paa anden Maade, end Tilfældet var paa det Tidspunkt, da Begæring om Skattefritagelse blev indgivet, skal Ejeren uopholdelig gøre Anmeldelse herom til Kommunalbestyrelsen, der da paa ny skal tage Bestemmelse om, hvorvidt Ejendommen kan komme i Betragtning i Henhold til denne Lovs Bestemmelser. Kommunalbestyrelsen skal tillige give Vurderingsformanden de fornødne Oplysninger Ejendommen vedrørende.

Hvis en Ejendom, for hvilken der begæres Skattelempelse, har været underkastet Ejerskifte og derved eller paa anden Maade er blevet frigjort for en Del af sin Behæftelse og som Følge deraf er i Ejerens Besiddelse til en lavere Pris end den oprindelige Anskaffelsessum, kan Kommunalbestyrelsen bestemme, om vedkommende Ejendom overhovedet kan komme i Betragtning i Henhold til nærværende Lovs § 1, og om den helt eller delvis kan komme i Betragtning.

Kommunalbestyrelsernes Afgørelse kan indankes for Indenrigsministeren, hvis Kendelser da er endelige.

Lovforslaget blev ved 1. Behandling behandlet sammen med de to fra radikal Side indbragte Lovforslag af beslægtet Indhold, se 72 og 73. Indenrigsministeren erkendte, at Lovforslaget i nogen Maade knytter sig til de Skattelempelsesbestemmelser, som har eksisteret siden 1916, »men at det betyder en Videreførelse af disse, som i mere end een Henseende er egnet til at vække Betænkelighed«. Ministeren betegnede det som overordentlig vidtgaende og fandt Tidspunktet for dets Fremsættelse uheldigt valgt, da man endnu ikke har Klarhed over Spørgsmaalet om Statsboligfundslovens § 5 og dennes eventuelle Anvendelse, der for Tiden er Genstand for Overvejelse. Finansministeren erklærede ikke at kunne være med til at gennemføre Lovforslagets Bestemmelser vedrørende Statsejendomsskylden. Venstres Ordfører, Elgaard, henholdt sig til Ministrenes Udtalelser. De Konservatives Ordfører, Christmas Møller, udtalte, at Partiet ikke kunde gaa med til at fritage allerede opførte Ejendomme for Skat, men derimod vilde kunne stille sig mere velvilligt overfor Skattelettelse for Nybygninger, dog at det først maatte undersøges, hvorledes de økonomiske Virkninger deraf vil være.

70. Forslag til Lov om delvis Tilbagebetaling af den i Lov Nr. 314 af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger omhandlede Valutaydelse. (Af *Korsgaard, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Christmas Møller, Parkov, Pürschel, Reedt-Thott og Sven*). [A. Sp. 3443].

Forelagt i *Folketinget* 13/1 (F. Sp. 1758). 1. Beh. 18/3 (F. Sp. 3607). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Stau-ning, Wilmann, Bjerring, Fisker, J. P. Jensen, Holger Larsen, Clausager [Sokr.], N. P. Jensen [Form.], Henrik Jensen, Sevelsted, Vadgaard, Korsgaard, Fibiger, Sven og Rode). Beretning (B. Sp. 2247) afgiven 18/6.

Lovforslaget svarer til det af de samme Forslagsstillere i 1. Afdeling af Rigsdagssamlingen fremsatte Lovforslag, se foran B. Nr. 61, kun med den Ændring, som ogsaa fremgaar af Titelen, at Lovforslaget nu gaar ud paa, at den ifølge Lov Nr. 314 af 20. December 1924 § 5 I. pr. 1. Oktober 1926 forfaldne Del af Valutaydelsen, som nu er betalt, godtgøres Skatteyderne enten ved at fradrages i Indkomst- og Formueskat for 1926—27 eller ved Tilbagebetaling. De nærmere Regler fastsættes af Finansministeren.

Ved 1. Behandling af Lovforslaget udtalte Finansministeren, som opgjorde det Beløb, der her er Tale om, til ca. 5 900 000 Kr., at han ligesom tidligere erkendte, at dette Beløb ikke uden videre bør indgaa i Statskassen, »men skal anvendes til Lettelse af Skatter, Takster og Afgifter, og Bestemmelsen om dets Anvendelse mener Regeringen først kan tages, naar vi er i Stand til at fremsætte en Plan om de Nedsættelser af de offentlige Byrder, der kan foretages paa Grundlag af de vedtagne Udgiftsnedsættelser.« Paa Venstres Vegne udtalte Clausager, at Partiet ikke kunde give Lovforslaget Tilslutning, at det indbetalte Beløb foreløbig bør forblive i Statskassen, og at der senere kan tages Bestemmelse om, hvorledes det skal anvendes. Socialdemokraternes Ordfører, Stauning, udtalte, at Partiet vil modsætte sig Lovforslagets Gennemførelse, idet Beløbet bør anvendes til Styrkelse af Kassebeholdningen og Udførelse af Arbejder. For de Radikale udtalte Dahlgaard, at Beløbet bør benyttes til Nedsættelse af Byrder, der er særlig tyngende for Erhvervslivet, til Takstnedsættelser, og endelig anbefalede Retsforbundets Ordfører Axel Dam Lovforslaget, fordi Penge, »der er frataget« Befolkningen »i et Øjemed, som allerede er opfyldt«, saa vidt mulig skal tilbagegives. Den af Udvalget afgivne Beretning lyder saaledes: »Efter at Udvalget havde afholdt

et Par orienterende Møder, enedes man fra alle Sider om at stille Sagen i Bero, indtil den videre Behandling af hele det forelagte Lovkompleks i højere Grad havde klarlagt Rigsdagssamlingens økonomiske Resultater; og efter at der nu fra Regeringens Side er bebudet Forslag om en mere almindelig Lettelse af den direkte Skat (jfr. Finansministerens Udtalelser i Folketinget den 17. Juni 1927, Folketingstidende Sp. 6344 ff.), har man fra Forslagsstillernes Side tilkendegivet, at man ikke længere nærer noget Ønske om at se dette særlige Forslag fremmet.⸘

71. Forslag til Lov om Forholdsregler mod Dumping m. v. (Af *Pürschel, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Reedtz-Thott og Sven*). [A. Sp. 5023].

Forelagt i *Folketinget* $1^8/3$ (F. Sp. 3598). 1. Beh. $5/4$ (F. Sp. 4210). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Stau-ning, Fr. Andersen [Holbæk A.], Bording, Einer Jensen, Lundberg, Hans Nielsen, Himmelstrup, Knud Kristensen, Clausager, Kyed, Søren Larsen, Pürschel [Form.], Drachmann [Skr.], Larsen-Badse og Dahlgaard). Beretning (B. Sp. 3887) afgiven $1^6/7$.

Lovforslaget har følgende Indhold:

§ 1. Naar der fra Virksomheder eller Organisationer, der repræsenterer en betydende dansk Produktion, rettes Anmodning om Værn imod en udenlandsk Konkurrence, der paa Grund af Konkurrencevilkaar, som er ubillige overfor den danske Produktion, medfører eller truer med at medføre en væsentlig Indskrænkning i den paagældende danske Produktions Beskæftigelsesgrad, kan der under de i denne Lov angivne Betingelser indføres midlertidige Indførselsafgifter eller gennemføres andre Statsforanstaltninger til Imødegaaelse af den ubillige Konkurrence.

§ 2. Statsministeren nedsætter et Undersøgelsesudvalg paa 3 Mand, af hvilke han selv udpeger Formanden, medens Finansministeren og Ministeren for Industri, Handel og Søfart udpeger hver et Medlem. Medlemmerne skal være i Besiddelse af særlig praktisk eller teoretisk Indsigt i Erhvervsforhold. Medlemmer af Rigsdagen kan ikke vælges hertil. Som Sekretær stiller Finansministeren en Toldembedsmand

til Raadighed. Udvalgets Medlemmer og de Tjenestemænd, der beskæftiges med Andragenderne, er under Ansvar efter den almindelige borgerlige Straffelovs Bestemmelser om Forbrydelser i Embedsforhold forpligtede til overfor alle uvedkommende at hemmeligholde, hvad de ved Undersøgelsen er blevet vidende om.

§ 3. Andragender om Indførelse af de i Loven omhandlede Foranstaltninger indsendes til Statsministeren, der snarest oversender dem til det i § 2 nævnte Udvalg, der efter at have underkastet dem en Prøvelse senest 1 Maaned efter Modtagelsen afgiver Erklæring til Finansministeren. Godtgøres det ved Udvalgets Undersøgelse, at der fra et eller flere Lande foreligger en Indførsel, som sker paa Bekostning af den danske Produktions normale Afsætningsomraade og medfører Formindskelse i Beskæftigelsen af de til den paa-gældende danske Produktion knyttede Arbejdere, eller at den udenlandske Konkurrence i øvrigt maa antages at indeholde en overhængende Fare for Beskæftigelsen af de indenfor den paagældende Produktion ansatte Arbejdere, skal det yderligere oplyses:

- a) om den for den danske Produktion skadelige Indførsel finder Sted til Priser, der ligger under den tilsvarende Salgspris i Produktionslandet,
- b) om den nævnte Import støttes af Eksportpræmier, Subsidier eller andre særlige Fordele, der kan betegnes som ubillig (unfair) Konkurrence fra Udlandets Side,
- c) eller om den fremmes ved Misforhold mellem det eksporterende Lands og Danmarks Valuta.

§ 4. Skønner Undersøgelsesudvalget, at den udenlandske Konkurrence er til Stede og skyldes et af de i § 3 nævnte Forhold, og at denne Konkurrence kan modvirkes ved Gennemførelsen af midlertidige Indførselsafgifter eller ved andre Statsforanstaltninger, paahviler det Udvalget at fremsætte Forslag om Størrelse, Omfang og Varighed af saadanne Afgifter eller om andre Statsforanstaltninger til Imødegaaelse af den ubillige Konkurrence.

§ 5. Saafremt Undersøgelsesudvalget tilraader midlertidige Indførselsafgifter, kan der efter Forhandling med vedkommende Fagminister og med Tilslutning af et efter Grund-

lovens § 45 valgt 15 Mands Udvalg ved kgl. Anordning paa lægges Varer fremstillede i de paagældende Lande midlertidige Indførselsafgifter udover de bestaaende Toldsatser. Foreslaar Udvalget tillige andre Foranstaltninger eller alene andre Foranstaltninger, bemyndiges Statsministeren til, efter Forhandling med Finansministeren og vedkommende Fagminister og med Tilslutning af det forannævnte 15 Mands Udvalg, at iværksætte dem. Samtidig bemyndiges den paagældende Minister til at iværksætte saadanne Foranstaltninger, som er nødvendige for at hindre en Omgaaelse af Bestemmelserne i den paagældende Anordning. — Anordningernes Varighed kan ikke udstrækkes ud over 2 Aar. Ministerens Afgørelse skal i hvert enkelt Tilfælde foreligge senest 14 Dage efter, at Udvalget har afgivet sit Forslag til Ministeriet.

§ 6. Anordningen skal straks efter dens Udstedelse forelægges Rigsdagen til Godkendelse; for det Tilfælde, at Anordningen er udstedt, medens Rigsdagen ikke er samlet, skal den forelægges for den først sammentrædende Rigsdag (jfr. Grundlovens § 25). Godkender Rigsdagen ikke Anordningen inden Samlingens Slutning, er den bortfaldet. Anordninger udstedte i Henhold til denne Lov behandles først i Folketinget.

§ 7. Denne Lov træder straks i Kraft.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtales, at dette er baseret paa Principper, som har fundet Udtryk i andre Landes Lovgivning, og Udarbejdelsen af nærværende Forslag er delvis sket med Forbillede i det Afsnit om Forebygelse af Dumping, som indeholdes i den engelske Safeguarding of Industries Act af 1921, suppleret med Board of Trade's Bekendtgørelse af 3. Februar 1925 angaaende den nærmere Fremgangsmaade ved Undersøgelsen af unfair Konkurrence og Midlerne herimod.

»Det er naturligvis ikke muligt helt at overføre de engelske Regler paa danske Forhold, men det Princip, paa hvilket den engelske Lov hviler, kan uden Vanskelighed overføres i dansk Lovgivning. Efter-Krigstidens økonomiske Vanskeligheder har efterladt en Række endnu uløste Problemer i Europa, og Forholdene stiller sig saa ulige i de forskellige Lande, at der blandt andet ved Forskydninger i Valutaforholdene vedblivende sker Forandringer, der rokker Ligevægten i de industrielle Konkurrenceforhold og gør det muligt for enkelte

Lande midlertidigt at udnytte Fordele paa andre Nationers Bekostning. Imidlertid har ethvert Land Ret til at modvirke den Skade, der saaledes kan forvoldes dets Produktion. I særlig Grad maa dette gælde Danmark, hvis Konkurrencemuligheder er blevet svækket ved den hurtigt og uden Støtteforanstaltninger gennemførte Kronedeflation, foruden at vort Land som Følge af sine mere beskedne økonomiske Hjælpekilder vil staa særlig svagt overfor den i hastig Udvikling værende internationale Trust- og Syndikatbevægelse.»

Ved 1. Behandling i Folketinget udtalte Handelsministeren sig om Lovforslaget, hvis enkelte Bestemmelser han gennemgik og skarpt kritiserede. Han udtalte, at Regeringen kan ikke gaa med til en Lov som den foreslaaede. Venstres Ordfører, Himmelstrup, henholdt sig til Ministerens Udtalelser. Stauning udtalte som Socialdemokraternes Ordfører, at Princippet i Lovforslaget har i høj Grad hans Partis Sympati, men derimod ikke Formen. Det radikale Venstres Ordfører, Dahlgard, erklærede, at hans Parti ikke kunde gaa med til Lovforslaget, og Axel Dam sluttede sig som Retsforbundets Ordfører til hans Udtalelser.

I Udvalgets Beretning udtaltes kun, at Udvalget har ikke afsluttet Behandlingen af Lovforslaget.

72. Forslag til Lov om midlertidige Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 angaaende Skotøj og Læder. (Af *Pürschel, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Reedtz-Thott* og *C. J. F. Sven*). [A. Sp. 5029].

Forelagt i *Folketinget* $1^{8/3}$ (F. Sp. 3598). 1. Beh. $5/4$ (F. Sp. 4311, jfr. 4210). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Forholdsregler mod Dumping m. v. Betænkning (B. Sp. 3145) afgiven $12/7$. (Ordfører: Stauning). 2. Beh. $14/7$ (F. Sp. 7371, 7467). 3. Beh. $15/7$ (F. Sp. 7570).

Det af Forslagsstillerne fremsatte Lovforslag gik ud paa følgende midlertidige Ændringer i og Tilføjelser til Toldlovens Positioner om Skotøj og Læder.

Løbe Nr. 60, 61 og 62. Fodtøj.

For 1927 forhøjes Tolden med	Kr. 3,40 pr. kg
— 1928 — — —	— 2,40 - -
For første Halvaar 1929 —	— 1,40 - -
— andet — — —	— 0,40 - -

Løbe Nr. 210. For hvide Lærredssko med Gummisaal forhøjes Tolden med Kr. 0,80 pr. kg indtil 31. December 1929.

Løbe Nr. 298—299. Saalelæder i hele og halve Huder. Saalelæder i Kærnestykker.

Tolden forhøjes for 1927 med.....	Kr. 0,40 pr. kg
— — - 1928 —	— 0,30 - -
For første Halvaar 1929 —	— 0,20 - -
— andet — 1929 —	— 0,10 - -

Løbe Nr. 297. (Visse Skind og Huder, lakerede, bronzerede og lign.).

	Af Værens Værdi
Tolden forhøjes for 1927 med.....	10 pCt.
— — - 1928 —	7,5 —
— — første Halvaar 1929 med...	5 —
— — andet — 1929 — ...	2,5 —

Det bestemtes derhos i Overensstemmelse med Loven af 28. Marts 1923 om Kriseværn for Cigarer, at Virksomheder, som hovedsagelig beskæftiger sig med Fremstilling af Fodtøj (Dele til Fodtøj), skal i en til Finansministeren afgiven Erklæring, der skal foreligge senest den _____, forpligte sig til i det Tidsrum, i hvilket de særlige foran nævnte Krisetoldsatser er gældende, ikke at forhøje Priserne paa deres af Krisetoldsatserne omfattede Varer, medmindre saadan Forhøjelse kan begrundes med en paaviselig Stigning i Raa-materialernes Pris, i Arbejds løn eller i Virksomhedens øvrige Driftsudgifter.

Loven skulde træde i Kraft straks og de forhøjede Afgifter beregnes med Hensyn til enhver Indførsel, der finder Sted efter Lovforslagets Forelæggelsesdag, dog at Finansministeren skal være bemyndiget til at dispensere for saadanne Varepartier, om hvilke Handel bevislig er afsluttet inden nævnte Dag.

I Bemærkningerne til Lovforslaget udtaltes:

»Ifølge Oplysninger, fremsatte af Foreningen af »Københavns Skotøjsfabrikanter«, var der i 1913 her i Landet gennemsnitlig 2 900 Arbejdere beskæftiget ved Fabrikation af Fodtøj.

Den indenlandske Produktion var 2,4 Millioner Par; i kg $1\frac{1}{2}$ Million, medens Totalindførselen kun udgjorde 280 000 kg eller ca. 16 pCt. af Forbruget.

I 1926 var de tilsvarende Tal 2 700 Arbejdere, 2,4 Milioner Par og 1 350 000 kg, medens Totalindførselen var godt 1 Mill. kg eller ca. 40 pCt. af Forbruget.

For Læderfabrikationens Vedkommende er Arbejderantallet faldet fra i 1920 1 100 til 1. Januar 1927 580.

Indførselen af Underlæder var i 1924 361 000 kg, i 1926 (11 Mdr.) 735 000, eller Gennemsnittet pr. Md. i 1924: 30 100 og i 1926 66 800.

For Overlæders Vedkommende gælder, at Indførselen er gaaet en Del ned, men dette skyldes Skotøjsindustriens daarlige Stilling; men Indførselen af Overlæder er ikke faldet i samme Grad, som Produktionen er faldet.

Denne alvorlige Stigning i Indførselen begrundes Lovforslaget.»

Ved Fremsættelsen udtalte Ordføreren for Forslagsstillerne, at de foreslaaede Forhøjelser var i Overensstemmelse med Industriens Ønsker, og at Lovforslaget var tiltraadt af Arbejdernes Organisationer. Grunden til Lovforslagets Fremsættelse var den stedfindende Erhvervskrise, og Forslagsstilleren udtalte sig om Regeringens Stilling til denne. Han udtalte, at man har villet fortolke Fremsættelsen af dette og de andre dermed beslægtede Lovforslag »som en mod Ministeriet uvenlig, ja endog fjendtlig Handling«, men *tilføjede*, at noget saadant var ikke tilsigtet. »Forslagene ... er den naturlige Fortsættelse af den Kurs, hvorpaa Partiet i lang Tid har ligget, og som Ministeriet jo kendte ved sin Dannelse, da det vel nok i nogen Grad dannedes i Tillid til, at der fra vor Side kunde ventes Støtte til en ikke uvæsentlig Del af det, Ministeriet ansaa for mest paakrævet, og denne Støtte fra vor Side vil Ministeriet heller ikke komme til at savne, for saa vidt der maatte kunne naas Enighed om Tankernes Udformning, hvilket jeg haaber og tror. Men vi tog i sin Tid et klart Forbehold overfor Erhvervs-krisen, og vi fik jo senere, i Januar Maaned, en tydelig Erklæring fra Statsministeren om, at han var villig til en fordomsfri Overvejelse af de Spørgsmaal, som er os imellem paa dette Punkt. Der blev saa nedsat et Udvalg, hvis Sammensætning — det erkender jeg — ingenlunde helt igennem var egnet til at vække Tillid hos os. Dette Udvalgs Undersøgelser fortsættes stadig ...«, og det konservative Parti havde ment for de to nu fremdragne Industrier (Skotøj og Klædningsstykker) ikke at kunne vente længere. Han omtalte, at der i Forventning om, at der fra Regeringens Side vilde blive foreslaaet noget til Værn for Industrien, havde fundet en Hamstringsindførsel Sted, hvorfor Ventetiden var i høj Grad skæbnsvanger for de paagældende Erhverv. Ordføreren sluttede med at udtale: »Hele den konservative

Rigsdagsgruppe staar samlet bag disse Forslag og bag os vore Vælgere. Vi understreger paa ny, at Gennemførelsen af Forslag som disse foruden den Værdi, den maatte have for Beskæftigelsen her i Landet, i høj Grad vilde være værdifuld for dem — og det er jo mange —, som ønsker, at Venstre og det konservative Folkeparti maatte kunne finde hinanden i en Politik paa langt Sigt, som kunde muliggøre en Modstand mod Social-Radikalismen.«

Ved 1. Behandling i Folketinget udtalte Handelsministeren, at de Forhold, som Lovforslaget omhandler, er optaget til Undersøgelse i det nedsatte Industriudvalg, og at Regeringen ikke ønsker at tage Stilling til dem, tør disse Undersøgelser er afsluttet. Ministeren nævnte dog, at Forslaget »med Hensyn til Beskyttelse var af langt videregaaende Natur end det, der var Tale om i 1923«, ligesom at Forslaget, som det var affattet, vilde give et for vidt Spillemaal for Prisforhøjelser. Efter at Ordføreren havde imødegaaet Ministeren, talte Venstres Ordfører, Himmelstrup, der var Medlem af det nævnte Industriudvalg, hvis Arbejde han nærmere gjorde Rede for. Han indtog samme Standpunkt som Ministeren. — Stauning, Socialdemokraternes Ordfører, henviste til det langt mere omfattende Forslag til Erhvervskrisens Imødegaaelse, som han havde fremsat, da han var Minister, men erklærede sig villig til ogsaa at behandle det her foreliggende og forhandle om enhver Form for Krisehjælp. Det radikale Venstres Ordfører, Dahlgaard, erklærede, at hans Parti vilde ikke støtte den Politik, der ligger til Grund for Lovforslaget, fordi det anser den for skadelig, »for at træde hindrende i Vejen for Gennemførelsen af den Deflation, som alle maa bøje sig for«. Axel Dørmann for Retsforbundet sluttede sig til Venstres og de Radikales Standpunkt.

I Betænkningen fra Folketingsudvalget nævntes, at Udvalget havde modtaget en Række Deputationer og indhentet forskellige Oplysninger, der var optrykte som Bilag til Betænkningen. Forhandlingerne havde ikke ført til Enighed hverken om Lovforslaget eller om de fremsatte Ændringsforslag.

Det konservative Mindretal udtalte i Betænkningen, at »Udviklingen indenfor Skotøjsfaget og de under Udvalgets Arbejde fremkomne Oplysninger har i allerhøjeste Grad bestyrket Mindretallet i Overbevisningen om, at det er en bydende Nødvendighed, at der ydes den danske Skotøjsproduktion en midlertidig Hjælp, hvis ikke Deflationskrisens Vanskeligheder skal udarte til en Katastrofe for denne Industri.« ... »Mindretallet maa derfor mene, at Lovgivningsmagten

ikke kan overse de Henvendelser om Støtte, der er fremkommet baade fra *Fabrikanter og Arbejdere* i Skotøjsfaget, og det har været Mindretallet en dyb Skuffelse, at man fra Regeringspartiets Side, uanset Statsministerens klare Løfter om fordomsfri og objektiv Bedømmelse af Forholdene, har skudt enhver virkelig Realitetsbehandling af Sagen til Side under Paaberaabelse af, at man ikke kunde tage Stilling, inden Skotøjsspørgsmaalet var blevet undersøgt i det saakaldte Industriudvalg. Da det, trods alvorlige Hensstillinger, ikke er lykkedes at faa nogen som helst Oplysninger om Udsigterne for Undersøgelsesarbejdet i nævnte Udvalg, har Mindretallet ikke kunnet opfatte Henvisningerne til dette som andet end Forsøg paa yderligere at forhale Sagen.

Det forekommer Mindretallet betydningsfuldt, at Organisationerne for *Skotøjshandelen* Landet over har givet det foreliggende Forslag deres fulde Tilslutning.«

Mindretallet havde fremsat Forslag til en ny Affattelse af Lovforslaget som Følge af, at Skotøjsindustrien havde ønsket at imødekomme visse Indvendinger, der under en Konference i Udvalget blev rejst imod det oprindelige Forslag fra Regeringens Side. Dette Ændringsforslag afveg paa følgende Punkter fra det fremsatte Lovforslag. Fra den forhøjede Told undtoges det Læder, der har særlig Betydning som Raavarer for den danske Skotøjsfabrikation, Læder, hvis Tykkelse er under 5 mm, og ligeledes undtoges Læder, der ikke fremstilles her i Danmark, alt lakeret Læder samt alt Læder, der er fremstillet af Gedeskind. Endvidere var der sket den Ændring, at Fabrikanterne straks forpligter sig til at nedsætte deres Gennemsnits-Engros-Priser med 5 pCt. og ikke at forhøje Priserne paa deres af Krisetoldsatserne omfattede Varer, medmindre saadan Forhøjelse kan begrundes med en paaviselig Stigning i Raamaterialiernes Pris. — Endelig var der tilføjet: »Saa længe Krisetolden staar ved Magt, maa der af Udbyttet af den i Aktieselskaber indskudte Kapital højst udbetales 5 pCt., medens Resten skal anvendes til Forbedring eller Udvidelse af Bedriften. Tantieme maa ikke udbetales til Direktører eller Bestyrelsesmedlemmer.« Tidspunktet for de forhøjede Afgifters Beregning var ændret til 7. Juli 1927.

Det *socialdemokratiske Mindretal* erkendte, at der ved det af det konservative Mindretal fremsatte Ændringsforslag er sket et Tilløb til at imødekomme saadanne Krav, som efter Socialdemokraternes Mening absolut maatte stilles, men Ændringsforslaget var ikke vidtgaende nok efter Mindretallets Mening, og ganske særlig fremhævedes

det, »at det ikke giver mindste Adgang til Kontrol med Opfyldelsen af de stillede Betingelser.«

»Saadanne vidtgaaende Ændringer, som Mindretallet maatte anse for at være fornødne, lod sig imidlertid vanskeligt indarbejde i Toldloven for de enkelte Positioner, som kommer i Betragtning, og Mindretallet foretrak derfor at foreslaa en anden Affattelse af Lovforslaget, der samtidig stillede alle kriseramte Industrier eller Fag paa ensartet Maade. Medvirkende til, at Mindretallet tog dette Standpunkt, var det ogsaa, at man ikke anser det for muligt for Rigsdagen, uden Tilslutning fra Ministeriet, at vedtage Forhøjelse af visse Toldsatser, som er udtaget uden Samraad med Ministeriet. Toldloven er et Omraade, der ikke alene har indrepolitisk Interesse. Enhver Ændring i Toldloven maa ikke blot bedømmes efter dens finansielle og handelsmæssige, men i høj Grad efter dens udenrigspolitiske Rækkevidde.«

Det nævnes dernæst, at »der har i dette Aar været en stærkt voksende Indførsel af fremmede Landes Produkter, hvad Toldindtægternes Stigning udviser. Dette i Forbindelse med den Kendsgerning, at der paa Aarets bedste Arbejdstid er 54 000 arbejdsløse, med Udsigt til stærk Stigning i nær Fremtid, maa Mindretallet anse for en særdeles alvorlig Erhvervssituation.« . . . »Man maa endvidere forstaa, at Situationen ikke blot er en almindelig forbigaaende Krise, men en Beskæftigelses-Krise, der ikke tilnærmelsesvis kan overvindes ved nogle Toldforhøjelser paa enkelte Varegrupper. Landet har i flere Aar lidt under disse alvorlige Forhold, og der er ingen Udsigt til Forbedring af disse, hvis Statsmagten ikke medvirker ved Opretholdelse af og Tilvejebringelse af Erhverv, der kan beskæftige Befolkningens voksende Overskud af Arbejdere.

Under Hensyn til Situationens Alvor har Mindretallet ønsket at yde en Indsats, som i politisk Henseende fortsætter den Linie, der blev fulgt af det i December f. A. afgaaede Ministerium, en Indsats, til hvilken man haabede paa Medvirkning fra andre Partier, men navnlig paa Tilslutning fra Ministeriet.

Mindretallet har fremsat et Forslag, der dels stiller forskellige Midler og Foranstaltninger til Raadighed til Udvikling af bestaaende Erhvervsgrene i Haandværk og Industri, til Anlæg af nye Fabrikationer, til Forsøg paa Oparbejdelse af Eksport og til Forbedring af Konkurrenceevnen ved Formindskelse eller Ophævelse af bestaaende Told paa Raastoffer og Hjelpestoffer, dels indfører et Kriseværn, i Form af midlertidige Indførselsafgifter, til Støtte for saa-

danne enkelte Industrier, der efter Ministeriets Skøn ikke kan hjælpes ad anden Vej. Desuden indeholder Forslaget en Bemyndigelse for Ministeriet til at hindre Indførsel af slette Varer, som kommer under falsk eller misvisende Varebetegnelse, samt endelig Midler til fortsat Byggevirksomhed, hvad der absolut er fornødent baade af Hensyn til Boligmangelen og til Arbejds-mangel i Byggefagene.«

Det Lovforslag om midlertidige Foranstaltninger til Støtte for »Industri og Haandværk«, som det socialdemokratiske Mindretal foreslog det fremsatte Lovforslag omdannet til, gik væsentlig ud paa følgende:

Til Støtte og Udvikling af Erhvervslivet, særlig Haandværk og Industri, bemyndiges Regeringen til — efter Tilslutning af det nedenfor omhandlede Udvalg eller et Flertal af dette — at iværksætte de i nærværende Lov omhandlede Støtte-Foranstaltninger samt til med kongelig Anordning at iværksætte de nedenfor omhandlede Indførselsafgifter, naar der foreligger Anmodning derom fra de paagældende Erhverv eller disses Organisationer, samt naar der foreligger Erklæring fra de erhvervsdrivende, eller dog fra et betydeligt Antal af disse, i vedkommende Produktion om, at de underkaster sig visse nærmere fastsatte Betingelser.

Ministeren for Industri, Handel og Søfart kan i Tiden indtil 31. Marts 1929 1) indenfor et samlet Beløb af 20 Mill. Kr. yde *Garanti for Laan*, der optages af Erhvervsvirksomheder med det Formaal at indføre forbedret Teknik, hensigtsmæssige Omlægninger af Driften, eventuelt i Forbindelse med velunderbyggede Koncentrationer o. lign., 2) til Virksomheder, der foretager Foranstaltninger af saadan Art, indenfor et samlet Beløb af 2 Mill. Kr. paa visse Betingelser yde et *Tilskud* paa indtil 20 pCt. af Anskaffelsesprisen for Maskiner, Redskaber og Materialer, 3) yde *Eksportkredit* indenfor et Beløb af 50 Mill. Kr., 4) indenfor et Beløb af $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. yde *Støtte til Undersøgelse af nye Afsætningsmuligheder* for danske Produkter og til Propaganda for Afsætningen af disse Produkter, 5) efter Forhandling med og Tilslutning af det nedenfor nævnte Erhvervsudvalg yde *Tilskud* til Opretholdelse eller Udvidelse af *Beskæftigelsen* i Erhverv eller Fag, der som Følge af udenlandsk Konkurrence eller andre ekstraordinære Forhold er ramt af omfattende Arbejdsløshed.

Finansministeren bemyndiges til ved kongelig Anordning efter Indstilling fra Ministeren for Industri, Handel og Søfart, med Tilslutning af det før nævnte Erhvervsudvalg, at *nedsætte eller ophæve Tolden* paa saadanne Raastoffer og Hjelpestoffer, der har Betydning for Industrier, der har

Vanskeligheder i Konkurrencen med den udenlandske Produktion. Saadan Anordning kan kun udstedes for indtil 6 Maaneder og skal snaest muligt efter Udstedelsen forelægges Rigsdagen, som derefter bestemmer, om Anordningens Indhold skal indføjes i Toldloven, eller om Anordningen kan gives en længere Varighed end 6 Maaneder.

For saa vidt det, efter Samraad mellem Ministeren for Industri, Handel og Søfart og det omhandlede Erhvervsudvalg, skønnes, at nærmere bestemte Industrier, som har henvendt sig til Ministeriet, ikke ad anden Vej kan faa tilstrækkelig Hjælp til Overvindelse af de forhaandenværende Vanskeligheder, som hidrører fra uforholdsmæssig stor Import eller andre Forhold, som det anses muligt at overvinde, kan Finansministeren, med Tilslutning af et Flertal af det nævnte Erhvervsudvalgs Repræsentanter for Rigsdagen, anordne Opkrævning af *midlertidige Importafgifter*, højst 24 pCt. af den indførte Vares Værdi, foruden den gældende Told. For saa vidt Varigheden af denne Opkrævning fastsættes til mere end 1 Aar, skal Afgiften nedsættes med en Trediedel i hvert følgende Aar, og en saadan Anordning kan ikke gives for længere Tid end tre Aar. Udbyttet af de heromhandlede Afgifter anvendes til Billiggørelse af danske Varer af tilsvarende Art som de, der er belagt med Importafgift.

Virksomheder, der opnaar den ovenfor under 5 omhandlede Støtte, eller som hovedsagelig beskæftiger sig med Fremstilling af Varer, der belægges med Importafgift, skal til Ministeren afgive en Erklæring, i hvilken Virksomhedernes Indehavere eller ansvarlige Ledere forpligter sig til:

1) ikke at forhøje Priserne paa de Varer, til hvilke Tilskud ydes, eller for hvilke Importafgift er indført, medmindre saadan Forhøjelse kan begrundes med en paaviselig Stigning i Raamaterialernes Pris, i Arbejdsløn eller andre betydende Driftsudgifter,

2) at nedsætte Prisen paa Varerne, saafremt Fald i Priserne herpaa muliggør dette,

3) at tilstille Ministeren Regnskab og andre nødvendige Oplysninger,

4) at begrænse Udbetalingen af Udbytte til højet 5 pCt.,

5) at undlade Udbetaling af Tantième,

6) at anvende Udbyttet af Importafgifter til Billiggørelse af Varerne,

7) at iværksætte saadanne tekniske og driftsmæssige Forbedringer, som kan tjene til Billiggørelse af Produktionen, samt eventuelt indtræde i Forhandlinger om Koncentration og Forbedring af Driften.

Til Støtte for de til *Byggevirksomhed* knyttede Erhverv kan der i Tiden indtil 31. Marts 1929 anvendes indtil 7 Mill. Kr. udover det ved Lov Nr. 86 af 31. Marts 1926 om Støtte til Boligbyggeri fastsatte Maksimumsbeløb.

De i Henhold til nærværende Lov ydede Gaantier skal afvikles inden den 1. April 1936, medmindre Tilslutning fra Rigsdagens Finansudvalg til Afgørelser herfra maatte foreligge.

Rigsdagen vælger et *Erhvervsudvalg* paa 15 Medlemmer efter Reglerne i Grundlovens § 15 til at bistaa Ministeren med de Undersøgelser og Afgørelser, der skal finde Sted i Henhold til nærværende Lov.

Udvalget suppleres af Ministeren med et Antal Repræsentanter for Erhvervene, efter Forhandling med disses Organisationer af Arbejdsgivere og Arbejdere, samt endvidere, efter Samraad med Finansministeren, med Repræsentanter, der kan yde fornøden toldteknisk Bistand.

Loven bortfalder med Udgangen af Aaret 1929.

Det nævnes i Betænkningen, at dette Forslag var tiltraadt af Formændene for Skotøjsfabrikanterne, Tekstilfabrikanterne og Konfektionsindustrien samt ligeledes af Formanden for Industriraadet.

Det konservative Mindretal udtalte om dette Forslag, at imidlertid maa det staa klart, at Gennemførelsen af dette Forslag, for saa vidt det angaar Krisetold eller Importafgifter, staar og falder med Muligheden af den praktiske Gennemførelse af den foreslaaede Kombination af Told og Tilskud. Mindretallet har i Udvalget tilbudt at lade sin Stilling hertil, idet man foreløbig har set bort fra Kontrolbestemmelserne m. m., være afhængig af rent saglige Motiver. Man har derfor, i øvrigt paa Forslag af selve Forslagsstilleren til Ændringsforslaget, gaaet med til at afæske Industrien en Erklæring om Spørgsmaalet. Men efter Industriraadets Svar (der forelaa som Bilag) staar det Mindretallet klart, at det foreslaaede baade originale og indviklede System med en Billiggørelse af den indenlandske Produktions Varer gennem Tilskud fra Toldindtægterne maa siges at være fuldkommen umuligt i Virkeligheden. Industriraadets Svar ses at være afgivet efter nøje Undersøgelser og Drøftelser baade i de kriseramte Industrier og indenfor den samlede Industri, og det forekommer Mindretallet noget besynderligt, at man overfor dette Svar, som Socialdemokratiet altsaa selv har ønsket fremkaldt, nu vil feje dette til Side og til Gengæld paaberaabe sig visse Udtalelser, der er fremkommet i Dagspressen fra industriel Side, men paa et Tidspunkt, hvor det i bedste Tilfælde ikke

kunde være de i Interviewform adspurgte Industrifolk muligt at være inde i alle Forslagets Enkeltheder. Den Ændring, som man fra Socialdemokratiets Side selv har foreslaaet til Tydeliggørelse af Forslagets § 8, 3. Stykke, turde være det bedste Bevis for, at Forslaget i sin oprindelige Skikkelse har været meget vanskeligt at forstaa, endsiges overse i alle sine saglige Enkeltheder og Konsekvenser.

Det forekommer i øvrigt Mindretallet, at største Delen af det socialdemokratiske Ændringsforslag, der er en Gentagelse af det fra Socialdemokratiets Side tidligere paa Samlingen fremsatte Lovforslag, rettelig bør stilles og drøttes i det til dette Forslags Behandling nedsatte Folketingsudvalg. Mindretallet finder derfor ingen Anledning til nærmere at drøfte dette Forslag, til hvis Enkeltheder Partiet tidligere har taget Stilling. Det har i øvrigt en saa vidtgaaende Karakter, at det forekommer Mindretallet meget tvivlsomt, om det allerede af formelle Grunde vil kunne behandles og vedtages som Ændringsforslag til det i denne Betænkning omhandlede Lovforslag. Mindretallet maa derfor tilraade at stemme mod det stillede Ændringsforslag.«

Venstremindretallet udtalte om saavel de Konservatives som om Socialdemokraternes Forslag, at en Forøgelse af Toldbeskyttelsen »ikke vil være forsvarlig, idet en saadan Foranstaltning vil være i Modstrid med den Deflationspolitik, der af det offentlige er søgt gennemført overfor Tjenestemændene, overfor de til den sociale Forsorg henviste og indenfor den offentlige Økonomi i det hele taget. Ligeledes maa efter Mindretallets Opfattelse en Forøgelse af Toldbeskyttelsen føles som en Uretfærdighed overfor de frie Erhverv, der tvinges til at tilrettelægge deres hele Økonomi under Priserne i det aabne Marked.« Derhos udviklede Mindretallet, hvorfor det ikke troede paa, at Krisetolden vilde virke saaledes, som det fra anden Side ventedes. Overfor de Konservatives Ændringsforslag udtalte Mindretallet, at det anerkendte de deri indeholdte Forbedringer, men at de foreslaaede Toldforhøjelser var større end forsvarligt. »Hvad Skotøjet angaar, er det Mindretallets Opfattelse, at den senere Tids voksende Import i nogen Grad skyldes Forskydninger i Forbruget, og at Skotøjsindustriens bristende Konkurrenceevne overfor Udlandets Import i øvrigt skyldes høje Produktionsomkostninger og ikke nogen unfair Konkurrence fra Udlandets Side, en Opfattelse, som de i Udvalget fremskaffede Oplysninger ikke har været i Stand til at afkræfte.«

Mindretallet kunde af disse Grunde ikke medvirke til

Ændringsforslagenes Gennemførelse og indstillede Forslaget med eller uden disse til Forkastelse.

Det radikale Mindretal udtalte, at det »maa fraraade at søge Midlet mod den herskende Erhvervskrise i at føre Danmark ind i en protektionistisk Politik, der kun kan blive til Fordel for enkelte Industrier, men vil være til Skade for den samlede nationale Produktion. Mindretallet maa tillige fastholde, at ogsaa Danmarks særlige Eksportinteresser tilliger Landet at opretholde og videreudvikle sin hidtidige liberale Handelspolitik.

Mindretallet mener, at Midlerne mod Erhvervskrisen i Hovedsagen maa søges i en Udvikling, der, tværtimod at opretholde et kunstigt Prisniveau for enkelte Erhverv, tager Sigte paa en Nedsættelse af Produktionsomkostningerne for alle Erhverv gennem bedre Organisation, billigere Kredit og Afløsning af Skatter og Afgifter, der direkte fordyrer Produktionen. Mindretallet er af den Opfattelse, at en Krise-lovgivning ud fra disse Grundsynspunkter i Forbindelse med en dristigere Landbopolitik, der ved Grundlæggelsen af nye Hjem skaber Arbejde i vide Kredse, samtidig med at Landets Erhvervsmuligheder øges, i det væsentlige angiver de Linier, Lovgivningsmagten bør følge. Da det foreliggende Forslag efter Mindretallets Mening hviler paa Principper af stik modsat Art, maa Mindretallet indstille Forslaget til Forkastelse.«

Ved 2. Behandling drejede Forhandlingen, der til Dels havde en politisk Karakter, sig ogsaa om den af Industriudvalget afgivne Betænkning om Tekstilindustrien, idet de deri udtalte Synspunkter overførtes paa det her foreliggende Spørgsmaal. Handelsministeren udtalte, at han ikke kunde tiltræde de Konservatives Forslag, fordi Beskyttelsen derefter vil blive uforholdsmæssig høj, fordi den formentlig vilde bevirke Prisstigning, og fordi man ved at gaa med til Forslaget vilde komme ind paa en almindelig Beskyttelsespolitik. Det socialdemokratiske Forslag kunde Ministeren heller ikke tiltræde, dels paa Grund af de deri indeholdte Bestemmelser om forhøjede Afgifter, dels fordi Regeringen var imod de foreslaaede Tilskudsbestemmelser.

Inden Afstemningen fandt Sted, udtalte Venstres Ordfører, at hans Parti er imod det oprindelige Lovforslag og ligeledes imod begge de dertil stillede Ændringsforslag, samt at hvad enten Lovforslaget gik over til tredje Behandling med det ene eller det andet af Ændringsforslagene, vilde det være »lige uacceptabelt« for Partiet. Under saadanne Omstændigheder fandt han det naturligt og stemmende med den Stilling, hans Parti havde indtaget under Sagens Behand-

ling, om Partiet holdt sig ude af Afstemningen om Ændringsforslagene, men at det ved 3. Behandling stemte imod Lovforslaget. De Radikales Ordfører anbefalede at stemme imod begge Ændringsforslagene.

Derefter vedtoges Socialdemokraternes Ændringsforslag om en ny Affattelse af Lovforslaget med 53 Stemmer (Socialdemokraternes) imod 46 (Konservative og Radikale), og de Konservatives Forslag bortfaldt herved.

Til 3. Behandling var af samtlige det konservative Partis Medlemmer som Ændringsforslag opstillet deres Forslag fra 2. Behandling. Socialdemokraternes og de Radikales Ordførere anbefalede at forkaste det, Venstres Ordfører at afholde sig fra at stemme, men stemme imod Lovforslagets endelige Vedtagelse, hvorefter Ændringsforslaget forkastedes med 69 Stemmer mod 30.

Efter at Lovforslaget som Helhed derefter var sat til Forhandling, udtalte *Statsministeren*: »Det foreliggende Lovforslag vil, hvis det vedtages, betyde et fuldstændigt Brud med den handelspolitiske Linie, som Danmark hidtil har fulgt; og i den Skikkelse, hvori det foreligger, vil det indføre Metoder, som vi maa anse for skadelige for det samlede danske Erhvervsliv. Det høje Ting staar derfor overfor en alvorlig og betydningsfuld Afgørelse. Det er Regeringens Opfattelse, at den Politik, som det her foreliggende Lovforslag indleder, og som vil blive dets nødvendige Konsekvens, indadtil vil være uden Betydning som Middel til Arbejdsløshedens Afhjælpning, samtidig med at den vil virke uheldigt for Erhvervslivet i Almindelighed. Men navnlig rummer Lovforslaget, som det her foreligger, en betydelig Fare for Udviklingen af vort Lands Eksportmuligheder. Regeringen kan derfor ikke paatage sig Ansvaret for det foreliggende Lovforslags Gennemførelse.«

Saavel de Konservatives som de Radikales Ordførere anbefalede at stemme imod Lovforslaget, hvorefter Stauning stillede følgende *Paastand paa Overgang til Dagsordenen* (hvis Tekst stammede fra de Konservatives Udtalelse i Betænkningen): »Idet Folketinget udtrykker sin dybe Skuffelse over, at Regeringen, uanset Statsministerens klare Løfter, har skuddt en virkelig Realitetsbehandling af Erhvervsspørgsmaalet til Side, og beklager, at Regeringen fremdeles nægter at medvirke i en positiv Politik til Fremme af Erhvervslivets Interesser og til Formindskelse af Arbejdsløsheden, gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen.«

Statsministeren erklærede, at Regeringen ikke kunde modtage den fremsatte Dagsorden, som Venstres Ordfører, Hagbart Berg, anbefalede at stemme imod. De Konservatives

Ordfører, Pürschel, udtalte med Hensyn til, at Dagsordenens Ord er hentet fra de Konservatives Betænkning, »at det er jo ikke saaledes, at det er en Dagsordens Ordlyd, der er det afgørende i den Situation, hvori vi er nu, men det er den Realitet, der ligger bag ved Dagsordenen.

Det ærede Medlem Hr. Stauning brugte den Vending, at han vilde foreslaa en Udvej, som sikrede en positiv Erhvervspolitik. En saadan vilde det have været, om det var lykkedes at bortrydde de Uoverensstemmelser, der er mellem Socialdemokratiets og det konservatives Partis Opfattelser, ved at disse to Partier havde stemt sammen om et positivt Forslag. — — — En Dagsorden, selv om den lyder aldrig saa smuk, sikrer intet som helst i Retning af en positiv Erhvervspolitik, thi de Partier, der har stemt for den, staaer efter Afstemningen som før Afstemningen frit. Han udtalte, at de Konservative ikke kunde stemme for den stillede Dagsorden: »Og dette kan ikke komme som nogen Overraskelse, thi det er sagt fra vor Side Gang paa Gang gennem den Samling, der nu er forløbet, og det er et Standpunkt, som vi vil fastholde, et Standpunkt, som Socialdemokraterne kendte. Socialdemokraterne vidste, hvor der var en Mulighed, vidste, hvor langt det Parti, jeg tilhører, vilde gaa. De vidste, hvor de kunde naa os — de ønskede ikke at gøre det. Og dette kan ikke dækkes ved en Dagsorden. Det er en Manøvre af det ene store Parti svarende til en Manøvre af det andet store Parti. Vi overlader gerne de Herrer Æren af disse Manøvrer.»

De Radikales Ordfører anbefalede ogsaa at stemme imod, og Dagsordenen forkastedes derefter ved Navneopraab med 90 Stemmer mod 53 (Socialdemokraterne) medens 4 (Orla-Jensen, Willesen, Axel Dam og Holstein) svarede Stemmer ikke og 2 var fraværende.

Ved den endelige Afstemning blev Lovforslaget *forkastet* med 90 Stemmer mod 55.

73. Forslag til Lov om midlertidige Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 angaaende Klædningsstykker. (Af Pürschel, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Christmas Møller, Parkov, Reedtz-Thott og C. J. F. Sven). [A. Sp. 5033].

Forelagt i Folketinget $18/3$ (F. Sp. 3598). 1. Beh. $5/4$ (F. Sp. 4312, jfr. 4210). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Forholdsregler mod Dumping. Beretning (B. Sp. 3887) afgiven $15/7$.

Lovforslaget gaar ud paa at indføre en *midlertidig Krisetold for Klædningsstykker* ved at foretage følgende Ændringer i og Tilføjelser til Toldlovens Positioner herom:

Løbe-Nr.	Told Nugældende Told Ø. pr. kg	Ændres til	Indtil Udgangen af 1927 Ø. pr. kg	Indtil Udgangen af 1928 Ø. pr. kg	Indtil Udgangen af 1929 Ø. pr. kg
161	195		488	390	293
163	160		400	320	240
165	135		338	270	203
167	110		275	220	165

Desuden indeholder Lovforslaget følgende Bestemmelser:

Virksomheder, som hovedsagelig beskæftiger sig med Fremstilling af ovennævnte Varer, skal i en til Finansministeren afgiven Erklæring, der skal foreligge senest den , forpligte sig til i det Tidsrum, i hvilket de særlige Krisetoldsatser er gældende, ikke at forhøje Priserne paa deres af Krisetoldsatserne omfattede Varer, medmindre saadan Forhøjelse kan begrundes med en paaviselig Stigning i Raamaterialernes Pris, i Arbejds løn eller i Virksomhedens øvrige Driftsudgifter. — Denne Lov træder straks i Kraft. De forhøjede Afgifter beregnes med Hensyn til enhver Indførsel, der finder Sted efter nærværende Lovs Forelæggelsesdag, dog at Finansministeren skal være bemyndiget til at dispensere for saadanne Varepartier, om hvilke Handel bevislig er afsluttet inden nævnte Dag.

I Bemærkningerne til Lovforslaget oplystes:

I 1913 indførtes 90 000 kg Herreklæder af Uld og i 1926 370 000 kg.

I 1913 indførtes 95 000 kg færdige Herreklæder af Bomuld og i 1926 230 000 kg.

Før Krigen dækkede den indenlandske Produktion 90 pCt. af Forbruget herhjemme af Konfektionsvarer af Uld, medens Forholdet nu er dette, at kun 60 pCt. forarbejdes herhjemme, og for Bomulds Vedkommende er Importen steget fra 6 pCt. til 33 $\frac{1}{3}$ pCt. af Forbruget.

Denne kolossale Fremgang i Indførselen har selvfølgelig skabt mægtig Arbejdsløshed. Medens Arbejdsløshedsprocenten i 1913 ifølge »Dansk Skræderforbund«s Opgørelse var

5 pCt., var Gennemsnittet for 1926 20 pCt., hvilket vil sige, at ca. 900 Arbejdere til Stadighed var uden Beskæftigelse.

Ud fra disse Tal har man ment det nødvendigt at yde den paagældende Industri en midlertidig Beskyttelse.

Lovforslaget behandlede i Folketinget sammen med det andet, af samme Forslagsstillere indbragte, beslægtede og til Dels ligelydende Lovforslag om Krisetold for Skotøj og Læder, se Nr. 72, og ved 1. Behandling af dette udtalte Ministeren og de forskellige Ordførere sig paa samme Maade om de to Lovforslag. I den af Udvalgets Formand afgivne Beretning udtaltes kun, at Udvalget havde ikke afsluttet Behandlingen af Lovforslaget.

74. Forslag til Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 angaaende Frugter og Grønsager m. m. (Af *Carlsen-Skiødt* [Ordfører], *Fibiger*, *Fraenkel*, *Grathwohl*, *Viggo Hansen*, *Ibsen*, *Axel Møller*, *Parkov*, *A. C. D. Petersen* og *Pitzner*). [A. Sp. 5939].

Forelagt i *Folketinget* $\frac{6}{4}$ (F. Sp. 4316). 1. Beh. $\frac{18}{6}$ (F. Sp. 6522). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Borgbjerg, Fr. Andersen [Holbæk A.], Bording, Einer Jensen, Lundberg, Hans Nielsen, Himmelstrup [Skr.], N. P. Jensen, Clausager [Form.], Vadgaard, Vejen, Carlsen-Skiødt, Grathwohl, Ole Bjørn Kraft og Dahlgaard.) Beretning (B. Sp. 3885) afgiven $\frac{16}{7}$.

Motiveringen for dette Lovforslag er det danske Gartneris og Havebrugs vanskelige Stilling i Konkurrencen med Udlandet paa Grund af de klimatiske Forhold. Den foreslaaede Told tænkes væsentlig at skulle virke i den Tid, da Gartneri og Havebrug paa Grund af Danmarks nordlige Klima er udelukket fra Konkurrencen paa lige Fod med det sydlige Udland.

Lovforslaget foreslaar følgende Toldsatser:

Vindruer, ogsaa knuste.....	1 kg....	25 Ø.
Blaa Druer.....	1 -	100 —
Ægte Kastanier og Pistachekærner.....	1 -	35 —
Meloner.....	1 -	50 —

Tomater, friske			
I Tidsrummet 15. April—1. August...	1 kg....	50 Ø.	
Æbler og Pærer, friske			
I Tidsrummet 1. August—1. December.	1 -	10 —	
Blommer og Kirsebær			
I Tidsrummet 1. Juli—1. Oktober....	1 -	10 —	
Jordbær, friske			
I Tidsrummet 1. Marts—1. Juli.....	1 -	100 —	
Johannesbrød, frisk eller tørret; alle andre spiselige Træ- og Buskfrugter, for saa vidt de ikke falder ind under noget andet af Tariffens Numre.....	1 -	10 —	
		(i Kurve 12 pCt.).	
Spiseløg, friske.....	1 kg....	10 Ø.	
Agurker, friske.....	1 -	50 —	
I Tidsrummet 15. Marts—1. August.			
Nye Kartoffler og Blemkaal.....	1 -	50 —	
I Tidsrummet 15. April—15. Juni.			
Afskaarne Blomster.....	1 -	4 Kr.	
I Tidsrummet 1. December—1. April.			
Salat.....	1 -	100 Ø.	
I Tidsrummet 1. November—1. Juni.			
ellers.....		fri.	

(Af de nugældende Toldsatser paa forannævnte Varer skal nævnes: Blaa Druer 25 Ø. pr. kg, Meloner 35 Ø. pr. kg, Tomater 1 Ø. pr. kg, Æbler og Pærer 1 Ø. pr. kg, Blommer og Kirsebær 1 Ø. pr. kg, Jordbær 1 Ø. pr. kg, Johannesbrød m. m. 1 Ø. pr. kg, Grønkonserver 40 Ø. pr. kg).

Ved Lovforslagets 1. Behandling gennemgik *Ordføreren* (Carlsen-Skiødt) udførligt de Forhold, Lovforslaget berører, og nævnte bl. a., at der til Landet i Aaret 1925 indførtes Kartoffler for ca. 2 Mill. Kr., Spiseløg for ca. 1 Mill. Kr., Æbler for ca. 5½ Mill. Kr.; i alt indførtes af Grønsager og Frugter, Sydfrugter iberegnet, for ca. 30 Mill. Kr. *Finansministeren* (Neergaard) kunde kun gaa ind i Forhandling om de af de foreslaaede Toldsatser, der drejede sig om Luksus i udpræget Grad. *Ordføreren for Venstre* (Himmelstrup) kunde tænke sig, at man ad andre Veje hjalp det her omhandlede Erhverv, f. Eks. ved Toldlettelser paa Glas, Drivhuskedler, Rør o. lign. *Ordføreren for Socialdemokratiet* (Borgbjerg) ønskede at blive staaende ved den

nugældende Ordning, medmindre man i Udvalget kunde overbevise Partiet om, at der paa et eller andet Punkt kunde paavises en Ordning, der var forsvarlig. *Ordføreren for Det radikale Venstre* (Dahlggaard) ansaa ikke Lovforslaget for at være Vejen til at skabe et stærkt og billigt producerende Erhvervsliv, men mente, at det var den sikreste Vej til en dyr og for den samlede nationale Produktion uforstandig Anvendelse af Kapital og Arbejde her i Landet. *Grathwohl* (K. F.) ønskede ogsaa Told paa Kartoffelmel, bl. a. fordi han mente, at den nuværende Toldfrihed for dette Produkt gjorde Prisen paa det højere her i Landet end i det Udland, hvor man har høje Toldsatser paa dette Omraade. — *Det nedsatte Udvalgs Formand* (Clausager) meddeler i en *Beretning*, at Udvalget har holdt nogle Møder, indhentet en Del Oplysninger og modtaget en Deputation, men har ikke afsluttet sit Arbejde.

75. Forslag til Lov om midlertidige Ændringer i og Tilføjelser til Toldloven af 29. Marts 1924 angaaende Tekstilvarer. (Af *Pürschel, Drachmann, Fibiger, Mathilde Hauschultz, Korsgaard, Larsen-Badse, Christmas Møller, Parkov, Reedtz-Thott* og *C. J. F. Sven*). [A. Sp. 6165].

Forelagt i *Folketinget* 17/6 (F. Sp. 6405). 1. Beh. 24/6 (F. Sp. 6771). Henvist til Udvalget angaaende Forslag til Lov om Forholdsregler mod Damping. *Beretning* (B. Sp. 3887) afgiven 16/7.

Lovforslaget gaar ud paa at indføre følgende midlertidige Krisetoldsatser for Tekstilvarer:

Told Løbe-Nr.		Nugæl- dende Told	Ændres til		
			Indtil Udgangen af 1927	Indtil Udgangen af 1928	Indtil Udgangen af 1929
		Ø. pr. kg	Ø. pr. kg	Ø. pr. kg	Ø. pr. kg
ex 206	Trikotage og hæklede Arbejder undtaget ..	96	240	192	144
207		85	213	170	128
208		70	175	140	105
209		40	100	80	60
ex 210	Blegede ufarvede Va- rer af Bomuld og Hør	45	113	90	68
217		120	300	240	180
ex 218	Metervarer af Vægt un- der 250 g pr. Kvadrat- meter	130	325	260	195
108		30	75	60	45

Desuden findes de samme Bestemmelser til Forhindring af Prisstigning og om Tidspunktet for de forhøjede Afgifters Beregning som i foranstaaende Lovforslag Nr. 72 og 73.

I Bemærkningerne nævnes, at Gennemførelsen af dette Forslag forudsætter en tilsvarende Regulering af Toldsatserne for Klædningsstykker, Kasketter m. v.

I sin Forelæggelsestale udtalte Forslagsstillernes Ordfører sig om Grunden til Lovforslagets Fremkomst. Han nævnte først, at Satsene foreslaas forhøjet til det, som den paagældende Industris Ledere har anset for nødvendigt for at skaffe Industrien et Pusterum overfor den overhaandtagende udenlandske Konkurrence, et Pusterum, som vi gaar ud fra vil blive benyttet til at søge at nedbringe Produktionsomkostningerne ad de forskellige Veje, som til dette Formaal maatte kunne betrædes.« Han nævnte nogle Tal med Hensyn til Indførselen og den indenlandske Produktion af Metervarer af Bomuld og Uld i 1913 og 1926: Importen var i 1923 5 175 Tons, men i 1926 8 538 Tons, medens Produktionen her i Landet samtidig gik ned fra 7 596 Tons til 3 894 Tons, altsaa en Halvering af Produktionen. De paagældende Industriegrene beskæftigede i 1923 6 800 Arbejdere, i 1926 4 300. Han udtalte derefter: »Den Udvikling, som belyses af disse Tal, førte til, at denne Industri var blandt de første, der henvendte sig til Regeringen i Januar Maaned i Aar. Som det vil være i frisk Minde, afgav Statsministeren en Erklæring om, at Venstres Program ikke skulde være en Hindring for Hjælp til Industrien i den ekstraordinære Situation, hvis man med gode Grunde kunde overbevise Regeringen om, at det var nødvendigt.« Straks derefter nedsatte Regeringen et 3 Mands Udvalg bl. a. til Undersøgelse af Tekstilindustriens Forhold, og da det konservative Parti i Marts Maaned fremsatte sine Forslag om Kriseværn for Skotøjs- og Læderindustrien og for Konfektion, ønskede Tekstilindustrien ikke et tilsvarende privat Lovforslag fremsat for sit Vedkommende, idet man bestemt ventede at kunne overbevise Regeringen om Nødvendigheden af en midlertidig Beskyttelse. »Saa gik Tiden. 5 Maaneder lykkedes det at faa til at gaa. I al denne Tid var Regeringen døv for alle Henvendelser fra vor Side ligesom fra Industriens. Saa længe det behagede Udvalget at undersøge og overveje — og Udvalgets Tempo angaves jo væsentligt af et enkelt Medlem —, saa længe vilde Regeringen ikke inklade sig paa at tænke over disse Ting. Det var i Sandhed en ejendommelig Optræden af en Regering, som netop havde til Motto, at Tiden ikke var til Ord, men til Handling. I al denne Tid har Udvalget undersøgt og

udspurgt, rejst og samlet Kalkuler og andet Materiale, omregnet fra fremmed Mønt til dansk, skrevet Side op og Side ned.

Og hvad var saa Resultatet? Det var, at Industriens Omkostninger laa 10 à 20 pCt. over de omgivende Guldlandes. Nu siger Regeringen: Naar og saa længe dette er Tilfældet, kan vi ikke forsvare at stille Forslag om Hjælp til Industrien. Jeg har lejlighedsvis hørt den højtærede Handelsminister sige om denne Undersøgelse, at den var noget saa mageløs i Retning af Grundighed og Omhyggelighed, og jeg kan naturligvis ikke benægte dette. Men hvad Resultatet angaar, saa kan det ikke være kommet Regeringen overraskende, thi da Industriens Folk den 17. Januar i Aar henvendte sig til Regeringen, sagde de, at det, der var i Vejen, var, at deres Produktionsomkostninger var ca. 20 pCt. for høje i Forhold til de omgivende Landes.«

»Med fuldt Kendskab til disse Forhold gentog Statsministeren sin Udtalelse fra Januar Maaned, da vore Krise-lovforslag i Marts var til Behandling i dette høje Ting. Industrien maatte forstaa det saaledes, at dette Forhold, der laa klart for Dagen, ikke kunde være en afgørende Hindring for Regeringen for at foreslaa en Hjælp igennem Told. Vi maatte forstaa Regeringen og Partiet Venstres. Ordførers Udtalelser paa samme Maade. Det maa derfor virke mildest talt overraskende, at Regeringens Vægning ved at foreslaa et Kriseværn nu begrundes netop med denne Omstændighed. For denne Industri har disse Maaneder været særdeles kostbare, alle Importører og alle, der beskæftiger sig med disse Forhold og kender de Forhold, der hersker paa disse Omraader i Verden omkring os, ræsonnerede jo ganske naturligt saaledes, at Danmark i denne Situation maatte gøre det, som alle de andre Lande havde gjort eller næsten alle andre Lande, nemlig at skabe et Kriseværn, og denne Betragtning førte til en skæbnesvanger Forøgelse af Importen. Industrien har saaledes maattet betale dyrt for den Undersøgelse, der fastslog det, som den selv havde sagt.«

Ordføreren gik derpaa nærmere ind paa Ministeriets Redegørelse af 10. Juni om dets Stilling overfor Industrien efter Undersøgelgesudvalgets Indberetning, og i nogle afsluttende Bemærkninger udtalte han:

»Formaalet med Forelæggelsen af dette Lovforslag er i første Række at efterkomme et Tilsagn, vi i sin Tid har givet den paagældende Industri, og som vi nu af Industri-raadet er blevet opfordret til at opfylde. Men desuden knytter der sig jo ogsaa andre Formaal dertil. Vi ønsker at sige til Regeringen, at det er vor Opfattelse, at Regeringen har skønnet galt ved sin Dom over, hvorvidt et midler-

tidigt Kriseværn overfor denne Industri i Øjeblikket kunde være paakrævet og nyttigt, naar man afvejer alle Hensyn mod hinanden i en samfundsmæssig Vurdering. Vi ønsker at sige, at Regeringen dernæst har handlet urigtigt ved at afbryde Forhandlingerne, saaledes som det, naar alle Omsvøb og taktiske Manøvrer fjernes, faktisk er sket, og endelig, at vi ikke betragter Statsministerens gentagne Tilsagn til os som fuldt ud opfyldt ved det, der hidtil er passeret.

Det er da vor Opfordring til Regeringen, at den endnu en Gang vil tage denne Sag op til Overvejelse.»

»I denne vor Stilling ligger tillige en klar Besked til Socialdemokratiet. Vil dette Parti optage en Forhandling, der virkelig har til Formaal at gennemføre et Kriseværn for de Industrier, som man af samfundsmæssige Grunde finder berettigede dertil, saa er det konservative Folkeparti rede til at modtage Støtte fra Socialdemokratiet til Forslagets Gennemførelse. Hidtil har vi imidlertid intet mærket til en saadan Villighed.«

Ved 1. Behandling fandt kun en ganske kort Forhandling Sted, idet Ordføreren for Forslagsstillerne efter indtrængende at have henstillet til Regeringen »at tage disse Spørgsmaal op til en fornyet velvillig Overvejelse«, udtalte: »Men i øvrigt haaber jeg efter det, der er sket i Dumping-Udvalget,« (der sigtedes herved til det, der passerede ved Udvalgsforhandlingen om Skotøjs-Lovforslaget, Nr. 72), »hvor der jo nu synes at være en Tilbøjelighed til at gaa ind i en Realitetsforhandling, at det meget snart maa lykkes at faa de fra vor Side stillede Forslag frem til en Afgørelse og forhaabentlig en Gennemførelse her i Salen; og da jeg er af den Opfattelse, at en Forhaandsdrøftelse af disse Forslag nu paa dette Tidspunkt maaske vilde forøge de Vanskeligheder, der i Forvejen kan være store nok, ved at naa til en Enighed om disse lige saa vigtige som vanskelige Spørgsmaal, saa skal jeg henstille til Ministerens og til Partiernes Overvejelse, hvorvidt der maatte være Anledning til i Dag at tage en udførlig Debat om disse Spørgsmaal.« Saavel Ministeren, der udtalte, at han havde tænkt sig »ved Behandlingen af dette Forslag at ville fremsætte en Række Bemærkninger overfor, hvad der blev fremsat af den ærede Ordfører ved Forslagets Forelæggelse i dette høje Ting, for derigennem at godtgøre den saglige Berettigelse, der var for Regeringen til at indtage det Standpunkt, som Regeringen har indtaget«, som de forskellige Partiordførere afholdt sig derfor fra en Realitetsbehandling af Lovforslaget, der henvistes til Udvalg. I den af dettes Formand afgivne Beretning udtaltes kun, at Udvalget ikke har afsluttet Behandlingen af Forslaget.

76. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 110 af 18. April 1910 om Indkomstskat til Københavns Kommune. (Af *Bouet* [Ordfører], *Bindslev*, *Fibiger*, *Mathilde Hauschultz*, *Korsgaard*, *Christmas Møller*, *Parkov*, *Pürschel*, *Reedtz-Thott* og *C. J. F. Sven*). [A. Sp. 6347].

Forelagt i *Folketinget* $22/6$ (F. Sp. 6656).

Lovforslaget gaar ud paa, at i § 27, 1. Stykke, i Lov Nr. 110 af 18. April 1910 udgaar 2. og 3. Punktum, og i Stedet sættes:

»Saafremt Budgettets Vedtagelse vil medføre, at der maa udskrives et større Beløb i Indkomstskat end det nu gældende Grundbeløb med Fradrag af for Skatteaaret 1928—29 10 pCt., for Skatteaaret 1929—30 15 pCt. og for efterfølgende Skatteaar 20 pCt., vil der være at foranstalte nye Valg til Borgerrepræsentantskabet, medmindre Indenrigsministeren efter Indstilling af mindst $\frac{2}{3}$ af Borgerrepræsentantskabets Medlemmer anderledes bestemmer.«

Lovforslaget motiveredes af Ordføreren for Forslagsstillerne ved den i December 1919 vedtagne meget betydelige Forhøjelse af Indkomstskatten til Københavns Kommune, der oprindeligt vedtoges for 1 Aar, men senere er fornyet og nu efter Loven af 1925 gælder »indtil videre«. Da Forholdene nu har forandret sig meget siden 1920, ved at Pristallet er faldet betydeligt og Kronen kommet i Pari, hvorved Kommunens Udgifter er i høj Grad formindsket, burde efter Forslagsstillerens Mening en Skattenedsættelse finde Sted, hvad den nuværende Kommunalbestyrelse, i hvert Fald dens Flertal, imidlertid ikke har ment det formaalstjenligt at fremsætte Forslag om. Derfor har Forslagsstillerne fremsat Lovforslaget.

77. Forslag til Lov om Ændring i Forordningen af 5. Marts 1845 om Grunds Afstaaelse til Jernbaner. (Af *Piper* og *Tvede* [Ordfører]). [A. Sp. 2801—C. Sp. 2159].

Forelagt i *Landstinget* $12/10$ (L. Sp. 41). 1. Beh. $11/1$ (L. Sp. 509). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (*Bækgaard*, *Ludvig Christensen*, *Ejsing* [Form.], *Frandsen*, *Gisselbæk*, *I. A. Hansen*, *Jensen* [Aale], *Thomas Larsen*, *Lewinsky*, *Jørgen Møller*, *Piper*, *A. O. Rasmussen*, *C. F. Sørensen*, *Tvede* [Sekr.] og *Veistrup*). Betænkning (B. Sp. 3123)

afgivet $\frac{8}{7}$. (Ordfører: Tvede). 2. Beh. $\frac{12}{7}$ (L. Sp. 2515).
3. Beh. $\frac{13}{7}$ (L. Sp. 2552). *Oversendt til Folketinget.*

Lovforslaget er enslydende med det i de to sidste Samlinger af de samme Forslagsstillere indbragte Lovforslag med samme Titel, se Aarvog 1925—26 Side 446 og for 1924—25 Side 411, paa hvilket sidste Sted Lovforslagets Indhold er gengivet.

Ved 1. Behandling udtalte Ministeren for offentlige Arbejder, at han ikke kunde anbefale Lovforslaget, fordi han mente, at Indførelse af den ved dette foreslaaede Over-taksationskommission ikke vilde byde nogen Forbedring, som han heller ikke mente tiltrænges. Venstres og Socialdemokraternes Ordførere (henholdsvis Ejsing og Lewinsky) indtog samme Standpunkt, medens Veistrup som de Radikales Ordfører stillede sig mere velvilligt til Lovforslaget.

I Udvalgets Betænkning udtaltes, at »naget det dels gennem Erfaringer, gjort af enkelte af Udvalgets Medlemmer, dels igennem indgaaede Klager var klart, at der var Utilfredshed med Hensyn til Forretningerne ved og over forskellige Værdiansættelser, saa er det hidtil ikke lykkedes indenfor Udvalget at opnaa Enighed om, hvorledes denne Utilfredshed bedst kunde afhjælpes.

Under Forhandlingerne om Sagen i Aar har det atter vist sig, at der ikke har kunnet opnaas tilstrækkelig Tilslutning til det forelagte Forslag, saaledes at dette kunde føres igennem. Imidlertid har Ministeren for offentlige Arbejder — bl. a. for at give Lødsjere, hvis Ejendomme bliver Genstand for Ekspropriation, en større Adgang end hidtil til at blive bekendt med Ansættelserne og Tid til at overveje disse, inden de endelig fastsættes — affattet nedenstaaende Forslag om en Tilføjelse til Forordningen af 5. Marts 1845. . . . Selv om den saaledes foreslaaede Ordning ikke er saa omfattende, som nogle af Udvalgets Medlemmer havde ønsket, saa skønnes den dog at ville fæstne og forbedre Forretningsgangen, saaledes at Ordningen maa betegnes som en Forbedring, hvorfor hele Udvalget tiltræder og anbefaler Ministerens Forslag til Vedtagelse.«

Ministerens Forslag til en ny Affattelse af Lovforslaget var saalydende:

»§ 1. De til at deltage i Kommissionens Forhandlinger i Henhold til Forordningens § 5 for hver Kommune udmeldte 2 Mænd skal være berettigede til at erholde deres afvigende Mening (om de af Kommissionen behandlede Forhold) tilført Kommissionens Forhandlingsprotokol. Til Medlemmer af samt kommunedelegerede til Kommissionen kan ikke

vælges Personer, hvis Ejendomme berøres af Ekspropriationen til vedkommende Anlæg, som er Bevillingshaver, eller som er beslægtet eller besvogret saa nær som Søskendebarn med paagældende Lodsejere.

§ 2. Saafremt mindelig Overenskomst ikke opnaas ved den i Forordningens § 9 omhandlede Ekspropriationsforretning eller en Grundejer udebliver, vil Kommissionen inden 3 Uger fra Forretningens Afholdelse have at tilstille Parterne en Udskrift af den autoriserede Protokol indeholdende det ved Forretningen passerede, derunder Kommissionens Ansættelse af den Godtgørelse, der efter Kommissionens Formening bør ydes Lodsejeren for den ved Ekspropriationen forvoldte Skade.

Saafremt Parterne ikke inden 6 Uger fra Ekspropriationsforretningens Afholdelse har tiltraadt den af Kommissionen ansatte Erstatning, vil denne overensstemmende med Forordningens Bestemmelser være at fastsætte ved Taksation.

De nærmere Regler angaaende Fremgangsmaaden i Henhold til foranstaaende fastsættes af Ministeren for offentlige Arbejder.«

78. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter. (Af Piper). [A. Sp. 5039].

Forelagt i *Landstinget* $18\frac{1}{3}$ (L. Sp. 860). 1. Beh. $31\frac{1}{3}$ (L. Sp. 982). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bækgaard, Gisselbæk [Form.], A. P. Hansen, H. P. Jensen, Jensen [Aale], Knop, N. K. Kristensen, Maegaard, Jørgen Møller, Hans Nielsen, Stegger Nielsen, Johannes Pedersen, Piper, A. O. Rasmussen, S. Rasmussen). Beretning (B. Sp. 3851) afgiven $15\frac{1}{7}$.

Lovforslaget gaar ud paa, at der i § 7 i Loven af 31. Marts 1926 om kommunale Ejendomsskatter indsættes et nyt Stykke foran 1. Stykke, saalydende:

»Amsrepartitionsfondens Fornødenheder tilvejebringes dels ved Udskrivning paa Amsraadskredsens Ejendomme, dels ved Ligning paa de under Amsraadskredsen hørende Kommuner. Af Beløbet skal mindst Halvdelen udskrives paa Amsraadskredsens Ejendomme og en Fjerdedel paa Kommunerne. Bestemmelse om Paaligningen af det øvrige Beløb tages for et Aar ad Gangen efter nedenstaaende Regler.«

Ved dette Lovforslag ændres Landkommunallovens § 50, som siger, at af Amtsrepartitionsfondens Fornødenheder skal $\frac{2}{3}$ lignedes paa fast Ejendom, medens Amtsraadet har fri Adgang til at tilvejebringe indtil $\frac{1}{3}$ ved Ligning paa Kommunerne.

Forslagstilleren (Piper) begrundede Lovforslagets Forelæggelse med Henvisning til Misforholdet mellem Ligning paa Amtets faste Ejendomme og Amtets Kommuner, idet han oplyste, at Amterne almindeligvis kun i ringe Grad benyttede Ligning paa Kommunerne, og pegede i denne Forbindelse paa Stationsbyernes Vækst og de deraf følgende større Krav til Amtsfonden. Endvidere mente Ordføreren, at Lovforslaget havde sin særlige Begrundelse for Tiden i den herskende Erhvervskrise, som ikke mindst Landbruget led under. — *Indenrigsministeren* (Kragh) saa med Velvillie paa Lovforslaget, men ansaa Sagen for vanskelig. Ministeriet havde imidlertid allerede taget den op til Overvejelse og vilde søge at løse den, antagelig i Forbindelse med hele Beskatningsspørgsmaalet efter Nedsæringslovenes Vedtagelse, og eventuelt i Forbindelse med en Revision af Landkommunalloven. — *Venstres Ordfører* (Gisselbæk) mente ogsaa, at det vilde være nødvendigt at faa en Revision af det omhandlede Forhold, men først efter en nøje Prøvelse af Sagen paa Grundlag af de Oplysninger, som Ministeriet var i Færd med at fremskaffe. — *Socialdemokratiets Ordfører* (A. P. Hansen) saa i Lovforslaget kun en Omlægning af den paagældende Skat og kunde bl. a. af den Grund ikke medvirke til Lovforslagets Gennemførelse. — *De Radikales Ordfører* (Hans Nielsen) gav Indenrigsministeren Ret i, at der tiltrængtes en Undersøgelse, inden man gik til en Forandring paa dette Omraade og tvang Amtskommunerne til at paaligne Sognekommunerne en fast Del af Amtsskatterne, og anbefalede en meget grundig Behandling af Lovforslaget, idet man helst skulde have noget bedre end det, man har.

Paa Forslag af *Gisselbæk* (Venstre) henvistes Lovforslaget til et Udvalg, hvis Formand (Gisselbæk) i en *Beretning* meddeler, at man enedes om at udbede sig det af Ministeren ved Lovforslagets 1. Behandling omtalte Materiale vedrørende Udgifterne til Amtssygehuse, samt hvad der ellers maatte foreligge af Materiale til Oplysning for Udvalget angaaende Fordelingen af Amtsskatterne. Da disse Oplysninger endnu ikke var tilgaaet Udvalget, havde dette ikke kunnet afslutte sit Arbejde.

79. Forslag til Lov om Hovedgaardene Faurholm og Trollesminde. (Af Piper). [A. Sp. 5037].

Forelagt i *Landstinget* $18/3$ (L. Sp. 858). 1. Beh. $30/3$ (L. Sp. 934). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (J. V. Christensen, Degnbol, Døcker [Skr.], Frandsen, A. P. Hansen, Hansen-Stavnsbjerg, Hauch [Form.], Jensen [Aale], Jeppesen [Drusebjerg], Kr. Johansen, Kloppenborg-Skrumsager, Lyngsie, P. C. Petersen, Piper og A. O. Rasmussen). Beretning (B. Sp. 3923) afgiven $16/7$.

Lovforslaget gaar ud paa at bemyndige Landbrugsministeren til at bortforpagte, eventuelt sælge Hovedgaardene Faurholm og Trollesminde.

Ordføreren for Forslagsstillerne motiverede Lovforslagets Fremsættelse ved, at Statsdriften af de to Gaarde giver et meget betydeligt Underskud. Ordføreren nævnte Størrelsen af dette i de Aar — siden April 1918—, i hvilke Staten selv har drevet Gaardene. For 1925—26 var Indtægten budgetteret til 312 000 Kr. og Udgiften til 369 520 Kr., altsaa Underskud paa 57 520 Kr., men der blev efter Forrentning og Afskrivning af den i dem anbragte Kapital, der for 1924 opførtes til ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr., et Underskud paa 267 015 Kr. For 1927—28 er budgetteret en Indtægt af 300 000 Kr. og en Udgift af 342 554 Kr. Ordføreren udtalte derhos, at han ikke var i Stand til at paapege, hvilken Nytte for Befolkningen Driften af Gaardene gør.

Ved 1. Behandling udtalte Landbrugsministeren, at det ved Lovforslaget rejste Spørgsmaal fortjener en nøje Undersøgelse, hvad han gerne vil bidrage til, da ogsaa han har været opmærksom paa Resultatet af Gaardenes Drift, men der maa ogsaa tages Hensyn til de paa dem foretagne Forsøg. Venstres Ordfører stillede sig paa samme Maade. Socialdemokraternes Ordfører stillede sig mere køligt overfor Lovforslaget, og endelig udtalte de Radikales Ordfører sig bestemt imod det.

I den af Udvalget afgivne Beretning udtaltes:

»I Udvalgets første Møde besluttede man at tilstille Landbrugsministeriet en Række Spørgsmaal vedrørende Driften af Statens Gaarde. Besvarelsen forelaa 25. Maj. I et paafølgende Møde besluttede Udvalget at lade det ret fyldige Materiale cirkulere i Landt Udvalgets Medlemmerne. — Det lykkedes ikke at tilendebringe Overvejelserne i Sagen inden Rigsdagssamlingens Slutning.«

80. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 101 af 29. Marts 1924 om kommunale Valg. (Af Piper).
[A. Sp. 5041—C. Sp. 2125].

Forelagt i *Landstinget* $18/3$ (L. Sp. 861). 1. Beh. $1/4$ [L. Sp. 1020]. Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bramsnæs, Ludvig Christensen, Frandsen, Godskesen [Skr.], Gregersen, A. P. Hansen, H. P. Jensen, Johannes Jensen [Form.], N. K. Kristensen, Carl F. Madsen, Maegaard, Rasmus Nielsen, Nygart, Piper og Veistrup). Betænkning (B. Sp. 3091) afgiven $7/7$. (Ordfører: Piper). 2. Beh. $9/7$ (L. Sp. 2420). 3. Beh. $12/7$ (L. Sp. 2523). *Oversendt til Folketinget.*

Det af Forslagstilleren indbragte Lovforslag tilsigtede efter hans Udtalelser ved Forelæggelsen nærmere at præcisere den Bestemmelse, der i den kommunale Valglov er givet med Hensyn til Betingelserne for at have Valgret til de kommunale Raad, at for at være Vælger til Kommunen skal man være Skatteyder. »Naar man er Skatteyder til en Kommune, er det jo imidlertid ogsaa Mening, at man skal betale Skatten, men det er i alt Fald i en Del Kommuner blevet praktiseret paa den Maade, at der finder saadanne Eftergivelse Sted, at Bestemmelsen om, at man skal være Skatteyder for at have Valgret, er blevet i høj Grad illusorisk.«

For at raade Bod herpaa foresloges det i Lovforslagets § 1 at affatte § 1 Linie 1—10 i Lov Nr. 101 af 29. Marts 1924 saaledes:

»Valgret til Borgerrepræsentantskabet i København, til Byraadene og Ligningskommissionerne i Købstæderne, derunder indbefattet Frederiksberg og Marstal og de sønderjydske Flækker, samt til Sogneraadene paa Landet tilkommer enhver Mand og Kvinde som

har Indfødsret,

har fyldt sit 25. Aar,

som siden den 1. Januar i det Kalenderaar, der ligger forud for Valget, uafbrudt har haft og endnu har Bopæl i Kommunen og indenfor det nævnte Tidsrum *har svaret* den ham paalignede til Udpantning forfaldne Kommuneskat uden anden Afkortning end den, der maatte være sket ved den af Ligningsmyndighederne foretagne endelige Berigtigelse af Ligningslisterne,«

I Forbindelse hermed foresloges det i § 2 at stryge de Bestemmelser i § 7 i nævnte Lov, der handler om, at man under visse bestemte Omstændigheder delvis kan eftergive Skatten.

Naar disse sidstnævnte Bestemmelser foresloges strøget, motiverede Forslagsstilleren det med: »for det første, fordi de er for vidtgaaende og maa præciseres ganske anderledes, end det er Tilfældet i Loven, men dernæst tillige, fordi vi mener, at Spørgsmaalet om Eftergivelse af Skat ikke hører hjemme i Valgloven, men i den kommunale Skattelov; en Ændring i denne, som kunde give nogen Moderation i rimelige Tilfælde, skal jeg gerne tilsige mit Medarbejde til, men i den kommunale Valglov hører saadanne Svækkelsesbestemmelser ikke hjemme.«

Ved 1. Behandling udtalte Indenrigsministeren, at han ikke følte sig fuldkommen overbevist om, at man kan gaa saa vidt som her foreslaaet, men at han med Tilfredshed saa dette Lovforslag fremlagt og derigennem genoptaget her i Tinget. Forhandlingen om et Spørgsmaal, der har beskæftiget Rigsdagen ved flere tidligere Lejligheder, »og som ganske utvivlsomt paa Grundlag af den Usikkerhed, der knytter sig til disse Forhold, og den Strid, som de forud for de kommunale Valg stedse har givet Anledning til, maa siges at trænge til en Afklaring og en Løsning. Til Arbejde herpaa tilsiger jeg gerne min Medvirken.« Socialdemokraternes Ordfører, Ludvig Christensen, erklærede, at hans Parti ikke kunde se, at der er nogen Grund til de foreslaaede Ændringer, da der ingen Erfaringer er for, at de paagældende Bestemmelser har virket uheldigt. De Radikales Ordfører, Veistrup, udtalte, at hans Parti stillede sig paa samme Maade.

Landstingsudvalget, som indhentede forskellige Oplysninger angaaende de i de sidste Aar trufne ministerielle og judicielle Afgørelser paa det her omhandlede Omraade, kunde ikke naa til Enighed om Lovforslaget, men delte sig i et Flertal og to Mindretal.

Flertallet (Venstre og Konservative) udtalte, at det »har den Opfattelse, at en Ændring i Lov Nr. 101 af 29. Marts 1924 er paakrævet, for at den Grundregel, hvorpaa den kommunale Valgret altid har hvilet, at en Vælger stedse skulde være med til at bære Kommunens Byrder, kan ske Fyldest.«

»Lovens Affattelse begunstiger imidlertid, at en minimal Skatteydelse kan give Valgret, hvilket ganske ligger udenfor Lovens Forudsætninger, idet en Person kan vedblive at være Vælger, uanset, at han ingen Skat har betalt i den

længste Del af Valgperioden, naar han blot efter den 1. Januar i det Kalenderaar, der ligger forud for Valgets Foretagelse, har svaret sin til Inddrivelse ved Udpantning forfaldne direkte Skat, endog mulig nedsat med indtil de to Trediedele.«

Indenrigsministeren stillede Ændringsforslag om en ændret Affattelse af Lovforslaget, saaledes at de tilstedeværende Mangler i Loven formindskes, hvilket Forslag Udvælgets Flertal tiltraadte.

Den af Ministeren foreslaaede nye Affattelse gik ud paa at affatte Valgretsbestemmelserne i § 1 i Lov af 29. Marts 1924, for saa vidt angaar Bopæl og Skatteydelse, saaledes:

»ved Valgets Foretagelse har Bopæl i Kommunen og siden 1. Januar i det Kalenderaar, der ligger umiddelbart forud for Valget, uden Afbrydelse har haft Bopæl i Kommunen,

er Skatteyder til Kommunen og i det Skatteaar, hvori Valget foregaar, samt i det umiddelbart forudgaaende Skatteaar har svaret sin til Inddrivelse ved Udpantning forfaldne direkte Skat — i København Indkomstskat — til Kommunen.«

I det nye Lovforslags § 2 foresloges § 7, 5. Stykke, i Loven af 1924 affattet saaledes:

»Personer, der ved Valglisternes Affattelse ikke har betalt den dem paalignede Kommuneskat, medtages paa Valglisterne ved disses Fremlæggelse til Eftersyn, hvad enten Skatten paa dette Tidspunkt er forfalden til Inddrivelse ved Udpantning eller ej; men de paagældende skal ved de endelige Berigtigelser (§ 6, 5. Stykke) slettes af Valglisterne, saafremt de ikke inden dette Tidspunkt har betalt den dem for det Skatteaar, hvori Valget foregaar, og for det umiddelbart forudgaaende Skatteaar paalignede Kommuneskat, for saa vidt den er forfalden til Inddrivelse ved Udpantning.

I den Bekendtgørelse, der ifølge § 6, 3. Stykke, skal udfærdiges om Valglisternes Fremlæggelse til Eftersyn, skal det bemærkes, at Skatterestancer til Kommunen for det Skatteaar, hvori Valget foregaar, og for det umiddelbart forudgaaende, for saa vidt Udpantningsterminen er indtraadt eller vil indtræde inden det Møde, hvori Valglisterne berigtiges, skal være betalt inden dette Møde, saafremt de paagældende vil forblive paa Valglisterne. — Tidspunktet for det Møde, hvori Valglisternes Berigtigelse finder Sted, skal anføres i Bekendtgørelsen.«

Endelig foresloges i § 3 følgende nye Stykke indføjjet i § 7 i Loven af 1924 foran Paragraffens sidste Stykke:

»Har en Skatteyder i det Skatteaar, hvori Valget foregaar, og i det nærmest forudgaaende faaet eftergivet mere end $\frac{1}{3}$ af den ham i disse to Skatteaar paalignede personlige Kommuneskat, vil han ved Valglisternes endelige Berigtigelse være at slette af disse, medmindre han inden det nævnte Tidspunkt ved Indbetaling nedbringer det eftergivne Skattebeløb til højst $\frac{1}{3}$ af den ham for de to Skatteaar i alt paalignede personlige Kommuneskat.

Har en Person ikke været skatteansat i Kommunen i hele det ovennævnte Tidsrum, kommer foranstaaende Bestemmelse til Anvendelse for det Tidsrum, i hvilket han har været skatteansat til Kommunen. — Hvis en Person er tilflyttet Kommunen i Løbet af det nævnte Tidsrum, er det dog en Betingelse for, at han ved den endelige Berigtigelse af Valglisterne kan forblive paa disse, at han kan godtgøre, at han ikke til Fraflytningskommunen er i Restance med paalignet Kommuneskat for nogen Del af det fastsatte Tidsrum, og at han, hvis han i Fraflytningskommunen og i sin nuværende Opholdskommune tilsammen har faaet eftergivet mere end $\frac{1}{3}$ af sin personlige Kommuneskat for det Skatteaar, hvori Valget foregaar, og det umiddelbart forudgaaende, inden Valglisternes Berigtigelse nedbringer det eftergivne Beløb til højst $\frac{1}{3}$ af det ham i Perioden paalignede Skattebeløb.

Paalignet personlig Skat til Kommunen, med hvis Betaling der er givet Henstand eller Udsættelse, og som ikke er betalt inden Valglisternes endelige Berigtigelse, vil være at betragte som Restance.«

Det socialdemokratiske Mindretal udtalte i Betænkningen, at det kunde ikke erkende, at der foreligger nogen Begrundelse for Gennemførelsen af det oprindelige Lovforslag.

Angaaende det stillede Ændringsforslag udtalte Mindretallet, at det »indfører et ganske nyt Princip derved, at man gør Skattebetalingspligten længere end Opholdsbestemmelsen, hvorved Borgeren, for at sikre sig sin Valgret, skal skaffe dokumenteret at have betalt Skat ogsaa i fraflyttede Kommuner.« ... »Mindretallet maa hævde, at dette afgørende gaar ud over de hidtil hævdede Principper for Erhvervelse af kommunal Valgret, og maa derfor paa det alvorligste modsætte sig denne Udvidelse af Kravene.« ... »Foruden en forlænget Skattebetalingspligt indeholder Ændringsforslaget endvidere en Forringelse af de Vilkaar, hvorunder Borgere, der er kommet under uheldige Forhold, uden at miste deres Valgret kan faa Skattenedsættelse. Heller ikke for denne Forringelse af de bestaaende Forhold er der nogen Begrundelse ved indkomne Klager e. lign.«

Det radikale Mindretal kunde heller ikke tiltræde Ændringsforslaget og motiverede dette nærmere ved 2. Behandling. Ændringsforslaget vedtoges ved 2. Behandling med 34 Stemmer mod 23, og ved 3. Behandling vedtoges det saaledes ændrede Lovforslag med 35 Stemmer mod 23.

81. Forslag til midlertidig Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder. (Af Rode [Ordfører], Niels Frederiksen, Holdgaard, Povlsen og Zahle). [A. Sp. 3673].

Forelagt i *Folketinget* ²⁶/₁ (F. Sp. 2011). 1. Beh. ⁹/₄ (F. Sp. 4550). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Hans Nielsen, P. Andersen, J. P. Nielsen, N. P. Nielsen, Fr. Andersen [Kalundborg], Sneum, Fraenkel, Hendriksen, Ibsen, Knud Kristensen, J. C. A. Larsen, I. A. Hansen, Kyed [Sekr.], Olav Olsen og Rode [Form.]). Beretning (B. Sp. 3853) afgiven ¹⁶/₇.

Lovforslaget stemmer med de tidligere fremsatte Lovforslag om samme Emne, senest i forrige Rigsdagssamling, se Aarvog 1925—26 Side 438. Saavel Forslagsstillernes Ordfører som Ministeren og de forskellige Partiers Ordførere henviste da ogsaa ved Lovforslagets 1. Behandling til deres tidligere Udtalelser, navnlig til Forhandlingen i forrige Samling, der var meget indgaaende. Det fremgik af Forhandlingen i Aar, at et Medlem af Udvalget, Fraenkel, i Fjor havde arbejdet paa at tilvejebringe en grundig Gennemgang af den amerikanske Trustlovgivning, hvilket Arbejde fremdeles er i Gang.

82. Forslag til Lov om Hjælp mod den ved Kronestigningen forvoldte økonomiske Krise. (Af Folketingsmændene Zahle, Niels Frederiksen, Holdgaard, Povlsen og Rode). [A. Sp. 4663].

Forelagt i *Folketinget* ²⁵/₂ (F. Sp. 2594). 1. Beh. ²²/₃ (F. Sp. 3652). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Bording, Fisker, Gerhard Nielsen, Hauge, Ludvigsen, P. Andersen, Aksel Jensen [Form.], Kr. Kristensen, Henrik Jensen, Fuglsang, Christen Christensen [Sekr.], Axel Møller, Fibiger, A. C. D. Petersen og Zahle). Beretning (B. Sp. 3857) afgiven ¹⁶/₇.

Lovforslagets væsentligste Formaal er at komme Landbrugere til Hjælp, der er ramt af den for Tiden herskende Landbrugskrise, som efter Forslagsstillernes Anskuelse skyldes Kronestigningen, altsaa svarende til, hvad der vedtoges for at hjælpe Landbrugerne i Sønderjylland over Krisen, men Maaden, hvorpaa Hjælpen foreslaas ydet, er forskellig, som det vil fremgaa af Lovforslaget. Forslagsstillerne har derhos haft for Øje, at den gældende Lov af 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs ikke har haft nogen Betydning for Landbruget, navnlig fordi den indrømmer Pantekreditorerne, der for Landbrugerne spiller en langt større Rolle end for de handlende i Byerne, en Særstilling, saa at de kan holde sig udenfor Akkordforhandlingerne. Desforuden er det efter Forslagsstillernes Mening en Fejl ved den gældende Tvangsakkordlov, at den Mand, der søger Akkord og har henvendt sig til paagældende Myndighed, kan være Genstand for Retsfølgning fra sine Kreditorers Side i ikke kort Tid derefter, hvorved Forsøget paa at opnaa Akkord kan strande. Lovforslaget søger at opnaa den stillede Opgave paa følgende Maade.

Lovforslaget er inddelt i 6 Kapitler, af hvilke *Kapitel I* har til Overskrift: *Ordning af kriseramte Landbrugeres Gældsforhold*. •

Efter § 1 kan den kriseramte Landbruger, der ikke kan klare sine Gældsforhold, ledsaget af et af de i § 3 nævnte Udvalgsmedlemmer, henvende sig til vedkommende Skifteforvalter og anmode om at faa sine økonomiske Forhold ordnet, idet han samtidig meddeler, hvilke af de ifølge § 3 dertil udpegede landbrugskyndige Mænd der skal indtræde i Udvalget for det foreliggende Tilfælde. Der skal derefter af den paagældende udfyldes og til Skifteforvalteren afleveres en Blanket, om hvis Indhold § 2 giver detaillerede Bestemmelser svarende til dem, der indeholdes i Akkordloven af 1905. Der skal gives Oplysning om Skyldnerens Status, om alle hans Ejendele med Vurdering deraf foretagen af de paagældende Udvalgsmedlemmer, om hans Fordringshavere, om, hvilken Hjælp han kan faa til en Ordning, Erklæring fra Udvalgsmedlemmerne om Skyldnerens Person, hans økonomiske Situation, Boets nærmere Forhold m. v., og Oplysning om, hvorvidt og hvorfor han ønsker Laan af Krisehypotekfonden eller Laanekassen.

I § 3 bestemmes, at der i hver Retskreds udenfor Køben-

havn og Frederiksberg oprettes et Udvalg, der skal bistaa Landbrugere, jfr. Kapitel II, som ønsker at opnaa en Ordning af deres Gældsforhold. Udvalget bestaar i hver enkelt Sag af Retskredsens Skifteforvalter som Formand og af to Medlemmer, der udpeges af Skyldneren mellem de til at indtræde i Udvalget af Sogneraadene udvalgte Mænd, og som ikke maa være Skyldneren saa nær beslægtede som Søskenbørn og ej heller saa nær besvoglede. Sogneraadene i Retskredsen vælger hertil efter Forholdstalsvalgmaaden hvert to landbrugskyndige Mænd i hver Kommune. Dette Hverv er et borgerligt Ombud. I Kommuner med over 2 000 Indbyggere kan der efter Justitsministerens Bestemmelse vælges et større Antal Udvalgsmedlemmer. Hvis Mænd, der forener Regnskabskyndighed med nøje Kendskab til Landbrugsforhold, som f. Eks. Landbrugs- eller Regnskabskonsulenter, med Anbefaling fra Landbo- og Husmandsforeninger, frivilligt melder sig til dette Hverv, kan Justitsministeren efter § 4 udnævne saadanne til at fungere som Udvalgsmedlemmer for større Kredse, og Justitsministeren kan sammenlægge flere Retskredse eller Dele af saadanne og i Stedet for Skifteforvalteren udnævne en retskyndig Formand.

I de følgende Paragraffer, §§ 5—10, fastsættes, at Udvalget har inden 3 Dage efter Modtagelsen af de i § 2 ommeldte Oplysninger eller snarest muligt derefter at afholde et Møde, hvortil Fordringshaverne har Adgang. Hvis hele Udvalget finder det overvejende sandsynligt, at *en frivillig Akkord* mellem Skyldneren og samtlige hans Kreditorer let og uden at medføre nogen Føringelse af Boets Midler lader sig ordne, kan Skifteforvalteren efter Skyldnerens Begæring fastsætte en kort Frist til Iværksættelse af et Forsøg herpaa. Hvis Skyldneren inden Fristens Udløb møder med Tilslutning fra samtlige bekendte Kreditorer til en Ordning, kan Udvalget ved enstemmig Kendelse godkende Ordningen. — Hvis Skyldneren ikke inden Fristens Udløb opnaar Tilslutning fra samtlige, men dog fra mindst 90 pCt. af de bekendte Kreditorer baade i Henhold til Tal og Vægt, kan Skifteforvalteren ved anbefalet Brev give de Kreditorer, der ikke har tiltraadt, Meddelelse om Sagens Stilling og Tilkendegivelse af, at Sagen efter 3 Dages Forløb vil blive optaget til Kendelse.

Hvis Gældsordningsforslaget gaar ud paa at yde mindst 50 pCt., kan Udvalget ved en enstemmig Kendelse, der ikke kan appelleres, beslutte at godkende Ordningen med forbindelse Virkning for samtlige Kreditorer.

Naar Gældsordningskendelse er opnaaet, kan Udvalget gøre Indstilling om Laan, som maatte være fornødne til Ordningens Gennemførelse.

Finder Udvalget ikke tilstrækkelig Anledning til, at et Forsøg paa frivillig Akkord gøres, eller strander Forsøget, afgør Udvalget ved Kendelse, om *Ordningforhandling* skal aabnes og paa hvilket Grundlag.

Hvis Besvarelsen af de i § 2 stillede Spørgsmaal ikke er fyldestgørende, og Manglerne ikke betimelig afhjælpes, eller hvis Udvalget efter de fremkomne Oplysninger finder det klart, at Forhandling om en Ordning ifølge § 11 ikke kan finde Sted, eller at Forskrifterne i § 47 vil være til Hinder for, at en Ordning vil kunne erholde Udvalgets Stadfæstelse, skal Anmodningen afslaas.

I § 11 nævnes saa en Række Tilfælde, hvor Forhandling om Ordning ikke kan finde Sted, væsentlig i Overensstemmelse med § 4 i Loven af 1905.

Fra den Tid, da Anmodningen om Gældsordning er afleveret til Skifteforvalteren, og indtil Forhandlingen om Gældsordningen er bortfaldet, kan Arrest, Udlæg, Udpantning eller Afsætning ikke retsgyldig ske i Skyldnerens Gods undtagen for Fordringer, som ikke berøres af Ordningen. Ej heller kan i dette Tidsrum Skyldnerens Bo tages under Konkursbehandling. Hvis der forud, for eller samtidig med Fremsættelse for Skifteforvalteren af en Anmodning om Gældsordning ogsaa foreligger en Konkursbegæring, kan Udvalget efter Forhandling med Konkursrekvisrenten forelægge Skifteretten Spørgsmaal om Udsættelse af Behandlingen af Konkursbegæringen højst 14 Dage ad Gangen og ikke ud over et Tidsrum af 8 Uger.

Med Hensyn til Afkræftelse af Retshandler har Skyldneren samme Retsstilling som et Konkursbo, jfr. Konkurslovens Kap. 4 og Lov Nr. 30 af 20. Marts 1901, saaledes at Aflevering til Skifteforvalteren af Anmodning om Gældsordning har samme Virkning som Konkurserklæring. — Hvis Forhandling om Gældsordning bortfalder, og nogen af de i

Konkurslovens Kap. 4 nævnte Frister er udløbet i det Tidsrum, da Adgangen til at faa Skyldneren erklæret fallit har været standset, eller vilde udløbe inden en Uge derefter, skal Fristen dog ikke regnes som udløben, dersom Skyldneren kommer under Konkurs i Løbet af en Uge efter, at Udvalgets Beslutning om Forhandlingens Bortfald er offentliggjort.

Tages Skyldnerens Anmodning om Aabning af Forhandling til Følge, paahviler det Skifteforvalteren at udfærdige en Bekendtgørelse om Forhandlingens Aabning samt i Forbindelse dermed beramme et Møde til Behandling af og Afstemning om Skyldnerens Forslag. Om dette Møde og Forhandlingen i det gives samme Regler som i §§ 6 og 7 i Loven af 1905.

Ved dette Mødes Slutning ekspederer Skifteforvalteren Laanesagen til Krisehypotekfonden og Laanekassen, henholdsvis til Sønderjydske Hypoteklaanefond og Laanekassen i Sønderjylland, ledsaget af alle forhaandenværende Oplysninger og en motiveret Indstilling om Laan, om dettes Størrelse og om, hvilken Sikkerhed der stilles for Laanet.

Der gives saa i Lovforslagets §§ 22 ff. detaljerede Bestemmelser om Afstemningen m. v. paa Mødet, svarende til §§ 8 ff. i Loven af 1905, dog med nogen Afvigelse med Hensyn til, hvor mange Fordringshavere der udkræves til Vedtagelse af Ordning. Et Par nye Bestemmelser skal anføres: § 26, saalydende: »Hvis Udlevering kræves af Husdyr, som Skyldneren har købt paa Kontrakt eller Auktionsvilkaar, der indeholder den Bestemmelse, at Ejendomsretten er forblevet hos Sælgeren, til fuld Betaling er sket, eller andre lignende Forbehold, kan Udvalget gøre Udleveringen afhængig af, at skete Afdrag tilbagebetales med Fradrag af Værdiforringelser og Tillæg for Værdiforhøjelser paa de paagældende Husdyr. Ønsker Sælgeren ikke at indgaa paa disse Vilkaar, bliver han at betragte som simpel personlig Kreditor for sit Resttilgodehavende ifølge de oprindelige Betingelser for Handelen, medens Dyrene indgaaer i Boet, og § 34 saalydende: »I alle Tilfælde, hvor Laan ydes i Henhold til nærværende Lov, jfr. Kapitel IV og V, skal der til dette knyttes det Vilkaar, at højere og lavere tjenendes og Arbejderes Løn, Kostpenge og andre Tilgodehavender, som dermed kan sidestilles, skal betales fuldt ud, saa snart et dertil tilstrækkeligt Beløb af

Laanet er hjemkommet, og Skifteforvalteren skal paase, at dette finder Sted.«

Ligeledes foreslaas nye Bestemmelser med Hensyn til Panthaveres Stilling til Ordningen. I Lovforslagets § 37 fastsættes ligesom i Loven af 1905 § 20, at Panthavere berøres, for saa vidt deres Pant tilstrækker, ikke ved Ordningen, men i §§ 38 ff. bestemmes, at Udvalget skal gennem Forhandling med den Panthaver, hvis Pant antages ikke at kunne tilstrække, søge at opnaa Enighed om, hvor meget af hans Fordring der dækkes af Pantet. Opnaas saadan Enighed ikke, kan Udvalget forlange, at Panthaveren inden Udløbet af en af Udvalget fastsat kort Frist holder sig til sit Pant og uden Hensyn til, om Pantefordringen i øvrigt var forfalden, fremmer Realisationen hurtigst muligt til Forholdets Konstatering. Justitsministeren bemyndiges til for saadanne Tilfælde at forkorte de lovbestemte Auktionsfrister. Overholder Panthaveren ikke den fastsatte Frist, eller stiller han inden dens Udløb Krav om Kendelse, kan Udvalget ved en Kendelse, der staar under Appel til Akkordretten, afgøre, hvor stor en Del af Fordringen der dækkes af Pantet, og at Panteretten nedsættes med Restbeløbet. For dette overskydende Beløb bindes Pantekreditor ved Ordningen. Saa fremt Pantekreditor hverken realiserer eller kræver Kendelse, kan Udvalget efter Fristens Udløb enten afsige Kendelse eller tilkendegive Pantekreditor, at han under Forudsætning af, at Ordningen gennemføres, har mistet sit personlige Krav paa Debitor for den Del af Fordringen, der til sin Tid ikke dækkes af Pantet.

Servitutter, Deklarationer og dermed beslægtede Hæftelser, der er tinglyst som pantstiftende paa den kriseramtes Ejendom med Prioritet efter et Pantedokument, om hvilket det er konstateret, at det overstiger eller dækker Ejendommens Panteværdi, kan gebyrfrit udslettes i Henhold til en af Udvalget, under Appel til Akkordretten, afsagt Kendelse. Den servitutberettigede kan indgive Krav til Boet paa at blive dividendeberettiget med Hensyn til den udslettede Servituts økonomiske Værdi, hvis Størrelse, i Tilfælde af Uenighed herom, afgøres ved en Kendelse af Udvalget under Appel til Akkordretten.

Lovforslagets § 47 om de Tilfælde, i hvilke Udvalget

skal nægte Stadfæstelse af en opnaaet Ordning, stemmer med Akkordlovens § 25, dog at der er tilføjet som et nyt Tilfælde: »Naar Skyldneren ikke har søgt at gennemføre en efter § 14 opnaaalig Afkræftelse.«

I § 48 bestemmes: »Saafremt Skyldneren af Udvalget er indstillet til Laan efter nærværende Lov, kan Stadfæstelse finde Sted under Forbehold af, at denne Indstilling tages til Følge. Stadfæstelse kan ogsaa finde Sted under Forbehold af, at Skyldneren skaffer en nærmere angivet Hjælp fra private.«

Ligeledes er som en ny Bestemmelse for at komme Pant-haveren til Hjælp i en vanskelig Situation i § 58 foreskrevet: »Hvis Skyldnerens Ejendom befindes at være ude af Drift, og der mangler Midler til nødvendige Foranstaltninger for at holde den i forsvarlig Drift, kan Laanekassen, paa Udvalgets derom rettede Henvendelse, bevilge det hertil nødvendige Beløb som et midlertidigt Laan, der administreres af Udvalget. Hvis Ordningen gennemføres, er Kravet paa Tilbagebetaling af dette midlertidige Laan at behandle som et Massekrav. Hvis den kriseramte i saa Tilfælde opnaar Laan i Krisehypotekfonden, kan det midlertidige Laan tilbagebetales med dennes Obligationer, beregnede til Pari. Hvis Ordningen bortfalder, faar Laanekassen for det midlertidige Laan Dækning i den Ejendom, paa hvilken det er anvendt, med Fortrinsret forud for Prioritetshaverne.«

Efter § 59 kan alle i nærværende Lov ommeldte Kendelser af Udvalget eller Skifteforvalteren — hvor det ikke udtrykkeligt er bemærket, at de er upaaankelige — efter de for denne Ret gældende processuelle Regler indankes for den ved Lov Nr. 225 af 14. April 1905 § 35 oprettede Akkordret, hvis Afgørelse har Fuldbyrdelseskraft straks og ikke kan paaankes, og Fristen for Indankning stemmer med § 36 i Loven af 1905.

I §§ 61 og 62 bestemmes, at Udgifter, der maatte opstaa i Anledning af Skifteforvalternes og Udvalgenes Arbejde, udredes af Skyldneren. For Ordningsforhandlingerne erlægges ingen Afgift til Staten. For Sagens Behandling ved Akkordretten betales intet. Men Retten kan, hvis Anken findes at have manglet rimelig Grund, paalægge den ankende en Statskassen tilfaldende Bøde af indtil 500 Kr.

§§ 63—65 gaar ud paa følgende: Hvis Ordningen stran-

der, enten fordi den nægtes, eller fordi et tilstrækkeligt Laan til dens Gennemførelse ikke kan opnaas hos de ved nærværende Lov oprettede Laaneinstitutter eller af de tilsvarende Institutter i Sønderjylland, eller af anden Grund, kan Udvalget, hvis det finder saadant velbegrundet, være Skyldneren behjælpeligt med Likvidation. Hvis i et saadant Tilfælde et Barn eller et andet Medlem af Familien ønsker at blive Ejer af Ejendommen for at bevare den i Slægten, eller hvis f. Eks. en Arbejder, der har været beskæftiget saa længe og paa en saadan Maade paa Ejendommen, at det er naturligt, at han føler sig knyttet til den, ønsker at købe den, og den paagældende opfylder de personlige Betingelser for at kunne komme i Betragtning som Statshusmand, samt selv ejer saa mange Penge, at dette Beløb, suppleret med Laan fra Krisehypotekfonden eller Laanekassen eller de tilsvarende sønderjydske Kasser, vil sætte ham i Stand til at føre Ejendommens Drift videre under trygge Forhold, kan Udvalget gøre Indstilling om, at der bevilges en saadan Køber Laan af disse Pengeinstitutter.

Skønner Udvalget under en Sags Behandling, at det vil lette Ordningen, at der foretages Udstykning fra den paagældende Ejendom, enten til Oprettelse af selvstændigt Jordbrug eller til Udvidelse af et bestaaende Husmandsbrug, eller at Magelæg af Dele af Ejendommen kan ske til væsentlig Fordel for Ordningen, er Udvalget berettiget til at være Skyldneren behjælpeligt hermed.

I *Kapitel II*, § 67, fastsættes, at denne Lovs Regler finder ogsaa Anvendelse paa Fiskere, Udøvere af Landbrugets Bierhverv, Haandværkere samt Høkere og andre mindre handlende og dermed ligestillede paa Landet, hvorved forstaas Landsbyer paa ikke over 2 000 Indbyggere. Udvalget kan til saadanne Sagers Behandling tilkalde en sagkyndig Mand. Om en Person falder ind under dette Kapitel, afgøres i Tvivltilfælde ved en Kendelse af Skifteforvalteren under Appel til Akkordretten.

I *Kapitel III* med Overskrift *Tvangsakkord* fastsættes, at de i det foregaaende trufne Bestemmelser formindsker ikke for nogen hans Adgang til at forskaffe sig Tvangsakkord i Henhold til Lov Nr. 225 af 14. April 1905, og den, der søger saadan Akkord, kan andrage om Hjælp af Laanekassen

i Henhold til Bestemmelserne i nærværende Lovs Kap. V., for saa vidt han kan paaavise nogen Forbindelse mellem hans økonomiske Vanskeligheder og den almindelige Krise i Landets Pengeforhold. — De til at ordne en saadan Akkord bestemte Organisationer af næringsdrivende kan anerkendes af Erhvervenes Hovedorganisationer.

Naar den akkordsøgende, ledsaget af en Repræsentant for en saaledes anerkendt Kreditorforening, henvender sig til Skifteretten og fremsætter Begæring om, at de til en Anmodning om Gældsordning i nærværende Lov knyttede Virkninger (Standsnings af Retsforfølgning m. v.) straks maa indtræde for hans Vedkommende, skal Skifteretten konstatere Dato og Klokkeslæt, hvorpaa denne Henvendelse er sket. Hvis Skifteretten ikke nærer nogen Betænkelighed derved, kan den, saa længe nærværende Kriselov gælder, straks ved en Kendelse imødekomme den akkordsøgende paa Betingelse af, at Tvangsakkordforhandlingerne fremmes uden ufornødent Ophold fra den akkordsøgendes og Kreditorforeningens Side. Kan Kendelsen først senere afsiges, men giver den den akkordsøgende Medhold, regnes Virkningen fra det Tidspunkt, da Henvendelsen første Gang skete.

Gaar Kendelsen den akkordsøgende imod, kan den appelleres til Akkordretten.

Kapitel IV handler om *Oprettelse af »Dansk Krisehypotekfond«*.

I § 74 bestemmes, at til Brug for Gennemførelsen af de i de foregaaende Paragraffer omhandlede Gældsordninger bemyndiges Indenrigsministeren til at stadfæste Statutter for en Fond for Kongeriget Danmark med Undtagelse af de sønderjydske Landsdele, der kaldes »Dansk Krisehypotekfond«, og som har Hjemsted i København.

Fonden kan efter § 75 ff. yde Laan i faste Ejendomme paa Landet mod sekundær Panteret fortrinsvis næstefters Laan af Kreditforeninger eller offentlige Midler. — Medlemmerne hæfter ikke solidarisk. — De af Fonden ydede Laan kan ikke overstige 25 pCt. af normalt Kreditforeningslaan i vedkommende Ejendom og i Forbindelse med det foranstaaende Laan som 1ste Prioritet ingen Sinde udgøre mere end i alt 75 pCt. af Ejendommens Værdi med Besætning og Inventar.

Kun med Bestyrelsens Samtykke kan et af Fonden ydet Laan anvendes til Indfrielse af en i den paagældende Ejendom indestaaende Prioritet.

Fonden kan udstede Kasseobligationer til et Beløb, der i alt ikke maa overstige 30 Mill. Kr. Til Laantagerne udbetales Laanet i saadanne Kasseobligationer, der forrentes med 5 pCt. Til Reservefonden indbetaler Debitor halvaarlig sammen med Renter $\frac{1}{10}$ pCt. Laanene afdrages af Laantagerne i Løbet af 30 Aar gennem halvaarlige Afdrag, første Afdrag erlægges Juni Termin 1930. Laanene forfalder som Regel ved Ejerskifte. De kan til enhver Tid afdrages og indfries med Kasseobligationer.

Statens Garanti er begrænset til indtil 15 Mill. Kr. (50 pCt.), som indskydes i Reservefonden, efterhaanden som det efter Indenrigsministerens Skøn er fornødent.

Staten afholder alle med Fondens Administration forbundne Udgifter. Hvad der efter Fondens Likvidation er i Behold, tilfalder Staten.

De til Laanesagernes Ordning fornødne Dokumenter kan udstedes gebyrfrit og uden Brug af Stempel.

Statutterne for Krisehypotekfonden stadfæstes af Indenrigsministeren. I Lovforslaget gives Regler om Generalforsamling og Aarsregnskab m. v.

Med de af Fondens Kasseobligationer, som Skyldneren ved en Gældsordning har faaet udbetalt, kan han betale de Skatterestancer til Stat, Amt og Kommune, som ved Ordningens Afslutning hviler paa den paagældende Ejendom, ligesom ogsaa Skatterne i de to første halvaarlige Skatteterminer efter Ordningens Stadfæstelse. De paa denne Maade modtagne Kasseobligationer kan Amt og Kommune benytte ved sine nærmest paafølgende Indbetalinger til Staten. Kasseobligationerne modtages ved disse Betalinger til Pari.

Hvis en Kommune, for hvis Administration dens Indkomst fra Landbrugere spiller en afgørende Rolle, har kriseramte i en saadan Udstrækning, at Indbetalingerne fra Kommunen til Staten vanskeliggøres heraf, kan Finansministeren under visse Forudsætninger bestemme, at en af ham fastsat Del af disse Indbetalinger kan ske i Krisehypotekfondens Kasseobligationer til Pari.

Kongeriget Danmarks Hypotekbanks Direktion bemyn-

diges til af dens Midler at opkøbe Krisehypotekfondens Kasseobligationer i det Omfang, Direktionen finder forsvarligt. Kasseobligationerne maa ikke uden Indenrigsministerens Tilladelse være Genstand for Omsætning paa Københavns Børs.

Efter *Kapitel V*, §§ 95—100, oprettes der *en Laanekasse*, for hvilken Staten stiller til Raadighed 10 Mill. Kr. til Udlaan til i Kongeriet Danmark udenfor Sønderjylland bosatte Personer. Laanene ydes særlig til Personer, der ikke raader over eller ad anden Vej kan skaffe sig kontante Midler til at opnaa en Gældsordning i Henhold til nærværende Lov, eller til Opretholdelse eller Udvidelse af selvstændig økonomisk Virksomhed.

Laanene, der forrentes med 4 pCt. p. a., kan som Regel ikke overstige 4 000 Kr. til hver Laantager og kun under ganske særlige Forhold gaa op over 10 000 Kr. De afdrages i Løbet af et af Kassens Bestyrelse fastsat Tidsrum, der ikke kan overstige 20 Aar fra Laanets Stiftelse.

Under særlige Omstændigheder kan Laanene ydes rente- og afdragsfrit i højst 3 Aar.

Alle i Anledning af denne Lov udstedte Gældsbeviser kan skrives paa ustemplet Papir, ligesom Indførelse og Ud-slettelse i Tingbogen kan ske uden Gebyr. De nærmere Regler for Gennemførelse af Bestemmelserne i dette Kapitel fastsættes af Finansministeren, der endvidere bemyndiges til at afholde de med Lovens Administration forbundne Udgifter.

I *Kapitel VI, Almindelige Bestemmelser*, fastsættes, at Krisehypotekfonden og Laanekassen ledes af en Direktion, der i Udlaanstiden bestaar af 5 efter Samraad mellem Indenrigs- og Finansministeren udnævnte Medlemmer, hvoraf et udnævnes til administrerende Direktør. De to nævnte Ministre udnævner ligeledes 2 Revisorer, hvoraf i hvert Fald den ene skal være statsautoriseret, for begge Institutioner.

Anmodning om Gældsordning efter nærværende Lovs Kapitel I og Kapitel II modtages ikke efter Udgangen af Januar Maaned 1930. — Udlaan af Krisehypotekfonden og Laanekassen ophører med Udgangen af Maj Maaned 1930, hvorefter begge Pengeinstitutionerne træder i Likvidation.

Regeringen bemyndiges til ved kgl. Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med Ændringer, som følger af Øernes særlige Forhold.

Ved 1. Behandling i Folketinget udviklede Ordføreren for Forslagsstillerne, Zahle, nærmere Lovforslagets Formaal og Indhold, hvorefter Landbrugsministeren gennemgik dets Hovedindhold og sluttede med at sige: »Jeg tror, at taget i al Almindelighed fører det her foreliggende Forslag — uden at jeg dog dermed vil sige, at Regeringen ikke er villig til at drøfte Forslaget og overveje, om der er noget deri, der kan finde Anvendelse — os ind paa Veje, som i Virkeligheden, naar vi ser os rigtig for, er ganske ufarbare.« Til disse Udtalelser sluttede Ordføreren for Venstre (Aksel Jensen) sig. Socialdemokraternes Ordfører (Bording) kritiserede delvis Lovforslagets Indhold og anbefalede at søge andre Veje til Afhjælpning af Landbrugskrisen. Hansluttede med følgende Udtalelse: »Hvis de Radikales Lovforslags Fremsættelse kunde resultere i, at vi fik gennemført noget saadant, vilde den betyde overordentlig meget for det kriseramte Landbrug. Derfor vil vi under den Forudsætning gaa ind i en videre Behandling af dette Lovforslag med Fortrøstning til, at der vil komme noget ud deraf.« Endelig udtalte de Konservatives Ordfører (Axel Møller) i Slutningen af sit Foredrag: »Jeg vil gerne resumere vor Stilling overfor det foreliggende Lovforslag saaledes, at vi fra konservativ Side ikke paa Forhaand vil afvise Forslagets Kærne, men vi maa dog tage Afstand fra en Række Enkeltheder, og vi er meget skeptiske overfor det finansielle Grundlag, der foreligger, men vi er villige til en saglig Behandling af hele Lovforslaget i et Udvalg.«

83. Forslag til Lov om Fremme af Arbejdernes Delagtighed i Ejendomsretten til Aktieselskaber og visse andre Virksomheder. (Af *Dahlgaard, Niels Frederiksen, Holdgaard, P. Munch* [Ordfører], *Povlsen, Rode og Zahle*). [A. Sp. 4651].

Forelagt i *Folketinget* ²⁵/₂ (F. Sp. 2592). 1. Beh. ⁷/₄ (F. Sp. 4370). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Harald Jensen, Lundberg, Stauning, Schrøder, Jønson, J. P. Nielsen, Fuglsang [Skr.], J. C. A. Larsen, Clausager, Kyed, Christen Christensen, Bouet, Drachmann, Reedtz-Thott og P. Munch [Form.]). Beretning (B. Sp. 3345) afgiven ¹⁶/₇.

Lovforslaget, der bygger paa Drøftelser, som har fundet Sted i Arbejdskommissionen, har i det væsentlige følgende Indhold:

Under Indenrigsministeriet oprettes *et Udvalg* med den Opgave at fremme Bestræbelser for at gøre Arbejderne interesserede i de Bedrifter, hvori de virker, ved at de faar Andel i Udbytte gennem Arbejderaktier, Andel i Virksomhedens Kapital eller paa anden lignende Maade, samt ved Oprettelse af Fællesudvalg af Repræsentanter for Administrationen og Arbejderne i større Virksomheder. Udvalget bestaar af en Formand udpeget af Indenrigsministeren blandt Indenrigsministeriets Embedsmænd samt af 2 Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiverforening og 2 Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund, udpegede af de paagældende Organisationer. Saafremt disse ikke inden en af Indenrigsministeriet fastsat Frist udpeger Repræsentanter, udnævnes 2 Arbejdsgivere og 2 Arbejdere eller Funktionærer af Indenrigsministeren.

Det nævnte Udvalg skal søge at fremme de i samme Paragraf nævnte Formaal ved Forhandling med Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer, ved at bistaa Virksomheder og Organisationer, hvor en Ordning af den paagældende Karakter planlægges, med Hensyn til Aftalerne derom, og ved at mægle i Tilfælde af Uenighed om trufne Aftaler af denne Art.

Under Udvalgets Virksomhed hører:

- a) Aktieselskaber, hvor en vis Procent af Nettoudbyttet tillægges Arbejdere og Funktionærer som Andel, der benyttes til at erhverve udbyttegivende Aktier.
- b) Aktieselskaber, i hvilke Arbejdere og Funktionærer i Selskabets Tjeneste har Adgang til at erhverve Aktier til lavere Pris end den sædvanlige eller paa gunstige Afbetalingsvilkkaar.
- c) Aktieselskaber, hvor en Del af Aktierne er overdraget Selskabets Arbejdere og Funktionærer vederlagsfrit som udbyttegivende, efter at de egentlige Kapitalaktier har oppebaaret almindelig Rente,
alt under Forudsætning af:

at de paagældende Arbejderaktier ikke afhændes af Arbejderen eller Funktionæren, saa længe han bliver i Selskabets Tjeneste, og, hvis han udtræder af denne, enten overdrages en anden af Selskabets Arbejdere eller Funktionærer eller tilbydes Selskabet til Overtagelse,

- at* Indehaverne af Arbejderaktierne vælger til Selskabets Bestyrelse et Antal Medlemmer, der staar i samme Forhold til det øvrige Antal Bestyrelsesmedlemmer som Arbejderaktiernes samlede Paalydende til den øvrige Aktiekapital, dog at Indehaverne af Arbejderaktierne, naar disses samlede Paalydende udgør mindst 5 pCt. af det samlede Aktiebeløb, altid vælger mindst eet Bestyrelsesmedlem.
- d) Virksomheder, der ikke er Aktieselskaber, men i hvilke der ydes Arbejderne og Funktionærene en vis Andel i Virksomhedens Nettoudbytte, der benyttes som rentebærende Indskud i Virksomhedens Kapital, eller i hvilke Arbejderne og Funktionærene har indskudt en vis Del af Kapitalen, der forrentes lige med den af Forretningssindehaveren indskudte Egenkapital.

Aktieselskaber, der opfylder de under a. b. c. nævnte Betingelser, fritages for en Del af den dem paahvilende Selskabsbeskatning, forholdsmæssig svarende til den Del af deres Aktier, som er Arbejderaktier.

Aktieselskaber, der udbetaler en vis Udbytteandel til Erhvervelse af Arbejderaktier, fritages endvidere for en saa stor Procentdel af Selskabsskatten, som svarer til den Procent af Nettoudbyttet, der uddeles som Udbytteandel.

Aktieselskaber, i hvilke mindst 40 pCt. af Aktierne er Arbejderaktier, fritages endvidere for en Trediedel af den Selskabsskat, der maatte paahvile dem, efter at de fornævnte Afdrag i Skatten har fundet Sted.

I Tilfælde, hvor der er Betingelse for, at en Kreds af Arbejdere og Funktionærer kan overtage et vist Antal Aktier i Henhold til b. eller indskyde en vis Del af en Virksomheds Kapital i Henhold til den anden under d. nævnte Mulighed, kan der for at muliggøre dette af Stats-Laanefonden ydes Laan til saadan Virksomhed under Betingelse af, at Arbejderne selv straks tilvejebringer en Tiendedel af det paagældende Beløb, og at der gennem Forretningens Ejendomme og Virksomhed findes tilfredsstillende Sikkerhed. Laanene forrentes efter de for Udlaan i Statshusmandsbrug gældende Regler og afdrages med mindst 10 pCt. af Laanets Beløb aarlig. Det samlede Beløb, der maa anvendes til saa-

danne Laan, maa ikke overstige 5 Mill. Kr., intet enkelt Laan maa overstige 250 000 Kr. eller 2 500 Kr. for hver i Aktiekøbet eller Indskuddet deltagende Arbejder, og Laanet maa ikke udgøre over Halvdelen af den samlede Aktiekapital. Finansministeren afgør, om Sikkerheden er tilfredsstillende.

I de Tilfælde, hvor Betingelsen for Laan af Stats-Laanefonden er til Stede, kan, hvor Forholdene gør dette muligt, i Stedet for Laan træde en Statsgaranti for Laan, optagne i det angivne Øjemed. Det samlede Beløb af saadanne Statsgarantier maa ikke overstige 5 Mill. Kr., ingen enkelt Garanti maa overstige 250 000 Kr. aarligt eller 2 500 Kr. for hver i Aktiekøbet eller Indskuddet deltagende Arbejder, og ikke heller maa Garantien overstige Halvdelen af det samlede Aktiebeløb.

Til Lovforslaget er føjet et »Udkast til Norm for Udbyttedeling« — dels i Aktieselskaber, dels for Virksomheder, der ikke er Aktieselskaber — som Eksempel paa den Ordning, der vil kunne anvendes i Tilslutning til Lovforslaget.

Ved 1. Behandling gennemgik Forslagsstillernes Ordfører Lovforslaget, som efter hans Udtalelse nærmest tager Sigte paa de større Virksomheder indenfor Industri og Haandværk. Han sluttede med at udtale, at Forslagsstillerne har fremsat Lovforslaget »ikke som et politisk Stridsspørgsmaal, ikke som et Forslag, der kalder paa Modsætningen hverken til det ene eller det andet Parti«. — Indenrigsministeren, som kritiserede enkelte af Lovforslagets Bestemmelser, modtog det som Helhed med Velvillie og resumerede sine Betragtninger derhen, »at Spørgsmaalet: Arbejdernes Andel i Virksomhedernes Udbytte, ikke gennem kontant Udbetaling, men ved, at man gør dem til Interessenter i selve Virksomheden, og Muligheden for ad den Vej at naa frem til at øge og til syvende og sidst betrygge Arbejdsfreden er en Opgave, som et moderne Samfund ikke kommer udenom, og som man derfor bør og maa beskæftige sig med, med det Formaal at føre det fra Teorien ned paa Jorden ved Udformningen i Praksis, og derfor ser jeg med Tilfredshed det Lovforslag forelagt, vi her behandler. Jeg haaber, at vi i fuld Fordragselighed, saaledes som ogsaa den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (P. Munch) har udtalt Haabet om, vil kunne drøfte Sagen.« Venstres Ordfører, Fuglsang, udtalte sig ogsaa med Velvillie om Lovforslaget og tilsagde det en saglig Behandling fra hans Partis Side. Socialdemokraternes Ordfører, Harald Jensen, udtalte, at nogen principiel Modstand fra

Socialdemokratiets Side mod Udbyttedeling er ikke til Stede, og selv om det ikke billiger den foreslaaede Form og ogsaa mener, at Bedriftsraad bør kombineres dermed, vil det stille sig velvilligt til en Udvalgsbehandling. — De Konservatives Ordfører, Bouet, mente, at Spørgsmaalet: Udbyttedeling bedst ordnes ad frivillig Vej, han sluttede med at udtale: Vi skal ikke undslaa os ved at deltage i dette Arbejde, men jeg kan dog paa Forhaand sige, at vi er Modstandere af denne Sags Gennemførelse ved Lovgivningens Hjælp. — Retsforbundets Ordfører, Axel Dam, var imod, at Staten skal være Laangiver i dette Forhold, men stillede sig i øvrigt venligt overfor Lovforslaget.

84. Forslag til Lov om Voldgift i Arbejdsstridigheder, der truer omfattende Samfundsinteresser. (Af *Dahlgaard* [Ordfører], *Niels Frederiksen*, *Holdgaard*, *P. Munch*, *Povlsen*, *Rode* og *Zahle*). [A. Sp. 4647].

Forelagt i *Folketinget* ²⁵/₂ (F. Sp. 2591). 1. Beh. ¹²/₄ (F. Sp. 4635). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Lundberg, Stauning, Harald Jensen, Schrøder, Jønson, J. P. Nielsen, J. Jacobsen [Form.], Knud Kristensen, I. A. Hansen, Raunkjær, Vagn Bro [Sekr.], Bouet, Ole Bjørn Kraft, Reedtz-Thott og Dahlgaard).

Lovforslagets væsentligste Indhold er følgende:

Naar den i Henhold til Lov Nr. 526 af 21. December 1921 oprettede Forligsinstitution efter at have forsøgt at mægle i en mellem Arbejdere og Arbejdsgivere foreliggende Arbejdsstrid har erklæret sig ude af Stand til at fremsætte Mæglingsforslag, eller naar et fremsat Mæglingsforslag er blevet forkastet, og Forligsinstitutionen anser en fornyet Indgriben fra dens Side for formaalsløs, og naar Arbejds-konflikten heller ikke har kunnet bringes til Ophør gennem en af Parterne paa Forhaand tiltraadt Voldgiftskendelse, kan Forligsinstitutionen, hvis Arbejdsstriden efter dens Skøn vil udsætte meget omfattende Samfundsinteresser for Fare, henstille til Statsministeren at foranledige, at det foreliggende Stridsspørgsmaal gøres til Genstand for Voldgift. Statsministeren kan, naar saadan Indstilling eller de angivne Betingelser for Indstillingens Afgivelse foreligger, med Rigsdagens Samtykke beslutte at henvise Striden til Afgørelse

ved en Voldgiftsret. Naar dette besluttes, kan Statsministeren forbyde enhver Iværksættelse eller Fortsættelse af Lockout eller Strejke i Anledning af denne Arbejdsstrid. Indtil Voldgiftsdommen er afsagt, skal de Arbejds- og Lønningsvilkaar, der gjaldt ved Arbejdsstridens Udbrud, vedblive at gælde, hvis ikke Parterne enes om noget andet.

Voldgiftsretten bestaar af Præsidenten i Højesteret, Formanden eller en af Næstformændene i »den faste Voldgiftsret« — udpeget af Retten —, en af Forligsmændene — udpeget af disse —, en Repræsentant for Dansk Arbejdsgiverforening og en Repræsentant for de samvirkende Fagforbund, udpegede af de respektive Organisationer. Saafremt disse ikke inden en af Statsministeren fastsat Frist har udpeget en Repræsentant, afgiver Forligsinstitutionen Indstilling om, hvem der skal udpeges. Præsidenten for Højesteret er Rettens Formand.

For saa vidt Dansk Arbejdsgiverforening efter Rettens Formands Skøn ikke kan anses for paa fyldestgørende Maade at repræsentere vedkommende Fags Arbejdsgivere, træder i Stedet for Repræsentanten for Foreningen en af Rettens Formand udpeget, med det paagældende Fags Forhold bekendt Arbejdsgiver. Paa tilsvarende Vis forholdes der, for saa vidt de samvirkende Fagforbund efter Rettens Formands Skøn ikke kan anses for paa fyldestgørende Maade at repræsentere vedkommende Fags Arbejdere eller Funktionærer. Hvervet som Medlem af Voldgiftsretten er et borgerligt Ombud. Medlemmerne af Voldgiftsretten udpeges for hver enkelt Sag, der indbringes for Retten.

Rettergangsmaaden er den for »Den faste Voldgiftsret« gældende, med de Lempelser, som Rettens Formand maatte finde paakrævede eller ønskelige.

Efter at have hørt Parterne og indhentet de yderligere Oplysninger, som Retten maatte skønne nødvendige, afsiger den en Kendelse vedrørende de for Retten indbragte Stridsspørgsmaal. Ved Afgørelsen af disse skal Retten tage som Rettensnor, hvad der maa anses for ret og billigt. Der skal saaledes tages Hensyn til Arbejdets Karakter samt vedkommende Fags eller Virksomheders Konkurrenceevne og hele økonomiske Stilling.

Kendelsen kan højst omfatte et Tidsrum af 1 Aar fra Kendelsens Dato, men den løber videre, indtil den af en af Parterne opsiges til Ophør efter Udløbet af det i Kendelsen fastsatte Tidsrum. Opsigelsen skal ske med det i Septemberforliget af 1899 fastsatte Varsel af 3 Maaneder.

Voldgiftsrettens Kendelse er endelig og har de samme Virkninger som en mellem Parterne indgaaet Overenskomst, saaledes at eventuelle Overtrædelser af Kendelsens Bestemmelser efter en af Parternes Begæring eller efter Statsministerens Bestemmelse kan optages til Behandling af den faste Voldgiftsret til Afgørelse efter Reglerne i Lov Nr. 536 af 4. Oktober 1919.

Udgifterne ved Voldgiftsretten bæres af Staten. Statsministeren fastsætter de nærmere Regler herom.

Ordføreren for Forslagsstillerne nævnte ved Fremsættelsen, at Indholdet af dette Forslag er i Overensstemmelse med det Voldgiftsforslag, som er stillet i Arbejdskommisjonen af et Mindretal, der foruden det radikale Venstres Repræsentanter omfatter Professor Harald Westergaard, den unge Nationaløkonom cand. polit. Sveistrup og Kontorchef Atlung.

Efter at Ordføreren ved 1. Behandling nærmere havde udviklet Lovforslagets Indhold, udtalte Indenrigsministeren sig om det og sluttede med at sige: — — »dersom man ønsker min Deltagelse i en kommende Forhandling i et Udvalg om Sagen, er jeg fuldt ud rede dertil, og maatte det lykkes at finde Former, som dog i nogen Maade kan forene Parterne, er jeg ogsaa rede til at tage saadanne under Overvejelse. Dette er imidlertid ikke lykkedes hidtil. Jeg tvivler meget om, at de kommende Forhandlinger vil føre os saa langt frem, og derfor stiller jeg mig med Hensyn til de praktiske Resultater af den Lovgivning, som her foreslaas, foreløbig skeptisk, som jeg har gjort det i Fortiden, til Trods for det omfattende og sagkyndige Indlæg til Belysning af Problemet, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne har givet.« Venstres Ordfører, J. Jacobsen, udtalte sig i Tilslutning til Ministeren. Lundberg, Socialdemokraternes Ordfører, og Bouet som Ordfører for de Konservative udtalte sig begge stærkt imod Lovforslaget.

85. Forslag til Lov om Folkeafstemning om „Omdannelse af Hær og Flåde til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver“. (Af Folketingsmændene *P. Munch, Niels Frederiksen, Holdgaard, Niels Petersen, Povlsen, Røde og Zahle*). [A. Sp. 4190].

Forelagt i *Folketinget* $\frac{5}{4}$ (F. Sp. 4190). 1. Beh. $\frac{11}{4}$ (F. Sp. 4602). 2. Beh. $\frac{27}{4}$ (F. Sp. 5117). 3. Beh. $\frac{29}{4}$ (F. Sp. 5207), ved hvilken Lovforslaget forkastedes.

Lovforslaget gaar ud paa, at inden 1. Juli 1927 afholdes en Folkeafstemning, ved hvilken der forelægges Folketingsvælgerne det Spørgsmaal, om de billiger, at Hær og Flaade omdannes til et Vagtkorps og en Statsmarine, bestemt til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsopgaver, paa saadan Vis, at det til Vagtkorps og Statsmarine fornødne Mandskab tilvejebringes uden Anvendelse af tvungen Værnepligt, og de aarlige Udgifter til Vagtkorps og Statsmarine tilsammen bortset fra Pensioner og Forrentning ikke kommer til at overstige 16 Mill. Kr. Afstemningen finder Sted i Overensstemmelse med Reglerne om Folkeafstemning i Lov Nr. 355 af 23. Juni 1920.

Hvis et Flertal af de i Afstemningen deltagende Vælgere besvarer det stillede Spørgsmaal med Ja, forelægger Regeringen inden Udgangen af 1927 Forslag om saadan Omdannelse for Rigsdagen til dennes frie Afgørelse.

Efter at Ordføreren for Forslagsstillerne *P. Munch* ved 1. Behandling i Folketinget havde anbefalet Lovforslaget, udtalte Forsvarsministeren, at han maatte modsætte sig det. Hertil sluttede sig Venstres og de Konservatives Ordførere, henholdsvis *I. A. Hansen* og *Fürschel*, medens Socialdemokraternes Ordfører *L. Rasmussen* anbefalede det. Retsforbundets Ordfører, *Axel Dam*, udtalte ved 3. Behandling, at hans Parti vilde afholde sig fra at stemme, da det selv har fremsat et Lovforslag om Folkeafstemning om Bibeholdelse af den tvungne Værnepligt, se nedenfor B. Nr. 101, men ikke mente, at de i det her foreliggende Lovforslag stillede Spørgsmaal egner sig til en Folkeafstemning. Lovforslaget forkastedes ved Navneopraab med 74 Stemmer mod 63, 2 (Retsforbundets Medlemmer) afholdt sig fra at stemme, og 10 var fraværende.

86. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 625 af 13. December 1917 om værnepligtiges Anvendelse til civilt Arbejde. (Af *Niels Petersen* [Ordfører], *Niels Frederiksen*, *Holdgaard*, *P. Munch*, *Povlsen*, *Rode* og *Zahle*). [A. Sp. 6129].

Forelagt i *Folketinget* $12/5$ (F. Sp. 5497). 1. Beh. $29/6$ (F. Sp. 6851). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmet (L. Rasmussen, J. P. Larsen, A. C. Meyer, Gerhard Nielsen, Vilhelm Rasmussen, Sundbo, I. A. Hansen [Form.], Vanggaard, Nørskov, [Sokr.] Elgaard, Søren Larsen, Pürschel, Holger Andersen, Parkov og Niels Petersen). Beretning (B. Sp. 3841) afgiven $15/7$.

Nærværende Lovforslag tilsigter i nogen Grad at fjerne den Ulighed med Hensyn til Tjenestetiden, der bestaar mellem dem, der af Samvittighedsgrunde vælger den civile Værnepligt, og det øvrige Mandskab (jfr. Ordførerens Forelæggelsestale), idet Lovforslaget bestemmer, at *Varigheden af det civile Arbejde indskrænkes* fra 20 til 7 Maaneder, naar det træder i Stedet for den første Indkaldelse til militær Tjeneste, og fra 3 til 1 Maaned, naar det træder i Stedet for senere Indkaldelse.

Endvidere foreslaas det, at *Lovens 'Straf* af simpelt Fængsel eller Fængsel paa sædvanlig Fangekost i indtil 20 Maaneder, for Nægtelse af at udføre det civile Arbejde eller for paa anden Maade at have gjort sig skyldig i grov og gentagen Ulydighed eller andre alvorlige Forseelser i Arbejdsforhold, *nedsættes* til simpelt Fængsel i indtil 7 Maaneder.

Ordføreren (Niels Petersen) udtalte i Slutningen af sin Tale ved Lovforslagets 1. Behandling: »Vort principielle Standpunkt er, at tvungen Soldatertjeneste skal falde bort. Regeringen har nægtet at forhandle om en Ordning, der opfylder dette Krav. Foreløbig indskrænker vi os til i det foreliggende Lovforslag at søge at raade Bod paa den bestaaende Ulighed i Vilkaarene for dem, der af Samvittighedsgrunde foretrækker civil Tjeneste.« — *Forsvarsministeren* (Brorsen) gik imod det foreliggende Lovforslag, idet en saadan Nedsættelse af den civile Værnepligts Tjenestetid vilde gøre denne tillokkende og bidrage til paa ny at faa en Del konsekvente Militærnægttere. Ministeren oplyste, at der i Øjeblikket kun er 3, der af Samvittighedsgrunde er gaaet

over til civil Værnepligt. Endvidere meddelte Ministeren, at han til Efteraaret samtidig med Forslag om teknisk Revision af Hærordningen af 1922 agtede at foreslaa *nogen* Nedsættelse i den civile Værnepligt. *Venstres Ordfører* (I. A. Hansen) udtalte bl. a., at Venstre ikke paa nærværende Tidspunkt kunde medvirke til at fremme Lovforslaget, men var enig med Forsvarsministeren i, at der under Hensyn til, at den militære Værnepligt var betydeligt nedsat siden 1907, kunde være Grund til at overveje en forholdsmæssig Nedsættelse af den civile Værnepligt. — *Socialdemokratiets Ordfører* (L. Rasmussen) mente, at Lovforslagets Vedtagelse vilde forøge Antallet af dem, der ønskede at aftjene civil Værnepligt ganske betydeligt, men dette vilde i Virkeligheden føre til, at flere kom til at lide under den tvungne Værnepligt, da Hæren jo skal bruge et bestemt Antal Soldater. Ordføreren kunde dog tiltræde nogen Nedsættelse, f. Eks. til 18 Maaneder. — *De Konservatives Ordfører* (Pürschel) kunde slutte sig til de fra de andre Taleres Side anførte Grunde mod dette Forslag og udtalte bl. a., at naar Grundloven paalægger almindelig Værnepligt, saa maa de Folk, der ønsker at unddrage sig den, stilles ugunstigt.

Paa Forslag af Ordføreren nedsattes om Sagen et Udvalg, hvis Formand (I. A. Hansen) har afgivet saalydende *Beretning*: »Udvalget konstituerede sig den 1. Juli, men har ikke kunnet fremme sit Arbejde med Udsigt til et Resultat i indeværende Samling, da man paa det Tidspunkt, da Udvalget blev nedsat, kunde forudse Rigsdagssamlingens nær forestaaende Afslutning.«

87. Forslag til Lov om Driftslaaneforeninger for Haandværkere. (Af *Busk* [Ordfører], *Niels Frederiksen*, *Holdgaard*, *Povlsen*, *Rode* og *Zahle*). [A. Sp. 6131].

Forelagt i *Folketinget* ^{12/5} (F. Sp. 5498). 1. Beh. ^{23/6} (F. Sp. 6735). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Gerhard Nielsen, Jønson, Lundberg, Hækkerup, Bording, L. D. Rasmussen, J. C. A. Larsen [Form.], Thorhauge, Jensen [Broby] [Sokr.], Henrik Jensen, A. Chr. Christensen, Grathwohl, Ibsen, Pitzner og Busk). *Beretning* (B. Sp. 3839) afgiven ^{15/7}.

Lovforslaget gaar ud paa — i Lighed med, hvad der bestemmes i Lov Nr. 62 af 18. Marts 1925 om Begunstigelser for Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere — at

bemyndige Finansministeren til af Statslaanefondens Midler i hvert af Finansaarene fra 1927—28 til 1932—33 at anvende indtil $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til Udlaan til Driftslaaneforeninger for Haandværkere, hvis Vedtægter stadfæstes af Handelsministeren.

De nævnte Vedtægter skal indeholde visse Bestemmelser, hvoraf nævnes:

at Foreningens Formaal udelukkende skal være at yde Foreningens Medlemmer Laan enten til Anskaffelse af Maskiner, Redskaber og Raavarer til Brug i bestaaende Bedrifter eller til Oprettelse af nye Bedrifter,

at hvert Medlem af en Driftslaaneforening skal tegne en Garanti for Foreningens Forpligtelse paa mindst 50 Kr. og højst 1 000 Kr.,

at de Haandværkere, der kan faa Del i Laanene, kun maa have 5 Arbejdere, og

at Laanene kun maa udgøre 3 000 Kr. til hver og skal være tilbagebetalt senest i Løbet af 5 Aar,

at for saa vidt der som Følge af Udlaan til Medlemmerne ved et Regnskabsaars Slutning fremkommer Underskud, der ikke kan dækkes af Reservefonden, Halvdelen af det Underskud, der hidrører fra Tab paa Udlaan til Medlemmer, bæres af Stats-Laanefonden eller Statskassen og udbetales kontant til Foreningen eller afskrives paa Gælden til Stats-Laanefonden efter Finansministerens nærmere Bestemmelse. I øvrigt fordeles og indkræves Underskuddet hos Medlemmerne efter nærmere i Vedtægten fastsatte Regler.

Laanet til en Forening maa ikke overstige den tegnede Garantikapital. Laanene, hvis Størrelse i øvrigt fastsættes af Handelsministeren, forrentes med $4\frac{1}{2}$ pCt. aarlig, er afdragsfri i et Aar og afdrages derefter med $\frac{1}{10}$ aarlig. For Laanenes Tilbagebetaling samt Betaling af Rente hæfter overfor Stats-Laanefonden Foreningens Medlemmer hver for sig kun med et Beløb, svarende til den af Medlemmerne tegnede Garantikapital.

Handelsministeren kan efter Forhandling med Finansministeren standse en Forenings Virksomhed, naar Renter og Afdrag til Stats-Laanefonden ikke betales i rette Tid, eller naar Foreningen efter hans Skøn ikke længere opfylder denne Lovs Betingelser.

Udfærdigelse af Dokumenter i Henhold til denne Lov kan ske paa ustempet Papirer, og Tinglæsningsgebyrer og alle offentlige Afgifter bortfalder.

Lovforslaget blev ved 1. Behandling i Folketinget modtaget med Velvillie fra de andre Partiers Side med Hensyn til dets Formaal at komme det mindre Haandværk og den lille Industri til Hjælp under den nærværende økonomiske Krise. Derimod var Meningerne afvigende om Maaden, hvorpaa denne Hjælp skulde ydes. Medens Socialdemokraterne udtalte Tilslutning til Forslaget i den foreliggende Form, tog Venstres og de Konservatives Ordførere Afstand derfra paa flere Punkter. Handelsministeren havde ogsaa Sympati for Tanken med Lovforslaget, men da der af Regeringen vil blive nedsat et Udvalg til Overvejelse af Spørgsmaalet om Oprettelse af Driftslaaneforeninger for Landbruget, Haandværket og Industrien, hvori Erhvervene vilde blive repræsenteret, kunde Ministeren ikke gaa med til Lovforslaget, fordi Forholdene ikke er undersøgt. Med Erhvervenes Medvirken vil et Lovforslag i den nævnte Retning blive udarbejdet og eventuelt fremsat for Rigsdagen i den kommende Samling.

88. Forslag til Lov om Fritagelse af Nybygninger m. m. for Ejendomsskyld til Staten. (Af *Niels Frederiksen* [Ordfører], *Holdgaard*, *Povlsen*, *Rode* og *Zahle*). [A. Sp. 5943].

Forelagt i *Folketinget* $\frac{3}{4}$ (F. Sp. 4318). 1. Beh. $\frac{3}{5}$ (F. Sp. 5275, jfr. 5229). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Skattelempelse for visse Beboelsesejendomme (se foran B. Nr. 69).

Lovforslaget bestemmer, at Ejendomsskyld til Staten i Henhold til Lov Nr. 352 af 7. August 1922 paalignes fremtidig ikke den Del af en Ejendoms Vurderingssum til Ejendomsskyld, der skyldes Nybygninger, Tilbygninger, Ombygninger eller anden af Ejeren bekostet Bygningsforanstaltning, som er paabegyndt efter 31. December 1926 og ikke er vederlagt Ejeren gennem Udbetaling af Brandforsikringssum. — Til Beregning af Fritagelsen for Nybygninger m. v. bliver ved hver almindelig Vurdering og ved Omvurderinger til Ejendomsskyld særskilt at ansætte den Del

af Vurderingssummen til Ejendomsskyld, der skyldes de ovenomhandlede Bygningsforanstaltninger.

Efter Udtalelser af Forslagsstillernes Ordfører tilsigter Lovforslaget at fremme Byggeriet.

Ved I. Behandling udtalte Finansministeren, at han ikke vilde kunne medvirke til Gennemførelse af Lovforslaget, dels fordi det efter hans Mening er praktisk uigennemførligt, dels fordi det stiler hen imod at komme bort fra Ejendomsskylden, saa at Grundskylden kommer til at staa alene, men at gennemføre en saa gennemgribende Forandring som en Kriseforanstaltning vilde Ministeren anse for fuldkommen forkasteligt. Angaaende Venstres og de Konservatives Stilling til Sagen henvises til de ved Lovforslaget om Skattelempelse B. Nr. 69 gengivne Udtalelser fra Ordførerne for disse Partier.

89. Forslag til Lov om Fritagelse af Nybygninger m. m. for kommunal Ejendomsskyld. (Af *Niels Frederiksen* [Ordfører], *Holdgaard*, *Povlsen*, *Rode* og *Zahle*). [A. Sp. 5945].

Forelagt i *Folketinget* $\frac{6}{4}$ (F. Sp. 4318). 1. Beh. $\frac{3}{5}$ (F. Sp. 5276, jfr. 5229). Henvist til Udvalget ang. Forslag til Lov om Skattelempelse for visse Beboelsesejendomme (se foran B. Nr. 69).

Lovforslaget har efter Udtalelser af Ordføreren for Forslagsstillerne samme Hensigt som det samtidig indbragte om Fritagelse for Statsejendomsskyld, se foran B. Nr. 88, nemlig at fremme Byggeriet, men desuden tilsigter det at billiggøre Huslejen af allerede opførte Bygninger. Det gaar ud paa, at kommunal Ejendomsskyld i Henhold til Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 paalignes fremtidig ikke den Del af en Ejendoms Vurderingssum til Ejendomsskyld (jfr. §§ 1 og 2 i Lov Nr. 352 af 7. August 1922), der skyldes Nybygninger, Tilbygninger, Ombygninger eller anden af Ejeren bekostet Bygningsforanstaltning, som er paabegyndt efter 31. December 1926 og ikke vederlagt Ejeren gennem Udbetaling af Brandforsikringssum, jfr. dog nedenfor.

Kommunalbestyrelsen kan vedtage, at alle Ejendomme i Kommunen, der er forsynet med Beboelse, og hvis Byg-

ningers Opførelse er paabegyndt i Tidsrummet fra 1. Juni 1916 til 31. December 1926, fra og med det efter nærværende Lovs Ikrafttræden nærmest følgende Skatteaar ikke skal paalignes Ejendomsskyld til Kommunen, idet Kommunalbestyrelsen dog samtidig fra denne Fritagelse helt eller delvis kan undtage Ejendomme, som har været Genstand for Omsætning siden Opførelsen.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere vedtage, at Fritagelsen for Paaligning af Ejendomsskyld i Medfør af denne Lov begrænses til udover de i Medfør af Lov Nr. 83 af 31. Marts 1926 § 3 fastsatte Fradrag at udgøre højst 25 000 Kr. for Ejendomme, hvis Bygninger foruden til Beboelse er indrettet til Landbrugsvirksomhed eller andet Erhverv, og 12 000 Kr. for andre Ejendomme. For Ejendomme med flere end een Beboelseslejlighed forøges de her nævnte Fritagelsesbeløb dog med 8 000 Kr. for hver Beboelseslejlighed med Køkken, som udover een Lejlighed er fremskaffet ved Nybygning eller Tilbygning.

Indenrigsministeren udtalte, at Regeringen ikke kan medvirke til Gennemførelse af Lovforslaget, fordi det efter dens Opfattelse direkte tager Sigte paa at ændre den i Fjor vedtagne Grundskyldslov og berede Vejen for en ny Grundskyldsreform. Angaaende Venstres og de Konservatives Stilling henvises til de Udtalelser, der er gengivet ved de to andre Skattelempelsesforslag, se Nr. 71, hvortil føjes, at de Konservatives Ordfører udtalte, at hans Parti mener, at Staten ikke skal kunne bestemme, at den kommunale Ejendomsskyld skal bortfalde, hvorom Kommunerne bør have Selvbestemmelsesret.

90. Forslag til Lov om Folkeafstemning om visse Lovforslag. (Af *Munch* [Ordfører], *Povlsen*, *Niels Frederiksen*, *Holdgaard*, *Rode* og *Zahle*). [A. Sp. 6349].

Forelagt i *Folketinget* $23\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6705). 1. Beh. $28\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6808). 2. Beh. $30\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6891). 3. Beh. $30\frac{1}{6}$ (F. Sp. 6891), ved hvilken Lovforslaget forkastedes.

Lovforslaget er saalydende:

Saaframt Rigsdagen vedtager de af det nuværende Ministerium i Rigsdagssamlingen 1926—27 fremsatte Lovforslag:

om *Aldersrente*,
 om *Invalideforsikring*,
 om *Invalideforsørgelse*,
 om *Ændringer i Ulykkesforsikringsloven*,
 om *Ændringer i Lov Nr. 346 af 20. Juni 1921 om anerkendte Sygekasser*,
 om *Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.*,
 om *Statens Tjenestemænd*,
 om *Folkekirkens Lønningsvæsen*,

bliver der, før de paagældende Lovforslag indstilles til Stadfæstelse, at afholde en Folkeafstemning efter Reglerne i Lov Nr. 355 af 23. Juni 1920, ved hvilken Vælgerne faar Adgang til ved Ja- eller Nejafstemning at tilkendegive, om de billiger hvert enkelt af disse Lovforslag. Bliver der ved denne Afstemning Flertal mod noget af Lovforslagene, indstilles dette ikke til Stadfæstelse.

Ordføreren (P. Munch) begrundede Lovforslagets Fremkomst ud fra den Betragtning, at de politiske Vilkaar i Danmark i de senere Tider er blevet saadan, at man Gang efter Gang, naar der vedtages et Lovforslag paa Rigsdagen, med største Ret kan rejse Tvivl om, hvorvidt der staar et Vælgerflertal bag det, hvorfor man, hvis den danske Parlamentarisme ikke skal føres ud i uholdbare Tilstande, der efterhaanden skaber en stigende Uvillie i Befolkningen, nødsages til at lade Folkeafstemning indgaa som Led i de politiske Afgørelser.

Statsministeren (Madsen-Mygdal) ansaa Lovforslaget for at være et situationspræget Lejlighedsarbejde, der laa ganske udenfor Forfatningens Rammer, og som vilde være et fuldstændigt Brud paa hævdvunden, fastslaaet parlamentarisk Praksis. Ud fra bl. a. disse Synspunkter fraraadede Statsministeren meget indtrængende Tinget at vedtage Forslaget.

Ordføreren for Venstre (Søren Larsen) udtalte sig i Tilslutning til Statsministeren og bemærkede bl. a., at den nu siddende Rigsdag har rigeligt Mandat til at løse de i Lovforslaget omhandlede Opgaver. — *Ordføreren for Socialdemokraterne* (Stauning) mente, at Regeringen her handlede i Strid med Venstres Program, handlede paa Trods af de Løfter, de gav Vælgerne, og som gik ud paa noget helt andet end den sociale Lovgivnings Føringelse. Derfor vilde Socialdemokratiet, naar Regeringen ikke kunde gaa med til en Vælgerafgørelse gennem Valg, stemme for det foreslaaede Lovforslag. — *De Konservatives Ordfører* (Ole Bjørn Kraft)

kunde ikke give Lovforslaget sin Tilslutning, allerede fordi Vælgerne ved Valget den 2. December i Princippet har haft Lejlighed til at udtale sig om de Lovforslag, her er Tale om. — *Axel Dam (Retsforbundet)* mente, at Vælgerne har haft rig Lejlighed til at overbevise sig om, hvorledes de Kandidater, de stemmer for eller stemmer imod, agter at stille sig til saadanne Spørgsmaal som de sociale Lovforslag, der er forelagt i denne Rigsdagssamling, og kunde i øvrigt ikke tænke sig Emner, der i mindre Grad egnede sig til at forelægges til Folkeafstemning end netop disse Spørgsmaal om økonomisk Nedsækering og Lønningslove.

Lovforslaget *forkastedes* ved 3. Behandling med 71 Stemmer (Venstre, Konservative og Retsforbundet) mod 64 (Socialdemokrater og Radikale).

91. Forslag til Lov om Ministerpensioner m. v. (Af *Holstein*). [A. Sp. 3437].

Forelagt i *Folketinget* ¹³/₁ (F. Sp. 1757).

Lovforslaget er enslydende med det af Forslagsstilleren i Folketingets 1. Afdeling forelagte Lovforslag om samme Emne (foran B. Nr. 66); kun er Tidspunktet for Lovens Ikrafttræden, der i det først forelagte Forslag var holdt aaben, i nærværende Forslag fastsat paa sædvanlig Maade (8 Dage efter Lovens Indrykning i Lovtidende).

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

92. Forslag til Lov om Tvedeling af Statens Jordfond. (Af *Holstein*). [A. Sp. 3433].

Forelagt i *Folketinget* ¹³/₁ (F. Sp. 1756).

Lovforslaget er enslydende med det af Forslagsstilleren i Samlingen 1924—25 (Aarvog Side 302), 1925—26 (Aarvog Side 439) og denne Samlings 1. Afdeling (foran B. Nr. 63) forelagte Lovforslag om samme Emne.

Ved Forelæggelsen udtalte *Forslagsstilleren*: »Med Hensyn til Forslaget om delvis Anvendelse af Statens Jordfond til Oprettelse af Haveboliger for de mindre bemidlede i Byerne vil jeg blot minde om, at det jo nu er vedtaget, at der fra Slutningen af næste Aar ikke længere skal ydes Statsstøtte til Boligbyggeriet i Byerne, og saa vidt jeg ved, er det end-

videre et Venstrekrav, at Huslejeloven for København skal ophæves. Da vi nu i Øjeblikket har en overordentlig stor Bolignød og stadig har meget vanskelige Boligforhold i de store Byer, som befinder sig i stadig Fremvækst befolkningsmæssig set, og da samtidig baade den gamle Statshusmandslov og Lensafløsnings-Husmandsloven opretholdes som hidtil, kan jeg ikke se rettere end, at det er fuldt beføjet at rejse Krav om, at Staten kommer den mindre bemidlede Befolkning i Byerne til Hjælp i det Omfang, det kan ske, uden at der lægges forøgede statsfinansielle Byrder paa Samfundet.»
Lovforslaget kom ikke til Behandling.

93. Forslag til Lov om Statshjælp til Opførelse af smaa Beboelseshuse med Haver (»Haveboliger«).
(Af *Holstein*). [A. Sp. 3435].

Forelagt i *Folketinget* ¹³/₁ (F. Sp. 1756).

Lovforslaget er enslydende med det af Forslagsstilleren i Samlingerne 1924—25 (Aarbog Side 303), 1925—26 (Aarbog Side 440) og denne Samlings 1. Afdeling (se foran B. Nr. 64) indbragte. Det kom ikke til Behandling.

94. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 342 af 7. August 1922 om Hærens Ordning. (Af Folketingsmand *Holstein*). [A. Sp. 3431].

Forelagt i *Folketinget* ¹³/₁ (F. Sp. 1755). 1. Beh. ¹¹/₄ (F. Sp. 4565), under hvilken Lovforslaget toges tilbage.

Lovforslaget er enslydende med det i Folketinget af samme Forslagsstiller i Samlingens første Afsnit forelagte Lovforslag, se foran B. Nr. 65.

Ved 1. Behandling udtalte Forsvarsministeren, samtidig med at han omtalte Lovforslagets enkelte Afsnit, at Ministeriet overvejer en Ændring af Forsvarsordningen af 1922, og at et Lovforslag til Revision af denne kan ventes fremsat i første Halvdel af Rigsdagssamlingen 1927—28, hvorfor han ikke kunde medvirke til en Gennemførelse af det foreliggende Lovforslag. Efter at Ordførerne: for Venstre I. A. Hansen, Socialdemokraterne L. Rasmussen, de Konservative Pürschel og de Radikale P. Munch, havde udviklet deres Standpunkt til Lovforslaget, tog Forslagsstilleren dette tilbage.

95. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 149 af 10. April 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten. (Af *Holstein* og *Orla-Jensen*). [A. Sp. 5107].

Forelagt i *Folketinget* $24/3$ (F. Sp. 3842).

Lovforslaget gaar ud paa en rationel Nedskæring af den direkte Skat, særlig Formueskatten, gennem en Ændring af den bestaaende Lov paa Grundlag af de Principper for direkte Beskatning, der er gældende i Sverige, og som der har været i Anvendelse allerede før Krigen.

Det foreslaas i § 1, at *Formuen* beskattes ved, at $1/60$ af dens Beløb lægges til den skattepligtige Indkomst, hvorefter den samlede Skat udregnes under eet efter de for Indkomstskatten gældende Regler.

Hvis den samlede Indkomst ikke udgør over 4 pCt. af *Formuen*, beregnes Skatten af $1/60$ -Tillæget dog ikke fuldt ud, men efter følgende Skala:

Indkomst:	Skat af Tillæget:
0	0
Ikke over 1 pCt. af <i>Formuen</i>	$1/5$ af d. norm. Beløb
Over 1 pCt., men ikke over 2 pCt. af <i>Formuen</i>	$2/5$ — —
- 2 - — — 3 — —	$3/5$ — —
- 3 - — — 4 — —	$4/5$ — —

I § 2 foreslaas i Statsindkomstskattelovens § 1 efter Punkt 2 indsat et nyt Punkt, saalydende:

»De Skattebeløb, der fremkommer ved Anvendelse af de i Punkt 1 fastsatte Skatteprocenter, betragtes som Indkomst- og Formueskattens »Grundbeløb«. Det Beløb, hvormed de samtidigt med denne Lov vedtagne Told- og Afgiftsforhøjelser overstiger den ved nærværende Lov forarsagede Formindskelse af den nugældende Formuebeskatning, anvendes til en almindelig Nedsættelse af den ved nærværende Lov kombinerede Indkomst- og Formueskats Grundbeløb «

Paa Forslaget til Finansloven for 1927—28 er Indkomstskatten anslaaet til 66,5 Mill. Kr. og Formueskatten til 38,5 Mill. Kr., altsaa i alt 105,0 Mill. Kr.

Merindtægten ved de foreslaaede nye indirekte Skatter samt *Forhøjelser* af bestaaende indirekte Skatter (se under

Nr. 95—99) anslaas at ville indbringe mindst 40 Mill. Kr. om Aaret.

Den her foreslaaede Forandring i Formuebeskatningen antages at ville nedbringe Indtægten ved denne Skat til ca. Halvdelen af det, som den nuværende Formueskat indbringer. Af de 40 Mill. Kr. vil altsaa ca. 20 Mill. Kr. medgaa til Dækning af denne Indtægtsnedgang. Til Disposition haves derefter ca. 20 Mill. Kr., der foreslaas anvendt paa den Maade, at *Indkomstskatten* (inkl. Skatten af Formue-Tillæget) ikke opkræves med sit fulde Beløb (Grundbeløb), men kun med 75 pCt. deraf.

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

96. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 108 af 29. Marts 1924 om Toldafgifterne m. m. (Af *Orla-Jensen og Holstein*). [A. Sp. 5119].

Forelagt i *Folketinget* $2\frac{4}{3}$ (F. Sp. 3849).

Ved nærværende Lovforslag foreslaas der følgende Toldforhøjelser:

Toldafgiften af:

raa Kaffe	ændres fra 17	Ø. pr. kg til:	85	Ø. pr. kg
brændt Kaffe	— - 20,7	— —	- :	100 — —
Cikorie	— - 10	— —	- :	70 — —
Kakao	— - 22	— —	- :	50 — —
Chokolade, Bonbons m. m.	— - 24	— —	- :	50 — —
Sukker	— - 10	— —	- :	15 — —
Te	— - 70	— —	- :	500 — —

Kaffetolden, der indbringer 3,75 Mill. Kr., vil efter det foreliggende Forslag yderligere indbringe 15 Mill. Kr.

Medens Tolden for indførte Cikorierødder o. lign. (Toldlovens Løbe-Nr. 18: 4 Ø. pr. kg) bibeholdes uforandret, saaledes at den gældende Toldbeskyttelse for de danske Cikoriedyrkere ikke forringes, foreslaas *Tolden for Cikorie* og andre Tilsætninger og Surrogater forhøjet fra 10 Ø. pr. kg til 70 Ø. pr. kg. Med denne Forhøjelse af Tolden paa Kaffesurrogater og Kaffetilsætninger samt en tilsvarende Afgift 60 Ø. pr. kg af saadanne indenlandsk fremstillede Artikler vil Statens samlede Indtægtsforøgelse af Kaffe og Kaffesurrogater, forudsat at Forbruget opretholdes, blive ca. 18,5 Mill. Kr.

Tolden paa *Tc*, der for Tiden indbringer ca. 400 000 Kr. aarlig, vil efter det foreliggende Forslag yderligere indbringe ca. 2,4 Mill. Kr.

Med Hensyn til Forhøjelsen af *Sukkertolden* henvises til Bemærkningerne til Lovforslaget om Forhøjelse af Afgiften for indenlandsk Roesukker (se under Nr. 99).

Med Hensyn til Forhøjelse af *Told paa Kakaopulver, Chokolade- og Sukkervarer* henvises ligeledes til Bemærkningerne henholdsvis til Lovforslaget om Forhøjelse af Sukkerafgiften og til Lovforslaget om Forhøjelse af Chokoladeafgiften (se under Nr. 98 og 99).

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

97. Forslag til Lov om Afgift af Cikorie og andre Kaffesurrogater eller Kaffetilsætninger. (Af *Orla-Jensen* og *Holstein*). [A. Sp. 5125].

Forelagt i *Folketinget* $24/3$ (F. Sp. 3849).

Det foreslaas, at der af her i Landet tilvirket Cikorie og alle andre Kaffesurrogater eller Kaffetilsætninger svares en Stempelafgift af 60 Ø. pr. kg som Tillæg til Detailprisen.

Varerne underkastes Pakningstvang, og enhver Pakning skal være forsynet med Angivelse af Indholdets Art og Vægt samt Varens Detailpris. Afgiften berigtiges ved Stempelmærke.

Den indenlandske Produktion af Kaffesurrogater var i 1925 5 804 000 kg og Indførselen fra Udlandet 33 000 kg, i alt 5 837 000 kg.

En *indenlandsk Afgift af 60 Ø. pr. kg* vil altsaa andrage ca. 43 pCt. af Prisen og — under Forudsætning af uforandret Forbrug — indbringe ca. 3,5 Mill. Kr.

Samtidig med, at denne Afgift lægges paa den indenlandske Produktion, forhøjes Indførselstolden tilsvarende (se under Nr. 95).

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

98. Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 46 af 18. Februar 1922 om Tobaksafgifter, jfr. Lov Nr. 150 af 24. April 1923. (Af *Orla-Jensen* og *Holstein*). [A. Sp. 5135].

Forelagt i *Folketinget* $24/3$ (F. Sp. 3849).

Afgiften af <i>Cigaretter</i> er for Tiden saaledes:		og foreslaas saaledes:	
Detail-Pris	pr. 100 Stkr.	pr. 100 Stkr.	
Ikke over $2\frac{1}{2}$ Ø.....	55 Ø.	100 Ø.	
Over $2\frac{1}{2}$ til 4 Ø.....	100 —	150 —	
— 4 - 6 —.....	150 —	200 —	
— 6 - 8 —.....	200 —	250 —	
— 8 - 10 —.....	250 —	300 —	
— 10 - 12 —.....	300 —	400 —	
— 12 - 15 —.....	400 —	500 —	
— 15 - 20 —.....	500 —	{ 600 —	
— 20 —.....	1000 —		

Samtidig forhøjes Afgiften af *Cigarethylstre* med 50 pCt. fra 1 til $1\frac{1}{2}$ Ø. pr. Stk.

Indtægten af Afgiften regnes herefter at ville stige fra 8,6 til 14,1 Mill. Kr., og den gennemsnitlige *Afgift pr. Cigaret* vil da blive ca. 1,15 Ø. i Stedet for ca. 0,7 Ø.

Afgiften af *Røgtobak* opkræves i Øjeblikket med 7 forskellige Sats fra 50 Ø. til 20 Kr. pr. kg efter Varens Detailpris.

Denne Afgift foreslaas forhøjet med 50 pCt., hvorved Afgiften pr. kg indenlandsk Vare vilde stige fra ca. 95 Ø. til ca. 1 Kr. 45 Ø., og pr. kg udenlandsk Vare fra ca. 2 til ca. 3 Kr., og den samlede Afgift forøges fra ca. 2,3 til 3,4 Mill. Kr., altsaa med ca. 1,1 Mill. Kr.

Afgiften af *Skraatobak* og *Snus*, der for Tiden udgør 10 pCt. af Værdien, beløber sig til 1,5 Mill. Kr. eller gennemsnitlig 6 Ø. pr. Pakke.

Afgiftssatsen foreslaas forhøjet fra 10 til 15 pCt., hvorved det samlede Provenu vil vokse med 0,75 Mill. Kr. til 2,25 Mill. Kr., og den gennemsnitlige Afgift pr. Pakke forøges fra 6 til 9 Ø.

Afgiften af *Cigarer* er for Tiden saaledes:

Engros-Pris pr. 1000 Stk.:		
ikke over 220 Kr.	25 pCt.	} Samlet Afgift: ca. 9 Mill. Kr.
over 220—400 —	30 —	
— 400 —	50 —	

Disse tre Afgiftssatser foreslaas forhøjet til:

30 pCt.	}	Samlet Afgift:
40 —		
50 —		
		ca. 10,8 Mill. Kr.

Merindtægten af Cigar-Afgiften vil altsaa blive ca. 1,8 Mill. Kr. Den gennemsnitlige *Afgift pr. Cigar* stiger herved fra 3,5 til 4,2 Ø.

Afgiften af *Cigarillos* er for Tiden saaledes:

Engros-Pris pr. 1 000 Stk.:	}	Samlet Afgift:
ikke over 50 Kr. 20 pCt.		
— 50 — 25 —		
		ca. 1,7 Mill. Kr.

Disse to Satser foreslaas forhøjet til:

25 pCt.	}	Samlet Afgift:
30 —		
		ca. 2,07 Mill. Kr.

Merindtægten af Cigarillos-Afgiften vil altsaa blive ca. 370 000 Kr. Den gennemsnitlige *Afgift pr. Cigarillos* stiger herved fra 1¼ til 1½ Ø.

Den samlede Merindtægt af Tobaksafgifterne bliver saaledes:

For Cigaretter.....	5,5 Mill. Kr.
— Røgtobak.....	1,1 — —
— Skraa.....	0,75 — —
— Cigarer og Cigarillos.....	2,17 — —
	<hr/>
	9,5 Mill. Kr.

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

99. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 219 af 1. Maj 1923 om Omsætningsafgift af Chokolade- og Sukkerverer m. m. (Af Orla-Jensen og Holstein).
[A. Sp. 5131].

Forelagt i *Folketinget* 24/3 (F. Sp. 3849).

Det foreslaas, at Omsætningsafgiften af Chokolade- og Sukkerverer m. m. forhøjes fra 25 pCt. til 40 pCt. af Varens Værdi.

For saa vidt de afgiftspligtige Varer sælges i Pakninger, skal disse være mærket med Vægt og Indhold af Kakao-masse samt Detailprisen, heri indbefattet Afgiften.

I Aaret 1925 indbragte Chokolade-Agiften 11,06 Mill. Kr. Den foreslaaede Afgiftsforhøjelse vil give $6\frac{1}{2}$ Million i Statskassen. Til Kompensation for Chokoladefabrikanterne foreslaas Tolden paa udenlandsk Kakaopulver, Chokolade og Bonbons forhøjet fra 22 og 24 Ø. til 50 Ø. (se under Nr. 96). Lovforslaget kom ikke til Behandling.

100. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 137 af 27. Maj 1908 om Afgift af indenlandsk Roesukker og af Raffinering af Sukker. (Af *Orla-Jensen* og *Holstein*). [A. Sp. 5127].

Forelagt i *Folketinget* $2\frac{4}{3}$ (F. Sp. 3849).

Det foreslaas, at de ved Lov Nr. 137 af 27. Maj 1908 om Afgift af indenlandsk Roesukker og af Raffinering af Sukker i dens § 1 fastsatte Afgiftssatser forhøjes med 5 Ø. til henholdsvis 10,7 og 9 Ø., og endvidere at de i samme Lovs § 2 fastsatte Afgiftssatser forhøjes med 5 Ø.

Det samlede Forbrug af Sukker, saavel i Husholdninger som i industrielle Virksomheder, var i 1925

144,2 Mill. kg	<i>dansk</i> Sukker
25,1	— - <i>importeret</i> Sukker

169,3 Mill. kg i alt

En Forhøjelse af den indenlandske Afgift saavel som af Indførselstolden paa 5 Ø. *pr. kg* vil altsaa betyde en Merindtægt paa *ca. 8,5 Mill. Kr.*

Lovforslaget kom ikke til Behandling.

101. Forslag til Lov om Folkeafstemning om Ophævelse af den tvungne Værnepligt. (Af *Axel Dam* [Ordfører] og *Willesen*). [A. Sp. 5947].

Forelagt i *Folketinget* $1\frac{2}{4}$ (F. Sp. 4630).

Lovforslaget gaar ud paa, at der inden 1. Juli 1927 afholdes en Folkeafstemning, ved hvilken der forelægges

Folketingsvælgerne det *Spørgsmaal*, om de billiger, at den tvungne Værnepligt ophæves. Afstemningen finder Sted i Overensstemmelse med Reglerne om Folkeafstemning i Lov Nr. 355 af 23. Juni 1920. Hvis et Flertal af de i Afstemningen deltagende Vælgere besvarer det stillede Spørgsmaal med »Ja«, forelægger Regeringen inden Udgangen af 1927 for Rigsdagen Forslag om Ophævelse af den tvungne Værnepligt og Omdannelse af Hær og Flaade til et ydre Retsværn til Varetagelse af Danmarks Neutralitets- og Folkeforbundsogaver.

I sin Forelæggelsestale in fine udtalte *Ordføreren* (Axel Dam): »At det for mig først og fremmest er som et Retsspørgsmaal og ikke som et teknisk Militærspørgsmaal, jeg ønsker det sat under Debat og Folkeafstemning, behøver jeg vist ikke yderligere at begrunde. Det egner sig til at være vort første Forslag i Retning af Retsstaten, det kan stilles isoleret, det vil sige uden at besvære hele Folket og dette høje Ting med hele vor Fremtidsmusik, som man vel vil kalde det, og uden mindste Antydning af at være noget Kompromisforslag. For øvrigt er jeg aldeles ikke overbevist om, at Resultatet af en Folkeafstemning vil give Flertal for et Ja, navnlig da Vælgerne jo ogsaa er Kvinder og andre Nonkombattanter, men netop derfor mener jeg, at alle Partier burde kunne enes om at ønske en saadan Folkeafstemning, thi hvorledes hver enkelt eller hvert Parti end maatte ønske vor nationale Selvstændighed og dermed vort Forsvar ordnet, vil den Tryghed, hvormed man tør arbejde for den ene eller den anden Ordning, i allerhøjeste Grad bero paa, om man ved, der staar en stærk Folkevillie bag den Ordning, man vælger. Og en saadan Viden kan kun en Folkeafstemning give.« — Lovforslaget kom ikke til Behandling.

102. Forslag til Lov om Ophævelse af det kongelige Teater som Statsinstitution. (Af Folketingsmændene *Axel Dam* [Ordfører] og *Willesen*). [A. Sp. 5949].

Forelagt i *Folketinget* $\frac{12}{4}$ (F. Sp. 4633). 1. Beh. $\frac{30}{6}$ (F. Sp. 6892). Henvist til Udvalg paa 15 Medlemmer (Chr. Hansen, A. C. Meyer, Simonsen, Harald Jensen, Hartvig Frisch, Vilhelm Rasmussen, Chr. Søgaard [Form.], N. P. Jensen, Tange [Sekr.], Sevelsted, Axel Dam, J. Oskar Andersen, Bindslev, Ibsen og Rode).

Lovforslaget gaar ud paa at bemyndige Undervisningsministeren til at bortforpagte eller eventuelt sælge det kongelige Teater. Saafremt interesserede Kredse eller Enkeltpersoner skulde ønske at overtage Teatret for at fortsætte Driften for egen Regning og Risiko, skal Teatret med Inventar og Brugsgenstande overlades vedkommende paa billige Vilkaar. Forpagtningsafgiften eller Renterne af Salgssummen anvendes til Universitetets Drift.

Ved Lovforslagets Fremsættelse udtalte Forslagsstillernes Ordfører, at det fremsattes »ikke alene af økonomiske Grunde for at spare Statskassen for det meningsløst store Under-skud, som denne Statsinstitution udviser, men af principielle og ikke mindst af kulturelle Grunde«, hvilket sidste han fremhævede, fordi »det fra Modstanderes Side utvivlsomt vil blive stemplet som et kulturfjendtligt Skridt. Det er nemlig endnu en stærkt udbredt Overtro, at Staten eller Politikerne egner sig til at være Kulturens Ledere og Formyndere. Efter Retsforbundets Opfattelse er hverken den kunstneriske Kultur eller det religiøse Livs Pleje nogen Statsopgave.«

Ved 1. Behandling udtalte Undervisningsministeren bl. a.:

»Jeg finder det ikke mærkeligt, at det foreliggende Lovforslag er fremkommet, og jeg tror, der er en meget betydelig Folkestemning bagved det. Jeg vil ikke dermed sige, at det vilde faa Flertal for sig ved en Folkeafstemning — det vilde det maaske ikke eller ikke endnu —, men jeg kan meget vel tænke mig, at Stillingen kan blive saaledes og maaske inden ret længe.« ... »Altsaa, den Tanke ... at man kunde sælge eller bortforpagte det kongelige Teater, er mig slet ikke fremmed og forekommer mig ikke saa fjernliggende, at man kan afvise den uden nærmere Drøftelse, og det er maaske netop ogsaa paa Tide at optage en saadan Drøftelse. Men saa snart denne Drøftelse skal begynde, melder der sig ganske vist mange Spørgsmaal, som man maa tage Stilling til, og af hvis Besvarelse ens Stilling til Hovedspørgsmaalet maaske kommer til at afhænge, og jeg finder det ikke heldigt, at Lovforslaget slet ikke indlader sig paa disse Spørgsmaal.« Ministeren omtalte derefter nærmere saadanne Spørgsmaal og nævnte bl. a., at det paa Grund af de betydelige Pensionsbeløb, der vilde blive Tale om, maaske nok vilde være klogest at regne med en Afviklingsudgift, i Tilfælde af Teatrets Salg, paa henvend en halv Snes Mill. Kr., hvori saa vilde fragaa Pensionsfonden, 4 300 000 Kr. Ministeren sluttede med at sige: »Jeg mener da i det hele, at Lovforslaget kan trænge til en grundig Udvalgsbehandling, hvis det skal ophøjes til Lov.

Men jeg mener ikke, at den Tanke, der ligger til Grund for Lovforslaget, uden videre kan afvises; vi kan, før vi venter det, af Forholdene blive nødt til at beskæftige os med den. Det kan i og for sig baade de, der synes om Tanken, og de, der ikke synes om Tanken.« I sit senere Foredrag udtalte Ministeren sig udførligt om Teatret og sine Planer med Hensyn til det. Venstres Ordfører, Søgaard, sluttede sig til Ministerens Udtalelser og endte med at udtale: »Jeg kan altsaa sige, at vi fra Venstres Side vil gaa ind i disse Forhandlinger ud fra den Opfattelse, at det kan ikke vedblive at gaa som hidtil. Befolkningen vil ikke vedblivende finde sig i den Anvendelse af et saa stort Beløb af Statens Midler, som her finder Sted. Det bliver saa Udvalgets Sag at finde Udveje. Jeg vil haabe, at der maa findes en Vej ud. Forholdene er i Virkeligheden efter min Opfattelse for Øjeblikket saadanne, at der skal findes en Udvej, hvorved vi kan aflaste Staten for disse alt for store, meningsløst store Tilskud til det kongelige Teater.« — Socialdemokraternes Ordfører, Chr. Hansen, udtalte, at han ikke kunde anbefale sit Parti at sælge Teatret, men at han var enig med Forslagsstillerne i, at der maa gøres en Forandring, enten sælge eller omordne Teatret. — De Konservatives Ordfører, J. Oskar Andersen, udtalte: »Jeg synes ikke, der er nogen Grund til at tage et Lovforslag, der er saa lidt bearbejdet, gennemtænkt og forsynet med Oplysninger om, hvordan det vil virke, alvorligt.« Endelig udtalte de Radikales Ordfører, Rode, der ligesom de andre Talere indgaaende beskæftigede sig med Teatrets Forhold, bl. a.: »Imidlertid maa jeg sige, at jeg for saa vidt har hilst dette Lovforslag, som jeg dog ikke kan give min Stemme, med en vis Glæde, som det sætter en Sag paa Spidsen og ligesom fremtvinger en Diskussion.«

C.

Andre Sager.

I. Beslutninger m. m.

1. Beslutning af Rigsdagen angaaende den af Statsrevisorerne afgivne Betænkning over Statsregnskabet for Finansaaret 1924—25. [C. Sp. 101 og 285].

Behandlet først i *Landstinget*. Udvalget (Brandes, Frandsen [Form.], Godskesen, H. P. Jensen og Stegger Nielsen) afgav Betænkning $\frac{3}{3}$ (B. Sp. 253). (Ordfører: Frandsen). 1. Beh. $\frac{16}{3}$ (L. Sp. 825). 2. (sidste) Beh. $\frac{18}{3}$ (L. Sp. 863).

Folketingets Udvalg (Valdemar Olsen, L. D. Rasmussen, Sneum, Elgaard [Skr.], N. P. Jensen [Form.], Olav Olsen, Mathilde Hauschultz, Ole Bjørn Kraft og Rode) afgav Betænkning $\frac{4}{5}$ (B. Sp. 1263). (Ordfører: N. P. Jensen). 1. Beh. $\frac{12}{5}$ (F. Sp. 5525). 2. (sidste) Beh. $\frac{17}{5}$ (F. Sp. 5566).

Begge Ting vedtog — efter Indstilling af paagældende Udvalg — følgende Beslutning: Statsregnskabet for Finansaaret 1924—25 godkendes.

2. Beslutning af Rigsdagen i Henhold til Lov Nr. 112 af 9. Marts 1917 om „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“ § 13. [C. Sp. 51 og 109].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $\frac{6}{10}$ (L. Sp. 8). Behandlingsmaaden $\frac{12}{10}$ (L. Sp. 42). Henvist til et Udvalg paa 7 Medlemmer (Ludvig Christensen, Godskesen [Form.],

N. K. Kristensen, Lewinsky, Nygart, Stensballe og Veistrup), der afgav Betænkning $^{10}/_{11}$ (B. Sp. 139). (Ordfører: Godskesen). 1. Beh. $^{18}/_{12}$ (L. Sp. 450). 2. (sidste) Beh. $^{21}/_{12}$ (L. Sp. 455).

Anmeldt i *Folketinget* $^{22}/_{12}$ (F. Sp. 1620). Behandlingsmaaden $^{22}/_{12}$ (F. Sp. 1655). Henvist til et Udvalg paa 9 Medlemmer (N. C. Christensen, Fr. Andersen [Kh.-Frb. ø. Stkr.], Aksel Jensen [Form.], Vanggaard [Skr.], Fuglsang, A. C. D. Petersen, C. J. F. Sven og Busk). Betænkning afgiven $^{4}/_{3}$ (B. Sp. 275). (Ordfører: Aksel Jensen). 1. Beh. $^{15}/_{3}$ (F. Sp. 3364). 2. (sidste) Beh. $^{17}/_{3}$ (F. Sp. 3520).

Ved Beslutningen godkendtes Hypotekbankens Regnskab for Tiden fra 1. April 1925 til 31. Marts 1926.

3. Beslutning om Godkendelse af Opgørelsen over de Beløb, som Københavns Frihavns=Aktieselskab i Aaret 1926 har anvendt til Anlæg i Frihavnen. (Ministeren for offentlige Arbejder). [A. Sp. 4579—C. Sp. 99 og 109].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $^{25}/_{2}$ (F. Sp. 2580). Behandlingsmaaden $^{26}/_{2}$ (F. Sp. 2675). 1. Beh. $^{15}/_{3}$ (F. Sp. 3364). 2. (sidste) Beh. $^{17}/_{3}$ (F. Sp. 3519).

Anmeldt i *Landstinget* $^{17}/_{3}$ (L. Sp. 858). Behandlingsmaaden $^{23}/_{3}$ (L. Sp. 878). 1. Beh. $^{24}/_{3}$ (L. Sp. 911). 2. (sidste) Beh. $^{29}/_{3}$ (L. Sp. 921).

Det Beløb, Beslutningen angaar, er 252 678 Kr. 95 Ø. (Til 1. Januar 1927 er der i alt anvendt 17 533 055 Kr. 59 Ø. til Anlæg i Frihavnen). Beslutningen vedtoges enstemmigt i begge Ting.

4. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Forligs- og Voldgiftstraktat mellem Danmark og Polen. (Udenrigsminister *Moltke*). [A. Sp. 3033—C. Sp. 15, 31].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $^{29}/_{10}$ (F. Sp. 1043). Behandlingsmaaden $^{3}/_{11}$ (F. Sp. 1094). 1. Beh. $^{5}/_{11}$ (F. Sp. 1217). 2. (sidste) Beh. $^{6}/_{11}$ (F. Sp. 1270).

Anmeldt i *Landstinget* $^{29}/_{10}$ (L. Sp. 249). 1. Beh. $^{6}/_{11}$ (L. Sp. 375). 2. (sidste) Beh. $^{9}/_{11}$ (L. Sp. 389, jfr. 378).

· Ved Beslutningen meddelte Rigsdagen sit Samtykke til en den 23. April 1926 med Polen afsluttet Traktat.

Den foreliggende Voldgiftstraktat og de øvrige samtidig afsluttede Traktater med Frankrig, Tyskland og England betegner en videre Udvikling af de ved Traktaterne med Sverige, Norge og Finland, som godkendtes i forrige Rigsdagssamling, indledede Bestræbelser fra dansk Side for Afslutning af moderne Voldgiftstraktater mellem Folkeforbundets Medlemmer paa Grundlag af de i Folkeforbundspagten indeholdte Grundsætninger. Stridigheder af enhver Art skal først gøres til Genstand for Forligsbehandling ved et staaende Forligsnævn og derefter om fornødent ved Voldgift.

Den foreliggende Traktat med Polen, med hvilket Land Danmark hidtil ikke har haft nogen Voldgiftstraktat, maa henregnes til den mest moderne Type, idet den ingen Undtagelse gør med Hensyn til, hvad der skal behandles paa denne Maade. Traktatens væsentligste Indhold er følgende:

Efter Art. 1. forpligter de kontraherende Parter sig til at gøre alle Stridigheder, der maatte opstaa mellem Danmark og Polen, og som ikke maatte kunne løses ad diplomatisk Vej inden en rimelig Tid, til Genstand for *Forligs- eller for Voldgiftsbehandling*.

Tvistigheder, for hvis Løsning en særlig Fremgangsmaade er foreskrevet ved andre mellem de kontraherende Parter bestaaende Overenskomster, skal behandles i Overensstemmelse med Forskrifterne i saadanne Overenskomster.

Art. 2 bestemmer, at hvis det drejer sig om en Tvistighed, hvis Genstand efter den ene af Parternes indre Lovgivning henhører under dette Lands egne Domstole, derunder indbefattet Forvaltningsdomstole, skal denne Tvistighed først underkastes en af de i denne Traktat foreskrevne Behandlingsmaader, naar der er afsagt en endelig Dom af vedkommende Domstolsmyndighed i det paagældende Land. Begæring om Forligsbehandling skal i dette Tilfælde fremsættes senest et Aar efter den endelige Doms Afsigelse.

Efter Art. 3 skal enhver Stridighed, som kan behandles paa den ovenfor angivne Maade, underkastes Forligsbehandling, medmindre Parterne bliver enige om umiddelbart at henvise den til Voldgift. I Tilfælde af, at den af det staaende

Forligsnævn udarbejdede Beretning ikke antages af begge Parter, skal Stridigheden underkastes Voldgift, hvis en af Parterne forlanger det.

Art. 4. I Løbet af seks Maaneder efter Udvekslingen af Ratifikationerne til denne Traktat opretter de kontraherende Parter *et staaende Forligsnævn* bestaaende af fem Medlemmer. Parterne udnævner hver to Medlemmer, af hvilke det ene kan vælges blandt deres egne Statsborgere. Det femte Medlem, som skal være Nævnets Formand, skal tilhøre en anden Nationalitet end de øvrige Nævnsmedlemmer. Dette sidste Medlem maa ikke have Bopæl paa de kontraherende Parters Omraade eller være i deres Tjeneste. Hvis Udnævnelsen af Formanden ikke har fundet Sted inden Forløbet af seks Maaneder eller, i Tilfælde af Formandsskifte, indenfor tre Maaneder at regne fra det Tidspunkt, da Stillingen blev ledig, skal i Mangel af anden Overenskomst Præsidenten for det svejtsiske Forbundsraad anmodes om at foretage det fornødne Valg.

Nævnets Medlemmer udnævnes efter Art. 5 for tre Aar; deres Bemyndigelse kan fornyes; dog skal paa Begæring af en af Parterne Formandens Hverv ophøre ved Udløbet af hans Funktionstid.

Art. 6 bestemmer, at Striden forelægges for Nævnet gennem en Anmodning rettet til dets Formand af begge Parter ifølge fælles Overenskomst eller i Mangel heraf af den ene eller den anden af Parterne.

Efter Art. 7 skal indenfor en Frist af femten Dage at regne fra den Dag, da en Uoverensstemmelse er forelagt Forligsnævnet, hver af Parterne ved Behandlingen af denne Uoverensstemmelse kunne erstatte et af de af den valgte Medlemmer med en Person, som har særlig Sagkundskab i det foreliggende Emne. Den anden Part skal i saa Fald have Ret til at foretage et tilsvarende Skridt indenfor en Frist af femten Dage at regne fra Dagen, paa hvilken Underretningen er naaet den.

Art. 8 fastsætter, at Forligsnævnet har til Opgave at klarlægge de Spørgsmaal, som er Genstand for Strid, i dette Øjemed at samle alle nyttige Oplysninger og at bestræbe sig for at forlige Parterne. Det kan, efter at have undersøgt Spørgsmaalet, overfor Parterne fremsætte de nærmere Vil-

kaar for en Ordning, som vilde forekomme det passende, og give dem en Frist til at udtale sig derom. Ved Afslutningen af sin Virksomhed affatter Nævnet en Protokol, der fastslaar, efter Omstændighederne enten at Parterne har truffet en Ordning og i saa Fald de nærmere Vilkaar for Ordningen, eller at Parterne ikke har kunnet forliges. En begrundet Udtalelse fra de Medlemmer, som er i Mindretal, skal optages i Protokollen. Nævnets Arbejde skal være afsluttet indenfor en Frist af seks Maaneder at regne fra den Dag, da det første Nævnsmøde fandt Sted. Parterne kan ved fælles Overenskomst forlænge eller forkorte denne Frist. — Nævnets Protokol skal hverken med Hensyn til Fremstillingen af de faktiske Forhold eller med Hensyn til de retlige Betragtninger have Karakteren af en Voldgiftskendelse.

Forhandlingerne for Forligsnævnet skal efter Art. 9 være kontradiktoriske. Nævnet træffer selv Bestemmelse om den Behandlingsmaade, der skal anvendes, idet det, saafremt anden Beslutning ikke træffes enstemmigt, tager Hensyn til de Forskrifter, som indeholdes i den III. Afdeling i Haagerkonventionen af 18. Oktober 1907 om fredelig Bilæggelse af mellempfolkelige Tvistigheder.

Forligsnævnet er efter Art. 10 kun beslutningsdygtigt, naar alle dets Medlemmer er til Stede efter behørig Indkaldelse. Hvor ikke andet er bestemt i denne Traktat, træffes Nævnets Beslutninger med Stemme flerhed. Hvert Medlem har en Stemme, saaledes at Formandens Stemme er afgørende i Tilfælde af Stemmelighed.

Art. 11 bestemmer, at Nævnet sammentræder i Mangel af anden Overenskomst mellem Parterne paa det Sted, som bestemmes af dets Formand; dette Sted skal være beliggende udenfor Parternes Omraader.

Forligsnævnets Virksomhed kan efter Art. 12 kun gøres offentlig bekendt, saafremt Nævnet træffer Beslutning herom enstemmigt og med Parternes Samtykke.

Art. 13 siger, at Parterne møder for Forligsnævnet ved Forhandlere, der har til Opgave at tjene som Mellemed mellem dem og Nævnet; de kan endvidere lade sig bistaa af Raadgivere og sagkyndige, som udnævnes af dem. Nævnet har Ret til at kræve mundtlige Fremstillinger af Forhandlerne, Raadgiverne og de sagkyndige fra de to Parter saavel

som Meddelelse fra vedkommende Regerings Side af Erklæringer fra enhver Person, hvis Vidneudsagn efter dets Skøn vil være af Betydning.

Voldgiftsbehandlingen omhandles i Traktatens II. Del, og i Art. 15 fastsættes først, at naar en Tvistighed i Henhold til Bestemmelserne i Art. 1 eller 3 henvises til Voldgift, skal Voldgiftsdomstolen oprettes efter Overenskomst mellem Parterne. Er Voldgiftsdomstolen ikke blevet sammensat ved Overenskomst mellem Parterne inden Udløbet af en Frist af tre Maaneder at regne fra den Dag, da den ene af Parterne har tilstillet den anden Begæringen om Voldgift, skal følgende Fremgangsmaade iagttages: Hver Part udnævner to Dommere, af hvilke den ene udvælges af Fortegnelsen over Medlemmerne af den permanente Voldgiftsdomstol, men ikke maa være nogen af dens egne Statsborgere. De saaledes udpegede Dommere vælger i Forening Domstolens Formand. I Tilfælde af Stemmelighed skal Præsidenten for det svejtsiske Forbundsraad anmodes om at foretage det fornødne Valg.

De kontraherende Parter forpligter sig efter Art. 16 til i Tilfælde af en Voldgiftssag imellem dem, indenfor en Frist af tre Maaneder at regne fra den Dag, da den ene af Parterne har tilstillet den anden Begæring om Voldgift, at afslutte en særlig *Voldgiftsaftale* angaaende Tvistighedens Genstand og Fremgangsmaaden ved Voldgiftsbehandlingen. Hvis denne Voldgiftsaftale ikke kan blive afsluttet indenfor den foreskrevne Frist, skal den tvungent fastsættes i Overensstemmelse med den Fremgangsmaade, der er foreskrevet i IV. Afdeling i Haagerkonventionen af 18. Oktober 1907 om fredelig Bilæggelse af mellemfolkelige Tvistigheder, som i dette Tilfælde kommer til Anvendelse paa Henvisningen til Voldgift, hvilket vil sige, at den fastsættes af den permanente Voldgiftsret i Haag. Polen har ønsket denne indsat i Stedet for den nye ved Forbundspagten oprettede, faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje, til hvilken Parterne i øvrigt kan henskyde Voldgiftsafgørelsen.

Art. 17 fastsætter, at Voldgiftskendelsen er bindende og skal efterkommes af Parterne paa Tro og Love. Hvis Kendelsen imidlertid fastslaar, at en Afgørelse af en Domstol eller enhver anden Myndighed hørende under en af de kontra-

herende Parter helt eller delvis er i Strid med Folkeretten, og kan ifølge denne Parts Forfatning Følgerne af den paa-gældende Afgørelse ikke eller kun ufuldkomment afbødes ad administrativ Vej, skal der tilkendes den forurettede Part en passende Godtgørelse paa anden Maade.

Endelig indeholder Traktaten nogle almindelige Bestemmelser om Vederlag til Forligsnævnets og Voldgiftsdomstolens Medlemmer, hvilket fastsættes af Parterne.

Hver Part afholder sine egne Omkostninger og en lige Del af Nævnets og Domstolens fælles Omkostninger.

Uoverensstemmelser, som maatte opstaa med Hensyn til Fortolkningen eller Udførelsen af denne Traktats Bestemmelser, skal ved en simpel Anmodning direkte henvises til Afgørelse af den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje.

Traktaten skal ratificeres. Ratifikationsinstrumenterne skal udveksles i Warschau saa snart som muligt. Traktaten træder i Kraft paa den 30. Dag efter Udvekslingen af Ratifikationerne og har en Gyldighed af tre Aar. Saafremt den ikke er opsagt seks Maaneder før Udløbet af denne Tidsfrist, forbliver den i Kraft for et nyt Tidsrum af tre Aar og saaledes fremdeles.

5. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Voldgiftstraktat mellem Danmark og Frankrig. (Udenrigsminister *Moltke*). [A. Sp. 2973—C. Sp. 21,33].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $2^{9/10}$ (F. Sp. 1043). Behandlingsmaaden $3/11$ (F. Sp. 1094). 1. Beh. $5/11$ (F. Sp. 1233, jfr. 1217). 2. (sidste) Beh. $6/11$ (F. Sp. 1272).

Anmeldt i *Landstinget* $2^{9/10}$ (L. Sp. 249). Behandlingsmaaden $6/11$ (L. Sp. 375). 1. Beh. $9/11$ (L. Sp. 389, jfr. 378). 2. (sidste) Beh. $10/11$ (L. Sp. 392).

Ved Beslutningen meddelte Rigsdagen sit Samtykke til en med Frankrig den 5. Juli 1926 afsluttet Traktat.

Den foreliggende dansk-franske Voldgiftstraktat omfatter, ligesom den foran gengivne Traktat med Polen, alle Stridigheder og Tvistigheder, af hvilken Art de maatte være, og foreskriver i alle Tilfælde en bindende Løsning ad retlig Vej. Den er saaledes Udtryk for den mest vidtgaaende Type af moderne Voldgiftstraktater og betegner et meget stort Fremskridt sammenlignet med den nugældende dansk-

franske Voldgiftstraktat af 9. August 1911, som kun omfattede Tvistigheder af juridisk Natur og selv i saadanne som Hovedregel gjorde det til en Betingelse for Voldgiftsforpligtelsen, at de ikke berørte de kontraherende Staters Livsinteresser, Uafhængighed eller Ære og ikke vedrørte andre Magters Interesser.

Indholdet af denne Traktat er i det væsentlige overensstemmende med den foran under Nr. 4 gengivne Traktat med Polen og fastsætter navnlig ligesom denne, at Sagerne først skal gøres til Genstand for Forligsforhandling for et staaende Forligsnævn og derefter, hvis Forlig ikke opnaas, ved Voldgift. Der er dog enkelte Afvigelser, som her skal nævnes:

Forligsnævnet sammensættes efter Art. 5 i nærværende Traktat af fem Medlemmer, der udpeges paa følgende Maade: Parterne udnævner hver et Nævnsmedlem, som vælges blandt deres egne Undersaatter, og udpeger efter fælles Overenskomst de tre andre Nævnsmedlemmer blandt Borgere i andre Stater; disse tre Nævnsmedlemmer skal være af forskellig Nationalitet, og iblandt dem udpeger de kontraherende Parter Nævnets Formand.

Nævnet skal oprettes indenfor tre Maaneder efter, at denne Konvention træder i Kraft. Hvis Udnævnelsen af de Nævnsmedlemmer, der skal udpeges i Fællesskab, ikke finder Sted indenfor dette Tidsrum eller, i Tilfælde af Afløsning, indenfor tre Maaneder efter, at Stillingen er blevet ledig, skal, i Mangel af anden Overenskomst, Dronningen af Nederlandene anmodes om at foretage de nødvendige Udnævnelser. — Reglerne om Forhandlingen for Nævnet og dets Behandling af Sagen stemmer med de i den polske Traktat indeholdte.

Hvad angaar Voldgiftsbehandlingen, opstiller den franske Traktat en anden Regel end den polske, idet dens Art. 17 lyder saaledes:

»Saafremt et Forlig for det staaende Forligsnævn ikke kan tilvejebringes, skal Uoverensstemmelsen ved fælles Overenskomst gennem en særlig Voldgiftsaftale henskydes til Afgørelse enten af den faste Domstol for mellempfolkelig Retspleje i Overensstemmelse med de Bestemmelser og den Behandlingsmaade, som er foreskrevet i dens Statut, eller af en Voldgiftsret i Overensstemmelse med de Bestemmelser

og den Behandlingsmaade, som er foreskrevet i Haagerkonventionen af 18. Oktober 1907 om fredelig Bilæggelse af mellemfolkelige Stridigheder.

Kan en Overenskomst mellem Parterne vedrørende Voldgiftsaftalen ikke tilvejebringes, skal enhver af dem efter et forudgaaende Varsel af en Maaned have Ret til direkte gennem en Anmodning at forelægge Uoverensstemmelsen for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje.«

Nærværende Traktat indeholder derhos en »Almindelig Bestemmelse« saalydende:

»I alle Tilfælde og navnlig, hvis det Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket Parterne er af forskellig Mening, fremkommer som Følge af Handlinger, som allerede er foretaget, eller som er i Færd med at blive foretaget, skal Forligsnævnet eller, hvis Spørgsmaalet ikke mere foreligger for samme, Voldgiftsretten eller den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje i Overensstemmelse med Art. 41 i dens Statut, om fornødent og indenfor den kortest mulige Frist, angive de foreløbige Forholdsregler, som bør tages. Enhver af de høje kontraherende Parter forpligter sig til at rette sig derefter og afholde sig fra enhver Foranstaltning, som kunde have en foregribende Virkning med Hensyn til Udførelsen af Afgørelsen eller af den Ordning, som kan blive foreslaaet af Forligsnævnet, og i Almindelighed til ikke at foretage nogen Handling, af hvad Art det maatte være, som kunde være egnet til at skærpe eller udvide Striden.«

Traktaten er anvendelig mellem Parterne, selv om andre Magter ligeledes maatte være interesseret i Tvistigheden, og skal gælde for ti Aar, saaledes at den, hvis den ikke opsiges seks Maaneder før Udløbet af denne Frist, anses for fornyet for et Tidsrum af fem Aar og saaledes videre.

6. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en dansk=tysk Voldgifts= og Forligstraktat. (Udenrigsminister *Moltke*). [A. Sp. 2997—C. Sp. 17, 31].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $2^9/_{10}$ (F. Sp. 1043). Behandlingsmaaden $3/_{11}$ (F. Sp. 1094). 1. Beh. $5/_{11}$ (F. Sp. 1232, jfr. 1217). 2. (sidste) Beh. $6/_{11}$ (F. Sp. 1271).

Anmeldt i *Landstinget* 2°/₁₀ (L. Sp. 249). Behandlingsmaaden 6°/₁₁ (L. Sp. 375). 1. Beh. 9°/₁₁ (L. Sp. 378). 2. (sidste) Beh. 10°/₁₁ (L. Sp. 391).

Ved Beslutningen meddelte Rigsdagen Samtykke til en med Tyskland den 2. Juni 1926 afsluttet Traktat.

Voldgiftstraktaten mellem Danmark og Tyskland omfatter Tvistigheder af hvilken som helst Art, der maatte opstaa mellem de to Lande, dog at Tvistigheder, om hvis Løsning der allerede ved andre Traktater er aftalt en særlig Fremgangsmaade, behandles i Overensstemmelse med saadanne Traktater; Bestemmelser af denne Art findes f. Eks. i den internationale Konvention om Godsbefordring paa Jernbanerne og i den internationale Radiotelegrafkonvention.

Traktaten følger det samme System som de Voldgiftstraktater, Tyskland i den nyeste Tid har afsluttet med forskellige Lande, særlig den tysk-hollandske Traktat. Medens den vel ikke er af en helt saa vidtgaende Karakter som de mellem Danmark og de nordiske Lande afsluttede Voldgiftsoverenskomster, er den dog af en langt mere fremskredne Type end de andre Voldgiftstraktater, som Tyskland tidligere havde afsluttet i Aarene efter Verdenskrigen, og som endnu undtog Spørgsmaal vedrørende Uafhængighed, territorial Integritet, vitale Interesser eller overhovedet Spørgsmaal af overvejende politisk Betydning fra Voldgiftsforpligtelsen. Lignende Begrænsninger findes ikke i denne Traktat. Den har taget Hensyn til den Udvikling, som har fundet Sted ved de i Locarno undertegnede Voldgiftstraktater, saaledes at der — naar Tvistigheden drejer sig om en Ret — overhovedet ikke mere gøres nogen Undtagelse fra den i Traktaten fastslaaede Forpligtelse til at lade den afgøre paa bindende Maade ved Voldgift. Kun hvis Tvisten slet ikke drejer sig om nogen paastaet Ret for et af Landene, men f. Eks. om en ren Interessekonflikt, hvor Parterne indrømmer, at der ikke er Spørgsmaal om Ret og Uret, gaar Forpligtelsen alene ud paa en uforbindtlig forligsmæssig Forhandling, og selv i dette Tilfælde er det i en til Traktaten hørende Noteveksling foreskrevet, at Spørgsmaalet, efter at Tyskland er blevet Medlem af Folkeforbundet, af hver Part kan forelægges for Forbundsraadet til Behandling og Afgørelse med Virkning efter Forbundspagtens Art. 15.

Det væsentligste Indhold af Traktaten, der afviger meget fra Traktaterne med Polen og Frankrig, er følgende:

Ved Art. 1 forpligter de kontraherende Parter sig til at undergive alle Tvistigheder af hvilken som helst Art, der

maatte opstaa mellem Danmark og Tyskland og ikke indenfor en passende Frist kan løses ad diplomatisk Vej, og som ikke med begge Parter Samtykke bliver forelagt for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje, enten en *Voldgiftsbehandling* eller en *Forligsbehandling*.

Twistigheder, med Hensyn til hvis Løsning Parterne ved andre mellem dem bestaaende Aftaler er bundet til en særlig Fremgangsmaade, skal behandles i Overensstemmelse med saadanne Aftaler.

Art. 2 bestemmer, at *Voldgiftsbehandling* undergives paa Forlangende af en af Parterne de Twistigheder, ved hvilke Parterne indbyrdes er i Tvist om en Ret, navnlig de Twistigheder, der angaar:

- for det første: Bestaaen, Fortolkning og Anvendelse af en mellem de to Parter afsluttet statlig Overenskomst;
- for det andet: et hvilket som helst Spørgsmaal vedrørende mellemfolkelig Ret;
- for det tredie: Tilstedeværelsen af en Kendsgerning, der, saafremt den godtgøres, udgør en Krænkelse af en mellemfolkelig Forpligtelse;
- for det fjerde: Omfanget og Arten af Godtgørelsen i Tilfælde af en saadan Krænkelse.

Bestaar der mellem Parterne Meningsforskelle om, hvorvidt en Twistighed hører til de ovenfor betegnede Arter, afgøres dette foreløbige Spørgsmaal ved Voldgiftsbehandling.

Efter Art. 3 kan ved Spørgsmaal, der ifølge Landets Love i den Stat, mod hvilken et Krav fremsættes, skal afgøres af de dømmende Myndigheder, derunder indbefattet Forvaltningsretter, denne Stat forlange, at Twistighederne først underkastes Voldgiftsbehandling, efter at der er blevet fældet en endelig Afgørelse ved Domstolsbehandling, samt at Paakaldelse af Voldgiftsretten finder Sted senest seks Maaneder efter denne Afgørelse. Dette gælder ikke, naar det drejer sig om et Tilfælde af Retsnægtelse, og de i Lovgivningen forudsete Ankemyndigheder har været paakaldt. Opstaar der mellem Parterne en Meningsforskel om Anvendelsen af foranstaaende Bestemmelse, træffes Afgørelse herom ved Voldgiftsbehandling.

Art. 4. Voldgiftsretten lægger til Grund for sine Afgørelser:

- for det første: de mellem Parterne gældende Overenskomster af almindelig eller særlig Art og de Retsregler, der fremgaar deraf;
- for det andet: den mellemfolkelige Sædvaneret som Udtryk for en almindelig, som Ret anerkendt Praksis;
- for det tredje: de almindelige, af Kulturstaterne anerkendte Retsgrundsætninger;
- for det fjerde: Resultaterne af anerkendt Teori og Domspraksis som Hjælpemiddel for Fastsættelsen af Retsnormerne.

Med begge Parters Samtykke kan Voldgiftsretten træffe sin Afgørelse efter billigt Skøn i Stedet for at støtte den paa Retsgrundsætninger.

Art. 5 fastsætter, at saafremt ikke Parterne i det enkelte Tilfælde træffer anden Aftale, nedsættes Voldgiftsretten paa følgende Maade:

Dommerne vælges paa Grundlag af Fortegnelsen over Medlemmerne af den staaende Voldgiftsret i Haag. Hver Part udnævner to Voldgiftsdommere, hvoraf kun den ene maa være dens egen Statsborger. I Fællesskab udnævner Parterne den femte Dommer, der tillige er Voldgiftsrettens Formand. Formanden skal have en anden Nationalitet end de andre Voldgiftsdommere. Han maa ikke have sin Bopæl paa Parternes Omraade og ikke staa eller have staaet i deres Tjeneste.

Valget af Dommerne finder som Regel Sted paa ny for hvert enkelt Stridstilfælde.

Efter Art. 6 vil Parterne i hvert enkelt Tilfælde fastsætte en særlig *Voldgiftsordning*. Deri bestemmes Stridsgenstanden, de eventuelle særlige Beføjelser for Retten, dennes Sammensætning og Sæde, Størrelsen af det Beløb, som hver af Parterne skal deponere som Forskud paa Omkostningerne, de Regler, der skal iagttages med Hensyn til Procedures Form og Frister, samt de i øvrigt nødvendige Enkeltheder. Meningsforskelle om Bestemmelserne i Voldgiftsordningen skal, med Forbehold af Forskriften i Art. 7, afgøres af Voldgiftsretten.

Efter Art. 7 kan hver Part, saafremt der ikke inden seks Maaneder efter, at en af Parterne overfor den anden har

fremSAT Begæring om voldgiftsmæssig Bilæggelse af en Tvistighed, kommer en Voldgiftsordning i Stand mellem dem, paakalde det nedenfor omhandlede staaende Forligsnævns Bistand til Fastsættelse af Voldgiftsordningen. Dette skal inden to Maaneder efter Paakaldelsen fastsætte Voldgiftsordningen, hvorved Stridsgegenstanden udfindes paa Grundlag af Parternes Paastande.

Samme Fremgangsmaade kommer til Anvendelse, saafremt en af Parterne ikke har udpeget de Dommere, som det paahviler den at udpege, eller saafremt Parterne ikke er enige med Hensyn til Udnævnelser af Formanden.

Forligsnævnet er endvidere beføjet til, indtil Voldgiftsretten er nedsat, at træffe Afgørelse af enhver anden Tvistighed, der har Hensyn til Voldgiftsordningen.

Voldgiftsretten træffer efter Art. 8 sine Afgørelser med simpel Stemmeferlighed. Den afvigende Mening hos et Medlem, der er forblevet i Mindretal, skal efter dets Begæring fastslaaes.

Art. 9 bestemmer, at Voldgiftsavgørelsen skal indeholde Angivelse af Maaden for dens Udførelse, særlig af de Frister, som derved skal iagttages.

Saafremt det i en Voldgiftsavgørelse fastslaaes, at en af en Domstol eller en anden Myndighed i en af Staterne truffen Afgørelse eller Foranstaltning helt eller delvis er i Strid med Folkeretten, og saafremt efter den paagældende Parts Forfatning Følgerne af Afgørelsen eller Foranstaltningen ikke eller ikke fuldstændigt kan fjernes ad Forvaltningsvejen, skal der ved Voldgiftsavgørelsen paa anden Maade tilkendes den krænkede Part en passende Godtgørelse.

Med Forbehold af anden Aftale i Voldgiftsordningen kan efter Art. 10 enhver af Parterne overfor den Voldgiftsret, som har afsagt Kendelsen, fremsætte Anmodning om Revision af denne. Anmodningen kan kun begrundes med Fremkomsten af en Kendsgerning, som vilde have været egnet til at udøve en afgørende Indflydelse paa Kendelsen, og som ved Afslutningen af Forhandlingen var ubekendt saavel for Voldgiftsretten selv som for den Part, der har anmodet om Revision, uden dens egen Skyld. Paa Forlangende af en af Parterne skal Voldgiftsretten først træffe Afgørelse om, hvorvidt disse Forudsætninger for Revision af Voldgiftskendelsen er opfyldt.

Efter Art. 11 skal alle Tvistigheder, der maatte opstaa mellem Parterne angaaende Fortolkning og Gennemførelse af Voldgiftsavgørelsen, med Forbehold af anden Aftale afgøres af den Voldgiftsret, der har afsagt Kendelsen.

Med Hensyn til Tvistigheder, der ikke ifølge de foranstaaende Artikler i denne Traktat er underkastet Voldgiftsbehandling, og som ikke med begge Parter Samtykke bliver ordnet ad fredelig Vej paa anden Maade, bestemmer Art. 12, at de skal paa Forlangende af en af Parterne undergives *Forligsbehandling*.

Paastaar den anden Part, at den til Forligsbehandling forelagte Tvist skal afgøres af den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje, Voldgiftsretten eller ved en særlig Behandling ifølge Art. 1, 2. Stykke, træffes Afgørelsen af dette foreløbige Spørgsmaal af det Organ, hvis Kompetence gøres gældende.

Parternes Regeringer kan ved fælles Aftale henskyde en Tvistighed, for hvilken ifølge nærværende Traktat den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje eller en Voldgiftsret kan paakaldes, til Forligsbehandling enten definitivt eller under Forbehold af senere Paakaldelse af den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje eller en Voldgiftsret.

I Artiklerne 13—18 indeholdes Reglerne om *det staaende Forligsnævn*, for hvilket Forligsbehandlingen foregaar. De stemmer i det væsentlige med de i Traktaten med Polen foran gængivne. Nævnets Beretning og Forslag er ikke bindende for Parterne; dog kan det henstilles til disse indenfor en nærmere fastsat Frist at erklære, om de antager Nævnets Forslag eller ej. Ifølge den til Traktaten hørende Noteveksling kan hver af Parterne dog nu, efter at Tyskland er blevet Medlem af Folkeforbundet, forelægge Spørgsmaalet for Forbundsraadet til Afgørelse i Medfør af Forbunds-pagtens Art. 15, dersom de ikke er kommet til Enighed inden Udløbet af en Maaned efter Afslutningen af Nævnets Arbejder.

I Art. 19 fastslaas, at den ved Voldgiftsbehandling afsagte Kendelse skal af Parterne opfyldes paa Tro og Love.

Traktaten gælder for et Tidsrum af ti Aar. Saafremt den ikke opsiges seks Maaneder inden Udløbet af dette Tidsrum, forbliver den i Kraft for yderligere fem Aar. Det samme

gælder, saafremt Traktaten ikke opsiges med den angivne Frist, ogsaa senere hen.

I den til Traktaten knyttede Slutningsprotokol og Noteveksling bestemmes først i 1.—3.:

1. De kontraherende Parter gaar ud fra den Opfattelse, at de enkelte Bestemmelser i Traktaten i Tvivlstilfælde skal fortolkes til Gunst for Anvendelsen af Grundsætningen om voldgiftsmæssig Afgørelse af Tvistigheder.

2. De kontraherende Parter erklærer, at Traktaten ogsaa skal finde Anvendelse i Tilfælde af, at en Tvistighed har sin Oprindelse i Begivenheder, der er indtruffet i Tiden forinden dens Afsluttelse. Undtagne herfra er dog Tvistigheder angaaende Erstatningskrav, der afledes fra Krigshandlinger, som er foretagne under Verdenskrigen.

3. Den Kendsgerning, at tredie Stater er delagtige i en Tvistighed, udelukker ikke Traktatens Anvendelse. De kontraherende Parter vil i givet Tilfælde virke for at foranledige, at de paagældende tredie Stater slutter sig til Voldgifts- eller Forligsbehandlingen. For dette Tilfælde forbeholdes det de to Regeringer at træffe indbyrdes Aftale om en særlig Sammensætning af Voldgiftsretten eller det staaende Forligsnævn. Saafremt der ikke kan tilvejebringes Forstaaelse med de paagældende tredie Stater om deres Tilslutning indenfor en passende Frist, gennemføres Behandlingen mellem de kontraherende Parter med Virkning kun for disse paa den i Traktaten foreskrevne Maade.

I 4. Stykke fastsættes, at for det Tilfælde, at Tyskland tiltræder den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje i Haag eller bliver Medlem af Folkenes Forbund, hvilket jo nu er sket, skal Retstvistigheder, ved hvilke Parterne ikke har kunnet enes om, hvorvidt disse Tvistigheder skal forelægges for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje eller en Voldgiftsret, efter Anmodning af en af Parterne umiddelbart kunne indbringes for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje en Maaned efter Meddelelse herom til den anden Part. Det samme gælder, saafremt en almindelig Voldgiftstraktat, der indeholder en tilsvarende Bestemmelse, skulde træde i Kraft mellem Tyskland og en tredie Stat.

7. Rigsdagsbeslutning angaaende Fornyelse af den dansk-britiske Voldgiftskonvention. (Udenrigsminister *Moltke*). [A. Sp. 2965—C. Sp. 19, 33].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt den $29/10$ (F. Sp. 1043). Behandlingsmaaden $3/11$ (F. Sp. 1094). 1. Beh. $5/11$ (F. Sp. 1232, jfr. 1217). 2. (sidste) Beh. $6/11$ (F. Sp. 1271).

Anmeldt i *Landstinget* $29/10$ (L. Sp. 249). Behandlingsmaaden $6/11$ (L. Sp. 375). 1. Beh. $9/11$ (L. Sp. 389, jfr. 378). 2. (sidste) Beh. $10/11$ (L. Sp. 392).

Ved Beslutningen godkender Rigsdagen den af Regeringen med den britiske Regering den 4. Juni 1926 afsluttede Konvention.

Ved denne fornyes for en yderligere Periode paa 5 Aar fra den 4. Maj 1926 at regne den i London den 25. Oktober 1905 undertegnede Konvention angaaende Afgørelse ved Voldgift af visse Klasser af Spørgsmaal, som maatte opstaa mellem de to Regeringer, dog med en enkelt Modernisering, idet det bestemmes, at i Stedet for Henvisning til den permanente Voldgiftsdomstol som foreskrevet i Art. 1 og 2 i Konventionen af 25. Oktober 1905 skal Henvisningen i ethvert forekommende Tilfælde ske til den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje i Overensstemmelse med den Fremgangsmaade, der er bestemt i denne Domstols Statut og i det i Henhold dertil fastsatte Reglement for Domstolen.

Konventionen af 1905, hvis Gyldighed udløb 4. Maj 1926, indeholder følgende Bestemmelser:

»Art. 1. Tvistigheder, der maatte opstaa af retslig Natur eller angaaende Fortolkning af de mellem de høje kontraherende Parter bestaaende Traktater, og som det ikke maatte have været muligt at ordne ad diplomatisk Vej, skulle henvises til den permanente Voldgiftsdomstol, oprettet i Haag ved Konventionen af 29. Juli 1899, dog under den Forudsætning, at de ikke berøre de to kontraherende Staters Livsinteresser, Uafhængighed eller Ære og ikke vedrøre andre Magters Interesser.

Art. 2. I hvert enkelt Tilfælde skulle de høje kontraherende Parter, før de henvende sig til den permanente Voldgiftsdomstol, afslutte en særlig Overenskomst, der klart bestemmer Stridens Genstand, Omfanget af Voldgiftsmændenes Myndighed og de Frister, der ville være at fastsætte for Voldgiftsrettens Sammentræden og Procedures forskellige Trin.«

Udenrigsministeren udtalte, at Regeringen benyttede Lejligheden til at meddele den britiske Regering, at man fra dansk Side vilde sætte overordentlig Pris paa, om Konventionen ogsaa paa andre Punkter end det ovenfor omtalte kunde blive ændret i Overensstemmelse med mere moderne Principper. Forhandlingerne herom kan ikke betegnes som endeligt afsluttet.

8. Rigsdagsbeslutning angaaende Danmarks Ratifikation af den internationale Overenskomst angaaende Slaveri. (Udenrigsminister *Moltesen*). [A. Sp. 4877—C. Sp. 107, 203].

Behandlet først i *Landstinget*. Anmeldt $\frac{9}{3}$ (L. Sp. 770). Behandlingsmaaden $\frac{11}{3}$ (L. Sp. 794). 1. Beh. $\frac{23}{3}$ (L. Sp. 878). 2. (sidste) Beh. $\frac{24}{3}$ (L. Sp. 910).

Anmeldt i *Folketinget* $\frac{9}{3}$ (F. Sp. 3093). Behandlingsmaaden $\frac{29}{3}$ (F. Sp. 3923). 1. Beh. $\frac{20}{4}$ (F. Sp. 4693). 2. (sidste) Beh. $\frac{27}{4}$ (F. Sp. 5116).

Ved Beslutningen meddeler Rigsdagen sit Samtykke til den af Regeringen den 25. September 1926 i Genève undertegnede internationale Overenskomst angaaende Slaveri.

For at efterkomme Bestemmelserne i den i St. Germain-en-Laye den 10. September 1919 mellem forskellige Stater afsluttede Overenskomst, som gik ud paa at revidere de tidligere Overenskomster angaaende Slaveri og lignende Forhold, vedtog Folkeforbundets 6. Forsamling den 26. September 1925 et Forslag til en international Overenskomst angaaende Slaveri og Slavehandel. Dette Forslag blev af Folkeforbundsraadet sendt til alle Staters Erklæring, ogsaa til de Stater, der ikke er Medlemmer af Folkenes Forbund, og derefter forhandlet i Folkeforbundets sidste Forsamling i September Maaned 1926, og man vedtog da et Forslag, der principielt var af lignende Art som det, den tidligere Forsamlings 6. Udvalg havde vedtaget, og som Danmark havde godkendt. Overenskomsten, der har til Formaal at fortsætte de Bestræbelser for Afskaffelse af Slaveri og Slavehandel, som Llev paabegyndt ved Berliner-Generalakten af 1885, Brysseler-Generalakten og Deklarationen af 1890, er derefter blevet undertegnet af Kammerherre Zahle paa Danmarks Vegne den 25. September 1926, og skønt Slaverispørgsmaalet ikke direkte berører danske Interesser, har Regeringen dog under Hensyn til den Stilling, Danmark

altid hidtil har indtaget overfor dette Spørgsmaal, som endnu mange Steder spiller en langt større Rolle end almindeligt antaget, ikke ment, at man fra dansk Side burde holde sig tilbage fra at deltage i det humane internationale Arbejde, som Overenskomsten er et Udtryk for.

9. Rigsdagsbeslutning om Afslutning af en Traktat vedrørende Forligsbehandling, retlig Afgørelse og Voldgift mellem Danmark og Belgien. (Udenrigsminister *Moltesen*). [A. Sp. 6037—C. Sp. 303, 763].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5408). Behandlingsmaaden $\frac{10}{5}$ (F. Sp. 5411). 1. Beh. $\frac{20}{5}$ (F. Sp. 5765). 2. (sidste) Beh. $\frac{24}{5}$ (F. Sp. 5798).

Anmeldt i *Landstinget* $\frac{24}{5}$ (L. Sp. 1523). Behandlingsmaaden $\frac{24}{5}$ (L. Sp. 1524). 1. Beh. $\frac{25}{5}$ (L. Sp. 1567). 2. (sidste) Beh. $\frac{30}{5}$ (L. Sp. 1614).

Den foreliggende Traktat af 3. Marts 1927, til hvilken Rigsdagen ved Beslutningen meddeler sit Samtykke, betegner et meget stort Fremskridt sammenlignet med den nugældende dansk-belgiske Voldgiftskonvention af 26. April 1905 (Lovtidende A. 1906 Side 527), som kun omfattede Tvistigheder angaaende Anvendelse eller Fortolkning af Overenskomster mellem Parterne, idet det derhos var en Betingelse for Voldgiftsforpligtelsen, at de ikke berørte de kontraherende Staters Livsinteresser eller Uafhængighed, samt endvidere Tvistigheder angaaende visse Fordringer paa Penge.

Den nu afsluttede Traktat følger i Hovedsagen de samme Linier, der ligger til Grund for de mellem Danmark og de nordiske Lande afsluttede Forligs- og Voldgiftstraktater, og hjemler en Pligt til Løsning ad fredelig Vej af alle Tvistigheder, der maatte opstaa mellem de to Lande, enten gennem retlig Afgørelse eller gennem Behandling for et staaende Forligsnævn.

Ifølge Traktatens Art. 3 bestaar dette Forligsnævn af 5 Medlemmer. Hver Part udnævner et Nævnsmedlem blandt sine egne Statsborgere og udpeger efter fælles Overenskomst de tre andre Nævnsmedlemmer, der skal være af forskellig Nationalitet, blandt Borgerne i andre Stater. Hvis Udnævnelsen af disse tre Medlemmer ikke finder Sted rettidig, skal ifølge Art. 4 Formanden for den faste Domstol

for mellemfolkelig Retspleje anmodes om at foretage de nødvendige Udnævnelser.

De nærmere Regler om Stridens Forelæggelse for Nævnet og dens Behandling findes i Art. 5—14 og stemmer i det hele med de i andre af Danmarks nyeste Traktater vedrørende Forligsnævn indeholdte Bestemmelser.

Hvis et Forlig ikke kan tilvejebringes for det staaende Forligsnævn, skal ifølge Art. 15 alle Tvistigheder, ved hvilke Parterne er uenige *om en Ret*, gennem en særlig Voldgiftsaftale forelægges den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje i Overensstemmelse med de i dennes Statut foreskrevne Bestemmelser. Kan imidlertid en saadan Overenskomst ikke tilvejebringes, skal ifølge Artiklens 2. Stykke enhver af Parterne efter et forudgaaende Varsel af 1 Maaned have Ret til direkte gennem en Anmodning at forelægge Tvistigheden for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje.

Alle andre (politiske) Tvistigheder skal derimod — medmindre der foreligger en særlig Overenskomst mellem Parterne — forelægges for en Voldgiftsret, der nedsættes i Overensstemmelse med Haager-Konventionen af 18. Oktober 1907 (Lovtidende 1910 Side 77). Retten, der i den Udstrækning, hvori det er muligt, skal anvende den i nævnte Konventions Afdeling 2, Kapitel 3 foreskrevne Fremgangsmaade, vil have at træffe sin Afgørelse »ex æquo et bono«.

Traktaten, der ligeledes omfatter Kongokolonien, er afsluttet for et Tidsrum af 10 Aar, saaledes at den, hvis den ikke opsiges 6 Maaneder før Udløbet af denne Frist, anses for fornyet for et Tidsrum af 5 Aar, og saaledes videre.

I en til Traktaten knyttet Undertegnelsesprotokol har Parterne endelig truffet nogle Bestemmelser med Hensyn til Spørgsmaalet om Traktatens tilbagevirkende Kraft.

10. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Voldgiftstraktat mellem Danmark og Czekoslovakiet. (Udenrigsminister *Moltesen*). [A. Sp. 6061—C. Sp. 305, 763].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5408). Behandlingsmaaden $\frac{10}{5}$ (F. Sp. 5411). 1. Beh. $\frac{20}{5}$ (F. Sp. 5770, jfr. Sp. 5765). 2. (sidste) Beh. $\frac{24}{5}$ (F. Sp. 5798).

Anmeldt i *Landstinget* $24/5$ (L. Sp. 1523). Behandlingsmaaden $24/5$ (L. Sp. 1524). 1. Beh. $25/5$ (L. Sp. 1574, jfr. 1567). 2. (sidste) Beh. $30/5$ (L. Sp. 1614).

Ved Beslutningen godkender Rigsdagen den af Regeringen med den czekoslovakiske Regering den 30. November 1926 afsluttede Voldgiftstraktat. Denne tilhører samme fremskredne Type af moderne Voldgiftstraktater som den under 5. Juli f. A. afsluttede dansk-franske Voldgiftstraktat, se foran Side 637, idet Traktaten foreskriver bindende retlig Afgørelse af alle mellem de to Lande opstaaende Tvistigheder, som ikke kan bilægges ad diplomatisk Vej, og for hvis Løsning der ikke er foreskrevet en særlig Fremgangsmaade ved andre mellem Parterne bestaaende Overenskomster. Traktaten er i de fleste Artikler stemmende med den dansk-franske Traktat, men afviger dog paa et Par Punkter fra denne. Sammensætningen af Forligsnævnet sker efter Artikel 5 paa følgende Maade: Hver Part udpeger 2 Medlemmer: Et blandt dens egne Undersaatter og et blandt Undersaatterne i en tredie Stat. Sidstnævnte maa hverken være bosat i den Stat, der har udpeget ham, eller være ansat i dennes Tjeneste. De to Parter udpeger efter fælles Overenskomst Nævnets Formand, som skal tilhøre en anden Nationalitet end de andre Nævnmedlemmer. Hvis Udnævnelser af Formanden ikke finder Sted indenfor 3 Maaneder, efter at Konventionen træder i Kraft, eller, i Tilfælde af Afløsning, indenfor 3 Maaneder efter, at Stillingen er blevet ledig, skal, i Mangel af anden Overenskomst, Formanden for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje eller — hvis han er en af Parternes Undersaat — Viceformanden eller det ældste Medlem af Retten, der ikke er en af Parternes Undersaat, anmodes om at foretage den nødvendige Udnævnelse.

Art. 19 indeholder en Regel, der ikke findes i den dansk-franske Traktat, men i øvrigt er optaget i en Række nyere Voldgiftstraktater, saaledes ogsaa i de mellem Danmark og henholdsvis de nordiske Lande og Tyskland afsluttede Voldgiftstraktater. Bestemmelsen gaar ud paa, at hvis Rets- eller Voldgiftskendelsen fastslaar, at en af en Domstol eller enhver anden Myndighed i en af Staterne truffen Afgørelse eller Foranstaltning helt eller delvis er i Strid med Folkeretten, og Følgerne af denne Afgørelse eller Foranstalt-

ning ifølge den paagældende Stats Forfatning ikke eller kun delvis kan afbødes, er Parterne enige om, at der ved Rets- eller Voldgiftskendelsen skal tilkendes den forurettede Part en passende Godtgørelse paa anden Maade.

Traktaten skal gælde for 10 Aar, saaledes at den, hvis den ikke opsiges 6 Maaneder før Udløbet af denne Frist, anses for fornyet for et Tidsrum af 5 Aar og saaledes videre.

11. Rigsdagsbeslutning angaaende Atslutning af en Konvention om Oprettelsen af et Forligsnævn mellem Danmark og Estland. (Udenrigsminister *Moltesen*). [A. Sp. 6085—C. Sp. 307, 765]:

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5408). Behandlingsmaaden $\frac{10}{5}$ (F. Sp. 5411). 1. Beh. $\frac{20}{5}$ (F. Sp. 5770, jfr. Sp. 5765). 2. (sidste) Beh. $\frac{24}{5}$ (F. Sp. 5799).

Anmeldt i *Landstinget* $\frac{24}{5}$ (L. Sp. 1523). Behandlingsmaaden $\frac{24}{5}$ (L. Sp. 1524). 1. Beh. $\frac{25}{5}$ (L. Sp. 1574, jfr. Sp. 1567). 2. (sidste) Beh. $\frac{30}{5}$ (L. Sp. 1615).

Den foreliggende den 18. December 1926 afsluttede Konvention med Estland, til hvilken Rigsdagen ved Beslutningen meddeler Samtykke, angaar kun Oprettelse af et Forligsnævn og indeholder ingen Forpligtelse til Stridighedernes Afgørelse ved bindende Voldgift eller Retskendelse, hvorved dog bemærkes, at Estland saavel som Danmark har tiltraadt den valgfri Bestemmelse til Art. 36 i Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje (Bekendtgørelse Nr. 145 af 15. Maj 1926) og derigennem har forpligtet sig til at lade de i denne Artikel nævnte Tvistigheder af retlig Art afgøre paa bindende Maade af Domstolen.

Konventionen følger i Hovedsagen de samme Linier, der ligger til Grund for de af Danmark med de nordiske Lande afsluttede Konventioner om Forligsnævn.

I Art. 1 forpligter Parterne sig til for et staaende Forligsnævn, at forelægge til Undersøgelse og Forlig alle Tvistigheder, af hvilken Art de maatte være, som ikke inden en rimelig Tid, har kunnet løses ad diplomatisk Vej, og som ikke i Henhold til Statutten for den faste Domstol for mellemfolkelig Retspleje eller i Henhold til en mellem Parterne

afsluttet anden Overenskomst burde have været henvist til nævnte Domstol eller en Voldgiftsdomstol.

Art. 2 gaar ud paa, at hvis en Tvistighed, som en af Parterne har forelagt Nævnet, er blevet bragt for den faste Domstol eller en Voldgiftsdomstol af den anden Part i Overensstemmelse med de i Art. 1 nævnte Bestemmelser, skal Nævnet opsætte Undersøgelsen af Tvistigheden, indtil Retten eller Voldgiftsdomstolen har truffet Afgørelse angaaende Kompetencen.

Hvis det drejer sig om en Tvistighed, som ifølge en af Parternes indre Lovgivning henhører under denne Parts egne Domstole, derunder Forvaltningsdomstole, vil den indstævnte Part efter Art. 3 kunne modsætte sig, at den bliver underkastet en Undersøgelse eller Forligsbehandling, forinden endelig Afgørelse er truffet af vedkommende Domstolsmyndighed.

Forligsnævnets Sammensætning er væsentlig den samme som i Traktaten med Czekoslovakiet, og Reglerne om Forhandlingen for Forligsnævnet falder ogsaa sammen med de i den herom indeholdte.

Konventionen er afsluttet for et Tidsrum af 5 Aar og fornyes automatisk i Fremtiden for 5-aarige Perioder, saa længe den ikke opsiges med et Varsel af 6 Maaneder.

Udenrigsministeren oplyste i Folketinget, at man fra dansk Side, inden man begyndte at forhandle om den foreliggende Konvention, meddelte den estniske Regering, at den danske Regering vilde anse det for mest tilfredsstillende, dersom der med Estland kunde slutes en Traktat baade om Voldgift og om Forligsbehandling. Den estniske Regering svarede imidlertid, at den for Tiden vilde foretrække kun at afslutte en Konvention om Forligsbehandling, vilde altsaa ikke gaa videre til ogsaa at faa en Voldgiftstraktat, og herpaa gik den danske Regering ind.

12. Rigsdagsbeslutning angaaende Afslutning af en Forligs- og Voldgiftstraktat mellem Danmark og Litauen. (Udenrigsminister *Moltesen*). [A. Sp. 6105—C. Sp. 309, 765].

Behandlet først i *Folketinget*. Anmeldt $\frac{6}{5}$ (F. Sp. 5408). Behandlingsmaaden $\frac{10}{5}$ (F. Sp. 5411). 1. Beh. $\frac{20}{5}$ (F. Sp. 5771, jfr. Sp. 5765). 2. (sidste) Beh. $\frac{24}{5}$ (F. Sp. 5799).

Anmeldt i *Landstinget* $24/5$ (L. Sp. 1523). Behandlingsmaaden $24/5$ (L. Sp. 1524). 1. Beh. $25/5$ (L. Sp. 1575, jfr. Sp. 1567). 2. (sidste) Beh. $30/5$ (L. Sp. 1615).

Ved Beslutningen meddeler Rigsdagen Samtykke til den af Regeringen med den litauiske Regering den 11. December 1926 afsluttede Traktat. Denne er ganske i Overensstemmelse med den foran omtalte med Czekoslovakiet, kun med den Undtagelse, at der ikke i den findes nogen Bestemmelse svarende til dennes Art. 19.

13. Beslutning af Landstinget i Henhold til Grundlovens § 56: Samtykke til, at Tiltale rejses mod Landstingsmand, Gaardejer N. K. Kristensen til Straf og Erstatning for Overtrædelse af § 24, 1. og 2. Stykke, i Lov Nr. 149 af 20. Marts 1918, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 271 af 6. Maj 1921, og Straffelovens § 207 for uagtsom Legemsbeskadigelse. Indstilling fra Landstingets Udvalg for Forretningsordenen $23/2$ (B. Sp. 217). (Ordfører: Godskesen). Eneste Behandling af Indstillingen $25/2$ (L. Sp. 679).

14. Beretning angaaende de paa Folketoibundets 7. Forsamling i Genève i September 1926 vedtagne Beslutninger og Ønskemaal. [A. Sp. 4913].

II. Valgs Prøvelse.

A. Folketinget.

Samlingens 1. Afdeling.

Efter at Folketingsmand A. Stengaard-Kirkegaard, der repræsenterede Skanderborg Amtskreds, var afgaaet ved Døden 7. April 1926 (F. Sp. 2), indtraadte 1ste Stedfortræder for Partiet Venstre i Skanderborg Amtskreds, Redaktør

Svend Sørensen, Alderslyst, Silkeborg, (F. Sp. 5) som Folketingsmand for Amtskredsen.

Indstilling om Godkendelse af Redaktør Svend Sørensen som Medlem af Tinget vedtoges ¹⁵/₁₀ (F. Sp. 198).

Samlingens 2. Afdeling.

(Efter Valget den 2. December 1926).

Ifølge Forretningsordenens § 1, 2. Stykke, nedsattes ¹⁷/₁₂ (F. Sp. 1517) et Udvalg paa 21 Medlemmer til Foretagelse af Valgenes Prøvelse. Til dette Udvalg valgtes følgende Medlemmer: Holger Larsen (Form.), L. D. Rasmussen, Gerhard Nielsen, F. K. Madsen, N. P. Nielsen, Lundberg, Bresemann, Friis-Skotte, Vanggaard (Sekr.), Chr. Søgaard, J. Jacobsen, Jensen (Broby), Hans Clausager, C. O. Pedersen, Christen Christensen, Pürschel, Korsgaard, Holger Andersen, Christmas Møller, Rode og Mads Larsen.

Til Udvalget fremsendtes fra Indenrigsministeriet en fra Det konservative Folkepartis Amtsudvalg i Aarhus Amt indsendt Klage over, at Amtsvalgbestyrelsen for Aarhus Amt havde kasseret den af forannævnte Amtsudvalg indgivne Partiliste (F. Sp. 1516).

Endvidere modtog Udvalget fra Indenrigsministeriet Meddelelse om, at der fra en af de anmeldte Valgkandidater i Præstø Amt, Proprietær Brabæk, var indsendt Klage over Valgbestyrelserne i Præstø Amt i Anledning af, at han ikke var opført som Nr. 1 paa det radikale Partis Felt paa Stemmesedlen (F. Sp. 1521).

Eneste Behandling af Indstillinger fra Udvalget foretoges ¹⁸/₁₂ (F. Sp. 1519) (Ordfører: Holger Larsen).

Udvalget havde fra Indenrigsministeriet modtaget Valgbogsudskrifterne fra samtlige Storkredse og Amtskredse i Landet med Undtagelse af Færø Amtskreds, hvor Valget først fandt Sted den 20. December 1926. Ordføreren meddelte, at Udskrifterne var gennemgaaet og Rigtigheden af de af Indenrigsministeriet i Henhold til Valglovens §§ 42—45 foretagne Beregninger og den paa Grundlag heraf foretagne Fordeling af Tillægsmandaterne undersøgt. Det paapegedes, at Valgprotokollernes Førelse i mange Tilfælde var utilfredsstillende og Fremgangsmaaden ved Kassationen af Stemme-

sedler uensartet, hvorfor Udvalget udtalte Ønske om, at Indenrigsministeriet maatte give mere bestemte Regler i saa Henseende.

Klagen fra Det konservative Folkepartis Amtsudvalg i Aarhus foresloges af Udvalget med Undtagelse af Korsgaard henvist til Undersøgelse af det staaende Udvalg for Prøvelse af Valg, medens Klagen fra Proprietær Brabæk efter en nærmere Undersøgelse af Forholdene ikke toges til Følge (F. Sp. 1522). Udvalget indstillede samtlige Mandater til Godkendelse med Undtagelse af Professor S. Orla-Jensens i Aarhus Amtskreds, hvilken Indstilling enstemmigt vedtoges (F. Sp. 1525).

Endvidere vedtoges Udvalgets Indstilling om at henvise Klagen over sidstnævnte Valg til Udvalget for Prøvelse af Valg (F. Sp. 1526).

Nævnte Udvalg (se Side 30) afgav Betænkning og Indstilling ²¹/₁₂ (B. Sp. 151). Eneste Behandling af Indstillingen foretoges ²²/₁₂ (F. Sp. 1623). (Ordfører: Vanggaard). Indstillingen fra Udvalgets Flertal (Udvalget undtagen Christmas Møller) om, at Folketinget godkender Valget af Professor, Dr. phil. S. Orla-Jensen til Medlem af Tinget, vedtoges med 76 Stemmer mod 17 (F. Sp. 1655).

Til Udvalget for Prøvelse af Valg var endvidere fra Indenrigsministeriet fremsendt en fra Venstre-Organisationen i Søndervinge Kredsen modtagen Klage med senere Supplement over Fordelingen af Stemmerne i Viborg Amt ved Valget den 2. December 1926 (F. Sp. 1657). Udvalget afgav Beretning vedrørende Klagen ²⁰/₂ (B. Sp. 203), hvori det henstillede, at der udarbejdes faste Regler for, hvorledes Amtsvalgbestyrelsen skal bedømme Stemmesedlerne.

Valget paa Færøerne af Sysselmand A. Samuelson den 20. December 1926 godkendtes enstemmigt ¹³/₁ 1927 (F. Sp. 1759).

B. Landstinget.

1. Efter at 12. landstingsvalgte Medlem, fhv. Kommunalrevisor Martin Olsen, var afgaaet ved Døden den 28. April 1926 (L. Sp. 2—4), indtraadte 5. Medlem for 1. Landstingskreds, Formand for Dansk Smede- og Maskin-

arbejderforbund J. A. Hansen, der ved Valget af landstingsvalgte Medlemmer og disses Stedfortrædere den 10/9 1920 var valgt til Stedfortræder af det socialdemokratiske Partis Valggruppe, som tingvalgt Medlem af Tinget efter at have nedlagt sit Mandat i 1. Kreds.

Den 8. Juli 1926 afgik J. A. Hansen ved Døden, og den nærmeste Stedfortræder til Mandatet var da Borgmester Jakob Jensen, Aarhus. Efter at denne havde meddelt, at han ikke ønskede at modtage Mandatet, indtraadte den derefter følgende Stedfortræder, Landstingsmand for 4. Kreds, Urmager Albert Jensen — efter at have nedlagt sit Mandat i 4. Kreds — som tingvalgt Medlem af Tinget.

2. Efter at Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund J. A. Hansen som ovenfor nævnt den 5. Maj 1926 havde nedlagt sit Mandat som Medlem for 1. Landstingskreds, indtraadte Fru Andrea Brochmann, der i Valgbogen stod opført som nærmeste Stedfortræder, som 5. Medlem for 1. Landstingskreds (L. Sp. 4).

3. Efter at Urmager Albert Jensen som ovenfor nævnt den 25. September 1926 havde nedlagt sit Mandat som Medlem for 4. Landstingskreds, indtraadte den i Valgbogen som 1ste Stedfortræder opførte: Husmand P. C. Petersen, Skaarup, som 5. Medlem for 4. Landstingskreds (L. Sp. 4).

4. Efter at 6. landstingsvalgte Medlem, Kommitteret C. A. Birch, var afgaaet ved Døden den 12. Maj 1926, indtraadte Generalmajor P. L. M. Birke, der ved Valget af langstingsvalgte Medlemmer og disses Stedfortrædere den 10/9 1920 blev valgt til Stedfortræder af Venstres Valggruppe, som tingvalgt Medlem af Tinget (L. Sp. 4).

5. Efter at 15. Medlem for 5. Kreds, Amtmand A. V. Karberg, havde nedlagt sit Mandat fra Udgangen af September 1926, indtraadte Borgmester Holger Fink, Aabenraa, der stod opført i Valgbogen som 1ste Stedfortræder for ham, som Medlem af Tinget (L. Sp. 4).

Indstilling om Godkendelse af de ovennævnte 5 Stedfortrædere som Medlemmer af Tinget vedtoges 13/10 (L. Sp. 53).

6. Under $\frac{8}{1}$ 1927 nedlagde 18. landstingsvalgte Medlem, fhv. Minister, kgl. Gesandt Erik Scavenius sit Mandat. Da Direktør H. Heilbuth, København, der ved Valget af landstingsvalgte Medlemmer og disses Stedfortrædere den $\frac{10}{1}$ 1920 af Det radikale Venstres Valggruppe var valgt til 1ste Stedfortræder, ikke ønskede at modtage Mandatet, og da 2den Stedfortræder, Købmand Anders Larsen, Holbæk, var afgaaet ved Døden, den 18. December 1926, indtraadte 3die Stedfortræder Fru Johanne Rambusch, Nykøbing Mors, som tingvalgt Medlem af Tinget. (L. Sp. 520 og 524).

Indstilling om Godkendelse af Fru Johanne Rambusch som Medlem af Tinget vedtoges $\frac{23}{2}$ (L. Sp. 614).

III. Valg til Kommissioner og Hverv.

1. Valg af 16 Medlemmer og Suppleanter for disse til det udenrigspolitiske Nævn (nedsat i Henhold til § 1 i Lov Nr. 137 af 13. April 1923 om Nedsættelse af et udenrigspolitisk Nævn).

Valget foretoges af det staaende Fællesudvalg (se Side 29), valgt i Henhold til Folketingets Forretningsordens § 7, 2. Stykke, og Landstingets Forretningsordens § 9, 2. Stykke.

Til Medlemmer valgtes ($\frac{15}{10}$ 1926): 1) Folketingsmand N. Neergaard med Suppleant Folketingsmand Hans Jacob Sørensen, 2) Folketingsmand Moltesen med Suppleant Folketingsmand H. P. Hanssen (Nørremølle), 3) Folketingsmand Vanggaard med Suppleant Folketingsmand Brorsen, 4) Landstingsmand Hauch med Suppleant Landstingsmand Fink, 5) Landstingsmand Jepsen Christensen med Suppleant Landstingsmand Stensballe, 6) Landstingsmand Effersøe med Suppleant Landstingsmand Bækgaard, 7) Folketingsmand Holger Andersen med Suppleant Folketingsmand Reedtz-Thott, 8) Folketingsmand Fraenkel med Suppleant Folketingsmand Korsgaard, 9) Landstingsmand Schovelin med Suppleant Landstingsmand Tvede, 10) Landstingsmand

C. C. Andersen med Suppleant Landstingsmand Laurits Knudsen, 11) Folketingsmand H. P. Hansen med Suppleant Folketingsmand Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.), 12) Folketingsmand Hans Rasmussen med Suppleant Folketingsmand Sundbo, 13) Folketingsmand Hans Nielsen med Suppleant Folketingsmand Gerhard Nielsen, 14) Landstingsmand Jensen (Aale) med Suppleant Landstingsmand A. P. Hansen, 15) Folketingsmand P. Munch med Suppleant Folketingsmand Niels Peteren, 16) Folketingsmand Zahle med Suppleant Folketingsmand Heilesen. (F. Sp. 7 og 321, L. Sp. 7 og 141).

2. Valg af 15 Medlemmer og Suppleanter for disse til Rigsdagens Valutaudvalg (nedsat i Henhold til § 4, 1. Stykke, i Lov Nr. 314 af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger).

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Til Medlemmer valgtes (¹⁵/₁₀ 1926): 1) Folketingsmand N. Neergaard med Suppleant Folketingsmand N. P. Jensen, 2) Folketingsmand Pinstrup med Suppleant Folketingsmand Himmelstrup, 3) Folketingsmand Hans Clausager med Suppleant Folketingsmand Rytter, 4) Landstingsmand H. Hauch med Suppleant Landstingsmand Nygart, 5) Landstingsmand Maegaard med Suppleant Landstingsmand Fink, 6) Landstingsmand N. K. Kristensen med Suppleant Landstingsmand Thomas Larsen, 7) Folketingsmand Sven Trier med Suppleant Folketingsmand Bresemann, 8) Folketingsmand H. P. Hansen med Suppleant Folketingsmand Sundbo, 9) Folketingsmand Wilmann med Suppleant Folketingsmand P. Andersen, 10) Landstingsmand Carl Jensen med Suppleant Landstingsmand Ludvig Christensen, 11) Landstingsmand Jensen (Aale) med Suppleant Landstingsmand Henrik Nielsen, 12) Folketingsmand Rode med Suppleant Landstingsmand Veistrup, 13) Folketingsmand Niels Frederiksen med Suppleant Folketingsmand Dahlgaard, 14) Folketingsmand Axel B. Lange med Suppleant Folketingsmand Drachmann, 15) Landstingsmand Piper med Suppleant Folketingsmand Pürschel. F. Sp. 48 og 322, L. Sp. 40 og 141).

3. Valg af 1 Medlem af Overbevillingsnævnet (nedsat i Henhold til § 21 i Lov Nr. 99 af 29. Marts 1924 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke) for Tiden indtil 31. December 1926.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg:

Valgt blev ($^{15}/_{10}$ 1926): Landstingsmand C. F. Sørensen i Stedet for Landstingsmand Martin Olsen, der var afgaaet ved Døden. (L. Sp. 7 og 142, F. Sp. 271).

4. Valg af 1 Medlem af Jernbaneraadet for Tiden indtil 28. Juli 1930.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{15}/_{10}$ 1926): Folketingsmand Pinstrup i Stedet for Folketingsmand Stengaard-Kirkegaard, der var afgaaet ved Døden. (F. Sp. 51 og 271, L. Sp. 40 og 142).

5. Valg af 1 Medlem af Toldraadet for Tiden indtil 31. Marts 1928.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev ($^{15}/_{10}$ 1926): Landstingsmand Johannes Jensen i Stedet for Landstingsmand Birch, der var afgaaet ved Døden. (F. Sp. 77 og 271, L. Sp. 51 og 142).

6. Valg af 1 Medlem af Rigsretten.

Af *Landstinget* valgtes $^{27}/_{10}$ 1926: Landstingsmand Jensen (Aale) i Stedet for afdøde Landstingsmand Martin Olsen. (L. Sp. 219, F. Sp. 988).

Efter Valget til Folketinget den 2. December 1926.

7. Valg af 16 Medlemmer og Suppleanter for disse til det udenrigspolitiske Nævn (nedsat i Henhold til § 1 i Lov Nr. 137 af 13. April 1923 om Nedsættelse af et udenrigspolitisk Nævn).

Valget foretoges af det staaende Fællesudvalg, valgt i Henhold til Folketingets Forretningsordens § 7, 2. Stykke, og Landstingets Forretningsordens § 9, 2. Stykke (se Side 30).

Til Medlemmer valgtes (²²/₁₂ 1926): 1) Folketingsmand Vanggaard med Suppleant Folketingsmand I. A. Hansen, 2) Folketingsmand Himmelstrup med Suppleant Folketingsmand Chr. Ernst Christensen, 3) Folketingsmand N. P. Jensen med Suppleant Folketingsmand Elgaard, 4) Landstingsmand Hauch med Suppleant Landstingsmand Fink, 5) Landstingsmand Jepsen Christensen med Suppleant Landstingsmand Birke, 6) Landstingsmand Efferisøe med Suppleant Landstingsmand Bækgaard, 7) Folketingsmand Stauning med Suppleant Folketingsmand L. Rasmussen, 8) Folketingsmand Borgbjerg med Suppleant Folketingsmand Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.), 9) Folketingsmand Hans Rasmussen med Suppleant Folketingsmand Gerhard Nielsen, 10) Folketingsmand Hans Nielsen med Suppleant Folketingsmand Sundbo, 11) Landstingsmand C. C. Andersen med Suppleant Landstingsmedlem Fru Nina Bang, 12) Landstingsmand Bramsnæs med Suppleant Landstingsmand Jensen (Aale), 13) Folketingsmand Fraenkel med Suppleant Folketingsmand Axel Møller, 14) Landstingsmand Schovelin med Suppleant Landstingsmand Tvede, 15) Folketingsmand Holger Andersen med Suppleant Folketingsmand Reedtz-Thott, 16) Folketingsmand P. Munch med Suppleant Folketingsmand Zahle. (F. Sp. 1518 og 1657, L. Sp. 449 og 505).

8. Valg af 15 Medlemmer og Suppleanter for disse til Rigsdagens Valutaudvalg (nedsat i Henhold til § 4, 1. Stykke, i Lov Nr. 314 af 20. December 1924 om Valutaforanstaltninger).

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Til Medlemmer valgtes (²²/₁₂ 1926): 1) Folketingsmand Pinstrup med Suppleant Folketingsmand Himmelstrup, 2) Folketingsmand Clausager med Suppleant Folketingsmand Rahbek, 3) Folketingsmand N. P. Jensen med Suppleant Folketingsmand Tange, 4) Landstingsmand Hauch med Suppleant Landstingsmand Nygart, 5) Landstingsmand Maegaard med Suppleant Landstingsmand Fink, 6) Lands-

tingsmand N. K. Kristensen med Suppleant Landstingsmand Thomas Larsen, 7) Folketingsmand Stauning med Suppleant Folketingsmand Bresemann, 8) Folketingsmand H. P. Hansen med Suppleant Folketingsmand Sundbo, 9) Folketingsmand Wilmann med Suppleant Folketingsmand P. Andersen, 10) Landstingsmand Carl Jensen med Suppleant Landstingsmand Ludvig Christensen, 11) Landstingsmand Jensen (Aale) med Suppleant Landstingsmand Henrik Nielsen, 12) Folketingsmand Drachmann med Suppleant Folketingsmand Hendriksen, 13) Landstingsmand Piper med Suppleant Folketingsmand Pürschel, 14) Folketingsmand Rode med Suppleant Landstingsmand Veistrup, 15) Folketingsmand Niels Frederiksen med Suppleant Folketingsmand Dahlgaard. (F. Sp. 1518 og 1658, L. Sp. 449 og 506).

9. Valg af 16 Medlemmer af Sygekasseudvalget (nedsat i Henhold til § 6 i Lov Nr. 346 af 20. Juni 1921 om anerkendte Sygekasser).

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (²²/₁₂ 1926): Folketingsmændene Martin Hansen, Vanggaard, Landstingsmændene Nygart, Jepsen Christensen, Rasmus Nielsen, Thomas Larsen, Folketingsmændene Chr. Søgaard, Chr. Hansen, Valdemar Olsen, Simonsen, Landstingsmand Lewinsky, Medlem af Landstinget Frk. Crone, Landstingsmændene A. P. Hansen, Piper, Folketingsmand Johannes Lou og fhv. Folketingsmand Emil Rasmussen. (F. Sp. 1603 og 1658, L. Sp. 453 og 506).

10. Valg af 2 Medlemmer af Overbevillingsnævnet (nedsat i Henhold til § 21 i Lov Nr. 99 af 29. Marts 1924 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke) for Tiden fra 1. Januar 1927 til 31. December 1928.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (²²/₁₂ 1926): Fhv. Folketingsmand Søren Svendsen og Landstingsmand C. F. Sørensen. (F. Sp. 921 og 1659, L. Sp. 218 og 507).

11. Valg af 1 Medlem af Tilsynsraadet for Statens Sindssygehospitaller for Tiden indtil 31. December 1929.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg. Valgt blev (²²/₁₂ 1926): Folketingsmand Chr. Søgaard i Stedet for fhv. Folketingsmand, Lærer S. C. Nørgaard. (F. Sp. 1604 og 1659, L. Sp. 453 og 507).

12. Valg af 1 Medlem af Rigsretten.

Af *Landstinget* valgtes ²¹/₁₂ 1926: Landstingsmand Steincke i Stedet for Landstingsmand Jensen (Aale), der havde ønsket at udtræde. (L. Sp. 454, F. Sp. 1621).

13. Valg af 8 Medlemmer og 8 Stedfortrædere for samme til Rigsdagsudvalget for grønlandske Anliggender (nedsat i Henhold til § 7 i Lov Nr. 134 af 18. April 1925 om Grønlands Styrelse).

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg. Valgt blev (²⁰/₁ 1927) til Medlemmer: 1) Folketingsmand Vanggaard med Stedfortræder Folketingsmand Samuelsen, 2) Landstingsmand Degnbol med Stedfortræder Landstingsmand Stegger Nielsen, 3) Folketingsmand Olufson med Stedfortræder Landstingsmand Jensen (Aale), 4) Folketingsmand Kammersgaard med Stedfortræder Folketingsmand Vilhelm Rasmussen, 5) Folketingsmand Pürschel med Stedfortræder Folketingsmand Fraenkel, 6) Landstingsmand Ellinger med Stedfortræder Landstingsmand Laursen, 7) Folketingsmand Zahle med Stedfortræder Landstingsmand Aubeck, 8) Folketingsmand Povlsen med Stedfortræder Landstingsmand G. Fog-Petersen. (F. Sp. 1603, 1953, L. Sp. 454 og 530).

14. Valg af 2 Medlemmer til Arbejdsnævnets Afdeling for ekstraordinær Arbejdsløshed (nedsat i Henhold til § 35 i Lov Nr. 47 af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.) for Tiden indtil 6. Maj 1932.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.
Valgt blev ($2^0/1$ 1927): Folketingsmand Knud Kristensen og Landstingsmand Hauch i Stedet for fhv. Folketingsmand Johs. Rudfeld og Minister for offentlige Arbejder J. Stensballe. (F. Sp. 1659, 1953, L. Sp. 507 og 530).

15. Valg af 1 Medlem til Arbejdsnævnets Afdeling for Arbejdsløshedsforsikring (nedsat i Henhold til § 35 i Lov Nr. 47 af 4. Marts 1924 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.) **for Tiden indtil 6. Maj 1932.**

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.
Valgt blev ($2^0/1$ 1927): Landstingsmand Hauch i Stedet for Minister for offentlige Arbejder J. Stensballe. (F. Sp. 1659, 1953, L. Sp. 507 og 530).

16. Valg af 1 Medlem af Jernbaneraadet for Tiden indtil 28. Juli 1930.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.
Valgt blev ($2^0/1$ 1927): Folketingsmand Aksel Jensen i Stedet for Handelsminister M. N. Slebsager. (F. Sp. 1916, 1954, L. Sp. 530 og 531).

17. Valg af 2 Medlemmer af Rigsdagsudvalget angaaende Statens Medvirken til en Reorganisation af Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank (nedsat i Henhold til Lov Nr. 32 af 5. Februar 1923 om Ændring i Lov Nr. 411 af 21. September 1922, jfr. Lov Nr. 37 af 9. Marts 1926).

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.
Valgt blev ($1^7/2$ 1927): Landstingsmand C. V. Bramsnæs og Folketingsmand Th. Stauning i Stedet for Landstingsmand Albert Jensen og Folketingsmand Fr. Andersen (Kh.-Frb. ø. Stkr.), der havde ønsket at udtræde af Udvalget. (F. Sp. 2208, 2390, L. Sp. 592 og 597).

18. Valg af 8 Medlemmer af Over=Skyldraadet samt 2 Stedfortrædere for samme for Tidsrummet 1. Juli 1927—30. Juni 1933.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (²⁹/₄ 1927): Folketingsmand Martin Hansen, fhv. Folketingsmand Rasmus Andersen, Landstingsmand Frøkjær, fhv. Folketingsmand Carl Sørensen, Landstingsmand I. A. Hansen, Folketingsmændene Wilmann og Lundberg, Landstingsmand Mads Jensen (Aale) til Medlemmer samt Folketingsmændene Larsen-Badse og Hækkerup til Stedfortrædere for disse. (F. Sp. 4369 og 5228, L. Sp. 1066 og 1126).

19. Valg af 4 Medlemmer af det Dansk=Islandske Nævn (nedsat i Henhold til § 16 i Dansk-Islandsk Forbundslov af 30. November 1918 samt til Anordning om det raadgivende Dansk-Islandske Nævns Ordning og Virksomhed af 28. Maj 1919) **for Tidsrummet indtil 30. November 1934.** (F. Sp. 5883, L. Sp. 1557).

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹⁶/₇ 1927): Indenrigsminister Kragh med Suppleant Folketingsmand Vanggaard, Folketingsmand Borgbjerg, Folketingsmand Halfdan Hendriksen og Professor Erik Arup (F. Sp. 7669, L. Sp. 2585).

20. Valg af 1 Medlem af Rigsdagsudvalget angaaende Statens Medvirken til en Reorganisation af Den danske Landmandsbank, Hypothek= og Vekselbank.

Valget foretoges af det under Nr. 1 nævnte Fællesudvalg.

Valgt blev (¹⁶/₇ 1927): Folketingsmand Aksel Jensen i Stedet for Folketingsmand Pinstrup, der havde ønsket at udtræde af Udvalget. (F. Sp. 7670, L. Sp. 2585).

IV. Forespørgsler.

1. Forespørgsel til Ministeren for offentlige Arbejder.

Den 20. Oktober 1926 anmeldtes i *Landstinget* (L. Sp. 140) følgende Forespørgsel til Ministeren for offentlige Arbejder af *Aubeck*:

»Hvorledes stiller Ministeren sig til Spørgsmaalet om at lade Statsbanerne give Afkald paa Tilknytningsafgiften fra de nødstedte Privatbaner?«

Forespørgselen foretoges den 21. Januar 1927 (L. Sp. 532).

Efter at Forespørgeren havde udviklet Sagen, udtalte Ministeren sig om den og sagde bl. a.: »Jeg skal derefter udtale — og jeg ved, at jeg her er i Overensstemmelse med de Udtalelser, der er fremkommet fra den tidligere Minister for offentlige Arbejder, som sagde, at han gerne vilde stille sig velvilligt med Hensyn til Tilslutningsvederlaget —, at Ministeriet er sindet at foranledige, at Statsbanerne optager en Forhandling om Vederlagets Nedsættelse med hver enkelt Bane, som har opsigelig Overenskomst, idet vi mener, at det ved disse Forhandlinger bl. a. skal overvejes, om Privatbanerne selv uden nævneværdig Merudgift vil kunne overtage en Del af de Arbejder, der nu udføres af Statsbanerne, f. Eks. S sammensætning og Adskillelse af Privatbanernes Tog, Hensættelse af Vogne til Statsbanernes Spor o. s. v.«

Efter fortsatte Udtalelser saavel fra Forespørgeren, der betegnede Ministerens Svar »som dog nogenlunde tilfredsstillende«, som fra Ministeren sluttede Forespørgselen.

V. Andragender.

1. Betænkning og Indstillinger fra Folketingets Finansudvalg angaaende Andragender, henviste til Udvalget. (B. Sp. 1215 og 3111, C. Sp. 2207).

Eneste Beh. $\frac{4}{5}$ (F. Sp. 5288) og $\frac{16}{7}$ (F. Sp. 7660).

2. Betænkning fra Folketingets Udvalg for Andragender, afgiven ¹⁴/₇ 1927. (B. Sp. 3835).

Udvalget, der havde behandlet 8 Andragender, gjorde ingen Indstilling.

3. Betænkning fra Landstingets Udvalg for Andragender, afgiven ¹⁵/₇ 1927. (B. Sp. 3845).

Udvalget, der havde behandlet 18 Andragender, gjorde ingen Indstilling.

T I L L Æ G.

De politiske Partiers Programmer.

Paa Socialdemokratiets Partikongres i Vejle den 12.—15. Juni 1927 vedtoges forskellige Resolutioner, af hvilke nedenstaaende to gengives:

I.

Socialdemokratiets Kongres udtaler sin fulde Tilslutning til den Erhvervspolitik, som det socialdemokratiske Ministerium søgte at gennemføre i Aarene 1924—26, og beklager, at Venstres ensidige, byfjendtlige Agrarpolitik vandt Tilslutning fra det konservative Parti, som i antisocialistisk Iver ofrede Erhvervenes Interesser.

Kongressen anerkender, at Frihandel maa være den bærende Idé i dansk Handelspolitik, og ser med Tilfredshed den Virksomhed, som Folkenes Forbund har paabegyndt ved den nylig afholdte økonomiske Konference.

En Udvikling, der fører til Toldskrankernes Fjernelse og til økonomisk Samarbejde imellem Staterne, maa imødeses med Længsel, idet vi forudsætter, at der under en saadan Ordning ydes de enkelte Lande Sikkerhed for Bevarelse af Beskæftigelse for deres Befolkninger, men indtil dette Maal opnaas maa en selvstændig, positiv Erhvervs- og Beskæftigelsespolitik indenfor Landets Grænser fremdeles være paa-krævet.

Kongressen opfordrer Rigsdagsgruppen til at virke for hel eller delvis Gennemførelse af det Kriseprogram, som fremsattes af det socialdemokratiske Ministerium. Dette Program byder Hjælp til det Arbejde, der maa udføres for at skabe levedygtige og konkurrencedygtige Industrier, og det byder virkningsfuld Krisehjælp til de Erhverv, der i særlig Grad er ramt af Krisen. For saa vidt det som midler-

tidig Foranstaltning anses for nødvendigt i visse Tilfælde at skride til Import-Restriktioner eller særlige Afgifter for at give danske Industrier Tid til en Modernisering og Omlægning, maa det ubetinget kræves, at Forbrugernes og Arbejdernes Interesser fuldt ud sikres.

Til Hjælp for den Del af det danske Landbrug, der er kommet i Vanskeligheder ved de under de forrykkede Valutafortold opskruede Ejendomspriser, anbefales det at virke for en Regulering igennem en Afgift af de ved Ejendomshandler opstaaede Formuer, hvormed Gældsbyrden for visse Ejendomsbesiddere kan formindskes. Desuden tilraades det at søge Lempelser gennemført i Akkordloven samt et begrænset Moratorium. I øvrigt anbefales det at arbejde for de i Kriseloven foreslaaede Støtteforanstaltninger samt for en Videreudvikling af Jordlovgivningen i Overensstemmelse med Socialdemokratiets Forslag.

Idet Kongressen saaledes træder i Skranken for et vidtrækkende Program til Støtte for Erhvervslivet, kræves ogsaa et Arbejde optaget for Arbejdernes Deltagelse i Ledelsen af Bedrifterne igennem en Udvikling af Tillidsmandssystemet eller Indstiftelse af Bedriftsraad. Kongressen ønsker, at der ad denne Vej skal arbejdes for Samarbejde og Fred indenfor Produktionen, og afviser de fremsatte Planer om tvungen Voldgift som uegnede til Sikring af et godt Forhold.

Kongressen opfordrer det danske Folk, Arbejdere, Husmænd, Bønder og Næringsdrivende til at skaffe Socialdemokratiet fornøden Magt til Gennemførelse af en positiv Erhvervs politik til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden og Tilvejebringelse af gode Arbejds muligheder for den opvoksende Slægt.

II.

Idet Kongressen anerkender den Virksomhed, som Socialdemokratiets Rigsdagsgruppe har udfoldet i de forløbne 4 Aar, udtaler den sin Tak for den redelige Administration og det betydningsfulde banebrydende Arbejde, som Ministeriet Stauning udførte.

Under Henvisning til de allerede vedtagne Udtalelser om Sociallovgivningen, de økonomiske Forhold, Erhvervs-krisen og Arbejdsløsheden, som skal være Rettesnoren for

den kommende Tids politiske Arbejde, opfordrer Kongressen Partiets Rigsdagsgruppe til fremdeles at arbejde for Virkeliggørelse af det Arbejdsprogram, der blev vedtaget af Partikongressen i Odense i 1923. I stor Udstrækning er dette Program udformet i Lovforslag, som er forelagt Rigsdagen, saaledes Lovforslag om betryggende Kontrol med Banker og Aktieselskaber, om Bekæmpelse af Bolignøden, om Fremme af Erhvervslivet, om Jordreform, Skolereform, Skatterreform, Lovfæstelse af 8-Timersdagen, Forbedring af sociale Love, kraftig Formindskelse af Rustningsudgifterne m. fl., hvortil er føjet Forslag til Reform af den forældede Straffelov. Disse Forslag maa kunne samle alt virkeligt, socialt Demokrati til Fremme af den dybtgaaende Samfundspolitik, som disse Forslag anviser, den Politik, som fra Valg til Valg har samlet nye Tusinder af Vælgere om Socialdemokratiets Kandidater.

Sagregister.

	Side
Aktieselskaber, Forsl.....	474
Aldersrente, Lov	203
— , Ændr., Forsl.....	450
Aldersrentenydere, Brændsel til, Lov.....	201
Arbejdernes Delagtighed i Aktieselskaber, Priv. Forsl..	605
Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring, Lov....	217
— - - - - , midlert.	
Ændr., Forsl.....	466
Arbejdsløse, Krisehjælp til, Forsl.....	463
Arbejdsløshed ved Skibsforlis, Konvention, Forsl.	460
Arbejdsstridigheder, Mægling i, Ændr., Lov 238, 246,	257
— , — -, Forsl.....	468
— , Voldgift, Priv. Forsl.....	609
Arbejdstid i Industri og Haandværk, Forsl.....	459
— - — , Konvention, Forsl.....	457
Arkana og medicinske Specialiteter, Forsl.....	451
Arrest- og Arbejdshuse, Forsl.....	506
Automobilgummiringe, Afgift af, Forsl.....	437
Banker, Forsl.....	499
Beboelsesejendomme, Skattelempelse for, Priv. Forsl. .	558
Beboelseshuse med Haver, Priv. Forsl.	545, 621
Benzinafgift, Lov.....	150
Biblioteker, Aflevering af Tryksager til, Lov	422
Bipest, Bekæmpelse af, Tillæg, Lov.....	190

	Side
Boligforholdene, Ændr., Forsl.....	454
Brandpoliti paa Landet, Ændr., Lov.....	381
Butikslukning, Tillæg, Forsl.....	473
Børn og unge Menneskers Lægetilsyn paa Skibe, Konvention, Forsl.....	461
Børn ved Landbrugsarbejde, Konvention, Forsl.	471
Chokoladeafgift, Ændr., Priv. Forsl.....	626
Cikorieafgift, Priv. Forsl.	624
Civil Værnepligt, Ændr., Priv. Forsl.....	613
Driftsaaenforeninger for Haandværkere, Priv. Forsl. ..	614
— - Jordbrugere paa Færøerne, Lov	196
Dumping, Priv. Forsl.....	561
Dækningsafgift til Sogne- og Amtskommuner, Lov....	251
Ekspropriationer, visse, Lov.....	350
Ejendomsskatter, kommunale, Ændr., Priv. Forsl....	587
Ejendomsskyld til Kommunen, Fritagelse for Nybygninger, Priv. Forsl.....	617
Ejendomsskyld til Staten, Fritagelse for Nybygninger, Priv. Forsl.....	616
Erhvervsliv, Støtte for dansk, Forsl.....	475
— , — - — , Priv. Forsl.....	553
Erhvervs- og Arbejdsfrihed, Priv. Forsl.....	543
— - — , Forsl.	500
.	
Faurholm og Trollesminde, Priv. Forsl.....	589
Finanslov, Forslag.....	65
— , midlertidig.....	115
—	65

	Side
Fiskerilaan, Tillæg, Lov.....	185
— for Færøerne, Tillæg, Lov.....	184
Fiskeri ved Grønland for danske Skibe, Lov.....	249
Folkeafstemning om Hærs og Flaades Omdannelse, Priv. Forsl.....	612
— - »Nedskærings«lovforslag, Priv. Forsl.....	618
— - Værnepligt, Priv. Forsl.....	627
Folkeforbundsberetning.....	653
Forhyring, Konvention, Forsl.....	460
Frihavnsregnskabet.....	632
Frugter og Grønsager, Tilf. til Toldlov, Priv. Forsl....	578
Færdselsbro over Lille Bælt, Lov.....	335
Færøerne:	
Driftslaane foreninger, Lov.....	196
Fiskerilaan, Tillæg, Lov.....	184
Havneanlæg, Ændr. Lov,.....	351
Hvalfangst, Lov.....	199
Jordbrug, Lov.....	192
Telefoner, Lov.....	354
Grundafstaaelse til Jernbaner, Tillæg, Priv. Forsl....	585
Grundforbedringslaan, Lov.....	182
Grænsegendarmeriet, Ændr. i Tjstml., Lov.....	147
Grønland, Fiskeri for danske Skibe, Lov.....	249
Handelsrejsende, udenlandske, Lov.....	360
Haveboliger, Priv. Forsl.....	545, 621
Havne paa Færøerne, Ændr., Lov.....	351
Hjælpekasser, Ændr., Lov.....	238

	Side
Husdyravl og Husdyrbrug, Forsl.....	448
— — — — —, Lov.....	164
Husdyr, smitsomme Sygdomme hos, Ændr., Lov.....	175
Husmandsbrug, Tillæg, Lov.....	186
Hvalfangst ved Færøerne, Lov.....	199
Hviledag i Industrien, Konvention, Forsl.....	459
Hygum Kommunes Indlemmelse, Lov.....	248
Hypotekbankens Regnskab.....	631
Hypoteklaanefond, sønderjyds, Lov.....	243
Hærens Bygninger m. v., Supplering af, Ændr., Lov.	431
Hærens Ordning, Priv. Forsl.	545, 621
Indkomst- og Formueskat til Staten, Ændr., Priv. Forsl.	622
Indkomstskat til Københavns Kommune, Priv. Forsl.	585
Indfødsrets Meddelelse, Lov.....	255
Invalideforsikring, Lov.....	257
Invalideforsørgelse, Lov.....	277
Jagten, Forsl.....	448
Jernbaner, Grundafstaaelse til, Tillæg, Priv. Forsl...	585
— — — — —, Ratifikation af intern. Overensk. om Befordring paa, Lov.....	349
Jordbrug paa Færøerne, Lov.....	192
Jorder i offtl. Eje, Forsl.....	450
— — — — —, Tillæg, Lov.....	180
Jordfondens Tvedeling, Priv. Forsl.	545, 620
Jord til mindre Landbrug og Byggepladser, Forsl. ...	449
Kaféskat, Ændr., Forsl.....	445
Kasernelov, Afvigelse fra, Lov.....	431
Kirkeligt Udvalg, Forsl.	533
Klædningsstykker, Tilf. til Toldlov, Priv. Forsl.....	576

	Side
Kommuner, Tilskud til, Forsl.....	540
— , Overførelse af Omsætningsafg. af Motor- køretøjer til, Priv. Forsl.....	543
Kommuneskats Omlægning for 1927—28, Priv. Forsl.	556
Kongelige Teaters Ophævelse, Priv. Forsl.....	628
Konkurslov, Ændr. og Tillæg, Lov.....	398
Konvention om:	
Arbejdsløshed ved Skibsforlis, Forsl.....	460
Arbejdstid i Industrien, Forsl.....	457
Befordring paa Jernbaner, Lov.....	349
Børn ved Landbrugsarbejde, Forsl.....	471
Børns og unge Menneskers Lægetilsyn paa Skibe, Forsl.	461
Forhyring, Forsl.....	460
Hviledag i Industrien, Forsl.....	459
Landarbejderes Forenings- og Organisationsret, Forsl.	472
Slaveri, Beslutn.....	647
Sømænds Forhyringskontrakt, Forsl.....	470
— Hjemsendelse, Forsl.....	471
Krisehjælp til arbejdsløse, Forsl.....	463
Kronestigningen, Hjælp i Anledning af, Priv. Forsl..	594
Kvinder, sundhedsfarlige Genstande for, Forsl.....	510
Københavns Kommune, Ændr. i Indkomstskat, Priv. Forsl.....	585
Kødkontrol, indenrigs, Forsl.....	449
Landarbejderes Forenings- og Organisationsret, Konven- tion, Forsl.....	472
Landmandsbanken, Forberedelse af en Nyordning, Lov	356
Lillebæltsbroens Udvidelse med Færdselsbro, Lov	335
Luksustoldlove m. m., Forlængelse, Lov.....	120
— — , — og Ændr., Lov ...	121

	Side
Lægehjælp, kommunal, Ændr., Lov.....	247
Lærerlønninger, Ændr., Lov.....	418
Lærerskoler, Forsl.....	526
Lærlingeforholdet, Forsl.....	471
Laanekasse i Sønderjylland, Lov.....	127
Medicinske Specialiteter og Arkana, Forsl.....	451
Midlertidig Bevillingslov.....	115
Militærnægtere, Ændr., Priv. Forsl.....	613
Militærinvalider i Sønderjylland, Forsl.....	462
Militærudgifter, ekstraordinær Nedsættelse, Forsl.....	540
Ministerpension, Priv. Forsl.....	551, 620
Ministre, Vederlag og Pension, Lov.....	92
Modersprøjter, Forsl.....	510
Motorkøretøjer, Lov.....	382
— , Afgift af, Lov.....	310
— , Omnibus- og Fragtmandskørsel, Lov.	325
— , Omsætningsafgift af, Ændr., Lov	154
— , Overførelse af Omsætningsafg. til Kom- munerne, Priv. Forsl.....	543
Mælkekonserves, Udførsel, Lov	178
Nationalmuseet, Forsl.	527, 530
Nationalbankens Sedler, Lov.....	365
Naturfredning, Forsl.....	509
Navigationsundervisning, Ændr., Lov.....	379
Nedrustning, Forsl.....	542
— , Folkeafstemning derom, Priv. Forsl.....	612
»Nedskærings«love:	
Aldersrente.....	203
Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring.....	217
Grænsegendarmeriet.....	147

	Side
»Nedskærings«love (fortsat):	
Husdyravl og Husdyrbrug	164
Husdyr, smitsomme Sygdomme hos	175
Hærens Bygninger m. v.	431
Invalideforsikring	257
Invalideforsørgelse	277
Lærerløbninger	418
Post- og Telegrafvæsenet	344
Præsteløbninger	426, 428
Skibes Registrering	372
Sygekasser	292
Tjenestemandslø	130
Udenrigstjenesten	95, 108
Ulykkesforsikring	279
Normeringslø	116
Nybygninger, Fritagelse for Ejendomsskyld til Kom- munen, Priv. Forsl.	617
Nybygninger, Fritagelse for Ejendomsskyld til Staten, Priv. Forsl.	616
Ordenspoliti i Sønderjylland, Kommunernes Deltagelse i Udgifterne, Udskydelse af Revision, Lov	398
— — — — — , Udskydelse af Revision, Lov	396
Partiprogrammer:	
Resolutioner fra Socialdemokratiets Partikongres ..	667
Plantesygdomme og Skadedyr, smitsomme, Lov	174
Politiets Ordning, Udskydelse af Revision, Lov	397
— — — — — , Forsl.	512
Post- og Telegrafvæsenet, Lov	344
Postsparevirksomhed, Forsl.	473

	Side
Præsteembeder, Adgang til, Forsl.....	534
Præstelønninger udenfor København og Frederiksberg, Lov.....	426
Præstelønninger i København og Frederiksberg, Lov..	428
Rentebevillinger, Lov.....	241
Restaurationsskat, Ændr., Forsl.....	445
Rettens Pleje, Ændr. og Tilf., Lov.....	406
— — , — , Lov.....	414
— — , — og Tilf., Forsl.....	507
Retsafgifter i Domssager, Ændr. og Tilf., Forsl..	508, 509
Rigsdags-Valglov, Ændr. (Diæter), Forsl.....	457
Raager, Bekæmpelse af, Forlængelse, Lov.....	181
Sejlskibserhvervet, Hjelpeforanstaltninger til, Lov....	433
Skadedyr og Plantesygdomme, smitsomme, Lov.....	174
Skatkammerbeviser, Lov.....	112
Skatter (direkte):	
Indkomst- og Formueskat til Staten, Ændr., Priv. Forsl.....	622
Kommunale Ejendomsskatter, Ændr., Priv. Forsl..	587
Københavns Kommune, Ændr. i Indkomstskat, Priv. Forsl.	585
Nybygningers Fritagelse for Ejendomsskyld til Kom- munen. Priv. Forsl.....	617
Nybygningers Fritagelse for Ejendomsskyld til Staten, Priv. Forsl.....	616
Omlægning af Kommuneskat for 1927—28, Priv. Forsl.	556
Skattelempelse for Beboelsejendomme, Priv. Forsl.	558
Skibes Maaling, Ændr., Lov.....	377
— Registrering, Ændr., Lov.....	372

	Side
Skibes Tilsyn, Ændr., Lov.....	367
Skibsmandskabs Forhyring og Mønstring, Forsl.....	474
Skolevæsenets Styrelse og Tilsyn, Forsl.....	526
Skotøj og Læder, Tilf. til Toldlov, Priv. Forsl.....	564
Skovpolitilov, Forsl.....	449
Slaveri, Konvention om, Beslutn.....	647
Smugleri, Lov.....	114
Statslaan, Lov.....	113
Statsrevisorernes Betænkning.....	631
Straffelov, borgerlig, Forsl.....	506
Sukkerafgift, Ændr., Priv. Forsl.....	627
Sygekasser, Ændr., Lov.....	292
Sømandslov, Tillæg, Forsl.....	497
Sømænds Forhyringskontrakt, Konvention, Forsl.	470
— Hjemsendelse, Konvention, Forsl.....	471
Sønderjylland:	
Hypoteklaanefond, Lov.....	243
Laanekasse, Lov.....	127
Militærinvalider, Lov.....	462
Ordenspoliti, Udskydelse af Revision, Lov.....	396
— , Kommuners Deltagelse i Udgifterne, Udskydelse af Revision, Lov.....	398
Ulykkes-, Invalide- og Pensionsforsikring, Ændr., Lov	253
Sønæringen, Ændr., Forsl.	503
Tandlægevirksomhed, Lov.....	307
Teknisk Undervisning for Haandværkere og industri- drivende, Forsl.....	502
Tekstilvarer, Tilf. til Toldlov, Priv. Forsl.....	580
Telefoner paa Færøerne, Lov.....	354
Tillægsbevilling, Lov.....	88
Tjenestemandslø, Lov.....	130

	Side
Tjenestemandsløvs, Ændr. ang. Grænsegendarmeriet, Lov	147
— , — — Sygekasser og Invalideforsikring, Lov.....	308
— , Ændr. ang. Udenrigstjenesten, Lov.	108
Tobaksafgiften, Ændr., Priv. Forsl.....	624
Toldlov, tekn. Ændr. og Tilt., Forsl.....	439
— , Frugter og Grønkonserver, Priv. Forsl.	578
— , Klædningsstykker, Priv. Forsl.	576
— , Skotøj og Læder, Priv. Forsl.....	564
— , Tekstilvarer, Priv. Forsl.....	580
— , Ændr., Priv. Forsl.....	623
Told- og Afgiftsbestemmelser, Forlængelse af midlertidige, Lov.....	120
Told- og Afgiftsbestemmelser, Forlængelse og Ændr., Lov	121
Trustlov, Priv. Forsl.....	544, 594
Tryksager til Biblioteker, Lov.....	422
Tvangsakkord udenfor Konkurs, Tillæg og Ændr., Lov	401
Udenrigstjenesten, Ændr. i Organisation, Lov.....	95
— , — - Lønninger, Lov.....	108
Ulykkesforsikring, Ændr., Lov	279
Underdommerembeder, Nedlæggelse af, Forsl.....	506
Underretterne, Fuldmægtige ved, Forsl.....	509
Underskoler, Afvikling af Statstilskud, Forsl.....	524
Valg, kommunale, Ændr., Priv. Forsl.....	590
— til Rigsdagen, Ændr. (Diæter), Forsl.....	457
Valutaydelse, delvis Tilbagebetaling, Priv. Forsl..	544, 560
Vandløbslov, Tillæg, Lov.....	191
Vinbeskatning, Lov.....	124
Voldgift i Arbejdsstridigheder, Priv. Forsl.....	609

	Side
Værnepligtiges Anvendelse til civilt Arbejde, Ændr., Priv. Forsl.	613
Værnepligt, Folkeafst. om dens Ophævelse, Priv. Forsl.	627
Voldgiftstraktat mellem Danmark og Belgien	648
— — — - Tjsekslovakiet..	649
— — — - England	646
— — — - Estland	651
— — — - Frankrig	637
— — — - Litauen	652
— — — - Polen	632
— — — - Tyskland	639

